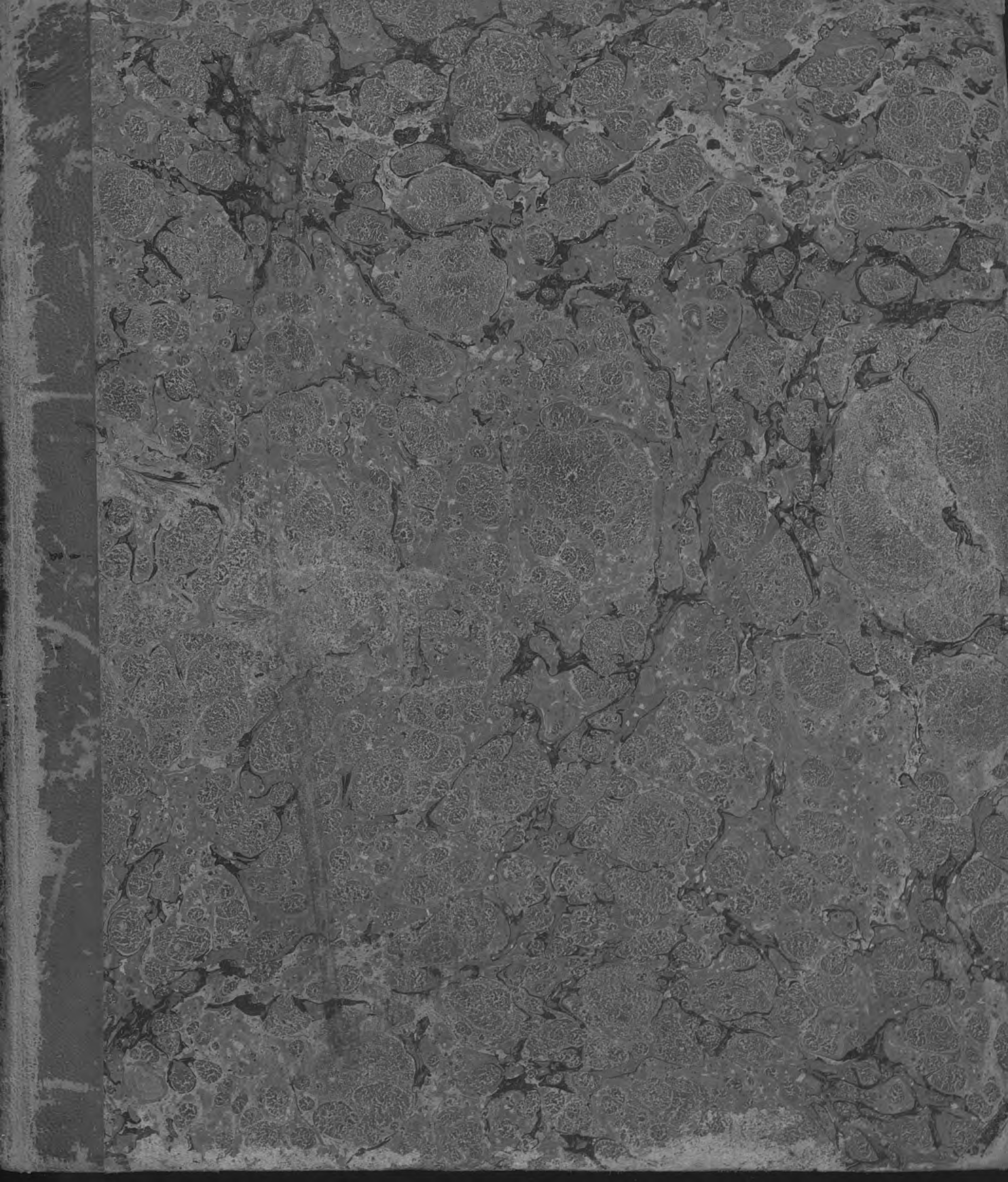

EX LIBRIS
KØBENHAVNS RAADHUS-BIBLIOTEK
EH

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Udgivet af S. Soldin.

To og tyvende Bind.

Kjøbenhavn, 1814.
Trykt paa Udgiverens Forlag, hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 53.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 2 Juli 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Napoleon var nu med en uindskrænket Magt de Franskes Keiser. Hans Eed lød, efter Senatsconsultets 53 Art. saaledes: "Jeg sværger at forsvare Republikens Heelhed; at agte og skaffe Agtelse for Concardatets Love og Gudstjenestens Frihed; at agte og skaffe Agtelse for Rettighedernes Lighed, den politiske og borgerlige Frihed, Uigjenkaldeligheden af Nationalgodsernes Salg; ikke at udskrive nogen Skat eller paalægge nogen Afgivt, uden i Overeenstemmelse med Lovene; at hævde Æreslegionen, og at regjere ene med Hensyn til det franske Folks Interesse, Lykke og Hæder *)."

Denne Eedsformular indeholder i Korthed Keiserens Pligter, men i Hovedtingene saa ubestemt, at en Keiser af Marocco og en Keiser af Frankrig i lige Grad ikke skylder noget Menneske paa Jorden Regnskab for sine Handlinger. Keiseren sværger at forsvare Republikens Heelhed, men hvad forstaaer man ved Republikens Heelhed? Den blev jo aldrig heel? Fra Madrid til Hamborg gaves der jo ikke et Land, ikke en Landsby, som Napoleon jo troede, at kunne indlemme i det franske Rige? At sværge at forsvare Republikens Heelhed var altsaa, i det mindste efter Napoleons Grundsætninger, det samme som at sværge en evig Krig; thi da der ikke var Grændser for hans Erobringssyge, saa var der heller ingen Grændser for Republikens Heelhed, især da de erobrede Lande ikke betragtedes som Provindser, men som incorporerede Dele af det franske Rige, ja endog Tydske og Hollændere fik Benævnelse af franske Undersaattere. At Keiseren sværger, ikke at ville udskrive nogen Skat eller paalægge nogen Afgivt, uden i Overeenstemmelse med Lovene, betyder i Grunden intet, da Art. I. siger: at Retfærdigheden forvaltes i Keiserens Navn, af de Statsbetjenter,

*) I et i Aar udkommen lidet Skrift: "Gespräch zwischen dem Präsidenten des Senats Grafen v. Lacavede und der Gräfin D--m--s, über die am 14 Nov. 1813 an den Keiser Napoleon gehaltene Rede und dessen Antwort", gives en egen Forklaring over Begrebet "Hæder", saaledes som Napoleon, i det mindste i de sidste Aar, vilde det skulde forstaaes. "Hs. Maj. vilde", hedder det: "gjøre det til en Lov for hele det faste Land, at det er en Hæder, naar et fremmed Land indlemmes i det franske Rige; at det er en Hæder, naar fremmede Undersaattere lade sig slagte for Hs. Majestæts Ære; at det er en Hæder, naar Nationerne nedlægge deres Formue og Blod paa Frankrigs Offerbord; at det er en Hæder, at plyndres eller mishandles af franske Soldater; at det er en Hæder at regjeres af den franske Keiser, fordi derved alle Mennesker, især hans Statsbetjentere, spare at tænke; thi Hs. Majestæt kan ikke lide, at andre Mennesker ogsaa tænke."

han udnævner. At han vil regjere ene med Hensyn til det franske Folks Tarv, Lykke og Hæder ere tomme Ord, da det staaer i Keiserens Magt, at bestemme hvad han forstaaer ved Tarv, Lykke og Hæder. Historien kan ikke opvise nogen Erobrer lige fra Alexander til Kuli-Chan, som jo vilde kunne godtgjøre, at efter de Begreber, han forbinder med disse Benævnelser, hans Foretagender sigtede til Undersaatternes Tarv, Lykke og Hæder. At erobre Verden var Macedoniernes Tarv, under en Alexander, at bemægtige sig Persernes Rigdomme en Lykke, og at overvinde den mægtige Darius en Hæder. Overalt have de Ord: "Nationens Tarv, Hæder og Lykke" under Napoleons Regjering faaet en ganske egen Betydning, og vare intet uden en Forgyldning paa malurtbittre Piller.

Verden saae her med Forundring en Regjering indført, der i sin Form neppe har havt sin Mage — en Republik med en souverain Keiser i Spidsen, der efter at han allerede var proclameret til Keiser, skulde ved Folkets Stemmegivning sanctioneres i denne Værdighed. Her vare altsaa tre Slags Regjeringsformer forenede i een: den republicanske, den monarkiske og i en vis Henseende Valgregjeringen.

Embedsmænd, som Regjeringen indsatte, og Medlemmer af Æreslegionen, som Keiseren udnævnte, ledede Valgene, af hvis Lister Udnævnelser efter Keiserens Befaling skete. Valgcollegierne kunde endog opløses eller de opgivne Candidater tilbagevises. Tribunatet havde vel Tilladelse at tale om Lovforslag, det lovgivende Corps at stemme og Senatet at raadslaae derover; men Keiseren kunde efter 72 Art. misbillige en Lov, eller, naar ham saa tykkedes, lade den bekjendtgjøre som Lov. Selv naar det lovgivende Corps forkastede den, synes den alligevel at kunne faae Lovskraft *).

Denne saaledes opførte Bygning var, naar man ikke bryder sig om Fasthed i mødende Storm og Uveir, skjønt bygget paa Sand, meget konstig, ja beundringsværdig sammensat i alle sine Dele. Fra Keiseren udsprang al Magt ligesom fra en eneste Kilde, og derfra udbredte den sig igjen over den hele, med tusind Led sammensatte Kjæmpestat. Præfecter, skjønt hver især en liden Regent i sit Departement, havde dog ingenlunde saadan Magt, at han kunde blive Regjeringen farlig. Under dem stode igjen Underpræfecter, der vaagede over hine. Æreslegionen, der siden blev forøget til 10,000 Medlemmer, var udbredt over hele Riget, og disses Egenfordeel bandt dem til den mægtige, allevegne frygtede Keisertrone. Frygt og Haab regjerede her det Hele. Haabet om glimrende Naadesbevisninger og udmærkede Ophøielser tvang ligesaa meget som Frygten for at miste hvad man allerede besad, til ved trofast Hengivenhed for den ny Keiser, at hige efter at naae hvad man ønskede, og bevare hvad man havde naaet.

Hvad der under disse Omstændigheder maae betragtes som høist mærkværdigt var, at Nationalinstitutet — det Samfund, der indbefattede Frankrigs lærdeste og viseste Mænd, besluttede allerede nogle Dage førend det organiske Senatusconsults Udstedelse, efterat et Medlem havde foreslaaet at stemme angaaende det arvelige Keiserdømme, med Stemmeflerhed: at det, som Institut, ikke havde nogen Deel i Statsforretningerne, og at i saa Henseende ingen Stemme tilkom det. Det var et Bevis paa, at den meest oplyste Deel af det franske Folk ikke vilde samtykke i Napoleons Udnævnelse til Keiser, og dette fremlyser ogsaa deraf, at Regjeringen optog dette Forhold meget ilde, især da den erfarede Indholdet af adskillige ved denne Lei-

*) I Etat actuel de France (P. 9.) beskriver en, efter Foregivende, fra Frankrig flygtet Engellænder, muligen med lidt overdrevne Farver, men i Hovedsagen nok temmelig rigtig, det lovgivende Corps's Forretninger i dets Møder i Slutningen af Aaret 1804 og i Begyndelsen af 1805, paa følgende Maade: "et Møde i det lovgivende Corps blev anvendt til at modtage Dedicationen af en Bog; en andet til at opsætte en Adresse. Engang til at bestemme en Dag til at anordne Ceremoniellet ved Indvielsen af Keiserens Brystbillede i Forsamlingssahlen; en anden Gang til at bestemme Ceremoniellet selv. Adresserne og Ceremonierne ved denne Støttes Hensættelse sysselsatte i dette Corps de fleste Møder. Da det adskillige Gange skete, at der ikke kom nogen Befaling fra Keiseren, udsatte det Mødet, under det Foregivende, at det hverken havde Love at forfatte, gjennemsee eller rapportere. Anordningen angaaende Kroningen sysselsatte dette Corps i adskillige Møder.

lighed holdte Taler, og at Napoleon paa Instituttets Forespørgsel hos Ministeren for det Indre: hvad Tid den kunde gjøre Keiseren sin Opvartning, nægtede at tilstede det en Audience. Den 9 Juni fik det endelig Tilladelse, men Keiserinden, hedte det, var upasselig.

Allerede d. 25 og 26 Maj maatte Besætningen i Mainz sværge den ny Keiser, og først to Dage derefter aabnedes Registerne, hvori enhver kunde tegne Ja eller Nei; men man havde ikke længe Tid til at betænke sig, thi allerede 14 Dage derefter bleve Registerne sluttede, og allerede d. 28 Maj havde man i Kirkerne, efter Befaling, givet sin Stemme, thi den Dag sang man for første Gang ved Gudstjenesten, istedet for Domine salvum fac Consulem, og Domine salvam fac republicam, to Gange: Domine salvum fac Imperatorem nostrum Napoleonem. (Herre bevar vor Keiser Napoleon!)

(Fortsættes.)

Prøve af Edike til oeconomisk Brug.

De senere Aars Erfaring har tilstrækkeligen viist, at Ediken, hvori man har nedlagt Agurker, ej har havt den Styrke, som udfordres til at kunne bevare disse og andre deri nedsyltede Vegetabilier fra Bedærvelse paa længere Tid. Jeg har derfor ikke anseet det for overflødigt, at meddele nedenstaaende Forsøg, som enhver let og uden synderlig Bekostning selv kan anstille med Ediken, inden den i ovenmeldte Diemed anvendes.

Man kommer 2 Lod Edike i et temmelig stort Viinglas, sætter hertil, under bestandig Omrøren, lidt efter lidt 30 Gran renset kulsuur Potaske eller Viinsteensalt. Ved Tilsætningen af Viinsteensaltet skeer der en Brusning. Ved at iagttage hvormeget Viinsteensalt der udfordres til Brusningens Ophør, erfares Styrken af Ediken, og dersom 2 Lod af denne behøver 30 Gran Viinsteensalt til Brusningens Ophør, da kunne Vegetabilier med Sikkerhed nedlægges og bevares i denne Edike.

Edike derimod, som ikke viser ovenmeldte Styrke, eller behøver en ringere Mængde Viinsteensalt til Brusningens Ophør, bør ej anvendes til Nedsyltning af Agurker og andre Vegetabilier. — Kjøbenhavn, d. 29 Jun. 1814.

Lund,
Stadsphysicus.

I Anledning af Spørgsmaalet om Byggemaaden med Leer og Halm, i Skilderiet No. 13. d. A.

(Slutning; see forr. No.)

Forsøg med adskillige Bygningsmaader.

"Da det er af megen Vigtighed, at almindelige Landbygninger blive opførte med den mueligste Besparelse af Træmaterialier og Omkostninger, helst naar samme kan forenes med mere Styrke og Varighed, end den af Bondealmuen hidindtil brugelige Bygningsmaade af klinede Vægge eller Bindingsværk, saa har Rentekammeret ladet gjøre nogle Forsøg med efterstaaende forskjellige Bygningsmaader, nemlig:

1) Grundmuur af brændte Muursteen paa den ydere, og af ubrændte lufttørrede Muursteen paa den indvendige Side af Muren.

2) Grundmuur af ubrændte lufttørre Muursteen.

3) Grundmuur af store $11\frac{1}{2}$ Tommer lange og $5\frac{1}{4}$ brede lufttørrede Muursteen, hvori er indæltet Straae eller Hørskjæver.

4) Leervægge, opført af æltet Leer med Straae.

5) Af stampet Jord, (Pises)."

"Saaledes er Stuehuset ved det afbrændte Skovfogedhuus i Teglstrup Indhegning ved Helsingøer, hvor endeel Muursteen af det afbrændte Huus havdes i Forraad, opført paa de tre Sider efter den under No. 1 anførte Maade, og den fjerde Side af bemeldte Huus efter No. 2."

"Stuehusene ved de nye Skovfogedboliger i Hørserød Indhegning paa det andet Kronborgske, og i Neide Vesterskov paa det Frederiksborgske Skovdistrikt, ere opførte efter den under No. 3, og Udhusene ved Skovfogedhusene i Teglstrup, Hørserød og Valbye Indhegninger ere byggede efter den under No. 4 anførte Maade."

"Stuehuset ved den nye Skovfogedbolig i Valbye Indhegning paa det første Kronborgske Skov-

district, og Ledevogterhuset i Fuglehave Indhegning ved Hirschholm ere opførte efter No. 5, af stampet Jord."

"Grunden eller Fundamentet til forbemeldte Huse er opført af Kampesteen $1\frac{1}{2}$ til 2 Fod over Jorden, ligesom Tagskjægget efter Reglen i det mindste gives 1 Alens Længde, for at Tagdryppet ikke skulde beskadige Væggen. De udvendige Mure af Stuehusene ere opførte af $1\frac{1}{2}$ Steens Tykkelse og Udhusenes Leervægge af 20 til 22 Tommers Tykkelse."

"Stuehusene ere forsynede med et stærkt Kalkpaaslag, og for at samme desto bedre kan forbinde sig med Muren, ere Fugerne gjorte dybe og indvendig noget bredere end udvendig."

"For at bespare Bræder, og fornemmelig for at give Husene mere Sikkerhed for Ildsvaade, er ved bemeldte Huse de saakaldte Leerlofter anbragte, som bestaae af stærke Trærafter, eller lige Stikler, der blive omvundne med Straae, som er vel indæltet i Leer, og inddrevne imellem Bjælkerne i dertil indskaarne Fuger eller paaslagne Lister, hvorefter Loftet afpudses og hvidtes samt belægges ovenpaa med Leer i lige Høide med Bjælkerne eller lidt derover. Da denne Leermasse foraarsager en temmelig Tyngde paa Bjælkerne, saa maa samme, hvor de ei understøttes af indvendige Skillerumsvægge, lægges noget nærmere end sædvanligt, eller bedre ved at indlægge saakaldte Blindebjælker. Foranførte 4 Skovfogedhuse og 1 Ledevogterhuus ere opførte under vedkommende Skovriders Tilsyn, ved commanderte Folk, som til saadant Arbeide for det meste vare uøvede; imidlertid ere disse Bygninger ikke allene opførte med mindre Bekostning, men ere endog mere varme og sikkre for Ildsvaade, samt, forsaavidt det endnu kan skjønnes, langt stærkere og varigere end de sædvanlige klinede eller Bindingsværkshuse."

"Da Bygningsmaterialerne til saadanne Huse, nemlig Kampestene og Leer, for det meste paa Landet findes ved Bygningsstedet, eller i Nærheden, saa koste samme lidet eller intet, og Arbeidet kan Bonden selv og med sine egne Folk forrette."

"Men især vil til almindelig Bondebrug og Huusmandsboliger de af Leer og Straae opførte Bygninger fortjene Opmærksomhed, da denne Bygningsmaade er den simpleste og fordrer ingen Konst

eller andre Redskaber end en Jerngreb og et Lod. Leren trædes som til Muursteen eller klinede Vægge, hvorved det 6 til 8 Tommer lange Straae indæltes, og de af denne Masse opførte Vægge synes at være uforgjængelige og behøve ingen Paaslag af Kalk."

"Foruden foranførte Bygninger er et Tørvehuus opført ved det nye Krudtværk, som under Oberste Reckes Bestyrelse er anlagt ved Esrom Canal, efter den under No. 4 anførte Bygningsmaade, med Leerloft, hvilken Bygning synes at være meget hensigtsmæssigt."

"Skotlænderen Coulthard har paa en Parcel af Pleielt Bye i Nærheden af Esrom opført Udhusene til sin Gaard af Leer og Straae; skjønt denne Grund ligger paa et høit Sted, udsat for alle Vinde, kan man dog endnu ikke, efter 6 a 8 Aars Forløb spore mindste Skade af Luftens Paavirkning."

"Paa samme Maade er en Bondegaard i Pleielt opført, og flere have begyndt at forsøge denne Bygningsmaade til Bønderhuse."

"Et Udhuus, 30 Alen langt, 10 Alen bredt, 3 a 4 Alen høit, har kostet, efter Accord, 200 Rdlr. at opføre, nemlig Leervæggene."

(Af: Nye oeconomiske Annaler, 1ste Bind, 2det Hefte, 1812.)

Nogle fremdeles Bemærkninger skal fremdeles følge fra dettes Indsender.

Udg. af Bl. Søndag-Aftenslæsning.

Om Agerdyrkning og Landvæsen.

Af Pastor Wedel i Ewerdrup.

47.

"Men hvor længe skal denne Middagssøvn vare?" siger Sextus til sine Folk og især Avlskarlen: "Kl. er nu over 3, og I veed, at der skulde rives og stakkes Høe." — "Hillemæn," svarer Mads: "ikke saa strik! er Hosbond ikke fornøiet med mit Arbeide, saa vil jeg gaae strax, jeg kan faae 10 Tjenester for en, og især da jeg kun har de lumpne 500 Rdlr. i Løn." — "Ja, gaae du kun, om du tør. Kost og Løn faae I

alle i rette Tid, og Frihed have I at sove hver Middag I god Time; men i Hoeveir bør I ikke sove, da det gjelder om at stakke Høet for Regnen kommer." — Mads blev studs, kastede sin Rive og gik sin Vei til sin Svoger, der var rig, og boede i et andet Sogn. Morgenen dervaa sendte han 2 Karle at hente sin Kiste; — men Sextus gjorde Forbud, stevnede Mads for en Politieret, han blev dømt alvorlig, især da det blev beviist, at han ville have overtalt de andre Folk ogsaa til at løbe; han maatte betale anseelige Bøder endog til Fattigkassen, kom igjen i sin Tjeneste og skulede som en Hønsetyv, da hans rige Svoger ikke kunde eller torde beskytte ham. Men Sextus opsagde ham strax i de andre Folks Paahør at qvittere Tjenesten til næste Fardag. Dette virkede saa meget, at de følgende Avlskarle dog vare lidt mere høflige; men Sextus havde næste Sommer megen Uheld paa sine Creature, der stod i Tøier paa Marken: en eller anden Koe blev slaaet lam, Rebene overskaarne eller bortstjaalne, I Sviin styrtet i en Tørvegrav, Plovtøiet splittet ad over hele Ageren o. s. v. Man havde vel Mistanke, men intet kunde bevises. Endelig blev Mads Soldat; der tvinges han til at være høflig; men hans onde Natur udbryder en og flere Gange, han straffes og atter straffes. Han bliver desperat, slaaer sig til Drik, og engang i sin Fuldskab praler af, at han saa og saaledes havde hevnet sig paa hans Hosbonds Qvæg. Sextus faaer det endelig at vide. Man har Vidner paa hans Mund; men lader ham dog ei tiltale; thi hans Skarnagtighed yttrede sig i flere Tilfælde i Soldaterstanden. Han drak, stjal, skjældede, sladdrede, løb Spidsrod atter og atter, og endelig endte han sin Bane i Slaveriet, først som ærlig Slave, siden efter gjentagne Forbrydelser som uærlig og evig Slave.

48.

"Hvad vil der blive af," siger Jeppe, "dersom Alting saaledes skal falde i Prisen? Jeg kjøbte, som du veed, af Mogens et Par Lpd. Smør her hjemme til 5 Rd., og da jeg efter lang Kjørsel kom til Kjøbenhavn, bød man mig kun 20 Mk.; saaledes gik det næsten med mit hele Torvelæs. Jeg maatte sælge det ½ Gang ringere end det kostede i min Bolig, og saa 4 Dages Fraværelse, Hestefoder, Logement, Bompenge, Fortæring, Slid

paa Heste og Vogn — jo, det er en kjøn Regning." — "Men Jeppe, du kunde jo have faaet ved Juletider 8 Rdlr. for 1 Pd. Smør." — "Ja rigtig nok; men jeg troede at det endnu skulle stige høiere. Jeg havde lovet min Qvinde og Pige hver til et Bull og grønne brede Silkebaand, men nu blev der, Draalen splide! ikke noget af. Naar jeg regner fra Juul til nu har jeg tabt rene 5000 Rdlr. paa mit Prangerie; thi Hestene var ingen Pris i paa Markedet, og nu det Kløverfrøe jeg har: jeg taber et Par Mark eller mere paa Pundet." — Morten svarede: "Det skader dig ikke. Vi to have lige stor Skyld paa vore Gaarde og lige gode Lodder; jeg pranger aldrig; jeg kjører aldrig til Torvs til Kjøbenhavn, og endnu kommer jeg vel saa godt ud af mine Ting som du; thi jeg er for det meste hjemme og passer Folk, Kreature og Avlingen. Du er den halve Tid borte fra Hjemstanden; hvad du profiterer paa en Maade, taber du ved Forsømmelse hjemme. Mit Korn, som jeg kan undvære, sætter jeg i Sviin, Heste og Qvæg, for at fede. Prangerne komme til mig; thi de veed, at jeg har gode Vare. Altid har jeg fjorgammelt Rug, Byg og Havre: det er en sand Fordeel. Jeg lever dog godt i mit Huus; thi naar jeg engang imellem kommer til Kjøbstaden, saa faaer jeg adskillige Fornødenheder, vel sandt, noget dyrere end i Kjøbenhavn, men saa gjør jeg Reisen paa ½ Dag. Et Stykke Oxekjød og Bergefisk og ferske Sild kjøber jeg undertiden, og min Qvinde bager en herlig Æggekage; thi jeg synes det er Fjas at sælge Æg, og siden selv spise Kartofler og altid røget Flesk. Nei, jeg vil leve godt, men jeg hjelper og dem som ere i Trang med 1 Td. Korn, og 1 Lpd. Flesk o. s. v." — "Ja, du snakker godt nok, Morten, men dersom alle tænkte som du og ikke ville kjøre med Torvelæs til Hovedstaden, hvor skulle da Kjøbenhavnerne faae Føde fra?" — "Vel, lad dem kjøre, som boe i Nærheden, men du og jeg, der har 12—14 Mile til Kjøbenhavn: Mon det kan betale alle Omkostninger, især at kjøre derind med Korn???"

———

En simpel Indretning til at vande Enge.

Hr. Lenormand, Professor i Naturlæren ved Centralskolen i Turn, har beskrevet en meget simpel Indretning til Engenes Vanding, som man

seer paa Bjergene i den Egn og som er opfundet af en Bonde. Følgende er denne Indretnings Beskrivelse og Historie. Paa den meest ophøiede Deel af denne Eng seer man en lille Kilde, som aldrig udtørres, og som i umindelige Tider flød bort, uden at man havde tænkt paa Midler til at drage Fordeel af den. Den var saa ubetydelig, at den ved sin naturlige Fald vandede i det høieste i Længden en Jordstrimmel af 51 Toiser 1 Fod 10 Tom. og i Breden 19 Fod. I de tørre Aarstider saae man allene det Stykke Jordsmon bedækket med grønt Græs, medens den hele øvrige Eng var tør. Da Bonden engang tænkte over et Middel til at gjøre Engen mere indbringende, saa indsaae han, at denne Kilde var ham til ingen Nytte, fordi den løb alt for langsomt og havde ikke Vand nok; den trak sig i Jorden, førend den gjennemløb noget stort Rum. Han tænkte, naar han i nogle Timer samlede Kildevandet i et tilstrækkeligt stort Bassin, og naar han siden lod det paa engang udrinde, han da kunde gjøre det muligt, at det gjennemløb hele Engen, i det han gav Vandet den til Vandingen fornødne Hurtighed. Med dette i Tankerne grov han et tilstrækkeligt stort Bassin, for deri at opfange alt det Vand, som udrandt af Kilden i 6 Timer, og hver 6te Time aabnede han Slusebrettet, som lod alt Vandet udrinde i mindre end eet Qvarteer. Engen, som indeholdt omtrent 6 Skp. Land, bedækkedes strax i første Aar med en prægtig Høst, og alle Naboer løbe hen, for at see denne Indretning. Imidlertid mærkede Manden snart, at denne Opfindelse, hvor god den i sig selv var, paalagde ham et stærkt Baand, fordi man maatte aabne Slusebrettet hver 6te Time, og da maatte vente, indtil Vandet var udrindet, for siden igjen at lukke Slusen. Han ponsede derfor paa et Middel, til at befri sig fra dette Baand, og det lykkedes ham ved Hjelp af efterfølgende simple og sindrige Indretning. Han anlagde en Vandbeholdning, som ikkun rummede halv saameget, som det forrige, det vil sige, den kunde fyldes i 3 Timer. Paa hver af de modstaaende Sider byggede han en Træstillads, til at bære en Hævert, som havde Formen af en Vægtskaal, hvis ene Arm bar en Vandspand, medens den anden var befæstet ved Slusebrettet. I en Afstand af 2 Tommer fra den øverste Kandt af Bassinet og ved Vandspanden er et lidet Siderør, som gyder Vand i Spanden, naar Bassinet er fyldt til det Punkt. Spanden har et Hul i Bunden, hvorigjennem der rinder mindre Vand end der flyder ind, saa Spanden snart bliver fyldt. Dens Vægt gjør da, at Slusebrettet aabnes og Vandet udstrømmer af Vandbeholdningen. Spanden tømmes ogsaa efterhaanden, men i længere Tid end Vandbeholdningen, og da Slusebrettet derpaa bliver tungest, falder det ned, og Spanden kommer igjen paa sit Sted under Røret. Paa denne Maade lukkes og aabnes Vandbeholdningen af sig selv. (Hand. Tid.)

Rednings-Bombe.

I Handels- og Industrie-Tidenden for 1812 No. 3 (ogsaa indført i Skilderiet) have Udgiverne alt gjort opmærksomme paa den engelske Søe-Lieutenant John Bell's Opfindelse, ved Hjelp af en Bombe at kaste et Toug i Land fra et strandet Skib, hvorved det blev muligt at redde Mandskabet. Denne Opfindelse er af Vigtighed og blev derfor og belønnet af det Londonske Selskab til Kunsternes Opmuntring. — Senere har en Capitain Manby udfundet en lignende Maade at redde Skibbrudne. Hans Opfindelse er bleven undersøgt og har fundet megen Bifald. Der omhandles nu i Parlementet at tilstaae Capt. Manby en Belønning for denne Opfindelse, hvorved, som Taleren udtrykker sig, ikke alene brittiske Sømænds Liv reddes, men hele Verdens Sømænd, da Opfindelsen nu er bleven gjort saa simpel og saa let, at den ene behøver at være kjendt, for at blive almindelig antaget. — Capt. Manby har opfundet tre Morterer af forskjellig Størrelse; den største udkaster en Kugle fæstet til et Reeb i en Fjerdedeel Miil; den anden fører den 300 Yards, og den mindste 100 Yards. Det er vel sandt, at Skibene ikke altid strande saa nær Kysten; men naar man betragter med hvor stor Mængde det hænder, vil denne Opfindelses praktiske Nytte være indlysende. — Den største af Morterene kan bæres af 2 Mand paa en Bærebør; den anden endnu lettere, og den tredie kan een Mand bære paa Ryggen. — Mr. Wilberforce bemærkede, at mange Mennesker vare reddede paa Nordost Kysten af York Shire ved Capt. Manby's Opfindelse, og Mr. Lacon, at Besætningen af Skibet Venus, som forrige Sommer strandede ved Yarmouth, og bestod af 7 Mand,

ene skyder denne Opfindelse deres Liv. — Denne Sag er af Parlementet overdraget til en Comittees Undersøgelse. (Handels-Tid.)

Indenlandske Efterretninger.

Kjøbenhavn, d. 1 Juli. Virkningerne af den tilbagevendte Fred have langt fra endnu ikke viist sig i den Grad, som man havde haabet. Vor Cours staaer endnu bestandig imellem 500 og 550, og dette er en vigtig Aarsag til, at Handelen ikke kan drives med Eftertryk. Under en saa trykkende Cours og saa betydelig medgaaende Omkostninger bliver det kun faa Handlende muligt, at forskrive Varer. Medens der i Handelen hersker en stor Dvale, og Standsningen i alle Næringsgrene som en Følge deraf er betydelig, ere Prisen paa de fleste Livets Fornødenheder næsten ligesaa dyre som før Freden. Rugen er i de sidste Tider endog stegen noget, og et Pund Oxekjød koster endnu 15 Mk. DC., som beregnet i rede Sølv, udgjør omtrent 10 ß. Andre Fødevarer ere ligeledes meget dyre. Et Pund sjællandsk Schweizerost koster 6 Rdlr. DC., og et Pund maadelig Lax 12 Rd. DC.! De fleste andre Artikler, som Brændeved, &c. ere næsten ligesaa dyre, som i Fjor, da Coursen var 2000 og derover. Paa Gjenstande der henhøre til Livets Behageligheder, er næsten ikke at tænke, med mindre man er forsynet med Penge i Skjæppetal. Jordbær, som Tode kaldte Nordens Druer, og som saa mange Mennesker pleie at gotte sig med om Sommeren, ere vel at faae, men til 24 Rd. DC. Pundet. Dyrehaugen, der i fordums Dage tjente Kjøbenhavns Indvaanere til uskyldig Moro, kunde nu med Ret kaldes den dyre Hauge, thi blot en Flaske simpelt Øl koster her 2 Rdlr. DC., og man seer derfor langt fra ikke mere saa mange Folk vandre derud i Aar, som de forrige Aar. Overalt befinder den sig i en saa sørgelig Forfatning, at den kunde give Emne til den sørgeligste Elegie, og det er sært nok, at i en, i visse Henseender, saa poetisk Tidsalder, som den, hvori vi leve, endnu ingen Skjald har stemt sin Guldharpe til et Sørgequad over Dyrehaugen. Naar man undtager en Feuerfresser, nogle udstoppede Dyr, et Par Gynger og nogle Spillemænd, saa ere alle Dyrehaugens fordums Herligheder ligesom ved en Troldom forsvundne. Imidlertid er Hovedstaden dog ikke ganske blottet for vinteragtige Sommerforlystelser. Den Franckske Trop fra Odense vedbliver at give Forestillinger paa Hoftheatret, opfører endog das Donauweibchen, som end ikke det store Theater hidtil har seet sig istand til, og mangler ikke fuldt Huus, naar det giver dette Stykke, saa man kan sige:

Naar Dig ingen Karper byder
Nøjes Du med tørre Jyder!

Odense, den 28de Juni. Den saakaldte Maarkat har nu ogsaa faaet Indpas her i Odense, hvor den huserer slemt i endeel Gaarde. Dette skadelige Dyr udbreder sig alt mere rundt om paa Landet her i Fyen, og anretter frygtelig Ødelæggelse paa Æg, Høns, Kyllinger, Ællinger og Gjæslinger, saa at skal det vare ved, vil om kort Tid alt Fjærkræe være forsvunden. Selv den strunke Stork gaaer det ikke bedre. Flere Gange har dette Blad allerede i foregaaende Aaringer gjort opmærksom paa Nødvendigheden af at standse denne Plage, uden at Man har hørt der hidtil er virket alvorlig til dens Udryddelse, hvilket dog ved Anviisninger, Præmier eller andre Opmuntringer vel maatte være muligt. (Hempels Avis.)

Kjøbenhavns Børs den 1ste Juli.

I disse Dage solgtes her ved Auction: Et transportabelt Statsfondsbeviis, udstædt for 4000 Specier, hvoraf svares Rente 3 pCt. i Species for 65 Rbd. 3 Mk. N. V. pr. 100 Specier; et consignabelt Bankfondsbeviis for 1100 Specier, et dito for 1000 Specier, et dito for 900 Specier for 58 Rbd. 3 Mk. N. V. pr. 100 dito; 18 Actier i det kjøbenhavnske Brandassurance-Compagnie paa Varer og Effecter for 449 a 475 Rbd. N. V. Stykket; 30 dito i det almindelige Brandassurance-Compagnie paa Varer og Effecter for 55 a 58 Rbd. N. V. Stkt.; 10 hele Actier i Speciesbanken for 626 a 628 Rbd. N. V. Stkt.; 6 quart dito i samme for 157 Rbd. 3 Mk. N. V.; 5 Actier i Sukkerraffinaderiet St. Croix for 478 a 495 Rbdlr. N. V.; 5 dito i det asiatiske Compagnie for 85 Rbd. N. V.; et Brandkasse Annuitetsbeviis for 525 Rd., bærende 3 pCt. Rente for 29 Rbd. N. V. pr. 100.

Cours. Hamb. 2 M. 516⅔, a vista 520⅓. London 2 M. 18½ Rbdlr., a vista 18⅔. Spec. 520. — Specier solgtes til 31½ Rbmk., for Committeesedler blev givet 64½ pr. 100.

Blandede Efterretninger.
(Af Lübecker Avis.)

Wien, d. 17de Juni. Efter et Aars Fraværelse kom Hs. Majestæt Keiser Frants igaar tilbage til sin Residentsstad. De til Toget hørende Personer samlede sig allerede i Morges en Galla i og ved det K. K. Thereſiske Ridderacademie. Hs. Keis. Kongl. Majestæt, ledsaget af de böhmiske Stænders Livvagt, hvortil Hs. Kongl. Hhd. Erkehertug Kronprindsen i sit Regiments Uniform, og Hs. K. K. Hoihed Erkehertugen, Storhertug af Würzburg sluttede sig, kjørte fra Schönbrun til Akademiet og satte sig Kl. 10 til Hest. Toget, hvis Pragt og Glimmer er vanskelig at beskrive og vidner om Keiserstatens Magt og Rigdom, gik derpaa under en vedvarende Canonild og alle Klokkers Ringen til den gamle Kärtnerport, hvor Hs. Maj. Keiseren og Kongen blev modtaget af Øvrigheden og hilsedes velkommen med en skjøn Tale. Toget gik derpaa til St. Stefanskirken, hvor et høitideligt "Vi love dig Gud," blev afsjunget. Klokken 1 ankom Hs. Majestæt til Hofburg. Om Aftenen var saavel Staden som Forstæderne illumineerede.

Paris, d. 15 Juni. Journal des Debats paastaaer, at Bonaparte befalede i Moskau at præge en Mynt, der paa den ene Side skulde have den Omskrift: "Napoleon, de Franskes Keiser og Czar over alle Russer;" paa den anden: "I Himmelen regjerer Gud, paa Jorden Napoleon." — Vor Konges Kroning skal være fastsat til den 25 August. — General Bertrand har ikke forladt Elba; man har forvexlet ham med en Officier af samme Navn. — I Løverdags afreiste Hertugen af Angouleme til Brest, for som Storadmiral af Frangrig at tage Havnen der i Diesyn.

Madrid, d. 3 Juni. Alle Efterretninger fra det Indre lyde gunstigen for den Kongelige Regjering.

Livorno, d. 1ste Juni. Den 29 Maj indtraf her et hurtig seilende Skib fra det i Genua stationerede Admiralskib til det i vore Vande værende Skib Indus med Befaling, øieblikkelig at gaae under Seils med de her garnisonerende sicilianske Tropper. Begge de engelske Skibe skulle samle sig i Vandene ved Porto-Ferrajo og paa en betegnet Høide aabne de af Admiralen forseglede bekomne Ordrer.

Sverrig. Hs. Kongl. Høihed Kronprindsen af Sverrig er kommen til Stokholm og meget høitidelig modtaget.

Carlsruhe, d. 19 Juni. Siden den 16de befinder Hds. Maj. Keiserinden af Rusland sig i Baden.

Rastadt, d. 17 Juni. De østerrigske Tropper trække nu bort; derimod forblive de russiske Tropper her saalænge til Keiser Alexander er vendt tilbage fra Engelland for i Selskab med sin høie Gemalinde at vende tilbage til Rusland.

Holland. Den souveraine Fyrste i Nederlandene var neppe kommet tilbage fra Paris til Haag, før han allerede igjen forlod sin Residents for at begive sig til London. Den 12te indtraf de russiske Storfyrster Michael og Nikolaus ind til Amsterdam, besøgte den følgende Dag den ved Peter den Stores Ophold især mærkværdige Bye Saardam, og fortsatte, efter at de havde beseet Stadens øvrige Mærkværdigheder, den 14de igjen sin Reise videre frem over Utrecht.

Berlin, d. 25de Juni. Ved en den 15de fra London afgaaet og igaar Middags hertil indtruffen Courer, som ogsaa af Privatskrivelser, erfare vi, at de høie Monarker agte at opholde sig i London til den 23de eller 24de. Siden vil Hs. Majestæt Keiseren af Rusland gaae over Haag til Carlsruhe; Hs. Majestæt Kongen af Preussen gaaer over Boulogne og Dijon til Neufchatel, en Provinds som endnu ingen preussisk Monark beærede med sin Nærværelse. Begge Monarker samles da igjen, som man paastaaer, i Carlsruhe eller i München.

England. Den russiske Flaade, der var i Begreb med at afseile, har faaet Contraordre, og den vil endnu ikke afgaae i een Maaned, da Keiser Alexander med endeel af sin Garde vil indtræffe paa en og samme Tid i sit Rige. Den vil da, naar den forlader Engelland, først gaae til Cherbourg, for at hente Tropper ombord. Hertugen af Orleans er kommen til London, for, som man paastaaer, at formaae de forbundne Magter at tilbagegive Neapel til sin Svigerfader, Kong Ferdinand af Sicilien. Der skal dog allerede være disponeret over Neapel, men Kong Ferdinand erholde Skadesløsholdelse.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 54.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 5 Juli 1814.

Axene.

En Axer stod, beklædt med gyldne Straa,
de fulde Ax til Jorden monne række,
kun hist og her man over Mængden saae
en Vippe stolt sit tomme Hoved strække.

"See der, Papa!" udbrød en lille Dreng:
"hvor høit den ranke, stolte Vippe stræber,
"mens Pøbelens foragtelige Sleng,
"i Støvet fød, til Støvet evigt klæber."

"Min kjere Dreng," gav Faderen til Svar:
"lad Skinnet ei herefter dig bedrage;
"det Ax er let, som ingen Kjærne har,
"og kun de lette over Mængden rage."

Saaledes seer iblandt os Mennesker
den Vises Øie tit det samme Væsen;
thi viid: jo tommere et Hoved er,
jo høiere i Sky det stikker Næsen.

Schaldemose.

Djævelen og Sanct Pacom.

(Efter det Franske.)

Engang traf Sanct Pacom og Fanden
paa samme Lillehus hinanden,
Pacom bad just sin Aftenbøn.
"Jo, jo!" skreg spottende den Lede:
"det er det rette Sted at bede,
"min Herr' Pacom han er en Kjøn!" —
"Tie stille, dumme Djævel!" svarer
den fromme Mand: "hvad som opfarer
"til Himlen, tager Gud til sig,
"og hvad som falder, er for dig."

Schaldemose.

Dialog.

Claus.

Broer Jens! hvi gav Naturen ei de Smukke
et Skjæg som mig og dig?

Jens.

Broer Claus! fordi de ei kan Munden lukke
imens de rage sig.

Schaldemose.

Om Agerdyrkning og Landvæsen.

Af Pastor Wedel i Ewerdrup.

49.

"Velkommen hjem, Pernille, fra Forbedringshuset!" — "O ja, Line, Spot og Skade følges altid ad; jeg var der et Aar, mig til liden Baade; thi nu kan jeg ingen Tjeneste faae her ude, og i Kjøbenhavn vil jeg ikke blive." — "Men du bar dig og forbandet dumt ad, at du stjal af det vaskede rene Linnet og tog et heelt Stykke Kniplinger. Jeg har kjendt en Pige (hendes Navn vil jeg ikke nævne), som rapsede 10 Gange meer end du, og endda kom vel fra det uden al Mistanke: Til den gamle store Kiste, hvor Skidentøjet laae, havde hun en Nøgle; der tog hun kun hver Maaned 1 Særk, 1 Salvet, 1 Tørklæde o. a. desl., og gjemte det i Bunden af det store Uhrfutteral paa Salen allernederst. Naar Madamen og Herren da vare ude, bragde hun det alt til sin Kjærestes Moder, der boede 2 Mile derfra. Naar Vaskningen skulle gaae for sig, saunede Madamen som oftest slet ikke Tøjet, og syntes hun endelig at det var borte, ja saa maatte hun tie; thi selv havde hun Nøglen til Kammeret hvor den store Kiste stod. Saaledes gik det med Smør, Gryn, Flesk, Æg, Brød: hun tog lidt og tit, underholdt sin Svigermoder, var aldrig mistænkt, skjønt hun havde samlet sig mange skjønne Ting, og vidste at smigre saaledes for Madamen, at hun blev anseet for Ærligheden selv; thi lidt og tit var hendes Sætning ved al hendes Muserie. Nu, Pernille, vil jeg raade dig, at du giver dig et andet Navn, og drager en 6 til 8 Mile herfra: du skal nok faae Skudsmaal, og det som prægtigt er. Mit Sødskendebarn hedder Boel Madsdotter, saaledes bliver dit Navn for Fremtiden. Hun er nu gift, og bruger ikke mere sit Skudsmaal. Jeg skal sige det til min Kjæreste, og hist henne i O-Bye, hvor hans Broder er Smed, kan du for det første tye hen, og han recommanderer dig nok; men tag dig nu iagt, og erindre de Lærdomme, jeg har givet dig, saa kan du blive endnu en hæderlig Kone o. s. v." — Efter Aftale vandrede nu Pernille, eller rettere den nye Boel, til O-Bye, blev af Smeden vel modtaget, og anbefalet til Herregaarden som Stuepige. Det gik godt det første Aar, men hun glemte Lines Raad, og tog en Tegnebog med Penge, en Cembritz Kjole, et Par Sølvspænder o. a. desl. Man eftersorskede hendes Gjemmer, og fandt Bogen; hun blev forhørt, examineret, og det kom for Dagen, at hun havde et falskt Skudsmaal, at hun før havde været tiltalt som Tyv, at Line havde været Medvidere og Kjæresten recommenderet hende. Dommen faldt, at hun nu skulle i Tugthuset, Line ½ Aar i Forbedringshuset, og Kjæresten rømte med alt, hvad Line havde givet ham i Penge og Varer. Endelig kom de begge ud af Arresten, sloge sig sammen, den ene giftede sig med en Glarmester, der løb Landet rundt, og Fruentimmerne strikkede Uld-Nætter, Filet-Punge og Stads til Bøndernes Pudevaar.

50.

"Nu, Peiter, det var vel, vi bleve af med vor Præst; han er kommen over til Jydepotternes Land." — "Ja," sagde Søren: "han havde nær gjort mine Knøse gale med den Søndagsskole og det Narrerie." — "Nu, hvad heder det Billetek i Kirken, der var nogle Bøger som Avistrykkerne havde givet ham. Ja, vi skulle kan jeg troe til Kjøbsteden om Søndagen. Drenge og Karle løb gale efter at skrive, regne og læse i disse hersens Aviser, som staaer i et Skab i Billeteket. Jeg pryglede dem et Par Gange; men Birkedommeren og Præsten og Amtmanden holdte med de Slyngler, og jeg maatte give 2 Snese Daler for det Spøg og Knøsene bleve nu næsvise. Jeg vilde ingen Mad give dem og Birkedommeren pantede mig 5 Gange: saa Pokker havde og den Søndagslæsning. Alle Byemændene blive vrede, og vi lægge over at gaae hen til Præsten og bede ham i al Respekt at lade dette hersens fare og lade vore Knøse blive hjemme. Vi sagde, at ingen af os kan skrive eller regne, og dog svare vi Herskabet hvad vi skal; men studs blev han, den sorte Mand; bleg er han ellers i Ansigtet som en suur Ost; thi han læser for meget; og sagde, det blev ikke anderledes. Nu lagde vi over, at vi hverken ville skove, age Møg eller pløie for ham, og da han lod os høre at vi havde Penge nok til Unytte, saa lagde vi over, at hver Mand til Pindsedag skulle offre ham en Kobberskilling, og aldrig ville vi komme i Kir-

ken uden vi vare nødte dertil, saasom ved Gildeslag, Bryllup og deslige, og da offrede vi ham hver 2 ß. Men mener du, Søren, at han lod sig mærke dermed. Vi sendte og den afsatte Prokerader, som er en snue Karl, ned til ham, og vi maatte give ham 1 Pot Brændeviin for dette Erinde. Han taler med Præsten at der var nu knappe Tider og Folk havde intet at offre. Præsten sagde, at han ei kunde klage paa Menigheden og det var alle skikkelige Folk; men Brændevinet havde han faaet, og det creperede os, at han roste os. Ja, Peiter, saa tænkte vi, at vi skal nok faae ham til at hænge med Næsen. Vi fik Kirkenøglen for at faae Søgeren til Gravene og vi toge hele Billetekskabet og skjulte den i Nælderne til Aften, da krøb Mogens over Kirkemuren, og han saae Fanden lee ved Taarnet da vi løb med Bøgerne; nu bare vi dem ud paa Marken i en Ellemose, slog Tingesteen itu med en Forhammer og tog alt det trykte Snavs ud og puttede det i en Tørvegrav. Skabet torde vi ei beholde, men bar det hen paa Smedens Toft; thi han var en stor Ven af Præsten; paa det at han skulde blive Tyv. Nu, om et Par Dage fik Præsten det at vide, fortæller Herskabet det, og de fremmede Bønder, som fra andre Sogne skovede for ham. Nu sagde han en Søndag: "jeg vil ikke blive hos Eder." Ja, du blier nok: du har 50 Tdr. Land, som du ingen Tiende giver af. Men snart blev han kaldet andetsteds og da han takkede af, sagde han hverken godt eller ondt til os, og vi tænkte, reis kun, Hans Caspar, ha ha ha! — han heder just Hans. Han fløttede til Callundborg først; thi der er et stort Vand over til China. Men vi lagde over, at ingen skulde hjelpe ham; han bad ei heller derom. Men Bønder fra andre Sogne hjalp ham, og Forpagteren og Smeden og Herremanden, og de fremmede Bønder skammede os ud, og 5 af vore Byemænd fik dygtig Prygl i et fremmed Sogn for hans Skyld. Men saa sloge vi hans Kane itu, som stod her, lad ham have det. Det er dog slemt, at alle spytte ad os for Præstens Skyld — ja han maa vist kunne mere end Fadervor; thi vi faae tit Prygl for hans Skyld — og ingen vil drikke af Kruus med os. De kalde os Kjeltringer og Røvere. Nu have vi da en anden Præst, og vi vil fortælle ham strax, at vi vare ikke fornøiede med denne. De fleste Præster ere fattige naar de komme. Saa vil vi gaae til ham og sige: Faer! vil han være skikkelig, og vi vil gjøre ham al Villighed; og trænger den arme Djævel for 3 til 4000 Rdlr., saa kan Morten, Mikel, Frands og Didrik nok skaffe Penge." — — Denne Legende fortalte jeg for et Par af Ewerdrup Sogns Bønder — og viste dem de Bøger jeg i 3 til 4 Aar havde kjøbt til et lidet Bibliothek, som jeg ville sætte i mit eget Huus, og jeg viste dem, at Hr. Soldin i Kjøbenhavn ædelmodigen havde skjænket mig en betydelig Deel Bøger. "Er det ham som trykker Skilderiet? ja saa er Faer og han jo godt bekjendt; men der er noget, som Faer ikke skulle lade prente." — "Er der en usand Linie?" — "Nei, det see vi ikke til; men mener han, at Verden bliver bedre, fordi han maler op om den og den?" — "Ja, ja, Børn! I ere honette og skikkelige Folk. Hvad Umage jeg har havt med Eders Børn, som skulle confirmeres, veed I nok; jeg har læst for dem 3 Gange ugentlig. I 10 Aar har her ingen ordentlig Skole været. I have Lyst til at læse, og hver Søndag har jeg 100 ja 130 at prædike for, da dog i hele Sognet vare kun 450 som gave Extraskat: altsaa er det en Glæde at tale Guds Ord for saa flittige Kirkegjængere. Nu skal jeg lade et Skab gjøre til Bøgerne. Maaskee en eller anden Boghandler i Kjøbenhavn tænker paa mit lille Bibliothek, og til Vinter vil jeg vise Eder mangen en god Bog; thi jeg ynder Eder meget, og I fortjene det. Nu have vi faaet en duelig og skikkelig Student til Skolelærer: af ham skal jeg og lade Eder noget forelæse, og hver Søndag Eftermiddag kan I møde i Skolen: det koster intet; jeg skal sætte 2 til 3 Lys paa Bordet, og selv skal jeg komme, naar jeg er frisk; men, desværre, jeg er for ofte syg. Nu har jeg været her i 31 Aar, og kun 2 Mænd have været egenſindige, da jeg ikke kunde confirmere deres enfoldige Børn; I andre have alle været skikkelige Mænd. Af de Unge har jeg døbt de fleste i de 21 Aar, jeg har været her. Jeg har 2 Gange været kaldet bort: for 16 Aar siden til Fyen, for 9 Aar siden til Egnen om Kiel; men jeg blev hos Eder: jeg fortryder det ikke. Riig er jeg ikke, fattig ei heller; men jeg har kostet meget ved Academiet paa mine Børn. Den ene er nu Præst her i Sjælland; den anden

Forpagter, og oplært først som Contorist, og siden ved Veterinairskolen: skikkelige Mennesker begge. Meget kan jeg ikke efterlade dem, kun et godt Rygte, der ei vanærer den gamle Hofprædikant And. Sørensen fra 1532. Nu er jeg 62 Aar. Jeg have baaret over med, naar Sygdom hindrede mig at forrette mit Embede. Jeg har i 19 Uger gaaet paa Prædikestolen med Krykke, da Gigten plagede mig, og ofte har det været en maadelig Prædiken; men naar jeg af Smerte ikke kunde huske Fadervor, saa er det ikke at undres over, at jeg intet andet kunde huske. I hele 10 til 12 Maaneder har jeg ikke været paa min Mark. Nu maa jeg i Sommer reise til Pyrmont, hvor jeg har været før, og da var Gigten borte i 5 Aar; men den Tid var jeg kun 42 Aar gammel."

Indenlandske Efterretninger.

Igjennem det Kongelige Slesvig-Holsteenske Cancellie i Kjøbenhavn er, under den 6 Juni d. A., udfærdiget et Patent af følgende Indhold: "Efterat ved Cancellie-Patentet af 25 Marts d. A. var bekjendtgjort en Kongelig allerhøieste Resolution, ifølge hvilken Udførelsen af de i Forordningen af 24 Febr. d. A. §§. 10–12 indeholdte Forskrifter angaaende franske Undersaatter og deres Eiendom skulde indtil videre være udsat, har Hs. Maj. Kongen under 9de f. M. allernaadigst resolveret, at samtlige i forommeldte Forordning af 24 Febr. d. A. befalede Foranstaltninger skulle være aldeles ophævede; dog med Undtagelse af det Beslag der er lagt paa de af franske Capere til Havne i Hertugdømmerne opbragte Priser, hvilket Beslag fremdeles skal vedblive."

Odense, d. 1ste Juli. Hs. Excell. Overkammerjunker v. Buchwaldt er beskikket til at overføre høistsalig Kong Christian VII Liig fra Rendsborg til den Kongelige Begravelse i Roeskilde. — — Af en Skrivelse fra Alsøe den 28 Juni: Løverdag Morgen den 25 dennes blev vor ophøiede Fyrstes Liig i et meget høitideligt Tog ført fra Augustenborg Slot til den høifyrstelige Begravelse i Slotskirken ved Sønderborg. Et overordentligt talrigt frivilligt Følge af Indvaanerne fra Augustenborg og Gravensteen, saavelsom alle Præster, Forpagtere og de fleste Skolelærere og Degne i begge Distrikter havde indfundet sig. Da Toget naaede Sønderborg, forenede Stadens Magistrat og Deputerede sig med det, og paa Slotspladsen endnu hele Byens Geistlighed. Ved Indkjørselen til Sønderborg fremstillede sig foran Liigvognen tolv hvidklædte Piger, hver med en Krands paa Armen og strøede Blomster lige til Kirken, hvor de lagde deres Krandse paa Kisten. Efter en høitidelig Kirkemusik her var opført og en Sang afsjunget, holdt Hofpræst Germar en rørende og fyndig Tale. Hs. Durchlauchtigheds Ihukommelse vil blive i velsignet Minde blandt alle Gode og Retskafne, som kjendte ham og vide at paaskjønne hans Fortjenester som Menneske og Statsmand. — — Den sørgelige Tildragelse ved Middelfart i Søndags berettes saaledes: 9 unge Mennesker, hvoraf de 6 Pigebørn, vare udseilede i en liden Baad, og da de kom imellem Lyngs Odde og Skjerbeks Mølle kantrede Baaden, i det de vilde kippe Storseilet. Heldigviis traf det sig, at en Fisker fra Lyng, ved Navn Peder Lyng, just laae paa Vandet med sin Baad; denne kom strax til og fik de Syv reddede, hvoraf dog den Ene, Morten Skippers Enkes Datter, døde strax efter at hun var bragt i Land. Men havde bemeldte Peder Lyng ikke strax været tilrede med sin virksomme Hjelp, da havde de Alle maattet drukne. De to mindste Pigebørn, som bleve og endnu ei ere fundne, var Skipper Ole Eriksens og Gjæstgiver Jakob Holms Døttre. — Maatte imidlertid denne ulykkelige Begivenhed tjene andre unge Mennesker til Advarsel om ikke at vove sig saa uforsigtig i Faren! (Hempels Avis.)

Odense, d. 1ste Juli. Der har været en Ladning østersøisk Rug i disse Dage faldbuden for 80 Rdl. d. C. Tønden; men fandt ingen Kjøber. — Børs-Coursen er denne Postdag 535. — Ubegribeligt er det skjændige Agiotagespil, der drives paa Kjøbenhavns Børs, nu Danmarks Udsigter dog ere saa gode; Freden giver saa mange Leiligheder til store Stats-Bespatelser, Rigsbanken har saa rigelig Fond til at faae Crediten for sine Repræsentativer til at stige. Endogsaa Hamborgerne notere 10 til 20 Procent bedre Cours end vi selv! — Mon ikke Undersøgelser ogsaa kunne finde Sted i Danmark, liig dem i Engelland, hvor endog den tappre Lord Cochrane med flere anseete Personer ere tiltalte og

dømte for Stokjobberie, som de have frembragt ved kunstige falske Udspredelser? — I Onsdags vare her mange Høitideligheder: 1) Landemodes Prædiken af vor elskede Taler, H. H. Dr. og Ridder Tetens. 2) Landemode. 3) Middags-Samling i Bispegaarden. 4) Patriotisk Selskabs-Samling og Præsidents-Valg m. fl. Embeder. 5) Det nye Stiftsbibliotheks Aabning. 6) Forelæsninger i Anledning af Landemodet. Om Aftenen den heftigste Torden her endnu er hørt i Aar. Det lynede næsten uophørlig henved 3 Timer, dog var kun et Slag især ret nær ved Odense. Veiret var frygteligt hvor det egentlig er passeret over. Det opkom i Østen og trak Sønden om til Vesten, hvorfra man endnu saae Lynglimtene indtil det dagedes. Endnu har man, Gud skee Lov! ikke hørt til nogen derved frembragt Skade. — I Dag er her en stor Bog-Auction i Klubben, og en stor Heste-Auction i Provstegaarden. (Iversens Avis.)

———

I nyt Bibliothek for Læger, 1ste Bind, har Hr. Districts-Chirurg Rønne i Lemvig meddeelt følgende Sygejournal over Forbryderinden (Stratenrøverinden) Karen Gade af Harboøre, som er et ikke uvigtigt Bidrag til Menneskekundskab.

"Saa lidet morende," siger Hr. Districts-Chirurg Rønne: "som det i Almindelighed er at forfatte og gjennemlæse en Syge-Journal, saa yderst interessant vilde det være, her at kunne omstændeligen skildre dette Fruentimmer, som en Person, der i enhver Henseende saa ganske er det Modsatte af hvad Kjønnet skulde være. Det maa muligen lægges mig til Last, at jeg her paa ubehørigt Sted giver nogle korte Strøg af hendes Person og Caracteer, men da samme for en Deel kunne tjene til Bidrag til Menneske-Kundskab i Almindelighed, som og til at kjende det aldeles vanslægtede Fruentimmer i Særdeleshed, har jeg ei kundet undlade her at gjøre følgende Indledning til hendes Sygehistorie:

Karen Gade er omtrent 40 Aar gammel, hendes Udseende friskt og hendes Mine lægger paa eengang Vittighed, udtænkt Ondskab og Løsagtighed for Dagen. Med disse Egenskaber forener hun en mig hidtil aldeles exempelløs Haardnakkenhed; hendes sorte Sjæl fremlyser af ethvert Ansigts-Træk; hendes Tunge hviler, men hendes høire Haand er desto mere virksom til at forhaane og paadigte sit Medmenneske de nederdrægtigste Beskyldninger; foregivende maalløs har hun vænnet sig til og erholdet en utrolig Færdighed i at skrive ved Hjelp af store latinske Bogstaver. Ved disse Charakterer forbander hun sin Ven og Fiende, forhaaner den Sædelige og Usædelige, beskylder Oldingen og Ynglingen, og lokker den sidste til at tilfredsstille hendes endnu ikke udslukkede Vellyst. Hendes Svar røbe Trodsighed og Ondskab. Paa mit Spørgsmaal: om hun — som hun for Fangevogteren skulde have angivet — lavede til Barsel, svarede hun først: HAN ER IO EN KLOG MAND OG KAN SEE AD — Da jeg ei var tilfreds med denne Tilladelse, men vilde, at hun selv skulde give sin Formening tilkjende herom, skrev hun: HAN ER IKKE MIN SKRIFTEFADER, og jeg var ei istand til paa nogen anden Maade at komme til Kundskab herom, end ved at lade hende undersøge af Jordemoderen, hvilken hun dog ei uden megen Vægring tilstedede Adgang til sig, hvorved det da befandtes, at fornævnte hendes Angivende var ugrundet. — Efterat dette Fruentimmer omtrent et Aar i Forveien var bleven overbeviist om at have udplyndret en Reisende, og frataget ham endeel Penge, blev hun dømt til Tugthuusstraf. Forinden hendes Afreise til denne hendes Bestemmelse, og imedens hun endnu sad i Sikkerheds-Arrest i Ringkjøbing, angav hun en Lamhed i hele den venstre Side, forbunden med en fuldkommen Uformuenhed til at tale, hvorpaa hun blev sendt hjem til Harbovre, hvor jeg engang saae hende, og foreslog for hendes nærmeste Øvrighed at lade hende komme her til Byen, da jeg haabede at kunde helbrede hende. Paa Grund heraf blev det fra Amtmanden befalet, at hun skulde underlægges min Cuur, og blev hun, i Følge heraf, af mig tagen under Behandling den 23de Januari d. A. — Begyndelsen til hendes Helbredelse blev gjort med et Vesicatorium over hele pars capillata capitis, efterat Haaret i Forveien behørigen var afraget. Dette Vesicatorium trak ei betydeligt, men foraarsagede hende dog nogen Smerte, hvorpaa et andet Vesicatorium blev paalagt sammesteds den 26de Januari, hvis Virkning var bedre. Under For-

bindingen bred hun ganske hemmeligen i Lagenet, men lod sig i øvrigt ei mærke med, at det gjorde hende ondt. — Den 29 Jan. Et Vesicatorium langs ad den angivne lamme Arm fra Skulderen lige ud paa dorsum manus. Dette trak overordentlig stærkt, men uden at hun tilstod at føle nogen Virkning deraf. — Den 31 Jan. Antydede hun, at hun havde Besværlighed ved at lade Vandet, og ansaae dette for et allarmerende Tilfælde, fældende mange Taarer derved; jeg lod hende indgnide med oleum camphoratum paa og over mons veneris, hvorpaa denne Virkning af de Spanske Fluer snart hævedes. — Den 3 Febr. Da de anvendte vesicatoria ei havde havt den tilsigtede Nytte, vilde hun, at jeg skulde paalægge hende flere; men da jeg saae al videre Anvendelse heraf utilstrækkelig til at løsne hendes Tunges Baand, og hæve den paralytiske Tilstand i Siden, lod jeg derimod den indvendige Overflade af Over- og Under-Armen indsmøre med oleum camphoratum, blandet med Essent cantharidum, begyndt med 3 Drachmer af denne til 1 Unze af hiin, og efterhaanden steget til omtrent ligemeget af hver Deel, hvis Brug fortsattes indtil den 26 Febr. — Indsmørelsen havde foraarsaget en temmelig betydelig Rødhed paa Huden, men Armen vedblev at være ubevægelig. — At hendes Angivende om Stumhed var usandfærdigt, herom havde jeg, allerede før hun kom under min Cuur, havt temmelig tilforladelig Vished; thi da jeg ovennævnte Gang var hos hende hjemme i Sognet, forlangte jeg at see hendes Tunge; hun aabnede Munden men lod Tungen hvile ubevægelig inde i samme. Paa Forespørgsel, om hun ei kunde udstrække den, antydede hun, at jeg vel maatte vide, at den, som var lam i Tungen, ikke kunde udstrække denne; men medens hun nedskrev dette, forglemte hun sig selv saa meget, at hun slikkede sig omkring Munden, hvorved Tungen bragtes næsten op til Næsen. Jeg gjorde hende strax opmærksom herpaa, men uden i ringeste Maade at lade sig bringe ud af Fatning, nedskrev hun strax, at jeg maatte have seet Feil. Denne Overbeviisning fra min Side om hendes Forstillelse var det, der paalagde mig at forfare saa strængt imod hende ved Curen, som Journalen allerede har fremviist, og herefter end mere vil vise; derimod nægter jeg ikke, at jeg selv troede det kunde for en Deel have sin Rigtighed med Lamheden i Armen, thi denne var virkeligen tyndere og blegere af Udseende end den anden, Laarene derimod vare begge lige fyldige og røde; jeg havde desuden engang, uden at hun kunde være istand til at bemærke hvad jeg havde i Sinde, pludseligen stukket hende dybt i den svage Arm med en Knappenaal, hvorved dog ei mindste Muskelbevægelse i samme viste sig; derfor var det og jeg anvendte de indicerede Midler, mere for at hæve et virkeligen tilstedeværende Onde, end for at gjøre hende kjed af at angive noget, der ei fandt Sted; og vil af det Følgende sees, at Armens pludselige Helbredelse, og Anledningen hertil, ei lade andet formode end Forstillelse af hende, og at hun dog maa have været betænkt paa, hvad jeg muligen kunde foretage mig med hende, den Gang jeg stak hende i Armen; den venstre Arms Forskjellighed fra den høire i Udseende har derfor sandsynligviis havt sin Grund deri, at hun i en Række af mange Maaneder aldrig havde brugt den, uden i det høieste, naar hun var allene, og som saare sjældent kan have været Tilfældet, da hendes syge Søn stedse havde været hos hende, medens hun var hjemme. — Den 7 Febr. lod jeg Forbryderinden begynde med en Solution af tartarus stibiatus for at vække Qvalme hos hende, men da samme deels gav Anledning til hyppige Stolgange, deels ei syntes at virke efter Hensigten, forandrede jeg under 22 Febr. denne Solution til Pulvere af ipecacuanha, begyndt med 1 Skrupel til 10 Skrup. Sukker, deelt i 40 lige Dele, et Pulver hver halve Time, og efterhaanden stegen til 50 Gr. af hiint med samme Dosis af dette, som forhen anført. Under Anvendelsen af dette Middel var den haardnakkede Syge engang nær ved at tabe Modet; hun gjorde mig de alvorligste Forestillinger imod dette Middel; hun bad mig for Guds Skyld nu at lade hende slippe, da jeg saae, at alt ei nyttede det ringeste, hun vilde nu hjem igjen til sit Huus, for der at anvende hendes faa sidste Dage med Bøn og Guds Paakaldelse m. m. — Denne Yttring gav mig Haab om, at dette Middel muligen omsider vilde kunne seire over denne paa de Forhærdedes Liste øverst staaende Qvinde, derfor føiede jeg hende endnu ikke, men lod hende vedblive med sidstnævnte. — Da imidlertid ogsaa dette Middel tilsidst syntes at have tabt den tilsig-

tede Nytte, det være sig nu, at hendes Natur virkeligen ved Vanen bedre taalte Medicamentet, eller, som mere sandsynligt er, hendes nyligen røbede Exempel paa Svaghed i Characteer havde gjort hende end mere characteerfast, saa greb jeg, under fortsat Anvendelse af dette Middel, til det sidste og haardeste — hvortil jeg hentyede allene i den fuldkomneste Overbeviisning, at hendes Sygdom var forstilt — nemlig Sult. Haabet om at Følgen deraf skulde blive hvad den blev, holdt mig skadesløs for de mange bittre Bebreidelser og vrange Domme, jeg baade directe og indirecte maatte modtage for min Umenneskelighed imod denne Ulykkelige og af Naturen Graadige, hvis Lidelser gik saavidt, at hun ofte i mit og fleres Paasyn tog Halm af Sengen og tyggede paa, dog uden at synke det." (Fortsættes.)

Den 17de Juni gav Medlemmerne af den Kongel. danske Regjeringskommission i Altona, Grev Conrad Ranzau til Breitenburg, Amtmand Johansen, Oberstlieutenant d'Aubert og Kammerjunker v. Krogh, Hs. Excellenz, den Russisk Keiserl. General Grev v. Benningsen og Gemalinde en glimrende Fest i det Rainvilleske Hotel, som begyndte med et stort Bal. Saasnart Greven og Grevinden traadte ind i Spisesalen, viiste sig i Baggrunden pludselig Peter den Stores Statue til Hest, som sees i Petersburg, og bag samme hørtes en russisk Nationalmusik. Over Taffelet udbragte Grev Ranzau Hs. Majestæt Keiseren af Ruslands Skaal, som besvaredes af Grev Benningsen med en Skaal for Hs. Majestæt Kongen af Danmark. Efter Bordet var Dansesalen forvandlet til en yndig Hauge med Udsigt til bekjendte russiske Landskaber og den Grimmaiske Port, gjennem hvilken den tappre Feldtherre var trængt ind i Leipzig. Først Kl. 6 om Morgenen skiltes den glade Forsamling fra hinanden.

(Aarhuus Avis.)

Ribe, d. 1ste Juli. I Onsdags Eftermiddag slog Lynilden ned i et Huus ved Aabel, imellem dette og Hadersleb, og lagde i meget kort Tid det Hele i Aske. — Af en gammel Kone og Mand, som beboede Stedet, vilde Konen, efterat have reddet sit Knipleskriin, endnu bjerge noget, gik ind i det antændte Huus, og fandt sin Død. (Ribe Av.)

Den 6te Maj afreiste Sognedegn og Skolelærer O. Dahl af Maglebye paa Langeland til Søes fra Ristinge til Schlesvig, for her at arrangere en ham tilfalden Arv. Baadfører Mads Nielsen (eller Mads Jespersen) Nordenbroe af benævnte Maglebye tilligemed en anden Sømand Jørgen Bøj fra Ristinge overførte ham. Bestemmelsen var kun at blive 6 Dage borte; men da 7 Uger forløb uden at man hørte noget fra dem, og efter adskillige ubesvarede Skrivelser til Schlesvig, nu endelig erfares, at Ingen af dem har været der, formodes at de ere forliste. Amtsprovst Saxtorph paa Langeland anmoder derfore Alle og Enhver at give ham eller Cancellieraad, Bye- og Herredsfoged Herholdt i Rudkjøbing Efterretning om Ligene nogensteds maatte være opdrevne og begravede, eller en Baad seet drivende i Søen. Baaden var af Eeg, klinkbygget, omtr. 1 Commercelæst dr. og førte Jagttakkelage, havde Kabys for og et lidet Skab agter. Degnen Dahl havde blandt flere Papirer i en rød Tegnebog, en Copie af et Testamente, og en Fuldmagt lydende paa Hr. Blom i Rudkjøbing, men med dennes Paategning Dahl tilbageleveret. Baadfører Mads Nielsen havde blandt andet en sort Tegnebog med 1300 Rdlr. DC. hos sig og ovenfor begge hans Tommelfingre var et Skibsanker tegnet med Tudsk. — Alle 3 efterlade sig Koner med smaae uforsørgede Børn i trange Kaar. (Riber Avis.)

Ifølge Hs. Majestæts Befaling er det forhenværende 3die Departement under det danske Cancellie indgaaet, og de Sager, som derunder sorterede henlagte under det 5te Departement. For Fremtiden ere der altsaa ikkun 5 Departementer i det danske Cancellie, nemlig 1ste Departement (som hidtil, for Geistligheden, Skolevæsenet og øvrigt Hidhørende); 2det Departement, som hidtil for Justits- og Politievæsenet i Sjælland med underliggende Øer; 3die Departement for Justits- og Politievæsenet i de øvrige danske Provindser og Besiddelser; 4de Departement for Forsvarsvæsenet, m. v., og 5te Departement for Revisionsvæsenet.

Kjøbenhavns Børs den 5te Juli.

Cours. Hamb. 2 M. 515, *a vista* 520. London 18¾ Rbdlr. Spec. 520. — Specier solgtes til 31¼ Rbmk., for Committeesedler blev givet 64 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Lübecker Avis.)

Madrid, d. 7 Juni. I Følge endeel Sammenkomster Lord Wellington som Befuldmægtiget for Storbritannien og andre allierede Magter har holdt med det nuværende spanske Ministerium, har Kong Ferdinand undertegnet en Erklæring, hvori han forbinder sig til paa ny at sammenkalde Cortes for at give Spanien en Constitution, der er passende med de nuværende Tider. Inquisitionen og Geistligheden faae derved nogen Indflydelse.

Fra Rhinen, d. 22 Juni. Preussernes Styrke, der skulle blive ved Rhinen, angives til 70 a 80,000 Mand. Regner man hertil Østerrigerne og Bayrerne, der i samme Øiemed ere bestemte, og hvis Antal man anslaaer til 40,000 Mand, saa bliver forhaanden, uden at iberegne Engellænderne i Holland og Braband det Armeecorps der staaer i Rhinegnen, paa 120,000 Mand.

Paris, d. 21 Juni. Hertugen af Wellington er kommen hertil, og har i Forgaars gjort Kongen sin Opvartning. Den berømte Madame Recamier — der af Napoleon var forviist fra Hovedstaden — kommer nu tilbage fra Lyon. — Paa Bonapartes Befaling maatte den liden Garde som omgav hans Søn (betitlet Kongen af Rom) oftere om Natten pludselig røre Trommen, for saaledes at vænne Barnet til det store Spil med Mennesker.

Brüssel, d. 19 Juni. Den 24de bliver hele Flandern forladt af Preusserne og holdes kun besat af engelske og belgiske Tropper.

Warschau, d. 10 Juni. Den polske Armee kommer til at bestaae af 50,000 Mand, hvoriblandt 20,000 Mand Cavallerie.

Stokholm, den 8 Juni. Den 3die dennes havde vor Hovedstad den Lykke at see Hs. Kongl. Høihed Kronprindsen indtræffe hertil efter Fuldendelsen af et af de mærkværdigste og ærefuldeste Feldttog, som Historien nogensinde har forherliget. Alle de Kongelige Herskaber vare kjørte Hs. Kgl. Høihed imøde. Borgerskabet paraderede og Overstatholderen Grev Carl Mørner holdt en Tale, som Hs. Kongel. Høihed i naadigste Udtryk besvarede. Folketrængselen var saa stor, at H. K. H. maatte stige af Vognen ved Indkjørselen til Slottet og fortsætte Veien under Jubelraab til Fods. Gudstjeneste holdtes i Slotscapellet den 4 Juni for at takke Gud for H. K. H. lykkelige Tilbagekomst.

Paris, den 18 Juni. I Gaar indrykkede 10,000 Mand Linietropper i høitidelig Optog herind. Lyon rømtes den 8de af østerrigske Tropper og besattes igjen af vore Tropper den 9de. Runkelroesukkerfabriken i Rambouillet tilligemed alt Tilbehør, bortsælges efter Kongelig Befaling den 23 Juni. Til Cherbourg er ankommet 9 engelske Linieskibe, 2 Corvetter og 2 russiske Fregatter for at tage den 9000 Mand stærke Division af russiske Garder ombord.

London, d. 20 Juni. Den 17de dennes ere Freds-Ratificationerne udvexlede af Lord Castlereagh og Grev de la Chane, og i Dag er Freden høitideligen proclameret. I Dag bivaanede Hs. Maj. med to preussiske Prindser og Feldtmarschal v. Blücher Parlamentsforhandlingerne i Overhuset. Man forventede ogsaa Hs. Maj. Keiseren af Rusland, men han kom ikke. — D. 22 Juni vil den store Søtrækning finde Sted i Spithead.

Fra den norske Grændse, d. 12 Juni. Skulde Krigsoperationer mod Norge være nødvendige, saa turde, som man paastaaer, Angrebet ikke allene skee fra Landsiden, men ogsaa en stærk Landgangsexpedition finde Sted fra Søsiden.

Den 30te Juni var en af de stolteste og mærkværdigste Dage, som Hamborgs Aarbøger have at opvise. Det var Æres-Dagen, paa hvilken den Hanseatiske Legion vendte tilbage fra Valpladsen til sin befriede Fædrenestad. Den modtoges, under Canonernes Torden, af en Deputation fra Senatet; 75 hvidklædte Piger overrakte de heltemodige Fædrenelandets Sønner Laurbær- og Egekrandse; alle Gader hvorigjennem Toget gik, vare oversaaede med Mennesker, og Vinduerne til Husenes Spidse opfyldte med Damer og Piger, der bestrøede Krigerne med Blomster. Om Aftenen gaves paa Byens Theater Stykket Forløsningsdagen; hele Byen var illumineret.

(Efter Hamb. Corr.)

Subscriptionen paa dette Blad modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 55.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 9 Juli 1814.

Om det franske Skuespiller-Selskab fra Odense.

(Indsendt.)

(Brev til en Ven i Holsten.)

Du beder mig, meddele Dig en Bedømmelse over det odenseiske Skuespiller Selskab, som for nærværende Tid opholder sig i Kjøbenhavn, for at sammenholde den med de Bemærkninger Du selv agter at gjøre ved at see deres Skuespil paa din Tilbagereise i Odense. For at opfylde denne din Begjering, og sandelig alene derfor, har jeg overtalt mig til at gaae hen paa Hoftheatret, og tilbragt 2de Aftener med at see disse Kunstens-Dyrkeres Producter; og jeg maa oprigtig tilstaae, at dersom alle deres Forestillinger have lignet de tvende, jeg har seet, undrer jeg mig sandelig over, at det er blevet dem tilladt, at afbenytte et Kongl. Theaters Locale, og at Selskabets Entrepeneur har kunnet tiltroe det kjøbenhavnske Publikum saa aldeles Mangel paa Smag for Skuespil, at det skulde kunne finde Behag i denne Trops særdeles maadelige Talenter. Jeg synes, at man saameget mere kunde have havt Grund til at nægte den franske Trop Afbenyttelsen af et af de Kongel. Theatre, som Aarstiden frembyder en skjøn Lejlighed til at skaffe Selskabet et betydeligt Lucrum, naar det i nærværende Kildetid vilde opslaae en Bod i Dyrehaugen, og der til almindelig Moro og Fornøjelse opføre deres Operen und Ritterspiele for et mindre kræsent Publikum.

Uden at indlade mig i Recensionen af de Stykker, jeg saae, vil jeg indskrænke mig til at gjøre Dig bekjendt med Troppens fornemste Subjecter, om ellers dette Bekjendtskab kan interessere Dig, og tilføje min individuelle Dom om deres dramatiske Pund, saavel som Skuespillere som Sangere, thi af de 3 Stykker, jeg har seet, vare de 2de Syngestykker.

Jeg vil da begynde med Skuespil-Directeuren Hr. Frank sen., skjøndt han i ingen anden Qualitet kunde fortjene at nævnes først. Jeg saae ham spille i Operaen die beiden Antone og i das Donauweibchen, og jeg maa tilstaae: til lige Grad af Fuldkommenhed. Han er foruden père noble tillige Selskabets første Bassanger, og han kan sandelig sige: ich singe Bas wie ein Bär! Foruden at han er aldeles blottet for Musikkundskab, er hans Stemme høist ubehagelig og raa, og hans Manerer bestaae i nydelige smaa Bastriller af en gandske særegen genre, som kommer dem man stundom hører ved Perspectivkasserne meget nær. Forresten er hans Spil inderlig roligt, og en vis majestætisk Alvorlighed gjør ham usigelig takkelig. Han gesticulerer bedst med et Par stive Handsker, hvori Haanden vipper frem og tilbage paa Maven, og Declamationen svarer fuldkommen til det øvrige. — Manden kan i øvrigt, som "Bürger und Schauspieldirecteur aus Odense" have uhyre Fortjenester, men han er i mine Tanker en højst maadelig Skuespiller. En Søn af denne er Hr.

Frank jun., som er Troppens første Komiker, formodentlig for Figurens Skyld; thi han holder, ligesom salig Kong Holophernes, 3 Alen og en lang Qvart, og er i det mindste ingen Apoll. Hans komiske Spil er ligesaa ofte til at græde som til at lee af, og lavt i højeste Grad. Det Komiske udtrykker han deels med Benene, deels med Øjenbrynene, hvilke han vreier og drejer i mangehaande forunderlige Skikkelser. Han er naturligviis tillige Sanger, og ligesaa umusikalsk som hans kjære Papa. Hans dumme Gartner nærmede sig alt for meget Caricatur, og hans Larifari i das Donauweibchen var mindre end intet. — Den første Elsker er Hr. Reindel, og fuldkommen værdig at danne et Kløverblad med den frankske Familie. Hans Spil er under al Critik; blottet for endog den ringeste Kundskab om hvad Declamation og Mimik er, staaer han som en Træstøtte, hvis ene Arm med en Snor trækkes i Vejret i lige Linie med Skulderen, ligesom salig Mester Jackels Dukker. Læg hertil en affecteret Udtale, og et uskjønt Ansigt, samt et Par just ikke snorlige Been, og Hr. Reindel staaer for Dig! — Et Slæng med Kroppen og en tarvelig Paaklædning som Cavaleer, som f. Ex. i der dumme Gärtner, med Frak og Vandstøvler, gjør ham ikke ulig en Barbiergesell aus Deutschland. Han er desværre! saavidt jeg veed, ikke Solosanger. — Hr. Giron er i mine Tanker ret brav, i det mindste staaer han paa et højt Trin i Sammenligning med det forannævnte Treklover. Lidt mere Dannelse af hans Declamation og hans Spil kunde man med Føje fordre af ham naar han var engageret ved et andet Selskab. Hans Kone Mad. Giron spillede en Slags gammel Jomfrue, og ikke slet; men hendes skingrende Stemme og hæftige Gebærder gjøre hende ikke synderlig tækkelig. Hr. Alvensleben, som, efter hvad jeg har hørt sige, skal være en af Troppens store Subjecter, har jeg seet i en ung lapset Greves Rolle, som han, i mine Tanker, gjorde til en afskyelig Caricatur. Mage til Cavalierspil har jeg rigtig nok endnu ikke oplevet. I das Donauweibchen var han en Minnisanger, og var særdeles rørig, uagtet han betitledes med: "der alte Greis," og "alter Krüppel". Han sprang meget lystelig omkring, og havde jeg ikke hørt de nævnte Titler og seet en forfærdelig Mængde Kulstreger i alle Directioner i Ansigtet paa Manden, havde det aldrig faldet mig ind, at tænke mig ham ældre, end nogle og Tyve Aar. Du kan altsaa slutte Dig til hvorledes hans Spil stemmede med Rollens Karakteer. Ellers maa jeg dog indrømme samme Hr. Alvensleben, at hans Declamation ingenlunde svarede til hans Spil men dette, især som beskjænkt var meget maadeligt. Hans Sang er just ikke meget bevendt; hvorimod han lader til at besidde mere Dannelse, end de øvrige Herrer Skuespillere. Om hans Gemalinde Mad. Alvensleben lader sig intet stort sige. Hun er prima amante og yderst ubetydelig, saavel i physisk, som dramatisk Gehalt. — En anden Familie er den Walterske. Dersom jeg havde ordnet Acteurerne og Actriserne efter deres Ypperlighed, burde denne, for et af dens Lemmers Skyld, have havt første Plads. Jfr. Walter er, saa at sige, den eneste i Selskabet, som fortjener Opmærksomhed. Uden at have noget indtagende Udvortes, er hun meget tækkelig, og besidder et ikke almindeligt Talent, især for naive Roller. Hun har tillige en naturlig stærk og behagelig Stemme. Hendes Spil, som das Donauweibchen var ret nydeligt, og med overmaade megen Fiinhed. Kun Skade at hendes Armbevægelser og Stillinger ere kun lidet smagfulde. Hendes Syngestemme skylder hun kun Naturen; thi Kunst er der ikke mindste Spor af deri. Den er stærk og gjennemtrængende, men haard og umoduleret og uden Maneer. Imidlertid tvivler jeg ingenlunde paa, at hun under en Kunzens Vejledning vilde blive en ikke almindelig Sangerinde, ligesom hendes Spil ved mere Dannelse og Instruction vilde gjøre hende til — hvad just ikke altid er Tilfældet — tillige en udmærket Skuespillerinde. Jfr. Walter er i det frankske Selskab — si dicere fas est — en Perle paa en Mødding, som fortjente en anden Plads. Angaaende Hr. Walter og Mad. Walter refererer jeg mig aldeles til hvad jeg har sagt Dig om Mad. Alvensleben, hvad deres dramatiske Gehalt angaaer, thi den physiske mangler ingen af dem. Iblandt Troppens øvrige Subjecter saae jeg en Hr. Frilse spille Helten i das Donauweibchen. Denne Acteur er en ung Mand af et smukt Udvortes, men hans Spil, Declamation og Stillinger ere lige maadelige. Hans Figur danner, naar han heltemæssig hviler sig paa det venstre Been, og strækker det højre frem, Buen til en Vinkel paa 45°. Hans

Declamation er affecteret og derfor, som oftest, aldeles falsk. Om Hr. Suckmann, Hr. Holländer og hvad de øvrige hedder, kan jeg ikke sige noget til Berømmelse, da jeg ikkun har seet dem spille høist ubetydelige Roller til en høj Grad af Ubetydelighed. Jfr. Hintze sen. har en fordeelagtig Figur og spiller i Sammenligning med de Andre ikke slet. Den yngre Jfr. Hintze er en lille Pige som ikke mangler Talent, men hendes Spil er lidt for dødt og hendes Stillinger tvungne.

Nu til Slutning et Par Ord om Selskabet i Almindelighed. Hvad dets Declamation, hvorunder jeg tillige indbefatter Gesticulationen, angaaer, saa er denne aldeles ustuderet, og derfor, som oftest, aldeles falsk. Jeg har altid troet, at Declamationen stedse burde udtrykke eller i det mindste harmonere med de Følelser, som besjæler den Talende. Derfor ansaae jeg det stedse for falsk Declamation, naar den, der fortalte et Eventyr, svingede Armene i alle Directioner; ligesom naar Elskeren gjorde sin Kjerligheds Erklæring med Hænderne i Lommerne eller i Hanekammen. Forudsat at jeg ikke fejler heri, er den tydske Trops Declamation i Almindelighed, Jfr. Walters og maaske Hr. Alvenslebens undtagen, aldeles ikke hvad den bør være, men er en maskinmæsig Bevægelse med Armene, der ved Stemmens Tiltagende bliver forfærdelig voldsom og derpaa mere gelinde.

Hvad Selskabets Garderobe angaaer, da er denne meget tarvelig. J das Donauweibchen saae jeg lutter Don Ranudoer og Don Quixotter, ja Centaurer, som oventil vare Riddersmænd, og for neden Arbeidskarle, thi de fleste havde fittede Støvler og ikke aldeles rene Nanquins Pantalons til Ridderhabiten. De borgerlige Cavalierer gives en Frak og med Støvler; de brillante have lange Nanquins Beenklæder og Skoe. Deres Maskering er især yderlig slet; deres Malerie bestaaer af Kul eller en brændt Prop og Kurlak, hvilke Ingredientser bruges til Overflødighed. Især var Mad. Giron saa besmurt med Kridt og Kul og Kurlak lagviis, at hun, i det mindste fra Parkettet, saae ud som Hun var marmoreret i Ansigtet.

Jeg har saaledes givet Dig en kort Oversigt over dette omvandrende Skuespillerselskab, saaledes som det efter min individuelle Mening bør bedømmes, og at Du ikke vil ansee min Dom for aldeles incompetent, stoler jeg paa, ja jeg er

temmelig vis paa at din Dom vil stemme med min, ifald Du ikke gandske har forandret Natur. Imidlertid føler jeg, at jeg langtfra ikke har udtømt dette rige Emne, som sandelig, dersom den Tid, der anvendtes derpaa, ikke maatte ansees for aldeles spildt, burde grundig drøftes af en competentere Dommer.

M 47, 103.

(Indsendt.)

Direktionen for Kjøbenhavns Fattigvæsen, hvis skjønne Lod det blev at antage sig alle Trængende; hvem Landsfaderen betroede den offentlige og private Godgjørenheds milde Gaver til rettelig Anvendelse; i hvis Hænder Borgerne med Tryghed nedlagde betydelige Understøtninger til Trangs Afhjelpning, og hvis Iver for Publicitet og offentlig Regnskab er saa almindelig bekjendt, vil sikkert ikke fortryde paa, at man ærbødigst anmoder Den om offentligen at oplyse Publicum om:

"De Nødvendigheder, som have foranlediget Direktionen til at forbyde Endeel af Lemmerne i det Almindelige Hospital at gaae ud i Byen, og at indskrænke Tilladelsen for de øvrige til Søndag efter Gudstjenesten?"

"Faae de Lemmer, som aldeles ere formente Udgang, saa tilstrækkelig og nærende Underholdning i Hospitalet, at de der ikke lide Nød?"

De mange, tildels ublide, vist nok overilede og urigtige Domme, som omløber iblandt Publicum over disse Foranstaltninger, der upaatvivlelig — derfor borger de mange agtværdige og oplyste Medlemmer Direktionen bestaaer af — forud nøje ere omhandlede, og af hele Direktionen antagne, vilde sikkert gjøre Direktionen det til en, om ikke nødvendig, saa dog behagelig, Pligt, ved fyldestgjørende Oplysninger i denne Sag, end mere at grundfæste den Tiltroe, som Direktionen saa udelt har besiddet hos sine Medborgere, og som den har havt saa hellig Krav paa.

Ærbødig Bøn til den Herre, som straffer Veiarbeiderne korporlig paa Farimagsveien.

(Indsendt.)

At Straf er nødvendig indseer Indsenderen, men at den skeer offentlig ynder han ikke, uden i de Tilfælde som Lovgiveren har bestemt, og takker derfor inderlig vor ømme og milde Regjering, som deels har afskaffet og deels ikke paa offentlige Steder lader udøve visse Straffe, som til Pælsstaaen, Spidsrodsløben m. f. Det var derfor ham og medhavende Selskab, tildeels Damer, et ubehageligt Syn i Gaar, Mandag d. 4 Juli i Forbiekjøren paa Farimagsveien imod Øster Port at blive Vidne til hvorlunde en Underofficier tracteerte en dygtig Stok paa Ryggen af en Veiarbeider, formodentlig en Sapeur. Dette skedte meget taktmæssig, og en civil velklædt Person, der stod ved Siden, var nok den som dicteerte Straffen; flere Secunder vare imellem hvert Slag, for at de desbedre kunde virke igjennem Forbryderens tynde magre Ryg, som med et gusten sygeligt Ansigt vemodig kastede et bønligt Blik til den strænge Herre, som havde den udøvende Magt; men saalænge vi kjørte paa den omtalte Vei og vort Øie kunde naae Straffestedet, vedvarede Executionen. Da dette Optrin for den Dag gjorde et ubehageligt Indtryk paa os, saa er min ærbødige Begjering til denne Herre eller andre Vedkommende: om det ikke var muligt, at slig en alvorlig Afstraffelse, naar den skulde skee, maatte udføres paa et afsides Sted, eller heller i en Vagtstue, og ikke paa en alfar Landevei.

Kjøbenhavn, den 5 Juli 1814.

Et Par Ord om Danmarks store Finantsminister Peter Oxe.

(Indsendt.)

Frederik Sneedorff giver denne store Mand følgende Eftermæle: "Peter Oxe blev sat over Finantserne, nervus rerum gerendarum, og fra den Tid gik Alting godt, da Peter Oxe var een af de største Ministre, Danmark har havt. Han forbedrede mesterligen Finantsvæsenet, og sørgede saa-

ledes for Søe- og Land-Etaten, at de ikke, som tilforn, bestandigt vare i Mangel for de nødvendige Penge. Hvo, der veed, hvilket høist vanskeligt Embede en Finantsministerpost er, vil aldrig nægte den Mand sin fuldkomneste Agtelse, der forestaaer det som han bør, og det gjorde — Peter Oxe."

Indsenderen tilføier: lyst og stort Overblik, utrættelig Drivtighed, huusholderisk Benyttelse af Tiden, men, fremfor Alt, rask og kraftig Udførelse af alt Sandt og Godt, ligemeget, hvorfra det kom, ansaae Peter Oxe for en Finantsministers første Egenskaber, og disse besad han selv i høi Grad. Han forsømte derfor aldrig det Store for det Smaae, og naar han ansaae en Foranstaltning for gavnlig, saa iværksatte han den strax, for ikke, ved Opsættelse, at formindske, eller endog stundom tilintetgjøre dens Gavnlighed. Med dybeste Foragt behandlede han hver den Usling, Høi, eller Lav, som ikke, til Tiid og Sted, opfyldte sine Pligter imod Fædrelandet. Kort: Peter Oxe var en Mand, som hver ædel Danneborger, der kjender Danmarks fabte store Mænd, veemodigen mindes.

Indenlandske Efterretninger.

Igjennem Finants-Collegium er, under 29de Juni d. A., udfærdiget en Placat af følgende Indhold: "Den ved Forordningen af 5te Januari 1813 autoriserede Sølvmynt, hvoraf 18½ Rdlr. indeholde 1 Mark fiint Sølv Cølnsk Vægt, skal, efter Hans Majestæts allernaadigste Befaling, udpræges af 14 lødigt Sølv, være contav og randet med ophøiet Kant. Eenrigsbankdalerne have paa Aversen Hans Majestæt Kongens Brystbillede, med Omskrift: Fridericus VI Dei gratia Rex, og paa Reversen det danske Vaaben, (saaledes som det findes paa Kong Christian den Fierdes Firemarksstykker) med Omskrift oventil: En Rigsbankdaler, og nedentil Aarstallet. — Udi disse Eenrigsbankdalere, hvoraf et Partie nu er udpræget, og som i alle Sølvbetalinger fra og til den Kongelige Casse, og mellem Mand og Mand, uvægerligen skulle gaae og gjelde efter deres paalydende Værdie, kan Enhver, som til de Kongelige Mynter enten i Kjøbenhavn eller i Altona vil indlevere Sølv, enten forarbeidet, eller i Barrer, eller

myntet, erholde det udpræget med $2\frac{1}{2}$ Procent i Myntomkostninger."

Den ved det Kongelige danske Gesandtskab i Paris som Legationssecretair ansatte Major v. Guillaumo, Ridder af Dannebrogen, der nylig som Coureer var afsendt til Kjøbenhavn og igjen ankommen til Paris, er pludselig afgaaet ved Døden.

I Kirkeaaret 1813 ere i Danmark og Hertugdømmene copulerede 13,179; fødte 49,925, hvoraf 4100 udenfor Ægteskab; døde 39,433; altsaa 10,492 flere Fødte end Døde; Dødfødte 2119.

Slutningen af Hr. Districtschirurg Rønnes Sygejournal over Forbryderinden Karen Gade af Harbosre; see forr. No.

"Det var den 15 Martii, at oftnævnte Karen Gade første Gang glædede mig ved at besvare et Spørgsmaal af mig med Ja, og ved et andet Spørgsmaal, der fordrede benægtende Svar, fik jeg hende afpresset et utydeligt Nei. Taarerne randt hende herved strømmeviis ned ad Kinderne; disse vare, af hendes Mine at slutte, idel Product af øm Taknemmelighed mod Forsynet og mig, dettes ringe Redskab til at bringe hende til Brug af et Lem, der stedse tilforn havde været hende af største Vigtighed. Jeg fra min Side maatte da ogsaa vise mig skjønsom imod hende, fordi hun nu vilde tale med mig, og paalagde derfor Fangevogteren at forsyne hende med tilstrækkelig Føde. At bringe hende for denne Gang til at tale mere var umuligt, da hendes Glædes-Taarer qvalte enhver Lyd; men da det endnu den næstpaafølgende Dag gik heel maadeligt og stammende med hendes Tale, ja hun ei engang kunde udtale adskillige velbekjendte Ord, saa gjorde jeg hende, der stod i den Formening, at hendes Tunge vel, efterat have været lam saa længe, kunde behøve nogen Tid for at erholde sin forrige Færdighed, opmærksom paa at denne Mening var falsk, og bestyrkede min Forsikkring ved atter at unddrage hende Føde. Dette havde den forønskede Virkning; thi to Dage senere talte hun fuldkommen frit; mig modtog hun med megen Godhed og Ynde, forsikkrede mig, at hun paaskjønnede min Uleilighed, saa meget mere, som jeg vel allerede længe maatte have hørt om hende, at hun holdt inderlig meget af unge Mandfolk. — Dette var den mig af Øvrigheden til Helbredelse overdragne Karen Gade; det var hende, der i saa rum Tid havde spillet Gjæk med sine Foresatte, ja endog indbildt de meest Oplyste, at hendes Lidelser vare virkelige, og at hun her udstod Martyrplager; det var hende, som herved i saa lang Tid havde unddraget sig den offentlige Straf ved at straffe sig selv paa en saa lastværdig Maade. Dog endnu var hun ikke restitueret; endnu var hun lam, og kunde ei røre sig af Sengen; kunde jeg hjelpe hende herfor, saa vilde hun paa sine blotte Knæe takke og prise mig. Dog dette lykkedes mig ei tilfulde. For at gjøre et Forsøg herpaa, paalagde jeg Fangefogden at sætte Maden saa langt fra hendes Seng, at hun umuligen kunde naae den uden at udstrække den svage Arm. Den paafølgende Dag var Maden allerede af hende taget og fortæret; og fik jeg hende i kort Tid bragt saavidt, at hun ved Hjelp af en Stok i hendes Haand gik omkring i Fangefogdens Værelse. Jeg troede hende nu moden til Tugthuset, og at hun der kunde vorde et nogenlunde nyttigt Medlem; hun afgik derfor til dette Sted ved Slutningen af Marti Maaned d. A."

Kjøbenhavns Børs den 8de Juli.

Cours. Hamb. 2 M. $516\frac{3}{4}$, *a vista* $520\frac{3}{4}$. London 2 M. 19 Rbdlr., *a vista* $19\frac{3}{4}$. Spec. 525. — Specier solgtes til $31\frac{3}{4}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet 65 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Udtog af en Skrivelse fra Egnen af Hamborg St. Hansdag. — I Hamborg hersker nu største Virksomhed; man gaaer allerede hen over Ruinerne uden at tænke noget mere derved. Hamborgernes Industrie er mageløs. Gaaer man kun fra Altona til Hamborg, seer man mange paafaldende Skuespil. Her har een benyttet Stumpen af en nedstyrtet Skorsteen til en Billedboutique, for det meste da Carricaturer. Hist sidder en blind Musikant paa en Træstub af de omhuggede gamle Lindetræer, der tilforn ydede den Vandrende velgjørende Skygge. Her tjener en Dynge af Muurruiner til Spillebord for Tærninger. Hist en rummelig Gaardsplads til Ringeriden under stadig Musik. Her imellem Borde med Spise for Russerne —

og saaledes søger enhver at fortjene sig en Skjærv. En Mængde Træboder staae allerede mellem Altona og Hamborg, der falbyde alskens Varer. I Baggrunden af de for nogle Aar siden nye opførte prægtige, og nu ødelagte, Bygninger, Joachimsthal og Drøge, er allerede indrettet Locale for Gjæster, og man klavrer med Koner og Børn (ofte ikke uden Fare) over Dynger af Muurbrokker, for i en Telt eller i en Fjellebod at drikke Thee. Hamborgeren er iøvrigt den samme han var før den sidste Catastrophe: samme Pengestolthed, samme Handelsaand, den ene bekymrer sig ikke om den anden, ikke mindste Sands for Selskabelighed — ligesom tilforn. Overalt synes den sidste sørgelige Erfaring ikke at have frembragt alt det Gode, man ventede. — Ved Hanseaternes Indtog forefaldt Scener, der rørte endog kolde Tilskuere indtil Taarer. Levnetsmidlerne ere nu overordentlig godt Kjøb, især Colonialvarer: Et Pd. fineste Caffe koster 10 ß., fiin Raffinade 12 ß., Manufacturvarer, som Callicos, Cambris o. s. v., ligge næsten paa Gaderne. — Dog er endnu Alting kun i Tilblivende, endnu er Intet i noget Fag som det kan blive. Vinteligen først til næste Foraar kan man vente nogen fast Gang i Handelen. Pengemangelen er meget stor. (Iversens Avis.)

———

I Tillægget til den Svenske Litteratur-Tidende No. 5 d. A., findes følgende Nekrolog over den bekjendte Konstner Johan Tobias Sergell. "Længe maatte den nordiske Natur samle sine Kræfter, inden en plastisk Konstner kunde opstaae i vort Fædreneland; men endelig frembragte den ogsaa Sergell. Det er bekjendt, at denne udødelige Mand har opnaaet den øverste Plads blandt hans samtidige Konstbrødre: i det mindste er Canovas Fortrin endnu ganske uafgjort; thi med den yderst fuldendte Smag i Udførelsen, som man indrømmer den Italienske Billedhugger, har Sergells Kjæmpegenie forenet denne Ideens Dybhed og undergjørende Kraft, som de Gamle elskede under Navn af το δαιμονιον *) i Opfindelse; og som nu synes ene at være hjemme i det nordlige Europas Konstværker. Vi tilstaae imidlertid oprigtig, at Sergells meest omtalde Værk, Amor og Psyche, ikke synes os at være det ypperste af hans Arbeider. Muueligt har det noget af den franske Skoles kolde Ziirlighed, og man skulle kunne sige om den af Lampen rindende Olie, at den er mere et Legeværk af stor Virtuositet, end et Udtryk af den stille og høitidelige Sysselsættelse, i hvilken den rene Konstner-Indgivelse ytrer sig. Men træd ind i Adolph Fredriks Kirke, og see hans af Graven stigende Christus! — Igjennem Aarhundreder have Konstnere bearbeidet og Theorister begrundet dette sikkerligen Konstens vanskeligste Problem. Her er det løst, om det nogensinde fuldkommen kan løses, med den dusligste og beundringsværdigste Mesterhaand. Man synes vel at see en Menneskeskikkelse svæve op fra den aabne Grav; men den har dog bortkastet alt legemligt, alt menneskeligt, ligesom Gevandtet nedruller fra dens himmelsk-skjønne Former. Hans Blik, hans levende Bryst, hans Armbevægelse, hans lette Flugt, alt siger: det er en Gud — og for endnu stærkere at udmærke dette ved en Contrast, har han i Stridsknegtens Person lagt et levende Udtryk af den reneste Menneskelighed. — Men — hvorfor findes dette uudgrundelige Mesterstykke ikke bevaret i det evige Marmor! — Desuden, hvilken høi, djerv og sand genialsk Tanke ligger der ikke i Monumentet over Cartesius? — Hvilken Blanding af Energie og Gratie, af brændende Harme og fortærende Smerte i den skjønne Gruppe Cythere og Mars? Endog Kong Gustaf III. Statue, (som Sergell maatte opoffre sin Originalitet), er dog rig paa visse ham egne Skjønheder. — Men skulle end, hvorom vi tvivle, Canova være større som Billedhugger, overtræffer han dog ikke Sergell i Medailleur-Konsten. Selv Antiken kan ei fremvise noget vakrere end hvad Sergell har modelleret, f. Ex. over Kellgren, Gjörwell, Bellman, Adlerbeth, A. Ehrensvärd m. fl. Ved at bibeholde den nøieste, den meest charakteristiske Individualisering, har tillige hans forunderlige Konst givet dem dette idealske Udtryk af den høieste, almindelige Menneskelighed, uden hvilket ethvert Slags Portrait, som Konstværk betragtet, savner alt Værd. — Denne Mand, Sverrigs Ære og sin Tidsalders Hæder, er ikke mere. Han hensov i Stockholm den 26 Febr. d. A. i hans 74 Aar. — — Ser-

*) Egentlig hans egen naive og ofte brugte Oversættelse: "det tusandjesla" i Konsten.

gell var fød d. 8 Septbr. 1740 i Stockholm, hvor hans Fader var Hof-Perlestikker. Hans Levebane begyndte han som Steenhugger-Lærling ved Slotsbygningen. Siden blev han, i Aaret 1756, een af l'Archeveques Elever. I dennes Selskab gjorde han 1759 en Reise til Frankrige, og efter Hjemkomsten s. A. hjalp han ham at modellere Gustaf I. og Gustaf II. Adolphs Statuer. 1767 reiste han med Kongelig Understøttelse *) til Italien, og ankom til Rom i August s. A., hvorfra han, efterat have erhvervet sig et hæderligt Navn, atter vendte tilbage 1778. Først reiste han til Paris, hvor han blev antagen til Medlem af l'Academie des beaux Arts, efterat han havde indgivet sit Receptionsstykke Othryades, og efter et halvt Aars Ophold der, reiste han til London. Her blev han kun et Par Maaneder, og kom igjen tilbage til Fædrenelandet i Juli 1779, hvor de meest smigrende og glimrende Tilbud fra Keiserinde Catharina II. ventede ham, dersom han vilde gaae til Rusland. Han afslog dem imidlertid ganske, og vilde hellere blive den første Billedhugger i sit Fædreneland med 600 Rdlr. Løn. Denne forøgedes dog af Gustaf III ved adskillige Tillæg, saa at den tilsidst steeg til 2000 Rd. Banco aarlig. 1779 blev han Medlem og 1780 tjenstgjørende Professor ved det Kongelige Academie for de frie Konster. 1784 ledsagede han Kong Gustaf III paa hans Reise til Italien. 1804 blev han Hof-Intendant. 1782 udnævntes han til Ridder af den Kongelige Wasa-Orden, og 1795 til Ridder af Nordstjerne-Ordenen. Den 24 Jan. 1808 ophøiedes han i Adelstanden, med Tilladelse at føre Gustaf III Statue i sit Skjold. Sergell har aldrig været gift; men han savnes af en Søn og en Datter, som ere legitimerede og optagne under hans Adelige Nummer. — — Sergell var Medlem af næsten alle Europas Konst-Academier: i Rom, Wien, Berlin, Kjøbenhavn, National-Institutet i Paris m. fl. — Hans fornemste Arbeider ere: i Bronze: Cartesii Monument, i Adolph-Fredriks Kirke, opreist paa Gustaf III's Bekostning; Gustaf III's Statue. I Marmor:

*) Da l'Archeveque 1778 døde, tillagde Gustav den III. Sergell, som da opholdt sig i Paris, dennes Pension af 6000 Livres aarlig.

En Faun, som tilhører Kongen; Diomedes, som borttager Palladium fra Troja, findes nu i Engelland; Othryades, Receptionsstykke, see ovenfor; Amor og Psyche, Gruppe, som tilhører Kongen; Venus Kallipyga (de belles fesses), i Pillar-Salen paa det Kongelige Slot; Cythere og Mars, Gruppe, tilhører Baron Carl deGeer; Carl X Gustafs Buste, i Carl Gustafs Tempel paa Carlberg; Ceres, som med en Fakkel i Haanden søger Proserpina; en Nymphe, som stiger af Badet, Basrelief; en Cariatide; Thalia og Melpomene m. m. I Gips: Christi Opstandelse, Basrelief over Alteret i Adolph Fredriks Kirke; 2 Engler paa Alteret i Carlstads Domkirke, ligeledes i St Clara Kirke i Stockholm; Gustaf I's Buste paa det Kongelige Bibliothek i Stockholm; Axel Oxenstjerna, som dicterer Gustaf II Adolphs store Handlinger for Historien, Gruppe, modelleret i Leer *) m. m. Desuden findes af Sergells Haand Buster i Marmor af hele den Kongelige Familie, ligesom af forskjellige Svenske Mænd, f. Ex. Rigs-Raad Greve A. J. v. Höpkens Buste, i det Kongelige Videnskabsacademie; Rigsraad Greve C. Sparres paa Stockholms Børs; Over-Intendant Friherre C. F. Adlercranz's i Academiet for de frie Konster; Hofmarskalken Friherre Carl deGeers i Upsala Domkirke m. fl. — Alle sine Konstsamlinger, Studier, Haandtegninger m. m. har han, uden Skifte og Deling, testamenteret til sin Søn, og sine Gipsformer til sin gamle Tjener. — Af Sergells Elever have Göthe og Cainberg faaet et Slags Navn; men den, som egentlig har gjort sin Mester Ære, og, dersom han lever, muelig kan komme til at kappes med ham om Krandsen, er for nærværende Tid i Italien. Det er Hr. Byström, om hvilken den Afdøde selv med Glædestaarer talede med Høiagtelse og yttrede sit Haab." **)

*) Efter Gustaf III. Beslutning 1781, skulde dette Monument for Axel Oxenstjerna opreises lige for Gustav II. Adolphs Statue.

**) Det er sært nok, at Forfatteren af denne Nekrolog ikke taler her et eneste Ord om vor store Landsmand Thorvaldsen, der i visse Henseender gjør Canova og Sergell Rangen stridig.

Udgiveren.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Dresden, d. 27de Juli. Et Krudtmagazin og Laboratorium, hvori befandtes over 100,000 Centner Krudt, er fløiet i Luften. Alt hvad af Mennesker og Dyr i en Afstand af 1000 Skridt, befandt sig i Nærheden, bleve Offere for Ilden. Granater fløi i Husene. Alle Vinduerne i over 1000 Huse sprang. Nogle Mennesker i lang Afstand kastedes i deres Værelser af Stolen, hvorpaa de sad. Man opsamler Menneskebeen i Kurve. En Lykke var det, at Vinden ikke bar paa Staden. Ulykken skal være afstedkommet ved militaire Øvelser i Nærheden, hvor man fyrede.

Til Wien vare 40000 Fremmede ankomne for at see Hs. Majestæt Keiserens høitidelige Indtog.

Baiern giver Tyrol og Vorarlberg tilbage og faaer Würtzburg og Aschaffenburg i Skadesløsholdelse.

Wien, d. 18de Juni. Man haaber at modtage Hs. Majestæt Keiseren af Rusland paa Grændsen af Østerrig den 8de Juli. Man forventer, at Congressen, der samler sig i Wien, vil trykke det sidste faste Segl paa den almindelige Freds Bestemmelser, og venter den derfor med Længsel. Man troer, at Keiseren vil forsamle en almindelig Rigsdag i Ungarn.

Mannheim, d. 20de Juni. De badenske Tropper have forladt den venstre Rhinbred og trukket sig til den høire. Bayerske Tropper besætte nu den venstre Rhinbred. Storhertugen af Baden agter at gaae til Congressen i Wien. Mainz troer man, bliver en fri Stad.

Paris, d. 24 Juni. Den 18de kom Marschal Davoust til Paris og afreiste strax til sit Landgods i Savigny. Prinds Eugen har taget Afskeed fra Kongen, og er i Begreb med at afreise til München.

Düsseldorff, d. 25 Juni. Deres Majestæter Keiseren af Rusland og Kongen af Preussen ville den 25 Juni lande i Ostende og derfra gaae over Antwerpen til Haag, for at aflægge et Besøg hos den souveraine Fyrste i Holland. Deres Majestæter agte at opholde sig til den 1ste Juli i Holland, og siden fortsætte Veien til Carlsruhe. Deres Majestæters Følge er ikke talrigt; det bestaaer kun af 12 Vogne, og kun 60 Heste holdes paa hver Station i Beredskab.

Portoferrajo, d. 6 Juni. I Gaar sporedes her Kl. 3½ et heftigt Jordskjælv. Napoleons Søster, Pauline Borghese er hos ham. Her er nylig ankommet 19 Vogne og 100 Heste. Bonaparte befinder sig vel, han kjører, rider og seiler ofte. Der opholder sig bestandig 2 engelske Fartøier i vore Farvande.

London, d. 24 Juni. Formælingen mellem Arveprindsen af Oranien og Prindsesse Charlotte af Wallis vil ikke finde Sted, fordi Prindsessen ikke vilde forlade Engelland, og Arveprindsen, der havde lovet at vise sine Undersaatter sin Gemalinde, har derfor seet sig nødt til, at afbryde alle videre Underhandlinger. Sidste Torsdag Aften afreiste Arveprindsen herfra. I Gaar Eftermiddag indtraf Hertugen af Wellington fra Paris hertil. Han kom i en aaben sexspændig Vogn, ledsaget af en Adjutant og nogle Forridere. Først i Parlamentsgaden kjendte Folket ham, og vilde have fraspændt Hestene, om han ikke havde kjørt saa stærkt. Imidlertid gjentonede Jubelraabet: Leve Lord Wellington! øiebliklingen gjennem alle Gader.

I Loire Departementet herskede Uroligheder, hvilke, efter Opraab fra Præfecten sammesteds at domme, lade til, at være betænkelige.

Polen. Under 10 Juni har Gener. Dombrovski bekjendtgjort sine Vaabenbrødre, at den polske Nationalmagt ikke allene fremdeles skal bibeholdes, men endogsaa forøges, og at alle Polakker, som have været med i det sidste Feldttog, selv de, der ere komne i Fangenskab, skulle tage Deel i denne Velgjerning.

Bekjendtgjørelse.

I disse Dage indkræves Betalingen for det 2det eller Juni Qvartal af Skilderiet, af den, som Incassationen er overdraget til, mod Undertegnedes Qvittering, lydende paa 2 Rbdlr. N. V. for hvert Exemplar (paa Trykpapir).

S. Soldin.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Ellevte Aargang. No. 56.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Tirsdagen den 12 Juli 1814.

Livets fire Species.

Den gamle Hr. Veit var en snurrig Fetter. Han talde næsten altid i Lignelser, og skjønt det sædvanlig hedder, at Lignelser halte, saa vare dog de, han brugte, saa raske til Fods, at endog den Spidsfindigste kunde forfølge dem saa langt han vilde paa den menneskelige Forstands Huulveie, uden at han kunde mærke den mindste Feil i deres Gang. Han betjente sig især af fire arithmetiske Udtryk: subtrahere, addere, dividere, multiplicere, hvilke han kaldte Livets fire Species, og som man godt kunde komme igjennem Verden med. Saae han een af de brogede Sommerfugle, der flyve fra Blomst til Blomst i Livets yndige Hauge, og med paradisisk Lyst sue Honning af alle Planter, eller med andre Ord: hine Lykkelige, som de fleste Mennesker betragte med misundelige Øjne, saa sagde han subtraheer fra deres tilsyneladende Lykke de mange Bekymringer, de maa døje, for at tilveiebringe det Guldstøv, der glimrer paa deres Sommerfuglvinger, de mange søvnløse Nætter, de plages af, for at tilfredsstille selvskabte Fornødenheder, addeer dertil den Hypocondrie, deres svækkede Legeme slæber omkring med sig som Sneglen sit Huus, den evige Frygt for, ikke at kunne udføre den begyndte, med saa mange Vanskeligheder forbundne Rolle, see saa hvad Facit bliver, og jeg vil vedde ti mod een, at du ikke vil bortbytte din Hytte for deres Pragtborge eller dit tarvelige Bord for deres rig besatte Taffel.

Foremaler dig nogen Livet som en Evighed, saa subtraheer fra 70 Aar, som kun bliver faa Menneskers Levelod, 10 Aar, hvori Forstanden ligger i Ægget, 10 Aar, som den behøver til at krybe ud af det, 10 Aar, som den maa voxe i, førend den fra en Kylling kan blive en Høne, subtraheer af det, som bliver tilovers, 30 Aar, der offres Dødens Sødskendebarn: Søvnen, addeer dertil de faa Aar, for ikke at sige Maaneder, som Tidsleder, huuslige Bekymringer, legemlige Upasseligheder, Drillerier og andre Plager, der høre til Dagens Orden, levne dig, og see hvor ringe en Haandfuld Aar du egentligen har at leve i!

Saae han nogen i muntert Lune, saa tilraabte han ham: min Søn, multipliceer! Livets Glæder ere en Fugl, som man for Alting maa holde fast paa, naar man har fat paa den, og, som eengang bortfløjen, ikke kommer saa let igjen.

Og skulde du end kun have et Ental, saa bliv dog ved at multiplicere det saalænge til du faaer en kjøn Sum til Facit; men glem derhos heller ikke at dividere, thi uden Divideren nytte Livets fire Species dig kun saare lidet, og er hele den philosophiske Arithmetik spildt.

Fortæller man dig syv lange og syv bredde om Folks store Rigdomme, saa subtraheer; regn efter hvor rig man antager du er, subtraheer det, som man har anslaaet dig for rigere end du virkelig er, og naar du saaledes vedbliver at subtrahere vil Facit lære dig, at man har udraabt Fanden for sortere og de fleste Folk for rigere end de virkelig ere.

Kommer du i de Stores Audiencegemakker, og de fylde dig Fikken fuld med søde Ord og tomme Løvter, saa divideer mens du staaer med Hatten i Haanden og Kroppen i en Halvcirkel, men skynd dig for Alting, førend du endnu har naaet Marmortrappen, at subtrahere, og see til, at du faaer Facit saa lillebitte som mueligt; skulde du siden efter finde, at du har subtraheret for meget, saa kan du jo heller siden addere dette "for Meget"; thi derved vil du spare den Græmmelse og Ærgrelse, som sjelden udebliver, naar man har forsømt, tilbørlig at dividere og subtrahere store Mænds store Løvter.

Ønsker du at komme blandt Folk, der gjerne ville roses, saa multipliceer! Er det en Madame, saa kald hende Frue, er det en Frue, saa kald hende Deres Naade, er det en Skriver, saa kald ham Hr. Secretair. Rækker man dig en Kop Chicorie-Caffe, saa sig ikke eengang, men tusind Gange Tak; spørger man dig, hvorledes du har moret dig paa Ballet eller Pikeniken, saa sig usigelig meget, thi uagtet det er Nonsens at sige noget usigeligt, saa holde Folk af bon ton dog saare meget af saadanne kjøbenhavnske Multiplicationsudtryk, der gaae i det uendelige.

(Indsendt.)

Enhver, som har følt den trykkende Dyrtid paa Bygningsmaterialier i nogle Aar, og som gaaer forbi den afbrændte Nicolai Kirke og seer sammes Tagværk af Tømmer og Brædder, som har lagt der i saa mange Aar, uden mindste Nytte, og som ventelig bliver liggende, til det er aldeles forraadnet, maa falde i største Forundring over, at ingen har tænkt paa en saa vigtig og betydelig Capitals bedre Brug. Hvorfor dette Dække blev opført over en afbrændt Kirke, er ikke let for Indsenderen at indsee, da alle Ting i samme var aldeles opbrændt, lige indtil Begravelserne i Jorden.

Iblandt feilslagne Forventninger kan man sætte følgende: Det er nok et Par Aar siden at en Mand avertered, at kunne forædle Dansk Brændeviin saaledes, at det kunde bruges isteden for Rom og Fransk-Brændeviin til Punsch med videre, og anførte, saa vidt Indsenderen erindrer, at kunde vise Attester fra Holsten som Bevis paa sin Duelighed. Jeg med mange andre længtes meget efter Opfyldelsen af dette Løfte, eller efter Aarsagen, hvorfor det ikke kom til Virkelighed, men forgjeves. — Saaledes gik det ogsaa med det opfundne Metal, der havde saa megen Lighed med Sølv, at man blev advaret for ikke at blive bedraget i den Henseende. Man kunde billig vente sig underrettet om, hvorfor dette ikke kom i Drift.

Svar til den unævnte Forfatter af et Stykke i forrige No. af nyeste Skilderie af Kjøbenhavn, om det franske Skuespiller-Selskab fra Odense.

Motto:

Den beskedne, belærende Konstdommer ligner en gammel Officier; denne viser man den skyldige Agtelse; men, de haanende, plumpe Dadlere ere Snigmordere i Huulveie, som bør behandles efter Fortjeneste.

Disse, min navnløse Herre, eller Ikke-Herre, ere den tydske Kunstners Grundsætninger; i hvis Følge vi vel burde med tavs Foragt forbigaae et Stykke i Skilderiet, som i højeste Grad bærer Ondskabs og Dumheds Kjendemærke. Men det er vor Pligt, ikkun med faa Ord at bevise Dem, til Deres egen Beskjæmmelse og Belærelse, hvorledes De har forsyndet Dem mere mod Deres egne Landsmænd, end mod os. Det hele Stykke bærer Præg af et Nationalhad, som vilde beskæmme Deres Landsmænd, hvis et saadant Had fandt Sted. En Skam, som Disse dog sandeligen ingenlunde fortjene. Fast i alle dette Lands Provindser have vi nu i henved 7 Aar mødt den velvilligste Modtagelse; og selv de meget ofte ikke ubetydelige Forsamlinger ved vore her givne Forestillinger, blandt hvilke fandtes Folk af højeste Rang, saavel i Henseende til Fødsel, som Dannelse, gjendrive Deres Dom fuldkommen, bevise,

at De er ukjerlig og ondskabsfuld. — De bedømmer endvidere et Skuespillerselskab efter en Opera, omendskjøndt De, saavelsom hele Publicum vide, at dette netop er vor svageste Side. Hvorfor omtalede De ikke andre af vore Forestillinger? Hvorfor ere Deres Domme afsagte saa dictatorisk, saa aldeles uden at opgive mindste Grund? Formodentligen fordi De selv ingen vidste, og en grundet Bedømmelse var Dem et terra incognita (noget splinternyt). De har seet os alle tilsammen — siger De — og funden os brugelige i Dyrehaven. Vi have seet Dem — dog kun i Aanden — hvorledes De, liig en Hyæne, ved Deres Skriverbord udspyede Deres bidende Gift; og vi holde for, at et saadant Creatur, dog vel bevaret i et Jernbuur, bedre burde høre hjemme i Dyrehauzen, og ønske, at Trompeteren snart vilde sammenblæse Folk til dette Spektakel.

Dog — her er allerede mere sagt, end De fortjener. Hvorledes De kommer tilrette med Deres brave Landsmænd faaer De selv at see til. Hvad os angaaer, saa

takke vi Sieur Kritikus
for lidt Papir til Fidibus.

Kjøbenhavn, den 11te Juli 1814.

Det tydske Skuespillerselskabs Medlemmer.

Ønske.

(Indsendt.)

Paa en Tid, da næsten intet kan drives uden Vind og saa mange Tusinde leve af Vind, er det glædeligt at see, at de Herrer Grosserer v. Pahlen og Overkrigscommissair Sommer lade uden for Østerport tæt ved Farimagsveien opføre en Mølle af en saadan Indretning, at den kan male med langt svagere Vind end de paa den almindelige Maade byggede Møller. Vilde det ikke være at ønske, at denne vindbesparende Indretning snart maatte gaae over fra livløse Ting til den levende Natur, og formindske Antallet af Vindmagere og Vindprojecter og Vindspeculationer i vort Fædreneland?

Indenlandske Efterretninger.

Den fortjenstfulde Borger og Grosserer her i Kjøbenhavn, A. Nielsen har til sin Fødebye, Nykjøbing paa Morsøe, skjænket den betydelige Kapital af 2000 Rbdlr. N. V. i det ædle Øiemed, der at faae oprettet et fuldkomment Skolehold. Disse 2000 Rbdlr. udsættes til Skolens Sikkerhed i Karby Sogns Konge Korntiende paa Morsøe, og Renten af den legerede Kapital bestemmes til 25 Tdr. Byg aarligen, til Skolelærer-Lønnens Forbedring. Desuden er Skolebygningen givet en hensigtsmæssigere Indretning og 5 Fag Huus er tilbygget Skolen, der har kostet Giveren 1445 Rbdlr. N. V. Da Grossereren tildeels har ladet sig bestemme til denne Gave ved sin afdøde Faders kjærlige Yttringer og Ønsker under egen og Samtidiges Opdragelse, skal Legatet ved Hospitalet i Nykjøbings aarlige Regnskaber bære Faderens Navn og kaldes: Niels Josephsons Legat til den danske Skole i Nykjøbing. — Dette Gavebrev er under 27de Maj allernaadigst gratis confirmeret, og har denne Mand saaledes givet et Exempel paa hvorledes Formue, vel anvendt, kan indbringe rige Frugter, ei alene for Nutiden, men og i Eftertiden, da sikkerligen denne Bye ved en duelig og vellønnet Skolelærers Hjelp, i Fremtiden vil erholde mange gode og for Borgersamfundet nyttige Mennesker. (Efter Coll. Tid.)

I Statstidenden læses følgende: Velgjørende Landsmænd! Jeg skylder at aflægge Regnskab over Indtægten af det i Anledning af Forestillingen den 26 Jan. 1811, til Bedste for de danske Krigsfanger i Engelland udgivne Kobber, forestillende Orlogskibet Phoenix, hvoraf jeg bestemte Overskuddet til disse vore fangne Brødre. Jeg har allerunderdanigst overleveret vor allernaadigste Konge en Specification over denne Indtægt, hvilken af Høisamme er tilsendt det Kongelige Admiralitets- og Commissariats-Collegium; Overskuddet beløb sig, til den 28 Jan. 1813, til den Summa:

10300 Rdlr. D. C.
122 Rchth. S. H. C.
1 Guinee.
10 Pd. Sterling.

Jeg nød da atter den Lykke ved denne min Be-

stræbelse og mine ædle Medborgeres gavmilde Understøttelse, at vise Havets kjække Sønner Eders og min Hengivenhed, at trøste deres forladte Koner og Børn og styrke vore fangne Brødre til at bære deres Kummer. Modtager da alle, fra Kongen til den Ringeste som modtog dette Kobber af min Haand, min hjerteligste Tak for Eders Tilfredshed med dette mit patriotiske Foretagende.

Kjøbenhavn, den 20 Juni 1814.

H. C. Knudsen,
Kgl. Skuespiller og Dannebrogsmand.

Hr. F. Thura, Sognepræst for Giern og Skanderup Menigheder i Jylland, har i et Tillægsnummer til Aarhuusavisen af 2 April ladet indrykke en vidtløftig Bekjendtgjørelse, hvoraf erfares, at Troen til Bønnens overordentlige Kraft i Skanderup Kirke fremfor nogen anden Kirke er saa ubeskrivelig stor, at i denne Tid adskillige langveisfra have indfundet sig hos Hr. Thura for ved Bøn i hans Annex Kirke, at skaffe deres Syge den tabte Sundhed tilbage, uagtet Præsten forsikkrer, at i hans Sogn gives Syge nok, og deriblandt hans egen nerve- og gigtsyge Kone, som ikke kunne hjelpes. Han anseer det derfor for Pligt, at gjøre Vedkommende opmærksomme herpaa, for at forekomme, at ikke al Verdens Syge skulle strømme did, i den Tanke, at de ene der kunne helbredes eller at nogen skulde troe, at det var Kirkeeierens eller Præstens Hensigt, at vedligeholde denne Overtroe som et Slags Indtægtskilde. — Ved at læse denne Bekjendtgjørelse kan man ikke andet end sukke over Culturens Tilstand blandt Landalmuen, og harmes over hver den, der endnu søger at lægge Hindringer i Veien for Oplysningens Udbredelse blandt menig Mand. Vist er hidtil meget gjort og vil i Fremtiden endnu kunne gjøres, naar alle vore Folkelærere og Sjelesørgere ville følge den værdige Biskop Plums og saa mange andre ædle Almuesvenners roesværdige Fodspor, men saa længe som saa mange Præster mere sørge for deres græssende Hjorder end deres tænkende Hjorder, saalænge de vaage mere over deres Berberisser end over de aandelige Poder, Gud har betroet deres sjelesørgende Haand, kort, saa længe saa mange Rige og Formuende troe, at Menneskets Bestemmelse ikke er andet end at spise, drikke, gotte sig og sove, ligesaa længe vil det kun see heel betænkelig ud med Oplysningen blandt de lavere Menneskeclasser i vort Fædreneland, og Enkeltes kraftige Bestræbelser kun bære maadelige Frugter.

Ligesom Forstaden uden for Vesterport nu ganske igjen har hævet sig af sin Aske, siden Beleiringen 1807, saaledes vinder Frederiksbergbye, der tilligemed sit Slot og dets fortreffelige Hauge, næsten fortjente at kaldes der lille Kjøbenhavnske Versailles, med hver Dag i Skjønhed og Ynde. De for faa Aar siden nydelig indhegnede Pladse uden for Bygningerne i Alleegaden, ere nu blevne til deilige Hauger, som Eierne, der for det meste ere velhavende Folk, kappes om at forskjønne med de smukkeste Anlæg. Det Hele ligner nu den nydeligste Schweizerby. De forrige lave Hytter forsvinde efterhaanden og de smagfuldeste Lyststeder reise sig i deres Sted. I Bredgaden, paa den Plads, hvor tilforn det saakaldte Sukkerhuus stod, lader Hr. Etatsraad Schleyer opføre en smagfuld Bygning. Kammerraad Boghs forrige Gaard paa Hjørnet af Alleegaden og Gamlekongeveì, er af den nuværende Eier, Hr. Apotheker Stolpe, paa det smagfuldeste bleven forskjønnet, og Haugen uden for nydelig indrettet i engelsk Smag. Men hvad der i Menneskevennens Øine i endnu høiere Grad forøger Byens Skjønhed ere to menneskekjerlige Stiftelser, som i de sidste Aar har faaet deres Tilværelse her: den ene et afdøde Geheimeconferenceraadinde Wærns Stiftelse for fattige Embedsmænds Døttre, hvortil den store hvide Gaard, der forhen har tilhørt afdøde Silke- og Klædekræmmer Bøttger, er bleven indrettet, og hvor nu 12 Elever under 2 Lærerinder opdrages, og det andet et Fattighuus, som Fattigvæsenets Direction har ladet indrette i en Gaard, tæt ved Hjørnet af Bredgaden og Alleegaden, som for to Aar siden afkjøbtes Hr. Hansen, og hvor adskillige Fattige nyde Føde og Huusly. Ogsaa den indenlandske Konstflids Venner finde her paa deres Lystvandring en behagelig Tilfredsstillelse: Hr. Grosserer Brock-Hansens Klædefabrik i Alleegaden, hvor der er 10 til 12 Stole igang, sysselsætter daglig 110 Mennesker, og tjener ikke lidet til at holde de mange Fattige, som denne By i saa mange Aar har været bebyrdet med, i en nyttig Virksomhed. Alle Fattige, som kun ville arbeide, kunne finde Sysselsættelse her, det være nu ved Fabrik- eller Haugearbeide; da f. Ex.

en Lugekone fortjener 12 til 14 Mk. dagligen. Ikke umærkeligt er det, at en Olding fra Trondhjems Stift, Anders Nordmand kaldet, som er 92 Aar gammel og under Frederik den Femte har tjent ved Fodgarden, endnu er saa rørig, at han kan arbeide; han har nylig anlagt 2 Hauger her i Byen, og kan saaledes i denne høie Alder endnu ernære sig af sine Hænders Arbeide. — Det forhen saa styggeKjær ved Enden af Alleegaden er bleven renset og nydelig indhegnet med et firkantet Rækværk. Ogsaa Egnen omkring Frederiksbergby forskjønnes alt mere og mere. Ved Falconeeralleen har Hr. Overkrigscommissair Langeland tilkjøbt sig 32 Tønder Land, for 92,000 Rdlr. D. C., og lader nu opføre der en smagfuld Bygning, og anlægge en smuk Hauge. — Den yndige Slotshauge vedligeholdes, som billigt, paa det omhyggeligste, og det Kongelige Herskab morer sig her ved Lystfiladser i Canalen, der sædvanligst ledsages af Musik, og ved at drikke Thee paa den saakaldte Øe, hvis Beliggenhed er yderst romantisk.

Udgiveren af Kjøbenhavns Veiviser anmoder samtlige Indvaanere i Kjøbenhavn, Christianshavn og Forstæderne, jo før jo heller at indlevere deres fulde Adresser, Stand og Bopæl ꝛc. De Herrer Huus- og Gaardeiere vilde særdeles forbinde Udgiveren og derved fremme en almeennyttig Sag, ved at indsende en Liste over egen og Beboernes Adresser i deres eiende Huse og Gaarde. Sligt imodtages med Forbindtlighed enten i Hestemøllestræde 123, første Sal, Hjørnet af Farvegaden, eller i Bogladen paa Børsen No. 11, 12 og 13.

Viborg, d. 2 Juli. Snapstinget begyndte i Aar meget sildigt; thi paa den gamle gode Betalingsdag den 24de kom først de allerfleste. Pengetrangen, en naturlig Følge af de foregaaende Tidsomstændigheder, Kapitalernes Uopsigelighed og den liden Afsætning paa Korn og Kreature, var følelig, især for Landmanden, hvis Rigdomskilde nærmest er Landets Produkter. Af Handlende vare mange med smukke Alenvare af de priisdømte og i Vinter solgte Skibsladninger; men de vare dyrkjøbte og holdtes i Priis med virkelige Sølvpenge, efter gammel Taxt; saa at Afsætningen ikke var saa betydelig, som man havde ventet, ifald Pengemassen ei havde mærkelig aftaget. (Viborg Saml.)

Odense, d. 8 Juli. Hr. Dr. og Professor Wedel Simonsen opfordrer nu i Aviserne Jyllands Indvaanere til at meddele sig enhver muelig Oplysning om Oldtidens Levninger og Minder, der med Hensyn til Archæologie og Historie maatte være mærkværdige. — Det fyenske patriotiske Selskabs Sommermød den 29 Juni, som bivaanedes af en talrig Forsamling, aabnedes med en Tale af den fratrædende Præsident, Hs. H. Dr. Biskop Plum, Ridder. I hans Sted valgtes derpaa med fleste Stemmer, Hs. Exc. General Grev Ahlefeldt Laurvig. Til Konstkommissairer valgtes Amtsprovst, Ridder Lütken atter, og Adjunkt og Stiftsbygningskondukteur Hanck i afdøde Kammerherre von Heinens Sted, Amtmand v. Benzon valgtes til Lovkommissair og Proprietair Hoffmann atter til Landvæsenskommissair. Efter forud oplæst Forslag til at give Selskabet en kraftigere Virksomhed ved at henlede samme paa en enkelt bestemt Gjenstand istedet for en alt for udbredt og ubestemt Virkekreds, hvilken Erfaringen havde viist at være Selskabet meget til Hinder, blev det besluttet, at Præsidenterne i Forening med Kommissairerne skulde af de Forslag for en saadan Gjenstand, med hvilke Selskabets Medlemmer maatte indkomme inden Midten af August, vælge den, de ansaae for den hensigtsmæssigste. Ligeledes besluttedes, ifølge Konstkommitteens Indstilling, at paa de Varer, som herefter sælges i Boutiken for indenlandske Frembringelser, lægges en Procent som Hjelp til at bestride de med Boutiken forbundne Omkostninger, hvilke Selskabets Kasse hidindtil allene havde afholdt. Fra den lille Bondepige fra Hesselager, hvem Selskabet havde ladet oplære i den finere Straaflетning, forevistes nogle vellykkede Prøver, nemlig 2 fine Straahatte med Straablomster. Den værdige Skolelærer Hr. Holck i Hesselager, der ved mange Leiligheder havde viist sig særdeles nidkjær og virksom til at fremme Selskabets Formaal, besluttede Selskabet at vise Erkjendtlighed ved et passende Agtelsestean. Endelig optoges i Selskabet DHr. Lund fra Gyldensteen og Gerstrup, som havde yttret det Ønske at indtræde i samme. (Hempels Avis.)

I April Maaned ere klarerede gjennem Øresunds Toldkammer 231 Skibe, af disse vare til indenrigske Steder 13, 1 til Island. — I Maj

Maaned ere klarerede 924 Skibe, iblandt disse 48 til indenrigske Stæder, 3 til Island, 1 til St. Thomas og 1 til Grønland. — I Juni Maaned 1231 klarerede, deraf til indenrigske Stæder 44, til Island 7, til Færøerne 1, til Grønland 2. (Hand. Tid.)

———

Kjøbenhavns Børs den 12te Juli.

Cours. Hamb. 2 M. 525, *a vista* 529½. London 2 M. 19¾ Rbd., *a vista* 19½. Spec. 530. — Specier solgtes til 31⅝ Rbmk., for Committee-sedler blev givet 65 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Göttingen. Da Hs. Kgl. Høihed Kronprindsen af Sverrig med sin Armee i Løbet af November Maaned f. A. drog igjennem denne Stad, opvartede Academiet her H. K. H. med et trykt Latinsk Poem, forfattet af Prof. Mitscherlich. (Svensk Litt. Tid.)

Upsala. Academiets Cantsler, H. K. H. Kronprindsen, har foræret det academiske Bibliothek en kostbar Manuskriptsamling, som Hs. Kgl. Hd. har afkjøbt den forrige Eiers, Biskop Dr. E. G. Nordins Dødsbo i Hernøsand. Denne Donation, som udgjør noget over 2400 Voll., indbefatter fornemmelig ældre og nyere Haandskrifter i Sverrigs Historie, Antiquiteter, Statistik og Sprog. Iblandt Biskop Nordins egne Haandskrifter, som følge med denne Donation og ere af høi Værd, bør nævnes Scriptores Rerum Suecicarum Medii Ævi, hvilke ere reenskrevne og færdige til Trykken, ligesom hans Samlinger til Corpus Diplomaticum Suecanum, hvilke ikke ere aldeles fuldendte. Over denne Donation, som allerede er indlemmet i Bibliotheket, har Professor i Historien L. N. O. Dr. E. M. Fant forfattet et Catalog. (S. Bl.)

Lund. Professor i Historien Mag. N. H. Sjöborg er entlediget fra sin Tjeneste i 2 Aar, for i den Tid at gjennemreise Riget og undersøge de Alderdoms-Monumenter af alle Slags, som endnu kunne findes, og drage Omsorg for deres Vedligeholdelse. (S. Bl.)

Commerceraad Er. Skjöldebrand hensov i Stockholm d. 27 Jan. i hans 92 Aar. Han var

fødé 1722 d. 16 Nov. i Köping, hvor hans Fader Fr. Brander var Raadmand. 1753 blev han sendt som Svensk Consul til Algier, hvorfra han kom tilbage 1766 og blev det paafølgende Aar adlet samt 1769 Commerceraad. 1756 giftede han sig i Algier med Johanne Logie. Han var Fader til flere Børn. Den ældste Søn er Generalen af Cavalleriet Friherre A. Fr. Skjöldebrand. — Hr. Sk. var Medlem af det Kgl. Videnskabers-Selskab i Upsala samt det Kongel. Videnskabers-, Historiske og Antiquariske Academie i Stockholm. Blandt hans samtidige Videnskabsdyrkere kunde han ikke opnaae nogen udmærket Plads; men hans Skrifter fortjene at erindres for den critiske Opmærksomhed, hvormed Gjörwell gjennemgik samme, og den Bitterhed, hvormed Hr. Sk. for deres Skyld begyndte en Strid mod denne den Svenske Litteraturs Dictator. 1767 udkom Habor og Signild, Sørgespil, og 1768: Gustariade, et Heltedigt i 12 Sange. Begge bleve recenserede (af Lector Bergklint) i det Kongel. Bibliotheks Tidender om lærde Sager, udgiven af Gjörwell 1767 og 1769, mod hvilke Forf. lod trykke bidende Gjensvar. 1792 foranstaltede han et nyt Oplag af Gustaviaden i 8vo, til hvilket for største Delen findes føiet: et Forsøg om Epopeer eller Episke Poemer; hvilket er udførligt og vidner om meget Bogkundskab. — Det kostbare Cabinet af antike Romerske og Græske Mynter, som Hr. Sk. under sit Ophold i Algier havde samlet, blev ham 179[illegible] afkjøbt af Kronen og forenet med det Kongelige Svenske Myntcabinet. Over denne Samling har Hr. Sk. udgivet en Catalog paa Latin og Fransk Stockholm 1785, 8vo. (S. Bl.)

I Rom tales om, at Paven vil paa ny oprette Jesuiter-Ordenen. Kongen af Sardiniens afdøde Gemalinde, som har nedlagt Regjeringen, blev 1809 af ham erklæret for Helgen. (Lüb. Av.)

Hr. Fagan, Hs. Brittiske Majestæts General-Consul for Sicilien, Malta og de dertil hørende Øer, har ladet trykke et Program i Rom, i hvilket han opfordrer alle Europæiske Nationer at bidrage til et Monument, som er bestemt at oprettes i Rom. Monumentet skal bestaae af en prægtig Pyramide, paa hvis Spidse en Statue, forestillende den triumpherende Religion, bliver anbragt. Paa Monumentets Hovedfasade sættes

den regjerende Paves Portrait; paa de to andre de af de høie Souverainer, der dannede den saa lykkelige Coalition; den sidste Fasade skal indeholde Portraiter af de berømte og tappre Mænd, der enten ved Vaaben eller Raad særdeles have bidraget til, at bringe den ligesaa retfærdige som prisværdige Sag til en lykkelig Ende. — Naar de ved Subscriptionen sammenbragte Fonds ere tilstrækkelige til at bestride Omkostningerne, blive Statuer af Pave Pius den Syvende, de nævnte Souverainer, og de berømteste og meest udmærkede Helte udstillede ved Monumentets Staket; i Monumentets Indre blive Portraiterne af Marmor, og deres Navne, som have udmærket sig i Slagene, eller ere faldne som Offere for de Europæiske Nationers Forsvar og Frihed, at see i Bronze. — Subscribenternes Navne skulle ligeledes, støbte i Kobber, anbringes. Alle Nationers Konstnere opfordres, at udkaste Tegninger til dette Monument. (S. B.)

Alle Bonapartes Forordninger paa Øen Elba begynde med de Ord: "I Hs. Maj. Napoleons Navn, souverain Fyrste af Øen Elba," og ere contrasignerede af General Drouet, Øens Gouverneur. Bonaparte lader bygge et Lazareth og anlægge en skjøn Promenade, som skal tjene ham isteden for Marsmarken. Han sysselsætter sig, som man siger, med en Constitution. Man ventede omtrent 1500 Soldater i Porto-Ferrajo, som havde forlangt at følge deres General. Napoleon er hele Dagen til Hest, og tilbringer endeel af Natten med at skrive. (S. Bl.)

Livorno, den 6 Juni. Alt begynder her at igjenerholde det Liv, den Virksomhed og den dermed forbundne Fortjeneste, som i saa mange Aar var aldeles ophørt, og som Søfart og Handel ene kan gjengive. Mange engelske og andre fremmede Kjøbmænd komme hid, og have taget Huse for at bosætte sig. Der ankommer daglig Skibe til Livorno fra Sicilien og Malta med rige Ladninger af Colonial- og Manufactur-Varer, som og fra Levanten med Medicinalvarer og andre hine Landes Frembringelser. For 14 Dage siden hidkom fra Cagliari med en Ladning Salt den i Flensborg hjemmehørende Capitain Hans L. Collund, og forinden han havde udlosset var han allerede af et nyelig her etableret danskt Handelshuus Claussen & Comp. blevet meget fordeelagtigt befragtet til Lissabon; et andet herværende danskt Skib, ført af Capitain Petersen, er ogsaa for kort siden befragtet til Amsterdam med en meget høi Fragt. Danske Skibe ere her saa fortrinligen og med saa megen Begjerlighed søgte, at dersom nogen af de 32 danske Skibe, der ved Krigens Udbrud i 1807 fandtes her, vare blevne tilbage, og nu kunne benytte den hældige Tidspunkt, da vilde een Reise have erstattet dem næsten alt, hvad de havde tilsat ved saa mange Aars Henliggen. — Det ommeldte Handelshuus Claussen & Comp. kan ellers anbefales vore handlende Landsmænd, som et Huus, der forbinder Duelighed, Virksomhed og Redelighed med Kyndighed i Middelhavets særegne locale mercantilske Forhold. (Hand. Tid.)

Danzig, den 21de Juni. I Dag er ankommen hertil det første Skib under Dansk Flag, nemlig Vandringsmanden, 46 Commercelæster stor, ført af Capitain Haberbier, ladet med Jern, og skal indtage en Ladning af Pibestaver til Mallaga. — Den herværende Organisations Commission har alt under 4de April ladet bekjendtgjøre, at Danziger Court. og Beregningen derefter er afskaffet i Groshandelen, og at alle Vexelcourse, Priis-Couranter og Mægler Notitser skal beregnes og udfærdiges efter preussisk Courant fra 1764. De en gros Handlende have vel gjort Forestillinger herimod, men uden Nytte, saa at man nu begynder at beregne i preussisk Courant, dog saa, at den gamle Maade sættes ved Siden. — Der er skeet nogle smaae Forsendelser af Rug til Sverrig, af Hvede til Holland, af Staver til Bourdeaux, Port a Port og Mallaga. I det Hele skranter Handelen. — De nærværende Kornforraad bestaae i omtrent: 600 Læster Hvede til en Priis af Fl. 320 a 430, 400 Læster Rug til en Priis af Fl. 270 a 280, 200 Læster Byg til en Priis af Fl. 200 a 220, 200 Læster Havre til en Priis af Fl. 170 a 190, 100 Læster Ærter til en Priis af Fl. 260 a 280 i preussisk Courant pr. Last a 56½ Scheffel. Man venter imidlertid om nogle Uger en betydelig Tilførsel ned af Veixlen, uden dog at smigre sig med at erholde ringere Priser, da man svæver i Frygt for dette Aars Kornhøst. — Vexelcours pr. Amsterdam 70 D. 286. London 3 M. f. 15. (S. Bl.)

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Frankfurt, d. 2 Juli. Den 4 Juli indtræffer her den Keiserlige russiske Armees Hovedqvarteer, kommende fra Paris, den 7de til Würtzburg, den 21 Juli til Dresden, den 2 August til Breslau, den 22de til Warsch u.

Rotterdam, d. 2 Juli. I Gaar havde vi den Fornøielse at see Keiser Alexander indtræffe hertil over Antwerpen.

Fra den norske Grændse, d. 20 Juni. De norske Havne blokeres nu af 4 engelske, 4 svenske og 4 russiske Fregatter. — Alle Daleboerne ere nu udskrevne som Frivillige. Man venter endnu at Sagen, Norge angaaende, bilægges i Mindelighed.

Paris, den 29 Juni. Den afdøde forrige Keiserinde Josephine efterlader sig en Formue af 14 Mill. Franker. Det skjønne Landgods Malmaison indbragte allene i aarlige Renter 130,000 Fr. — Prindsesse Borghese har forladt Elba og er reist til Neapel. Hs. Maj. Kongen af Preussen er igjen kommen til Paris.

Turin, d. 21 Juni. Vor Konge har gjort sig det til en Lov, aldrig at kjøre over den nye prægtige Broe over Floden Po, der i det sidste Aar kostede Ham saa mange kjække ulykkelige Folk. Den østerrigske Magt, der indtil videre holder Piemont besat, angives til 65,000 Mand.

Skrivelse fra Skaane, d. 20 Juni. Deres Majestæter Kongen og Dronningen, tilligemed H. K. H. Kronprindsen, og Statsministeren for de udenlandske Anliggender, forventes mod Enden af denne Maaned til Uddevalle ved Norges Grændse. Kongen vil bruge Søbadet der.

Berlin, d. 5 Juli. Hs. Maj. Kongen forventes d. 21de til Potsdam, og Hs. Maj. Keiseren af Rusland ligeledes den 23de.

London, den 1ste Juli. Her er offentligt bekjendtgjort et Brev fra Hs. Majestæt Kongen af Preussen, hvori han takker den nedsatte Komittee for de til Tydsklands ved Krigen forarmede Borgere, indsamlede store Bidrag, 119,200 Pd. St. Lord Castlereagh har i Underhuset ansøgt om at Prindsessen af Wallis maatte erholde forøgede Indkomster. Fire af vore Regimenter ere allerede ankomne fra Bordeaux. 6 Linieskibe ere endnu afseilede didhen for at afhente vore Tropper tilbage.

Helten Blücher er afreist herfra. Otte russiske Linieskibe ere indtrufne til Deal med russiske Tropper for at fortsætte Veien til St. Petersborg. I Vauxhallehaven skal den 1ste August det hundredaarige Jubilæum holdes i Anledning af Englands Thronbestigelse af det Brunsvigske Huus. Da Lord Wellington ankom til Portsmouth fraspændte Folket Hestene og trak Vognen. Vor Armee nedsættes for næste Aar til 100,000 Mand. Forrige Admiral Cochranes Navn er udslettet af Søofficeer-Listen.

Lübeck, den 5te Juli. Idag blev her med stor Høitidelighed vore kjække Krigere af den Hanseatiske Legion modtagne.

Frankfurt. De russiske Storfyrster Nicolaus og Michael ere den 24 Juni afreiste til Carlsruhe, hvorfra de agte at begive sig til Schweitz, for at besøge de af dets Cantoner, som de endnu ikke have beseet. Derefter tage de til Wien. Den 5 Juli ventes Keiseren af Rusland i Carlsruhe. — General Kosciusko vender, efter et offentligt Blads Beretning, tilligemed de polske Tropper tilbage til Polen. Dette Skridt af en Mand, som har opofret Alt for sit Fædreland, maa i Polen opvække Haab om, i det mindste for en Deel, at gjenerholde sin forrige Tilværelse. Saalænge indtil Tydsklands Anliggender ere bragte til Endelighed og Europas Rolighed betrygget, forbliver hele den russiske Armee i Polen, og Reserven paa Grændserne.

Wien, d. 18 Juni. Man lægger Mærke til, at vor Hoftidende atter kalder vor Monark Frantz den Anden. Som Keiser af Østerrige veed man, at han hedder Frantz den Første. Congressen, som forsamles her i Begyndelsen af August Maaned, vil holde sine Møder i Fyrsten af Metternichs Palais.

Aschaffenburg, d. 28 Juni. Fra i Forgaars af tilhøre vi Bayern. Fyrstendømmet Aschaffenburg var nemligen saaledes, som den sidste Storhertug af Frankfurt havde besiddet det, i Følge en under 3 Juni d. A. af de dertil gjensidigen befuldmægtigede Personer afsluttet Statsovereenskommelse, afstaaet til Bayern.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 57.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 16 Juli 1814.

Til Herr M47,103.

(Indsendt.)

Det Angreb, min Herre i Skilderiet No. 55 har prøvet paa det Franske Skuespillerselskab fra Odense, har ret været Vand paa min Mølle; thi jeg har ogsaa lidt Animositet imod bemeldte Selskab. Men hvad i al Verden har kunnet formaae min Herre til strax i Begyndelsen at give saameget bløt, deels ved at fortælle om Deres Ulyst at gaae hen paa Hoftheatret og deels ved at anvise Selskabet en Bod i Dyrehaven, som om der var et andet — mindre kræsent — Publikum end det Kjøbenhavnske?

At min Herre nu og da kalder Selskabet en "Trop," er ret brav, og jeg finder det grumme vittigt, at De vil indskrænke Dem til Troppens "fornemste Subjekter"; men havde det ikke været nok at gjøre Deres Ven "bekjendt med" disse, uden at "tilføie" Deres — med altformegen Beskedenhed saakaldte — individuelle Dom om deres dramatiske Pund "saavel som Skuespillere som Sangere —"?

Hvad min Herre siger om Frank sen. klinger heel pudseerligt. Han synger vistnok som De skriver. Først en "raa" Stemme, saa "nydelige Bastriller" o. s. v.; men stikker ikke Malicen vel meget frem, naar De taler om hans Fortjenester som "Bürger aus Odense"? — Kritiken mod Frank jun. er heel mislykket; hvad vil f. Ex. det sige, at hans Larifari var "mindre end intet"? — Og nu Dommen over Alvensleben! hvor min Herre vil bestemme Rollens Karakteer efter et Par opsnappede Ord! og hvor De vil bilde Folk ind at han spillede Minnisangeren som om han ikke var ældre end nogle og tyve Aar! ha, ha, ha! — Hr. Giron og Mad. Giron burde ligesaalidt været skaanede som Hr. Friese, thi de have ogsaa et lille Partie, der er smagløst nok til at tiltroe dem nogen Fortjeneste. — Om Jomfru Walter er jeg fuldkommen enig med Dem; paa det nær, at De i hendes Syngestemme, eller maaskee rettere i hendes Sang, ikke vil finde mindste Spor af Kunst, har De iøvrigt ladet hende vederfares Ret, og det klogeligen, da hendes glimrende Talenter ogsaa af vort Partie vedbørlig paaskjønnes.

Ordet Deklamation synes min Herre noget forlegen med. Eet Sted taler De om Spil, Gestikulation og Deklamation som tre forskjellige Ting; et andet Sted stiller De Deklamationen udtrykkelig i Modsætning af Spillet; og endelig indbefatter De under Deklamationen tillige Gestikulationen; men hvordan De end tager det, faaer De Ingen til at troe, at en aldeles ustudeert Deklamation som oftest er aldeles falsk.

Det om Selskabets Garderobe skulde min Herre ladet blive borte; det giver kun onde Tunger Anledning til at sige, at De dømmer Manden efter Kjolen; og naar De vil kalde Selskabet

"omvandrende", skulde De ikke andensteds give det Navn af det "Odenseiske."

Om min Herres Kompetence til at rive ned, vil vist Ingen tvivle; thi skjøndt man ikke har den Ære at kjende Dem, saa veed man dog, at De kun har seet to Forestillinger af det angrebne Selskab. Deres ubekjendte Ven

8101,819

(Indsendt.)

I No. 55 af Skilderiet læses en Bedømmelse over det tydske Skuespiller Selskab, som for nærværende Tid giver Forestillinger paa Hoftheatret. De der ikke ere nøiere bekjendte med disse Forestillinger, end Hr. Anm. selv (der som han udtrykker sig: kun 2de Gange har kundet overtale sig til at gaae hen at see dem), og, som det desværre ofte hænder, troer en saadan offentliggjort Dom bedre, end deres egne Øine og Øren, kunne deraf meget let lade sig forlede til at ansee Selskabet for en omstakkende Bande af samme Suurdeig, som den, hvis Personale Dalby opramser som Souffleuren i Skuespilleren imod sin Villie, og dets Spil i det Hele taget for et reent non plus ultra af Usselhed, hvilket dog virkelig ikke er Tilfældet. Indsenderen har, endog uden at have ladet sig overtale dertil, flere Gange bivaanet disse Forestillinger og begriber ikke, hvorledes nogen, som vil ansees for upartisk dømmende, kunde falde paa, som Hr. Anm. i sit Lunes første Udbrud behager at gjøre, at henvise dem til en Bod i Dyrehaugen, og det om saameget mere, da de Forestillinger man er vant til at see paa Hoftheatret af den dram. Skole, som oftest ikke kan siges at staae ret høit over disse. Man sammenligne f. Ex. med Upartiskhed Udførelsen af de to Gjerrige til Jordhøis Benefice og Selskabets Spil i Donaupigen og den dumme Gartner, for at tage de 2 Syngestykker Anm. har seet; man sammenligne den dram. Skoles Udførelse af Rahbeks Nationaldramer og Selskabets af Rollas Død, Abällino, ja endog af Røverne, skjøndt dette ikke henhører til de bedst udførte. — Hvorledes Dommen over de enkelte Personer, efterat have seet dem spille 2 Aftener, vilde falde ud, skulde man nu troe nogenledes at kunne slutte sig til af

det foregaaende; dog nei, den samme, som nys henviste den hele Trop til Fjællebodерne, indrømmer nu Giron (der "kan være ret brav!"), Jfr. Walther (som han meget galant benævner: "en Perle paa en Mødding!"), Jfr. Hintze sen. og jun. og for endeel Madame Giron, et ikke ubetydeligt Fortrin for de Andre, samt meddeler dem hver et lille anbefalende Testimonium. Den unge Franck er derimod sin kjære Papas Ebenbild, i Henseende til Sangen og "udgjør et artigt Trekløver med sin Fader og Hr. Reindel"!

At Dhrr. Franck sen., Reindel, Friese, Mad. Röppke, (der, besynderligt nok! slet ikke er berørt af Anm.) og Mad. Alvensleben ere middelmaadige Subjecter, kan ikke nægtes. — "Braadne Kar i alle Lande" siger Wessel, og det vil man vist ogsaa sande, i Henseende til den dram. Skole, ja selv det kongel. Theater, hvor en Mad. Martens og en Mad. Petersen, vistnok knap kunne sættes i Sammenligning med nysnævnte Madamer Alvensleben og Röppke. — Dette in parenthesis. — Nu igjen til den unge Franck, der paa saa slem en Maneer er klinet op imellem sin Fader og Hr. Reindel. — At denne unge Kunstner ikke mangler Talent, og, naar han vænte sig af med noget snøvlende i sin Udtale og adskillige Fagter, som Hr. Anm. naturligviis ikke har forsømt at omtale paa en meget overdreven Maade, ved Øvelse og Anviisning kunde blive en ret god Skuespiller, beviser hans Udførelse af Sønnens Rolle i Soldaterne og Fortsættelsen deraf, ja endog hans dumme Gartner, der, selv fra Sangens Side, ikke var saa daarlig, som den bliver raabt ud for at være.

Betræffende Hr. Alvensleben, der dadles af Anm. som Petitmaitre og gl. Minnesanger, der da ikke nogen af Delene, hører til hans egentlige Fag; men som han "har hørt kalde en af Troppens store Subjecter", da er jeg af den Formening, at der vil kunne blive en meget god Skuespiller af ham i det heroiske og tragiske Fag, saaledes som hans Spil i Soldaterne ogsaa giver grundet Haab til at han i det Comiske kan blive meer end taalelig. Hvem der har seet ham som Rolla, f. Ex. i den Scene af sidste Act hvor han bringer Cora sit Barn tilbage, eller i Abällino, hvis sidste Replik til Venetianerne blev mesterlig fremsagt af ham, vil vist sande min første Paastand.

Hr. Walther turde maaskee i dramatisk Gehalt veie op med Hr. Skuespiller Due ved det Kongl. Theater. Dette være sagt med al Agtelse for dennes Talent og Hr. Due behøver ikke at troe sig fornærmet ved Sammenligningen.

Hvad Dhrr. Holländer og Suckmann, som Anm. kun har seet spille ubetydelige Roller, angaaer, da har den sidste udført Røvercapitainens Rolle i Abällino med fortjent Bifald og den første udmærker sig i de smaae Partier, han endnu kun har havt, ved en reen og tydelig Udtale.

I den hele Kritik stemmer jeg nærmest overeens med Anm. i Dommen over Jfr. Walther. Naar man har læst den og derpaa kaster et Blik tilbage paa første Pille af Bladet, maa man rigtig nok studse ved at see hende, saavelsom hendes Fader, Dhrr. Giron og Alvensleben, Jomfr. Hintze med samt det øvrige Selskab fordømt til at skaffe et mindre kræsent Publicum Moroe i en Fjællebod i Dyrehaugen. Dog jeg har allerede engang berørt dette Udtryk, som giver den hele Kritik et Anstrøg af ondskabsfuld Persiflage; derfor nok herom! Efterat have omtalt og gjennemheglet Selskabets Declamation i Almindelighed, hvori han dog gjør et Par Undtagelser, og revideret dets Garderobe, forsaavidt han om sammes Indhold har Kundskab, ønsker han til syvende og sidst at dette Emne nærmere maatte drøftes af en mere competent Dommer. Heri er jeg fuldkommen enig med ham og troer ikke at feile ved at anmode Bladet Dannoras Udgiver, Hr. J. K. Høst at paatage sig dette Arbejde, da den Tid, som derpaa vilde anvendes, vist ikke, som Hr. Anm. mener, var aldeles spildt.

A. P. I. 4.

(Indsendt.)

Almindelg Hospitals Direktion har allerede for flere Aar siden erfaret og indseet de skadelige Følger, hvilke den til samme Tid aldeles uindskrænkede Samfærsel imellem Byens Folk og de Syge saavelsom de faste Hospitals Lemmer medførte.

En uforstyrret Roelighed er en ligesaa stor Nødvendighed til den Syges Kuur, som en passende Tvang er fornøden til at forebygge, saa meget som muligt, den Uorden, der blandt Hospitals-

Lemmerne indsniger sig ved Betlerie, Drukkenskab, egne Klædningsstykkers Salg, ja vel ogsaa ved en Deel af Hospitals-Inventariets Forvanskning og hvortil den nærmeste Aarsag maae søges og vil findes i den uindskrænkede Tilladelse til Udgang af Hospitalet paa enhver Tid i Ugen, hvilken den senere Skik og Brug har indført, tvertimod Lovens Bydende. Man behage i denne Anledning at gjennemlæse danske Lovs 2 Bogs 19 Capitel, den 7 og 8de Artikel.

Det var altsaa ikke blodt en Nødvendighed, men ogsaa en befalet Pligt for Hospitalets Direktion, i Henhold til den 55 og 56 §. af den Kgl. approbeerte Plan for Kjøbenhavns Fattigvæsen, herudi at gjøre en Forandring; men til strax at udføre det dertil fornødne, fandtes adskillige Mangler ved Hospitalets Locale, hvilke ikke strax, ei heller uden betydelig Bekostning kunde afhjelpes.

Saasnart man saae sig i Stand dertil, blev Porten paa Syge-Hospitalet for bestandig lukket. Den Tid fra 12 til 1 om Middagen og fra 3 til 4 om Eftermiddagen blev efter Overeenskomst med Lægerne bestemt som den beqvemmeste og eneste Tid paa Dagen, til hvilken det kunde tilstædes Folk fra Byen at besøge deres paa Hospitalet til Kuur indlagte Beslægtede, Venner og Bekjendtere.

Man var dernæst betænkt paa, at adskille og aflukke Syge-Hospitalet fra Lemme-Hospitalet til mere Betryggelse for Opfyldelsen af hiin nødvendige Bestemmelse. Man har endelig med megen Vanskelighed og Bekostning opnaaet den dertil sigtende Indretning. Men for dog i dette Mellemrum at gjøre noget til at hæmme den iblandt Lemmerne allerede herskende Uorden, blev Tilladelsen til deres Udgang af Hospitalet indskrænket til alle Søn- og Helligdage samt til hver Onsdag. Saalænge som Hospitalets Gaard var fyldt med Haandværksfolk, lod det sig ikke gjøre at holde Lemme-Hospitals Porten ordentlig lukket.

Hospitalets Direktion blev ved den Misbrug, hvorudi Lemmerne fremdeles gjorde sig skyldig, ved at snige sig ud uden Tilladelse i den forbudne Tid, ved at blive truffet og af Politiet opbragt for Betlerie, ved at komme beskjænket og seent ud paa Aftenen hjem og ved flere den indvortes og offentlige Orden forstyrrende Foretagender, end mere overbeviist om Nødvendigheden af at

sætte yderligere Skranker for Hospitals-Lemmernes Udgang i Byen.

Man har nu seenere bestemt, at holde Porten for Lemmehospitalet, ligesom for Sygehospitalet, bestandig lukket. Man har som en almindelig Regel indskrænket Lemmernes Udgang i Byen allene til Søn- og Helligdagene. Det er gjort dem til Pligt dertil at modtage af Inspektøren en Udgangsseddel, som maa forevises Portneren ved Udgangen af Hospitalet og afleveres til ham ved Hjemkomsten. Nytten af en saadan Indretning har man allerede i et Par Aar erfaret ved St. Hans Hospital.

Direktionen har gjort allerunderdanigst Forestilling om, og erholdt allerhøiest Resolution og Tilladelse til Gudstjenestens Holdelse saa betimeligen om Søndag Morgen, at Lemmerne kunne i en rummeligere Tid af Dagen end forhen, nyde Omgangen med deres Velyndere, Velgjørere, Venner og Beslægtede, uden derfor at forledes til Gudstjenestens Forsømmelse.

Iblandt Hospitalets Lemmer findes mange ældgamle, svage og sengeliggende, hvilke enten aldeles ikke eller dog med megen Besværlighed kunne nytte Tilladelsen af at gaae ud i Byen til Besøg. Dersom disses Velyndere og Velgjørere ville vedblive at forsyne dem af og til med nogen bedre Pleje, end den Hospitalet formaaer at give dem, da vil deres Bud, ved at mælde sig hos Inspektøren fra 2 til 4 om Eftermiddagen, letteligen finde Adgang til at bringe disse Lemmer den vedergvægende Pleje, som man vil forunde dem. Ikkun maa man forbeholde sig, at nægte et saadant Bud Adgangen til Hospitalet for den følgende Tid, naar det maatte befindes, at samme lader sig bruge til, uden Inspektørens Vidende og Samtykke, at medtage noget af Lemmernes Tøj ud af Hospitalet, i hvilken Hensigt dette endog maatte skee.

Der findes fiantede, med aabne Skader behæftede og med saadanne legemlig Bræk beladte Lemmer, hvis Adfærd og Udseende, ifølge Loven, fordrer Bevogtning og Unddragelse fra det Almindeliges Øje.

Der gives Lemmer, modtvillige nok, til ikke at ville arbeide enten for Hospitalet eller andre, uagtet al Paamindelse og muelig Tvang. Saavel disse som hine kan Tilladelsen at gaae ud af Hospitalet ikke gives.

Der findes Lemmer, hvilke som Betlere af Politiet ere afleveerte til Forsørgelse, med Forlangende, at indeholde dem istedet for den dem i Betragtning af Alderdom og Svagelighed eftergivne Straf.

Dersom Udgang i Byen for Øjeblikket maatte være forbudet Enkelte, der kunde have Adgang til Tilladelsen, saa har dette sikkert sin Grund udi et eller andet Misbrug, som forhen har fundet Sted.

De af Hospitalets Lemmer, som kunne og ville fortiene noget, gives Leilighed dertil ved Arbeide enten for Hospitalets eller andres Regning. Endeel af de endnu lidet arbeidsføre Lemmer arbeide for Familier og Fabrikantere i Byen. Foruden at man til Opsyn ved Arbeidet har ansat paalidelige Personer, saa har man og især deleshed ved Fruentimmer-Arbeidet antaget eet ved sit foregaaende Forhold i anseete Familier meget agtværdigt Fruentimmer. Til disse kan enhver med Sikkerhed henvende sig for at faae det forønskede Arbeide forfærdiget enten af selv valgte eller andre arbeidende Hospitals-Lemmer; alt under de for Betalningen med meere vedtagne Regler og under Inspektørens Tilsyn, til hvilken man derom kan henvende sig paa den forhen benævnte Tid af Dagen.

Ethvert Lem, som ikke ønsker at underkaste sig de for den nødvendige Ordens Skyld vedtagne Bestemmelser, kan, naar han veed sig anden Udvej til Ophold og Underholdning og derom behørigen oplyser Direktionen, forlade Hospitalet; endog kan han, naar ikke særegne Omstændigheder forbyde det, vente Adgang igjen til den ham engang forundte Plads, naar Erfaring maatte have lært ham, at han ikke kan undvære Hospitalets Pleje.

Adskillige Familier have ofte ansøgt om Tilladelse for eet eller andet Hospitals-Lem, at opholde sig een eller fleere Dage eller Uger i deres Kreds, for at besørge eet eller andet Arbeide, hvortil det i yngere Dage har rakt Familien sine Hænder. Denne Tilladelse nægtes ikke, med mindre Hospitals-Lemmets egen svage Forfatning eller andre Omstændigheder forbyde eller forhindre den; den gives saasnart den forlanges af agtede Familier, og disse i den Tid ville huuse og føde dem; thi seen Hjemkomst til Hospitalet ud paa Aftenen og en bekostelig Madlavning for Lemmer, paa hvis

Tilstedeværelse man ikke er sikker, kan og bør ikke finde Sted.

Misbrug af den, et Hospitals-Lem i een eller anden Henseende givne Tilladelse til Fraværelse fra eller Udgang af Hospitalet, straffes med Forbud imod Udgangen i Byen i kortere eller længere Tid, alt efter Forseelsens Beskaffenhed; og medens Straffetiden vedvarer, kan aldeles ingen Forandring gjøres i et saadant Hospitals-Lems Stilling.

Først efter denne Indretning og disse Bestemmelser kan Direktionen med nogen Tryghed vedblive at tænke paa Reenlighedens Forbedring iblandt Lemmerne, hvormed man har søgt at gjøre en Begyndelse, ved at forskaffe dem det meest fornødne Gang-Linned og sammes frie Vadsk paa Hospitalet.

Den specielle Direktion for almindelig Hospital d. 15 Juli 1814.

Indenlandske Efterretninger.

Høisalig Kong Christian den Syvendes høitidelige Bisættelse i Roeskilde Domkirke vil finde Sted, førstkommende Løverdag Formiddag. — — Søndagen den 10 Juli beærede H. H. Prinds Ferdinand og H. H. Prindsesse Charlotte Udstillingen af indenlandsk Konstflid med Deres høie Nærværelse. Ligeledes behagede det Hs. Maj. Kongen og Hds. Maj. Dronningen tilligemed Deres Kgl. Høiheder Kronprindsessen og Prindsesse Wilhelmine i Gaar at tage Udstillingen i allernaadigst Øiesyn. Ligesom Deres Majestæter allernaadigst tilkjendegav Committeen Deres Velbehag med Udstillingen i Almindelighed, behagede det Allerhøistsamme allernaadigst at ytre Deres særdeles Tilfredshed med noget der udstillet Smedearbeide, Blikkenslager- og Snedkerarbeide. — Udstillingen vedvarer endnu 10 a 12 Dage; de som ønske at finde en nøiere Bedømmelse over de i Aar udstillede Artikler, end som i det trykte Catalog kan gives, og som ikke have Leilighed til selv at tage samme i Øiesyn, henvises til det sidst udkomne Nummer af Handelstidenden, hvor samme omstændeligen er igjennemgaaet. (Dagen.)

Mariboe, d. 12 Juli. Endelig udbrød i Nat, efter 3de Dages vestindisk Varme, et frygteligt

Tordenveir med en længe vedholdende Pladsregn. Endnu i Dag var Luften langt fra ikke afkjølet. — Afvigte Onsdag d. 6te d. M. blev under Forsæde af Hs. H. V. Hr. Kammerherre, Ridder og Stiftamtmand Cederfeld de Simonsen og Hs. H. Hr. Biskop og Ridder Boisen det sædvanlige Landemode afholdt i Stiftets Domkirke. Hs. V. Hr. Provst Steenstrup fra Falster prædikede. Til Grund for sit Emne — Religionens offentlige og udvortes Bekjendelse — lagde han Joh. Ev. 5 Cap. 3 V. — Efter Gudstjenesten bleve de sædvanlige Landemods Forretninger foretagne. I afdøde Provst Satterups Sted tog Hr. Pastor Brünnich i Skovlænge Sæde. Samme Dag om Eftermiddagen bleve følgende Afhandlinger oplæste for en stor Mængde Tilhørere af alle Classer: 1) Hs. H. Hr. Biskop og Ridder Boisen: "I hvilken Aand og hvorledes det offentlige Religionsforedrag bør være." 2) Hs. V. Hr. Doctor og Pastor Møller i Kjøbeløv: "Hvorledes kan Præsten vække og vedligeholde Interesse for sit Embede?" 3) Hs. V. Hr. Dr., Rector og Ridder Bloch i Nykjøbing: a) "Om det enten er eller bør gjøres til Pligt for Præsten at give Underviisning i Almueskolerne? — — Et Modstykke til Hr. Pastor Daues Afhandling, som blev oplæst forrige Aar." b) "En Oversættelse med indstrøede originale Bemærkninger af Eichhorns Hypothes om Evangeliernes Oprindelse; men som desto værre formedelst Tidens Korthed ei blev oplæst." 4) Hs. V. Hr. Pastor Jensen i Rødbye: "Fortsættelse af hans Lithurgiske Forsøg i Vers og Prosa." 5) Hs. V. Hr. Pastor N. F. S. Grundtvig fra Sjælland: "Hvad Udsigter der ere for Christi Kirke." — Dagen efter Landemodet visiterede Hs. H. i Mariboe Byes Skole. Saavel med Skolelærerens Flid, som Børnenes Kundskaber var han særdeles vel fornøiet. — Man kan neppe forestille sig det Antal af Kjøbere og Sælgere, der i denne Tid strømmede til Markederne i Rødbye og Saxkjøbing; men da der langt fra ikke er den Masse af Bancosedler iblandt Folk som tilforn, herskede der stor Flauhed i Handelen og det saa meget mere, da Sælgerne vedblive at holde deres Vare i den gamle høie Priis. Til Markedet i Rødbye indfandt sig nogle Bønder fra Femern for at kjøbe unge Heste, som kostede fra 6 til 800 Rdlr. D. C. — En Pot Brændeviin

kan nu her i Mariboe bekommes for 4 Rbmk. For en Tønde Hvede bydes 15 Rbdlr. N. V. — Efter Indberetning til Øvrigheden vare Priserne paa Korn og Fedevarer samt Creaturer i afvigte Juni Maaned her følgende: Hvede 16 Rbdlr. Td., Rug 14 Rbdlr. Td., Byg 6⅔ Rbd. Td., Havre 5 Rbd. Td., graae Ærter 12 Rbd. Td., hvide Ærter 12 Rbd. Td., røget Flesk 64 Rbß. Pd., fersk Flesk 56 Rbß. Pd., Kjød 32 Rbß. Pd., Smør 56 Rbß. Pd., Ost 16 Rbß. Pd., Talg 3 Rbmk. Pd. Et Slagtenød fra 70 til 80 Rbdlr. Et Faar 10 Rbdlr. Et Sviin fra 70 til 80 Rbdlr. — Den 10de dennes indtraf den sørgelige Hændelse i Nykjøbing paa Falster, at en Tjenestekarl, som vovede sig for langt ud i Vandet ved den saakaldte Peplingesteen, blev reven bort af Strømmen og druknede. (Mariboe Av.)

— — —

Kjøbenhavns Børs den 15de Juli.

Cours. Hamb. 2 M. 541⅔, *a vista* 550. London 2 M. 20 Rbd., *a vista* 20⅛. Spec. 550. — Specier solgtes til 33½ Rbmk., for Committeesedler blev givet 65 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Skildring af Avis- og Journalvæsenet i Storbrittanien, især i London. I Engelland existerer egentlig kun een officiel Tidende, nemlig Londoner Gazette, i hvilken Regjeringen lader bekjendtgjøre Embeders Besættelse, Befordringer, Bankerot-Commissioner, og officielle Efterretninger om Krigstildragelser til Lands og Vands. Hele Forskjellen imellem de øvrige saakaldte Ministerial- og Oppositionsblade beroer paa deres Forfatteres og Læseres personlige Tænkemaade. For at tilfredsstille Ønsket af ethvert Toneangivende politisk Partie, som i Engelland allerede dannes ved Constitutionen, maa der for ethvert gives Tidender, der udtale dets Mening; og heri allene ligger Kilden til Forskjelligheden. Ogsaa blive disse Blade den Tænkemaade og det Partie, til hvilket de eengang bekjende sig, urokkelig tro; saaledes, at f. Ex. Morning Chronicle for nærværende Tid er et af de meest afgjørende Oppositions-Blade, da det dog under Fox's Ministerium

var en Ministerial-Tidende. — Af de politiske Tidender udkomme nogle hver Dag, andre kun om Søndagen eller paa bestemte Dage i Ugen. De første dele sig igjen i Morgen- og Aften-Tidender. — Morgen-Tidenderne ere: Den daglige Antegner; Oraklet; den ægte Britte; den offentlige Hovedbog; Tiderne; Morgen-Herolden; Morgen-Chronik; Morgenposten; den brittiske Presse; Told-Antegneren, og Aurora. Aftentiderne indeholde et Udtog af de samme Dag udkomne Morgentidender, og levere alle Efterretninger, som ere indløbne førend Kl. 1 om Middagen. Det ældste og bedste blandt Aftenbladene er: Stjernen; derefter følger: Solen; Coureren; Vandreren; Jordkuglen; Statsmanden, og Styrmanden. Aftenbladene læses almindeligere i Provindserne end Morgenbladene. Tirsdag, og Løverdag Aften udkommer den Londoner Hoftidende. Tirsdag, Torsdag og Løverdag udgives: den almindelige Aftenpost; St. James Chronik; den engelske Chronik; Whitehalls Aftenpost; Londons Aftenpost og Handels-Chronik. Mandag, Onsdag og Fredag: Londons Chronik; Londons Postskib; Lloyds Aftenpost, og Aften-Brevposten. Løverdagsblade ere: Baldwins Journal; Tidernes Speil; Says Handverkere; Westminster Journal; Provindzial-Chronik; Journal for Landmanden; Keiserlig Tidende; Løverdags-Brevpost; Cobbets politiske Register; den politiske Critik, og den almindelige Politiefama. Allene om Søndagen udkommer: National-Registeret; Neptunus; Phønix; Jagttageren; Søndags-Critiken; Søndags-Archivet; Søndags-Erindreren; den uafhængige Whig; Bells Ugebud; Nyhederne; Patrioten; Ugedepescherne; Albion; Britannia; Englænderen; Undersøgeren; Modespeilet; Erindreren; Samleren, og Søndags-Antegneren. Hver Onsdag udgives den brittiske Merkur, og hver Mandag Lovregisteret. I det Franske Sprog har man Courier de Londres og Courier d'Angleterre, og i det Tydske: den troe Udraaber. — De betydeligste af disse politiske Blade tælle, den uhyre Concurrenze uagtet, 6 til 7000 Subscribentere. Morgen-Tidenderne tælle 5 Millioner Exemplare, Aften-Tidenderne 4 Mill. 500,000, Søndagsbladene 1 Million 500,000, og de Blade, som udkomme de øvrige Dage i Ugen, 1 Mill. 500,000 Exemplare. Den aarlige Ind-

tægt af dem alle udgjør over 500,000 Pd. Sterl. Af denne Sum tilflyder omtrent Halvdelen Regjeringen; en Ottendedeel bliver tilovers som reen Gevinst for Eierne; og det øvrige ernærer samtlige Redacteurer, over 300 Bogtrykkere, samt nogle Hundrede Afskrivere, Avisbudde, Papirmagere, Boghandlere o. s. v. Antallet af Provindsialbladenes Exemplarer er ikke ringere, og over det hele brittiske Rige indbringe de over 500,000 Pund Sterl., som ernærer mere end 1500 Mennesker. Af Maanedstidender for alle Grene af Litteratur og Konst gives der ligeledes en stor Mængde. Af disse ere følgende meest bekjendt udenfor Engelland: det europæiske Magazin; Magazin for den elegante Verden; medicinsk-physikalsk Journal; maanedlig Kritik; det philosophiske Magazin, og Repertorium for Manufactur og Konster. De to Fjerdingaars-Skrifter: Edingbourgh Rewiew og Quarterly Rewiew indeholde ikkun critiske men meget udførlige Artikler saavel over de i Engelland som udenfor samme udkommende Skrifter. — Efter denne Tilstand af Journal- og Avisvæsenet i Engelland lader det sig let beregne, at det ikke er Regjeringen muenligt at skuffe Folket i Henseende til Dagens Hovedbegivenheder, eller for evig sætte Løgnen paa Sandhedens Throne. Ligesaa umueligt er det her at sætte saa snævre Grændser, som Tilfældet er i andre monarkiske Stater, for den i Statsvæsenet herskende Skrøbelighed og i de politiske Misforhold indgribende Critik. Engellændernes Frihed og Patriotisme er paa det nøieste forbunden med Avisvæsenet og den lovlige Trykkefrihed. En Monark, eller et Ministerium, som vilde regjere uindskrænket, maatte derfor først ødelægge hiint Paladium fra Grunden af, og heraf bliver det ogsaa tydeligt, hvorfor Regjeringen i Engelland umuelig kan dømme over Krig og Fred. Folket har sin offentlige Stemme, og denne Stemme er endogsaa hellig for den despotiske Minister; Proclamationer og Adresser, som vi andensteds ere vante at læse med hemmelig Modbydelighed, vilde derfor i Engelland opvække den lydeligste Afskye, og avle den meest afgjorte offentlige Foragt. (Venturinis Gesch. unserer Zeit, 1811.)

Paris, d. 30 Juni 1814. I Dag gjorde Hr. Durbach et mærkeligt Forslag i de Deputeredes Kammer. "Pressefriheden", sagde han: "var den første Ret, som Bonaparte troede at maatte undertrykke for at oprette sit Tyrannie. Havde man i Aaret 1793 frit turdet sige sin Mening, saa havde hele Frankrig erklæret sig for Ludvig den Sextende. Havde man under Bonaparte uforhindret kunnet yttre sine Tanker, saa vilde vi ikke blevet et Offer for hans tyranniske Kjæmpe-Foretagender; havde det været tilladt at skrive imod Krigen i Spanien, saa vilde denne evig uretfærdige i sin Anledning saa skammelige Krig, ikke have varet i 6 Aar; havde man kunnet skrive mod Krigen med Rusland, saa vilde Frankrig ikke have været blottet for Mennesker og Penge, saa havde vi ikke seet fremmede Tropper i vor Hovedstad; en egen Følelse for en Franskmand, uagtet de Allieredes Ædelmodighed bortfjernede alt det Forhadte, som Seiren over os kunde givet Anledning til; og vi havde endnu været i Besiddelse af hiin Rhingrændse, som ved tyve Aars Seire var bleven ligesom national. Med Bedrøvelse maa man imidlertid see, at Napoleons Trykkereglement af 5 Februari 1810 endnu er i Kraft. Jeg foreslaaer derfor, at kun Forfatterne og Bogtrykkerne i Fremtiden gjøres ansvarlige for Skrifter, uden at Ministrene tillige derved kunne udøve deres Authoritet." Dette Forslag blev imidlertid ikke taget i Overveielse.

Madrid, d. 19 Juni. Begge Udgiverne af et af vore Blade, i hvilket paastodes, at Officiererne af den tredie Armee havde erklæret sig for urokkelige Forsvarere af Kortes's Constitution, er blevne dømte, den ene til 6 Aars Arbeide paa Galleierne, og den anden til i lige lang Tid at opholde sig i et strengt Kloster.

Engelland. Den 28de Juni gaves den første store Concert af det Kongel. Capel i Whitehall til Understøttelse for de af Tydsklands Beboere, som have lidt ved Krigen. 1700 Billetter, hver til 2 Guineer, vare solgte. Dronningen, Prindsesserne Elisabeth og Marie, Hertugerne af Cambridge og Kent, Grev Platow, Førsten Blücher, Lord Wellington med hans Gemahlinde og mange fremmede Ministere beærede denne Concert med deres Nærværelse. — Commiteen til de Trængendes Understøttelse i Tydskland, som af det Indsamlede har tildeelt de Preussiske Stater 19,200 Pund Sterl., har Kongen af Preussen i en Skrivelse af 12 Juni bevidnet sin Tak.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Hamborg Correspondent af 12 Juli meddeler følgende fra Bayreuth d. 5 Juli. Franckiske og bayerske Blade indeholde følgende: Man fortæller Napoleon har skrevet til den østerrigske Feldtherre i Italien Greve v. Bellegarde, at han ikke fandt sig behørigen sikker paa Elba for Søerøvere, og derfor ønskede at erholde nogle østerrigske Grenadeerbatailloner. Denne Ansøgning bevilgedes vel, men da Grenadeerbataillonerne allerede vare i Begreb med at indskibes i Livorno, var den Efterretning indløbet, at de engelske Befuldmægtigede havde forladt Keiseren paa Elba og bragt ham til Søes og afseilet med ham til Maltha; ifølge andre Efterretninger endog til St. Helena paa den vestlige Ocean. Andre Beretninger sige derimod, de har blot ført ham bort fra Elba, og de, dem fra Engelland tilkomne forseglede Ordrer, som de først paa en vis Høide turde aabne, skulde vise dem, hvorhen de havde at bringe ham.

Fra Mainegnen, d. 6 Juli. Hs. Majestæt Keiseren af Rusland vil efter offentlige Blade ikke for denne sinde gaae til Berlin, men den 28 Juli paa Keiserinde Moderens Fødselsdag være i Petersborg, hvor store Anstalter gjøres til Høistsammes Modtagelse, siden vender Keiseren tilbage til Congressen i Wien. Man paastaaer, at der paa den skulle fastsættes, hvor store de adskillige europæiske Monarkers Armeer skulle være i Fredstider.

Haag, d. 1 Juli. I Dag Eftermiddag Kl. 4 havde vor Stad den Lykke at see Hs. Majestæt alle Russers Keiser, ledsaget af Hs. Kgl. Høihed Arveprindsen af Nassau Oranien indtræffe hertil under Canonernes Torden og Klokkernes Ringen. Hele Staden er ziret med Guirlander og Flag og i alle Huse og Gaarde gjøres Anstalter til en frivillig Illumination. — Den 4de besøgte Keiseren Zaardam, og tog det lidet Huus i Øiesyn, hvor Peter den Store boede, da han der lærte Skibstømmer-Haandværket. Dette Huus er, da Eieren tilbød den høie Monark det, blevet den russiske Keisers Eiendom, og Majestæten har keiserligen holdt den forrige Eier skadesløs.

Constantinopel, d. 26 Maj. I disse Dage begav Storherren sig med sit Harem (qvindelige Selskab) i den skjønne Dal i Bethana. En Bostandgi, der var paa Vagt, understod sig at forfølge med Øinene et ikke tilsløret omkringspadserende

Fruentimmer, og blev paa Øieblikket efter Befaling hængt.

Paris, d. 30 Juni. Hs. Maj. Kongen af Preussen forbliver her kun 5 Dage.

London, den 1ste Juli. Da Lord Wellington nu er udnævnt til Ambassadeur i Paris, vil hans Ophold i Engelland ikke være af lang Varighed. Den nuværende Gesandt i Paris Hr. Stuarth gaaer som Gesandt til Haag. Kaptainens Gemalinde paa den engelske Jagt Royal Charlotte, der førte Keiser Alexander fra Dower til Calais, erholdt af Høistsamme en Ring, af 1000 Pd. Sterlings Værdie. For at forebygge Søesyge befandt Monarchen sig paa Overfarten bestandig paa Overdækket, og Matroserne, som han paa Engelsk tilsagte et "Levvel", begavede han rigelig med Penge.

London, den 5te Juli. Bulletin om Kongens Sundhedstilstand. Slottet Windsor d. 2den Juli: "Kongen vedbliver at nyde en vedvarende god Sundhed og har i Almindelighed en heel Maaned været i en rolig og munter Sindsstemning." (Undertegnet af 5 Læger).

Downingstreet d. 3die Juli. Idag ere Depescher indløbne fra Generallieutenant G. Prevost, daterede Montreal d. 18de Maj. De indeholde Beretning om et lykkeligt Angreb, som et Troppecorps under Generallieutenant Drummond har gjort paa den amerikanske Havn og Fæstning Oswego ved Ontario Søe, og hvoraf allerede en Indberetning er anmeldt i de americanske Aviser. Følgen af denne Havns Indtagelse var alle Levnetsmidlers Tilintetgjørelse og at 60 Mand toges til Fanger. Vort Tab bestod i 18 Dræbte og 73 Saarede. Efter Beretning fra Guernsey er den 28 Maj den americanske Fregat Essex efter en Times Fægtning og derover taget ved de Kongel. Skibe Phoebe og Cherub, 2 Mile fra Val-Parrayso. Den mistede 153 Mand, hvoriblandt 4 Officierer. Forrige Fredag modtog Prindsregenten paa Tronen begge Parlamentshusenes Takadresse for Freden. Admiral Sidney Smith er i Løverdags Aftes kommet fra det Middellandske Hav til Plymouth. De fem forhen omtalte russiske Linieskibe ere gangne under Seil. I Gaar foreslog Lord Castlereagh i Underhuset at bestemme Prindsessen af Wallis Indkomster til 50,000 Pd. St. aarligen.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 58.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 19 Juli 1814.

Horazes 1ste Bogs 10de Epistel.

Til Fuscus Aristius.

Jeg, hvem Landet er kiært, Dig hilser bylystene Fuscus;
Det er den eneste Ting hvori vor Mening afviger;
I alt andet vi som Tvillinger ligne hinanden.
Som troe Brødre, hvad een attraaede, ønskte den anden,
Og paa os to ret hiin Fabel om Duerne passer.
Du i Reden bliver; jeg frydes ved rislende Bække,
Agere, Engbund, Skov og mosbegroede Fielde.
Ja, da først jeg ret, trods Konger lykkelig lever,
Naar jeg bag mig har hvad I til Skyerne løfte.
Just som Præstens Svend, fra Offerkagerne rendte,
Og var gladere selv med Rugbrød end Butterdeis Tærte.

Hvis Naturen tro, man vil beqvemmeligt leve,
Og først seer sig om en Plads at Vaaningen sætte;
Hvilken overgaaer vel en fornøielig Landegn?
Hvor vel lunere Ly man har mod Vinterens Kulde?
Hvor vel friskere Luft i Hundedagenes Hede,
Og naar Solens Brand den rasende Løve opflammer?
Hvor forjager vel nidsk Kummer Slummeren mindre?
Pranger Libyens Steen med Engens duftende Skiønhed?
Er det Vand, som trangt igiennem Renderne tvinges,
Renere end det need ad Bækken surrende risler?

Ja, men Eders Lund kun trives mellem Colonner;
Blot det Huus er rart, som kneiser ud over Marken.
Driv Naturen end ud, hun vender dog stedse tilbage,
Og faaer uformærkt Bugt med de daarlige Luner.

Hvo der ei forstaaer snu nok at skielne imellem
Uægte Rødt, og det saa skiære Sidoniske Purpur,
Giør ei galere Buk, og svier mere i Skindet,
End hvo ei formaaer fra Falskt at skille det Sande.
Den som Medgang giør for overmodig vil Uheld
Nedslaae reent. Alt hvad beundres savnes ugierne.
Søg ei Høihed; tidt den Lykke i Hytterne findes,
Som Monarker og Monarkers Yndlinger savne.

Bedre bevæbnet dreev fra fælledes Græsgange Hiorten
Hesten bort; til den, i Kampen svagere, søgte
Menneskets Bistand, og frivillig Bidselet paatog.
Det stiivsindede Dyr holdt nu vel Fienden i Ave,
Men ei Rytteren meer fra Ryggen end Tøilen af Munden

Kunde afryste. Netop saa hvo Nødtørftighed frygter
Savner Friheden, langt meer værd end Guldet,
og evigt
Bliver en Træl, fordi han nøiedes ikke med Lidet.
Ikke at skikke sig i sin Stilling, er ligesom Skoen:
Alt for viid, man staaer ei fast, for snæver den
trykker.
Nyd da glad, Arist, Din Lod, som Viismanden
egner,
Og hvis Du mig selv   r nogentiid skrabe til-
sammen
Meer end giøres Behov, saa tag mig dygtigt i
Skole.
Enten hersker eller adlyder den sankede Mammon;
Men den Touget bør langt heller følge end hale.
Dette her skrives Dig bag Vacunas smuldrende
Tempel,
Glad i øvrigt, kun Du i Fornøielsen fattes.

Sammes 6te Epistel.

At henrykkes af slet Intet, er næsten, Numicus,
Eneste Middel til at vorde og lykkelig blive.
Seer dog mangen en Sool, Stierner Aarets Af-
verling
Uden Fornemmelsen af den ringeste Uro i Sindet.
Hvad Dom bør vi da om Jordens Herlighed fælde?
Hvad om Havets, som beriger de fierneste Kyster?
Skuespil, Bifald og det rommerske Publicums
Yndest.
Paa hvad Maade, i hvad Lys bør dette beskues?
Frygt for Savnet og Attraa derefter er lige be-
sværlig.
Skrækken er eens i hvert Fald, naar noget plud-
seligt ængster:
Være sig Fryd, Sorg, Lyst, Frygt; hvor er For-
skiellen, dersom
Alt hvad slettere, bedre end hvad der haabedes, hænder,

Morkner Øiet, og giør eens Sindet og Legemet
syge?
Viisdom endog faaer Navn af Daarskab, Retsind
af Uret,
Naar de Dyden selv vil hylde med overspendt Iver.
Gak nu hen, besku Sølv, Ertser, gamle Statuer,
Alskens Kunstnerværk; stir paa Juveler og Purpur;
Fryd som Taler Dig ved at af tusende Øine begloes;
Aarle til Forumet iil, vend silde tilbage til Hiemmet,
At en Mucius ei ved rigere Medgift forøge
Skal sin Indkomst. Skam! at hvo Dig viger i
Ahner,
Han skal heller Dig end Du ham mærkelig synes.
Hvad nu dølges af Jord vil Tiden bringe for Lyset;
Denne tilhyller igien vor Glimmer. Naar Dig
Agrippas
Buegang, samt den Appiske Vei har velbekiendt
skuet,
Rester endnu Dig at gaae hvor Ancus og Numa
Dig venter.
Giør Din Side Dig ondt, skiær Stenen Dig hæs-
ligt i Blæren,
Nu søg Raad. Vil Du ret Livet nytte: hvo vil ei?
Men giør Dyden blot sliig Kraft, saa drabeligt
afsiig
Vellystens Bæger. Troer Du derimod Dyden et
Mundsveir,
Som Gudslundene Træer; ja, saa vogt Dig en anden
Ei Dig i Havnene, hvor Du seiler i Forveien
kommer,
Eller forpurrer Dig reent Cibyrs og Bithynias
Handel.
Saml først een Million; skrab saa en anden til-
sammen;
Lad dem vorde til tre; end saa med fire i Dyngen.
Giør jo overalt en de almægtige Penge
Skiønhed, Byrd, Credit, riig Bruud, Anseelse,
Venner;

Ja, hvo Grunkeene har selv Venus og Suada udsmykker.
Cappadociens Drot har Trælle, men Skillingen mangler.
Liign ei ham. Man bad Lucullus, siges der, laane
Hundrede Kriigskapper for dem paa Theatret at bruge.
— Men hvor kan jeg det? Jeg skal imidlertiid spørge,
Og hver een jeg har skal sendes. Morgenen efter
Skreev han at han i sit Huus fem Tusende havde,
Som til Tieneste strax, Part eller samtlige, stode.
Den Huusholdning er tynd hvor meget er ikke tilovers,
Som ei Herren veed, og gavner Tyvene. Altsaa
Hvis blot Riigdom kan Dig lykkelig giøre og holde,
Nu saa giør den til Din aarleste, sildigste Tanke.
Kan Du Lykken kun i Høihed, Hyldelse finde:
Vel, saa kiøb en Træl, der veed Folks Navne, og stikker
Tyst Dig i Siden, for dem Haanden i Trængslen at række.
Denne i Fabiers, hiin i Veliners Stamme er vigtig.
Han der Fasces giør; hiin gunstig skienker, ugunstig
Nægter curuliske Stool; betitl ham Broder og Fader:
Efter Alder og Stand, kort sagt, føi snildelig Talen.
Hvis at leve vel er at spise godt, lige fra Daggry
Lad os sørge for Ganen ved Fisken og Jagen som salig
Gorgilius, der lod om Morgenen Slaverne føre
Giennem proppede Torv sit hele fuldstændige Jagttøi,
For om Aftenen paa een af hans Muulæslers Antal,
At for Folkets Syn hiembringe tilhandlede Vildsviin.
Lad os, glemmende hvad der sømmer og ikke sig sømmer,
Mod al Skik og Brug os bade forædte, opblæste:

Skiære Cæriter, Ulysses's skiændige Skibscamarater,
Som forbuden Lyst for Fødeland Fortrinet gave.
Ja, hvis med Mimnerm Du troer uden Elskov og Løier
Intet frydeligt; vel, saa lev hen i Elskov og Løier.
Hermed Adieu! Veed Du nu noget klogere, ærlig
Meddeel det; hvis ei, nyt dette til videre med mig.

Bruun.

For det læsende Publicum være det mig tilladt herved at modsige hvad Rygtet fortæller, at jeg, ved at forfatte de i Maanedsskriftet Athene med S. T. Hr. Justitsraad Baggesen indførte Epistler, har Deel i den af ham fremkaldte Strid. Hverken har jeg kunnet skrive disse Epistler, da jeg for mit Otium bør aflægge Regnskab, heller ikke havde jeg villet: thi jeg ønsker ikke at blande mig i en Strid, hvor selv de Dødes Ære i Gravene bli'r ikke sparet. Man viste mig nyligt den sidste Side af et i denne Strid udkommet Skrift, hvor jeg med Smerte seer min ædle henfarne Ven Sal. Birckners Navn efterskrevet, og efterskrevet under en Opsats, der noget nær er det uartigste Skriverproduct i vor og maaskee i alle cultiveerte Nationers Literatur i ældre og nyere Tider. Jeg skjøtter ikke om at vide hvo Forfatteren er til denne Opsats. Jeg vil troe han ikke veed at Birckners Enke lever, og lever i Ægteskab med en høist agtværdig Embedsmand i Staten. Jeg vil ogsaa troe at havde Forfatteren kjendt den fromme Birckner, saa havde han ikke nænnet at efterskrive denne Mands Navn, hvis Smag, Lærdom og Hjerte var saa ganske forskjellig fra Concipistens.

Dette har jeg skrevet af Pligt saavel mod den fromme Birckner (hvis Lige i Venskab jeg endnu søger) som mod mig selv, der ikke vil have Ord for at spilde Tiden i en Strid, hvis eneste Nytte er at more den Deel af Publicum, hvis Smag maae være fordærvet. Concipisten kan spare at tage til Gjenmæle. Thi jeg skal vel vogte mig for at læse mere denne Strid vedkommende; og heller ikke vil jeg enten ved Svar eller ved Raad

og Daad bidrage til at forlænge et Skriverie hvis sidste Øjemed dog er at gjøre Andre Livet bittert.

Joh. Boye.

Indenlandske Efterretninger.

Saare stor var den Menneskemængde der Natten mellem Fredag og Løverdag strømmede til Roeskilde, for at bivaane høisalig Kong Christian den Syvendes høitidelige Bisættelse i Domkirken. Gaaende, Ridende og Kjørende gjennemkrydsede Veien. Henimod Morgenstunden saae man den Kongelige Ligvogn ankomme fra Kjøgeveien med det Kongelige Liig, escorteret af Husarer lige til Bommen ved Roeskilde, hvor Hs. Majestæts Liig blev modtaget af Garden til Hest. Klokken 11 begyndte Processionen med 1 Escadron af Garden til Hest, derefter den Høisaliges Livtjener og Sørgevognene; dernæst Overkammerjunkeren til Hest, fulgt af den prægtige Ligvogn, hvorpaa den høisalige Konges Liig i en meget brillant Kiste. Foran Ligvognen de høie Militaire, der skulde bære; og omkring Ligvognen 4 Cavallierer, der siden i Kirken bare Himlen over Kisten. I Gaderne paraderede Livgarden til Fods og Byens Borgerskab. I Kirken modtoges Liget af Hs. Majestæt Kongen, H. H. Prinds Ferdinand og H. D. Prinds Wilhelm, Ministrene og øvrige høie Herrer, som skulle følge. Foran Liget gik Omegnens Præster og de tvende Biskopper. Efter Liget aabnedes Ligfølget af Hs. Excell. Overhofmarschallen med Marschalsstaven. Saalænge Processionen varede blev i Kirken afsjunget en Chor af Sangerne fra det Kgl. Theater, ledsaget af det Kongelige Capels blæsende Instrumenter. — Aftenen i Forveien var et stort Marschalstaffel paa Palaiet; om Morgenen anrettedes en Frokost sammesteds og om Middagen Kl. 1 var stort Taffel, som Hs. Majestæt bivaanede.

(Dagen.)

I Handels-Tidenden læses følgende om den Indenlandske Konstflids Udstilling i Aar:

Den femte aarlige offentlige Udstilling af Kunst- og Flidsfrembringelser, som foranstaltes af Selskabet for indenlandsk Kunstflid, tog sin Begyndelse Søndagen den 2 Juli. 93 forskjellige Kunstnere, Manufacturister, Fabrikanter og Haandværkere have indleveret 350 forskjellige Stykker Arbeide. At Udstillingen i Aar ikke er saa stor, heller ikke saa rig paa egentlig Manufactur- og Fabrik-Arbeider, som den har været i de to foregaaende Aaringer, maa formodentlig tilskrives den Standsning, som der har været ved alt hertil hørende Arbeide, siden Pengene begyndte at bedres, og Landet erholdt Fred. Her findes imidlertid Arbeider, som vidne om til hvilken Grad af Fuldkommenhed vore Manufacturister og Haandværkere have bragt deres Flids Frembringelser. — Det i Catalogen under No. 32 anførte Chatol af Jern, forfærdiget til Mesterstykke af Kleinsmedmester D. Behrens, er saare fortreffeligt. Den kunstige Laas, den skjønne Lakering, det fortrinlige sølvplaterede Arbeide, særdeles den paa Laaget hvilende Løve, fortjener udmærket Roes. — Vore Snedkere vedblive at hævde den fortrinlige Rang, de have blandt vore Haandværkere. En af de første Sale prydes saaledes næsten ene med deres Arbeider. Kan den opmærksomme Tilskuer intet finde at udsætte paa det egentlige Snedkerarbeide, ønsker han dog, at der bares ikke mindre Omhu for Bitingenes Fuldkommenhed, f. Ex. at Nøglerne og Laasene vare mindre slettere eller bedre; at den om Nøglehullerne værende Garnering var noget nettere, at de indlagte Arabesker vare mere smagfulde, mere correcte, at de paa nogle Chatoller anbragte Marmor-Søiler havde varigere, bedre gjorte, og med Marmorets Farve, Glathed og Politur mere overeensstemmende Capiteler og Fodstykker. Skjøndt dette ikke er noget Snedkerne egentligen vedkommende Arbeide, er det dog noget, som gjør at det Hele ikke er et saa smukt Heelt, som det vilde have været, naar alt havde harmoneret med hinanden. At vi her i Landet kan forfærdige smukkere og bedre Laasesmeddearbeide, derom vidner, foruden det ovenmeldte Behrens's Arbeide, No. 221 og 222 af Kleinsmedmester Thimm; at de indlagte Arabesker ligeledes kan være smagfuldere og mindre ucorrect tegnede, derom vidner de paa Instrumentmagerne Richter og Bachmanns under No. 245 anførte skjønt lydende Flygel Fortopiano indlagte Arbeider, i hvilke Udg. troe at kunne gjenkjende Steentrykker Wentzlers Gravstik. Hvad taber ikke et eller ander Møbel i sit Værd — det have end en saa smagfuld Form og saa skjøn Politur som mulig — naar derpaa er anbragt en Figur, hvis Stilling, Legems Deles For-

hold, samt disses Sammensættelse frembyder et smageløst og høist modbydeligt Syn. Man forglemmer da aldeles, at vi have et Kunstacademie, der nu i saa mange Aar har virket til Smagens Udbredelse og Forbedring, at vi have i disse samme Sale fra en Thorvaldsens Mesterhaand seet Mønstre (No. 269), hvorledes saadanne Figurer burde være; vi tænke os da allene Kunsten i sin Barndom. — Hvad her saaledes er anført om de paa Møbler anbragte Decorationer, gjelder om alle de, der her i Landet anbringes paa Fabrik- og Manufacturvarer. Kan disse end i øvrige Dele sættes ved Siden af fremmede Varer, mærkes dog Forskjellen, naar derpaa anbringes Malerier, og det da sammenlignes med det bedre af det udenlandske. Dette Aars Udstilling pranger saaledes med lakerte Varer fra Blikkenslagerne Peper, Irgens, og Lakerer Dahlmand, samt Ekstrand. Lakering, Form og øvrige Zirater ere for det meste meget gode; men dette er ikke Tilfældet med de derpaa anbragte Malerier, skjøndt man ikke kan nægte, at der ved hvert Aars Udstilling har været mærket kjendelig Forbedring heri. Hvorledes udmærke de engelske lakerte Bakker m. m. sig ikke ved deres saare skjønne Malerier? Det stunder nu til, at den oplivende Handel og Skibsfart vil tilføre det danske Marked engelske lakerte Arbeider. Formedelst vore Penges høie Cours vil de indenlandske Fabrikater vel kunne sælges til ringere Priser end de engelske; men det kunde vel hænde sig, at der vare de, der heller betalte disse med smukke Malerier forsynede lakerte Varer dyrere end vore indenlandske af samme Slags erholdes for, ene for hine behagede Diet mere end disse. Det vil derfor være af megen Vigtighed for vore Lakerere og Blikkenslagere, at de mere sørge for smagfulde og gode Malerier paa deres Arbeider, eller og maaskee heller aldeles bortlode disse, og ene beflittede sig paa umalede Arbeider, da det meget er at tvivle paa, at de kan erholde en saadan Malning for den endog ubegribelige Spotpriis, som der gives derfor i fremmede Lande. — Meget vilde det og bidrage til end mere at udmærke Hr. Grosserer H. J. Cantors Rullegardiner No. 87, om der til deres Forskjønnelse valgtes smukkere Tegninger. — Til dette Slags Arbeide maa og regnes Vordugfabrikanterne Schorn og Hoeffts Vorduger. Deres Fabricata ere fortreffelige. Det vidner om Hr. Hoeffts Duelighed, at han, endskjøndt Brugen af den høire Haand er tabt for ham ved et appoplectisk Tilfælde, dog med den venstre Haand har bragt det saavidt at levere Varer som de under No. 280 og 281. Ogsaa paa Vorduger anbringes Malerier. Hvorledes disse i det mindste maa være, kan sees af Hr. Hoeffts Arbeider. — Ørholms Tapet-Fabrik har denne Gang udstillet et Stykke veluteret sort Tapetpapiir, brugelig til at beklæde Liigkister med, samt decorere Liigstuer. Fabricatet er fortrinligt, og kan meget passende træde i Stedet for de ellers brugelige Bayer. — Grossererne Spiro og Esche have, ved den under No. 69 fremlagte Prøve af Bomuldsgarn farvet ægte tyrkisk rødt, viist, at de forstaae at udføre den Kunst, hvorpaa de have Patent. (Under 6te Juni d. A. have Grossererne Spiro og Esche, samt iligemaade Chemisten Lud. Colding erholdt Privilegium til Farvning af ægte tyrkisk rødt med Tilsagn om, at saalænge de forsvarligen drive disse Farverier, ingen flere skal vorde meddeelt lige Privilegier i 7 Aar.) Et andet patenteret Arbeide ere de under No. 241 og 242 af Hofskomager Høk udstilte Støvler, hvorpaa Saaler og Hælene ere tilnaglede isteden for den ellers brugelige Syening. Vel havde den americanske Capitain James Barron alt i forrige Aar erholdt 10 Aars udelukkende Bevilling paa ene at lade forfærdige af dette Slags Fodtøi; men da Høk senere beviisliggjorde, at han havde, før den udelukkende Bevilling udstedtes, forfærdiget lignende Arbeider, kunde der, i Følge den ved de udelukkende Bevillinger tilføiede Clausul, ikke være noget imod, at ogsaa Høk derpaa erholdt et udelukkende Bevilling paa 10 Aar. Af Bekjendtgjørelser i de offentlige Aviser har man seet, at Capit. Barron har overdraget sit Patent til Skomager Poulsen, boende i Adelgaden No. 290. Anmelderen har nu i mere end et halvt Aar stedse gaaet med dette Slags Fodtøi, og foretrækker det for alt andet. Imellem Priserne paa Høks og Poulsens Arbeider findes dog en temmelig Forskjel. Af Cataloget sees, at hiin tager 30 Rbdlr. for Parret; denne tager ikkun 26 Rbdlr., skjøndt hans Arbeider synes, formedelst det dobbelte Antal af Stifter, at have mere Slid. Det synes og at være et Fortrin ved Capt. Barrons Patent-Støvler, at de forfærdiges over en jernbeslagen Læst; derved opnaaes, at de i Støvlefoden opstaaende Stifter kan

nedbankes; ved Høks Patent-Støvler tildækkes de derimod allene af et løst Stykke Læder. — Et nyt Slags Fabricat, som ikke før har været ved Udstillingen ere de under No. 144 af C. F. Kierstrup fremlagte Prøver af Jernkjedler og Kasseroller forfærdigede af smeddet Jern. Fra Sundhedens Side ere de paa bedste Maade anbefalede af Stadsphysicus Professor Lund. Ikke mindre udmærke de sig ved godt Arbeide. — Vore Strømpefabriker have altid, endog medens andre Fabriker og Manufacturer førte et kummerligt Tilvær, havt god Afsætning og udmærket sig ved deres Varer. De ved Udstillingen værende Prøver bære Vidne om, at de ikke ere vanslægtede. — Strømpestolene have de altid forskrevet fra Engelland eller Tydskland. Nu er her opstaaet flere Strømpestolsmede, iblandt disse er William Benford den, der driver sit Værksted meest i det Store. Under No. 267 er fremsat en Prøve paa hans Arbeide. At denne saa vanskelige og af saa uendelig mange Dele sammensatte Maskine er godt forarbeidet, kan enhver, uagtet ikke indlemmet i Kunstens Hemmeligheder, see, men at man tillige kan forfærdige gode Varer paa den, derfor have D.Hr. Strømpefabrikører Hamm og Hasmann sørget at oplyse Publicum om, ved under No. 268 at fremlægge Strømper vævede paa ovennævnte Stol. — Da det er en uimodsigelig Sandhed, at man, for at forfærdige gode Varer, maa have gode Redskaber, saa er det glædeligt at vide, at Danmark nu ikke mere behøver, for at forsynes med gode Strømpestole, at være afhængig af Udlandet. — Endeel Damer have igjen denne Gang fremlagt Prøver paa deres hjemmegjorte saavel uldne, som Bomulds Tøier. — Nogle af disse Prøver ere, som Huusmanufact, ret brave, noget man neppe kan sige om de af en vis Fabrikant til Skue lagte Prøvestykker. — Et de manufacturerende Damer kjert Arbeide maa Dreiermester Volgemuths Spinderok og Tælhaspe være (No. 314 og 315). — Frederiksværk Fabrik har i Aar igjen udstillet af dets Arbeider. De ere for bekjendte til her at behøve at omtales. Fra Raadvad Dams Fabrik savnes denne Gang Arbeider. — Uagtet Selskabet for indenlandsk Kunstflid ved flere Leiligheder har tilkjendegivet, at dets Kunst-Udstillinger ene ere for indenlandske Arbeider, skal Handels-Speculation dog have provet paa at lade udenlandsk Arbeide fremstille som Dansk. Man

maa være dette Selskabs Udstillings Committee takskyldig, at de vaage over at denne Misbrug ikke skal finde Sted.

Mariboe, d. 15 Juli. Ifølge Kongelig allernaadigst Befaling skal der her i Stiftet, Søndagen den 24de i denne Maaned, fra samtlige Prædikestole holdes Sørgetale over høisalig Kong Christian den Syvende i Anledning af hans Bisættelse i Roeskilde Kirke.

Ved Landemodet den 6te Juli var Lollands Falsters Stifts geistlige Enkekasses Tilstand saaledes: Kassens paa Rente udestaaende og til S. V. omskrevne Capitaler, udgjorde til sidste Termin den Summa 27338 Rbdlr. 69⅓ ß. — Enkernes Antal, som nyde Pension, 37; nemlig 33 af første Klasse, som have hver 28 Rbd. 32 ß. N. V. = 170 Rd. DC.; 1 af anden Klasse, som faaer 18 Rbd. 85⅓ ß. = 113 Rd. 32 ß.; 3 af tredie Klasse, som faaer hver 14 Rbd. 16 ß. = 85 Rd. D. C. — Mandagen den 11te dennes mønstrede Borgerskabet heri Mariboe sidste Gang for Hs. H. V. Hr. Kammerherre, Stiftamtmand og Ridder Cederfeld de Simonsen. Saavel med Over- og Underofficierernes samt Borgerskabets Øvelser var Hs. H. V. særdeles vel fornøiet. Til Slutning holdt Hs. H. V. en saare skjøn, kort og rørende Afskedstale, hvorudi han paa det hjerteligste — ja — rørt indtil Taarer takkede Øvrigheden og Borgerskabet for deres Hengivenhed, Flid, Troeskab og ægte Borgersind imod Konge og Fødeland, som igjen fra Borgerskabets Side blev besvaret med gjentagne Hurraraab. — — Held, Lykke og Hæder følge stedse som hidtil denne liberale, retskafne, og virksomme Embedsmand, der staaer i Begreb med at forlade os, i sin nye udvidede Virkekreds!!! — Samme Dag om Eftermiddagen bleve Byens Brandanstalter efterseete, som alle bleve befundne i god og brugbar Stand. — Mandagen den 11 Juli, Klokken imellem 8 og 9, begyndte det først at lyne i Nordvest og strax efter kunde man høre Tordenen tiltage. Nu begyndte det ligeledes at lyne stærkt i Sønder i Horizonten, dog uden at man kunde høre Torden. Begge disse Tordenskyer trak nu efter hinanden, og samledes i Sydvest imellem Klokken 10 og 11. Samme Øieblik opstod en rasende Orcan fra samme Kant, med nedstyrtende Regn, Hagel og skrækkelig Lyn og Torden, som rasede grueligen en Time, især over

Maglemer Merritzkov. Hos Udflytter-Gaardmand Christen Hansen slog den ned og splittede en Sparre, gik derfra ned igjennem Loftet ad en Dørstolpe i Stuen, slog lidt Kalk af og huggede smaae svedne Huller i Stolpen, kastede nogle Klæder af en tæt ved staaende jernbeslagen Kiste op paa Bordet og slukkede Lyset. Manden og Konen vare gaaede ud i Forstuen, men ilede ind ved Pigens Skrig, som sad ved Kakkelovnen og vuggede et Barn. Stuen var da opfyldt med en Lugt, liig den af et affyret Gevæhr, og Pigens Been vare og bleve lamme en Timestid efter. En 80 Skridt fra Gaarden spaltedes en Eg og flere Steder slog det ned ikke langt derfra; dog uden at gjøre videre Skade. — Ved Universitetet i Kjøbenhavn er for Aaret 1814 udsat følgende Prisspørgsmaal i Historien: "Af Middelalderens historiske Mindesværker at meddele en geographisk Beskrivelse over Øerne Lolland, Falster og Møen, samt hvorledes disse Øers Naturbeskaffenhed have været i det 11te og følgende Aarhundrede lige indtil Udgangen af det 14de Aarhundrede." (Mariboe Avis.)

Odense, d. 12 Juli. Onsdagen den 29de Juni holdtes dette Stifts Landemode. Det begyndte med Gudstjeneste i St. Knuds Kirke, hvor Stiftsprovst Dr. Tetens, Ridder af Dannebrog, prædikede over Matth. 24, 25. De litteraire Forhandlinger foretoges om Aftenen og følgende Formiddag. — Hr. Professor Andresen, Sognepræst i Vissenberg, forelæste: om Grækernes Fremskridt i Sang og Musik ved den offentlige Gudstjeneste. — Hr. Paludan Müller, Sognepræst i Kjerteminde, Ridder af Dannebrog: om Præstens Trøste-Embede hos Syge og Døende. — Hr. Knap, Sognepræst til Brahetrolleborg, Ridder af Dannebrog: om Aarsagerne hvorfor den religiøse Varme, der har fremelsket saa meget stort og ædelt i Menneskesamfundet, nu har tabt sig. — Hr. Brolund, Sognepræst i Langaae: om de forskjellige Arter af offentligt Religions Foredrag. — Hr. Amtsprovst Saxtorph fra Langeland: fem smaae i Anledning af adskillige af Amtsprovsten i det Langelandske Convent fremsatte Spørgsmaale, af nogle Conventets Medlemmer forfattede, Afhandlinger. — Hr. Møller, Sognepræst til Bjerrebye paa Thorseng: Forsøg til Bestemmelse af Begrebet Almeenoplysning og dens Grændser. — Hr. Seidelin, Sognepræst til Dreslette: hvorledes Skolelæreren kan forebygge, at Ungdommen ei sværger letsindig eller i en modnere Alder fristes til Meneed. Hr. Amtsprovst Holm oplæste Afhandlingen i Forfatterens Fraværelse. — Hr. H. H. Laurberg, Candidat i Theologien: om Aarsagen til Munkelevnets Oprindelse og Udbredelse indtil Benedict fra Nurcia. Afhandlingen blev formedelst Forfatterens Forfald, oplæst af Hr. Overlærer Bjørn. (Iversens Av.)

Viborg, den 13 Juli. I Løverdags, Søndags og Mandags havde vi her stærkt Tordenveir som oftest om Morgen og Formiddag, hvormed dog ikke fulgte Regn — skjøndt den faldt stærk andre Steder. Varmen var derfor meget trykkende; men fra i Gaar Morges og til Middag fik vi en stærk Regn, der oplivede Marker og Enge. Rugen, som har afblomstret, vil denne og den i Dag blæsende Nordvest, være meget tjenlig. Med Tordenen i Mandags Morges kom en Kastevind, som slog meget Frugt af Frugttræerne. — Saare mærkeligt er det, at Oldenborrerne endnu kan findes levende her, efterat have været her saa usædvanlig længe og døiet saameget Kuld og Regn, der pleier strax at dræbe dem. (Viborger Samler.)

Indtil den 13de er i denne Maaned klareret gjennem Øresunds Toldkammer 372 Skibe; af disse vare 11 til indenrigske Stæder, 5 til Island. (Hand. Tid.)

Fra Riga berettes under 22 Juni, at fra 26 f. M. dertil ere ankomne 6 Danske Skibe med Ballast. Sammesteds er det tilladt, i 3 Aar at indføre udenlandske Tag- og Muursteen, imod at erlægge 4 Rubler for Tusinde af de første og 1 Rubel for Tusinde af de sidste. — — Fra Rostock meldes under 4 Juli, at Jydske saltede Sild og Bergens Tran finde der god Afsætning. Den 25 f. M. ankom dertil Anne Christine, Capit. N. L. Bødker, fra Kjøge med Kridt, og Anna Catharina, Capit. P. P. Neander, fra Ærøeskjøbing med Koehuder og sorte Gryder. (Efter Hand. Tid.)

Kjøbenhavns Børs den 19de Juli.

Cours. Hamb. 2 M. , , *a vista* 575. London 2 M. 21⅞ Rbd., *a vista* 21¾. Spec. 575. — Specier solgtes til 34½ Rbmk., for Committeesedler blev givet 65 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Paris, d. 5 Juli. Madame Moreau er, ledsaget af sin Broder General Hulot og sin tolvaarige Datter, kommen fra London hertil. — Man regner, at Personelskatten (Extraskatten) indbringer i Frankrig 28 Millioner, Grundskatten 173 Mill. og Dør- og Vindueskatten 15 Mill., ialt 216 Mill. — Forordningen angaaende Søevæsenets nuværende Indretning fastsætter følgende: En Viceadmiral bekommer herefter 12000 Franks i aarlige Indkomster, en Contreadmiral 8000, Capitainerne paa Linieskibene 3 til 4000 Franker o. s. v. Der skal være 10 Viceadmiraler, 20 Contreadmiraler, 100 Capitainer paa Linieskibene, og 100 Capitainer paa Fregatterne o. s. v. — 1000 russiske Reconvalescenter ere afgaaede herfra. I næste Uge gaaer ligesaa mange afsted. — Hertugen af Massas Liig er høitideligen bisat i Pantheon. — Den 3 Juli ventedes Monsieur fra St. Cloud tilbage hertil; og Hertugen af Orleans, som over Toulon er reist til Palermo, ventes i August tilligemed sin Familie ligeledes tilbage hertil. — Generalgouverneuren i Magdeburg, Greve Lemarrois, og Marschal Davoust ere ankomne i Paris; den sidste har strax begivet sig til sit Landgods Savigny. — Ifølge en Befaling fra Krigsministeren, Greve Dupont, optages ingen af de fra Krigsfangenskab hjemvendende Officierer under Militairet, førend de forud bestemt have erklæret sig for den nuværende Regjering. Militairpersoner, som føre urolige Samtaler, skulle i al Fald stilles for en Krigsret. Maaskee dette kommer deraf, at der, efter engelske Blade, har været Uroligheder i Lyon, og at 3500 Franskmænd, som vendte tilbage fra engelsk Krigsfangenskab til Strasburg, have vægret sig ved at bære den hvide Kokarde, og derved givet Anledning til blodige Optrin. — Natten til den 21 Juni kom Storfyrst Constantin til Petersborg, og bivaanede den 22de tilligemed Keiserinden, hans Moder og Storfyrstinde Anna en høitidelig Taksigelsesfest, som i Anledning af Freden holdtes i Isaaksskirken. Tre hundrede Canonskud betegnede Glædens og den fromme Ydmygheds Time. — I Salonichi skal, efter Beretninger fra Constantinopel af 18 Juli dagligen døe 80 til 90 Mennesker af Pest. — Ved Oversvømmelsen efter en længe

vedholdende Regn er i Egnen om Wien nyligen anrettet endeel Skade. — Rygtet om Churfyrstendømmet Hannovers Aftrædelse til Preussen modsiges officielt.

Fyrst Blücher skal i en Forsamling i Whiteclubben have vunden 8000 Guineer. I en Gjestgivergaard i Basel — sige offentlige Blade — logerede for kort Tid siden en russisk og en fransk Officier. Som bekjendt, bære Officierne af den russiske Generalstab og adskillige andre Regimenter meget smukke, vaiende Fjederbuske paa deres Hatte og Hjelme. Den anførte russiske Officier bar ogsaa en saadan. Hændelsesviis mødte han i Indgangen til hin Gaard den franske Officier; denne, som ei formodede, at hiin forstod Fransk, sagde temmeligen høit: "Denne Officier har sikkert slagtet en Hane, og bærer nu dens Fjedre." Uden at betænke sig, svarede Russeren ham i samme Sprog: "Meget rigtigt, min Herre! vi have slagtet en stor Hane, og jeg bærer nu en Deel af dens Fjedre!" — Den forrige Konge af Sverrig, Gustav Adolph, er, under Navn af en Greve af Holsteen, reist fra Schweitz gjennem Kempten til Tyrol. — Kongen af Sardinien har ei allene atter indført alle afskaffede Søn- og Helligdage, men endogsaa forbuden al Handel og Arbeide paa disse Dage. Ene Parykmagere og Barberere ere fritagne fra dette strænge Forbud. Ligeledes har han undertrykt alle Tidender i sine Stater, de i Turin undtagne. — Kongen af Spanien har besluttet, at lade tilbagefordre alle de Papirer og Kunstsager, som Joseph Bonapartes Agenter have ladet bortføre fra Spanien til Frankrig. — Efter engelske Blade skal der i Madrid have været Uroligheder, og Kongen for det første have forladt denne Hovedstad. — Stade i det Hannoverske gjøres til en stærk Fæstning. — Doctor Barney i Engelland har kjøbt den berømte Townleyske Homer for 620 Pd. Sterl. Det er det ældste Haandskrivt af denne Digter.

Subscriptionen paa dette Blad modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 59.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 23 Juli 1814.

(Indsendt.)

Til det læsende Publicum.

En Mand, over hvis Vandel og Adfærd den offentlige Mening for længe siden har fældet den fortiente Dom, Justitsraad J. Baggesen, har i den seneste Tid ogsaa giort Undertegnede til Gienstand for Angreb af hans ubsviske Pen. Efterat have først, i en saakaldet Efterspørgsel i Døgnbladet Dannora, ved utilbørlige Ord, personlige Fornærmelser og krænkende Spot søgt at fornedre, saavel min Charakteer som Forfatter, som den borgerlige Agtelse, jeg ved min Embedsstilling og ved mine skriftlige Arbeider kan have erhvervet mig: har han ikke blot efter den Tid i de Blade, han under Titel af Skuddagen og Lille Søndagaften har udgivet, fortsat denne hans Bestræbelse; men endog deri drevet det til den Grad af litterarisk Usselhed, at bruge mit Navn som et nedrigt Skieldsord — en Pøbelgrovhed, hvortil Magen neppe kan søges hos den raaeste Deel af Folket, og ikkun findes hos ham selv, der ikke har undseet sig ved, at belægge Digteren Oehlenschläger med Skieldsord, som min Pen vilde blues ved at gientage.

Jeg fandt, at Justitsraad Baggesens ovenanførte Efterspørgsel fortiente et Svar — hvori jeg maaskee har feilet. I dette Svar *) fandt jeg, som den forst angrebne, mig beføiet til at betragte Justitsraaden, ikke som den fordum agtede Digter, Jens Baggesen, men som Forfatter af hine Døgnblade: Søndagen, Skuddagen, Lille Søndagaften og Dannora, hvori han aldeles har nedbrudt den litterariske Agtelse, han endnu besad. Jeg fandt mig beføiet til, ikke allene at besvare hans Beskyldninger, men ogsaa uden Tilbageholdenhed at sige Publicum og ham min Mening om hans litterariske Gemeenhed, om den lave og foragtelige Tone, han har villet indføre i den æsthetiske og dramatiske Kritik, om den slette og høist uværdige Maade, hvorpaa han, af personligt Fiendskab, har behandlet Mænd, som Oehlenschläger og Rahbek, og om den uanstændige Fremgangsmaade, hvorved han offentlig har søgt at beskæmme, saavel den kongelige Theaterdirection, som enkelte af Skuespillerne ved det danske Theater. *) — At dette mit Svar vilde udsætte mig for Mishandling af hans sarkastiske og satiriske Pen, forudsaae jeg; men at han i den Grad, som det virkelig er skeet, vilde blotte sin slette Sag, og sin Udygtighed til at fegte med andre Vaaben, end Pøbelens, var mig dog temmelig uventet.

Naar Justitsraad Baggesen, som han i sine Angreb paa Oehlenschläger og Rahbek har giort, træder al litterarisk Velanstændighed under Fødder — naar han, som i Striden med Professor T. C. Bruun, stiger ned i Literaturens laveste og smudsigste Regioner, ligesom for at kappes med hiin ublufærdige Skribent, i at indføre den meest

*) Maanedsskriftet Athene. April, S. 378 o. f.

*) See Lille Søndag-Aften No. 1, og de heraf i Athene, April 1814 S. 398 anførte Steder.

næsthetiske og usømmelige Tone i den æsthetiske Kritik: da er det Pligt for enhver, der har nogen Følelse for Fædrelandets Ære og vor Nationallitteraturs Værdighed, at afholde sig fra ethvert Skridt, hvorved man, om end uvitterlig og imod sin Villie, kunde drages ned i hiin lave Kreds. Pindsvinets San er og Bethuliadens Forfatter vil vist Ingen giøre den Ære stridig, at have frembragt de laveste og uanstændigste Stridsskrifter, som den danske Litteratur har at fremvise; men blandt den bedre Deel af Folket ville Mange sørge over, at en Baggesen kan nedlade sig til, paa denne Maade at more Pøbelen.

I de seneste af Justitsraad Baggesens samlede Værker, nemlig Aftrykket af hans Svar til Professor Bruun og hans saakaldte Species facti, Responsum og Kiendelse, har han vel paa ny søgt at fornedre mit Navn, og paa forskiellige Maader offentlig at forhaane mig; ligesom han her atter har tilladt sig den grove Usandhed, at fortælle Publicum: at jeg paa en ulovlig Maade havde tiltaget mig Udgivelsen af Maanedsskriftet Athene. Men da Justitsraaden, i disse hans Bestræbelser, ei har kunnet lægge andet, end sin Villie til at skade mig, for Dagen; og han her, som andensteds, har manglet Evnen dertil: kan jeg i dette Tilfælde rolig overgive min Sag til Almeenhedens retfærdige Dom. Jeg beklager Justitsraad Baggesen, der, uden at føle, hvor uværdig en Rolle han paa nærværende Tid spiller i den danske Litteratur, og hvor slet en Anvendelse han giør af sine udmærkede Aandsgaver, kan tillade sig Brugen af de laveste Vaaben imod sine Modstandere; men jeg anseer ethvert Øieblik for spildt, som jeg i Fremtiden vilde anvende paa at fortsætte en Strid, begyndt af Justitsraad Baggesen med personlige Angreb, og fortsat af ham paa den uværdigste Maade.

Jeg maatte forspilde al Agtelse hos det danske Publicum, der har skienket endog mine første litterariske Arbeider et ligesaa hædrende, som opmuntrende Bifald, om jeg troede, at de Forsøg, Justitsraad Baggesen har giort for at fornedre mit Navn, kunde have nogen Indflydelse paa den Dom, dette Publicum i nærværende Øieblik eller i Fremtiden vil fælde over mig. Begge staae vi, Justitsraad Baggesen og jeg, for en høiere Domstol, end den, han constituerer ved at efterskrive afdøde Mænds Navne, eller den, som ingen anden

Rettesnor har, end en juridisk Professors Responsum. Det har hidtil været mit Maal, at handle saaledes, som jeg for denne Domstol kunde forsvare; og dette Maal har jeg ogsaa for Fremtiden sat mig.

Jeg kan derfor, opfordret af flere Mænd, for hvis Mening jeg bør have Agtelse, give den Erklæring: at jeg herefter ikke besvarer Justitsraad Baggesens Forhaanelser, Skieldsord, Angreb paa min borgerlige eller litterariske Agtelse, eller andre Maader, hvorpaa han vil søge, paa min Bekostning at more dem, hvis Smag er Pøbelens, anderledes end med stiltiende Foragt. Men saasom høivelbaarne Hr. Conferentsraad Schlegel ogsaa har fundet sig foranlediget til at blande sig i Striden imellem Justitsraad Baggesen og mig, skal jeg i en offentlig Skrivelse til Hans Høivelbaarenhed søge at fremsætte de Indvendinger, den simple Fornuft og den logiske Sprogfortolkning kunne giøre imod hans Responsum — forudsat, at jeg finder saamegen Tid og Leilighed, som dette Arbeide kan fortiene. Jeg skal i saa Fald ogsaa beviisliggiøre Usandheden i Justitsraad Baggesens latterlige Beskyldning: at jeg paa en uretmæssig Maade var bleven Udgiver af Maanedsskriftet Athene.

Kiøbenhavn, den 16de Juli 1814.

Chr. Molbech.

Indenlandske Efterretninger.

Placat, hvorved kundgjøres Beløbet for Aaret 1814 af den ved Forordningen af 1ste October 1802 paabudne Afgivt af Besiddelse, Nytte og Brug af Jorder og Tiender i Kongeriget Danmark, med mere.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsteen, Stormarn, Ditmarsken og Oldenborg, Gjøre vitterligt: I Overeensstemmelse med Vor Forordning af 9de Julii 1813, §. 10, ville Vi herved allernaadigst have kundgjort, hvormeget for indeværende Aar efter det bestemte Korn-Qvantum af 306,000 Tdr. Rug og 306,000 Tønder Byg, beregnet til Penge efter Middeltallet af Landepriserne paa afvigte Aars Afgrøde, i det Hele bliver at erlægge i Afgivt efter Forord-

ningen af 1ste October 1802 af Besiddelse, Nytte og Brug af Jorder og Tiender i Vort Rige Danmark. Derhos ville Vi allernaadigst anordne det Forhold, hvori Jordbrugere og Eiere med hinanden bør tage Deel i denne Afgivts Udredelse for dette Aar. Og endeligen ville Vi nu tillige bestemme den Betaling, som Vi tilstaae Yderne for den ved Forordningen af 29de October 1813 af Ager og Engs Hartkorn i Vort Rige Danmark udskrevne extraordinaire Korn og Fourage-Leverance. Thi byde og befale Vi herved, som følger, for bemeldte Vort Rige Danmark.

1. For indeværende Aar 1814 skal den ved Forordningen af 1ste October 1802 paabudne Jord-Afgivt erlægges med i alt 24⅔ Gange, og den ved samme Forordning paabudne Tiende Afgivt med i alt 16 Gange saa meget, som dens oprindelige Beløb, dette beregnet til Rigsbankpenge Navneværdie, Daler for Daler.

2. Naar Hovedgaards- eller dermed ved Forordningen af 1ste October 1802 i lige Klasse sat Jord for nærværende Tid er bortforpagtet paa eet Aar eller længere Tid, bør, saafremt Forpagtnings-Contracten ikke medfører anden Bestemmelse, Forpagteren saaledes tage Deel i Jord-Afgivtens Udredelse, at af de 24⅔ Gange, hvormed dens oprindelige Beløb, paa ovenmeldte Maade beregnet, skal erlægges, falde de 8⅔ Gange ham alene til Last, og at han for de øvrige 16 Gange svarer i alt 1 Rigsbankdaler Navneværdie pr. Tønde Land, da Eieren derimod udreder Resten af Afgivten.

3. Naar Jord, hvad enten samme er Hovedgaards- eller Bonde- eller anden dermed i Klasse sat Jord, er overdragen til Eiendom eller i Arvefæste imod aarlig Afgivt, som enten ganske eller tildeels ydes i Korn eller andre Natural-Producter eller Tjenester, tager Afgivtseieren, og, naar Jord er overdragen i simpelt Fæste, Eieren ikkun Deel i Jord-Afgivtens Udredelse med det samme Beløb i det Hele, dette beregnet til Rigsbankpenge Navneværdie, Daler for Daler, hvormed han forhen var pligtig at deeltage i Afgivtens oprindelige Beløb og i de deri ved Forordningerne af 21de October 1803, 6te Junii 1806, 8de April 1808 og 4de September 1809 paabudne, men fra 1ste Julii 1811 ophævede, Forhøielsers Udredelse, hvorimod Brugerne udrede det øvrige.

4. Er Jord overdragen til Eiendom eller i Arvefæste imod aarlig Afgivt, som er bestemt til en fast og uforanderlig Pengebetaling, da skal Afgivtseieren være fritagen for at udrede, og Besidderen saaledes ikke være berettiget til af ham at fordre nogetsomhelst videre Deel af den herved paabudne Jord-Afgivt, end det Beløb, samme beregnet til Rigsbankpenge Navneværdie, Daler for Daler, som han hidtil var pligtig at udrede af den oprindelige Jord-Afgivt.

5. I det Tilfælde, at Tienden er afhandlet for bestandigen til Yderne imod en fast og uforanderlig aarlig Pengebetaling, bliver Tiende-Afgivtens oprindelige Beløb, dette beregnet til Rigsbankpenge Navneværdie, Daler for Daler, ikkun at erlægge een Gang. En lige Moderation i Tiende-Afgivten tilstaaes ogsaa de Præster eller andre Embedsmænd, der ere beneficerede med Tiender og før Begyndelsen af Aaret 1808 have imod en fast og uforanderlig aarlig Pengebetaling for deres Embedstid bortaccorderet samme til Yderne.

6. I øvrigt bliver, i Henseende saavel til Jord-, som til Tiende-Afgivten, at forholde efter Forordningen af 1ste October 1802, forsaavidt ikke herved anderledes er anordnet.

7. Vort Land Bornholm bevilge Vi allernaadigst saadan Moderation, at Jord- og Tiende Afgivten skal der paa Landet for indeværende Aar ikkun erlægges med i alt 9 Gange saa meget, som Afgivtens oprindelige Beløb, dette beregnet til Rigsbankpenge Navneværdie, Daler for Daler sammesteds udgjør. Og forholdes for Resten, i Henseende til Afgivten der paa Landet, efter de i de foregaaende §§. 3, 4, 5 og 6 fastsatte Bestemmelser.

8. For de Kornvaarer, som, i Følge Forordningen af 29de October 1813, ere eller blive leverede, tilstaae Vi Yderne 23 Rigsbankdaler 48 Rigsbankskilling Navneværdie pr. Tønde Hvede, 22 Rigsbankdaler 48 Rigsbankskilling Navneværdie pr. Tønde Rug, 11 Rigsbankdaler Navneværdie pr. Tønde Byg, og 6 Rigsbankdaler 64 Rigsbankskilling Navneværdie pr. Tønde Havre, der, forsaavidt Rugen og Byget angaaer, ere de samme Priser, hvorefter Jord- og Tiende-Afgiften for indeværende Aar er beregnet, ligesom Priserne paa Hveden og Havren ere ansatte efter et Middeltal af Districternes forskjellige Landepriser, der er udregnet i samme Forhold, som hine Priser paa de

tvende andre Kornsorter. Derhos bestemme Vi for det Høe og den Halm, der, i Følge bemeldte Vor Forordning af 29de October 1813, er eller bliver leveret, følgende Betaling, nemlig: for hvert Læs Høe af 32 Lispunds Vægt i Sjellands Stift 6 Rigsbankdaler Navneværdie og i de øvrige Stifter 5 Rigsbankdaler Navneværdie, og for hvert Læs Halm af 24 Lispunds Vægt i Sjellands Stift 3 Rigsbankdaler 48 Rigsbankskilling Navneværdie og i de øvrige Stifter 3 Rigsbankdaler Navneværdie. Denne Betaling saavel for Kornvarerne, som for Høet og Halmen, bliver, i Overeensstemmelse med §. 2 i nysnævnte Vor Forordning, at godtgjøre Yderne ved Liqvidation i Vore Skatter. Og ville Vi derhos allernaadigst lade den Repartition bortfalde, som ellers, paa Grund af Forordningen af 28de Juli 1784, §. 3, kunde være at foretage paa det contribuable Ager og Engs Hartkorn til Erstatning af en Deel af Bekostningen paa den for Aaret fra 26de October 1813 til 26 October 1814 anskaffede Fourage til den militaire Tjeneste.

9. Efter forbemeldte Priser paa Rugen og Byget blive den Ilstedskat af Steder paa Landet, som er bestemt til Korn, saavelsom de gamle Hartkorns-Skatter, i Overeensstemmelse med Vore Forordninger af 6te May 1812, §. 21, og af 9de Juli 1813, §. 10, af Yderne at betale for indeværende Aar. — Hvorefter de Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet paa Vort Slot Frederiksberg, den 29de Juni 1814.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

Aarhuus, d. 8 Juli. Søndagen d. 3die d. M. holdt Søndagsskolen i Aarhuus sin aarlige offentlige Examen, efter foregaaende Indbydelse i Stiftstidenden til Skolens Velgjørere og Velyndere af alle Stænder, at overvære samme. Da Stiftets Øvrighed og en stor Deel af Byens Embedsmænd og Borgere havde indfundet sig i Skolens Locale, indledte høiærværdige Hr. Pastor Studsgaard som Skolens Forstander, Handlingen med at bekjendtgjøre Forsamlingen, at denne veldædige Stiftelse, som fik sin Tilværelse ved virksom Menneskekjerlighed og Medlidenhed mod en forsømt Ungdom, endte nu allerede sit andet Skoleaar, og ønske at nærværende offentlige Prøver paa Skolens Virksomhed maatte afgive tilfredsstillende Vidnesbyrd om Lærernes Flid i at behandle en saa vigtig Gjenstand, og Lærlingernes Skjønsomhed paa et saa fortrinligt Gode, der hidtil af ukjendt Ædelmodighed blev viist den Klasse af Borgersamfundet, hvortil de vare saa lykkelige at høre. — Derpaa forevistes først Prøver paa Svendeklassens Fremskridt i Skrivning og Regning, hvilke i det hele vidnede umiskjendelig om hvad stadig Flid i moden Alder formaaer at udvirke under klog Veiledning af erfarne Lærere, ligeledes tilfredsstillede Skolens 3de Drengeklasser aldeles Forsamlingen ved den ønskelige og glædelige Fremgang i Læsning, Skrivning, Regning og Tegning, som de afgav et skjønt Vidnesbyrd om; især vakte nogle af Eleverne Beundring ved den Færdighed, hvormed de viste deres Kundskaber i Fædrenelandets Historie og Geographie, Naturproducterne og disses Foraedling, samt Regningen, hvori nogle endog havde gaaet Læreren tilhaande ved Underviisningen. Til Belønning for udmærket Flid, Fremgang og Sædelighed blev 7 erklæret værdige, og modtoge samme af Velgjørernes Hænder, og flere bleve med Berømmelse nævnede af Forstanderen, der gav Skolens hele Personale af Elever et hæderligt Vidnesbyrd. — Efter denne Fremstilling af Skolens Virksomhed i dets andet Aar, ytrede Forstanderen, at han haabede, Skolen havde aflagt førønskede Prøver paa, at ufortrødent Arbeide er ikke uden Frugt, og at man havde funden den værdig til vedvarende Yndest og Godhed; beklagede, at Skolen atter i Aar havde kjæmpet med Uheld i Lærefaget, som man havde havt store Vanskeligheder med at overvinde; takkede Skolens Velgjørere for de opmuntrende Prøver som de ved forøget Bidrag og deres Nærværelse ved Examen havde givet den paa hvormeget dens Vel laa dem paa Hjerte. Og efter at have takket Skolens samtlige Elever for den Opmærksomhed, Flid, Sædelighed og Skjønsomhed i det hele paa eget Vel, hvorved de havde gjort det til et kjært og let Arbeide for deres Lærere at virke til deres Forædling, samt opmuntret dem til ved usvækket Iver at gaae frem ad Kundskabs og Dueligheds hædrende Bane, anbefalede han Skolen til dens Velgjøreres og Velynderes vedvarende Godhed. (Aarhuus Avis.)

Mariboe, den 19 Juli. Natten imellem afvigte Onsdag og Torsdag blev fra Gaardmand

Hans Larsen i Hunsebye bortstjaalet 2de af hans bedste Lam paa Marken, samt 3de Voir. Tyvene slagtede Lammene paa Stedet og lod Indvoldene blive tilbage til Gjøde for Eierens Jord. I Løverdags skal her i Maribve en Lammefjerding være solgt for 5 Rd. D. C. — — — usædvanlig godt Kjøb i disse Tider (?!) — Ved Politiets Aarvaagenhed og Virksomhed i Saxkjøbing er man nu paa Spor efter den Tyvebande, der ved Indbrud bortstjal forrige Aar endeel Korn paa Møller Appels Mølle i Søndermarken. — Natten imellem den 14de og 15de dennes rasede en gruelig Torden ved Slemminge. Siden den sidste Torden her, har Veiret været meget ugunstigt for Høehøsten. (Maribve Avis.)

Odense, den 19 Juli. St. Knuds Marked var denne Gang overordentlig talrig besøgt. Det der i Proportion var bedst Kjøb, vare Heste og Fodtøi. Man kjøbte Heste for det Halve af hvad de kostede paa forrige Marked, og Støvler, efter deres Bonitet, for 60 til 45 Rd. D. C. Lærreder og Vadmel var derimod i en uhyre Priis, som en Følge af de mange fremmede Prangere der dreve det saaledes i Veiret, at man hos vore Kjøbmænd kunde kjøbe det skjønneste Hampelærred for lettere Kjøb end Hørlærred af Bønderne, som dog nok vil have til Følge, at Hørlærred vil falde betydelig til næste Marked. — — — — — — I denne Markedstid havde Odense ogsaa den Fornøielse, efter mange Aars Afsavn, engang igjen at see et godt dansk Skuespil, ved nogle Medlemmer af det Kongl. store Theater i Kbhavn. I de tre efter hinanden bestemte Aftener var Huset proppet fuld, som man ellers ikke har været vant at see uden ved Geburtsdags Høitideligheder eller ved Musikkens Tillokkelser i Syngestykker. Odensees og Omegns Beboere ønske sikkerligen oftere denne Glæde, og varigere vilde den være, om engang i Odense maatte vorde dannet en Planteskole for det Kongelige store Theater, for sammes Regning. (Iversens Av.)

Odense, d. 19 Juli. Al den Menneskevrimmel uagtet, som ved det gode Veir besøgte sidste Marked her i Odense, mærkede man ikke, at der handledes stort, som overalt Snurrepiberier for det meste havde indtaget den Plads paa Torvet, hvor tilforn de stolte Boder prunkede. Handelen

med Lærreder og Dynevaar var i Begyndelsen heel flau, da en Alen Blaalærred kunde kjøbes for 2 Rbmk. og Hørlærred for 3 a 4 Rbmk.; men siden gik det høiere. En slump Specier, som af Holstenerne ogsaa var bragt til Marked, kunde neppe finde Kjøbere for 30 Rbmk. Stykket. Paa det herværende Theater er ogsaa i disse Aftener opført nogle Smaastykker af Dhrr. Wildt, Lund, Haas og Jomfrue Abildgaard fra det Kjøbenhavnske Theater, og det store Tilløb, endskjøndt Mange knap kunde udholde Heden i det propfulde Huus, beviser, hvor kjært det vilde være Publikum, hvis det var saa lykkeligt, stedse at kunne have denne Nydelse i Modersmaalet. (Hempels Av.)

Kjøbenhavns Børs den 22de Juli.
Cours. Hamb. 2 M. 662½, *a vista* 666⅞. Spec. 665. — Specier solgtes til 39 Rbmk., for Committeesedler blev givet 64½ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Handels-Tidenden.)

Breve fra Smyrna berette, at Pesten, uagtet den pleier at ophøre om Vinteren, dog ikke har været aldeles ophørt i Odessa, og at man der befrygtede dens ødelæggende Virkninger ved Foraarets Nærmelse.

Vareprißerne ere betydeligen faldne i London. I Fabrikstæderne er der en Standsning, da man, forventende endnu bedre Priser, opsætter at indkjøbe de raae Materialier. Det er ellers mærkeligt, at de engelske Manufacturvarer skal kunne kjøbes for billigere Priis paa Fastlandet end i London, medens fransk Brændeviin og andre franske Frembringelser ikke koste saa meget i London som i Bourdeaux.

Fra Cadix skrives under 17 Maj, at der ikke er skeet nogen stor Forandring i Vareprißerne og Handelen. Coursen paa Engelland falder. Vales Reales tabe dagligen i Værdie. De noteres nu til 160 Pesos Douros in effectivo for 600 i Vales. — Landets indere Uroligheder have standset Handelens Operationer. Sundheds Tilstanden vedbliver at være god i hele Andalusien.

Den 24 Maj berettes sammesteds fra, at det der værende Handelshuus John White havde ophørt

at betale. — En Mængde Skibe vare ankomne fra Holland med Smør, Ost, Erter, Bønner m. m. Fragterne ere fra 6 til 8 L. St. pr. Læst. — Vexelcoursen, som den 17 Maj var paa Engelland 48, er faldet til 44 og turde snart gaae ned til 36. Et saa hurtigt Fald gjør Afbrud i alle Speculationer og sætter almindeligen Befragterne og Skiberne i Forlegenhed. Med Coursens Fald burde følge, at Export-Varerne stege, men her forholder det sig ikke saa. Freden ajor Varetilførselen for stor mod Afsætningen. Americansk Hvedemeel noteres til 12 a 14 Pjaster pr. Td.; Risengryn 6 Pjaster pr. Quintal; Brændeviin 108 a 110 Pesos pr. Pibe; Bomuld 52 Pesos pr. Quintal; Jern 60 a 65 pr. Dito; Caffe 4 Real de Vellon pr. Pd.; Campeche 38 a 40 Real de Plata pr. Quintal; Cadix Salt 10 a 11 Pjaster pr. Læst; Cercs Viin 180 Pjaster pr. Pibe, Dito Pajarete 236, Dito San Lucar 98.

I Begyndelsen af Juni indtraf i Vlaardingen det, som ei har fundet Sted siden 1803. Flotillen udløb nemlig derfra paa Sildefangst, Hollands Regent, og en Mængde Mennesker fra Amsterdam, Rotterdam ꝛc. vare Tilskuere. Efter 7 Aars Forløb udgik Sildeskibene fra Altona i Midten af Maaneden.

I Egnen om Livorno tegner Høsten til at blive god. Den sidste Oliehøst var det ikke. Der ligger dog endnu store Partier oplagde deraf, da de ikke kunne udskibes under Krigen, saa Priserne holde sig lave.

I Gottenborg noteredes Coursen den 21 Juni paa London 6 Rd. 46 ß. a 7 Rd. 96 d. d.; paa Kjøbenhavn $3\frac{3}{8}$ ſ. 3 D. Sigt.

En hollandsk saa kaldet Hærings Buys, eller Silde-Baad, hvilken Kronprindsen af Sverrig lod kjøbe i Holland, er ankommen til Gottenborg og skal ufortøvet afseile til de Steder, hvor de Engelske og Hollandske Fiskere opholde sig.

Den 1 Juli vare Priserne i Gottenborg paa fiin Caffe * 27 a 29 ß., ordinair Dito * 22 ß.; saltet Flesk 56 Rd. Td.; fiin Indigo * 5 a 6 Rd. pr. Pd.; Dito god ord. * $4\frac{1}{2}$ Rd.; Dito Guatimalo * 4 Rd.; Porter pr. Fad * 90 Rd.; Caroliner Risengryn $19\frac{1}{2}$ ß.; Jamaica Rom * 3 Rd. 24 ß. Kanden; St. Ybes Salt 8 Rd. Td.; jydske Sild i jydske Tønder 22 a 25 Rd.; jydsk Faareuld 1 Rd. pr. Pd., Dito Lammeuld 1 Rd; Hvede 20 Rd. Td., Rug 14 Rd., Malt 10 Rd., Byg 10 Rd., Havre 7 Rd.; hvid Havannah Sukker * 30 ß. pr. Pd., gult og brunt Dito * 25 a 26 ß.
* betyder ufortoldet.

Siden Skibsfartens Begyndelse og indtil den 28de i f. M. er i alt i Aar ankommen til Stockholm 178 Skibe fra udenlandske Steder og 194 ere igjen afgaaede til fremmede Handelspladse. Kornpriserne vare der den 1 Julii: Rug 13 Rd. 8 ß., Hvede $18\frac{2}{3}$ a 20 Rdlr., Byg 9 a $9\frac{1}{2}$ Rd., Pommersk Malt $9\frac{1}{2}$ Rd., Ærter 13 a 14 Rdlr.

General-Commissairen over den engelske Armee, Ogilvie Esqv. havde indtil videre besluttet angaaende de paa Gironde Floden liggende Skibe, at de alt ladede kunne afseile mod en Caution af 100 L. St. pr. Ton, men de med Ballast skulde indtil videre være sequestrerede, fordi Engellænderne havde besat Bourdeaux uden Capitulation. Den engelske Commissair tog herved ikke noget Hensyn paa, at denne By havde alt forinden Engellænderne indrykkede nedrevet Ørnen og opplantet Bourbonidernes Forenings-Tegn, den hvide Fane, at Engellænderne saaledes vare indrykkede i en venskabelig og allieret By, som gjorde fælleds Sag med de engelske, spanske og portugisiske Tropper. Man var næsten overbeviist om, at Feldtmarschal Wellington vilde, ved sin Tilbagekomst fra Spanien, ansee Sagen fra den for Bourdeaux's Indbyggere gunstigste Synspunkt, og man har ikke skuffet sig i dette behagelige Haab. Hertugen har befalet aldeles at ophæve Sequestren.

Havnene i det adriatiske Hav, Fiume og Triest tilhøre nu igjen Østerrig; men Venedigs Besiddelse er det, der især giver det Handels Herredømmet i ommeldte Hav. Ligeledes er det en for den østerrigske Handel meget vigtig Omstændighed, at Livorno igjen kommer i den østerrigske Families Herredom. Fiumes og Triests Igjenerhvervelse er især af Vigtighed for Ungarn. Dette Land omkom næsten i sin egen Overflod, medens disse Havne vare spærrede, og medens det paa den anden Side trykkedes af Pengemangel. Men nu, da Kornudførselen til Italien staaer det aabent, stige Eiendomme og deres Producter betydeligen.

Efterretninger fra Gibraltar af 17 April berette, at Pesten kan næsten ansees som ophørt paa Øen Gozo. Den er udbrudt med stor Hæftighed i Alexandrien og har viist sig paa alle de græske

Øer og paa Morea. — Breve fra Smyrna af 29 April sige, at der dagligen døde der 200 Mennesker; derimod havde Pesten ophørt i Constantinopel i Følge Breve derfra af 1 Maj.

Et Pariser Blad indeholder efterstaaende Artikel angaaende Ludvig den 16des og hans Gemahlindes, Marie Antoinettes, Grav: "Længe troede man, at Ludvig den Sextende ikke havde nogen Grav; men fra den Tid man uden Fare turde græde ved en god Konges Aske kjender man den Kirkegaard, paa hvilken den ulykkelige Monark hviler. I Gaden Anjou St. Honoré, ikke langt fra Magdalene Kirkegaarden, er en Krog, som er bleven Religionens og Menneskelighedens Fiender ubekjendt, men som man nu tildags maa bære samme Ærbødighed for, som de Gamle bare for de Steder, der vare betegnede med Himmelens Lynstraale. I denne Afkrog begrov man den dydige Ludvig den Sextende og Marie Antoinette, Dronning af Frankrige. Kirkegaarden i Gaden Anjou indeholder kun 60 Skridt i Længden og 30 til 40 i Bredden. Den er imod Norden, Østen og Vesten indsluttet af en enkelt Muur. Imod Syden øiner man et eenligt stille Huus, som beboes af Hr. Dusauseaux, han vaager over dette Sørgested, og synes at være de Kongelige Skyggers Bevogter. Denne Omkreds var fra 1720 ikke mere nogen Kirkegaard, og kun i overordentlige Tilfælde bleve Liig nedsatte i den. Den 21 Januari 1793, medens en Kongelig Martyrs Sjel opsvingede sig til den hellige Ludvig i Himmelen, bleve hans jordiske Levninger bragte til Kirkegaarden i Gaden Anjou. Ifølge en Convents-Beslutning kastedes en stor Mængde Kalk i Graven, paa det der ikke skulde blive noget tilovers af den bedste blandt Konger paa Jorden. Dødsstille og Skræk herskede omkring Graven, som ingen dristede sig til at nærme. Den skjælvende Menneskelighed skjulede sine Taarer og bortvendte sine Blikke. Kun Religionen vaagede endnu for at trodse enhver Fare, og iførte sig, Bøddelens Trudsler uagtet, sine Sørgeklæder. Den 21de om Aftenen førsøiede Præsten ved St. Magdalene Kirke, ledsaget af hans Vikarius, sig til den Kongelige Martyrs Grav, og forrettede ved samme Bønner for den Afdøde o. s. v. I September Maaned samme Aar blev Marie Antoinette af Frankrige dømt til Døden. Hun besværgede sine Bødler, at de maatte jorde hende ved siden af Ludvig den Sextende. Denne Begjering blev hende tilstaaet: saa meget formaaer den Døendes Bøn selv over de grusomste Barbarers Hjerter. Dronningen blev begravet ved Siden af Kongen. Da man gravede Dronningens Grav opdagede man, at Kisten, hvori Ludvig den Sextende hvilede, endnu var heel, og at Kalken ikke havde beskadiget dette ophøiede Slagtoffers dødelige Levninger. Saaledes trodsede Forsynet et ugudeligt Senats Beslutninger, og vedligeholdt Levningerne af en Fyrste, som havde opoffret sig for sit Folks Vel, for eengang at fremstille disse til de Franskes Tilbedelse. Hvilken Lærdom for Politiken! Hvilke Erindringer for Historien! rc." — — — Kotzebue, i hans Erindringer fra Paris i Aaret 1804, taler saaledes om den Kongelige Martyrs Begravelsessted: "Ludvig den Sextende og Marat, kort sagt, alle Revolutionens Slagtoffere, baade de værdige og de uværdige, ere allerede saa fuldkommen glemte, at al min Møie for at finde Magdalena-Kirkegaarden (hvor de ligge begravne) var forgjeves. Een viisde mig hist og en Anden her; min Leietjener vidste slet ingen Besked. Omsider fortalte man mig, at Kirkegaarden skulde være solgt til en Smed, som havde omskabt den til en Hauge. Jeg kjørte strax hen til Smeden, men han var ikke hjemme. Folkene i Huset vidste ikke ret, om det jeg havde hørt sige var sandt, men i alle Tilfælde paastode de, at der var ikke mindste Spor af Grave tilbage i Haven, thi Kalken, som man havde dækket over Ligene, havde fortæret alle Ting. Kort sagt, jeg maatte forføie mig bort igjen, hvor meget jeg endog havde ønsket, i det mindste at staae paa det Sted, hvor de Ulykkeliges og Niddingernes Been hvile blandede imellem hinanden. En Dame forsikkrede mig siden, at Stedet var ikke allene til endnu, men endogsaa beplantet med tre Lilier; men Eiermanden, som blev alt for meget overløbet, havde af Frygt lukket sin lille Hauge for alle og enhver. — Deri har han gjort Ret."

Den lille Prinds Napoleon, som nu lærer at tale Tydsk, er bleven Keiser Franz's Yndling, og er ofte hos ham. (Lüb. Av.)

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

London, d. 8 Juli. Den 7de dennes afseilede 10 russiske Krigsskibe, under Admiral Tate, fra Dünerne med Tropper til Petersborg. — Krigsskibene Thais og Calipso ere afseilede fra Portsmouth i et hemmeligt Ærende.

London, den 12 Juli. Man forsikkrer, at Formælingsunderhandlingerne mellem Arveprindsen af Oranien og Prindsesse Charlotte ere nær ved at begynde paa ny. — Hoftidenden for i Dag indeholder en Bekjendtgjørelse af følgende americanske Krigsskibes Erobring: Trolis, 22 Canoner, 170 Mand; Caperen Mars, 15 Canoner, 70 Mand; Caperen Starks, 2 Canoner, 25 Mand; Caperen Hussa, 10 Canoner, 98 Mand; Rattlesnake, 16 Canoner, og desuden en Liste paa mange opbragte americanske Coffardieskibe paa Bermudastationen; deres Antal beløber sig til 40. — Vor Brig Reindeer paa 18 Canoner og 90 Mand, blev den 28 Juni, efter en yderst heftig Fægtning, taget af den americanske Corvet Wasp paa 22 Canoner og 175 Mand. Den kjække Capitain Manners tilsatte Livet ved Entringen, efterat han havde faaet 14 Saar af Skarpskytterne paa de fiendtlige Seilstænger. Paa Reindeer vare 27 Mand dræbte eller saarede. — Fra vor Flaade i Middelhavet ere 12 Fregatter afseilede med 4000 Mand, for at agere i Forening med Bordeaux-expeditionen mod America. — Sir Alexander Cochrane, en Broder til den nylig dømte Lord Cochrane, commanderer for nærværende Tid vore Krigsskibe ved de americanske Kyster. — I Morning-Chronicle anføres, at Prindsessen af Wallis har i Sinde at forlade Engelland om kort Tid. — Den 11 Juli spurgte Lord Holland i Overhuset, om Genua, Sachsen &c. skulle repræsenteres ved den forestaaende almindelig Fredscongres i Wien? Lord Liverpool undslog sig for et bestemt Svar, og bemærkede, at Fredstractaten ikkuns stipulerede alle uafhængige Magters Repræsentation. — De sidste Efterretninger man her havde fra Spanien vare meget foruroligende. I Leon og Campostella vare store Uordener udøvede; blandt andet havde man brændt Bibliotheker med alle derværende Mannskripter. Enhver som havde kjøbt Kirke- eller Klostereiendomme, maatte uden Vægring give dem tilbage, og desuden til Straf betale Regjeringen 10 Procent af deres Værdie. — Canonicus Escoiquiz, Kongens forrige Hovmester, har nedlagt sit Embede, og erklæret, at Spaniens nærværende Tilstand vil forandre sig; men intet har opvakt mere Sensation end den offentlige Erklæring af Infanten Don Antonio, at Kong Ferdinand ikke havde det fulde Brug af sine Forstandskræfter.

Dover, d. 11te Juli. Imorges afseilede Prindsen af Mecklenburg Strelitz med sit Følge til Ostende ombord paa Paqvetbaaden Lady Frances. — Iaften Kl. 6 ankom Marschal, Fyrst Blücher, i Følge med Oberst Löwe, hertil og tog under Folkets Jubel ind i Yorkhotellet. Skibet Jason skal overføre Hs. Durchl. til Fastlandet.

Petersburg, den 25de Juni. Afvigte Onsdag den 22de d. var der stor Forsamling i Marmorpalaiet, hvor Hs. Keiserl. Høihed modtog Lykønskninger. — Samme Dag forelæstes i Senatet et Manifest af Keiser Alexander, hvori han i kraftfulde Udtryk omtaler de tre sidste Aars Begivenheder, berømmer sit Folks Heltemod og befaler en almindelig Takkefest i hele Riget. Det er skrevet i Paris den 18de Mai d. A.

Fra 1808 til 1813 iberegnet har England leveret til de Allierede 834 Canoner, Artilleriepatroner 765,724, Krudtfade 77 307, Flintpatroner 162 Millioner, Flintestene 12½ dito, Musketter 1 Million 897,771, Karabiner 44901. — General Moreaus Enke erholder af Hs. Majestæt Keiser Alexander foruden en Foræring af 100,000 Rubler, aarlig 40,000 Rubler, og 6000 Rubler for sin Datter, der er forundt Titel af Keiserindens Æresdame.

Fra Skaane, den 20de Juli. Hs. Kongl. Høihed Kronprindsen vilde den 8de Juli begive sig til den norske Grændse. Indtil Commissariernes Tilbagekomst udsættes Angrebet mod Norge.

Skrivelse fra Smyrna, den 4de Juni. Formedelst Pesten, der her anretter de skrækkeligste Ødelæggelser, ligger al Handelen stille. Daglig døe henimod 500 Mennesker. Indtil nu ere henimod 20000 Tyrker og henimod 10000 Græker, Armenier, Jøder, blevne et Offer for Pesten. Vor Havn vil snart være uden Skibe; de fleste ere af Frygt for Pesten afseilede. Smyrna, der før havde 180,000 Indbyggere, ligner nu en øde Ørk.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 60.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 26 Juli 1814.

(Indsendt.)

Om det Frankske Skuespillerselskab.

(Brev No. 2. Til en Ven i Holsten.)

Mit sidste Brev til Dig, hvori jeg var saa dristig at omtale det Frankske Skuespillerselskab, har opvakt hele Selskabet imod mig. Overmaade bøs over min Bedømmelse over deres dramatiske Pund har den gandske Bande rejst sig en masse, og i et saakaldet Svar besudlet næsten 2 hele Sider med en general Reengjørelse for hele Selskabet in corpore. Her havde jeg en herlig Anledning til at komme i en formelig Pennefeide med dette Personal, men Gud frie mig fra slig Nedladelse. Jeg haaber, at hvad jeg har sagt er saa authentiskt og saa documenteret ved Vidnesbyrd af enhver Tilskuer, der har nogen Sands for Skuespil og Dramaturgie, at min Dom ikke af nogen kyndig Mand vil kaldes partisk.

For at Du imidlertid ikke skal betragte Sagen eensidig, vil jeg, da jeg eengang har begyndt at røre ved denne Materie, ogsaa gjøre Dig bekjendt med hvad Selskabet har mælet til Forsvar. Jeg vil ordret afskrive Dig det hele Sammensurium (see Kjøbenhavns Skilderie No. 56 Pag. 884), og derpaa ledsage det med enkelte oplysende Anmærkninger.

Du vil strax, ved at gjennemlæse dette Produkt, skjønne den Aand, som besjeler disse Kunstens Dyrkere, og indsee paa hvad Trin af Cultur Selskabet staaer. Efter Motroet, som er klein aber niedlich, hvori jeg er blevet til en haanende plump Dadler, ↄ: en Snigmorder i en Huulvej, istedetfor at jeg burde være en beskeden, belærende Kunstdommer, ↄ: en gammel Officier, begynder Troppen med at fortælle os, at de ere tydske Kunstnere. O tempora, o mores! Derpaa siges, at min Bedømmelse bærer Ondskabs og Dumheds Præg. Hvad Ondskaben angaaer, saa vedrører dette vel min Karakter, men jeg haaber at enhver fornuftig Mand vil fritage mig for dette epitheton; hvad min Dom om den Frankske Trop angaaer; og jeg er aldeles ligegyldig ved enhver Karakter, meerbemelte Trop monne yde mig; ja jeg er endog af den uforgribelige Mening, at jeg, hvis jeg havde rost, istedetfor dadlet, maatte blevet anseet for gal. Hvad Dumheden derimod angaaer, saa er denne et Manqvement, som ene kan tilregnes Naturen. Sikkerlig ere ikke alle begavede med saa oplyste og vittige Hoveder, som Hr. Frank & Consorter, imidlertid slaaer jeg mig igjennem med den Smule Forstand, vor Herre har givet mig, og skal, om jeg nogensinde skulde trænge til en Portion af DHr. tydske Kunstneres overflødige Witz, hvilket Gud i Naade forbyde, henvende mig til dem.

Min Dom skal fremdeles bære Præg af et Nationalhad, formodentlig imod den tydske Nation. Skjøndt jeg villig tilstaaer, at jeg ingen Tilbeder er af Tydsken, saa er jeg dog ikke enig med Hans Puff i, at "Tydsk er en Pest for Landet; al vor

Fortræd er Tydsk; ja! Tydsk er reent forbandet!" Jeg hader ingen Nation, derfor heller ikke den tydske; jeg ærer Talenter og Oplysning, hvor de findes; men, naar en Tydsker troer, at die Dänen ere saa dumme, at endog de usleste Gøglerier kunne behage dem, naar de blot ere tydske, saa fristes jeg til at foragte ham, og udraabe: "Herre Gud! hvad gjør ikke Tydsken for Penge!"

Jeg skrider nu til, efter ringe Evner, at afvadske den levis notæ macula, som Selskabet har villet involvere mine kjære Landsmænd, ved at paabyrde dem, at de allevegne have modtaget det med Velvillie og fortjent Bifald, eller med andre Ord, at saadant Spil, som den franske Trops, er godt nok til at more mine Landsmænd, og vække deres Bifald. Om endogsaa Odensees Indvaanere i Almindelighed have bifaldet Selskabets sceniske Forestillinger — en Beskyldning, som dog ikke er saa gandske uimodsagt, da Adskillige have fortalt mig Optrin i Odense, som temmelig lignede dem, som fandt Sted ved Forestillingen her i Staden af: den politiske Kandestøber, hvorom jeg siden nærmere skal underrette Dig — saa beviser dette ingenlunde Selskabets Personales Talenter som Kunstnere. Jeg troer selv, at, naar jeg saae Selskabets Forestillinger i en Fjellebod i Dyrehaven, eller med den Forudsætning, at jeg skulde more mig ved Markskrigeroptrin, vilde idetmindste kunne udholde at see dem, skjøndt vel ikke uden Besvær! Men, naar Selskabet paa et Kongeligt Theater, og under Navn af Skuespillere og Kunstnere fremstaaer, saa forandrer Tingen sig. Jeg har ofte med megen Fornøjelse seet Mester Jackels simple, højst comiske Dukkespil, men vilde han træde frem paa vort Theater med sine Dukker, og kalde sig Kunstner, saa burde han udlees og beskjæmmes. Med denne Indskrænkning lader det sig godt tænke, at Selskabet har nydt Bifald — hvad jeg dog ikke endnu ganske kan kalde afgjort — thi naar man ikke har andet, Herre Gud! saa hjelper man sig, som man kan, og tager i Mangel af Karperne til Takke med tørre Ynder.

Et andet vigtigt Argument mod min Dom, vil Du finde at Selskabet anfører, nemlig: at Folk af Stand og høj Rang have bevaanet dets Forestillinger. Jeg veed ikke, om Ordene bivaane og bifalde, efter den franske modus loquendi ere synonyme, men jeg tør nok forsikkre Dig, at samme Personer vist ikke have gjentaget deres Visit meget ofte.

Jeg er ogsaa bebrejdet, at have afsagt min Dom saa dictatorisk og blottet for Grunde, istedetfor som Kunstdommer at fremkomme med en grundig Kritik. Jeg mener dog, at jeg har grundet min Dom saa godt som muligt, og skulde dette ikke være lykkedes mig, saa maa dette være min Undskyldning: at en Kritik forudsætter noget, som kan kritiseres, men hvad der er under al Kritik, kan jo ikke kritiseres, og Kunstdom forudsætter dog Kunst, men hvor intet Spor er til det sidste, der maa det første jo ogsaa bortfalde. Jeg har desuden aldrig kunnet havt saa høje Indbildninger om mig selv, at torde kalde min simple Bedømmelse en Kritik, eller mig selv Kunstdommer.

Endnu en Bebrejdelse har jeg faaet, nemlig, at jeg kun har seet Operaer, hvilket Selskabet tilstaaer at være deres svageste Side. Jeg har dog ogsaa seet et Skuespil, nemlig: die Rache der Deutschen, men kan ingenlunde være enig med Selskabet i denne beskedne Yttring; tvertimod paastaaer jeg, at Operaen er Selskabets Triumph; thi her har man dog Sangen at lee af. Skulde jeg derimod fejle heri, saa maa jeg bede en anden yttre sin Mening om Skuespillene og die Ritterspiele uden Sang, thi jeg maa oprigtig tilstaa, at jeg heller lader mig hudflette, end overtale til at bivaane endnu een Forestilling. — Jeg har — Gud forlade mig derfor — siden mit sidste Brev til Dig, seet den politiske Kandestøber, som er verbessert og omarbejdet samt forvandlet til et Syngestykke. Skjøndt Valget af Musiken just ikke er den smagfuldeste, saa maa jeg dog erklære dette for et Mesterstykke mod Omarbejdningen af Stykket selv. Hvor noget Menneske kan have den Uforskammenhed at besudle et af vor udødelige Holbergs Mesterværker saaledes, og i denne Skikkelse byde et danskt Publikum det, er hartad ikke tænkeligt. Ikkun saare faa Scener ere ordret oversatte, og endda bemænget med Omarbejderens plumpe Smudsigheder; det øvrige er en nye Composition, som jeg aldrig har kjendt Mage til. Gud forlade Omarbejderen denne Synd! Jeg kan ikke tænke derpaa uden billig Harme. Bemelte Stykke blev da ogsaa, uagtet en Kone løbende ind paa Parterret, og i sin Fortvivlelse skraalede af fuld Hals: Bravo! formaliter udpebet, foruden at Hr. Frank, Mad

Nøpke o. fl. adskillige Gange udhyssedes, og i Slutningen af 2den Act, hvor hun med en Kost prygler hele Conciliet, udp.bes. Hr. Schauspiel Directeuren kom ogsaa gandske ydmyg og poeniterende frem, bad vielmal um Verzeihung, og forsikkrede: das Stück sollte nie wieder gegeben werden. Du kan heraf slutte Dig til det udeelte Bifald, som Troppen nyder i Kjøbenhavn, hvilket ogsaa bestyrkes ved den Tomhed af Tilskuere som, de første og nogle enkelte senere Aftener undtagen, har herrsket i Skuespilhuset, hvorfor ogsaa Selskabet flere Gange deels formedelst den stærke Hede, deels af uforudseete Hindringer, (formodentlig fordi ingen tog Biletter) har maattet lade en heel Uge gaae over uden at glæde Publikum med deres Skuespil. Ved 3die Forestilling af das Donauweibchen yttrede Publikum i samme Smag sit Bifald, og udhyssede Hr. Schauspiel-Directeuren, uagtet han vendte sig om i Udgangen og kastede et hönisch straffende Blik ud imod Tilskuerne. — Et Bidrag til hvad Aand, der besjæler samme Herre mod det danske Publikum! — At en høj Latter blev hans Løn, behøver jeg neppe at fortælle Dig.

Doz — jeg trætter Dig, og spilder Din og min Tid ved længer at opholde mig ved dette uudtømmelige Emne. Jeg nedlægger derfor Pennen og beder Dig tage til Takke med disse ringe Bidrag til vort tydske Skuespillerselskabs Minde. — Jeg slutter med det Ønske — o! at det ikke maatte være et pium desiderium! — at vi snart maatte see Troppens Medlemmer under Seil til deres Fædreneland, som de saa højst upatriotisk lader gaae Glip af den Fornøjelse at beundre sine kjære Børns Talenter; og lover Dig højtidelig, aldrig at spilde et Ord mere paa denne Materie.

M47, 103.

Indenlandske Efterretninger.

Kjøbenhavn, den 22de Juli. Til at overbringe høistsalig Kong Christian den Syvendes Liig var allernaadigst bestemt en Brig, som afgik herfra til Kiel i Juni Maaned, for der at imodtage det høie Liig, naar det var bragt fra Rendsborg, paa den dertil bestemte Barkasse, som gik op ad Kanalen, og henlagdes paa et til det høie Liigs Imodtagelse beqvemt Sted paa Kanalen ved Rendsborg. Overførelsen af høistsalig Kongens Liig fra Rendsborg til Roeskilde Domkirke var anbetroet Overkammerjunker Buchwaldt, som ledsagedes af Kammerjunker Rœpstorff af Garden tilfods, hvilke, saa ofte de havde noget at iagttage ved det høie Liigs Overførelse, vare i dyb Sorg med Sørgekappe. De bleve stedse der hvor Liget befandtes, saavel paa Briggen, der førtes af Capitainlieutenant Kaas, som paa Barkassen, der modtog Liget fra Rendsborg og bragte det til Briggen ved Kiel, samt igjen førte det fra Briggen til Kjøge, hvor det landsattes. Da Barkassen var ankommet til Rendsborg den 28de Juni, og Alting iøvrigt var færdigt til Overførelsen af det høie Liig, aftalte Overkammerjunkeren det Fornødne med Hs. Durchlauchtighed Prinds Frederich i Rendsborg, for at bestemme Dagen, paa hvilken det høie Liig skulde udføres fra Rendsborg. Med Briggen fulgte en Bygningsconducteur til Rendsborg og derfra herhid, for at have det mecaniske Tilsyn til Kistens Conservation ved Løsskrueningen og Befæstelsen paa Fartøiet, Udtagelsen deraf igjen og Befæstelse paa Liigvognen. Udførelsen af det høie Liig i Rendsborg skete meget tidlig om Morgenen den 8de Juli, udaf Kirken til Barkassen, (som herved commanderedes af tvende Officierer fra Briggen) i al Stilhed og uden videre Følge, end alene Overkammerjunkeren med Overhofmarschalsstaven i Haanden, som gik foran, og Kammerjunker Rœpstorff som gik bag efter Liget. Det høie Liig bares fra Kirken og til Barkassen af 12 Oberster og Commandeurer, hvilke, saavelsom alle Officierer paa Briggen og Barkassen, bare ved deres Uniform sort nedhængende Skjærf af Flor over Skulderen, og Flor om Armen. Under Udførelsen af Liget fra Kirken til Barkassen ringedes med Byens Klokker, og da det høie Liig indsattes i Barkassen, saluteredes det med Minutskud fra Fæstningen, som vedvarede saalænge det høie Liig var i Nærheden af Fæstningen. Da Barkassen kom til Udløbet af Kanalen, i Nærheden af Briggen, saluteredes fra Briggen med 27 Minutskud, hvornæst det høie Liig toges op paa Briggen og hensattes i det dertil paa Briggen indrettede Ruf. Briggen tiltraadte strax efter Modtagelsen af det høie Liig Reisen til Kjøge, og Barkassen fulgte med Briggen. Barkassen førte, ime-

dens det høie Liig var deri, et sort Flag fra Campagnen, og et sort Flag med en sort Vimpel overpaa en Vimpelstage af Forstavnen; Chalouproerne paa Barkassen vare klædte i hvide Skjorter med sort Skjærf om Livet, sorte Baand om Armene og sort Flor om Hattene. Vagtholdet paa Briggen forrettedes af den paa Briggen commanderede Soldatesqve. Ved Briggens Ankomst til Kjøge den 11te Juli forblev det høie Liig ombord i Briggen indtil Alt Liigprocessionen betraffende var tilbørligen anordnet, til hvilken Ende, den paa Briggen høistcommanderende Officier, ved hans Ankomst uden for Kjøge, skrivtligen underrettede Overhofmarschallen om hans Ankomst, for at Overkammerjunkeren igjennem Overhofmarschallen kunde modtage Hs. Majestæts nærmere Befaling, naar det høie Liig skulde landsættes. Da Dagen hertil var bestemt landsattes Liget om Eftermiddagen den 15de Juli, henimod Aften, til hvilken Ende det høie Liig udtoges af Briggen og indsattes paa Barkassen, som ved denne Leilighed commanderedes af Hs. Majestæts Jagtcapitain, med tvende under sig havende Officierer fra Briggen. Da Liget var indsat paa Barkassen og denne forlod Briggen, saluteredes fra Briggen med Minutskud, som vedvarede saalænge, indtil det høie Liig var sat paa Liigvognen i Kjøge, og denne var ude af Kjøge. I Kjøge udtoges det høie Liig af Barkassen af 6 Oberster og 6 Commandeurer, og sattes paa Liigvognen, hvorefter disse befordredes fra Kjøge til Roeskilde, for paa den følgende Dag at udtage Liget af Ligvognen igjen og bære det ind i Domkirken. Ved Kjøge Bro befandtes et Detaschement Cavallerie, som eskorterede det høie Liig til Møllen udenfor Roeskilde, hvor det afløstes af Garden til Hest. Der ringedes med alle Klokkerne i de Byer og Kirker, forbi hvilke det høie Liig bragdes fra Kjøge til Roeskilde, saalænge som Liget kunde sees fra ethvert Sted. Saasnart Liigkisten var fastskruet paa Liigvognen, kjørtes det Natten igjennem, uden videre Følge, end alene Overkammerjunkeren og Kammerjunkeren, hvilke kjørte i en Kareth foran Liigvognen; omkring Liigvognen rede 24 Staldkarle i sorte Livreer med Beegfakler og Lanterner. Saasnart det høie Liig den 16de Juli var ankommet til Møllen uden for Roeskilde, og Overkammerjunkeren havde underrettet Overhofmarschallen derom, samt igjennem ham modtaget Hs. Majestæts Befaling at Processionen skulde begynde, og alle Eqvipager med Tilbehør, saavelsom de 2de Sørgemarschaller, som vare Majorer, de 4re Kammerherrer og Storkors, som skulde bære Himlen, de 6 Oberster og 6 Commandeurer som skulde bære det høie Liig, de 4re Kammerjunkere (hvoraf Kammerjunker Raepstorff var den ene, som stillede sig ved Hovedet paa den høire Side af Kisten) som skulde bære Enderne af Liigklædet, tilligemed de 4re Majorer af Landetaten og 4 Capitainer af Søeetaten, der skulde føre Hestene for Liigvognen, og de 6 Premierlieutenanter af Landetaten og 6 Secondlieutenanter af Søeetaten, som forrettede Drabanttjeneste, vare indtrufne paa Stedet hvor Processionen skulde begynde, steeg Overkammerjunkeren tilhest, med Overhofmarschalsstaven i Haanden; hans to Tjenere i Sørgelivreer gik foran Hesten; de fire Kammerherrer og Storkors, som skulde bære Himlen over Liget, stege ligeledes til Hest. Toget begyndte og fortsattes fra Møllen uden for Roeskilde, og lige til Roeskilde Domkirke, i følgende Orden: 1) En Eskadron af Garden tilhest. 2) Kammerfoureren i Sørgekappe, og nedhængende Flor, tilfods. 3) De 2de Sørgemarschaller som vare Majorer, tilfods. 4) De 12 Oberster og Commandeurer, som skulde bære det høie Liig, hvilke alle gik to og to. 5) Høisalig Kongens Sørgevogn, med Livtjeneren til Hest, i Sørgedragt, samt 12 Lakaier foran og paa Siderne af Vognen, alle i sorte Livreer. 6) Overkammerjunkeren til Hest, som den Afdødes Hofchef, med Overhofmarschalsstaven i Haanden og 2de Tjenere foran. 7) Den Kongelige Liigvogn med det høie Liig, bespændt med 8 Heste, med sorte Dækkener og Mahnkapper, behængte med Vaabenskildter og den Afdødes Chifre. Hestene førtes enhver af en Major af Landetaten, eller en Capitain af Søeetaten, som igjen assisteredes af 8 Staldkarle i sorte Livreer. Paa begge Siderne af Liigvognen rede de 4 Kammerherrer og Storkors, som skulde bære Himlen; uden om disse gik de 12 Drabanttjeneste forrettende Premierlieutenanter med Partisaner, behængte med sort Flor. 8) Hs. Majestæts Egen Eqvipage, bespændt med 6 Heste; foran Vognen reed Livtjeneren; ved Siderne af Vognen gik 12 Lakaier. 9) Hds. Majestæt Dronningens Eqvipage, bespændt med 6 Heste; paa begge Sider af Vognen gik 12 Lakaier. 10)

Hds. Kongelige Høihed Kronprindsessens Eqvipage. 11) Hds. Kongelige Høihed Prindsesse Wilhelmines Eqvipage. 12) Hs. Høihed Prinds Frederik Carl Christians Equipage. 13) Hs. Høihed Prinds Ferdinands Eqvipage. 14) Hds. Høihed Prindsesse Julianes Eqvipage. 15) Hds. Høihed Prindsesse Charlottes Eqvipage. Enhver af disse 6 sidste Eqvipager vare bespændte med 6 Heste og ved Siderne af Vognen gik 8 Lakaier, alle i Stadslivreer. 16) En Escadron af Garden til Hest sluttede Toget.

Til at bivaane Bisættelsen af det høie Liig i Roeskilde tilsagdes iforveien, igjennem Overhofmarschallen, samtlige Herrer henhørende til første Classe i Rangen, alle Storkors af Dannebroge og Hoffets Cavallerer at møde i Roeskilde. Alle Militaire, som ved denne Leilighed vare tilsagte, mødte i deres Uniform med sort nedhængende Skjærf over Skulderen og Flor om Armen, og alle Civile i dyb Sorg med sort Kaarde og Spænder, samt Sørgekappe og nedhængende Flor om Hatten; de 3 første Classer i Rangen bare Pleureuser; Ridderne af Elephanten og Storkors af Dannebroge bare Ordenskjæder paa Kjolen under Kappen. Imedens Processionen var underveis til Domkirken, begave samtlige Herrer, som vare tilsagte at møde i Roeskilde, sig ned i Domkirken, for at modtage det høie Liig ved Kirkedøren. De rangeredes paa begge Sider af Kirkegangen, som fører op til Alteret, med de 2de Sørgemarschaller, som vare Kammerjunkere, saaledes, at de ringeste i Rangen stode Kirkedøren nærmest. Da Alting var ordnet i Kirken, og det høie Liig nærmede sig den, tilmeldtes Hs. Majestæt saadant af Overhofmarschallen, som tilligemed Hs. Høihed Prinds Ferdinand og Hs. Durchl. Prinds Wilhelm af Hessen begave sig ind i Kirken. Da det høie Liig kom til Kirkedøren, traadte først ind i Kirken de 8 Majorer og Capitainer af Søetaten, som havde ført Hestene for Liigvognen, og posterede sig inden for i Kirkedøren, til Liget var taget af Vognen; Overkammerjunkeren steeg af Hesten; de 12 Oberster og Commandeurer løftede det høie Liig af Vognen, og de 4 Storkors af Dannebroge stege af deres Heste, og imodtoge Himlen, som de skulde bære over det høie Liig, og som til den Ende befandtes ved Kirkedøren.

Processionen i Kirken skete da i følgende Orden: 1) Kammerfoureren. 2) De 2de Sørgemarschaller, som vare Majorer. 3) De Herrer Majorer og

Capitainer af Søetaten, som havde ført Hestene, parviis. Da disse Herrer kom op mod Indgangen af Capellet, rangerede de sig i lige Linie paa begge Siderne af Døren til Capellet. 4) Overkammerjunkeren med Overhofmarschalsstaven i Haanden. 5) Det høie Liig, som bares af fornævnte 12 Oberster og Commandeurer, med Himlen som bares over Liget af de 4re Kammerherrer og Storkors af Dannebroge, og de fire Kammerjunkere, som bare Enderne af Liigklædet, samt de 12 Drabanttjenestе forrettende Premierlieutenanter, uden om ved Siderne af Liget. Da Liget kom henimod Indgangen af Capellet, bleve de Herrer, som havde baaret Himlen over Liget, staaende uden for Indgangen af Capellet; de afgave her Himlen til de dertil bestilte Officiantere, og toge nu Plads paa begge Sider af Døren til Capellet, saaledes, at de stode Døren nærmest. De Herrer Kammerjunkere bleve ligeledes udenfor Capellet, og rangerede sig paa begge Sider af Døren, i Linie med sidstnævnte Herrer, og de Herrer Majorer og Capitainer af Søetaten, de Herrer Drabantere bleve ogsaa uden for Capellet, og rangerede sig i Linie neden for de sidstnævnte Herrer paa begge Siderne af Døren; ligeledes begav de Herrer Oberster og Commandeurer sig ud af Capellet, saasnart de havde nedsat det høie Liig paa sit Sted, og rangerede sig paa begge Sider ved Indgangen til Capellet, saaledes, at de kom at staae imellem de Herrer, som havde baaret Himlen, og de Herrer Kammerjunkere; alle ovennævnte Herrer, som havde havt Opvartning ved det høie Liig, rangeredes paa den her beskrevne Maade, ved de 2de Sørgemarschaller, som vare Majorer. 6) Strax efter det høie Liig fulgte Hs. Majestæt i allerhøieste Person, hvis Slæb bares af Overceremoniemester Warnstedt, som ledsagedes af en Kammerherre som Marschal og en Kammerjunker. Foran Hs. Majestæt gik Overhofmarschallen, med Overhofmarschalsstaven i Haanden. 7) Hs. Høihed Prinds Ferdinand, hvis Slæb bares af en Kammerherre. 8) Hs. Durchlauchtighed Prinds Wilhelm af Hessen, hos hvem Hofjunker Rewert var befalet til Opvartning. 9) De samtlige Herrer, som vare tilsagte at møde i Processionen, parviis, de fornemste i Rangen først. 10) De trende Sørgemarschaller, som vare Kammerjunkere. Ind i Begravelsescapellet gik ikkuns Hs. Majestæt, Hs. Høihed Prinds Ferdinand, Hs.

Durchl. Prinds Wilhelm af Hessen, Overhofmarschallen og Overkammerjunkeren, som den Afdødes Hofchef, foruden Overceremoniemesteren, Kammerherren og Kammerjunkeren, som havde Opvartning hos Hs. Majestæt, og den Kammerherre, som bar Hs. Høihed Prinds Ferdinands Slæb, saavelsom den Hofjunker, som var til Opvartning hos Prinds Wilhelm, samt Biskoppen og Roeskilde Præster. Alle de øvrige Herrer rangeredes paa begge Sider af Kirkegangen, som fører ind til Capellet, ved de Sørgemarschaller, som var Kammerjunkere, saaledes, at de fornemste i Rangen stode nærmest ved Døren til Capellet.

Saasnart det høie Liig kom ind i Kirken begyndte Sørgemusikken, hvilken vedvarede indtil det høie Liig var hensat i Capellet; herpaa nedlagde Overkammerjunkeren sin Overhofmarschalsstav ved Fødderne af Kisten, hvorefter Processionen begav sig ud af Kirken hen til Palaiet, saaledes, at de første i Rangen parviis fulgte strax efter Hs. Majestæt og Hs. Høihed Prinds Ferdinand, og de ringeste i Rangen tilsidst; herved tog Overkammerjunkeren Plads i Følget efter sin Rang.

Da de samtlige Herrer, som havde fulgt Liget, havde sat sig i Gang, fulgte de Herrer, som havde havt Opvartning ved det høie Liig, parviis efter deres Rang, saaledes, at de Herrer Kammerherrer og Storkors gik foran, og de Herrer Lieutenanter, som havde forrettet Drabanttjeneste, sidst. De 2de Sørgemarschaller, som vare Majorer, aabnede, og de 2de Sørgemarschaller, som vare Kammerjunkere, sluttede Processionen.

Der ringedes med alle Klokkerne i Roeskilde By, fra det Øieblik af, at det høie Liig kom til Møllen uden for Roeskilde By, hvor Processionen begyndte, og vedvarede saalænge indtil det høie Liig var bisat i Roeskilde Domkirke, og Processionen var forbi. (Stats-Tid.)

Igjennem det Kongelige Slesvig-Holsteenske Cancellie i Kjøbenhavn er, under den 21 Juli d. A., udfærdiget et Patent af følgende Indhold: "I Anledning af de forandrede Omstændigheder, som have fundet Sted siden den Tid Patentet af 4de Septbr. 1813, angaaende Grundeierne, som opholde sig i Udlandet, blev bekjendtgjort, har det allernaadigst behaget Hans Majestæt Kongen under 15de d. M. at resolvere, at ovenmeldte Patent skal være ophævet og sat ud af Kraft."

Udgiveren af Viborger Samler har bekjendtgjort følgende: Nyttigt Raad. — I Anledning af at en A. Rosezsky i Kjøbenhavn er tilladt at curere for Skurv i Hovedet, troer Udgiveren det passende atter at offentliggjøre af hans Naturhistorie følgende probate Raad mod denne fæle Sygdom, hvoraf mange Børn plages, det læses saaledes Pag. 329 i tredie Oplag: "Vor almindelige Skruptudse er for en 30 Aar siden bleven bekjendt for et sikkert Lægemiddel mod Skurv i Hovedet. Hertugen af Toskana gav Opfinderen 500 Rdlr. for Opdagelsen og bekjendtgjorte det. Man tager nemlig levende Tudser, sætter dem i en ny glasseret Leerpotte, som er lukket og tæt tilklinet med Leer i en heed Ovn, indtil de ere brændte til Pulver. Det skurvede Hoved indsmøres i Svinefidt og bestrøes med Tudsepulveret til Saaret er skjult; man dækker Hovedet med en Svineblære og binder et linned Klæde oven over. Efter 24 Timers Forløb gaae Saarene af uden Smerte. Man bliver ved som første Gang i nogle Dage, indtil det er ganske lægt og vogter Hovedet for Luften, ved at tildække det med Blæren og Klædet.

Kjøbenhavns Børs den 26de Juli.

Cours. Hamb. 2 M. „ , *a vista* 600. Amsterdam 2 M. 558¾. London 2 M. 22⅛ Rbd., *a vista* 22½. Spec. 600. — Specier solgtes til 35½ Rbmk., for Committeesedler blev givet 64½ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Handels-Tidenden.)

Endnu for 3 Uger siden, skriver man fra Rouen, vare vort Departements talrige Værksteder tomme; nu ere de fyldte med flittige Arbeidere af ethvert Kjøn og af enhver Alder; alle ere lykkelige og tilfreds ved deres Arbeider. I Stæderne og Byerne hører man ikke mere den ulykkelige Arbeider klage, fordi han intet Arbeide havde. Krambodene og Torvene, hvor Industrien tilbyder Kjøbmanden dens Producter, ere fulde af Mennesker, og Kjøb og Salg skeer meget levende. Stedse indtræffer i Manufacturerne og Fabrikerne nye Bestillinger.

En Befaling af Ludvig XVIII af 6 Juni tillader provisorisk og indtil videre at udføre uspun-

den Bomuld imod en Afgift af een Frank for 100 Kilogrammer.

Engelland. Formedelst et stort Bedragerie, som i sidste Vinter fandt Sted paa Stockbørsen, underkastedes Admiral Lord Cochrane tilligemed adskillige andre Personer en Undersøgelse og bleve fundne skyldige. Den af Retten over Lorden afsagte Kjendelse faldt saaledes ud, at han fradømtes sine Værdigheder og erklæredes tillige uduelig til i Fremtiden at beklæde nogen Post, saa skulde han og staae i Gabestokken. Den 5 Juli fremstod Lord Cochrane i Underhuset, og forelæste, efter endt Anklage, en Forsvarstale, i hvilken han saa heftig angreb saavel Overdommerens, Lord Ellenboroughs, som Jury's Caracteer, der havde dømt ham, at det blev forbudet at trykke denne Tale i de offentlige Tidender. Han sagde, han var ikke kommet for at tilrygle sig Medlidenhed eller søge om Tilgivelse; det var ham nok, at Publicum havde viist sin Uvillie over det Haarde i den Dom, der var fældet over ham, og det gjorde ham Engelland dyrebart, trods den Ondskab han havde fornummet hos Personer i høie Embeder. Han fremstillede sig kun for at bevise, at han var dømt uretfærdigt, og at der imellem de, til hvilke Nationens Ære og Velfærd er betroet, og Committeen for Stockbørsen havde hersket en Forstaaelse for at undertrykke ham. Dette var Kjendsgjerning, saa umueligt det endog havde forekommet ham. Ved Pensionslisten og Priseretterne, hvor han har søgt at styre den offentlige Fordærvelse, har han skabt sig mange Fiender, som tørste efter Hævn, og særdeles har han indtaget de Retslærdes aldrig tilgivende Phalanx imod sig, ved at bringe for Lyset deres udøvede Bedragerier mod hans Vaabenbrødre i Marinen. Efter denne Tale forlod Lord Cochrane Huset. Hr. Broadhead gjorde derpaa det Forslag, at Lorden, da han havde gjort sig skyldig i Statsbedragerie, skulde udstødes af Huset (han var Deputeret for Westminster), hvilket Forslag, efter nogle Debatter, antoges med 140 Stemmer mod 44. Der er allerede givet Statssecretairen Befaling, at lade Lord Cochrane den 10 August sætte i Gabestokken; men man troer, at der turde gjøres Forestillinger herimod, især da flere Parlamentslemmer, f. Ex. Burdett, have taget sig af ham.

Frankrig. Der tales nu om, at Ludvig den Sextende skal erklæres for Helgen; ligeledes taler man om en Revision af Kongens, Dronningens og Prindsesse Elisabeths Processer. — — Bestemmelserne i Udkastet til den nye Trykkelov fastsætte blandt andet, at et Skrift, der er over 30 Ark stor, kan trykkes uden at censureres; ligesaa Skrifter uden Hensyn paa Arketal, der skrives i døde eller fremmede Sprog, end videre, Hyrdebreve, Mandater, Katekismer, Bønnebøger, juridiske Skrifter, i Procesakter, der ere undertegnede af en Advokat. Skrifter under 30 Ark kunne Generaldirekteuren for Boghandelen i Paris og Præfekterne i Departementerne befale, at de ikke meddeles i Trykken førend de ere læste af 2 af Kongen udnævnte Censorer. Er Skriftet da stridende mod den almindelige Rolighed, eller fornærmende mod gode Sæder, kan Generaldirekteuren forbyde Skriftets Udsalg. Journaler og periodiske Skrifter, kunne ikke udgaae i Trykken, uden under Kongelig Autoritet.

Leipzig. Vor bekjendte mærkelige aarlige Marked er af Boghandlerne her i Aar paa en udmærket Maade høitideligholdt. Boghandleren Hörwarth fra Potsdam havde nemlig den lykkelige Tanke, at opfordre samtlig sine i Leipzig værende Kolleger, til en Sammenkomst, hvori man i fællig Selskab engang ikke vilde regne og betale Penge — men glæde sig ved Livet. — Efter, hedder det i Indbydelsen til Gjæstebudet, Europas Fredsforstyrrer i mange Aar arbeidede paa at ødelægge den tydske Boghandel, efter den uværdigste Tilintetgjørelse af Pressefriheden i de fleste tydske Stater; efter Boghandler Palms skammelige Mord; efter det skrækkelige Krigsaar 1813, hvori to Gange netop i Messetiden Kanonerne dundrede skrækkeligen om Leipzig — efter saa mange tydske Boghandlere physisk og merkantilsk ere gangne til Hvile — fortjener da Boghandlermessen, hvori man første Gang igjen aander frit, en høitidelig Fest fra de Overblevnes Side. Som Repræsentant for to langt bortfiernede Nationer, mødte ved Høitideligheden Hartleben fra Pesth og Bothe fra London. — — Fra Spanien mældes, at de forhen omtalte heftede Avisudgivere skulde henrettes. Saragossas Forsvarer Palafox er udnævnt til Generalcapitain over Armeen i Arragonien.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Skrivelse fra Stockholm, den 12 Juni. I Dag er Hs. Kongelige Høihed Kronprindsen af Sverrig afreist herfra til Gothenborg. Den Kongelige Familie begiver sig i næste Uge til Uddevalla.

Udtog af en Skrivelse fra Stockholm, den 6 Juli. De fire allierede Magters Commissarier ere ankomne til Norge og man seer med Utaalmodighed Udfaldet af deres Sendelse imøde. De Svenske have altid agtet det norske Folk og ønske paa det inderligste sammes Venskab. Det vilde vække i hele Riget den største Glæde, om dette kjække Folks Forførere endelig vilde opgive deres chimæriske, strafbare Foretagende. Skulde vi derimod være nødt til at gjøre vore Rettigheder gjældende med Magten, saa vil enhver Tjenstdurlig iblandt os være beredt til at gribe til Vaaben, for at bringe begge Rigernes Forening i Stand, hvis Følger ere lige veldædige for begge Stater. Alle, Ynglinger og Mænd brænde af Begjerligheds efter at tjene under en tilbedet Prinds, som hele Menneskeheden i Europa og fremfor alt Sverrig skylder saa meget. Endog vor tilbedelsesværdige Konge vil, uden at agte paa sin høie Alder og svage Sundhed, indskibe sig for at tage Deel i den Campagne, hvormed Feldttoget skal aabnes, saasnart det kommer til Krig, og selve de ømmeste Forestillinger fra den ophøiede Kongefamilie kunne ikke holde Majestæten tilbage fra sin fattede Beslutning.

Stockholm, d. 9 Juli. Takkefesten i Anledning af Freden med Danmark er glimrende høitideligholdt i alle Stæder, i Særdeleshed i Norkjøbing.

Fra Mainegnen, d. 15 Juli. Besætningen i Strasburg regnes at være 12,000 Mand stærk. Et Skyebrud har i det Hildesheimske den 29 Juni anrettet megen Skade. Paa Reisen til Aix igjennem Bayern var Keiserinde Marie Louise meget syg. Ogsaa Schweitz sender Deputerede til Wien.

Rom, d. 30 Juni. Hans Helligheds Velbefindende er desværre ikke saa vel som man burde ønske. — Franske Boghandlere, som her have nedsat sig, maa nu indgive Fortegnelser over deres Bøger, paa det at man deraf kan see, hvilke af disse kunne tillades.

Preussen. Iblandt vore Stæder har Halle i de sidste Aar i Særdeleshed lidt meget. Fra 16 Juni 1813 til Enden af Marts 1814 blev der indqvarteret over 950,000 Mand. Uagtet det bekjendtgjordes offentligen, at Halle formedelst sin Fattigdom ikke skulde være nogen Indqvarteringsstad, husede den i Maj 31,840 og i Juni 27,160 Mand. Mange Indvaanere ere derved ganske forarmede.

Frankfurt, d. 9 Juli. Resten af det Schillske Corps, som i 5 Aar har været i fransk Krigsfangenskab, kom i Gaar her tilbage. De blevé her af en ædel Frue forsynede med 120 Skjorter, 36 Par Beenklæder og 120 Par Skoe.

Aachen, d. 12 Juli. I Nedre- og Middel-Rhin-Departementet er Brugen af den Napoleonske Katekismus paa det strængeste vorden forbuden.

Petersborg, den 29 Juni. Afvigte Fredag den 24de dennes vare vi Vidne til et for hver ædel Russers Hjerte yderst henrykkende Skuespil. Det fra Feldttoget tilbagekomne Petersborgske Landeværn marscherede nemlig høitideligen ind i denne Residents. For to Aar siden paa selv samme Dag dristede Fienden sig til at betræde Ruslands velsignede Jordbund, og paa selv samme Dag kom de russiske Krigere nu tilbage for at udhvile paa de Laurbær, som de have indhøstet. En Miil fra Staden gjorde de Holt, og Hs. Kongel. Høihed Hertugen af Würtemberg overtog den høieste Commando. De havde den Lykke ved Petersdorff at defilere forbi Keiserinde-Moderens Vogn.

Paris, d. 12 Juli. Marqvis v. Bonnay, forhen Officier i Garde du Corps, Medlem af den constituerende Forsamling, er udnævnt til vor Gesandt ved det Kongelige Hof i Kjøbenhavn. Den kjække General en Chef, Baron v. Sacken, der var russisk Gouverneur i Paris, har ædelmodigen ved sin Afreise skjænket store Summer til de Fattige i Hovedstaden. Den 3die dennes blev i Versailles i Overværelse af Øvrigheden og mange andre Personer vundet et synderligt Væddemaal. En Mand havde nemlig forbundet sig til at holde et Maaltid under Vandet, uden at blive vaad. I en Luftglobus dykkede han virkelig tre Gange under, spiste og drak paa Kongens Velbefindende og vandt sit Væddemaal. — Cambaceres kommer sjelden til Hove. Til Engelland er sendt Ordre at indkjøbe Napoleonsd'or, for at lade dem omsmelte og ompræge.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 61.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 30 Juli 1814.

Naturens Søn.

Hvor Aftenrødens Smil sit Purpur breder
paa Vaarens favre, nys udsprungne Lund,
og, som en Skytsaand Hiertet kierlig leder
til eenlig Andagts Gud indviete Stund.
O! følg mig did, du som med Mismods Klage
bortjager Held og Fryd fra dine Dage!

Skue Dalens Pragt! See Godheds Unders Vrimmel!
nedknæl med mig i Lundens stille Favn!
trindt om vort Øie præger Almagts Himmel
med lyse Træk den Evighøies Navn.
O! føl! fra Blomstrets Smil til Verdens Hære
bød han hver enkelt Deel sin Tolk at være.

Den taler til din Siel i Havets Brusen,
den griber dig i Tordnens høie Brag,
den bæres frem i Vestenvindens Susen,
den jubler dig i Majens første Dag;
den seer du grant en Almagt at forkynde
i Vintrens Mørke, som i Vaarens Ynde.

Kun den forstaaer at fatte Livets Lykke,
som hviler ved Naturens Moderbarm;
ham Jordens usle Sorger aldrig trykke,
ham Fredens Engel leder ved sin Arm;
han viner fro, med Uskylds hele Styrke,
det lyse Haab, som Visdoms Sønner dyrke.

Han skuer tryg, af Tillid varm — i Møde
det høie Maal, som han skal eengang naae;
til dette Jordlivs stille Aftenrøde
det smiler hist fra Evighedens Blaae.
Som Kampens Søn, fra den besteegne Tinde
han Jordens Mulm for Lyset seer at svinde.

Men, ak! Hans Barm er ogsaa fuld af Varme
for alt, hvad aander her paa denne Jord.
Opløst i Kierlighed er Livets Harme,
Som Fredens Engel i hans Siel den boer.
Med den omfatter han den hele Klode,
medynker Lasten — elsker varmt den Gode.

Med hellig Fryd han hører Barnet stamme
fra Vuggens stille Favn den første Lyd;
af Andagt fuld, med Kierlighedens Flamme
han rørt indvier det til Livets Fryd.
Profetisk han forjetter ham et Eden,
naar Uskylds Aand ledsager ham herneden.

Ja! Held med dig, som søger kun din Lykke
der, hvor den blomstrer frem i Dydens Smil;

som Fredens Bud, dens Løn skal eengang trykke,
i Afskedstimens Blund, dit Øie til.
Da — skal dens Himmel over dig sig hvælve,
og du skal leve der — naar andre skiælve.

Da skal hver yndig Vaar, hvori dit Hierte
mod Evighedens Sommer hæved sig,
hvor i Naturens Bog dit Kald du lærte,
med sød Erindring atter trylle dig;
og — mod dit Livs den stille Aftenrøde
skal Evighedens lyse Morgen gløde.

Med Eviggrønt en venlig Blomsterkiæde
skal slynge sig omkring dit sidste Blik.
Fra Jordens Have den dit Fied skal lede
til Ham, af hvem sin skiønne Pragt den fik,
og — krandset omt af den, du tryg skal hæve
dig mod dit Paradis — naar andre bæve.

Ja! hellige Natur! dig, som jeg stuer
tilbedende at smile trindt mit Fied;
du! i hvis Ild mit rørte Hierte luer
med Følelsen af sin Lyksalighed!
Din er den Harpe, som jeg henrykt stemmer,
den Harpe, for hvis Lyd jeg Kummer glemmer.

Jeg greb den ret i Barndoms Morgenrøde,
da hver en Plet paa Jorden trylled mig.
Paa Strengens Guld jeg saae en Himmel gløde;
thi denne Jord var mig en Himmel liig.
Jeg kiendte Kummer ei — min Harpes Tone
bød Glæden over hver en Sorg at throne.

Min Barndom svandt — en Ynglings Rosenmorgen
mig ledte hen i Vaarens grønne Favn.
Jeg svor, hver Plet var Eviggodheds Borgen,
da jubled jeg med Fryd min Skabers Navn.
Jeg saae en skiøn Natur vor Jord at signe,
og — tænkte — reen som den, dens Daab du signe.

Da greb Begeistring mit det fulde Hierte,
da lød min Sang mod Himlens hvalte Blaae.
Jeg følte mig at lindre Brødres Smerte;
fremskabt ved mig Lyksalighed jeg saae.
Da lød min Sang om Dyd og Fromheds Glæder,
og — Digtekunsten gav mig Saligheder.

Min Harpe — var mit Skiold mod Jordens Kummer,
Mildt sank den trøstet hen i Strængens Guld.
Dens Gienlyd toned selv omkring min Slummer,
og rakte mig en Fremtids Held saa huld.
Med Vaarens Grønt den bød mig Vintren klæde,
og Sorgens Nat, med Slør af Haabets Glæde.

Ja, hellige Natur! for dig mit Hierte
skal evig slaae — dig tolke skal min Sang.
I dine Smil en Himmels Trøst mig lærte
at rosenstrøe mit svundne Livets Gang.
— Din er min Harpe — og dens Lyd forkynde
saa længe jeg er til — dit Tempels Ynde.

Brink Seidelin.

(Indsendt.)

I sidste Nummer af Skilderiet findes pa ny et Brev til en Ven i Holsteen fra M47,103 hvori denne, foranlediget af Svaret paa ham første Epistel, paa en ham i Sandhed meget van ærende Maade, udøser al sin Galde mod det tydsk Skuespiller-Selskab. Uden her at drøfte, hvor vidt det var rigtigt af Selskabet selv, at svar paa et Angreb af den Natur, som Hr. Brevskri verens første, troer Indsenderen heraf, at skyld Sandheden følgende Bemærkninger ved hans sen ste temmelig plumpe Angreb.

I Begyndelsen betjener han sig, ligesom hans første Brev, af et Magtsprog, i det ha grunder sin Doms Upartiskhed paa: "at det er do cumenteret med Vidnesbyrd af enhver, der har noge Sands for Skuespil og Dramaturgie." Det ma nok være: "samme Sands som han har for sligt!"

Herefter harmer han sig over Udtrykket "Kunst nere". Her maa jeg spørge, og det med Foi

fortjene ikke DHr. Giron, Alvensleben, Walter og Suckmann nok saa godt dette Navn, som DHr. Jordhøi, Wildt, Eilertzen og Poulsen? Skulde maaskee Jomfruerne Walter og Hinze, samt Mad. Giron, hver i sit Fag, vel ikke kunne kaldes Kunstnerinder, saa godt som Jomfrue Guldberg, Jfr. Abildgaard og Mad. Hammeleff? Ikke troer jeg den bedste af disse kunne skamme sig ved at staae i Sammenligning med hine. Man bemærke tillige herved, at i dette hans andet Brev skjæres det hele Selskab og deres Spil over een Kam, da derimod ikke saa faa Undtagelser fandt Sted i det første, hvilket formodentlig maa reise sig af den forandrede Sindsstemning, han har været i, da han skrev det seneste Brev. Til Bevis for Sandheden heraf, gjennemlæse man hans første og derpaa hans sidste Brev og Forskjellen bliver strax kjendelig.

At ogsaa noget, saa temmeligt ligt usle Gjøglerier, kan finde Sted paa den Kongelige danske Skueplads, beviser iblandt flere nyere Producter Uglspil og Crispins Forvandlinger.

Sammenligningen imellem Mester Jackels Dukker, som han ogsaa omtaler i sit første Brev (en god Ting kan vist nok ikke siges for ofte!) og de tydske Skuespillere, er paafaldende urimelig.

Beskeden er dog Hr. Brevskriveren, det maa man lade ham, siden han "ikke tør kalde sin simple Bedømmelse (!) en Kritik eller sig selv en Kunstdommer."

Den lange Relation om den politiske Kandestøber, maa jeg lade staae ved sit Værd, da jeg ikke har seet dette Stykke. Læst har jeg det, saavelsom flere af vor Holbergs bedste Lystspil, saaledes omkalfatrede paa Tydsk, at man knap kan kjende dem igjen, og finder rigtig nok dette noget nær værst medtaget, saa at jeg gjerne vil troe, det kan være blevet optaget, og det efter Fortjeneste, saaledes som han fortæller, om saa meget mere, siden de daarligste Subjecter: Hr. Frank sen. og Mad. Røppke havde Hovedpartierne. Men hvad beviser det? Man skulde troe, at paa vor Skuespil aldrig gaves lignende Optrin. Jo desværre! ikke for saa lang Tid siden, har man havt tilstrækkelige Prøver derpaa.

Slutningsperioden røber aldeles den plumpe Dadler, der ikke skyer personlige Fornærmelser. Uden videre at omtale den, henviser jeg, for at bevise Rigtigheden heraf, til sammes Gjennemlæsning.

Ifølge hans høitidelige Løvte, maa man nu haabe, at han ikke vil besvære sin Ven eller Publicum med et tredie Brev om denne Materie. Der behøves vistnok heller ikke flere til at blotte hans Tænkemaade: det sidste har været mere end tilstrækkeligt til fuldkommen at lægge den for Dagen.

(Indsendt.)

De to Familier, som havde det Uheld at vælte Søndagen d. 24de d. M. imellem Lyngbye og Sorgenfrie, takke paa det forbindtligste de ædle Ubekjendte, der saa menneskekjerlig rakte hjelpsom Haand til den Dame, som fik sin Arm af Leed, og især takkes S. T. Hr. Kammerherre v. Harboe, der strax omhyggelig sendte Bud efter Lægen og forskaffede et Værelse samt tillige de Hjelpemidler, som for Øieblikket kunde tilveiebringes; forsikkrende, at al Fare er overstaaet.

(Indsendt.)

Til Gjensvar paa det der er indført i Skilderiet af 19de d. M., No. 58, angaaende de paa min Fabrik forfærdigede Rullegardiner, nemlig:

"Meget vilde det og bidrage til end mere at udmærke Hr. Grosserer H. J. Cantors Rullegardiner, No. 87, om der til deres Forskjønnelse valgtes smukkere Tegninger."

Jeg er Autor meget forbunden for den gode Anbefaling der gives mine Fabrikata, i det der siges: at de udmærke sig. Dette er overeensstemmende med mit Ønske, for derved kan jeg vente Afsætning. Hvad det angaaer, at der raades mig til at vælge smukkere Tegninger, maa det tillades mig at anmærke:

1) Jeg har saavel i Aar som i Fior efter S. T. Directionen for Kunstflids Udstillings Committeens Anmodning leveret Prøver til Udstillingen af mine Rullegardiner, med den mundtlige Betingelse — fra min Side. — ikke at sende andre end af dem jeg dagligen sælger, paa det at de Lysthavende kunde faae af dem som der vistes, som jeg fandt rigtigst.

2) I Cataloget ved No. 87 vil der ved Bekjendtgjørelsen, som og ved de af mig medfulgte trykte Sedler *) findes, at de efter Behag kunde bestilles, efter opgiven Desains og Couleurer, følgeligen kan de og faaes med smukkere Tegninger, men det forstaaer sig af sig selv, at de efter den Tid og Arbeide der anvendes derpaa blev dyrere end de nu ere, og da jeg har fundet, at der hidtil ikke er klaget paa de valgte Tegninger, som ere mange og forskjellige til de billigste Priser, som nok er det Væsentligste for at befordre Afsætningen. — Imidlertid glæder det mig, at der i øvrigt ikke er noget at udsætte paa Gardinerne, undtagen smukkere Tegninger, og dette skal jeg saa meget som muligt og billigt for Fremtiden sørge for.

3) Endeligt at Tegningerne gjør en heel anden Effect naar de hænge mod Dagen end mod flad Væg, som de der vises.

Dette Svar troer jeg at skylde mig selv, paa det, at det ikke skal mistydes, eller misforstaaes, som om der var nogen Feil paa mine malede Rullegardiner som kunde skade mig i Afsætningen.

H. J. Cantor, senior,
i Raadhuusstræde No. 43.

*) Disse Sedler ere af følgende Indhold: "Hos Grosserer H. J. Cantor, sen., i Hjørnegaarden, i Raadhuusstrædet No. 43, forfærdiges malede Rullegardiner, Vinduesschalousier Kakkelovnsskjærmer. Disse have det Fortrin for Andre, at de ikke ere malede med Liim eller saadanne Farver, som falmer, eller ved Brugen falder af, og brækker Tøiet. De ere malede med egne opfundne Transparent-Farver, eens paa begge Sider, og ere baade kjønne og durable; de ere forsynede forneden med et af det kongelige Land-Oeconomie- og Commerce-Collegium authoriseret Fabrikstempel. De kunne bestilles efter opgiven Maal, Desseins og Coleur efter Behag, paa Fabriquens Oplag i samme Gaard i Compagniestrædet No. 43, som er aabent dagligt fra 9 til 12 Formiddag, og fra 4 til 6 Eftermiddag. --- Af bemeldte Gardiner &c. findes stedse et Forraad færdig. Prisen er efter Størrelsen, Couleur og Desseins saa billig som muelig."

Indenlandske Efterretninger.

Torsdagen den 28 Juli Kl. 12 helligholdt det Kjøbenhavnske Universitet en Sørgefest til høistsalig Kong Christian den Syvendes Minde, hvortil Professor Thorlacius havde indbudet ved et Program, der i alcaiske Vers skildrede Dannerstatens Held under syvende Christians Regiering. De Indbudne forsamledes hos Etatsraad Bugge for derfra tilligemed Professorerne at begive sig til Kirken. Saasnart den talrige Procession, bestaaende af Statsministrene, de fornemste Embedsmænd fra alle Collegier foruden en Deel andre Videnskabsyndere og Lærere var kommen ind i Kirken, ophørte Klokkernes Ringen, og en Sørgemusik begyndte, forfattet af Professor Ridder Kunzen og udført af det Kongel. Kapel. Efter at Kantaten var afsjunget af et Antal akademiske Borgere, fremtraadte Professor Thorlacius paa et med Sort behængt Katheder, der var bleven opreist i den midterste Gang paa Kirkegulvet, og udviklede for den store Forsamling i en latinsk Tale Rigets Skjebne under høistsalig Kongens lange Regiering, og de Ideer, som i denne havde ledet Statsstyrelsen. Efter Talen blev afsjunget et Chor, hvorpaa Processionen igjen vendte tilbage til det Sted, hvor den havde samlet sig.

I Adresseavisen læses følgende: "En passende Velkomstfest for vore, fra det engelske Fangenskab, hjemkomne Medborgere, haaber Undertegnede at stemme ligesaa meget med Publikums, som med hans egne Følelser; han vover da at indbyde sine ærede Medborgere til en saadan Fest, hvorved dansk Fædrenelandssind og dansk Velgiørenhed vil faae saa umiddelbar Leilighed til at vise sig. Den er berammet Tirsdagen den 2den August, om Eftermiddagen Kl. 6, paa Nyeholm ved Batteriet Sextus. Hr. Professor Oehlenschlägers Fædrenelandske Muse har velvilligen lovet at hædre denne Fest ved sit ædle Qvad, og Provst, Ridder Gutfeld vil, ved en Tale, søge efter Evne at bidrage til dens Høitidelighed. Hvo der har Følelse for en god Sag og Interesse for retskafne og ulykkelige Medborgere skjænke Festen sin broderlige Nærværelse! — ærbødigst, H. C. Knudsen, Kongel. Skuespiller og Dannebrogsmand."

Brødrene Frobes fra Eckernførde forevise med Kongel. allernaadigst Tilladelse i det Musikalske Academies Værelser paa gl. Torv No. 89, 3die Sal, hver Eftermiddag fra Kl. 2 til 5 og om Aftenen fra Kl. 7 til 9 mod 1 Rbdlr., et mechanisk Kunstværk kaldet Aeolusborg, hvorved de, som det

hedler i Anmeldelsen, til en skuffende Grad kopiere Naturen og efterligne Vindenes Lufttning og Susen, saavelsom deraf følgende Skibenes Bevægelse.

I Dagen læses følgende: Endelig har jeg den Fornøielse, at meddele de ædle Mænd, som have sammenskudt til et Minde over afdøde Professor og Rektor P. Woldike, at dette nu er reist ham i St. Michels Kirke her i Byen, i Choret paa venstre Side af Indgangen til Skriftestolen. Det bestaaer i en marmorlignende, blank afsleben, rød Steen, 2 Alen lang og 5 Qvarteer bred, hvilende paa 2 Klødse af Sandsteen, med en smakt poleret Gesims af graat Marmor, øverst paa hvilken i Medaillon er anbragt en Sommerfugl af hvidt Marmor, ligesom nederst paa hver af de, Mindetavlens Sider indsluttende, i samme indhugne Piller 2 Rosetter, ligeledes af hvidt Marmor ere anbragte. Indskriften er:

Peter Woldike,
Professor og Rektor
ved Slagelses lærde Skole,
født d. 15. Mai 1741
død d. 23. Novbr. 1811.
ham,
den gode, kloge, lærde,
satte
erkjendtlige Disciple, og høitskattende Venner,
dette Minde.

Neppe ventes nogen Undskyldning for, at det først nu er opreist; den vil ligge aabenbar for Enhver i Tiderne, og i den Pengevæsenets Forandring, som indtraf snart efter, at Akkord om Arbeidets Forfærdigelse i August 1812 var sluttet. Kunstneren fandt, at han kun med Tab kunde fuldbringe det for den ham tilsagte Betaling, og skyede dog, reent at frasige sig, hvad han havde lovet. Hele 1813 hengik med Underhandlinger, som jeg, formedelst Fraværelsen fra Hovedstaden, var nødt til at føre deels ved Andre, deels skriftligen, indtil i Begyndelsen af 1814 en Overeenskomst blev truffen, ifølge hvilken Mindet, mod fordoblet Betaling, skulde fuldbringes. Af Regnskabet for de modtagne Bidrag, og Udgifterne, hvilket i næste Maaned vil ligge til Eftersyn i Kiøbenhavn hos S. T. Hr. Dr. og Prof. Møller, i Faaborg hos S. T. Hr. Pastor P. N. Wøldike, i Aarhuus hos S. T. Hr. Cantor Rosenkilde og i Slagelse hos Undertegnede — vil erfares, at mit Udlæg kun ved et lige saa stort Efterskud af samtlige Bidragende vil kunne erstattes mig; ligesom jeg haaber, at det af samme behageligst vil skjønnes, at Intet af mig er forsømt, for bedst muligst at udføre det, mig ligesaa hædrende, som kjære Hverv: at forhjelpe saa ædle Følelser til at opnaae det værdige Maal, Forlængelsen af en fortjent Mands Erindring. — Slagelse, den 20de Juli 1814. — T. C. E. Bithusen.

Odense, den 25de Juli. Grev Dohna gaaer til Kjøbenhavn som Kongelig Preussisk Gesandt. — (I St. Knuds Kirke her i Odense findes endnu et Monument, nogle hundrede Aar gammel, efter en Greve af samme Navn.) (Iversens Av.)

Odense, d. 26 Juli. I den Sørgetale, som holdtes i Odense St. Knuds Kirke i Søndags, hædrede vor Tetens syvende Christians Minde værdigst ved et skjønt Omrids af de mange priselige og velgjørende Indretninger, som til sildigste Tid ville udmærke denne Konges blide og faderlige Regjering, og sluttede med en Opmuntring til stedse at frygte Gud, ære Kongen og elske Fædrelandet. (Hempels Av.)

Fredagen den 29 Juli om Formiddagen Kl. 10, holdtes offentlig Licitation paa Raadhuset i Ribe, over en Leverance af 110,000 Pd. Kjød i levende Slagteqvæg, til Forsyning for de i Holsteen værende russiske Tropper, hvilken Leverance maa præsteres i Itzehoe den 13 August næstkommende. (Riber Av.)

Onsdagen den 3die August næstkommende, om Formiddagen Kl. 10, bliver paa Weile Raadstue foretaget offentlig Licitation over en Leverance af 110,000 Pd. Kjød i levende Slagteqvæg til at leveres i Itzehoe den 20de næstefter. (S. Bl.)

Fra den 12te til den 23de d. M. Kl. 4 om Eftermiddagen ere 351 Skibe klarerede gjennem Øresunds Toldkammer, deraf 13 til indenrigske Stæder. (Hand. Tid.)

———

Kjøbenhavns Børs den 29de Juli.

Cours. Hamb. 2 M. 550, *a vista* 558½. Amsterdam 2 M. 516¾. Spec. 560. — Specier solgtes til 34¾ Rbmk., for Committeesedler blev givet 64½ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Handels-Tidenden.)

Archangel, d. 5 Juni. Isen i Dvina-Floden brød den 24de f. M. Dette er den seneste Iisgang man kjender. Denne saa overordentligen sildige Iisgang foraarsagede, at den indtraf ved meget lavt Vande, hvilket affstedkom en almindelig Bekymring for de Barker, som ventedes hertil med Varer og Levnetsmidler. Men lykkeligviis have de strax derpaa indfaldende heftige Søvinde befordret Vandets Stigen, saa at Bekymringen er formindsket og et stort Antal Barker ere alt ankomne. Tilførselen af Varer fra det Indere vil efter alle Beretninger blive meget betydelig, især af Hamp, Hør, Talg, Rug, Meel, Hørfrø, Matter og Tjære; men de desangaaende detaillerede Angivelser ere saa forskjellige og upaalidelige, saa man ikke kan rette sig derefter. Endnu ere ingen Skibe ankomne hertil; det hvide Hav skal være for fuld af Driviis. I Handelen er endnu ingen Rørelse. Paa Hamborg noteres 9½ ß. Banco pr. Rubl., paa London 14¾, paa Amsterdam 11.

Liebau, d. 25 Juni (7 Juli). Udskibningen især af Rug men ogsaa af Byg til Holland, Hamborg ꝛc. vedbliver. Tilførselen er kun ringe og den nye Høst ventes seent; da desuden Skibe ere ankomne fra Holsteen og det øvrige Danmark efter Rug, saa ere Priserne stegne for Rug indtil 61 Rdlr. Alb., Byg 42 pr. Læst og holdes endnu høiere. Hvede og Havre søges ikke, det første noteres til 96 a 114 Rd. Alb.; det sidste til 27 a 30 Rd. Alb. pr. Læst. Forraadene af Hamp og Hør ere ikkun ringe, skjøndt disse Artikler ikke søges; 4 Brand Hør er senest solgt til 32 a 30 Rd. Alb., Hamp til 19 a 20 Rd. Alb. pr. Skpd.; Sædehørfrø 5¾ a 6½ Rd.; Frø til Olie 4½ a 5 Rd. pr. Td.; Ukraine Bladetobak 18 a 20 Rd. Alb. pr. Skpd.; Kornbrændeviin 20 a 21 Rd. Alb. pr. Oxehoved. Paa Salt er der ingen synderlig Afsætning, og da de gamle Forraad ere temmelig betydelige, saa maa de ny ankomne Partier oplægges, da der ingen Kjøbere ere. St. Ubes Salt a 60 Rd., Liverpool 56 Rd. pr. Læst. Sild er solgt fra 7 til 12 Rd. Alb. pr. Td.; i disse Dage er ankommen en liden Ladning fra Aalborg af omtrent 340 Tdr. De seneste Fragter have været paa Stockholm a 12 Rd. Sp. 1 Rd. Capl.; paa

Lybek a 10 Lyb. Crt. 10 Proc.; paa Hamborg a 12 Rd. Hamb. Banco 15 PC.; paa London a L. St. 5½, 15 PC.; paa Holland Gl. 36. — Handelen med Colonialvarer er gandske stille. — Det mangler paa Remittentere og Coursen er nominel, da alt sendes til Riga og Kønigsberg. — Hertil ere ankomne følgende danske Skibe: Martha Catharina, Capt. J. Schmidt fra Flensborg; Louise, Capt. P. Petersen fra Rostock; der junge Johannes, Capt. H. Manlache fra Lybeck, bestemt til Flensborg; Fru Brundin, Capt. J. H. Bremer fra Rendsborg, bestemt til Hamborg; Friderica Augusta, Capt. Holm fra Kiel; Pegasus, Capt. H. Thomsen fra Cappeln til Rendsborg, alle lade Rug.

Bourdeaux, den 2 Juli. Den 18de f. M. ankom hertil Skibet das Kronwerk, Capt. Joh. G. Tschech, hjemmehørende i Rendsborg, med Muursteen, Staver og ledige Oxehoveder, og den 20de f. M. Skibet Tre Exige, Capt. H. J. Jordt, hjemmehørende i Flensborg og kommende fra Calais, med Ballast. — Den 16de bortseilede die Frau Engel, Capt. J. Johansen, hjemmehørende i Frederichstadt og bestemt til Husum med en Ladning af Brændeviin og Eddike, og den 29de, Commerce, Capt. J. F. Levsen fra Tonningen, bestemt til St. Martin de Rhé med Ballast. — Følgende ere Priserne paa Brændeviin: (3 Hect. 80 Lit.); Armag 330 Fr.; Marmande 325; Pays 320; Cognac 425 Fr.

Den Kongl. Svensk-Pommerske Regjering i Stralsund har under den 1ste d. M. bekjendtgjort et Lods Reglement for de Skibe, som gaae øster om Øen Rügen, og hvilke før toge en Omvei om Stubber Sandbanken, men som nu kan gaae af en nærmere og sikkrere Vei norden om bemeldte Bank gjennem det saa kaldte Landdyb. — Ved samme Leilighed ere alle Lodspengene i Svensk-Pommern forhøiede 50 PC. uden Forskjel for hvad Nations Skibe de ere.

Ved en Lov af 22 Ventose Aar 11 var i Frankrig den indgaaende Told af friske, tørrede, saltede og røgede Fisk nedsat under Krigen til det Halve. Da nu denne Nationalfiskeriet skadelige Nedsættelse maa ophøre, siden Freden er sluttet, saa har Conseillet under 27de f. M. besluttet, at den gamle Afgift af 40 Franks for 100 Kilogrammer igjen træder i Kraft.

Paa Lloyds Caffehuus er det bekjendtgjort, at, da den svenske Regjering nu bruger mange af sine Kjøbmandsskibe til Transporter, saa er det fremmede Skibe tilladt, indtil Aarets Udgang, at udføre svenske Producter under de samme Betingelser, som er Tilfældet med de Svenske.

I Frankrig hersker de bedste Udsigter til en riig Høst og Kornpriserne ere alt faldne.

Paven har erklæret Staden Civita-Vecchia for Frihavn.

Ikke før var Hamborg bleven frie og Elb-Blocaden ophævet, da man der bestræbte sig for at sætte Banken paa samme Fod, som den havde været før, og hvorved den igjennem to Sekler havde været Foreningspunctet for en stor Deel af Europas og de øvrige Verdensdeles Vexel-Forretninger. — Det ansaaes nødvendigt, at affondre det der var skeet fra det der skulde skee. Bank-Directionen har derfor, da den igjen sattes i Besiddelse af Banken, sluttet de Regninger, der vare førte til den Tid da Banken tømtes, og har givet Interressenterne nye Conto for de Fonds, som de nyligen have indleveret i Sølvbarrer; hvilke skal næsten udgjøre den Sum, som Prindsen af Eckmühl lod udtage.

Indtil den 24 Juni var ankommen til Petersborg og Cronstadt 215 Skibe. Barkerne med Tilførsel fra det indre af Landet, vare for det meste ankomne; men Vragningen af Hamp og Talg havde endnu ikke taget sin Begyndelse. Priserne paa disse Artikler synes at ville falde betydeligen, i Særdeleshed paa Hamp, som nu noteres af bedste Sort til 50 Rub. pr. Pud. Priserne paa udgaaende Varer ere følgende: Novgorosk tolv Band Hør 155 Rub.; guul Lysetalg 183, hvid dito 162, Sæbetalg 165, Potaske 95 Rub. pr. Berkovitz eller 10 Pud; ordinair Jern 3 Rub.; bedre 4 Rub., Hampolie 7, Linolie $14\frac{1}{4}$, Huusblas 350, Jufter 52, Saalelæder 35, Svinebørster, 1 Sort 73; 2 Sort 26. Guul Vox 51, hvid dito 65, hvide Voxlys 78 Rub., alt pr. Pud. Seildug 45 a 70, Ravndug 38 a 40 pr. Stk. af 50 Arschin; Hvede 26, Hørfrø 23, Rugmeel $18\frac{1}{2}$ Rub. pr. Tschvert; raae Huder 21 Rub. Stk. Af indkomne Varer noteres Bomuld 50 Rub., Bomolie 27, Blyhvidt 16, Caffe 35 a 46, Cochenille 1700, Caneel 200 a 140, Kardemomme 300, Korender 22, Galæble 60, Indigo 240 a 500, hvid Ingefær 45, søde Mandler 50 a 55, bittre dito 24, Peber 40, Risengryn 20, Raffinade 62 a 64, Melis 46 a 52, raa Sukker 30 a 46. Tin i Stænger 51 Rub., alt pr. Pud; Medoc Viin 250 a 500, hvid og Graves 300 a 475 Rub. pr. Oxehoved, Maderaviin 8 a 1500, Mallaga 500 a 1000, Porto 1000 a 1500 Rubel pr. Pibe.

Engelland. Til de Londoner Kjøbmænd har Jamaikaflaaden medbragt 700,000 Pund i Sølvdalere og Guld- og Sølvbarrer. — Endnu er den almindelige Opmærksomhed henvendt paa Lord Cochrane, og vil endnu længe blive det. I et af Underhusets sidste Møder foreslog Lord Edrington en Motion til en Adresse til Prinds-Regenten, for at bede ham, at formilde den Lord Cochrane tildømte Straf i Betragtning af hans Tjeneste. Motionen blev udsat til videre. Endskjøndt Lord Cochrane er udstødt af Underhuset som Repræsentant for Westminster, saa have dog de for Westminster Vælgende i en stor Forsamling raadslaaet om han ikke burde vælges paa ny. Den bekjendte Sir Francis Burdett holdt i denne Anledning en heftig Tale mod Ministrene, i hvilken han erklærede, at Lord Cochrane var uskyldig, at han var bleven uretfærdig forfulgt, og at han derfor fortjente at beskyttes og igjen at vælges af Westminsters Indbyggere. Han gjorde Forslag til flere denne Sag angaaende Beslutninger. I en af disse forpligter endog Staden Westminster sig til, at bære alle Omkostningerne ved Lord Cochranes nye Valg. Men hvad der herved gjør meest Opsigt er, at Lord Cochranes Fader, Lord Dundonald, har, i et i de engelske Aviser den 14 Juli trykt Brev, beskyldt sin Søn for, at han har anmasset sig Æren for Opfindelsen af de af ham i Basque-Roads brugte Ild-Kugler, uagtet de vare opfundne af Faderen; at han flere Gange voldelig er bleven mishandlet af sin Søn, og at endog hans Betjente voldelig have forbrudt sig imod ham; at han ofte havde advaret sin Søn for Hr. Cochrane Johnstone's slette Caracter, men kun derfor havde modtaget Utak og Mishandling. Herimod har Lord Cochrane den 15de Juli udgivet et Brev, i hvilket han erklærer sin Fader for afsindig, siger at alle dennes Klager ere ugrundede, og forsikkrer, at han i de sidste Aar havde understøttet sin Fader med 8000 Pund Sterling. (Lüb. Av.)

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Østerrig. Det Wienske Publicum tager megen Andeel i den liden Prinds Napoleons Skjebne; hans Skjønhed og Livelighed roses meget.

Elba. Bonaparte er meget munter og arbeidsom, og en Mængde Kunstnere og Arbeidere forskrives til Øen. Nogle Bygninger nedrives for at skaffe ham et større og prægtigere Slot, end det han hidindtil beboede. Napoleon er meget venlig, giver ogsaa mange Penge ud. Der komme bestandig mange Engellændere fra den engelske Eskadre til Porto-Ferrajo, for at gjøre ham sin Opvartning; han modtager dem meget venligen.

Lübecker Anzeiger meddeler følgende, dateret Lübeck den 26 Juli. De nyeste Efterretninger, som vi have erholdet over Sverrig fra Norge, lyde intet mindre end fredeligen. De forbundne Magters Commissarier have i fuldkommen Overeensstemmelse med hinanden underhandlet siden den 12 Juli med Hs. Høihed Prinds Christian. Hovedformaalet for disse Underhandlinger var en Vaabenstilstand, saavel til Lands som til Vands, hvilken Commissarierne ogsaa vilde bevilge under den Betingelse, at tre norske Fæstninger overgaves til Sverrig. Prindsen udbad sig 14 Dage at betænke sig i til Stænderne vare sammenkaldte, men da Commissarierne ikke vilde bie saalænge, venter man dem om en kort Tid tilbage, og Haabet om et gunstigt Udfald af Sendelsen er forsvunden. General Anker er anden Gang gaaet til Engelland. Nye Deputerede afsendtes end videre dertil. Høsten lover i Norge at blive overflødig, dog ere Kornpriserne øieblikkeligen meget høie. Kronprindsen af Sverrig vilde den 12te opbryde til Hæren og for det første begive sig til Ørebroe. Transporten af svenske Tropper og svenske Krigsskibe varer ved til Gothenborg. Foruden Brigger og Fregatter vare til den 19de allerede 6 svenske Linieskibe tilligemed mange Transportskibe med Tropper gangne nord paa gjennem Sundet. End paastaaer man, at i Tilfælde af en Krig, Norge fornemmeligen fra Søsiden ved Landgange paa forskjellige Puncter vil vorde angreben.

London, d. 19 Juli. Skatkammerkantzleren har i Overhuset foreslaget at bevilge de ved Krigen ulykkelige Indvaanere i Tydskland 100,000 Pd. Sterling, der og blev antaget. Huset vedtog endvidere at bevilge en Sum af 100,000 Pd.

St. for fattige Geistlige, som et Tilskud til Dronning Annas Gave. Endelig bevilgede ogsaa Underhuset endnu 100,000 Pd. St. for de overordentlige Udgivter ved Civillisten i Aaret 1814. Endvidere 90,000 Pd. St. for Militair-Canalen i Irland o. s. v. — Den 14 Juli havde Hr. Edmund Bourke, Hs. Maj. Kongen af Danmarks overordentlige Gesandt, sin høitidelige Tiltrædelses-audients hos Dronningen. Prindsregenten har udnævnt Hr. Charles Mellish, Esq., til Agent og Consul ved den Nedersachsiske Kreds og de frie Stæder, Hamborg, Lübeck og Bremen.

Leipzig, d. 17 Juli. I Gaar havde vor Stad den høie Lykke at see Hs. Maj. Keiseren over alle Russer, Alexander den Velsignede, inden sine Mure. Ubekjendt kom Hs. Keis. Majestæt hertil, men aldrig saasnart blev det bekjendt, førend ogsaa alle ilede til for at see og hilse paa hele Verdens Befrier og Fredsstifter. Om Aftenen var Staden illumineret. I Gaar var stor Revüe, hvorefter Hs. Majestæt tiltraadte Reisen.

Petersborg, d. 5 Juli. Til Hs. Maj. Keiser Alexanders Tilbagekomst gjøres store Tilberedelser. En herlig Triumphbue med skjønne Søiler og passende Sindbilleder bygges ved Petershoff, for siden i Granit at udhugges til Efterverdenens Minde.

Om Forholdene i det Indre af Schweitz ere Rygterne meget foruroligende. Regjeringen i Bern skal have sammentrukken et betydeligt Corps Militser (Landeværn) paa Grændserne af Canton Argau, hvor Bern endnu har mange Venner, og true samme med at falde ind deri. Fra den anden Side skulle i Nabocantonerne mange Officierer og meget ungt Mandskab holde sig rede til at drage Regjeringen i Argau til Hjelp, dersom det skulde komme til Fiendtligheder. Cantonerne Zürich, Argau, Waadt og Glarus have tiltraadt Forbundsforeningen.

Den Franske Statsgjeld, som skal, efter Hamborger Correspondent No. 38 for dette Aar beløbe sig til een Milliard, sexhundrede og fyrgetyve Millioner, firehundrede og ni og tredíesindstyve Tusinde Franker, udgjør omtrent lige saa meget i danske Rigsbankdalere.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 62.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 2 August 1814.

Ved Aarhundredets Begyndelse.

(Efter Schiller.)

Ædle Ven! hvor aabner sig for Freden,
hvor for Frihed sig et roeligt Hjem?
Blodbestænkt Aarhundredet foer heden;
Blodbestænkt det nye træder frem.

Løst er Baandet om Europas Lande,
og de gamle Skikkelser forgaae;
Nil og Rhin, selv Oceanets Vande
Krigens Brand at standse ei formaae.

Tvende Folk, hinanden lig' i Vælde
gribe efter Sceptret paa vor Jord,
og fra Zahras Sand til Nordens Fjelde
raser Kampens Gud med Brand og Mord.

Guld at yde dem den Svage haster;
og, som Brennus i hin Rommerfærd,
paa Retfærdighedens Vægtskaal kaster
Franken stolt sit tunge Kaabersværd.

Sine Flaader strækker stolten Britte,
Som to Kjæmpearme mod ham ud;
og dit Rige, frie Amphitritte!
Aabnes kun og lukkes paa hans Bud.

Til Sydpolens ubekjendte Stjerner
gaaer hans Vei, ja selv til Nordens Is:
Lande, som et end'løst Hav bortfjerner,
finder han, kun ei et Paradis.

Ak, forgjæves søges, aldrig findes
dette skjønne, lykkelige Sted!
hvor om gylden Friehed Krandse vindes,
hvor det skjønne boer i evig Fred.

Stort er Jordens Omfang; Bølger bade
Kyster der, hvor Cooker selv ej kom;
men paa denne grændsesløse Flade
er for ti Lyksalige ei Rum.

Dyd og Pligt for Herskesyge rømme,
Retfærd bøier sig for Guldets Klang;
Friehed findes kun i vore Drømme
og det Skjønne blomstrer kun i Sang.

Schaldemose.

Liv og Død.

Tiden rinder;
Trinde Kinder,
Ungdom svinder;
Selv dens Minder
Brat forgaae.

I Dal Vaarvinde
Os kjøle linde;
Paa høie Tinde
Stormhære binde
Bjerget luftig Krands.

Paa Jorden i Blinde
Vi rave; ei finde
Maalet; vi vinde
Ak kun en Hinde
Af Saligheds Frugt.

Hvilket mon dig blinder?
Hvad gav dig Øiebinder?
Hvad er dig vel til Hinder?

Klotho anbinder,
Lachesis spinder,
Og omtvinder
Jo Livets Traad!

Hvor blev dit muntre Sind?
Ret som den hvide Hind
Snelt det bortfløi!

Dog, naar Ven vi mindes,
Eller kjer Venindes
Tro, og søde Qvindes
Elskov; da er Pindes
Verden Himmelrig.

Lad Tider lide!
Lad Kinder blegne!
Lad Ungdom segne,
Med barske Qvide,
I favre Vaar!

Lad Vinde syde!
Lad Storme bruse!
Lad Modgangs Sluse
Din Ro ei bryde;
Men staae kun fast!

Fra Hjemmet vide
Vi skilte ere;
Men Aanden bære
De Engle blide
Derop i Dødens Stund!

J. E. C. Hiort.

En Anmærkning om Redactionen af Maanedsskriftet Athene.

(Indsendt.)

Hr. Justitsraad Baggesen synes paa flere Steder i sine nyeste Skrifter at pege paa, at Hr. Bibliotheksecretair Molbech ei er retmæssig Udgiver af Maanedsskriftet Athene. Endskjøndt man vel, hvis dette virkeligen skulde være Tilfældet, havde Grund til at vente, at de forrige Bestyrere havde offentligen erklæret sig imod en saadan Anmasselse, eller og at det her var gaaet saaledes som da den eene tydske Allgemeine Litteraturzeitung deeltes i tvende, den jenaske og halleske, at man nemlig havde faaet to Athener istedet for een; saa vilde det maaskee alligevel ei være et utaknemmeligt Arbeid om Nogen efter den naturlige og den borgerlige Rets Principer vilde undersøge: hvorvidt en Forlægger, naar Bestyrerne af et paa hans Forlag hidtil udkommet periodisk Værk, ei meer

ville befatte sig med Udgivelsen deraf, og ei heller have overdraget den til nogen anden, da er berettiget til, selv at vælge en nye Redacteur, om den forrige Bestyrelse endog ikke derom adspurgtes, og om endeligen den af Forlæggeren valgte Redacteur med Rette for Modtagelsen af Valget kan bebreides. Det maae vel tilføies, at Indsenderen hermed aldeles ikke paastaaer, at dette er Tilfældet med Athene. Han har tvertimod hørt, at de forrige Bestyrere ere iforveien, uden at protestere derimod, blevne underrettede om den med Udgivelsen foregaaede Forandring; men da denne Sag dog engang er offentligen bragt paa Bane, saa synes en Undersøgelse (sine ira & studio) af den fremsatte Opgave dog at kunne love noget videnskabeligt Udbytte af en Strid, der ellers efterhaanden synes at tage en heel uvidenskabelig Vending.

Dansk Mynt-Anekdot.

(Udaf: Journal for Politik rc., af Dr. Odin Wolff, Juni Heftet 1814.)

I Surinam und seine Bewohner von Kunitz (Erfurt 1805) pag. 125, berettes: "Mangelen paa klingende Mynt er saa stor i Surinam, at vare ikke nogle Danske 12 Skillingstykker (som dog kun have fem Styvers Værdie i Landet) satte i Omløb i Colonien, vilde man ikke engang vide Noget af Sølvpenge, end sige af Guld." — Hvilke Danske Tolvskillinger ere disse, og hvorledes ere de komne til Surinam?

Indenlandske Efterretninger.

Igjennem det Kongel. Danske Cancellie er, under den 30 Juli d. A., udfærdiget en Placat af følgende Indhold: "Det har behaget Hans Majestæt Kongen, under Gaars Dato, allernaadigst at resolvere: "At Sølvværdiens Bestemmelse til 1ste August d. A. maae, i Betragtning af de særdeles Conjuncturer med Hensyn til Norge, udsættes; og at den nu værende Sølvværdie skal tages til Følge, saalænge indtil en nye bestemmes."

Ved det hæftige Tordenveir, som sidste Løverdags Morges Kl. imellem 4 og 5 hørtes her saa rædsomt i Kjøbenhavn, indtraf det ulykkelige Tilfælde, at Lynilden antændte den østre Fløi af Bager Olsens Gaard ved Lyngbye, hvorved denne, al muelig anvendt Umage uagtet med gode Sprøiter og Brandredskaber, gik op i Luerne. Denne virksomme og agtede Mand er saa meget mere at beklage, som han i sin Hustroe kort i Forveien har mistet en kjer og troe Ledsagerinde paa Livets Bane.

Mariboe, den 29 Juli. I Dag blev her i Mariboe i Overværelse af en stor Mængde Tilskuere foretaget den sædvanlige Stutterie-Besigtigelse. 14 Hingster forevistes. Begge de udsatte Priisbelønninger bleve vundne og uddeelte; nemlig den første til Sognefoged Klinge i Vester Nordlunde, under Sæbyeholms Gods, paa 100 Rbdlr. S. V. = 1125 Rdlr. D. C.; den anden til Gaardmand Jens Knudsen paa Øen Lang, under Grevskabet Christianssæde, paa 40 Rbdlr. S. V. = 450 Rdlr. D. C. Desforuden lod Hans Excell. Geheime-Statsminister Grev Reventlou forevise for Commissionen en saare skjøn og fortrinlig god mørkebrun Hingst, Sturza kaldet, der nedstammer fra en Moldauisk vild Race, og som i det løbende Aar havde bedækket 28 Hopper, hvorved Hesteracen paa Grevskabet onseelig er bleven forbedret. — I den selvsamme Sandhøi ved Nørreballe, hvor Steenkrukken blev funden med et lidet Barn udi, skal tillige være funden en stor Ring, som formenes at være af Guld; hvorom nærmere og omstændeligere Efterretning forventes. — En liden Griis, som for 4re Uger siden her i Mariboe kostede fra 24 til 30 Rd., kan nu kjøbes for 8 til 10 Rd., et Par Ænder for 4 Rd., et Pd. Herregaards Smør for 3 Rd., en Malkekoe for 200 til 250 Rd. (tilforn 5—6— ja 700 Rd.), en Tønde Hvede betales her med 70—75—80 Rd.; alt i D. C. (Mariboe Av.)

Aalborg, den 29 Juli. Ved den i Søndags i Buddolphi Kirke til Høimesse holdte Mindetale over høistsalig Kong Christian den Syvende, opførtes Sørgemusik; desuden havde Kirkens Værge, den patriotiske Hr. Kattuntrykker og Dannebrogsmand Schiellerup, for at forhøie Festen, paa det smagfuldeste ladet Kirken udpynte, ved at lade Lysene brænde saavel i Lysekronerne som paa Alteret og Prædikestolen, der var omvundet af Guirlander og sort Flor, og paa Alteret var anbragt den høist-

salige Konges Chiffre, omvundet med en Egekrands. (Aalborg Av.)

Viborg, den 27 Juli. I flere danske Aviser anføres det nu, "at det ligesaa billigt, som de om Manden læste Vers, burde bringes til Publicums Kundskab, at Hr. Agent Buchwaldt i Viborg, som en Mand, der ved lykkelig Handel har erhvervet sig Rigdom og tillige er godgjørende, har foræret 10,000 Rdlr. D. C. til Raadhusets Reparation i Viborg." Samlerens Udgiver bør ved denne Leilighed ikke lade uanmærket, at Hr. Agenten gjorde Byen denne sjeldne Foræring førend Hs. Maj. benaadede ham med Caracteer; men, da han ved andre Leiligheder har undslaaet sig for at nævnes offentlig, som Byens Fattiges Velgjører; saa ønskede Mandens Delicatesse heller ikke ved denne Leilighed at nytte Avisens Basune, for at faae overalt kundgjort, hvad man her i Byen vel vidste; men som Udgiveren nu og bør meddele sine Læsere, efterat have tilføiet Grunden for hans Taushed derom til denne, som det synes, beleilige Stund. — Kornpriserne staae nu meget lavere, end forhen, et Bevis for, at Forraaden er større end sædvanlig paa denne Aarstid. — Fiskeriet i Limfjorden er aldeles ophørt, naar man undtager Aal, som ere overdrevne dyre. Kjødet er allene det, som holder sig i høi Priis bestandig.

(Viborger Samler.)

For Cancelliet er andraget, at en i Aaret 1809 afdød Embedsmand, i Følge en i hans Boe funden Regning, efterlod sig en Fordring paa en Kjøbmand, stor 3802 Rdlr. 2 Mk. 16 ß. for gjorte Forskud og Laan, hvilken Sum Debitor under forskjellige Paaskud unddrog sig for at betale Creditors efterladte Enke, saa at Sagen henstod indtil der i Septbr. 1811 blev sluttet Forliig imellem dem, i hvis Følge Debitor skulde afdrage Gjælden med 150 Rdlr. aarligt, hvorimod han fritoges for at svare Renter af Samme, ligesom Creditrix og Arvinger frafaldt alt videre Krav i Tilfælde at en af Parterne døde, før hele Kapitalen var afbetalt. Da Debitor nu har nægtet sit Samtykke til dette Documents Omskrivning til Rigsbankpenge, have Vedkommende forespurgt: 1) om denne Gjæld bør behandles efter Forordningen af 5te Jan. 1813 §. 31 eller efter §. 23 omskrives til Rigsbankpenge; 2) om Gjældens Alde i sidste Fald bør regnes efter Regningens Datum den 14de Octbr. 1808 eller efter det afsluttede Forligs Datum den 6te Septbr. 1811; 3) om ikke den aarlige Afbetaling uagtet Forords. §. 26 kan paastaaes i nærværende Tilfælde i Betragtning af de store Fordele, som ved Forliget tilstodes Debitor, og 4) hvis den aarlige Betaling bør vedblive, hvorledes da Sammes Beløb 150 Rdlr. nu vil blive at erlægge i Rigsbankpenge. Collegiet har derpaa svaret: qvoad 1mum, at, hvis det afsluttede Forlig, som det af Udtrykket "Documentets Omskrivning" maa sluttes, er forfattet skriftligt, er det efter Cancelliets Skjønnende klart, at allerhøistbemeldte Forords. §. 23 derpaa er anvendelig; qvoad 2dum, at, da Gjælden oprindeligviis kun var Regningskrav, der ei gav Ret til at fordre Betaling efter Omskrivningsforholdet (ved Forords. §. 31) kan vel alene Forligets Datum komme i Betragtning; Qvoad 3tum, at Forords. §. 26 og §. 32 ei kunne blive uanvendelige formedelst de omhandlede Vilkaar; derimod maa Cancelliet bemærke, at der bør erlægges Renter efter Forords. §. 25 af de Summer, der ifølge Foreningen skulde have været betalte, men som ifølge Forordningens Bud fremdeles crediteres, og qvoad 4tum, at dette Spørgsmaal efter det under No. 3 Yttrede vil bortfalde, hvorhos bemærkes, at Creditrix kunde ifølge Forords. §. 28 confr. Placat af 10de August f. A. §. 5, 13 og 14 valgt at lade dem enkelte Terminer udbetale i D. C. eller Rigsbankpenge N. V. efter Indløsningsforholdet 1 for 6, men at dette Valg nu, da det i allerhøistbemeldte Forords. §. 28 foreskrevne Halvaar er udløbet, maa bortfalde. I Øvrigt vil det afhænge af Vedkommende at lade disse Qvæstioner afgjøre ved Domstolene, saafremt de ei anderledes kunne forenes. (Coll. Tid.)

Altona, den 18de Juli. Det er her bekjendtgjort at et spansk Skib, den hellige Georg kaldet, kommende fra Smyrna, krydser omkring i Nordsøen, og at Pesten skal herske derpaa, hvorfor det ogsaa allerede er bleven viist tilbage fra adskillige hollandske og andre Havne i Nordsøen. Denne Efterretning er strax ved Ilbud sendt til Overretten i Glückstadt. (St. Tid.)

Torsdagen den 4de August høitideligholdes Universitetets Sørgefest til Hs. Durchl. Hertug Frederik Christians Minde i Trinitatis Kirke, Kl.

12 Formiddag. Rector Magnificus, Professor P. E. Müller, holder en latinsk Tale, for og efter hvilken afsynges en Cantate, ledsaget af Instrumentalmusik; begge Dele udføres af de Studerende. I Kirken indlades ingen uden sortklædt eller i Uniform med Sørgeflor. (S. Bl.)

Kjøbenhavns Børs den 2den August.

Cours. Hamb. 2 M. 558$\frac{1}{2}$, a vista 566$\frac{2}{3}$. London 2 M. 22$\frac{1}{2}$ Rbd. Spec. 560. — Specier solgtes til 34 Rbmk., for Committeesedler blev givet 63$\frac{1}{2}$ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Den grædske Ild er opfunden af Callinichus fra Heliopolis i Syrien. Keiser Constantinus Pogonatus betjente sig deraf, for at opbrænde Sarasenernes Flaade. Vandet, som slukker den sædvanlige Ild, havde ingen Magt over denne Menneskekjønnets Færle. Denne Sammensætning, som man ogsaa kaldte den brændende Olie, Havilden, den sydende Ild, fortærede, beretter man, Jern og Steen, fulgte alle de Retninger man vilde give den, og kunde ikkun slukkes med Viinæddike, Sand eller Urin. I Søebataillerne fyldte man Branderne dermed, og slap dem, for Vindens Bøer, ud imod de fiendtlige Skibe. Ved Slagene paa Land, og ved Stædernes Beleiringer, blæste man denne Ild ud gjennem Kobberrør, omsvøbte ved Enden med brændende Værk. Man kom den undertiden som Krudt, eller som Olie, i Glasflasker eller Leerkrukker, som Soldaterne kastede med Haanden, ligesom de vare Granater, efterat have tændt deres Lunte. Den rædsomste Maade, at bruge den paa, var, at afskyde den ved Flisbuen. De grædske Keisere, som følede Værdien af et saa rædsomt Vaaben, gjorde en Statshemmelighed af dens Sammensætning. Naar Fyrster, Venner eller Bundsforvandte, forlangte den af dem, skikkede de dem Ilden tilberedt, men skjulede dem omhyggeligen den Konst, at gjøre Magen dertil. Det var, sagde de, en Himmelgave, bragt Constantin den Store af en Engel, med udtrykkeligt Forbud, ikke at meddele den til Nogen; og de, som vare saa uforsigtige, bleve dræbte af Lynild. Vulturius paastaaer, at angive dens Sammensætningsmaade. Under Ludvig den Femtendes Regjering fornyede en Chymist fra Grenobel, ved Navn Dûpre de Mayen, Virkningerne af Callinichus's Opfindelse, i en Sammensætning, som blev prøvet med Fremgang i Brest, og som man siden forbød Opfinderen at kundgjøre. Callinichus levede Aar 670 efter C. F. (Mariboe Av.)

(Af Handels-Tidenden.)

Vare-Forraadene skal alt være temmelig betydelige i Hamborg, endog stort, for det øieblikkelige Krav; hvorved Priserne ere noget lave og gjøre Varerne til en Gjenstand for Speculationen og for udenlandske Bestillinger. — Assurance-Præmierne ere meget moderate: fra og til London, Hull og Leith $\frac{3}{4}$ a 1 PC., Amsterdam og Leer $\frac{3}{4}$ a 1 PC., Bourdeaux og Nantes 1$\frac{1}{2}$ a 1$\frac{3}{4}$ PC., Liverpool 2 a 2$\frac{1}{2}$ PC., St. Petersborg og Riga 2 a 2$\frac{1}{2}$ PC.; Lissabon og Porto 2 a 2$\frac{1}{4}$ PC.; Cadix, Mallaga 3 PC.; Triest, Venedig 5$\frac{1}{2}$ a 6 PC. Fra Lybek til St. Petersborg $\frac{3}{4}$ a 1$\frac{1}{4}$ PC.; fra London til St. Petersborg 2 PC.; fra London og Riga 1$\frac{3}{4}$ PC.; fra Bourdeaux til St. Petersborg 4 PC.

Det engelske Gouvernement har officiel anmeldt til Prindsen af Benevent Blocaden af de nordamericanske Havne, fra Black-Point indtil Spidsen af Ny-Brunsvik, for at afholde den franske Handelsstand fra Speculationer paa disse Havne.

Fra Begyndelsen af Juli Maaned udgives ugentlig i Stockholm en Landtbruks-Tidning af nogle af det Kongl. Landbrugs Academies Medlemmer. Dette Blads Formaal skal være at meddele smaae Afhandlinger og Underrettelser angaaende alle Dele af det egentlige Landbrug, Havedyrkning, Fiskerie m. m., samt de Bisysler, som staae dermed i Forbindelse, f. Ex. Forædlingen af Hør og Hamp, Salpetertilvirkning, Brændeviisbrænderie, Teglværker m. m. Hvad der af dette Blad kan interressere danske Læsere, lover Udgiverne af Handelstidenden at bringe til almindelig Kundskab i bemeldte Blad. — I det første Nummer af ommeldte Tidende omtales Professorerne Olufsen og Begtrup med fortjent Hæder. Deres Navne sættes ved Siden af Young, Sinclair, Schneeh, Thaer. — Hvor ivrigen man i Sverrig nu søger at fremme Landvæsenet, kan sees af, at ethvert Lehn har

eller faaer sit eget Landhuusholdnings-Selskab. Det var ellers ønskeligt, om man i ethvert Land kunde sige om sin Bondestand, hvad Udgiverne af Landtbruks-Tidningen siger om den svenske Landbruger: at han ei allene er arbeidsom, men og i Almindelighed tilbøielig til Forbedringer, og ofte endog til nye Opfindelser, hvorom man letteligen skal kunne overbevise sig ved Reiser om paa Landet. — Paa Gulland maa en Jordbruger give Præsterne Tiende af al Afgrøden, endog af Græsset, af Fiskeriet, af Land og Strand, Levende og Dødt; han maa sætte Gjerdsel om Præstens Ager, dyrke hans Mark, bjerge hans Høst, kjøre Brænde til ham, bygge Huus for ham, og kjøbe sin Plads paa Kirkegaarden med et Creatur af sin Stald. Det er intet godt Tegn, at der spørges, om denne Gullændinger har noget fremfor Herregaards Bonden. Med alt dette har dog Gulland en Folkemængde af 1207 Mennesker paa en svensk □ Miil; den svære Tiende siges imidlertid at være Aarsag i at denne Øe, skjøndt med meget frugtbar Jord, maa staae tilbage for det magrere Øland, som har 2142 Mennesker paa □ Miil. Ved at anmelde det i Professor Begtrups Beskrivelse over Agerdyrkningens Tilstand i Danmark 6te Binds 2den Deel S. 471 anførte Exempel paa at saae Byg, Rug og Kommen tilsammen, have Udgiverne ikke røbet meget stor geographisk Kundskab, da de lade Hiørring Amt ligge i Sjælland.

Af en Bekjendtgjørelse i de engelske Aviser sees, at det i London til de tilsyneladende Druknedes og Dødes Redning stiftede Selskab har været et Redskab til et stort Antal Familliers Hjelp og Trøst, da det, siden dets Oprettelse i 1774 har gjengivet til deres Paarørende, til deres Venner og til Staden 3861 Mennesker, som ellers vilde for tidligen have endt deres Dage. Omtrent 17,000, der have ædsket Præmie, ere blevne belønnede.

I de sidste Dage af Maj Maaned solgtes i Edingbourg nye Kartofler til 4 engelske Skilling for ½ Fjerdingkar.

De engelske Postvogne, som bruge af den patentere Vognsmørelse anti — attrition composition — tilbagelægge dagligen 10 til 15 danske Miil og det i 4 til 5 Uger i Rad, uden at behøve at aftage et Hjul eller en Lundstik og det med en Udgift af mindre end een engelsk Skilling. Vognenes Gang og Trækket for Hestene skal tillige være lettere.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

England. Ministerial-Tidenden, the Courier, indeholder følgende: "I Aften debatteredes i Underhuset over Lord Ebringtons Forslag til en Addresse til Prinds-Regenten, i hvilken denne skal ansøges, at Lord Cochrane maa eftergives Straffen at staae i Gabestokken. Det er sandsynligt, at en Tilkjendegivelse fra Kronen vil gjøre dette Forslag overflødigt." Lord Sidmouth har i et Brev tilkjendegivet Lord Cochrane, som holdes fængslet i Kings Bench, at Prinds-Regenten har udstrøget ham af Fortegnelsen over Ridderne af Bathordenen, og forlanger Udleverelsen af Ordenstegnene, hvilket sidste Lord Cochrane har vægret sig ved. — Den 16 Juli skede, i Anledning af Lord Cochranes Udstødelse af Underhuset, det ny Valg for Westminster i Coventgarden. Sir Francis Burdett holdt en Tale til Forsamlingen, i hvilken han anmodede den om, igjen at vælge den mishandlede og uskyldige Lord Cochrane, og hvori han, som sædvanligt, beærede Parlamentet, Regjeringen, Dommerne, ja endog de Avisskrivere, der ikke havde været paa hans Partie, med hans bittre Dadel. Flere Personer talede i en lignende Tone. Ved den offentlige Forespørgsel, om nogen havde en Candidat at foreslaae, fandtes ingen Medbeiler; hvorpaa Lord Cochrane med Frydeskrig og Jubel blev udraabt som valgt Repræsentant for Westminster. Endskjøndt Regnen faldt i Strømme, var dog hele Pladsen proppet fuld af Mennesker af de lavere Classer, hvilke Sir Francis Burdett siden lod give 3 Tønder stærk Øl til Vedergvægelse.

Elbas Behersker, Buonaparte, skal eie betydelige Summer i de engelske Fonds; af de franske har han 4½ Mill. Franker i aarlige Indkomster, hvilke ere sikkrede ham ved Overeenskomsten. Hans Svoger, Prinds Felix (Bacciochi) har kjøbt Godser i det Bolognesiske for 1 Mill. Franker.

De velgjørende Følger af den tilbagevendende Fred og Hamborgs Befrielse bliver med hver Dag tydeligere. Denne lille Stat fremblomstrer mærkelig; Børsen og Børsenhalle fremviser atter det glædelige Billede af Liv og Arbeidsomhed; de Mænd, som til den Tid, da det gjældte om deres Fædrenestads Befrielse, have viist sig virksomst, ere vendte

angerløse tilbage til deres vante Beskjæftigelser; i mange af de Gader, som ere skilte ved deres Ureenlighed, særdeles i de, som ligge i Nærheden af Canalerne, hvilke ere opfyldte med flere Hundrede Skibe, finder den forrige Menneskevrimmel Sted; dog mangler det endnu meget paa Arbeidere. De til Lazarether indrettede talrige Huse og Bygninger ere for største Delen ledige, og de Syge og Reconvalescenterne bringes til Skibs til Frankrige. Regjeringen arbeider i Stilhed paa at sætte Finanzerne i deres forrige Tilstand, og de gamle Statscreditorer tør igjen nære noget Haab, særdeles da ved de nye Indretninger mange Grene, f. Ex. Told og Stempling ere blevne mere indbringende, men fremfor alt afgiver Accisen et betydeligt Overskud. Posterne ere igjen indrettede med den gamle Ubeqvemmelighed af deres Fordeling i flere, tildeels langt fra hinanden liggende Huse; Forbindelserne med Hofferne blive paa ny indledede; en Preussisk Gesandt og en Østerrigsk Charge d'Affaires befinde sig for nærværende Tid der; en Syndikus er bestemt til Congressen i Wien; en anden er med en Deputation af Borgere sendt til London; 2 Bankborgere befinde sig for nærværende Tid i Paris, for der at forvalte det Institut, de forestaae. Den indvortes Forfatning er hidtil bleven uforandret, kun Raadet, som ved Døden og frivillig Fratrædelse har mistet 5 Medlemmer, 4 Kjøbmænd og en Lærd, er endnu ikke bleven fuldstændigt, ligesaalidet som de Overældste, i hvilket Corps Aabningen er endnu betydeligere. De af Borgerskabet udnævnte Deputerede have deelt sig i Sectioner; af deres Arbeider hidindtil er endnu ikke noget blevet bekjendt.

I Mynten i Paris, hvor Medailler præges, er man nu sysselsat med at præge den første Medaille i Anledning af Kongens Regjeringstiltrædelse; der udtrykker Hans Majestæts lykkelige Tilbagekomst, og indeholder paa den ene Side en qvindelig Figur, der forestiller Frankrig, som forventningsfuld udstrækker begge Arme mod et Skib, der for fulde Seil kommer fra den aabne Søe, med Omskrivt: "Det bærer Verdens Lykke." Den anden Side viser Kongens Brystbillede med blottet Hals og i Lokker flagrende Haar med Omskrivt: "Ludvig den Attende, Konge af Frankrig og Navarra."

Ved Hs. Majestæt Keiseren af Østerrigs Indtog i Wien, vurderede man Fyrsten af Esterhazys Paaklædning til 6 Millioner Gylden. Prindsens Støvleqvaster vare Brillanter, Kanterne fine Perler, Knapperne i hans Husaruniform vare Diamanter, Snorene Perler, saa store som Ærter; paa hans Bjørneskindshue straalede en tyrkisk Sultan eller et tyrkisk Riis af de kostbareste Ædelstene. — Indtogsaftenen viste Keiseren sig i Skuespilhuset, hvor man gav Irene, og hvis Sal var oplyst med 300 Lysekroner og Lampetter. Wiens Oplysning den Aften overgik maaskee Alt, hvad man endnu nogensinde af det Slags har seet. For et gjennemsigtigt Malerie (et Transparent) som den bekjendte Handelsmand (Banquier) Greve von Fries havde ladet forfærdige, erholdt allene Maleren en Betaling af 20,000 Gylden. Hertugen af Sachsen-Teschen havde ladet sin Bygmester forfærdige Udkastet til en Belysning (Illumination) hvis Omkostninger beregnedes at ville beløbe sig til 90,000 Gylden; men han lod blot det mellemste Stokværk oplyse, hvilket kostede 40,000 Gylden, og de øvrige 50,000 uddele blandt de Fattige. Hele Wiens Stad syntes at staae i lys Lue, og dog udbrød intet Sted Ild. Flere end 500,000 Mennesker vrimlede i Gaderne, uden at der indtraf allermindste Uheld.

Ligesom man tilforn af Napoleons Navn udbragte idel herlige Spaadomme, fandt de Lærde ogsaa, da han var falden, hans Fald saaledes beskreven i samme: Nach Allen Politischen Operationen Liegt Er Ohnmächtig Nieder (efter alle politiske Gjæringer faldt han endelig ned).

Formedelst den standsede Handel med Smyrna er i Triest og Fiume skeet adskillige Bankerotter.

Iblandt de Mærkeligheder, man nu læser om Napoleon, er ogsaa det Vidnesbyrd, han i Aaret 1784 modtog fra sine Lærere i Militairskolen i Brienne, der lyder saaledes: "Bonaparte (Napoleon) fød den 15 August 1769, 4 Fod, 10 Tommer og 10 Linier høi, har fuldendt 4de Classe. Han har et stærkt Legeme, et ypperligt Helbred og er af Caracteer lydig, beskeden og taknemmelig. Han har stedse udmærket sig ved Flid, hvormed han har dyrket Mathematiken; men kun gjort maadelige Fremskridt i Historie og Geographie. I de skjønne Kunster og Latinen er han temmelig svag; han vil med Tiden blive en fortreffelig Sømand."

Wien, d. 20 Juli. Vor Hoftidende for i Dag beretter følgende: Ministeren for de udenlandske Sager, Fyrsten af Metternich, er i Gaar kommen hertil fra Paris. I Bruchsal har Hs. Durchlauchtighed Dagen før Hs. Russisk Keiserlige Majestæt afreiste derfra gjort Allerhøistsamme sin Opvartning, og derpaa over Stutgardt og München begivet sig hid. — Hendes Majestæt den russiske Keiserinde er med sin durchlauchtige Familie afgaaen til Baden. Allerhøistsamme vil opholde sig der indtil næstkommende September Maaned, og derpaa tiltræde Reisen til Wien, hvor Hun vil indtræffe paa samme Tid, som Hs. Majestæt Keiser Alexander. — Storhertugen af Toskana, Erkehertug Ferdinand er hidkommen fra Prag, og Storfyrstinde Catharina er kommen til Eger og til Frandsbrønden. — 5 til 600 Mand arbeide nu paa at istandsætte Slottet i Versailles. Kongen vil, efter sine Forfædres Exempel, der holde sit Hof, hvorved Paris i mange Henseender vil tabe betydeligt.

I Følge Beretninger fra Constantinopel hersker Pesten for nærværende Tid stærkt i Alexandrien i Aegypten, saavelsom paa Morea og alle Øer i Archipelagus.

Paa Øerne Corsika og Capraia er udbrudt en Smitsot, hvorfor i Trient og adskillige italienske Havne er anordnet streng Quarantaine.

Efter Rygtet vil Kongen af Sachsen vælge Friederichsfeld til sit Opholdssted og Hr. v. Ramdohr erholde en diplomatisk Betjening i Italien.

I de hannoverske Landes Casser modtages ei længer Napoleonsd'orer.

Fra den Tid af, at Bayern, ved at tage Würzburg og Aschaffenburg i Besiddelse, er kommen til at eie den største Deel af Franken, kommer den, allerede for et Aarti siden i Forslag bragte Forening af Donau og Rhinfloderne igjen paa Tale.

Fra Schweitz berettes, at de forenede Magter, efter Forlydende, ville tilstaae Schweitz Godtgjørelse for den Skade, det ved de mange Troppers Gjennemmarsch har lidt.

Journal de Paris indeholder følgende særegne Artikel: Hertugen af Angouleme har en vis Duverger, berømt Skøiteløber, i Nantes givet midt i denne Sommer det ganske nye Skuespil, at see en Skøiteløbning. Hr. Duvergers Skøiter ere en ganske ny Opfindelse. Børssalens Gulv var bleven belagt med Iis, paa hvilken Hr. Duvergers gjorde sine Kunster.

Hertugen af Sachsen-Weimar er ankommen til Haag.

Malte Conrad Bruun, som, efter tydske Blades Sigende, i 10 Aar har været en af de første Medarbeidere i den i Paris udkommende Journal de l'Empire eller des Debats, tager nu ei videre Deel deri, men udgiver selv et yndet Ugeblad under Titel af: Le Spectateur (Tilskueren).

Den 26 Juli ventedes, at Fyrst Blücher vilde sandsynligviis ved Fakkelskin holde sit Indtog i Berlin, hvor han først seent vilde indtræffe.

De forhenværende Konger af Holland og Spanien Ludvig og Joseph Bonaparte, opholde sig nu i Vaadtlandet, hvor de fortære mange Penge. Ved Prangins, i Nærheden af Nyon, have de kjøbt et Landsted samt 2de Skove, hvilke sidste de nu af en Mængde Arbeidere lade omgive med Grave og Træstøtter (Pallisader), da disse skulle tjene til Jagt og fremme Dyrs Ophold (Menagerie).

General Moreau's Enke ligger farligen syg i Paris.

München, d. 17 Juli. Prinds Eugen, forhen Vicekonge i Italien, beboer endnu stedse med sin Gemalinde det Hertugelige Vilhelmske Pallads. Begge, saavelsom alt deres Hoftyende, bære dyb Sorg over Keiserinde Josephines — Prindsens Moders — Død; og aflægge den blot ved Hofhøitideligheder, ved hvilke Prindsen da viser sig i fransk Generaluniform. Han holdt tilforn 300 Heste, men skal herefter blot ville have 50. En deel af hans talrige Betjente har faaet Afsked og er reist tilbage til Italien. Den forhenværende Gouverneur i Frankfurt, Greve Tascher, opholder sig nu hos Prindsen.

Efterat det nu er afgjort, at hverken Keiseren af Rusland, eller Keiserinden, hvilken sidste man, efter hendes Gemals Afreise, ventede hid, for Øieblikket komme hertil, saa vil Kongen i Morgen begive sig til Badet ved Rastadt i Baden, hvorhen Hds. Majestæt Dronningen og de Kongelige Børn 8 Dage senere ligeledes vil begive sig. De Kongelige Herskabers Fraværelse vil maaskee vare i 4 Uger omtrent.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 63.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 6 August 1814.

Skrivelse fra en gammel Skuespiller til Forfatteren af Bedømmelsen over det Franckske Skuespiller-Selskab.

Høistærede Hr. M47,103!

De har i No. 55 af Skilderiet paataget Dem at spille en Rolle af en Criticus, som De gjerne kunde have overladt til en competentere Dommer. Jeg forbigaaer Indledningen til Deres Brev, hvor De formaster Dem til at give det Selskab, De gjennemhegler, Anvisning paa en Plads i Dyrehaugen, og derved søger at nedværdige den ædleste af alle Konster, som gjorde en Garrick og Rose ligesaa udødelige som en Shakespeare og Holberg. Da jeg ikke er nogen Elsker af Omsvøb, saa gaaer jeg lige til Sagen.

Jeg griber Dem strax i en Usandhed. Først siger De, at De kun har tilbragt tvende Aftener med at see disse Konstens Dyrkeres Producter, og strax derefter fortæller De: "af de tre Stykker, jeg har seet, vare de tvende Syngestykker". Den, som eengang stjeler, maa altid hedde Tyv.

De siger, at Hr. Franck sen. i ingen anden Qvalitet end Skuespiller-Directeur fortjener at nævnes først. Men Beviserne, Hr. M47,103! De ere meget svage. De forsikkrer, han kan sige: "ich singe Bas wie ein Bär!" men i det De her vilde sige ham en Finte, sagde De ham en stor Compliment; thi De fortæller jo selv, at han er Selskabets første Bassanger, og da alle Musikkjendere maa tilstaae, at jo grovere en Bas er, desto fuldkomnere maa den ansees for at være, saa er det lige saa smigrende for en Hr. Franck at synge som en Bjørn, som for en Mad. Frydendal, at synge som en Nattergal. Vist nok ansees Bjørnen ikke for saa fiint et Dyr som en Nattergal, men man kan dog lære den, hvad man maaskee ikke kan lære Dem, min Herre! — at danse, altsaa een af de Konster, som udgjør den fineste Cavaleers første Zir. De siger, han er aldeles blottet for Musikkundskab; det skal De bevise. De siger, hans Stemme er høist ubehagelig og raa; det er Magtsprog; thi en ubehagelig Stemme er et ganske relativt Begreb, efterdi det, der er ubehageligt for det ene Ore, ofte er høist behageligt for det andet, og der desuden gives lige saa mange Gehører som der gives Ører. Man har jo allerede havt Mennesker, som faldt i Besvimelse ved at lugte en Rose? Raa kan Hr. Directeurens Stemme ikke være, da han med sit Selskab fast i syv Aar har sjunget i alle Rigets Provindser, og naar man i saa lang Tid har tumlet og reolleret sin Stemme, saa kan kun en M47,103 lyve den paa, at den er raa. De siger: Forresten er hans Spil rolig og en vis majestætisk Alvorlighed gjør ham usigelig tækkelig, og alligevel kalder De ham en høist maadelig Skuespiller? Hvorledes skal man rime det sammen? Udkræves der da ikke flere Egenskaber til at spille en Père noble, som De, der kun har seet ham spille i to Stykker, saa formastelig indskrænker Dem til? De siger, at han gesticulerer bedst med to stive Handsker, hvori Haanden vipper

frem og tilbage paa Maven? Hvorledes vil De da han skal gesticulere? Skal han bære sig ad som visse Skuespillere, der bestandig gaae med Hænderne i Fikkerne eller bag paa Ryggen, eller kløe og purre sig i Hanekammen? Dersom De vidste, hvor mangen Skuespiller, der, i det mindste naar han spiller Comoedie, ønskede at undvære Hænder og Arme, saa vilde De ikke gjøre saa megen Ophævelse over, at en ærlig Mand søger at placere og employere sine Hænder som han bedst veed og kan.

Om Hr. Frank jun. siger De, at han holder, ligesom salig Kong Holofernes, 3 Alen og en lang Qvart. Uden at have maalet bemeldte Hr. Konstner tør jeg dog frit paastaae, at De lyver ham en halv Alen paa. Ikke at tale om, at det aldrig kan være nogen Feil, at en Skuespiller ikke er nogen Skrælling eller Flynder, saa er det høist underligt, ja reent ud sagt, yderst uforskammet af Dem, at De vil sætte Artister i Sammenligning med Musketerer, og snakke om hvor mange Alen eller Tommer de holde, ret ligesom Konsten solgtes i Alenmaal. Men hvad kan man vel fordre af en Mand, der endog angriber bibelske Personer, og ikke kan lade salig Kong Holofernes hvile rolig i sin Grav? Naar De saa spodsk siger, at man ligesaa meget maa græde som lee af den yngre Hr. Franks komiske Spil, saa synes De ikke at kjende den nyere Smag i de nyere Sørgespil, hvori Sokken sættes paa Cothurnen for at udpresse de sildste Taarer, den sidste levner. Derfor har Shakespeare, og efter ham saa mange, som hans Aand gaaer igjen i, comiske Personer i Sørgespillet. Men hvad forstaae Bønder sig paa Agurkesalat? — De siger, Hr. F. udtrykker det Comiske deels med Benene, deels med Øjenbrynene, hvilke han vrier og dreier i mangehaande forunderlige Skikkelser. Her viser De nu Deres fuldkomne Uvidenhed i den nyere plastiske Konst. Dersom De havde kjendt det mindste til det nyeste Skuespilvæsen, saa maatte De vide, at det nu til Dags endog paa store Theatre er gaaet reent af Brug at bruge hele Ansigtet til at udtrykke det Comiske. Man bruger enten Benene, Stjerten, Armene eller i det høieste Øjnene. Snart sættes Benene paa Skræderfaçon, snart hopper man med dem som Spurre, snart lægger man begge Armene paa Ryggen, altsammen ligesom man vil være comisk til. I tragiske Scener trykker man Øjnene i, som om man skulde see ind i Solen, i heroiske trækker man Øjenbrynene et heel Qvarteer op. Hænderne bruges til at udtrykke mangehaande Gesticulationer; snart ved at holde een af dem for Munden, snart ved at tygge paa Neglene, snart ved at purre dermed i Haaret. De bebreider Hr. Reindel Mangel paa Kundskab om hvad Declamation og Mimik er, men Beviset? Det bliver De Deres Læsere skyldig. Hvorledes Hr. Reindel imidlertid kunde forskaffe sig Kundskab om hvad Declamation og Mimik ikke er, det kunde jeg nok sige ham; han behøvede kun at besøge visse store Theatre, for at erhverve sig denne Kundskab til Fuldkommenhed. De dadler endvidere samme Hr. Reindels Ansigt og Been, men glemmer ganske, at dersom alle theatralske Ansigter, Been og Lægge skulde saa strængt recenseres, vilde kun saare faa af disse Ansigter og Been udholde Critiken, allermindst naar man giver sig til at bedømme de første efter Hogarths Theorie om Skjønhedsloven eller at maale de sidste med en Tommestok. Hvortil har man da Kurlak og Krit, hvortil falske Lægge, min Hr. M47,103? Jeg har seet Gefæser som Marekatter spille unge Skjønheders Rolle blot ved Hjelp af Kurlakkens fortryllende Kraft. Jeg har seet Been som Trommestokke lade som de vare støbte blot ved Hjelp af Udstopning, og ingen Dødelig kunde see at de vare saa skindmagre, med mindre det Uheld hændte, at Udstopningen faldt ned. Jeg har seet Cavalerer, der i deres Negligée saae ud som Storke, spille Gladiatorers Rolle paa Skuespladsen og gjøre dermed for evig deres Lykke hos Damer. — Hvad Idealiseren er for Skuespildigteren, det er Illusionen for Skuespilleren. Han selv hører med til Theatermaleriet. Han skal sees i Frastand, ikke i Nærheden. At skuffe er ligesaavel Skuespillerens som Theatermalerens første Kald. De seer et af Guld straalende Tempel, og forbauses over al den Glimmer. De betragter den i Nærheden og De seer intet uden tykke Lag Schitgelb udskatteret med Mønne. Hvorfor vil De bedømme Skuespilleren strængere end Theatermaleren? Kan det ikke være Dem ligegyldigt, hvor uliges eller proportionerede, hvor tykke eller tynde et Par Been ere, naar de forekommer Dem saaledes som de bør være? — Mere ved en anden Leilighed. Jeg er o. s. v.

Indenlandske Efterretninger.

Skrivelse fra Husum af 1 Aug. 1814. — Det er bekjendt, at Husum kun ligger $1\frac{1}{2}$ Miil fra Friedrichstadt. Dette foranlediger os Husumeranere ofte til at gjøre en Spadseretour til denne sidste Stad. Veien, som fører til samme, er en Chaussee. Man kjører gjennem de frugtbareste Egne. Græsgangene vrimle af Qvæg og Heste. Qvæget er fortrinligt og bemøder et behageligt Syn. Græsset er ei høit, men kraftigt, og Qvæget fedes derfor godt i Aar. Alt det fedede Qvæg her i Egnen føres, som bekjendt, til Hamborg. Vintersæden, saasom Hvede, Rapsæd og Byg, have lidt temmelig meget i dette Foraar, og Høsten af disse Kornarter vil derfor neppe blive meget overflødig. Derimod staae Vaarsæden allevegne fortreffelig og lover et rigt Udbytte. Høhøsten er falden langt bedre ud end man havde ventet det, og fortreffeligt Høe bjerges. Nylig var jeg i Friedrichstadt og bivaanede Carousfels Høitiden. — Det fordum saa berømte Skydeselskab synes næsten ganske at være opløst og har i mange Aar ikke afholdt den sædvanlige Fugleskydning. Til Carousfellet havde nogle og tyve af de fornemste unge Borgere forenet sig. De vare iført en mørkeblaae Kjole med gule Knapper, gule Pantalons, sort Halstørklæde, hvid Vest, og paa Hatten bare de en liden rød lakeret Cocarde med et hvidt Kors i Midten. Deres Landse prydedes med en hvid Fane, der indeholdt Stadens Vaaben. Corpset staaer under en Ritmester og tager sig meget godt ud. Ring-Kongen er prydet med en Kjæde af Sølv-Medailler. Naar dette Corps blev noget exerceret vilde det kunne formere en skjøn liden Eskadron. Medens Høitiden varede, flaggede Skibene og Baadene paa Eideren, Traven og Stadsgravene. Teltet, i hvilket Ridderne spiste med deres Damer, var prydet med alle Nationers Flag, ordnede i skjøn Symetri. Glæde og Munterhed oplivede hele Selskabet. — Nogen Tid efter denne Festlighed besøgte jeg det saa berømte Hestemarked i Friedrichstadt. En stor firkantet Plads midt paa Torvet, omgiven af en Allee, er meget net indrettet til Stalde. Træerne ere omvundne med Matter og mellem Træerne ere Indretninger anbragte for Hestene, saaledes at man frit kan gaae omkring dem. Jeg bemærkede ligeledes, at denne skjønne Plads prydedes af en forgyldt Solskive i Form af en Globus, der hvilede paa en marmoreret Støtte. Dersom denne Plads havde nogle engelske Anlæg, vilde den ligne en offentlig Have. Solskiven er formodentlig foræret Byen, da paa samme findes følgende Indskrift: "Senator Bielenberg civitati 1814". Den øvrige Deel af Markedspladsen var opfyldt med Boder af alle Slags. Fremmede fra alle Kanter strømmede til. Man talte 1500 til 2000 Equipager i Staden. Markedet var opfyldt med de skjønneste Heste. Stadsheste bleve især søgte af Fremmede og af preussiske Hestehandlere. Men Hestene holdtes i høi Priis. Gode Arbeidsheste betaltes med 150 Species. Kjøbere var der nok af, og aldrig har Omsætningen gaaet raskere fra Haanden end paa dette Aars Marked. — Skibsfarten hviler næsten ganske i Friedrichstadt, og alle store Skibe have forladt Havnen. Det er ellers meget at beklage, at den derværende Havn, den sikkreste og dybeste paa Hertugdømmenes Vestkyst, ikke bedre afbenyttes til Handelen. Skibe, 13 Fods dybgaaende, kunne med fuld Ladning lægge sig tæt ind under Voldene. I de fleste Havne paa Vestkysten maae ellers de store Skibe lade sig udlosse uden for Havnen ved mindre Fartøier, ja dette er endog Tilfældet i det saa berømte Tønning. Husene i Friedrichstadt ere særdeles gode indrettede til Handel, og Indvaanerne ere meget vindskibelige. Dog synes nu kun liden Velstand at herske blandt Borgerne. — Den 24 Juli blev i de derværende forskjellige Religionssamfunds Kirker, saasom Lutheranernes, Remonstranternes, Mennonisternes, Katholikernes og Jødernes, holdt Sørgetale over Kong Christian den Syvende. Den lutherske Præst holdt en fortreffelig Tale. I de reformeerte og Mennonisternes Kirker prækedes paa Hollandsk.

Meteorologiske Iagttagelser, som anstilles paa Kjøbenhavns Observatorium, give for Beskaffenheden af Veirliget i Juli Maaned følgende Oversigt: Barometrets største Høide har været 28 Tom. 5 Lin., og den mindste 27 Tom. $11\frac{1}{10}$ Lin. Hygrometrets største Høide $70\frac{3}{10}$ Gr.; mindste $5\frac{7}{10}$ Gr. Thermometrets mindste Høide $7\frac{7}{10}$ Gr. Varme, den 2 Juli, og dets største Høide $23\frac{1}{5}$ Gr. Varme, den 28 Juli; hvilken er den største Varme, som i denne Sommer hidtil er indtruffen. Den største Forandring af Barometret har været

5$\frac{9}{10}$ Lin.; af Hygrometret 64$\frac{3}{5}$ Gr.; af Thermometret 15$\frac{1}{2}$ Gr. Barometrets Middelhoide for hele Maaneden er 28 Tom. 2 Lin.; ligesaa er Thermometrets Middelhøide, eller Luftens Middeltemperatur, 14 Gr. Varme. De herskende Vinde have været Søndre og Vestnordvest; dernæst Vestsydvest og Østen. Vindstille i 2 Dage, og Storm 1 Gang, fra Vestsydvest. Klar Luft i 9 Dage; tyk Luft i 10 Dage; skyet og blandet Luft i 12 Dage. Torden 3 Gange; Regn 14 Gange. Qvantiteten af Regnvandet er 231$\frac{1}{2}$ Kubiktommer, paa Overfladen af en Qvadratfod, og i lodret Høide 1$\frac{3}{5}$ Høide. — M. Bugge, Observator ved det astronomiske Observatorium. (Dagen.)

Mariboe, d. 2 Aug. Efter Indberetning til Øvrigheden vare Priserne paa Korn og Fedevarer samt Creaturer i afvigte Juli Maaned her i Mariboe følgende: Hvede 13$\frac{1}{2}$ Rbdlr. Td., Rug 11 Rbd., Byg 6$\frac{2}{3}$ Rbd., Havre 4$\frac{1}{2}$ Rbd., graae Ærter 10$\frac{1}{8}$ Rbd., hvide Ærter 11$\frac{1}{3}$ Rbd., Vikker 8$\frac{1}{3}$ Rbd. Td.; røget Flesk 60 Rbß. Pd., fersk Flesk 52 Rbß., Kjød 32 Rbß., Smør 48 Rbß., Ost 14 Rbß., Talg 40 Rbß. Pd.; 1 Slagtenød 67 Rbd., 1 Faar 9 Rbd., 1 Sviin 67 Rbd. (Mariboe Av.)

Odense, d. 2 Aug. I nogen Tid og især i de sidste Dage af forrige Uge har Varmen været yderst trykkende. Græsset er næsten reent bortsvedet af Markerne; Høets Kostbarhed vil tvinge Mange til at aflægge deres Køer til Vinteren. Man har Frygt for, at den stærke Hede og Tørke skal modne Kornet for tidligt. Dog faldt her ved Odense i Gaar Aftes en stor Skylregn med nogle stærke, men ikke hyppige Tordenslag. — Tordenlederne paa St. Knuds Kirke vil nu snart blive færdig. Den ene, som gaaer ned fra Taarnet til Kirketaget, er alt ganske befæstet, og der arbeides daglig paa den anden, som bliver nedført ved den østre Gavl. Her opreises ogsaa den eneste Opfangningsstang, som er overflødig paa Taarnet, der med sit Kobbertag afgiver en tilstrækkelig Afleder. Dette kan da og tjene til en Modgrund for den utidige Frygt, man har hørt adskillige yttre, at ved Tordenledere skulde befordres Nedslag, eller vel endog (som heel besynderligt!) Tordenen derved trækkes mere til Byen. Enhver, som kjender det mindste til en Tordenleders Beskaffenhed, veed at Hensigten allene er, i Tilfælde at en Lynstraale skulde ramme Bygningen, da at lede den ved en sammenhængende Forbindelse af Metaller udvendig ned til Jorden fra Bygningen. St. Knuds Kirke er til Exempel allerede forud saa belagt og forsynet med Kobber, Blye og Jern, at nogle Lispund Metalstrimler mere slet ingen Forøgelse gjør i at trække den elektriske Materie; men blot er bestemt til at lede denne fortløbende til Jorden, og saaledes redde Kirken selv fra Ødelæggelse. Talebrug kan ogsaa i dette Tilfælde have nogen Deel i slige Misforstaaelser. Man gjorde derfor rettere i aldrig at sige en Lynleder, som let af menig Mand forvexles med en Lyntrækker, men en Lynafleder d. e. Kunsten ved naturlige Midler at bortlede en nedslaaende Lynstraale fra en Bygning eller andet Legeme. — Løverdagen den 30 Juli d. A. beærede den fratrædende Stiftamtmand, Hans Excellence Greve Moltke, Fattigskolerne her i Odense med sin Nærværelse. Ved Indtrædelsen i den ældste Drengeskole modtoge de ældste Drenge og Piger denne deres Velgjører med en Sang, forfattet af Lærer Welhaven. — Ligeledes havde Børnene den Glæde, at see i deres Kreds de for deres Vel saa virksomme Mænd: Deres Høiærværdigheder Plum, Terens, Praëin og øvrige Medlemmer af Fattigkommissionen, der samtligen tilkjendegave deres Tilfredshed med Børnenes, skjøndt simple, dog reenlige Paaklædning og anstændige Opførsel. — Hs. Exc. har ligeledes i disse Dage til Beslutning af sin Embedsbestyrelse bivaanet de afholdte Møder og Samlinger af Borgerskabets Repræsentantere, samt Skolekommissionen, Hospitaler, den Lahnske og øvrige Stiftelser og offentlige Indretninger. (Hempels Avis.)

Den under 8de Januari d. A. til Committeesedlernes Udstedelse og Tilintetgjørelse udnævnte Grosserer-Societets Committee og Tilforordnet af det Kongel. Finants-Collegium, har under 5 Aug. bekjendtgjort, at den, af de inddragne Committeesedler den 4 hujus, i Overværelse af 3de af Committeens Udnævnte, den fra Finants-Collegiet Tilforordnede, samt Rigsbankens Administratorer og Revisorer, offentlig har forbrændt og tilintetgjort 500,000 Rigsbankdaler Navne-Værdi, som derved er sat ud af videre Omløb.

Fra den 23de til den 30te Juli, Kl. 4 om Eftermiddagen, ere 324 Skibe klarerede gjennem Øresunds Toldkammer, deraf 3 til indenrigske Stæder, 1 til Island og 1 til Færøerne. (Hand. T.)

Sjællands Nord-Pynt.

De uoverseeligen, med langsomt stigende Forhøininger lidet varierende Sletter, som udgjøre Blistrups, Vejby, Ramløse og en Deel af Helsinge Sogne, vidne, ved det de frembringe, om godt Jordsmon. Uagtet det meste er leerig Grund, saaes Hvede ikkun hos Præsten i Vejby. Denne ligger maaskee 3 til 4000 Skridt fra Havet, lidt eller intet beskyttet ved de temmelig høie Banker langs Kysten for den al Vegation fiendtlige Nordvest; alligevel har Præsten, Hr. Sørensen en stor Have, ei alene fuld af Mængde Jordfrugter i trivsom Overflod, men og besat med en stor Deel Frugt- og Skovtræer, der klogeligen anordnede og anlagte, intet havde lidt af den Beliggenhed, der ansees ellers som uovervindeligen farlig.

Jeg nærmede mig fra Østen de ildespaaende Bakker, der deels begrændse, deels bestaae af den Flyvesand, der saa meget er bleven berygtet ved den Ødelæggelse, den gjorde og truede med, og ved de alvorlige Anstalter der føiedes til dens Dæmpning. At der i denne Egn har været en Herregaard, som hedde Asserboe, vel og en Kirke ved Tidsvilde, som nu i Følge Sandflugten ikke længere ere til, veed man; — Sagnet vil, at i det mindste Kirken skal heel og holden staae indhyllet i den opsløine Sand; og saa ganske har denne tildækket hele dette Jordstykke, og forandret dets forrige Skikkelse, at man ei engang kan paavise Stederne, hvor denne Kirke, denne Herregaard eller de flere Bønderbyer, som vel tillige skal være undergangne, have staaet.

Saa stor, som ved første Øiekast synes, kan imidlertid den saaledes med Sand tildækkede, ja endog den dermed blot beskadede Strækning ikke have været. En 7 til 8000 Alen fra Vest til Øst langs Havet er dens høieste Længde, og neppe over 4000 Alen syd ind i Landet bag Ramløse og Tiberke Kirker naae de nu for det meste dæmpede Flyvesandbanker. Denne synes at have opfyldt de østlige Dale og Fordybninger mellem de faste Leerbrinker, der nu støde til Sandegnen og formodentligen engang udgjorde Grændsen mod den Fjord, som da løb ind fra Kattegattet, hvis Indløb er tilstoppet med Sand, men hvis Indre endnu er til som Landsø, under Navn af Arresø. Neppe har hele den Strækning, der nu viser sig som Sandklitter, men kun en i Nord og Syd eller fra N. V. til S. O. løbende Strimmel af den, nogensinde været dyrket Land.

Sandflugten er nu nogenlunde dæmpet; en Deel af det sydøstlige er endog beplantet med Skovtræer, som, om ei love at blive til ordentlig Skov, dog udgjøre en Samling af temmelig store Buske, der bedække endog nogle af de for Stormen meget udsatte Bakker. Paa disses vestlige Side er imidlertid Plantningen mislykket, og Marhalmen eller Hielmrøret det eneste, der binder det flygtige Jordsmon, og giver saavidt Læ, at andre Græsarter endog hist og her udbrede sig. — Men ræddelig er imidlertid denne Egns Udseende; thi hvor de meget høie Flyvesandbanker ophøre, begynder den store Lyngslette, Asserboe Overdrev, som saa kiendelig er den forrige Fjord, nu opfyldt med Sand, der efterhaanden, som den er bleven tør, er blæst hen til Siderne, hvor den ødelæggende har bedækket de tilstødende Høider. Denne Lyngslette, mod Nordvesten begrændset ved Havet, over hvilket den kun opløfter sig et Par Fod, men mod Vester med Melby Sogns disse næsten lignende golde Sandbakker, viser i en Strækning af mere end en Miil intet andet end de brune Lyngtuer med smaae Vandpytter, inden en Kreds af Flyvesand. Det er kun paa hiin Side Sletten, i Læ af de vestlige Banker, at denne Ørk af Frederiksværks Eiere er begyndt noget lidet at bebygges.

Skjøndt meget nær ved Begyndelsen af denne fæle Egn ligger Landsbyen Tisvilde i en vakker liden Dal eller Fordybning omgiven med meget frugtbare Høider, men strax udenfor den paa Sydsiden seer man det Monument, som skulde betegne — ikke at Sandegnen nu var, men at den havde været der; thi allerede 1738 lod man i en høi Sandsteenstøtte udhugge, at Egnen var ab arenarum incursu feliciter liberata, atque ad pristinam culturam revocata *) — og det ei alene i latinsk Lapidarstil, men endog paa danske ja paa tydske Riim; pristina cultura **) har man dog ikke oversat. Her voxer virkelig kun Elymus arenarius, andre Sandvæxter, tyndt nok, og daarlig Skov.

Lidt længer Vester især ud ved Havet, er

*) Lykkeligen befriet fra Sandflugten og gjengivet til dens fordums Cultur.

**) Fordums Cultur.

Grændsen mellem den faste gamle Grund og Flyvesandsegnen meget nøie og skarpt bestemt, da det østre dyrkede Land er god feed Leerjord, det vestre blot og bar fiin Sand, der i det mindste til nogen Dybde, bedækker Leergrunden.

I denne Grændse, nærved hvor en endnu rindende liden Bæk har skaaret sig et, en 16 til 20 Alen dybt Løb igjennem Bakkken ud til Havet, ligger Helenas Kilde. Den vælder ud midt i den mod Norden vendte afskaarne Havbrink, som endnu her er Leerjord. I denne er der skaaret en Trappe, bevoxen med Græs, tredive Trin ned. Ved Kilden eller Kilderne (thi der ere tre — fire særskilte Væld) er en liden Terras, omgiven med Rækværk og Bænke; og over Hovedvældet en liden Træhytte. Havet bruser en otte — ti Alen nedenfor. Rækværket, saavel om Terrassen eller Afsætningen i Bakken, som om de af Kilderne, der ikke ere indesluttede i Huset, vare endnu behængte med Klude, som de Mennesker, der sidste St. Hansdag besøgte Kilden, have brugt til med Kildens Vand at vaske deres gigtiske Lemmer, vel og deres Saar. — Maaskee tusinde Skridt herfra oppe paa Marken er St. Helenas Grav, eller en saaledes kaldet liden med et Steengjerde indheghet Jordplet af en 10 til 12 Alen i Firkant, midt paa hvilken ligger en Steenhob, der seer ud som Levninger af en af de gamle Grav eller Offersteder, hvoraf vore Marker have saa mange at fremvise. Paa de levnede Stykker af den sønderslagne store Steen, der har tildækket det Hul, der skal være Helgenindens Grav, synes Spor af en nu ulæselig Indskrivt, men man veed ikke noget om Anledningen til den Fabel om en St. Helenas Ligs Ankomst til Kysten, som paa det Sted, hvor det berørde Landet, skal have ladet Kilden frembryde og da det skulde kjøres derfra op at begraves paa Tidsvilde Kirkegaard, gjorde sig her, hvor Graven er, saa tungt, at det ei kunde bringes videre *). — Men Indhegningen om dette saakaldte eller virkelige Gravsted, som Pontoppidan *) 1764 beretter, i Aaret 1738 at have været prydet med smaae Kors, der da saaes som nye, at man maatte formode dem nyligen der at være satte, fandt jeg nu just ligedan. Pladsen var besat med smaae Kors, som for det meste saaes tydeligen ei at være ældre end siden sidste St. Hansdag, behængt med Klude, ogsaa laae der en heel Deel Krykker, formodentligen Mindesmærker om at Folk, som havde brugt dem paa deres Vandring hid, efter her gjenfunden Styrke og Sundhed, havde ei behøvet dem mere. Maaden, her at opnaae den tabte Sundhed er, at reise hid, drikke af Kildens Vand, og vaske dermed den lidende Legems Deel, derpaa gaae hid op til Graven og tage sig der en Slum. At den Anstrængelse, som en Reise hid foraarsager et længe lidende, længe sengeliggende, gigtisk Menneske — Befrielsen fra langvarigt Ophold i den usunde Luft i et beklumret Værelse, med Nydelsen af frie Luft for nogle Dage i den bedste

*) Efterat dette er skrevet, er udkommet Vedel Simonsens Udsigt over Nationalhistoriens ældste og mærkeligste Perioder, hvor der i 2den Deels 2det Hefte, handlende om Nordiske Valfarter og Korstog til det hellige Land, findes S. 96 nedenstaaende historiske Oplysning denne Gjenstand angaaende:

St. Helene fra Schedvi i Vestgothland, Hertug Guttorms Datter, foretog omtrent 1135 en Andagtsreise til det hellige Land. Hun havde fra sin Ungdom af levet et gudeligt Levnet, var vel i sine unge Aar blevet gift, men blev ogsaa tidlig Enke og vilde aldrig indlade sig i noget Egteskab mere, skjøndt hendes Stand, Midler og Ungdom indbød til samme, hun henlevede tvertimod sin Tid i Bøn og Faste, gjorde den Fattige meget godt og foretog sig — som sagt — 1135 til Fods og paa pillegrimsviis en Andagtsreise til Jerusalem. Da hun igjen kom tilbage fra samme byggede hun største Deels paa egen Bekostning Kirken i Schedvi; men 1140 overfaldt hendes egne Paarørende hende paa Veien til Kirken i Gothene og dræbte hende, fordi de troede, hun var skyldig i hendes Svigersøns Mord; imidlertid blev hun 1164 kanoniseret og med stor Hoitidelighed skrinlagt i Schedvi Kirke; uden for denne Bye findes hendes Capel og saavel her som ved Gothene findes en hende helliget Sundhedskilde; i Kirken selv sees endnu hendes Grav, men ingen af hendes Been i samme; thi, som det hedder, bragte svenske Munke hendes Legeme til Asserboe og Tibirke i Sjælland, eller — som et andet Sagn vil — hun sløi did i en Steenkiste; ligeledes vises i Tibirke-Sogn hendes Grav og et Kanonskud derfra ved Stranden hendes Kilde, hvor endnu paa St. Hansdag mange troende Syge søge Lindring og Hjelp.

*) Danske Atlas 2 Tom. S. 255.

Aarstid. — Patienternes Udrivelse fra deres dagligt Livs almindelige Sorger og Ubehageligheder; disses Ombytning med en Reises Adspredelser; Møde med gamle Venner. Omgang med dem og nye Bekjendtskaber og Indvirkningen af nye Gjenstande paa det hele lidende Menneskevæsen — dertil Indbildningens mægtige Tryllekraft — maae vel have givet og vil vel stedse vedblive at give mange virkeligen eller indbildt Syge den savnede Helbred — alt dette er om ei for Physiologen saa ganske forklarligt, saa dog hvad, efter Millioners Erfaringer, nok er at vente. Man ivre mod Overtroen og Blindheden for Oplysning og Fornuft, saa meget man vil, saa vilde det være ubarmhjertigt, at spærre for Adgangen til den her sig hvert Aars St. Hansdag saa velgjørende og virksom visende Hygæa.

(Fortsættes. — Hand. Tid.)

———

Kjøbenhavns Børs den 5te August.

Cours. Hamb. 2 M. $566\frac{2}{3}$, *a vista* $570\frac{7}{8}$. Amsterdam 2 M. $533\frac{1}{3}$. London 2 M. $23\frac{1}{8}$ Rbd. Spec. 575. — Specier solgtes til $34\frac{1}{2}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet 63 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Moskau, den 8 Juni. Denne Hovedstad begynder, skjønnere end tilforn, at reise sig af Asken. Gaderne anlægges regelmæssig, og Husene bygges bedre end tilforn. En Mængde Handlende, Manufacturister og Konstnere ere allerede ankomne. Endnu i Aar haabe vi at have den Lykke, at see vor Monark her. Ved en prægtig Fest, som nylig her blev givet ham til Ære, var ogsaa vor General-Gouverneur, Grev. v. Rostopschin, nærværende.

Den franske Armee har for nærværende Tid 15 Marschaller og 4 Senatorer, som føre samme Navne, 247 Divisionsgeneraler, 479 Brigadegeneraler, 248 Adjudanter, Commandanter rc. Det Tab, vi have lidt i det sidste Feldttog, bliver anslaaet til 210 franske Canoner, 600,000 Flinter, 12,000 Artillerievogne og 70,000 Heste. Vor Sømagt bestød i Begyndelsen af dette Aar af 468 Krigsskibe af alle Slags; hertil komme endnu 51 Krigsskibe i Antwerpen, af hvilke Frankrig erholder to Trediedele; desuden i Genua, Venedig og paa Corfu 40; men disse, undtagen de paa Corfu, ere tabte for Frankrig.

Blandt de talrige Deputationer har ogsaa en fra Academie des jeux floraux havt Audients hos Kongen af Frankrig. Dens Sæde er Toulouse, og den nedstammer fra Troubadourerne, som længere tilbage i Tiden have under Frankrigs milde sydlige Himmel besjunget Kjærlighed, Tapperhed og Fromhed. I femten Aar have disse Academikere været adspredte; nu forene de sig paa ny. Deres Valgsprog er "Gud og Kongen".

Hele Verden vil ogsaa helbrede sig legemlig for den forsvundne Tids Elendighed. Badene og Brøndene i Tydskland ere saaledes overvældede med Kuurgjæster, at det næsten paa intet Sted er mere muligt at komme til, og man seer mange Vogne fulde af Mennesker at reise fra en Kilde til en anden for at søge Qvarteer. Nærværelsen af mange betydelige Personer ved Badene tiltrækker en stor Mængde Nysgjerrige herhid; saaledes bliver for nærværende Tid ordentlig anstillet Valfarter til Pyrmont, hvortil Blücher er kommet, og i Eilsen glæder man sig ved at see den fortjenstfulde Generallieutenant v. Gneisenau.

For tre Aar siden har i London dannet sig et eget Selskab under Doctor Lambe's Ledelse, der har gjort sig det til en diætetisk Grundsætning, ikke at nyde Spiser uden af Planteriget, og ganske at afholde sig fra alt Kjød. Medlemmerne af dette Samfund leve derfor blot af Vegetabilier, Frugter og Vand, og nyde derved, som man forsikkrer, en meget blomstrende Sundhed. Formanden for dette pythagoræiske Selskab, Doctor Lambe, har, i det han ganske skyer alt, hvad der kan opvække Tørst, allerede bragt det dertil, at han i en Maaned forbruger kun nogle Kander Fluida. En af hans Disciple, Newton i Chesterstreet, har søgt at anbefale denne Levemaade i et eget Skrivt, som han giver Titel af Tilbagegangen til Naturen.

*) Justitsraad Rafns meget interessante disæ mod Helenas Kilde i Qvartalskriftet For Sandhed 1 B. S. 50. 1798.

Paris, den 22de Juli. Napoleons Gemalinde, Hertuginden af Parma ꝛc. har igjen indført i sine Lande Code civil, Code des procedures og Code penal med nogle faa Modificationer. — Napoleons Tilhængere forsikkre, at General Savary, forhen Hertug af Reggio, har faaet et Brev fra den forrige Keiser, hvori denne nøie har udviklet de Grunde, som bevægede ham til ikke at underskrive den Fredstractat man foreslog ham. "Da man, siger han, ikke har været almindelig tilfreds med den Fred, Kongen har indgaaet med de Allierede, saa havde man med større Ret kunnet gjøre mig Bebreidelser for den, de foreslog mig; efterdi den endnu var langt ufordeelagtigere." — Man forsikkrer, at General Savary har meddeelt Generaldirecteuren for Politiet og Ministeren for det Kongelige Huus dette Brev, som han har faaet med Posten. — Enhver kan nu for 25 Franker faae Tilladelse til at arbeide om Søndagen. Denne Foranstaltning gjør en underlig Virkning paa Publicum. — Madame Moreaus Sunhedstilstand er allerede bedre. Med Kongelig Tilladelse vil hun i Fremtiden føre Navn af Madame Marschalinden.

Paris, d. 23 Juli. Man forsikkrer, at Marschal Davoust er i Begreb med at udgive en Retfærdiggjørelsesmemoire. Den er stilet til Kongen, og vil udkomme i de første Dage af næste Uge. — Igaar foreslog Hr. Fornier de St. Lary i de Deputeredes Kammer at betale den Gjeld, Hs. Majestæt har paadraget sig i andre Lande; et Forslag, der blev almindelig billiget. — Den 17de d. er Erkehertuginde Marie Louise ankommen til Aix i Departementet Montblanc. — Kongen af Preussen (siger et Pariserblad) havde under sit sidste Ophold her flere Sammenkomster med Ludvig den 18de. Man troer, at nye vigtige Underhandlinger ere begyndte, og at de for nærværende Tid beskjeftige Cabinettet i Thuillerierne. — Et Corps, over hvilket Marschal Oudinot nylig holdt Revüe, raabte: Keiseren leve! og var iøvrigt taus. Oudinot indberettede det, og Kongen overlod til Marschallen at gjøre ved denne Sag hvad han fandt meest passende. Nogle Dage efter bleve Tropperne atter samlede, og da de opførte sig som sidst lod Oudinot alle Officiererne træde frem, casserede dem og befalede dem at afgive deres Sidegeværer. Derpaa udnævnte han de ældste Corporaler og Sergeanter til Officierer, og nu varede det neppe fem Minuter førend der fra den ene Ende af Linien til den anden blev raabt: Kongen leve! — Af de franske Krigsfanger ere de, som komme tilbage fra Engelland, de uroligste.

Paris, d. 23 Juli. Da det var bekjendt, at Budgettet eller Fremstillingen af Rigets Finantsers Tilstand skulde i Gaar forelægges de Deputeredes Kammer, havde en talrig Mængde Mennesker indfundet sig allerede tidlig om Morgenen. Trængselen tog saaledes til, at Skildvagterne maatte vige, at Tribunerne snart bleve fyldte, og at mange Personer, især Damer, og deriblandt adskillige Engellænderinder, endog satte sig paa de Deputeredes Sæder. De Deputerede havde den Artighed at de lode Damerne sidde, og valgte sig andre Pladser. — Klokken 2 traadte de Kongel. Ministre, Finantsministeren, Baron Louis, Ministeren for det Indre, Abbé Montesqviou og Statsministeren, Ferrand, ind i Salen. Den første besteeg Talerstolen og forelæste en Fremstilling af Rigets Finantsforfatning. — I nogle Dage har man talt om en opdaget Sammensværgelse. De forstærkede Vagter ved Thuillerierne give Tingen Sandsynlighed. Man taler ogsaa om Misfornøielse blandt Tropperne ꝛc.

London, d. 22 Juli. Efterat Napoleon har frasagt sig Tronen i Frankrig, hæve Stemmerne sig paa det meest levende i America mod Præsidenten Hr. Maddison, der har været en tro Tilhænger af den forrige franske Keiser. Man beskjeftiger sig med Adresser for at udvirke Maddisons Afsættelse og Undersøgelse af hans Forhold. — 75 Transportskibe ere seilede fra Gibraltar til America med Tropper og Krigsfornødenheder. — I Boston befrygtede man et Angreb fra Engellændernes Side. Bankens Penge vare sendte til det Indre af Landet. — Admiral Sir J. Beresford, Broder til Lord Beresford, der befinder sig som Marschal i portugisisk Tjeneste, afgaaer med Linieskibet Bombay paa 74 Canoner til Brasilien, hvorfra han vil føre Prindsregenten tilbage til Portugal. — Prindsesse Charlotte af Wallis gjør oftere i Selskab med General Garth Spadseretoure til Hest. Hun fik i Dag et Besøg af Dronningen og af Prindsesserne, hendes Tanter.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 64.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 9 August 1814.

Om Agerdyrkning og Landvæsen.

Af Pastor Wedel i Everdrup.

51.

"Ja, i Holsteen er Alting godt Kjøb," siger Lorenz Corporal, som nylig er kommet hjem fra Flensborg, som dog ligger i det Slesvigske. Men jeg siger: Vi have bedre Kjøb paa mange Ting i Kjøbenhavn. Naar man undtager Kniplinger, Speile, nogle Alenvare, Silke, Kobbertøi ꝛc., saa er alt andet lettere i Kjøbenhavn. Jeg kan der faae meget mere at kjøbe for 100 Rd. D. C. end hisset for 3 Specier 6 ß., som omtrent var Coursen fra 13 til 18 Juli. Brændeviin f. Ex. koster i Flensborg og Kiel 11—13 Lß. Potten, er omtrent 6 Rd. D. C., men det Kjøbenhavnske til 6 Rd. holder 6 Grader, hiint neppe 5. Tobak til 24 Lß., er 12 Rd. D. C., er langt ringere i Qvantitet og Qvalitet end det Kjøbenhavnske, og saaledes med mange andre Ting som man kjøber. Hvedebrød er fortreffeligt; men for 2 Lß., det er 1 Rd. D. C., kan man og hos os faae et Par gode Tvebakker. — Rugen staaer saare godt i Holsteen. I det Slesvigske er Rust paa Straaet, men især i Fyen ved Svendborgkanten. De holsteenske Folk klæde sig godt og pæn, og vide ikke at bruge Træskoe, kun Trætøfler; men til Grøftgravning og Varme om Fødderne have dog vore Træskoe Fortrinnet. At der ingen Skorstene findes op igjennem Taget, men alt Røg driver ud gjennem Porten, synes meget underligt; derfor lugter og alt af Røg: Smør, Brød, Foder, Senge og Stuerne. Det er en Vane hos Indbyggerne, og dog er Alting saare pænt hos dem. Skorstenen er hvælvet omtrent 4 Alen fra Ildstedet, og uden al Fare. Bagerovnene ere uden for Byen i en Høi uden Skorsteen; men det er noget langt at bære Deien. Brødet er godt og velbagt, kun røget, naar det er flere Dage gammelt. Melken bæres hjem fra Marken, især af Huusmænd, som kun have et Par Køer, i blanke Messingkjedler i en Dragt, og Fruentimmerne ere ret pæne og velklædte. — Alle Bygningerne er Grundmuur, og meget brede, men kun en eneste stor Længde til Vaaningshuus og Alt, og naturligviis saare høie. Markerne ere tildeels godt dyrkede, og forunderligt nok, at i denne løse Sand kan voxe saa god Byg; thi Rug og Boghvede er ellers den almindelige Sæd. Mange Skove ere plantede, især Gran, Lærketræer og unge ranke Bøge. Veiene ere prægtige. — Nu taler jeg kun om Touren fra Flensborg over der Schleiche, ad Eckernførde, Pløn, Preetz, Segeberg, Oldeslohe o. s. v. Man kjører der i bestandige Hækker, saa høie, at man ei kan oversee dem. — Dog — mere herom siden — dersom Publikum ynder saadanne simple Topografier — da kan jeg opvarte med meget, som jeg har seet i Juni og Juli Maaneder.

52.

Kornhøsten er nu snart forhaanden. Man maa bruge Tiden. Folkene maa arbeide og passe paa, imedens Veirliget tillader det. Her fordres en Landmands nøieste Kundskab, at han lader sin

Sæd afmeie hverken for tidlig eller for sildig. Ja, det er dog bedre for tidlig; det kan jo modnes paa Skaar. Meget vel. Tørres og indsvinde kan det, og Kjernerne blive haarde; men svangt bliver det, naar det i Utide er afhugget. Bedre at nogle Rugkjerner afstyrte ved Leens Kraft, end at man skal have halvmodent Rug til Brød. Folkene ile for at være ligesaa tidlig færdig som Naboerne; men her maa en Hosbonde have Kundskab og Erfarenhed for at sige: saa og saaledes bør Afmeiningen, Bindingen, Travesætningen og Indkjørselen foretages. Meget Mad og Brændeviin og gammelt Øl gaaer med til Høstarbeiderne. Syv Gange daglig skal de have Mad, især ved Vordingborgkanten; men saa binde de og i Maaneskin, da alle Arbeiderne i Holsteen holde op Kl. 7 hver Aften. Men de have og saa lidet at overfare. De sælge intet Korn; kun deres Tørvemoser ere deres Indtægtskilder. Sjellænderne derimod ere virkelig flittige i Høsten; men paa andre Tider er deres Virksomhed og Huusflid langt tilbage for Hertugdømmernes Indvaanere, som om Vinteraftener især gjøre meget, der er til Gavn om Sommeren, og spare saaledes mange Penge til Reeb o. s. v. At sætte Høe i Stak veed Hertugdømmeren ikke af; thi de have kun liden Engbund, og saa beflitte sig paa Kløver. Kun i Ditmarschen dyrke de Raabsaat, som paa andre Egne i Provindserne mindre vil lykkes, skjøndt en nøie Behandlingsmaade iagttages.

53.

For den kyndige Landmand, der vil lære noget, ere flere Steder især værd at see i Hertugdømmerne, hvorover jeg siden ved Trykken skal give udførlig Beskrivelse; men i Dannemark er Giesenfeldt, Holsteenborg, Stevnsherred, Bregentwed, Sønderumgaard, Brahetrolleborg og flere Steder noget for Øiet og Efterfølgelse, dog kun for den tænkende og fordomsfrie Oeconom, der vil troe at andre kan vide mere end han, og at Theorie og Praxis kan forbindes heldigen.

54.

„Jeg gratulerer! Jomfruen skal jo nu ud paa Landet og være Præstekone?" — „O ja, man maa jo dog være noget. Naar man har de 25 paa Bagen, tager man til Takke med det, som man

kimsede ad i sit 17 Aar. Men Madamen skal vide, at saalænge min Fader havde de store Actier at hæve Indkomster af, da kunde jeg let have blevet Officierfrue. Ilde gik det og vel var det; thi nu er der Fred og Bladet har vendt sig. Nu kom min gamle Oncle forleden og talte om den unge Præst, som gjerne ville have en Kone af Cultur. Der blev ventileret pro et contra, og min Fader sagde: Adolfine, jeg er ikke riig mere, kan du lide Hr. Pastoren, har jeg nu ikke noget derimod; thi han har dog Brød, naar vi andre maaskee i Tiden skal boe paa en Bagsal. Kort og godt: jeg slog til, og nu skal vi have simpel Bryllup 4 Mile herfra, med Caffe og Bagværk." — „Men, Adolfine, kan du og finde dig deri?" — „Jeg maa. Jeg har kjøbt flere Bøger, som handle om Landsbyevæsen, og jeg kan jo dog begribe hvad jeg læser. Jeg tager den gamle Gartnerenke med som Huusholderske; thi mit Fortepiano, min Camera Obscura, mine Canariefugle, mine smaae Hunde maa jeg have med. Og saa lægger jeg Kyllinger og Ællinger til, og saa planter jeg Jordbær, Asparges og Spinat, og Melk har vi jo i Huset; og naar jeg spiller et Stykke for Bonderkonerne, faaer jeg nok en og flere Presenter." — Adolfine kom da til Præstegaarden, 24 Mile fra Kjøbenhavn. Syg blev hun, der skulde Bud efter Dokteren, men han boede 9 Mile derfra; det blev da umueligt. Hun lagde sig til Sengs, var vranten, halvsyg og sielden saae hun Selskab. Om et Aarstid fik hun en Vugge; selv vilde hun give Bryst. Nu havde hun daglig Beskjeftigelse, og Manden maatte lade Alting gaae som det kunde, ikke som det burde. „Nei, Mand! her er et Hundelevnet: ingen Selskab, Comedie, Bal o. desl. Jeg maa skille mig fra dig, Mand. Jeg tager Tøsen med mig, saa tøver jeg i 3 Aar, og saa gifter jeg mig igjen; der er dog vel sagtens een, som vil have mig." Kort, hun reiste, der blev søgt og erholdet Separation. Manden levede saa la la i de 3 Aar, giftede sig siden med en ferm Forpagter-Datter og blev lykkelig i flere Henseender. Hun spændte sine Garn ud og fik en Secretair, som endelig blev By-skriver i en lille Stad. Her var det endnu værre for den unge Frue, da der var Knapnæring i Huset, og Indtægterne kun ringe. Fruen slog sig til Melankolie og en honnet Sviir i sød Viin, som omsider afvexlede med Finkel. Da, da allene

var hun glad, og i denne glade Stemning opgav hun sin uvirksomme Aand, for at vandre heden.

Til Fædrelandets Skjald.

(Indsendt.)

Henslæng, o Skjald! Din alt for spidse Pil!
See! Musen beder Dig med Taaresie —
Sjung atter Emma, sjung med venligt Smil
Hvad fordum sødt gjenlød paa Sydens Høie;
Akilleus Vrede tolk, Odysseus Færd!
Lad Hellas Sang i Herthas Dale tone!
Den gamle Baggesen Du atter vær —
Og Dannerfolket vil Din Isse krone!

Svar paa det i Skilderiet No. 62 indsatte Spørgsmaal: "hvilke de Danske Tolvskillinger ere, som findes i Surinam, og hvorledes de ere komne did?"

(Indsendt.)

Det er de paa de dansk-vestindiske Øer i Omløb værende Smaapenge, som findes saavel i Surinam, som paa de fleste amerikanske Øer. De blive didbragte af Skippere og Andre, som handle paa de danske Øer. Præget paa de ommeldte Tolvskillinger er: paa den ene Side et tremastet Skib med Omskrift: XII Skill. Dansk Americansk M., og paa den anden Side: CVII med Krone over og omskreven: D. G. Dan. Nor. Van. Got. Rex. Disse gjælde paa de dansk-vestindiske Øer, ligesom i Surinam, kun 5 Styver, eller, som man der siger, en gammel Real (an old bit), til Forskjel paa en god Real (a good bit), der er 6 Styver.

Anekdoter.

(Indsendte.)

Blandt flere interessante Ting, som læses i Souvenirs d'un Citoyen (Prof. Formey), findes

følgende Anekdote om Preussens Konge Friedrich Wilhelm den Første. Paa et Spadsereridt i Omegnen af Potsdam vilde Kongen have sin Pibe tændt, men hverken havde han selv eller Nogen af hans Følge noget Fyrtøi hos sig. Et Stykke forud for dem saae de Øie paa et ungt Menneske, som, efter Skjønnende, lader til at være Candidat. "De skal see, Deres Majestæt!" sagde een af Officiererne: "at han kan hjelpe paa os". Man kalder ham — han nærmer sig. "Kan Han tænde min Pibe?" — "Aa jo, Deres Majestæt!" Han tager sit Fyrtøi op af Lommen, giver sig til at slaae Ild, og ved hvert Slag, han slaaer, siger han: pink! pink! "See saa! nu er Deres Majestæts Pibe tændt". — "Mange Tak!" og derpaa skilles de ad. Efter nogen Tids Forløb bliver der et godt Præstekald ledigt. Listen over Concurrenterne til dette Kald fremlægges for Kongen. I Marginen skriver Kongen paa Tydsk: "Pink skal have det!" Consistoriummet er i en ikke liden Vaande for at komme efter, hvem denne Pink kan være. Omsider erindrer man sig foranførte Tildragelse. Efter megen Efterforskning lykkes det, langt om længe, at faae Pink opsnuset for at indsætte ham i Præstekaldet.

Landgreve Ernst Ludvig til Hessen-Darmstadt, var, endnu i sin høie Alderdom, i Vane med, at læse, med lydelig Stemme, sin Morgenbøn af den Bønnebog han havde brugt i sin Ungdom. Hans Søn og Efterfølger, Ludvig den 8de, stod engang med sin Yndling, von Münnigerode, uden for Cabinetsdøren, for at oppebie til Faderen var færdig med sin Morgenbøn. I det de lyttede til, hørte de den gamle 74 aarige Fyrste bede: "Ak Herre! tag mig ikke bort i Hælvten af mine Dage!" Arveprindsen stødte til sin Ven og sagde: "Hører Du, Münnigerode, hvad min Fader beder? Jeg maa endnu i lang Tid blive Arveprinds."

Paa Slottet i Anspach findes et Portræt paa hvis Bagside man læser følgende: "Den Durchl. Fyrste og Herre, Herr Georg Friderick, Markgreve til Brandenborg &c. &c. er høisaligen hensovet i Gud, Paaskétirsdag, d. 26 April 1603, Kl. $9\frac{1}{4}$ Formiddag, og Dagen derpaa bleven opskaaren.

Helsammes Lever har veiet 5 Pd.; Lungen 4 Pd.; Hjertet 1½ Pd.; Milten fem Fjerdendele. Maven har været 2 Spand og 3 Tværfingre lang, og har indeholdt 6 Potter (Maas). Hele Kroppen har veiet 4 Centner, og har været 7 Fod lang. Scripsit den 8 May 1603."

Indenlandske Efterretninger.

Hr. Prof. E. Viborg, Ridder af Dannebrog, har ved følgende, i det tydske Sprog trykte, Bekjendtgjørelse, dateret Pinneberg den 31 Maj 1814, meddeelt Efterretninger om den i Slutningen af forrige og Begyndelsen af dette Aar i Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen herskende Hornqvægsyge. "I December Maaned forrige Aar trak Krigsskuepladsen sig fra Tydskland til Holsteen. Det ene Uheld fulgte det andet. Holsteen blev ikke allene besat af fiendtlige Tropper, men tillige hjemsøgt af Qvægsyge. Det hendte her, hvad der sædvanlig pleier at skee, naar store Hære udstrømme fra Polen og det sydlige Tydskland. Disse erholde deres Slagteqvæg fra Europas sydøstlige Dele og fra de til samme grændsende Asiatiske Lande, hvor hiin Syge har sit egentlige Hjem og altid hersker et eller andet Sted. De derfra kommende Stude, om de endog forlade deres Fødeland sunde, medbringe dog Spiren til denne farlige Sygdoms Selvudvikling, og udbrede saaledes Qvægsygen hvor de komme hen. Denne Sygdom følger desaarsag saadanne Armeers Fodspor, og paa denne Maade bragte de fremmede Tropper Qvægsygen i Landet ved deres syge Qvæg. — I Begyndelsen tog man Feil af Sygdommen. Læger antog den for en Tarmbetændelse og en Nervesygdom. Andre talede om farlige Krigssygdomme, raisonnerede over det henrundne Aars Veirligt, og søgte deri Aarsagen til den herskende Syge. Nogle bleve derved forledede til at udgive samme for en Miltbetændelse. Dette Onde blev meget ødelæggende. Dyrlæger erklærede det for den sande Hornqvægsyge, hvilket Fienderne selv bekræftede, i det de tilstode, at den bestandig havde fulgt dem paa deres Marsch fra Sachsen. — En under det fiendtlige Herredømme oprettet Forvaltnings-Commission fremtraadte med den Kraft, som Sagens Vigtighed udfordrede. — Ved en Circulaire af 24 December opfordrede

denne samtlige Øvrigheder til nøie Iagttagelse af den Kongel. Forordning af 20 Febr. 1801. Hornqvægsygen blev ogsaa paa eengang ganske udryddet ved at nedslaae saavel det friske som syge Qvæg i Landsbyerne Sühlen paa Godset Nütschau, i Nogenharrie i Amtet Bordesholm, i Wieck i Amtet Cronshagen, i Gieschenhagen, en af Segebergs Forstæder, i Bostedt og Wittorf i Amtet Neumünster. Under 30te f. M. bestemte ovennævnte Commission en foreløbende Organisation med Hensyn til at bestemme Forholdsregler mod Qvægsygen. Hertugdømmet Holsteen blev deelt i fire Districter. Dyrlæger skulle ansættes i Districterne. Alt spaaede det lykkeligste Udfald. Men der mødte disse anseete og for deres Fædrelands Vel ivrige Mænd Hindringer, som svækkede den velgjørende Virkning af deres Bestræbelser; ogsaa erholdt de ikke Fuldmagt til, efter Omstændighederne, at fortsætte Nedslaaeningen. — Skrifter, der udbredte Grundsætninger, som vare ganske forskjellige fra hiin Forordning, fremkom og bleve uddeelte. Ubedragelige Præservativer og Lægemidler bleve anbefalede imod Hornqvægsygen. — Til den smittende Gifts Standsning skulde den indtrædende Kulde, de lyse Nætter og Nordenvindene virke. — Det hedde, at Qvægets Nedslaaening havde været uden Nytte i Sygdomme, hvilke Krigen medførte." (Fortsættes.)

I Kiel er for nærværende Tid en god Postmestertjeneste ledig, da Postmesteren Goldbek er afgaaet ved Døden.

Odense, d. 2 Aug. Den skrækkelige Hede og Tørre der indfandt sig efter det kolde Foraar, har især paa høie og sandede Steder gjort Vaarsæden megen Skade. I Torsdags Middag viste Thermometret i Skygge 26 Grader. — En Hede som her til Lands er usædvanlig. Efter et Par Dages Kjøling, da Vinden efter fiern Torden, var sprungen Vestlig N. V. fik vi igaar igjen 21 Gr. Hede, hvorpaa fulgte i Gaaraftes stærk Torden som dog, Gudskelov ikke kom Odense nær paa næsten en halv Miil, men efterlod os en velgjørende Regn, som uagtet den meget nedslog Bygget, dog bragte Jorden den saa høit trængende Væde. — En stærk Taage som indfandt sig for 8 Dage har, som man hører, atter i Aar frembragt Rust paa Vintersæden, uden at noget Naboelaug af de uskyldige Berberitser vides deromkring. — — Den 16 f. M. døde i Aalborg Amtmand J. L. Lübecker, 7[illegible]

Aar, en Mand af megen Kundskab og Fortjeneste samt fordeelagtig bekjendt af sine forskjellige udgivne Skrivter, deels i det juridiske og deels i det oeconomiske Fag, men især af hans ypperlige Værk som udkom i Aaret 1792 om Fiskeriet i Almindelighed og Danmark og Norge i Særdeleshed — det eneste fuldstændige Skrivt vi eier over denne forglemte og forsømte, men for Danmark, efter dets naturlige Beliggenhed meget vigtige Gjenstand. — I Nibe boede han i endeel Aar, og der skrev sine fleste Skrivter. Om dette hans Yndlingsstæds Opkomst, i Særdeleshed med Hensyn til det betydelige Sildefiskerie, som der drives i den tilgrændsende Liimfiord, skrev han i Aaret 1805, efter Indbydelse af det Kongelige Landhuusholdnings-Selskab, en Afhandling, der ligesom nogle forhen af ham udgivne Afhandlinger i andre Materier, af dette Selskab blev belønnet og optaget blandt dets trykte Skrivter. — Iblandt hans mindre Arbeider, som udkom i den senere Tid, under Titel: af Blandinger, &c., findes tvende smukke Stykker, det ene: Træk til en Hærfører &c., og det andet: en Mai Nat paa Liimfjorden. — Til Minde om den Afdødes Fortjeneste af Nibe, hvis Opkomst han ved saa mange Leiligheder søgte at fremme, har denne Byes fornemmeste Indvaanere i Aaret 1806 ved Skrivelse tilstillet denne deres saa høit agtede Mand og fordums Øvrighed, en kostbar Sølvkande med en smuk Inscription. — Forefundne Breve iblandt den Afdødes Papirer fra en Guldberg og flere store Mænd af den Afdødes Ungdoms Bekjendtere og Medstuderende, viser ogsaa, at de kjendte og agtede Manden fra Forstandens og Hjertets Side. (Iversens Av.)

Mariboe, d. 5 Aug. Udtog af en Skrivelse af 2den Aug. d. A. "Rigtig nok er der i en Jordhøi ved Nørreballe funden endeel smaae Been hensatte i en gammel Potte, men som ved uforsigtig Optagning blev noget beskadiget. Upaatvivletig har den staaet der i en Række af Aar (altsaa længere end 2 til 3 Uger.) — Ringen, som blev funden i en anden Høi i en sønderbrudt Tilstand, er af Størrelse omtrent som en gammel dansk Krone og af Tykkelse som en tynd Pibestilk. Udvendig var den ganske grøn med nogle ridsede Figurer. Den er meget flad og af et Slags forrustet og ukjendeligt Metal, der sikkerlig aldrig har været af Guld. (Mariboe Av.)

Aarhuus, d. 2 Aug. Ved Olufsmarkedet her i Aarhuus sporedes megen Livlighed i Handel og Vandel, hvorvel Priserne paa de fleste Ting, just ikke vare billige. Et Par simple Støvler forlangte en Randers Skomager 120 til 130 Rdlr. for; en Alen Hørlærred gik i 10 Rd. o. s. v. Derimod kjøbtes en Alen Sirts, som i Kjøbenhavn koster 16 Rd., her for 12 a 13 Rdlr.; Man mærkede overalt inket til Pengemangel. Store Boutiqver med Galanterivare, Damepynt, Kobberstykker og alskens Kram prunkede paa Torvet og vare næsten altid fyldte med Kjøbere. — Fra Omegnen vare mange Fremmede reiste hid, deels for at bivaane Markedet, deels ogsaa for at overvære de Forestillinger, som i denne Tid her ere blevne givne af nogle Kongelige Skuespillere, og som Byens Indvaanere vist vilde have freqventeret oftere end de gjorde, hvis ikke deels Heden i det indskrænkede Locale, deels den maaskee vel høie Priis 9 Rdlr. for Billetten, og maaskee ogsaa den liden Afvexling af Forestillingerne havde været. — De begyndte med Henrik den Femtes Ungdom, hvori Hr. Doctor Ryge spilte Rochesters Rolle, og vandt det udeelte Bifald, hans sjeldne Talenter berettige ham til, og som han allerede har vundet paa høiere Steder. Han behagede som Rochester, rystede Lungerne som Broder Sup og Sjelen som Hakon Jarl. Med sidstnævnte Stykke i Udtog sluttedes Forestillingerne. Hr. Liebe spillede Olafs Rolle og Mad. Liebe udførte Thora's, vel ikke som Mad. Heger; men dog ret godt. Hr. Rind fyldestgjorde fuldkommen som Einar Tambeskjelver, ligesom han ogsaa vandt udmærket Bifald ved sit sieldne komiske Talent og sine ualmindelige Anlæg, som han især lagde for Dagen i Skuespilleren imod sin Villie, hvori han mesterlig udførte Dalby's Rolle. Især interesserede han i Syngestykker, ligesom ogsaa Mad. Liebes skjønne Sang nød det Bifald, Man saalænge har offret den. — Byen kan maaskee om kort Tid vente sig en anden Aandsforlystelse, da den fra forrige Sommer ogsaa her bekjendte agtværdige Veltheimske Familie for Tiden giver Forestillinger her i Provindsen, i Forening med den i disse Blade før omtalte komiske Kunstner Hr. Roepke. (Aarhuus Av.)

I Aarhuus Avis læses følgende: "Inden vi Undertegnede forlade Aarhuus, finde vi os forpligtede offentligen at bevidne Hr. Doctor Frank, Hr.

Capitain Albrecht, Hr. Distriktschirurg Weiss, Hr. Cantor Rosenkilde og samtlige Herrer Musikliebhavere, der have understøttet os med deres musikalske Talenter, saavelsom enhver, der med Velvillie og Godhed har fremmet vort Tarv, vor hjerteligste og ærbødigste Tak, og troe vi desuden at skylde Vedkommende den Erklæring, at ligesom vi paa den ene Side maae beklage, at det Bifald, vi ved vore dramatiske Forestillinger heri Aarhuus have indhøstet, ikke kan ansees som Aarhusianernes eenstemmige Dom, saaledes erkjende vi ogsaa paa den anden Side, at det lidet, men udvalgte Publicum, der ved jevnlig at besøge vore Skuespil baade hædrede og opmuntrede os, har des større Fordringer paa vor Agtelse og stedsevarende Erkjendtlighed. — Aarhuus, den 2den August 1814. — Ane Liebe. Charlotte Mannerup. Enholm. Haack. Liebe. Rind. Ryge."

I Anledning af Forordningen af 5 Jan. f. A. er hos Cancelliet forespurgt: 1) naar det i en Obligation er fastsat, at Summen skal afbetales i visse aarlige Terminer, om da Creditor paa Grund af Forordn. §. 28 kan paastaae den hele Capital strax udbetalt i Rigsbankpenge efter Indløsningsforholdet uden Hensyn til disse Terminer; 2) om en Kjøber der, i Følge en i Aaret 1812 indgaaet Kjøbecontract, af de paa Kjøbesummen resterende 40,000 Rdlr. D.C. skulde udbetale det Halve til 11 Juni Termin 1813 og for den anden halve Deel udstede sin første Prioritets Panteobligation, der skulde være uopsigelig i 10 Aar, nu, da der er en ældre Prioritet af 20,000 Rdlr. D. C. i Eiendommen, som han er villig at overtage sig, skal alligevel udbetale de betingede 20,000 Rdlr., eller om han er berettiget til at fordre, at Sælgeren skal lade denne Sum staae indtil 10 Aar efter det andet Aar efter Freden paa 2den Prioritet, samt om ikke Kjøberen i andet Fald skal have Erstatning for det han lider ved at maatte tilsvare de 20,000 Rdlr. efter et andet Forhold end Kjøbecontractens Datum. Collegiet har derpaa svaret: qvoad 1mum, at, da allerhøistbemeldte Forordn. §. 28 udtrykkeligt siger, at Creditor, hvis han vil vælge den der omhandlede Betalingsmaade, allene kan gjøre sin Ret gjeldende efter Forskrivelsens Indhold, saa er det efter Cancelliets Formening klart, at det i samme §. forekommende Ord strax kun har Hensyn til at udelukke den Udsættelse, som Forordn. §. 26 giver de Debitorer, som efter Creditors Valg tilsvare deres Gjeld, efter Forskrivelsens Alder, men ikke gjør nogen Forandring i den contractmæssige Betalingstid, ligesom og den til Fordeel for det Modsatte paaberaabte §. 32 aldeles intet i saa Henseende beviser, efterdi den blot fastsætter, at de betingede Forfaldstider, naar Betaling ikke kræves efter §. 28, først begynde at løbe 2 Aar efter Freden, hvoraf ingenlunde kan sluttes, at de betingede Forfaldstider slet ikke skulde komme i Betragtning, naar Creditor vil benytte sig af meerbemeldte §. 28. qvoad 2dum, det synes ikke, at den Omstændighed, at Kjøberen efter Forordn. §. 33 har maattet overtage sig en ældre paa Eiendommen hæftende Prioritetsgjeld, hvorfor Sælgeren egentligt var Debitor, kan fritage denne for, at lade de betingede 20,000 Rdlr. staae i Eiendommen, naar Kjøberen derfor, i Overeenstemmelse med Placaten af 10 Maj 1813 §. 31, vil give ham næste Prioritet efter den forhen paa Eiendommen heftende Gjeld, som Sælgeren ei har villet frigjøre den for. Iøvrigt vil det afhænge af Vedkommende, at lade disse Qvæstioner afgjøre ved Domstolene, saafremt de maatte ønske saadant.

(Coll. Tid.)

Ved den af Rigsbanken den 4de d. M. foranstaltede Forbrænding af ubrugelige og indløste Courantbanksedler, Schlesvig-Holsteenske Laane-Institutssedler og 2½ Rdlrs. Skatkammerbeviser, samt de af Banken under 6te Febr. f. A. udstedte Anviisninger, blev opbrændt og tilintetgjort:

	Rbdlr.	ß
Af Banksedler lydende paa Dansk Cour. 4,861,000 Rdlr., eller	810,166.	64
Af 2½ Rdlrs. Skatkammerbeviser og Laaneinstituts-Sedler	1,218,000.	
Af Rigsbankanviisninger	8,350,000.	
Endvidere blev opbrændt, som af den ved Handelsstanden i Kjøbenhavn valgte Committee var indløst, Committeesedler for	500,000.	
Rbdlr.	10,878,166.	64

Kjøbenhavns Børs den 9de August.

Cours. Hamb. 2 M. 591$\frac{1}{2}$. Amsterdam 2 M. 545$\frac{1}{2}$, *a vista* 550. Spec. 600. — Species solgtes til 36$\frac{1}{2}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet 62$\frac{1}{2}$ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

London, den 22de Juli. Generalprokuratoren har holdt en lang Tale i Parlamentet, og erklærede deri, at, efterat han med største Nøiagtighed havde gjennemlæst alle Acterne i Lord Cochranes Sag, var han saa overtydet om den fældede Doms Retfærdighed, at, i Tilfælde, at han selv havde været en af Meddommerne, og hans egen Broder den Anklagede, vilde han have erklæret ham for skyldig. Han indlod sig dernæst i nogle Omstændigheder i Fremgangsmaaden, udpegede nogle af de Bebreidelser, som vare gjorte Dommerne, og endte med den ædle Lords egen Retfærdiggjørelse i Huset selv, hans Bemærkninger over Justitsforvaltningen i Almindelighed, og hans urigtige Fremstilling af Kjendsgjerninger, kort, at Alt beviste, at denne Sag ei var blandt dem, som behøvede, atter at gjennemgaaes, eller nogen Mægling af Huset. — Hr. Barchham foreslog som Rettelse, at udelukke de Ord: "i Betragtning af hans udmærkede Tjenester," for derved at forene Sindene. — De Herrer Frands Burdett og Lord Hamilton understøttede Forslaget; ligesaa mange andre Medlemmer. — Lord Castlereagh gjorde nogle Bemærkninger, og erklærede derefter, at Regjeringen allerede havde taget Forholdsregler, for at eftergive den Deel af Straffen, som angik Gabestokken, ei allene for Lord Cochrane, men ogsaa for de tvende andre Dømte; dog, tilføiede han, grundede denne Eftergivenhed sig ingenlunde paa en Tvivl om deres Brøde, eller om Dommens Retfærdighed; thi dette var aldeles saaledes, som Kingsberch burde domme. Men Regjeringen havde overveiet, at lignende Forbrydelser blandt Engellænderne vare meget sieldne; hvorfor han havde haabet, at det Skeete vilde være tilstrækkeligt til, at advare Andre for samme o. s. v. — Hr. Frands Burdett gjorde den ædle Lord den Bebreidelse, at han ei tidligere havde gjort denne Erklæring, og derved forhindret denne Omhandling (Discussion). Lord Ebrington tog sit Forslag (Motion) og Hr. Barchham sin Rettelse (Amendement) tilbage.

Fra Helgoland er under 13de Juli den Efterretning indløbet til London, at en heftig Ildebrand Dagen i Forveien var udbrudt i den nordre Deel af Landet, og at 13 Magasiner, uagtet Indvaanernes og Soldaternes største Anstrængelse, vare blevne et Rov for Luerne.

Spanske Blade sige, at Lord Bentink, da han var i Rom, overrakde Paven et Vexelbrev in Blanco fra den engelske Regjering, med Forlangende, at udfylde samme for den Sum, som Hs. Hellighed maatte have nødig ved Tilbagekomsten til sine Stater. Paven kunde, som der tilføies, i Begyndelsen ikke komme til Orde, formedelst denne Engellands Høimodighed; ja udgjød endog Taarer derover.

Den forrige Keiserinde Josephines betydeligste Efterladenskab, Malmaison, bliver ikke solgt; hendes Søn, Prinds Eugen, beholder det med alle de Natur- og Konst-Skjønheder, som deri findes bevarede. Det, man sagde om dette Dødsboe, at, efter Gjeldens Fradrag, endnu 14 Millioner blev tilovers, er falskt; tvertimod døde Exkeiserinden uden Formue.

I St. Denis føies Anstalter til at bisætte Ludvig den 18des Gemahlinde, som døde i London, i den Kongelige Begravelse. Souspræfecten og Mairen i St. Denis have ladet opkaste en Jordhøi, belagt med Grønsvær og beplantet med Lilier og Cypresser, over den Grav, i hvilken 1793 og 1794 Ligene af de franske Konger, fra Dagobert I. til Ludvig XVI. ældste Søn, blev kastet under et Lag af ulædsket Kalk.

I Prag lever en Mechaniker ved Navn Joseph Bezek, som til Fyrst Ypsilanti har forfærdiget en kunstig Haand, der overgik al Forventning; ligeledes et Par Fødder til General Moreau, som dog ikke kom ham til Nytte, og siden et Par til den keiserlig russiske Artillerieofficier Fedor v. Danieliwski, som ved Dresden miste begge sine Been; hine erstatte ham næsten ganske Tabet af de naturlige, da han kan gaae hvor det skal være, og uden Hjelp sætte sig til Hest.

Paris, den 23 Juli. Hvor ugunstig Stemningen blandt Soldaterne endnu bestandig er, beviser en nylig udstedt Dagsbefaling af Krigsministeren, hvori det hedder: "Hvo der bruger fornærmende Tale mod den nærværende Regjering, eller Ord, som minde om det styrtede System, skal paa Stedet overleveres til det militaire Polities Strænghed. Han kommer for en Krigsret, dersom hans fornærmende Forhold har havt Modstand og Oprør til Hensigt." — Misfornøielser og Uroligheder finde endnu Sted; dog haaber man at Uveiret vil drage forbi.

London, den 29de Juli. Sidste Løverdag holdt Prindsregenten et Geheimeconseil i Carltonhouse, hvori blev besluttet, at en Proclamation skal udstædes, ifølge hvilken alle engelske Undersaatter opfordres til strax at forlade de Forenede Stater. — En Fodgarde skal strax indskibes til Nederlandene. — Man troer, at Parlementet vil blive prorogeret Onsdagen den 3die August, og at Prindsregenten strax derefter vil foretage sig en Reise til Rigets vestlige Provindser. — Ifølge Breve fra Quebek af 16de Juni var Admiral Malcolm ankommen dertil fra Bourdeaux med en Transport af 6000 Mand Tropper. — En algiersk Escadre krydsede den 20de Juni i Vandene omkring ved Neapel, og har den 22de taget et østerrigsk Skib, som var ladet med Olie. — Efter en til Parlementet overgivet Liste beløb den 3die Juli f. A. Summen af de i Circulation værende Bankbilletter sig til 23,314,890 Pund Sterling; den 10de i samme Maaned til 24,991,430 Pund Sterling; den 2 Juli 1814 til 26,304,308, og den 9de til 29,532,900 Pd. Sterl. — De rene Indkomster, med Indbegreb af Told og Accise, udgjorde for det den 5 Juli 1813 tilbagelagte Aar en Sum af 50,967,864, og for det den 5te Juli d. A. forløbne Aar 62,256,077 Pd. Sterl. — Begge Parlamentshuses Forsamlinger have i de sidste Dage kun havt liden Interesse. I Forsamlingen den 22de blev af Lord Holland i Overhuset, og af Lord Morpeth i Underhuset det Rygte, at tre anseete Spaniere skulle have været arresterede i Gibraltar og overleverede til den spanske Regjering, bragt paa Bane. Saavel Lord Liverpool som Lord Castlereagh erklærede, at de intet vidste angaaende denne Sag. — Den i Gibraltar

værende Agent for Lloyds Caffehuus melder under 4 Juli følgende: "En Brig under russisk Flag, den hastige Forsoning kaldet, Capitain J. S. Deal, ladet med Stockfisk fra Bergen til Gibraltar, blev vesten for Indløbet til Strædet taget af en algiersk Fregat, som tog Mandskabet til Fange paa tre norske Matroser nær. Hs. Majestæts Skib Papillon mødte den i Strædet, og sendte Skibet til Gibraltar, men har siden igjen udleveret det til Algiererne. En algiersk Eskadre, som gik gjennem Strædet, er nu paa Tilbagereisen til Algier, for at afløses af en anden Eskadre. Den har taget henved 12 svenske, danske og hollandske Skibe, og krydser mod alle nordiske Magter." Undertegnet: J. K. Arberry. — — Om Napoleon paa Øen Elba læse vi i vore Tidender mange Anecdoter, som skulle hidrøre enten fra Reisende, der directe komme derfra, eller fra Breve fra Officierer, som ville have spiist hos ham; men i Grunden ere de tagne af italienske Blade, uden at næsten en eneste af dem endnu er bleven bekræftet. De ere ogsaa tildeels saa ubetydelige, at de kun udbrede liden Lys over denne mærkværdige Mands sande Tilstand. Den Fortælling, at han har ladet slaae en Mynt med Omskrivt: Napoleon, imperator et rex, ubique felix, bliver nu gjendrevet. Nylig gaves nogle Efterretninger, som skulle være tagne af en Skrivelse fra Capitain Usher; men Skrivelsen selv blev ikke meddeelt, og saaledes taber Troværdigheden sig naturligviis meget. Mærkeligt er det, at der endnu ikke er bekjendtgjort noget Officielt fra Regjeringens Side om denne Gjenstand, og at man end forgjeves venter en officiel Beretning af Capitain Usher til Admiralitetet om hans vigtige Expedition ved Overfarten. At Capitain Usher, som skulde at iagttage Elba med en maaskee ikke ganske ubetydelig Eskadre, endnu stedse opholder sig personlig der paa Øen, synes ligeledes ikke at være uden Hensigt, og giver Napoleons Ophold paa sammere Udseende af en glimrende Landflygtighed, end en souverain Regjering.

Subscriptionen paa dette Blad modtages hos Bogtrykker Høeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Ellevte Aargang. No. 65.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Løverdagen den 13 August 1814.

Til den Lykkelige.

Søn af Lykken, skuer du den Glands,
som udgyder sig paa Himlens Bue?
seer du Solen med sin Straalekrands
paa den blanke Azurhvælving lue?

Seer du Floras Smil i grønne Vang,
og det muntre Kid i Engen springe?
hører du Naturens Morgensang
stige op til Gud paa Lærkens Vinge?

Lytter du, naar sølverklar en Bæk
rosenkrandset giennem Dalen risler?
mærker du naar i den grønne Hæk
blandt Jasmin og Vedbend Zephyr hvisler?

Søn af Lykken, al den Glands, den Pragt,
som den Dødelige seer hernede,
er en Bold for Øieblikkets Magt,
er hvad Avnen er for Stormens Vrede.

Brat fordunkles Himlens Azurblaae,
Solen skiuler sig bag Mulmets Dække,
og hvor nys vi Dagens Konning saae,
tordensvangre Skyer snart os skrække.

Over Jorden vandrer Stormens Brag,
Rosen bøier sig og døer af Kummer,
Hiorden flygter til det lune Tag,
Lærkens Morgenhymne brat forstummer.

Bækken bruser snart som oprørt Flod,
bryder Diger, sluger Ag'rens Grøde,
Zephyr synker qvalt til Bøgens Rod
ved Orkanens frygtelige Møde.

Saa forvandler tit et Øieblik
Glædens Smil til Sorgens bittre Taarer;
Ubestandighed er Lykkens Skik,
vee det Hierte, som dens Smil bedaarer;

Som ei seer bag Glædens Rosenskiær
Modgangs Skyer truende sig blande;
dobbelt tung den Tordenkile er,
som uventet falder paa vor Pande.

Schaldemose.

Jomfru Walthers Concert.

(Indsendt.)

Løverdagen den 6 August opførtes paa Hoftheatret Concert til Fordeel for Sangerinden Jomfru Walther. Yndere af Musik og Sang have vist fundet sig fuldkommen tilfredsstillede; hine ved den bekjendte yndede Konstnerinde Jomfru Scharffs fortræffelige Violinconcert, og disse ved de forskjellige Numere, den unge haabefulde Jomfru Walther selv udførte. Iblandt disse var en Duet, hun sang med Hr. Zink paa Dansk med udmærket Flid og Accuratesse, ligesom Hr. Z. ogsaa viste al den Nøiagtighed, man kunde og burde vente sig af ham; samt en bekjendt Aria af Husarerne paa Frierie, ligeledes paa Dansk, begge Dele med fortjent Bifald. Til Slutningen fremsagde hun med reen og tydelig Udtale nedenstaaende danske Epilog, der ledsagedes af et eenstemmigt gjentaget Bifaldsraab. Denne Forestilling bestyrkede det grundede Haab, at der af hende med Tiden, ved Anviisning af Mænd som Kuntzen og Zink, kunde blive en udmærket god Sangerinde, naar hun, som Anmelderen heraf har hørt af flere, gaaer til den Kongel. danske Skueplads, hvor hun sikkert, naar hun har faaet mere Dannelse og Øvelse i Sproget, engang vil kunne erstatte den for Scenen desværre alt for tidlig tabte Funck.

Epilog,

fremsagt af Jomfru Walther ved hendes Concert den 6te August 1814.

Tillad at Læben, som mit Hjertes Tolk,
i dette Øieblik min Følelse afmaler,
og tilgiv mig, o elskte Dannerfolk!
hvis uvant Sprog min Mund ei ret udtaler.

Ei fuldt ved blotte Ord udtrykkes kan
de Følelser, som nu mit Bryst opfylder;
hvor ønskte jeg, jeg værdig var istand,
at yde al den Tak, jeg eder skylder.

O, elskte Folk! den Overbærenhed
Du mig, som ung Begynderinde,
har skjenket huldt ved hvert af mine Fied,
jeg evig giemme skal i kierligt Minde!!

Ære den som Ære bør.

(Indsendt.)

Ved at læse den Danske Statstidende, No. 65, følte mit Sind, i Anledning af Hr. Hammers interressante Bekiendtgiørelse fra Asminderød, en dobbelt, men desværre modsat Følelse af billig Ærgrelse og patriotisk Glæde. Den første maatte vel opstaae hos mig og enhver, som skiønner paa Historiens saa vel den ældres som nyeres Vigtighed, som ikke uden Bedrøvelse maae tabe sin Tillid til denne vort Kiøns store med Ret prisede Lærerinde, naar han seer, ikke blot Oldtidens Tildragelser, men quod flebile dicta, endog vore Dages vigtigste Begivenheder, forstilte, forvandskede, urigtig fremsatte; heroiske Gierninger tillagte dem, som aldrig drømte om dem, og sand Fortjeneste frarøvet sin Mester og gaae under et falsk Navn. Nei, siger jeg, suum cuique; lad Hr. Lieutenanten være saa brav en Mand som han vil, det var dog Hr. Fred. Hammer, Dannebrogsmand og Corporal, som skød Papegøien i Rumpen. Det maae, som sagt, glæde enhver Retsindig at see Sandheden bragt for Dagen, og at see at der endnu er Mænd, som stride imod vor Tidsalders Sløvhed og Ligegyldighed for alt hvad som ikke fylder Pungen og beriger Klageren; at der endnu er Mænd, som have Sands for Ære, for Konst, for Duelighed; Nidkjerhed til at vove en Dyst, ei for Penges, men Ærens, men Patriotismens Værd og Eiendom. Langt være det fra mig at troe, at Hr. Hammer skrev blot af Faderkjerlighed for sin Søn: nei, jeg tiltroer ham en høiere og ædlere Bevæggrund: han vilde værne for Historiens, for Eiendommens Ret, han vilde i en vigtig Sag (vigtig i sit Øiemed, i sine Følger) lede Publikum fra Vildfarelse, og jeg takker ham i Publikums Navn.

Hoit leve han, som følger saa sin Pligt,
Er thut das Recht und scheut den Teufel nicht.

Indenlandske Efterretninger.

En Mand har for Cancelliet andraget, at han, ifølge et af en Godseier til ham udstedt Arvefæstebrev paa et Stykke Jord af Holbeks Ladegaards Hovmark, er forpligtet til hver 1 Maj og 1 Novbr. at betale en bestemt Afgift af bemeldte Jord, hvorhos han har forespurgt, om den til 1 Nov. 1813 forfaldne Afgivt bør udbetales i S. V. efter den under 1 Aug. samme Aar noterede Bankcours, eller om ikke Afgivten for Maanederne Maj, Juni og Juli bør udbetales efter den for disse Maaneder gjeldende Cours. Collegiet har derpaa svaret, at saavel Noteren af Forpligtelse i Sølvværdie, som Bestemmelsen i Fundatsen af 5 Jan. f. A. §. 19, efter Cancelliets Skjønnende viser, at den omspurgte Betaling bør udredes i Forhold til den Cours, hvorefter Sølvet paa Betalingstiden repræsenteres af Banksedler, hvilket og bestyrkes ved den Undtagelse, Forordn. af 16de Nov. 1813 §. 22 indeholder, efterdi dette Lovbud under en modsat Forudsætning ei vilde være hensigtsmæssigt. Iøvrigt vil det afhænge af Vedkommende, at lade denne Qvæstion afgjøre ved Domstolene, saafremt de maatte ønske Saadant. (Coll. Tid.)

I Altona er en Kongel. privilegeret Bleghvidtfabrik. Dens Bleghvidt er ved det Slesvig-Holsteenske patriotiske Selskab tilkjendt Fortrinet i enhver Henseende fremfor de bedste Sorter udenlandsk Bleghvidt, og kan sælges betydelig ringere end fremmede Sorter. Fabriken bestyres af Hr. B. A. Lingviicht i Altona, hos hvem der ogsaa er Oplag af dens Fabrikat. I Lübeck har Fabriken Oplag hos Hr. J. H. Dittmer, boende paa Hjørnet af Königs- og Johannis-Straße, men hvor kun den allerbedste Sort Bleghvidt kan faaes, saavel i Partier af 100 Pund, som i hele Foustager paa 5 a 600 Pund, indbrændte med Fabrikens Mærke, og hvortil leveres Attester til Indførsel imod det halve af Toldafgivterne i Danmark.

Hr. Skuespiller og Dannebrogsmand Knudsen har nu i Aviserne meddeelt Efterretning om hvad der indkom ved den af ham foranstaltede Hjemkomstfest den 2den August d. A. De milde Gaver beløb sig til 16000 Rdlr. D. C., og i Sølv: 8 hele, 1 totrediedeel, 1 eentrediedeel Specier, 1 Piaster, 16 Stkr. Rigsorter, 1 Tiskilling Schlesv. Holst. Courant, 1 Otteskilling lybsk Courant, og 5 Rdlr. i Anviisninger paa Rendsborger Casse, hvilken Sum allerunderdanigst er overrakt Hs. Maj. Kongen. Endvidere har Hr. Knudsen modtaget fra Medborgere og Medborgerinder, som ikke kunde bivaane Festen: 2 hollandske Ducater og 1106 Rdlr. D. C., som ligeledes allerunderdanigst vil vorde overrakt Hs. Maj. Kongen, for dermed at forøge den første Sum til vore hjemkomne Brødre. Saaledes har atter vor brave Knudsen ved sine ædle Bestræbelser vidst at forskaffe vore nødlidende Brødre en saa betydelig Sum til deres Trangs Afhjelpning.

Fra den 30te Juli Kl. 4 om Eftermiddagen indtil den 6te August Kl. 4 om Eftermid. ere 299 Skibe clarerede gjennem Øresunds Toldkammer, deraf 13 til indenlandske Steder. — I Juli Maaned have i alt 1128 Skibe clareret ved Øresunds Toldkammer. (Hand. Tid.)

Fra den 20de til den 25de f. M. ere ankomne her til Staden fra fremmede Steder: Voss fra Rygenwalde med Lærreder; Holm fra Rostock med Lærred og Stykgods; Jensen fra Malmøe med Beg; Rossing fra Liebau med Rug; Larson fra Helsingborg med Møllesteen; Giersing fra Anholt med ledige Bouteillier; Larsen fra Malmøe med Ballast; Melgreen fra Halmstad med Potaske og Beeg; Berg fra Amsterdam med Stykgods; Marchant fra Stockholm med Jern og Søm; Smidt fra Lybek med Ballast; Nielsen fra Altona med Sukker; Carlboom fra Malmøe med Beeg og Tjære; Svendsen fra Uddewalle med Glas; Kalberg fra Wisby med Bræder; Mogensen fra Liebau med Rug; Møller fra London med Viin, Caffe og Ost; Ziecke fra Wiedow med Tømmer; Erichsen fra Kongelf med Bræder; Andersen fra Calmar med Tømmer; Høfding fra Strømstad med Glas og Kommen; Larsen fra Kongelf med Bræder; Hagstrøm fra Calmar med Tømmer; Asberg fra Dito m. Dito; Steenberg fra Falkenberg med Potaske og Staver; Steenberg fra Dito med Staver. — Afgaaede i samme Tid til fremmede Steder: Rasmussen til Malmøe med Tran; Soderberg til Landscrone med Dito; Granjon til Memel med Ballast; Jansen til Malmøe med Dito; Bengsen til Gottenborg med Muursteen; Østerberg

til Dito med Dito; Engelbreth til Stockholm med Viin og Eddike; Sauker til Rygenwalde med Ballast; Gravitz til Stettin med Thre og Tran; Jacobsen til Petersborg med Ballast; Larsen til Helsingborg med Flyttegods; Sørensen til Gottenborg med Kornvare; Richter til Petersborg med Ballast; Atkinson til Østersøen med Dito; Møller til Gottenborg med Huder og Brændeviin; Sisberg til Calmar med Erter og Meubler; Haberbier til Mallaga med Stykgods; Lindbod til Bourdeaux med Jern og Tømmer; Nistrup til Mallaga med Jern og Staver; Svendsen til Ystad med Ballast; Carlbom til Malmøe med Dito; Ripa til Calmar med Dito; Forst til Stockholm med Dito; Holm til Østersøen med saltet Sild; Lietke til Pillau med Ballast; Wickman til Østersøen med Dito; Nissen til Bourdeaux med Tougværk; Andersen til Rostock med Flyttegods. (Hand. Tid.)

———

Sjællands Nord-Pynt. (Sluttet; see No. 63.)

Det vilde uden Tvivl være mere passende med vore Dages Aand — eller dog med hvad man gjerne vil lade denne gjelde for at være — om man anvendte lidt paa at lade en duelig Læge møde her ved Samlingstiden; at lade bygge et Huus, eller i det mindste opslaae Telte for dem, som vilde her søge Helbredelse, enten det saa er Reisen, Luften, eller Indbildningen, der helbreder; paa det at der blandt dem, som kunne udholde Leiet og Søvnen paa den kolde Jord under aaben Himmel, ikke skal være alt for mange — hvilket dog nødvendigen maa være Tilfældet — som forværre her den Sygdom, de søge Helbredelse for; — om man overhoved til Gode for de Syge, men og for de Sunde, hvilke paa den en stor Deel af Europa over til Glæde indviede St. Hansdag søge hid, gjorde lidt for at gjøre Samlingen her fornøielig, lidt i den Aand, i hvilken Oberst og Ridder Recke har gjort den lidet bekostelige Indretning ved sin Canal; afskaffede den barbariske Decoreren, men planerede en Dandseplads, plantede en Lund og Alleer, rensede og pyntede lidt paa Kilden selv, lod bygge Huus for en Kildeopseer, der tillige kunde, under Øvrigheds Opsigt, holde passende Beværtning for de Forsamlede; og lovkomme den til en saadan Samling — maaskee til al sand blid Livsnydelse — uundværlige Musik; lavede derved saa, at Egnens Præsteskab og Honoratiores toge med deres Familier Deel i Samlingen, at saaledes cultiverede og oplyste Folk efterhaanden forædlede den, saa det blev hvad det alligevel, kun langt mindre fuldkommen, og slet ikke til Forædling, men vel til det modsatte, er, ligesaa meget en Glædes-, en Fornøieligheds-, som en Helbredelsessamling. — Behøver det at bevises, at et glædeløst Liv er ikke heller i oeconomisk Forstand ønskeligt? at den ved ingen, Mennesket værdigt, Forlystelse oplivende Tilværelse fremmer en Dorskhed og Uvirksomhed, der saa let overgaaer til den dermed beslægtede Dumhed og Uduelighed, hvorved Principet til al oeconomisk Fremgang, til alt oeconomisk Velvære, den ernærende, lykkeliggjørende Virksomhedsaand, henulmer, døer, forsvinder? — Og hvor findes her Spor af Tanke om at blidgjøre Almuesmandens Liv? til Erkjendelsen af nogen hans Ret til Glædesnydelse? — medens man med Ret skjøndt uden Virkning spærrer for den — desværre eneste — Nydelse, han synes hidtil at kjende, Krosvirens — medens man dermed gjør saadan Anstalt for Hovedstads Menneskenes Fornøielser, som om disses Nydelse var deres Tilværelses Hovedøiemed? — Hvor lidet her end ved Helenas Kilde findes til at fyldestgjøre Almuens Rest af Drivt til Fornøielse, saa er det dog endnu mere den end Overtroen, der samler Folk sammen hid om St. Hansdag. De nærmeste Landsbyers Unge og Gamle, og endnu en Deel ei saa ganske fra Nabolavet, stimle hid. I Mangel af anden Nydelse er her da Kroe i hvert Bondehuus, det er, her skjænkes en stor Mængde Brændeviin. Lader der sig tænke Mulighed af aldeles at forekomme dette ækle fra Sundhedens, Sædelighedens og Oeconomiens Side lige skadelige Misbrug, uden ved Foranstaltning til bedre Nydelse, til Musik og Dands, noget for Øiet og Øret — om ei for den ædlere Sands? — Man har, for at indskrænke Anledningen til Brændeviinsdrik, siger man, forbudet næsten al Anledning til Fornøielser for Almuen. Efter Forordningen af 12 Marts 1735 §. 6 og Forordningen af 14 Dec. 1736 maa der ingen andre Gilder om Søndagen have Sted, end Bryllupper, Trolovelser, (der dog siden ved Forord. af 19 Febr. 1783 ere afskaffede) og Barselgilder; men i Følge samme Lov maa disse Gilder være

uden Følge eller Samling af Folk, og uden Spil og Leeg. Selv om Hverdagene, da Almuesmanden hos os saa ingen Høitid holder, ei bør opmuntres at holde, er netop Spil og Leeg (hedder vel Musik) ikke forbudet, derimod Alt hvad ellers vedkommende Øvrighed maatte forstaae under det Udtryk: syndigt Væsen, Fylderie og Sværmen. — Et Slags Glædessamqvem, som efter ældgammelt Nationalskik forlystede den danske Almuesaand, var det under Navn at ride Sommer i By bekjendte Foraarsgilde. Dette er ved anførte Lov af 12 Marts 1735 aldeles forbudet for Søndagen, men ved Rescript af 14 Juli 1748 og 14 Nov. 1749 tilladt om Hverdagene. — Uagtet aldrig tilbagekaldte overholdes disse Love længe siden rigtig nok ikke almindeligen med Strænghed; man samles undertiden om Søndagen og gjør sig lidt glad, dog er Overtrædelsen stedse forbunden med, at udsætte sig for Bøder. De overtrædes virkeligen lidt og sjelden, just ved den styggeste af alle Overtrædelsesmaader, ved blotte Drikkelag. Oplivende Lystigheds-Samlinger ere stedse sjeldne; ligesom de, forbudne, kun holdes i Smug uden al forædlende Høitidelighed. — Da Bønderfamilierne ved deres i visse Hensyn nyttige, i andre vel en Smule for meget lovprisede Adsplittelse ved den Maade, paa hvilken Gaardenes Udflytning er iværksat, ere nu for det meste isolerede, er Selskabeligheden, forhen svag og ulystelig, kommen Tilintetgjørelsen saa meget nærmere. Den Mangel paa Livlighed, paa Virksomhed, som paa Urbanitet, den Trevenhed og Dorskhed, som bebreides vor Nation, som hørende til vor Nationalcharacteer og forringende dens, ved dens øvrige Bestanddele, Redelighed, Tænksomhed, Troskab mod Konge og Fædreland og andre Menneske- og Borgerdyder, ellers store Værd, bliver ved denne Isolering, uden Tvivl øiensynligen, snarere befordret, end afhjulpen. — Selv i oeconomisk Hensyn torde det ei være uvigtigt, at de Midler grebes og nyttedes, som maatte tjene til at formindske hine Lyder, at der ved at fremme selskabelig Blidhed, ved at nytte Leiligheden til at skaffe Folket at omgaaes hinanden med Behag, arbeidedes paa at de kunne virke til det Gode paa hinanden, at derved den Livlighedens, den Virksomhedens, den Flidens Aand, der siges at slumre, blev vækket og fremmet. (Efter Hand. Tid.)

Viborg, d. 6 Aug. Det fortreffeligste Sommerveir vedbliver. Man har siden Juli Maaneds begyndte, ofte havt stærk Tordenveir her, der dog ikke har været ledsaget med synderlig Lyn, men med trykkende Varme og Regn. Lynglimtene ere derimod, især om Aftenen, seete ganske maleriske ved Horizonten, imedens Maanen og Stjernerne her have prydet den blaa Himmel. Græsset er i Aar middelmaadigt og paa skarpe Steder næsten borte. For et Borgerlæs Vaarhøe (thi her gives næsten ingen Enge) vil man endog forlange 300 Rd. DC. Men der er og avlet paa mange Steder her til Byen kun Tredieparten imod ifior. Rugen er derimod atter paa de sidste 12 Dage stærk belagt med Rust, endskjønt der ingen Berberisser ere. Taagen, som man ellers giver Skylden, har ikke været hyppig i Aar, nogle Aftener i Juni saae man den, og da er vel og den Tid, da Rugen, netop fordi den da blomstrer, er svagest og meest udsat for Paavirkning af Luften og hvad den sætter i Bevægelse. Rusten, naar den kommer under et med Regn og især Blæst blandet Veirligt, formindsker vel Kjerneantallet; da mange døe bort; men Rugen kan desuagtet dog blive temmelig god, naar Soelheden ei brænder for stærkt paa Axene; men Straaet bliver saftløst, taber sin Vextevne og fortørres, saa at Kreaturerne nødig æde det. Naar Høet, som i Aar, tillige er lidet, vil det være Landmanden til meget Tab om Vinteren. Der burde derfor saaes i Fælledskjære og fugtige Jordstykker Havre, Vikker og Blandkorn, og paa tørre Steder Spørgel, Gedeklever o. s. for at forøge Foringen; thi neppe vil vel Rustsygen forlade os, i det mindste er den endog stærk paa den før Mikkelsdag saaede Rug paa Høilandet. Hvor Jorden er muldet og leerig, var det derfor bedst snart at indføre Hvedesæden, eller prøve paa at saae gammel Rug. I Havren er mange Steder Brandax og Byggen guulnes stærk. Bygget er i Aar den bedst tegnende Sæd. Havren kort paa Straaet. (Viborger Samler.)

Aarhuus, d. 5 Aug. Ogsaa her blev Høisalig Kong Christian den Syvendes Minde høitideligholdt. I Domkirken viste H. H. Hr. Professor Dr. Larsen, "hvad der skulde gjøre Christian den Syvendes Minde helligt og ærværdigt iblandt os", og dette var: 1) at Han var inderlig god og virk-

de kraftigen til alles Vel; 2) at Han agtede Mennesket og lod det agtes; 3) at Han hævdede og bevarede den borgerlige Frihed; 4) at streng Retfærdighed var Rettesnoren for Hans Handlinger saavel imod Hans Undersaatter som imod Fremmede; 5) at Han elskede Freden og vedligeholdt den for os saa længe det stod i Hans Magt; 6) at Han agtede Religionen og vilde den agtet, saavel af Sine Embedsmænd som Sine øvrige Undersaatter. Taleren ønskede til Slutning, at de samme ærværdige Grundsætninger, hvorved Christian den Syvendes Minde og Christian den Syvendes Regjering skinnede saa herligt frem i Historien, og som vare saa veldædige for Hans Folk, maatte til Menneskelighedens Held være alle Regjeringers Grundsætninger, og at den samme Kjerlighed, Tillid og Hengivenhed, som af alle Staters veltænkende Borgere var viist Christian den Syvendes Regjering, maatte fremdeles gaae i Arv til Høistsammes Søn, vor nuværende Konge Frederik den Sjette. Efter Prædiken blev fra Orgelet afsjungen en i denne Anledning forfattet Choral. (Aarhuus Av.)

Det Danske Kongehuus af den Oldenborgske Stamme er det ældste Dynastie i Europa, og har nu uafbrudt regjeret lige saa mange Aar, som der ere Dage i Aaret: 365 Aar. (Riber Av.)

Odense, d. 9 Aug. Der hersker nu en nærsagtig Luxus med Agestole. Naar man betragter hvor let en Agestoel er ruineret paa en Reisevogn, saa er den kostbare Lakering og Forgyldning unyttig bortkastede Penge, og kun faa Dages Fryd for Øiet. — En Garvermester fra Kjøbenhavn har i Dyrehaugen udskjeldt en Sadelmagers Hustro, og derfor, efter at have taget sine Ord til sig igjen i Forligelsescommissionen, bødet 250 Rd. DC. — maae altsaa have brugt slemme Ord siden de faldt saa kostbare! — Dagen har nu ogsaa tillagt sig en lang Adriene ligesom Statstidenden, saa at kun Provincial-Aviserne ene endnu lade sig see i korte firskaarne Negligées, hvilket imidlertid dog maae være langt beqvemmere for Læserne at omgaaes med end hine umagelige Galladragter. (Iversens Av.)

Maribor, d. 9 Aug. Hr. Assessor Tøttrup har i disse Dage solgt sin ved Nakskov beliggende Landejendom, Kellenæs kaldet, til Forpagter Licht paa Bremmersvold. Foruden omtrent 11000 Rbd. S. V., som staaer i Gaarden, faaer Assessoren 60,000 Rbd. N. V. for Ejendommen med alt Tilbehør. — Pigen i Nakskov, som er sigtet for Fødsel i Dølgsmaal, har endnu ikke faaet sin Dom. Der er skeet en Standsning i Sagen. Tvende Gange har Sundhedscollegiet æsket Lægens yderligere Forklaring over den foretagne Obductionsforretning. — Saavelsom nogle Grosserere, Kjøbmænd og Høkere, begynde nu og Skorsteensfejere at spille Banquerot, som i denne Tid har været Tilfældet med Skorsteensfejeren Hans Jensen i Haderslev, der har deklareret sig Confurs for Magistraten sammesteds. — Tirsdagen den 12te Juli var Stiftets Befalingsmand, Hr. Kammerherre og Ridder Cederfeld de Simonsen, her i Nakskov. Strax ved sin Ankomst til Byen begav Hans Høivelbaarenhed sig ud paa Skoven, hvor Borgerskabets tvende Afdelinger for sidste Gang aflagde for ham Prøver paa deres Vaabenøvelser. Münter og fornøiet betragtede Hans Høivelbaarenhed de forskjellige Evolutioner, som bleve udførte, og tildeelte efter fuldendt Manœuvre begge Corpser den samme Roes som forhen: "at Nakskov Borgervæbning var i Stiftet den første." Ved sin Tilbagekomst til Byen behagede han dernæst at tage Brandanstalterne i Øjesyn, hvilke ligeledes fandt hans Tilfredshed. Derefter spiste Hans Høivelbaarenhed til Middag hos Hr. Byefoged Schwensen, hvor over Bordet muntre Skaaler udtømtes for denne liberale og almindelig agtede Embedsmands Velgaaende, der ved sin Virksomhed, Gavnelyst og Retskaffenhed her har stiftet sig et ligesaa behageligt som varigt Minde. (Mariboe Av.)

(Fortsættelse af Prof. og Ridder Viborgs Efterretninger om Hornqvægsygen i Hertugdømmerne o. s. v.; see forr. No.)

Om Brugen af det af Qvægsygen døde Qvægs Huder talede man som om en tilladt Ting, naar det kun skete med den nødvendige Forsigtighed. Der levede endnu Mænd, som havde brugt Indpodningen i forrige Tider, og som tilraadede at tage Podematerie i de Tilfælde, hvor Sygdommen viste sig af en god Natur. Disse sidste Grundsætninger forledede Folkets Tænkemaade og bandt for en Deel Hænderne paa de værdige Mænd, som skulde virke. Man søgte at redde sig ved Præser-

vativer og Lægemidler. Enhver, som brugte dem, tabte sine Penge, og de, som Sygdommen hjemsøgte, tillige deres Qvæg. Alle Lægemidler, hvilken Hjemmelsmand de end havde, hjalp ikke. Man har næsten qvalt Qvæget ved at ryge det med saltsure Dampe, men desuagtet fik det dog Qvægsygen. Man har givet Saltsyren nøiagtig efter den udødelige Pessina's Forskrivter, men uden Redning for det syge Qvæg, endskjøndt det fik samme i Sygdommens Udbrud. — Man har givet Salt og trukket Edderbaand, men desuagtet har man ikke frembragt nogen Standsning i Sygdommen. Kun de sidste formildede Følgerne af Sygdommen hos det Qvæg, som havde overstaaet den. Det berømte Forebyggelsesmiddel af Holzkamp til Wahlstorf, hvilket søgtes som et Aflad, og, desværre, endnu besidder oplyste Folks Tiltroe, uden at omtale flere hensigtsløse Præservativer, hvorved andre søgte at berige sig, modsagde ikke Forventningen, da det blev sat paa Prøve. — Nedslaaeningen saavel af det friske som syge Hornqvæg, blev, hvor Sygdommen udbrød, endnu, foruden paa ovennævnte, foretaget paa flere Steder; men naar den udbrød anden Gang, tillod man sig ikke længere at fortsætte dette Forebyggelsesmiddel. — Dette var tildeels Aarsagen til Sygdommens langvarige Omkringsnigen i Byerne Großen-Bockwohld og Bissee i Amtet Bordesholm. — Paa nogle Steder vovede man kun at dræbe det syge Qvæg. Hvor dette blev iagttaget tilligemed en tidlig Afsondring af det syge Qvæg, og Smitten ikke var udbredt, gjorde dette fortreffelig Tjeneste. Paa denne Maade blev Qvægsygen paa eengang standset i Lensahn i Wagrien, i Nienbrock, i Achterwehr paa Godset Hohenschule og i Ehlerstorf. Derimod har denne Fremgangsmaade i flere Byer forlænget Qvægsygen og foraarsaget Indbyggerne stort Tab paa Qvæg, hvilket ikke, efter den foran nævnte Forordning, kan erstattes. — Flekken Bramstedt og Byen Daldorf paa Godset Arfrade fremvise skjønne Exempler paa en herlig Følge af Qvægets Udbringelse til afliggende Steder. — Qvægsygen blev derved ganske undertrykt i dens Udbrud, og de nævnte Steder befriede for dette Onde. — Der gaves Steder, hvor man aldeles ikke dristede sig til at foretage Qvægets Nedslaaening. — Klosteret Preetz tabte paa denne Maade den ellers forventede Erstatning for 54 Stykker Hornqvæg, som døde af Sygdommen, og paa Meieriet Schønhagen

styrtede 98 Køer, med hvilke det forholdt sig paa samme Maade. — Den foranstaltede Spærring af de smittede Huse og Byer, og den under Qvægsygens Rasen bestandig herskende Østenvind, har iøvrigt bidraget meget til, at denne Landeplage ikke stærkere har udbredt sig. Stalde fulde af Qvæg, som kun vare bortfjernede 20 til 30 Alen fra de smittede Huse, bleve derved sikkrede mod Qvægsygen. — Saaledes vare Omstændighedernes Beskaffenhed, da, efter den gjenvundne Fred, den allerhøiست anordnede bestandige Commission i Kjøbenhavn anggaaende Qvægsygen, igjen kunde begynde sin Virksomhed i Hertugdømmet Holsteen og meddele videre Forskrivter. — Til den Ende blev den Kongel. Forordning af 20 Febr. 1801 paa ny indskjærpet til nøie Efterlevelse, og den i samme foreskrevne Nedslaaening af 50 Stykker Qvæg, ved en allerhøiest Resolution udvidet til et større Antal, og i al Fald til en Gaards hele Qvægbesætning. — Hornqvægsygen rasede endnu paa tolv forskjellige Steder i det omtalde Hertugdømme, og strækkede sig fra Eideren til Elben, dog kun i det midterste Strøg af Landet. — Selv den Russiske Armees Magazinqvæg paa Ahrensburg var angrebet af Sygdommen, og herfra havde den udbredt sig til sex forskjellige Byer. Herved blev den ikke allene meget farlig for de omliggende Egne, men man maatte endog befrygte dens almindelige Udbredelse i begge Hertugdømmerne, da Indbyggerne fra alle Egne i samme, ved at bringe Natural-Leveringer til Magazinet i Ahrensburg, saa let kunde bringe Sygesmitten tilbage med sig til deres Hjem. Man traf her de hurtigste og kraftigste Forholdsregler efter ovennævnte Forordning. — Qvægsygen blev strax standset, og Giftens videre Udbredelse saavel til nærmere som fjernere Egne forebygget. — Tilsidst yttrede dette Onde sig i Pohnstorf ved Preetz. Ogsaa der er det udryddet, men kun ved Anvendelsen af de eneste virksom befundne Midler, nemlig stræng Spærring og Nedslagening af alt Qvæg paa de angrebne Gaarde, og allene paa denne Maade er Naboelauget blevet befriet fra den ellers uafværgelige Smitte. (Fortsættes.)

Kjøbenhavns Børs den 12te August.

Cours. Hamb. 2 M. 608½, a vista 615. Amsterdam 2 M. –, a vista 575. London 2 M. 25 Rbdlr. Spec. 610. — Speciier solgtes til 36¾ Rbmk., for Commitcesedler blev givet 62½ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Mayn, den 30te Juli. Ifølge offentlige Efterretninger ere Grundlinierne til Tydsklands tilkommende Forfatning trukne. Sammes oprindelige Forfatning, som fandt Sted førend den udartede, med nogle væsentlige, efter Tidens Trang afmaalte Modificationer, skal tjene til Basis for den tilkommende Constitution. Et allerhøieste Tribunal, besat af de den nye Constitution garanterende Magter, under et Præsidium, som skal beskikkes af den tydske Keiser, skal vaage over den lovmæssige Opretholdelse af den constitutionsmæssige Forfatning. I kirkelige Anliggender skal dog bestandig Forsædet afvexle blandt hine Magters Ministre, som det ifølge Constitutionsdocumentet fornemmelig tilkommer at afgjøre de Gjenstande, som maatte omtvistes. Ingen udenlandsk Magt skal være berettiget til at afgive nogensomhelst Stemme i Tydsklands indvortes Anliggender, og til det tydske Rigssenat maa ingen udenlandsk Minister faae Adgang; selv i den Stad, hvor dette Rigesenat har Sæde, maa ingen udenlandsk Minister residere som Commissair. — Den tydske Keiserværdighed skal være arvelig, den Keiserlige Magt mere udvidet og ikke længer indskrænket ved saamangeslidige Capitulationspunkter, som til Rigets Skade saameget svækkede denne Magt. — Kun Continentalmagterne af første Rang skulle i Fælledsskab være beføiede til at dirigere den tydske Militairmagt, dog kun stedse for Nationalinteressen og aldrig for deres Arvestaters Privatinteresse.

Prindsen af Eckmühl, Marschal Davoust's Memoire, som udkom i Gaar, er i alt 160 Octavsider stor; men den egentlige Memoire udgjør kun 49 Sider; Actstykker og Bilag udfylde det øvrige. "Krigsministeren, siger Marschallen, har tilkjendegivet mig, at der til Deres Majestæt er indløbet haarde Klager over min Commando i Hamborg, og har i Deres Navn befalet mig, at retfærdiggjøre mig for de Beskyldninger, som ere opkastede imod mig. Jeg har den Ære at forelægge Deres Majestæts Retfærdighed en omstændelig Forklaring over mit Forhold. Høistsamme vil deraf komme til den Overbeviisning, at jeg aldrig har gjort andet end retmæssigt Brug af den Magt, der har været mig givet. Ikke en eneste af mine

Handlinger i den 32 Militairdivision kan ansees for egenraadig. De bleve alle foranledigede ved Decreter eller Befalinger, af hvis Originaler jeg er i Besiddelse, og hvis Copier jeg forelægger Deres Majestæt. Ved de store Commandoer, som vare mig overdragne, har jeg vel kunnet skade Enkeltes Privatinteresse; men aldrig har jeg af egen Drivt gjort det franske Navn forhadt, og i de forskjellige vanskelige Stillinger, i hvilke jeg har befundet mig, har jeg altid handlet overeensstemmende med min Æresfølelse og med Fædrenelandets og Armeens Interesse. Et stort Ansvar hvilede paa mig; jeg havde kunnet tilbagekaste paa Regjeringen de Forholdsreglers Strænghed, som jeg kun bragte i Udøvelse; dog taug jeg af Pligt og Agtelse mod den souveraine Magt, som jeg troede at skylde denne Lydighed. Saadanne ere de Grundsætninger jeg stedse har hyldet. Imidlertid, Sire, skylder jeg Frankrig, Armeen og mig selv at afvælte en Beskyldning, der kunde beskjæmme et Navn, med hvilket flere hæderlige Erindringer ere forbundne. Jeg gjør Fordring paa Retfærdighed. Jeg forlanger at mit Forhold vorder undersøgt af Marschaller, som dertil udnævnes af Deres Majestæt. (Fortsættes.)

I Engelland er Admiral Bardley, som ikke længer var i Tjenesten, dømt fra Livet, fordi han ved at aflevere paa Posthuset i Gosport falske Breve, som om de vare ankomne med Skibe, har bedraget Postvæsenet for 3 Pd. Sterl. 8 Schilling og 6 Pences. Han har ialt saaledes indbragt paa bemeldte Posthuus 400 Breve, og for hvert erholdt 2 Pences. Han skulde henrettes den (Aug. uagtet adskillige Vidner have udsagt, at han allerede længe har været aandssvag. Ligeledes er en vis Souper dømt fra Livet som forsætlig Morder, fordi han i Duel har skudt Adjutanten John Duterich. Souper efterlader 6 Børn, og Mange give ham det Vidnesbyrd, at han er af en blid og ulastelig Caracteer. Hans Henrettelse er bestemt til 21 Aug.

D. 29 Juli foretog Hr. Sadler den Yngre i London sig en Luftseilads i Selskab med Mr. Thompson. I 48 Minuter tilbagelagde de en Vei af 48 engelske Mile, og kom lykkelig ned til Jorden i Coggerhal i Essex.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 66.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 16 August 1814.

Trende litterariske Fabler efter Fumars.

(Indsendte.)

Aben og Papegøien.

"Fordømte Papegøi!" — "Din Nar, din Abekat!" —
Saa skjeldte begge Virtuoser Dag og Nat;
Og troede ret at have sagt hinanden
Med Vid og Kæmpestyrke — Sanden.
I Herrer over Midas's vrede Hær,
I brænder nok, at sige
Hinanden Ukvemsord foruden Lige? —
For Himlens Skyld! jeg beder! nævner Jer!

Asenet.

"Saasnart jeg stemmer i, man raaber: Beest! og Nar!
"Hvad enten Uret eller Ret jeg har.
"Det er dog haardt, (man har dog Øre!)
"Kun Skjeldsord overalt at høre.
"Herr Mikkel Ræv, Du eier stor Forstand:
"Behag et lille Korn at bie!
"Hvordan udtaler jeg min Viisdom?" —
"Hansemand!
"Kun ved at tie!"

Dyrene, som Guder.

I hiint det underfulde Land,
Som Nilen stedse rundeligt har vandet,
Blev fordum hvert et Dyr, saa siger man,
Alt efter Tid og Sted, tilbedet og forbandet.
En Gud, der kneiste her, han maatte hisset bløde;
Og Frygt for Hines Gud var atter her en Brøde;
Ja, foer sligt Himmelsbarn en Smule vild,
Det smagte flux et fremmed Alters Ild.
En Stund jeg holdt for Digt saa taabelige Scener.
Men Værre har jeg seet, (og Andre med, jeg mener!).
Ja, Memphis's, Thebæs, hele Landets Rad
Af Guder har jeg seet i Naade
Og i Foragt paa latterligste Maade
I een og samme Stad.
Der saae jeg Guder da, som heel moderne Skjalde,
Tilbedet her, og hist forhaanet deres Navn;
Paa samme Tinding saae jeg Steen og Laurbær falde,
Og hørte samme Værk snart Snavs, snart Nectar kalde:
Og denne Stad er Kongens Kjøbenhavn.

Det veltrufne Portrait.

Ned fra Olympos du min Muse drage!
Og skjænk min Rost din Kraft, min Sjel din Ild!
Dog, det var Synd Gudinden at umage,
Naar Byens største Laps jeg revse vil.
Fordi snildt Hercules forstod at rense
Din Stald, o Augias! han kaldes stor;
Men jeg, som (skjøndt jeg selv ei einer Grændse)
Forfølger dig i dine Lapsespor,
Og hver din Kaadheds slemme Streg udpiller,
Til hele Byens store Fryd og Gavn,
Mens jeg dit Billed' klart til Skue stiller,
Fortjener jeg ei mere sligt et Navn?
Jeg paa din vante Vei dig skal ledsage
Fra Amalienborg til Pedrin og Pleisch,
Naar fra din lange Ro til Stadens Plage
Den lyse Soel har budt dig: "reis dig, reis!"
Dit Dagværk der du herligen begynder
Som ægte Dreng i Kaadheds vilde Duus;
Paa Østergade Formiddagen svinder,
Og Middag alt til seer dig med en Ruus.
Fra Huus til Huus, hvor man din Flauhed taaler,
Du gaaer som Loven med sin Brølen om,
Og mens med Sludder Skjeppen fuld du maaler,
Du fælder over Alt bestemte Dom;
Og troer, at du skal altid Ordet føre,
Fordi du halvt igjennem Skolen løb;
Og troer, at du ustraffet alt tør gjøre,
Fordi du tit undgik fortjente Snob'.
Naar efter flere Timer du fra Bordet
Strax søger for din Mag'lighed et Lye,
Hvad skaansom du ei dræbte hist med Ordet,
Du qvæler her i en Tobaksrøgsky.
Selv Qvindekjønnet du kun lidet agter,
Og haaner, saarer frækt Uskyldighed
Ved Raahed's vilde Sprog, ved dumme Fagter,
Selv hvor du mødte skaansom Kjerlighed.
Du føler ei Naturens rene Glæde;
For dig er Venskab kun en Lyd — et Ord;
Og Lykken troer du ene er tilstede
Blandt Svirebrødre om et Spillebord.
Du agter ingen Rang og Stand og Hæder,
Ei Gubbens graae Haar og Mandens Daad;
Og i en Pøl af usle Vittigheder
Troer du at stikke med Satirens Braad.
Saa seer vor Bye din stolte Dag henrinde,
Om Aft'nen søger du dens Harmonie;
Glad for den halve Nat at kunne finde
Et Fristed for dit Lapsedespotie.
Min Pen blier sløv og Læseren jeg trætted',
Ifald jeg her opregned' hver din Færd;
Kun lidet af det Liv, jeg her beretted',
Som til Advarsel blot er Minde værd.
Dit Billed', haaber jeg, Enhver vil kjende,
Som ikke hører til din Lapseæt.
Hvo mig ei troer, til Bellevue han sende,
Hvor han erfarer: Sandhed tegned' det!

D. Nathandavid.

Indenlandske Efterretninger.

Placat. Endskjøndt betydelige Udgiv
ere afholdne af den Kongelige Casse til de i H
tugdommet Holsteen liggende Keiserlige russ
Troppers Forpleining; endskjøndt dertil af be
Hertugdommene er leveret en stor Mængde For
denheder in natura, og endskjøndt Betalingen f
nogle fra Nørre-Jylland til samme Anvendelse
qvirerede Fornødenheder, i Følge den ved Kam
Placat af 24 Maj dette Aar bekjendtgjorte K
gelige Resolution af 23de næstforhen, er forsk
viis reparteret paa Kongeriget Danmark, Bor
holms Land undtaget, er det dog, formedelst di
Troppers forlængede Ophold i Holsteen, blev
uundgaaeligen nødvendigt, at til nu for Tiden
tilveiebringe forskudsviis Betaling for endeel Sla
teqvægs Anskaffelse og endeel Kornvarers Transpo
til bemeldte Troppers Forsyning maae endvide

ydes Bidrag her af Riget, der hidtil har udredet langt mindre til denne Troppe-Forpleining, end Hertugdommene. Hans Kongelige Majestæt har desaarsag under 10de i denne Maaned allernaadigst resolveret: at i saa Henseende skal af alt, saavel privilegeret, som uprivilegeret Ager og Engs, samt Skov- og Mølleskylds Hartkorn i Kongeriget Danmark strax efter denne Placats Bekjendtgjørelse erlægges 1 Rigsbankdaler 42 Rigsbankskilling Navneværdie pr. Tønde Ager og Eng og 69 Rigsbankskilling Navneværdie pr. Tønde Skov- og Mølleskyld, samt at vel ogsaa Bornholms Land skal tage Deel i dette Bidrags Udredelse, men at Bidraget dog skal der paa Landet ikkun erlægges med det halve Beløb. Og, ligesom Kjøbstæderne komme efter denne Repartition til at bidrage efter deres Jorders Hartkorn, saaledes har Hans Kongelige Majestæt tillige allernaadigst bestemt: at enhver Kjøbstæd skal desuden i videre Bidrag udrede en vis, i Forhold til dens Folkemængde og Næring fastsat, Sum, som fra Rentekammeret igjennem vedkommende Overøvrighed skal blive bekjendtgjort, og der paa lige Maade, som Byeskatterne, skal lignes paa Indvaanerne efter Grund og Næring til hastigste Erlæggelse. — Hvorefter de Vedkommende sig have at rette. — Rentekammeret, den 11 August 1814. — Hs. Kgl. Majestæts til Danmark &c. &c. Præsident, Deputerede og Tilforordnede i Rentekammer-Collegio.

(Slutning af Prof. og Ridder Viborgs Efterretninger om Hornqvægsygen i Hertugdømmerne o. s. v.; see forr. No.)

Paa denne Maade har en nøie Efterfølgelse af Forordningen af 20 Febr. 1801 i mindre end 3 Maaneder undertrykt Hornqvægsygen i Hertugdømmet Holsteen og derved reddet Landet fra dette ødelæggende Onde. — Da Sygdommen hjemsøgte Holsteen i det forrige Aarhundredes 8de og 9de Aarti, blev den ved Lægemidler, Indpodning og ved Qvægets Fordeling i Hytter underholdt henimod ti Aar, og begge Hertugdømmerne Schlesvig og Holsteen tabte dengang over 150,000 Stykker Hornqvæg. — I den nu standsede Qvægsyge, som har raset i 2 Stæder, 4 Flekker, paa 5 adelige Godser og i 38 Byer i Hertugdømmet Holsteen, og i en Stad, paa 4 adelige Gaarde og i 4 Byer i Hertugdømmet Schleswig, og som kun varede

omtrent 6 Maaneder, er i det førstnævnte Hertugdømme 486 Stkr. nedslaaede, 1132 Stkr. ere døde af Sygdommen og 263 Stkr. have overstaaet den, og i det sidstnævnte Hertugdømme ere 249 Stkr. dræbte, 433 Stkr. styrtede og 33 Stkr. have overstaaet Sygdommen, altsaa ere i begge Hertugdømmerne 735 Stkr. dræbte, 1565 Stkr. styrtede, og 296 Stkr. have overstaaet Sygdommen. Maatte dog dette lykkelige Udfald overbevise enhver om de velgjørende Følger af den saa grusom forekommende Nedslaaening og den forhadte Spærring, og en almindelig Pligtfølelse opvække til Lydighed mod Øvrighedens Forskrivter! Hiint græsselige Onde vilde da, om det endog indsneeg sig paa Holsteensk Bund, strax blive dæmpet. — Vel er Hornqvægsygen i dette Øieblik udryddet, men et nyt Udbrud af samme er dog altid at befrygte. Hvor let kan Sygesmitten ikke ved Efterladenhed have skjult sig et eller andet Sted i Foder, Møg, Huder, Skind, Uld og andre Ting, og foraarsage dette frygtelige Ondes Gjenkomst. Til fremdeles Forebyggelse af den farlige Hornqvægsyge maa man desaarsag anvende en streng Opmærksomhed, for at udrydde og afholde det muelige Tønder til Smitten. Især maa Holsteens Grændsebeboere vogte sig for at indbringe Sygesmitten ved fremmed Qvæg, Huder, Skind og andre uldne Varer. — Til Slutning maa man endnu lægge Mærke til den nylig udryddede Syges Characteer. Paa nogle Steder har den været dødelig, paa andre af en god Natur. — Paa Meieriet Löhndorf døde 131 af 155 Stykker. Paa Quarnbeck styrtede 139 Stykker i fem Dage, og en ligedan Dødelighed havde man og i de Bønderhuse, hvor Luftens Forpestning fandt Sted. — Derimod udholdt Sygen: 47 af 152 Stykker paa Schönhagen, 5 af 7 hos Fogden i Woldenhorn, 10 af 11 hos H. Schmidt i Postfeldt, og 2 af 2 hos Sammann i Klein-Hansdorf i Amtet Tremsbüttel. — Den hurtige, men for Sygens Udbredelse ellers saa farlige Fordeling af een af Qvægsygen angreben Qvægdrivt, at sætte det syge Høved allene i en luftig Stald og tillige holde det varmt, forbunden med Brugen af slimige Drikke, synes at have bidraget meget til Sygens gode Natur. — Havde en Pessina, Trank, Keil von Eckershausen og flere her anvendt deres Lægemidler mod Qvægsygen, saa havde de anført det gode Udfald som et Bevis

paa deres Lægemidlers Hensigtsmæssighed; men hvor meget bedrog de dem ikke! — Store og sandhedelskende Mænd have paa denne Maade, imod deres Villie, skuffet sig selv og hele Verden. Maatte dog de nuværende og tilkommende Anbefalere af saadanne Midler ret overveie dette! de vilde da føle, hvor megen Skade de have tilføiet og kunne tilføie deres Medborgere.

Paa Kjøbenhavns Boglader modtages Subscription paa: Udsigt over det danske Monarchies Skattevæsen, med Forklaring over, hvad Paabuddene have indbragt. Første Bind, for Aaret 1806; første Hæfte, angaaende Kongeriget Danmark. Forfattet af J. H. Vogt, Assessor i Finants-Casse-Directionen, Auscultant og Archivarius i Finants-Collegiet. Den af Forfatteren under 3die August udgivne Subscriptionsplan lyder saaledes: "Undertegnede har forlængst havt isinde, at udgive en Udsigt over det danske Monarchies Skattevæsen, med Forklaring over, hvad Paabuddene have indbragt. Det var hans Agt, at give en saadan Fremstilling for ethvert Aar især, i hvilken Henseende han troede det passende, at begynde med Aaret 1806, som det sidste førend en forstyrrende Krig. Han ønskede, at udgive et Bind for hvert Aar, deelt i tre Hæfter, det første for Kongeriget Danmark, det andet for Kongeriget Norge, det tredie for Hertugdømmene Slesvig og Holsteen og for Colonierne. — Efter denne Plan er første Binds første Hæfte med vedføiede Beregninger færdigt til Trykken. Det indeholder Udsigt over de Byrder til Statens Behov, der hvilede paa Kongeriget Danmark i Aaret 1806. For at kunne bestemme Oplagets Størrelse indbydes herved til Subscription. Hæftet vil i det Høieste udgjøre 16 Ark i Qvartformat. Prisen bliver den sædvanlige paa Bogladerne, efter Arktallet. — Naar Skrivtet vorder fortsat, beroer paa, hvad Bifald og Afsætning dette første Hæfte møder, og paa Muligheden, at kunne raade over den Tid, som udfordres til et Skrivt, hvortil Materialierne yderst møisommeligen maae søges."

Peltshandelen paa Nordvestkysten af Amerika. — I Monthly Magazin for 1804 findes følgende Stykke, som her indrykkes oversat,

da det, skjøndt egentligen skrevet for Engelland, dog tillige kan være anvendelig for Danmark. Gid dette Forslag maatte lede Vedkommende til nærmere at overveie denne sikkerligen meget vigtige Gjenstand, og at det da tillige maa udføres, og vort Fædreneland deeltage i de Fordele, som en patriotisk Engelænder bebreider sine Landsmænd ene at overlade til Broder-Statens drivtige Handelsmænd.

Siden det femtende Aarhundrede ere flere Reiser foretagne, for at udfinde en Vej gjennem det Atlantiske og stille Ocean, hvorved man enten kunde seile østen om Asien eller vesten om Nordamerika, og ved denne sidste Seillads tillige undgaae at seile om det gode Haabs Forbjerg; men Følgerne af disse Forsøg vare benægtende, med Hensyn til det Spørgsmaal, om der gaves en saadan Gjennemfart. Saaledes opnaaedes ved alle disse Reiser vel ikke Hovedøiemedet, men vi skylde dem en Mængde nyttige Opdagelser, som Nyfundland, Kysten Labrador, Mundingen af St. Lorents Floden, Kanada, Hudsonsbai, og flere andre. Capitain Cooks tredie Reise, som han begyndte 1776 og endte 1780, havde til Hovedøiemed at opsøge et saadant Gjennemløb. Alt andet hvad vi have ham at takke for, var tilfældigt og underordnet hiint Hovedøiemed. Opnaaede man end ikke, hvad man tilsigtede, saa opfyldtes dog fuldeligen paa en anden Maade de Forventninger, som man gjorde sig af de Mænds Talenter, der foretog denne Reise. Mange Slags nye Opdagelser gjordes, mange Feil, som hidtil havde været i Jordbeskrivelsen rettedes, og Kundskaben til Landene og Folkene udvidedes.

Ved disse Fordele kunde det ei feile, at der aabnedes en videre Mark for Handelen, og naar man underholdt en Peltshandel med Indvaanerne paa Nordvestkysten af Amerika, saa er der ingen Tvivl om, at det vilde have store Fordele i Følge med sig. Indbyggerne af Nutka og Kong Georgs Sund ombyttede deres Skind af sorte Bjørne, Søeoddere, Ulve, Ræve, Hjorte, Rahkuhn, Mardrer og vilde Katte (Americanske Luxe) imod Knive, Meisler, Søm, Speile, Kobberknapper eller et andet Stykke Metal. Ved sin Bortreise erholdt Capitain Cook af en Høvding to meget smukke Bæverskind, og man bad ham meget, om at besøge dem snart igjen; han skulde da faae flere Skind; et Bevis paa, at der ikke

vilde mangle paa disse Skind, naar man anlagde der en fast Handelsplads. Efter russiske Beretninger ere Søodderskind blødere og finere end ethvert andet Slags, og for et fuldkommen udvoxen Søodderskind faaer Russerne af Chineserne i Kiachte 80 til 100 Rubler, eller 16 til 20 Pund Sterling, og Stedet, hvor Søodderne opholde sig, sikkre dem for at udryddes, hvilket let kan være Tilfældet med mangt et Dyr i det asiatiske Rusland, da man efterstræber dem med saamegen Begjærlighed formedelst deres Skind. Indbyggerne af Prinds Williams Sund glædede sig ret hjerteligen, naar de kunde ombytte deres skjønne Odderskind mod alle Slags Knapper, og for lange Stykker Jern gave de deres hvide og mørkebrune Bjørneskind med de øvrige Sorter. I nogle Egne af Cooks Floden gave Indbyggerne deres Skind bort for gamle Klæder, Knappe og Jernstumper; i andre Egne for Knive og Tobak.

(Hand. Tid. — Fortsættes.)

Under 31te Mai d. A. er igjennem Cancelliet udfærdiget følgende kongelige Reskript til Kjøbenhavns Magistrat. Vor synderlige Gunst! Vi have ladet Os allerunderdanigst foredrage de Forslag, som den ved Vort allerhøieste Reskript af 11 April 1809 anordnede Commission, til at gjennemgaae og undersøge Vor Residentsstad Kjøbenhavns oeconomiske Forfatning m. v., har fremsat i sin allerunderdanigste Slutnings-Forestilling. Efter at have taget disse Forslag tilligemed den af Vort Finants Collegium derom afgivne Betænkning, og de Os af Vort danske Cancellie i øvrigt foredragne Omstændigheder i Overveielse, give Vi Eder hermed tilkjende, at Vi, med Hensyn til bemeldte Vor Residentsstad Kjøbenhavns oeconomiske Forfatning og hvad videre dermed staaer i Forbindelse, allernaadigst ville have fastsat følgende.

1) Ligesom Commissionen for de Fonds, der ere henlagte til at afbetale de til Gadernes Udvidelse afkjøbte Grunde, efter dens derom gjorte Andragende er tillagt Vor allerhøieste Befaling om at afslutte dens Forhandlinger, saaledes ville Vi ogsaa have Commissionen for Bidstrupgaards Godses Administration tillagt lige allerhøieste Befaling, hvorefter begge Commissioners Forretninger blive at overtage af Eder til en imellem Eder og Commissionerne overeenskommende Tid.

2) Staden Kjøbenhavns Kæmnerkasses hidtil havte Indtægter, i Forbindelse med de Flere, der ville tilflyde Samme, naar fornævnte tvende Commissioners Forretninger ophøre, skulle ordnes til tvende forskjellige Fonds. I den ene, som skal føre Navn af den ordinaire Fond, skulle indflyde alle Stadens ordinaire og bestemte Indtægter, og dens Bestemmelse skal være at afholde alle Stadens reglementerede og andre ordinaire Udgifter. I den anden, som skal føre Navn af den extraordinaire Fond, skal indflyde:

a) den Beholdning, som Commissionen for de Fonds, der ere henlagte til at afbetale de til Gadernes Udvidelse afkjøbte Grunde og den Bidstrupske Administrations Commission, naar de fratræde, maatte have opsamlet, tilligemed de løbende Renter af denne Sum;
b) alt hvad der i Fremtiden, ved Salg af Stadens udenbyes Jorder af Kjøberne betales udenfor den planmæssige Afgift, som funderes i Jorden for ved Renter at give Staden en saadan Indtægt, som er anseet at være passende aarlig Afgift af 1 Td. Land geometrisk Maal;
c) Recognition ved Forandring af Eier af Stadens udenbyes Jorder;
d) alt hvad der vindes i Capital ved Salg til Eiendom af Arvefæstegaarde paa Bidstrupgaards Gods udenfor den Afgift, der i Fremtiden, som forhen, vedbliver at hvile paa Jorderne, og ligeledes hvad der vindes ved Salg af Træer, efter Udgifternes Fradrag;
e) arveløse Capitaler og
f) Tiendepenge.

Paa denne extraordinaire Fond, hvis Bestemmelse i Almindelighed skal være, at afholde alle Stadens extraordinaire og uforudseelige Udgifter, skal hæfte Stadens Kæmnercasses Gjæld, hvilken Vi herved paalægge Eder at see afbetalt saasnart muligt; saa skal og paa samme Fond hæfte den Sum, som Staden paalægges at bidrage til Omkostningernes Bestridelse paa det nye opførende Raad- og Domhuus. Indtil disse Gjældsposter ere aldeles udslettede, hæver Fonden de i denne Post under Litr. a—f nævnte Indtægter med løbende Renter; men efter den Tids Forløb have I at erhverve Vor allerhøieste Resolution for, hvorvidt Fondens aarlige Renter skulle afgives til den ordinaire Fond, for saaledes at bidrage til at for-

mindske Beløbet af det, der aarligen maatte blive at ligne paa Næringen i Overeensstemmelse med Vor allerhøieste Anordning af 21de April 1812.

3) Den Sum, der i Kæmnercassens Regnskaber hidtil er anført at skyldes til den borgerlige Næringsskats Overskud, skal ikke regnes blandt Stadens Casses Gjæld, som det efter 2den Post paaligger Eder at afbetale; men den skal herefter bortfalde og udgaae af Regnskabet.

4) Den Sum, der i bemældte Regnskab anføres at skyldes til deponerede Arvemidlers Conto, skal ei heller regnes blandt denne Gjæld, som ovenfor er omtalt, siden denne Conto, der ene vedkommer den extraordinaire Fond, efter de Os foredragne Omstændigheder, er antaget fuldeligen at kunne dække sig selv formedelst de Arvemidler, som ere hjemfaldne eller herefter hjemfalde til Staden.

5) Enhver Authoritet i Kjøbenhavn, som har nogen Deel af Indtægter, der skulle paalignes Staden, under Forvaltning, og som vil indgive Forestilling om deslige Indtægter, skal i Begyndelsen af October Maaned for det følgende Aar, Fattigvæsenet i Begyndelsen af hvert Aar for det løbende Aar, ved een eller flere af dets Middel træde i Conference med Medlemmerne af Stadens Magistrat og af dens 32 Mænd, for at overveie, hvorvidt Stadens Indvaanere kunne bære den paatænkte Byrde, eller hvorfra Udgifterne i andet Fald kunne tages. (Coll. Tid. — Forts.)

———

Kjøbenhavns Børs den 16de August.

Cours. Hamb. 2 M. 583⅓, *a vista* 591⅔. Amsterdam 2 M. =, *a vista* 550. London 2 M. 23⅔ Rbdlr., *a vista* 23⅞ Spec. 590. — Specier solgtes til 35½ Rbmk., for Committeesedler blev givet 63 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

I Marschal Davoust's Forsvarsskrift, hvori han søger at forsvare sig mod de 3 Beskyldninger: at han har ladet skyde med Canoner paa den hvide Fane; at han har borttaget Pengene af Hamborger Bank, og at han ved mangehaande vilkaarlige Handlinger har gjort det franske Navn forhadt, findes følgende Skrivelse, som Napoleon d. 7 Juli forrige Aar har tilsendt ham fra Bunzlau: "Min Cousin! Bevidn De General Vandamme min Tilfredshed med Hamborgs Besættelse. Jeg sender Dem en Ingenieur-Officier, som skal tage Hamborg og de smaae Øer i Diesyn, og som skal aflægge mig Regnskab over Arbeidet og over det, som De gjør der. En Stad, som Hamborg, kan kun forsvares med 25,000 Mand, med et stærkt Artillerie, ved 10 Aars Arbeider og med 30 til 40 Millioner. Imidlertid vil jeg ikke blot forsvare Hamborg imod Indbyggerne og imod Linie-Tropperne, men mod et Beleirings-Artillerie. Jeg vil, at, naar 50,000 Mand vise sig for Staden, den da ikke blot skal være sikkret for en Coup de main, men ogsaa skal kunne udholde 14 til 20 Dage for aabnede Løbegrave. Og disse Resultater vil jeg erholde i Aar blot med en Udgivt af 2 til 3 Millioner og kun ved en Garnison paa 6000 Mand. Jeg vil, at jeg ved denne Forudsætning, naar Staden, efter en Blocade af 14 til 20 Dages aabnede Løbegrave bliver taget, hverken skal miste Canoner eller Mennesker, men at Garnisonen kan retirere i et Citadel og forsvare sig der een til to Maaneder efter aabnede Løbegrave. Den simple Fremstilling af dette System forklarer samme. Der maa arbeides paa sammes Udførelse, uden at tabe en Time. Inden 24 Timer efter min Ordonanz-Officiers Ankomst maa 10,000 Arbeidere være i Virksomhed. De maa lade alle Huse nedrive som ligge ved Voldene, paa Glacierne og ved Citadellet 2c."

En Adelsmand fra Bretagne forestillede sin Søn for Hertugen af Berry med Begjering, at han maatte blive Officier. "Hvad har han gjort?" spurgte Hertugen. "Intet", svarede Faderen: "og netop deri bestaaer hans Fortjeneste, at han ikke har gjort noget." "Altsaa har han ikke tjent sit Fædreneland?" vedblev Hertugen. "Under hvilken Fane skulle han have gjort det?" gjentog Faderen. "Under Buonapartes Fane," svarede Hertugen. "Havde jeg været forberedt paa dette Svar," sluttede den gamle Bretagner: "saa havde jeg bragt Dem min anden Søn; han har forladt det faderlige Huus, tumlet sig omkring i ti Aar og er saa rasende Keiserligsindet, at, om der havde været 2000 af hans Lige, var De, naadigste Herre, og Deres Familie, sikkerlig aldrig kommet tilbage til Frankrige."

Da Hertugen af Angouleme ankom til Pau, viste man ham der Kong Hendrik den 4des Vugge. Prindsen besøgte ogsaa denne Konges Pallads, der er meget forfalden, men nu igjen skal sættes i Stand.

London. Efter den parisiske astronomiske Aarbog for Aaret 1814 (Connoisance des tems pour 1814, Pag. 105) have de parisiske Astronomer, i det mindste i Aar, en een og tredivte September. Da det øvrige Europas Almanaker hidtil blot kjende en tredivte September, og Congressen i Wien indfalder paa den parisiske 31 Sept., et Barn ogsaa kunde fødes i Paris den 31 Sept. 1814, men ikke finde sin Fødselsdag i de øvrige Almanaker, saa vil det være fornødent, at gjøre opmærksom paa denne Forskjellighed, for at forebygge chronologisk-politiske, genealogiske og andre Feiltagelser. (Allg. Zeit.)

Den 5 August om Formiddagen Kl. 9½ havde Berlins Indvaanere den Glæde, at see deres tilbedede Monark iblandt sig. Hs. Maj. var først ventet dertil den 7de, til hvilken Dag Folkets Kjerlighed havde føiet flere Anstalter til deres elskede Monarks høitidelige Modtagelse. Hs. Maj. lod efter sin Ankomst Ministerne, de øverste Militaire og Stadens civile Øvrighed kalde til sig, og yttrede for dem, "at al Høitidelighed, som var forbunden med Glands og Seierspragt, maatte Hs. Maj. frabede sig o. s. v.; men naar derimod det taknemmelige Fædreneland ved den foranstaltede Høitidelighed vilde give Armeen og dens Anførere et Beviis paa sammes Erkjendtlighed, saa vilde Hs. Maj. gjerne være den første, som sluttede sig til denne retfærdige og Nationen ærende Følelse o. s. v." Den 7 August skete det høitidelige Indtog gjennem Brandenborgerporten, som lignede en Triumphbue og var prydet med den tilbagetagne Seiersvogn, som atter havde indtaget sit gamle Sted. Indtoget skete i følgende Orden: 1) Alle tilstedeværende Stabs- og Subalterne-Officiere; 2) Generalitetet; 3) Hs. Majestæts Adjutantere; 4) Hs. Maj. Kongen med Prindserne af det Kgl. Huus, Feldtmarschal Fyrst Blücher af Wahlstadt, og Generalerne af Infanteriet Grev Tauentzien-Wittenberg og Grev Bülow-Dennewitz; 5) Det lette Garde-Cavallerie-Regiment; 6) Det første og andet Regiment Fodgarde; 7) Garde-Jæger-Bataillonen; 8) Garde du Corps; 9) Garde-Artilleriet. I denne Orden gik Toget til Lysthaven, hvor et Takoffer under aaben Himmel skulde bringes Hærskarernes Herre. Til den Ende var i Haven opreist en Estrade, som hævede sig terrasseformig i to Afdelinger over Jorden. Paa den øverste Afdelings Midte var anbragt et simpelt Alter, smykket med den christelige Kirkes Symboler. Paa de øverste Trin var hele Geistligheden forsamlet. Bag Alteret var to Tribuner for det Kongelige Huses Prindsesser og de høieste Civil-Øvrigheder. Den ophøiede Plads foran Alteret indtog Hs. Maj. Kongen og hans glimrende Følge af Prindser og Hærførere. I en stor Omkreds stode de indmarscherede Tropper, ordnede i syv Colonner; Cavalleriet holdt uden om. Saasnart Kongen havde indtaget sin Plads og Alt var forsamlet omkring ham, herskede fuldkommen Stilhed, og Hær og Folk begyndte, understøttet af et stort Sanger-Chor og en udmærket Instrumentalmusik, den gamle herlige Psalme: "Sey Lob und Ehr dem höchsten Gut &c." Efterat to Vers vare affjungne holdt Hr. Consistorialraad Offelsmeyer fra Potsdam en herlig Tale. Medens samme varede, stode alle med blottede Hoveder, og under Slutningsbønnen faldt Kongen først, og alt Folket, af enhver Alder og Stand, paa Knæe. Forsamlingen reiste sig derpaa igjen, for at istemme det festlige: "Herr Gott dich loben wir!" i hvis Melodie Canontordenen og Klokkeklangen blandede sig alvorlig og høitidelig. Til Slutning fulgte den præstelige Velsignelse. Efter Gudstjenestens Slutning begav Kongen sig paa Slottet for at modtage Cour af de fremmede Gesandter, o. s. v. Efter Couren viiste Hs. Maj. sig paa Balkonen for det længselfulde Folk, og blev modtaget med et fra Hjerterne kommende Fryderaab, hvorfor Allerhøistsamme takkede. Om Middagen var i det store Gallerie et stort Taffel paa 270 Opdækninger. Kl. 6 om Aftenen indfandt Kongen sig i Operahuset, hvor Han blev modtaget med den meest levende Jubel og bivaanede en Forestilling af en Prolog, forfattet af Hr. Etatsraad v. Kotzebue. Derpaa begav Hs. Maj. sig til Nationaltheatret, hvor Han blev modtaget af Forsamlingen med den største Enthusiasme, og hvor Operaen Fanchon opførtes. Om Aftenen Kl. 9 tog Hs. Maj., ledsaget af Fyrsten Blücher og flere, til Hest, Stadens Illumination, hvilken man her aldrig før har seet Mage til, i Diesyn.

Paris, d. 2 August. Hertugen af Berry er over Douay og Lille afreist til Engelland. Fire af hans Adjutanter følge ham. — Hs. Kongel. Hoihed Monsieur er igjen kommen til Paris. I hans Følge var General Maison og Hertugen af Ragusa. Førend sit Indtog holdt Hs. Kongel. Hoihed Revue over adskillige Tropper af den herværende Garnison.

Cadix, den 8de Juli. Vor Gouverneur, Don Juan Villavicenzio, har udstædt en Proclamation, hvori de trues med stræng Straf, som udbrede urolige Rygter om at vi igjen komme i Krig med Engelland og Frankrig, at Kong Carl den 4de vil overtage Regjeringen i Ferdinand d. 7des Sted 2c.

London, d. 5 Aug. De engelske Commissairer, som skulle underhandle om Freden med America, ere i Dag afseilede fra Dover til Ostende. — General Lord Hill, som for længe siden er bestemt til Commandeur en Chef for de engelske Tropper i America, er endnu i London; hvilket lader formode, at man vil oppebie Udfaldet af Underhandlingerne i Gent forinden han afgaaer. The Courier forsikkrer, at følgende skal forlanges af America: 1) Fuldkommen Udelukkelse af americanske Skibe fra de engelske Fiskerier paa den engelsk-americanske Kyst; 2) Engellands Eneherredømme over Søerne Erie og Ontario, og de americanske Forters Sløifning i Nærheden af disse Søer; 3) Ohio som Grændse for det americanske Territorium; dog med den Betingelse, at Indianerne paa begge Sider af Floden sikkres deres Besiddelser og Jagt. — Ifølge en paa Lloyds Caffehuus opslagen Liste ere fra 1ste Juli til nu ikke mindre end 108 Skibe enten plyndrede eller ødelagte af de americanske Capere, hvis Antal angives til 27, hvoraf de fleste ikke have mere end fra 2 til 9 Canoner. — Vore Tidender indeholde følgende fra Paris, under 30 Juli: "I Løverdags, den 13de dennes, kom en General ind i Palladset, og forlangte at tale med Kongen. Man sagde ham, at Hs. Maj. ikke befandt sig vel, og at han maatte komme igjen næste Mandag. Generalen svarede, han maatte tale med Kongen, da han havde Ting af yderste Vigtighed at meddele ham. Han blev da indladt, og aabenbarede for Kongen at to Officierer af Schweizergarden næste Morgen vilde i Messen stræbe Hs. Maj. efter Livet. Kongen lod sig ikke derved afholde fra at besøge Messen som sædvanlig. De to af Generalen beskrevne Officierer indfandt sig, man bemægtigede sig deres Personer og fandt et Par ladte Pistoler hos dem. — En lignende Meddelelse gjordes Kongen følgende Mandag, d. 25de, at nemlig Hs. Majestæts Liv næste Dag vilde vorde udsat for Fare af en Person iført Æreslegionens Uniform. Den vagthavende Officier fik strængeste Ordre ikke at indlade nogen. Da nu den beskrevne Person kom, vilde man anholde ham; men han sprang over Rækværket og undkom. Ved Springet tabte han en ladt Pistol."

Berlin, d. 9 Aug. Ifølge Breve fra vor Armee viser der sig endnu bestandig i Frankrig, især hos de Militaire, en stor Forbittrelse mod de Allieredes derværende Reconvalescenter. Det tillades derfor ikke disse at komme til Stæder, som have franske Garnisoner. Ved Rheims ere nylig nogle preussiske Militairpersoner fundne døde paa Landeveien.

Basel, den 2den Aug. Den hele franske Armee havde Gage tilgode for syv Maaneder. Nu bliver den betalt hver femte Dag, og Garnisonen i Hüningen modtog nylig tilbagestaaende Sold for een Maaned, hvorpaa den næste Søndag ved Manoeuvren af egen Drivt raabte: Kongen leve! I Midten af August har man lovet at betale den for en anden Maaned, og at blive saaledes ved til det Hele er betalt. Iøvrigt falder Tiden temmelig lang for de franske Soldater i Fæstningen Hüningen, og baade Officerer og Soldater komme ofte til Basel. — Vore Manufacturer have aldrig før været saa beskjeftigede som nu, og vor Handel med Italien vinder nyt Liv. Man har ikke engang Arbeidere nok til at forfærdige alle de Artikler som bestilles.

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere. I Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse forsendes det med Brevposterne, og kan bestilles paa alle Postcontoirer. Her i Staden modtages Subscriptionen hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No 67.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 20 August 1814.

Om Guldhusets Salg.

I Adresseavisen læses følgende Bekjendtgjørelse:

"Undertegnede Commission bekjendtgjør herved foreløbigen, at ifølge Hans Majestæts allerhøieste Resolution af 20 Juli d. A. ville Guldhusets samtlige Bygninger med tilhørende Grunde i Rigensgaden, hvorunder indbefattes, foruden de Bygninger, som nu afbenyttes til de militaire Uldmanufacturer, den Deel i disse Bygninger, som hidtil har været benyttet af Munderings-Commissionen og Vare-Depotet, blive opbudne til Bortsalg ved offentlig Auction, enten under eet eller separat, inddeelt i flere Parceller, med eller uden Inventarium. Tiden og Stedet for Auctionens Afholdelse vil nærmere blive bekjendtgjort, og Auctionsconditionerne tilligemed en nøiagtig Beskrivelse over Eiendommen og Inventariet ville forinden Auctionen være at erholde til Eftersyn hos Cancellieraad og Landsover- samt Hof- og Stadsrets - Procurator Fugl, boende paa Gammeltorv mod Vestergade No. 7.

Kjøbenhavn, i den i Anledning af intenderet Salg af nogle Kongelige Eiendomme allernaadigst nedsatte Commission, den 12 August 1814.

Mösting. Sehestedt. C. Romer."

Etatsraad Fr. Thaarup meddeler i sin Veiledning til det danske Monarkies Statistik, 2den Udgave, Kbh. 1794, følgende Efterretninger angaaende denne Manufacturanstalt:

"Det Kongelige militaire Manufactur, ogsaa kaldet Guldhuus Fabriken, har det sidste Navn deraf, at en berømt Alchymist, den italienske Doctor Buri havde her i Kong Frederik 3dies Tid sit Værksted, som 1668 blev indrettet. Efter hans Død blev først et Qvæsthuus her anlagt, men siden 1677 et ulden Manufactur som blev indrømmet den Kongel. Factor Christian Værner. Under 5 Maj 1683 blev ham meddeelt Privilegium paa her at forarbeide Klæde og andre uldne Stoffer, og 16 Maj 1685 blev Indretningen med alle Bygninger skjænket ham og hans Consorter til Arv og Eiendom, naar Værket der blev holdt vedlige, men da dette Vilkaar ei opfyldtes, tog Kongen igjen Værket til sig (Pontoppidan orig. havn. S. 334. 371.) Det skulde da arbeide til Militair-Etaternes Fornødenhed, men i Forstningen var det kuns lidet udvidet. De Klæder, Stoffer, Filter, Strømper rc. rc., som Danmark, saavel for Krigsetaterne, som ellers, brugte, fik det næsten alt spundet, vævet, tilberedt i Tydskland, Engelland, Holland. I Anledning af den sidste langvarige Krig, da Armeen saa ofte skulde munderes paa nye, begyndte man at indsee det store Tab, som den Kongelige Kasse tog derved, saavelsom ved næsten alle andre til Armeen henhørende Nødvendigheder, hvilke hentedes

fra Hamborg, der heraf drog største Profit. Omgangen var denne, at Regimentsquarteermesterne hvert andet Aar reiste til Hamborg, og lode der deels forfærdige, deels andensteds fra kjøbe ikke allene Klæder og Knapper med deslige tilhørende, men ogsaa Remmer, Spænder, Patrontasker &c. &c. Disse Underhandlere, som tilligemed Regimenternes Chefer toge ingen Skade ved den Handel, satte sig af al Magt mod det nye Anslag, som den ældre General Scholten gav Kong Frederik IV om at lade anlægge paa Børnehuset i Kjøbenhavn det Manufactur, som i Forening med Guldhusets nu i saa mange Aar har holdt Prøve, og sparet mange Millioner, samt givet mange tusinde Betlere Brød, men i Begyndelsen blev udleet. Som ærlig Mand stod han fast ved sin Sag, overvandt Hindringerne og gjorte Danmark et evigt Gavn; see Pontoppidan oekon. Balance S. 258-260. 296. — Major Pflugs Direktions-Tid fra 1764 til 1772 roses i Almindelighed, for den oekonomiske og videnskabelige Drivt Manufacturet da havde. I Aaret 1787 var Tilstanden efter Kloppenborgs Geographie I D. S. 515 saaledes: 7 Væverstole til fine Vare for Officierer, 44 Væverstole til grove Vare. 2 Valkemøller i Jægersborg Dyrehave, hver paa 5 Stamper, et Overskjærerie bestaaende af 11 Overskjærere, et Farverie og et Presserie af 5 store Presser. Ved denne Fabrik arbeide i alt omtrent 1200 Mennesker." (Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

Igjennem det Kongelige Danske Cancellie er, under den 9 August 1814, udfærdiget en Placat af følgende Indhold: "Hs. Majestæt Kongen har, under 29de f. M., allernaadigst resolveret: ""At de, som efter Tilsigelse udeblive fra at møde for den borgerlige Indrullerings Commission i Kjøbenhavn, skulle, efter bemeldte Commissions Eragtning, første Gang erlægge en Mulct af 4 Mk. til 2 Rdlr. Rbp. S. V., hvilken Mulct fordobles for hver gjentagen Udeblivelse, og i Mangel af mindelig Betaling inddrives af Underfogden uden Lov og Dom; samt at Commissionen skal være bemyndiget til, at lade dem, som saaledes beviisligen 3de Gange ere udeblevne, afhente ved Politiet, hvis Hjelp betimelig og skriftlig af Commissionen bør requireres."""

Igjennem det Kongelige Schleswig-Holsteenske Cancellie i Kjøbenhavn er, under d. 12 Aug. 1814, udfærdiget et Patent for Hertugdømmerne Schleswig og Holsteen af følgende Indhold: "Efterat Hs. Maj. Kongen under 26de f. M. allernaadigst haver fundet for godt at resolvere, at de hidtil værende Bestemmelser, angaaende Troppernes Forpleining hos deres Værter, skulle fra den 1ste d. M. være aldeles ophævede i Henseende til de Regimenter og Corpser, som ere komne tilbage til deres Freds-Standqvarterer, har det endvidere allernaadigst behaget Allerhøistsamme under 6te d. M. at befale, at der til det endnu cantonnerende, saa og til det paa Marsch værende Mandskab, hvortil og saa henregnes de fra Dannemark til Hertugdømmerne marscherende Styk- og Trainkudske, samt de fra Feldt-Lazaretherne kommende Folk, skal af Værterne leveres daglig et varmt Middagsmaaltid, i Overeensstemmelse med Forordningen af 9 Mai 1806, og skal denne Bestemmelse i Fremtiden gjelde for alle cantonnerende eller paa Marschen værende Tropper."

Kjøbenhavn, d. 15 August. Afvigte Fredag den 12te dennes, overleverede Hr. Foster i en privat Audients hos Hs. Maj. Kongen sine Creditiver som Kgl. storbritannisk overordentlig Gesandt og befuldmægtiget Minister. I samme Anledning formidte Hds. Majestæt Dronningen Hr. Foster en privat Audients. — D. 12te, om Aftenen, overbragte Kongl. Cabinetscoureer Brummer Hs. Kongl. Hoihed Prindsregentens Ratificationsact af Tillægsartiklerne til den i Kiel med Engelland afsluttede Fredstractat. Disse Tillægsartikler bleve den [illegible] April sidstleden underskrevne i Lüttich. — Mellem Danmark og Storbritannien er saaledes det fuldkomne fredelige og venskabelige Forhold bragt tilveie. Som en Følge deraf ville de danske Besiddelser i begge Indierne ufortøvet blive udleverede til Kongens Befuldmægtigede. — Allerede forhen var Hr. Foster bleven Kongen forestillet i Egenskab af H. K. H. Prindsregentens specielle Commissair, hvis Ærende var at søge i Fredelighed at bevirke den ved Tractaten i Kiel fastsatte Forening mellem

Norge og Sverrig. Dette Ærende havde han tilfælleds med de Herrer Generalerne Baron v. Steigentesch og Orloff samt Major Baron v. Martens, hvilke i Egenskab af specielle Commissairer fra Keiseren af Østerrig og Rusland samt Kongen af Preussen havde i private Audientser hos Hs. Maj. overleveret Skrivelser fra deres respective Souverainer. — Disse Commissairer begave sig derpaa samlede til Norge, hvor de forestillede, at Norges Forening med Sverrig var ufravigeligen bestemt; de overbragte Hs. svenske Majestæt de af Hs. Høihed Prinds Christian til Danmark foreslagne Vilkaar for en Vaabenstilstand, under hvilken en Forsamling af Norges Deputerede skulde sammenkaldes, for at overveie Landets Tilstand med Hensyn til Foreningen med Sverrig. Disse Vilkaar bleve ikke i alle Henseender fundne antagelige, hvorfor Commissairerne vendte tilbage hertil, efterat have overbeviist sig om, at Hs. Maj. Kongen af Dannemark, langt fra at lægge Hindringer i Veien for Tractatens Opfyldelse, meget mere har søgt at fremme den ved alle Midler i hans Magt. Sidste Onsdag, den 10de, havde derpaa Commissairerne Afskedsaudients hos Deres Majestæter paa Frederiksbergs Slot, efter hvilken de tilligemed den Keiserl. østerrigske Gesandt og den Kongel. svenske Generallieutenant Baron Tawast, der forestaaer det svenske Hofs Anliggender, spiste ved det Kongl. Taffel. — De Herrer Generaler Baron v. Steigentesch og Orloff saavelsom Major Baron v. Martens ere nu afreiste til deres respective Hoffer, for at afgive Beretning om Udfaldet af deres Sendelse. Endskjøndt denne ikke har havt det tilsigtede Udfald, vil dog derved bevirkes, at de allierede Monarker alt mere og mere ville overbevises om Hans Majestæt Kongens Redelighed og Oprigtighed i Henseende til Opfyldelsen af indgangne Forpligtelser. Ligeledes vil derved bidrages til at erholde gjenoprettet og til at vedligeholde fuldkommen god Forstaaelse mellem Danmark og de Magter, fra hvilke de fire Commissairer vare blevne afsendte. (Stats-Tid.)

Mariboe, d. 12 Aug. Uagtet Høebjergningen endnu ikke er fuldendt, er dog Rughøsten paa adskillige Steder her i Stiftet i fuld Gang. — Efter en Reisendes Beretning ere Priserne paa Fødevarer paa adskillige Steder i Jylland langt lettere end her; derimod er Prisen paa andre Ting langt dyrere. — I Hamborger Correspondent læses: "At formedelst Prisen paa Creature stiger saa meget i de danske Stater, hvilket vil forvolde, at flere maae lægge Vind paa eget Tillæg, saavelsom af Frygt for Mangel paa Foder, vil nogle Eiere af de fortrinlige Hestestutterier i det Meklenborgske sælge et Antal af 200 Heste." — Efter Forlangende har Udgiveren efter bedste Skjønnende uddeelt de ham tilstillede 61 $\frac{42}{64}$ Rbß. N. V. til den ældgamle Fattiglem, Anders Skovfoged i Mariboe; hvilke 61 $\frac{42}{64}$ Rbß. N. V. ere den Sognefogden tilstaaede Belønning for Opsynet med Fuglse Sogns Veiarbeide for Aaret 1813. (Mariboe Avis.)

Mariboe, den 16 Aug. Lammetyveriet paa Marken fortsættes. I afvigte Uge ere 3de Lam bortstjaalne om Natten fra en Bonde i Anderstrup, under Nielstrup Gods; en Bye der i den senere Tid har forsynet Arresten i Saxkjøbing med 3 Personer, der ere satte under Tiltale for begaaet Tyverie. — Atter er Prisen i den senere Tid stegen paa Hveden her i Mariboe. Ved Bandholm betales nu for en Tønde 100 Rdlr., et Læs Tørv koster 25 Rdlr. og et Læs Kløverhøe fra 50 til 60 Rdlr.; alt i D. C. — Udtog af en Skrivelse fra Hjøring af 8de August: Forleden havde vi et stærkt Tordenveir, som begyndte om Natten Kl. 3 og vedvarede til 6½ om Morgenen. Den slog 2de Stude ihjel paa Fugelsi Mark, Markvogteren faldt om og besvimede, men kom igjen til Live. — Provst Mønniche, en Olding paa nogle og 70 Aar, døde den 29 Juli. — Ved samme Tid havdes paa flere Steder i Jylland et skrækkeligt Uveir. Paa Hammelef Byemark ved Grenaae dræbte Lynilden 3 Heste og en Mand. Længere hen imod Ebeltoft slog den ned i en Udflyttergaard og gjorde stor Skade, dog uden at tænde. Ogsaa paa Liisberg og Skeibye Marker ved Aarhuus dræbtes et Par Creature. (S. Bl.)

Viborg, den 10 Aug. Efter stærk Varme, Torden langt borte og stærk Regn, har det nu i 4 Dage været temmelig koldt med orkanagtigt Veir og Byger, hvorved Kornet paa nogle Steder er nedslaaet. Luften er ligere Octobers, end Hundedagenes. Det er at formode, at denne megen

Regn har hindret Rugens alt for hastige Modning. (Viborger Samler.)

Viborg, d. 13 Aug. Veiret har siden i Gaar forandret sig fra Regn og Kulde til Varme. Sidst i denne Uge vil Rughøsten her kunde begynde. Regnen og Kulden har vist nok heldigen virket paa dens jevne Modning. I de nordlige Egne midt i Jylland skal Rugen staae fortreffelig og ingen Rust have skadet den. (S. Bl.)

Aarhuus, d. 13 August. Som Beviis paa Landsbyfolks stærke Natur tjener følgende mærkelige Tildragelse. En frugtsommelig Bondekone vilde med et Stykke Lærred gaae til Aarhuus sidste Olufsmarked, da Fødselssmerterne overfaldt hende mellem Sporring og Trige saa heftigt, at hun i en Grøft tæt ved Landeveien fødte et sundt og stort Drengebarn til Verden. Hun indsvøbte det i sit Skjørt, vendte om til sit en Miils Vei derfra liggende Hjem, og kom saaledes ikke til Markeden Gang; baade hun og Barnet befinde sig vel. (Aarhuus Av.)

Hr. Forstsecretair Lytz paa Hirschholm indkalder Eieren til en Vogn, som i October Maaned forrige Aar blev anholdt imellem Karlebye og Kirkelte Marker paa Hirschholms-District, læsset med stjaalet Favnebrænde fra Frederiksborg Dyrehauge.

Af Hempels fyenske Avis erfarer man af en forlangt Indrykkelse, at i Viborg i Jylland 2 Kirkeministerial-Bøger, hver paa 4 Bøger Skrivpapir, med Bindene have kostet 13 Rbdlr. 2 Mk. eller 80 Rdlr. D. C., da derimod i Fyen for 2 saadanne Bøger er fordret 44 Rbdlr. eller 264 Rdlr. D. C. Efter Priserne her i Kjøbenhavn er den første Betaling for lav og den sidste meget for høi.

Hr. Lauritzen, i Kjerlingberg i Fyen, efterlyser, som befalet Actor, et under Tiltale værende bortgaaet Fruentimmer, som kaldes skurvet Maren.

Ifølge Stiftsøvrighedens Indbydelse af 28 Januari 1814, er fra Viborg Stift indtil den 8 August til de under Krigen i Holsteen Qvæstede, samt de Faldnes efterladte Enker og Børn indkommet 10,000 Rdlr. D. C.

Overskuddet af Hr. Pastor Becher's i forrige Aar udgivne Dagbog fra det 16, 17 og 18de

Aarhundrede, som efter Bestemmelsen tilfalder de Qvæstede ved Anholt, er til Dato 1310 Rdlr. Dansk Cour.

(Slutningen af det Kongel. Rescript af 31 Maj d. A. til Kjøbenhavns Magistrat; f. forr. No.)

6) Cassevæsenet for Kjøbenhavn skal i Fremtiden føres saaledes:

a) Der skal indrettes en Hovedcasse, hvori alle Stadens Indtægter, saavel de, der hidtil henhørte under Kæmnercassen, som de, andre Authoriteter have ladet indkræve, herefter skulle indflyde.

b) Fra denne Hovedcasse skal igjen skee Udtælling til de forskjellige oeconomiske Indretninger, hvilke hver have deres egen Conto i Hovedcassen.

c) Den specielle Bestyrelse af Hovedcassen skal, under Eders Overopsigt, føres af Kæmneriet.

d) Al Udstedelse af Billetter for Byeskatter skal, som Følge heraf, skee fra Kæmneriet, efter Eders til Skatte Opkrævningen meddelende generelle Ordres.

e) Billetterne skulle indrettes saaledes, at de indbefatte alle Byeskatter. De skulle udstedes in duplo saaledes, at den ene der bør tilstilles Ydderne 14 Dage før Indkrævningen, underretter dem om Skatternes Beløb, og at den anden indeholder Qvittering for Skatternes Erlaggelse.

f) Opkrævningen af Byeskatterne skal skee ved Rodemesterne 4 Gange aarligen, saaledes at ¼ Deel indkræves hver Gang.

g) Paa lige Maade skulle de Kongelige Skatter, hvilke hidtil ere blevne hævede eller herefter befales hævede ved Eder, indkræves efter Billetter, udstedte fra Kæmneriet, og flyde ind i Hovedcassen; dog skulle der over de Kongelige Skatter holdes særskilte Cassebøger, for at disse Afgifter ikke paa nogen Maade skulle blandes med Afgifterne til Byens Tarv. I øvrigt ville Vi, at der til de Skatter og Afgifter, for hvis Indkrævning I have at sørge, endvidere skal henregnes ½ Procent-Afgiften efter Forordn. af 8de Febr. 1810 og Collateral-Afgiften af Arv.

h) De forskjellige oeconomiske Casser, der staae under særskilte Authoriteter og som i Følge Foranførte have deres Conto i Hovedcassen, skulle

erholde det dem tilkommende Beløb efter Requisition udbetalt i rede Summer, uden noget Hensyn til, om der ved Opkrævningen bliver Restancer, som ikke maatte være indkomne paa den Tid, Beløbet efter sin Bestemmelse bør anvises, hvorimod alle saadanne Restancer imidlertid skulle avanceres af den egentlige Stadens Casses Conto.

i) Fra Kæmneriet skal maanedligen tilstilles Eder en Extract, der viser Indtægt og Udgift for hver Conto, og hvoraf altsaa Hovedcassens hele Status kan sees.

k) Der skal herefter i Kjøbenhavn være en fast Kæmner, og skal han for det ham herved paalagte forøgede Arbeide med at bestyre Hovedcassen nyde i aarlig Løn af Stadens-Casse 500 Rbdlr. S. V. istedetfor som hidtil 108 Rbdlr.

l) Foruden det nunævnde Contoir-Personale ved Kæmneriet, skal der til at bestride de forøgede Forretninger endvidere ansættes en Casserer og en Bogholder, hvilke skal meddeles en af Vort danske Cancellie approberet Instrux, hvortil I have at gjøre Udkast. Cassereren skal tillægges 1200 Rbdlr. S. V. og Bogholderen 1000 Rbd. S. V. i aarlig Løn af Stadens Casse.

m) Desuden skal det være Pligt for Regnskabsførerne ved de forskjellige oeconomiske Indretninger, hvilke nu frietages for at besørge nogen Incassation af Skatter, at gaae Kæmneriet tilhaande med at forfatte Mandtaller og Repartitioner over de Skatter, hvilke hidtil ved deres Foranstaltning ere blevne opkrævede.

7) Rodemestere i Kjøbenhavn og deres Oldermand, som herefter skal kaldes Formand for Rodemesterne, skal af Eder meddeles en Instruction, overeensstemmende med det affattede og herhos følgende Udkast. Formanden for Rodemesterne skal herefter tillægges i aarlig Gage af Stadens Casse 900 Rbdlr. S. V., samt derhos, efter Forening imellem Eder og Stadens 32 Mænd, tilstaaes noget aarligt til at lønne et Bud og til Lys og Varme for hans Contoir.

8) Borgerskabspenge skulle for Fremtiden rette sig efter den af Os allernaadigst approberede, og Eder forhen tilstillede Classification af borgerlige Næringsveie, og erlægges i Rigsbankpenge Sølvværdie saaledes: for Borgerskab paa Næringsveie i 1ste Classe 100 Rbdlr., i 2den Classe 60 Rbdlr., i 3die Classe 40 Rbdlr., i 4de Classe 30 Rbdlr., i 5te Classe 20 Rbdlr., i 6te Classe 10 Rbdlr.

9) De ved Reglement af 5te Juni 1771 bestemte Oldermandspenge skulle herefter aldeles bortfalde.

10) Copulationspenge ville Vi herved allernaadigst have nedsat til 4 Rbdlr. S. V. for alle de Tilfælde, hvori Afgiften hidtil har været ansat høiere.

11) Expeditions Gebyhrerne ved Kjøbenhavns Magistrats tvende Secreteriater skulle herefter erlægges i Rigsbankpenge Sølvværdie overeensstemmende med det herhos følgende Regulativ.

12) Den ved Kornmaalernes Instruction af 31 Marts 1788 bestemte Afgivt af Kornmaalningen til Staden, 20 ß. pr. 100 Tønder, skal herefter erlægges med 30 Rbß. S. V. pr. 100 Td. som maales.

13) De ved Forordn. af 5te Mai 1683, 3die Afdeling §. 11, bestemte Vippepenge, 2 ß. pr. Læst, skulle forhøies til 3 Rbß. S. V. pr. Læst; de ved samme Afdeling §. 9 bestemte 2 Mk. pr. Læst til 5 Rbmk. S. V. pr. Læst, og de ved §. 13 bestemte 12 ß. for Nattevagt til 3 Rbmk. S. V.

14) De ved Forordn. af 5te Mai 1683, 2den Afdeling §. 6, bestemte Veierpenge skulle herefter erlægges med 5 Rbß. S. V. pr. Skpd. af tunge Varer og med 9 Rbß. S. V. af lette Varer.

15) Den ved Placat af 4de Nov. 1761 bestemte Betaling for Ankeres Prøve skal herefter erlægges med 2 Rbdlr. S. V. for et Anker, som veier over 6 Skpd. og med 1 Rbdlr. S. V. for et mindre Anker.

16) Det skal i Fremtiden fordres, som et Reqvisit hos Justeermesteren i Kjøbenhavn, at han besidder mathematiske Kundskaber. I øvrigt have I at overveie og nærmere allerunderdanigst at foreslaae, hvorledes Indretningen ved Justeerkammeret kan reguleres saaledes, at Samme ikke alene afholder de derpaa medgaaende Omkostninger, men ogsaa afgiver et aarligt Overskud til Stadens Casse.

17) De 200 Rbdlr., hvilke Lygtevæsenets Fond udreder til Natmesterens Lønning, skulle herefter overtages af Stadens Casse.

18) Den af Skarpretteren foranstaltede Opkrævning af Mestermandspenge skal herefter ophøre, og den nuværende Skarpretter, i disses Sted, tillægges i aarlig Løn af Stadens Casse 500 Rbdlr. S. V., som bliver at ligne paa Grundtaxten; men naar Tjenesten bliver vacant, have I at indkomme med Forestilling om, hvorvidt Lønnen for Skarpretteren, som tillige har samme Bestilling i en Deel af Sjelland, kunde nedsættes.

19) Med Hensyn til Kjøbenhavns Overformynderies fremtidige Forvaltning skulle følgende Forskrifter iagttages.

a) Mod Panterettighed i Huse og Gaarde i Kjøbenhavn maa ikke udlaanes mere af Overformynderiets Midler end i det høieste to tredie Dele af den Sum, hvortil Bygningerne i Brandcassen ere assurerede, dog at først Hæftelsen til Rigsbanken fradrages.

b) Intet Udlaan maa skee i Huse og Gaarde udenfor Stadens Porte, naar de ligge indenfor Demarcationslinien, med mindre der skulde blive truffet en saadan Indretning, hvorved slige Bygninger assureredes saavel mod Nedbrydelse som Ulykkes Tilfælde.

c) Mod Pant i Jordegods maa ikke skee Udlaan efter anden Maalestok end den, der er bestemt ved Forordningen af 12te Sept. 1806 §. 3, sammenholdt med Forordn. om Bankhæftelser af 9de Julii 1813 §. 2.

d) Overformynderiet maa ikke have i sin Værge Obligationer, lydende paa Ihændehaveren, hvorimod disse, saasnart de indkomme, strax skulle foranstaltes noterede i vedkommende Contoirer under den Authoritet, hvorfra de ere udstedte: "at de tilhøre Overformynderiets Massa eller den særskilte Umyndige."

e) Alle Begjæringer om Laan af Overformynderiets Midler skulle skriftligen indsendes til Eder, og af Eder tilstilles Overformynderne; disse have, henimod den Tid da Udlaan skeer, at tilbagesende samtlige Begjæringer, ledsagede med en Forestilling, som maa indeholde Oplysning om:

1) hvor stor en Sum der er disponibel til Udlaan, og

2) hvorvidt de i Begjæringerne tilbudte Panter ere fuldkommen betryggende i Forhold til de attraaende Laan.

Derefter have I at bestemme til hvilke af de Ansøgende Laan kan bevilges.

f) Til Omsætninger, som skee uden for Terminerne, i Anledning af at Panternes Eiere forandres, skal ligeledes haves Eders Samtykke, og overhovedet skal ingen Opsigelse af Panteobligationer fra Overformynderiets Side finde Sted uden Eders foregaaende Resolution.

g) Alt, hvad der ikke mod saadant Pant, som ovenmældt, kan udlaanes, skal strax foranstaltes indsat i Rigsbanken eller Vor Casse, under de Vilkaar paa hvilke Laan i Fremtiden der ville blive modtagne.

h) Ligesom ingen Capital nu modtages i Overformynderiet uden efter Eders Indtægts Ordre, saa skal i Fremtiden ei heller nogen Udbetaling af Capitaler finde Sted, uden efter Eders Udgifts Ordre.

i) Denne Indretning skal dog ikke paadrage Eder andet Ansvar, end det subsidiare Ansvar, der nu paaligger Eder, og i Særdeleshed ikke Ansvar in solidum med Overformynderne.

k) Ved næste Afgang af Overformynder skal Overformynderiets Regnskab indrettes og føres efter det dobbelte italienske Bogholderie; og fra den Tid skal Overformynderiet ved hvert Qvartals Slutning meddele Eder en Extract af Regnskabet, som nøiagtigen viser Indtægt og Udgift.

l) I Henseende til Administrationsgebyhrerne for de Capitaler, der allerede staae i Overformynderiet, skal det have sit Forblivende ved de hidtil gjældende Bestemmelser. Derimod ville Vi, med Hensyn til de Capitaler, som herefter indkomme i Overformynderiet, allernaadigst have fastsat, at disse i Administrationsgebyhr skulle erlægge 3 Procento aarligen af Beløbet af Renten, istedet for de ved Reglement af 5 Juni 1771 bestemte Indskrivnings- og Udskrivningspenge, og det ved Placat af 5te Juli 1805 for visse Tilfælde fastsatte Administrationsgebyhr.

Derefter I Eder allerunderdanigst have at rette, og det Fornødne i Overeensstemmelse hermed at foranstalte. Befalende Eder Gud!

(Collegial-Tid.)

Ved Placat af 11 August d. A. har det allernaadigst behaget Hs. Maj. at kundgjøre: at ligesom Hs. Majest. ved Placat af 28 Decbr. f. A.

har authoriseret Rigsbanken til at sætte i Omløb Banktegn i Kobber, lydende paa 12 Rbß. og 6 Rbß., saaledes har Allerhøistsamme endvidere allernaadigst bemyndiget Rigsbanken til at udstede Rigsbanktegn i Kobber for 16 Rbß., 4 Rbß. og 3 Rbß., hvilke Tegn, indtil videre, skulle gaae og gjelde som Betalingsmiddel i Kongeriget Danmark. Banktegnene for 1 Rbmk. ere concave og randede; de indeholde paa Aversen det danske Vaaben, saaledes som samme findes anbragt paa Rigsbankdalere, og paa Reversen de Ord: "Rigsbanktegn for 16 Skilling 1814." De paa 4 Rbß. og 3 Rbß. fremvise paa Aversen Rigets Vaaben, saaledes som Samme er anbragt paa Rigsbanktegnene for 12 og 6 Rbß., og paa Reversen Ordene: "Rigsbanktegn for 4 (3) Skilling". Disse Rigsbanktegn skulle være gangbare i alle saavel offentlige som private Betalinger i Kongeriget Danmark, og uvægerligen modtages som Rigsbankpenge Navneværdie efter deres paalydende Sum, og som Rigsbankpenge Sølvværdie i Forhold til den bankbestemte Cours, som til enhver Tid finder Sted. (Efter Coll. Tid.)

Kjøbenhavns Børs den 19de August.

Cours. Hamb. 2 M. 570, *a vista* 575. Amsterdam 2 M. –, *a vista* 526⅓. London 2 M. –, *a vista* 22½ Rbdlr. Sper. 570. — Species solgtes til 34 Rbmk.; for Committeesedler blev givet 64¾ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk, og Lüb. Av.)

London, d. 2 Aug. I Gaar holdtes her en stor Jubelfest i Anledning af det Brunsvigske Huses hundredaarige Regjering paa den engelske Throne. Søslaget ved Nilen feiredes og. Man regner, at over 1 Million Mennesker vare i Bevægelse den Dag. Hyde-Park (Have) Green-Park og James-Park vare herlig illumineerte. — Omkring Canalen, paa hvilken saaes en chinesisk Pagode og Broer, vare Telte opslagne. I Hydepark gaves en Søetræfning for Spøg, hvorved 1 americansk Fregat blev entret og 7 Linieskibe angrebne, og deels tagne og deels opbrændte. — Man gav siden en Beileringscanonade — derefter saae man fra Pagoden, Broen og et Tempel opsendte en utallig Mængde Raketter, der gave disse 3 Bygninger et frygteligt skjønt Udseende. Tilsidst forvandledes hele Rotonden i Hydepark til et Freds- og Enigheds-Tempel, der paa det prægtigste var oplyst. Uheldigviis gik Pagoden i Brand, og derved satte en Arbeidsmand Livet til.

London, d. 5 Aug. Hvorvidt den enfoldige Overtroe og løgnagtig Uforskammenhed hos mange Mennesker kan gaae, derom kan følgende Fortælling tjene til Beviis: Blandt den herværende Mængde af forskjellige gudelige Sekter findes ogsaa en, som hylder en saakaldet Prophetinde, Johanne Soutscock, der driver sit Væsen i et Huus strax udenfor London, paa et Sted, hvor tvende Landeveie støde sammen. Udenpaa Huset er med uhyre store Bogstaver indhugget den Indskrivt: Guds Huus. Bygningen er indvendig behængt med allehaande synderlige Malerier, hvilke forestille Johanna's Drøm. I sit halvfierdesindstyvende Aar har Johanna omsider drømt, at hun skulde føde den sande Messias, og snart gjøre Barsel med ham. En from Troende bestilte strax en Vugge, som paa det kostbareste er udarbeidet og udsmykket, og nu vises hos en Meubelhandler, hvor mange tage den i Diesyn. Johanna har sendt Budskab om hendes forestaaende Fødsel til en bekjendt Fødselshjelper og til tvende Biskopper for at kunne være Vidner.

Canton i China, den 12 Januari. I China hersker for nærværende Tid en rasende Krig, hvilken strækker sig til det chinesiske Riges Hovedstad. Denne Krig er hidtil ført med afvexlende Lykke. Rebeller-Armeens Anførers Overtroe reddede nylig Keiserens Armee, og foraarsagede den førstes fuldkomne Nederlag. Han troede at see den chinesiske røde Drage komme fra Skyerne for at gribe ham. Men Synet kom for sildigt; han blev nedhugget i Massacren. Man siger, at der i China er opstaaet en Sect, som i det væsentlige skal stemme overeens med Illuminaterne. Dens Medlemmer forpligte sig ved den helligste Eed til gjensidig Bistand, kjende hinanden paa visse Tegn, og have, efter Foregivende, til Hensigt, at forbedre Misbrugene. Man frygter, at Urolighederne skal udbrede sig videre, fordi adskillige Provindser allerede længe have været i aabenbar Oprør og endnu flere synes at være modne dertil.

Paris, den 6te August. Igaar var her, som vore Blade anføre, et af de meest paafaldende Møder, som en Raadsforsamling nogensinde har havt. I de Deputeredes Kammer skulde Spørgsmaalet om Pressefriheden afgjøres. En Mængde Mennesker havde derfor allerede tidlig om Morgenen indfundet sig udenfor Forhandlingssalen. Grenadererne kunde ikke holde dem ude. De trængte ind med stor Støi, og de Deputerede kunde ikke komme til deres Sæder, som vare besatte af Damer og Fremmede. Den tumultuariske Bevægelse varede over 2 Timer. Endelig traadte Præsidenten, Hr. Lainé, ind. Han satte sig i sin Lænestoel, og Secretairen forelæste den 44de Artikel af Reglementet, som foreskriver at Ingen maa blive hos de Deputerede under Mødet. — Da denne Artikel var forelæst blev Tumulten i Salen endnu større. Nogle Personer forlode de Pladser, som de uden Tilladelse havde anmasset sig. Men de Fleste bleve siddende, og lode som om de Intet hørte. Endelig ringede Præsidenten, og sagde: "Da de Personer, som have besat de Deputeredes Bænker, ikke have fulgt min Advarsel, saa er jeg nødt til at erklære, at Mødet er hævet og udsat til imorgen". En lydelig Uvillie yttrede sig i Salen; men alle Reclamationer vare forgjeves. Mange Deputerede gik bort, og da Præsidenten ogsaa forlod sit Sæde, gik Alt lidt efter lidt fra hinanden. — Saa paafaldende Publicums Ulydighed var, saa meget undrer man sig over Præsidentens Eftergivenhed. Tildragelsen var i sig selv ubetydelig; men saadan Uorden maa, for Følgernes Skyld, forebygges. — Den 30 Juli blev Vagten her pludselig fordoblet. Følgende var, som man nu erfarer, Aarsag dertil: Ved det andet Artilleriregiment i Brest herskede ikke den bedste Aand. Hertugen af Angoulême forlod strax igjen denne Plads. Regimentet blev uroligt, bemægtigede sig endeel Artillerie, og vilde begive sig paa Marschen til Paris, et Forehavende, som dog blev tilintetgjort. For at opsnappe Deserteurerne, og forhindre slige Bevægelser har Krigsministeren truffet de eftertrykkeligste Forholdsregler. — I Nemours fik tre Bataillоner det Indfald at opsætte Napoleons Fane, og marschere mod Paris. Officiererne vilde holde dem tilbage, og det kom til Blodsudgydelse. Marschal Oudinot (Hertug af Reggio), som just var i Paris, ilede, saasnart han hørte det, mod dem, og lod tre af Formændene skyde. — Hr. Latour du Pin, forhen Præfect i Oisedepartementet, er sendt til Wien i et Ærende fra Kongen. — Man forsikrer, at Napoleons Moder har faaet Befaling at forlade Rom og begive sig til Øen Elba. — Da General Rapp d. 4de dennes havde Audients hos Kongen ønskede denne at tale med ham næste Morgen i en Privataudients. Kongen modtog Generalen med en Godhed, der rørte sidstnævnte indtil Taarer. "De er kjæk, sagde Kongen, De har stedse opført dem vel, og især forsvaret Danzig godt. Jeg agter Dem, og vil stedse give Dem Beviser paa min Kongelige Bevaagenhed." — I Barcellona har været en heftig Tumult, hvorved man har plyndret mange Huse og forlangt at Carl den 4de skal komme tilbage.

Bamberg, den 4 Aug. Den 26 Juli drog Resten af den polske Armee, 7000 Mand stærk, gjennem Leipzig. Man bemærkede endnu hos dette Troppecorps stor Hengivenhed for Napoleon. Det sachsiske Banner cantonnerer i Großenhayn og Omegnen. — I Sachsen circulerer en Opsats, hvori der, som det synes, skal bevises, at Tydsklands Vel byder Sachsens fuldkomne Forening med Preussen. Dog skal Sachsen vedblive at existere i sin Eiendommelighed, og Kongen af Preussen skrive sig Konge af Preussen og Sachsen.

Hamborg, d. 16 Aug. Hds. Kgl. Høihed Prindsessen af Wallis er med et talrigt Følge ankommen hertil fra Engelland. Hun er taget ind i Hotellet Kongen af Engelland.

Forfatteren til Skrivtet "Deutschland in seiner tiefsten Erniedrigung" for Hvis Skyld Boghandler Palm i Nürnberg blev skudt, er Julius Greve af Soden.

Rom, d. 24 Juli. For at give Lucian Bonaparte et udmærket Beviis paa sin Tilfredshed med hans politiske og religiøse Forhold har Paven udnævnt ham til romersk Prinds og til Hertug af Musignano, samt tilladt ham at føre det pavelige Vaaben. — Digtet "Carl den Store" er af Lucian dediceret til Paven.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No 68.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 23 August 1814.

Lapselegionen.

Høistærede Hr. Udgiver!

Det er hver Mand vitterligt, at med den tiltagende Forfinelse og Slebenhed er Lapsernes Tal i vort Fødeland voxet i den Grad, at en Lapselegions Oprettelse ikke mere hører til de mange Vindprojecter, som i disse, i physisk og moralsk Forstand vindige og vindrige Tider, udmærke vort Old. Lapsetonen er nu bleven saa almindelig, at Lapsenoder regnes blandt de fortrinligste og meest anbefalende Egenskaber hos et ungt Menneske af Dannelse. Overbevist om denne Sandhed har man for en rum Tid siden oprettet et Selskab, under Navn af Lapselegionen, hvis Formaal er at fremme Lapsevæsenet i vort kjere Fædreneland paa en Tid, da dette allerede har begyndt at gjøre saa betydelig Fremgang, og da man ikke kan gaae ti Skridt paa Kjøbenhavns Gader eller de offentlige Spadsereveie uden at støde paa een eller flere Subjecter, der med al Ret fortjene at optages i Legionen. Uagtet man af adskillige Grunde kunde have gjort Lapselegionen til et hemmeligt Selskab, saa har man dog ikke kunnet beqvemme sig hertil, al den Stund hemmelige Selskaber i den nyeste Tid ere komne i slemt Rygte for hemmelige Synder, og Lapselegionens egentlige Functioner netop trænge til al muelig Offentlighed, naar de skulle opfylde deres sande Bestemmelse. Vi have troet at gjøre Dem en ikke uvigtig Tjeneste, Hr. Udgiver, ved at meddele Dem her nogle Efterretninger om Selskabets egentlige Indretning til behagelig Afbenyttelse og som et læseværdigt Bidrag til et Malerie af Hovedstaden. — Efter den første Bestemmelse skulde ingen optages i vort Samfund, som var over 30 Aar, men da der indløb mange Begjeringer fra Folk, som vare henved 40 Aar om at indtræde i Selskabet, og man tillige havde erfaret, at i vore Dage kun faa Lapser ophøre at være Lapser inden deres 40de Aar, saa har den af Directionen i den Anledning udnævnte Committee, efter modneste Overveielse, besluttet, at Maximum for et indtrædende Medlems Alder skal være 40 Aar. Denne Committeens Beslutning er, efterat den har været forelagt Directionen til nærmere Approbation, bleven indført i Lovene, og skal herefter gjelde som en uomstødelig Grundregel.

Hvor meget end Selskabet ynder al indbyrdes Uniformitet, saa har det dog ikke villet indføre nogen udvortes Uniformitet. Hvert Medlem kan derfor klæde sig som det selv ønsker; dog paalægges det som Pligt, at visse Criterier paa en Laps ikke maa savnes, thi uagtet Selskabet er tilfulde overbevist om, at ethvert af dets Lemmer ved ingen Leilighed vil forsømme at lægge sin Iver for Legionens Hæder og Glands for Dagen, saa kunde der dog ofte indtræffe Omstændigheder, — især naar der i Provindserne, som Selskabet ønsker og arbeider paa, bliver oprettet Filial-Selskaber, der staae i umiddelbar Forbindelse med Hovedselskabet i Kjøben-

havn — hvor to Lapser kunde mødes uden at kjende hinanden, ved hvilke Leiligheder det altid er godt, at der gaves visse ved Love bestemte Særkjender paa Legionens Medlemmer. Disse Særkjender erfares ved Indtrædelsen i Selskabet. Hvad Klædedragten angaaer, da har Directionen besørget en Model stukken i Kobber, som hænger til Eftersyn i Selskabets Forsamlingssahl. I Henseende til Manererne og Noderne, da er det een af de første Egenskaber hos en Lapselegionnair, at han altid taler høirøstet, dingler med Kroppen som i ungersk Dands og frem for Alting ikke taler i en sagtmodig beskeden Tone, der altid røber den dumme gammeldags, nu saa forhadte Opdragelsesmaade. Paa en offentlig Spadserevei maa en ægte Lapselegionnair altid tale og lee saa høit, at man kan høre ham i det mindste i en Afstand af 50 Skridt, og gaaer han i Selskab med een eller flere Medcolleger, saa maa det altid skee saaledes, at hver Mand kan høre, han er Medlem af Legionen. Dette kan nu skee paa mange Slags Maader, enten ved at postere sig midt i en offentlig Allee eller paa en Bænk og gjøre satiriske Anmærkninger over de Forbigaaende, eller lee dem lige i Ansigtet ꝛc.

Hver Tirsdag og Løverdag holder eet af Selskabets Medlemmer en Tale over een eller anden Lapseværsenet vedkommende Gjenstand, hvori dets Nytte for Staten vises, og dets Beqvemhed til at lede til Lykke og Anseelse godtgjøres.

For at opmuntre Lapseværsenet og fremme Selskabets Hæder har Directionen, efter andre Societeters Exempel, udsat Belønninger for de af Legionnairerne, der paa den meest glimrende Maade udmærke sig ved Lapsedaad. Disse Belønninger uddeles med stor Høitidelighed paa Selskabets Stiftelsesdag. Jeg haaber at gjøre Publicum og Dem en ikke liden Fornøjelse ved at meddele her nogle historiske Noticer om de Medlemmer, som i Aar ere blevne belønnede for deres udmærkede Handlinger.

1. Hans Christopher Hanekam, født i Kjøbenhavn, har tre Gange efter hinanden midt om Natten Kl. 2 væltet to Øltønder bort fra en Høkers Kjelder paa Kultorvet, medens han lydelig sang: "Stræb Høker! Stræb Høker alt hvad Du kan. Pas paa din Tønde som en Mand!" og trillet dem hen til Nørreport, uden at Spekhøkeren eller Vægteren kunde komme derefter. Fire af Legionens Medlemmer, som have været med ham paa denne Øltøndeexpedition, have bevidnet, at de selv fra et Vindue paa Kultorvet have været Øjenvidne til, hvorledes Høkeren halvpaaklædt og i sin Harme bandende og skjældende paa de anonyme Tøndevæltere søgte efter sine Øltønder, og efter langsommelig Søgen endelig fandt dem med itueslaaet Bund ved Nørreport. — Directionen fandt denne Handling, i Betragtning af vore Vægteres bekjendte Agtvaagenhed, saa udmærket dristig, at den har tilkjendt Seniør Hanekam et Sølvbæger i Form af en Øltønde med Paaskrift: For kjekt Mod.

2. Claus Nusseheen, 21 Aar gammel, sin Frue Mamas eneste Søn og Kjæledægge, har i Sommer medens han logerede paa Vesterbro, i Sommertheatret, under Hr. Casortis Direction, medens man opførte det store Divertissement: "Harlequin Edelmand i et Øjeblik", moret fem medhavende Legionnairer med et andet Divertissement, ved at sammensye tre Mamseller saa tæt, at de ved at reise sig, raabte ganske høit Au! Hr. Nussebeen har, som med Attester er godtgjort, ogsaa siden efter udmærket sig ved adskillige dristige og eclatante Handlinger, saasom ved at fylde en gammel ærlig Landsbydegn, der var reist 11 Mile for at see samme Theaters Forestillinger, Lommerne fulde med Hestepærer og besætte hans Paryk med Borrer, alt medens han ganske troskyldig discourerede med Degnen om Forskjellen imellem Kjøbenhavns Sommertheater og Kjøbenhavns Vintertheater. — I Betragtning af, at Mamsellernes Sammensyening skete medens deres provisoriske Kjerester, to firskaarne Capergaster, sadde ved deres Side som deres Bevogtere og altsaa Handlingen var forbunden med stor Fare; — i Betragtning af at Udfyldningen i Landsbyedegnens Lommer ved den tiltagende Varme udviklede nogle Gasarter, der just ikke var nogen Ambrosiolugt for sentimentale eller naive Næser, og foranledigede at Degnen, al Protestation imod at have rørt ved, eller seet nogen Hestepærer den hele Dag, til megen Moroe for Tilskuerne blev foset ud af Theatret, som et ureenfærdigt Subject, der formedelst Sandsernes sympathetiske Correspondence, forstyrrede de fires Functioner ved at saare den femte — i Betragtning af alt dette,

sammenlagt med det Heroiske i Handlingen, har Directionen tilkjendt Hr. Claus Nussbren en Sølv Hestepære med en Borre over af Guld, og tilladt ham at bære det som et Agtelsestegn i et sort Baand paa Brystet.

3. Johan Balthasar Bajaz har med Attester godtgjort, at han, efter at have logeret hele Sommeren paa Frederiksberg, for sin Sundheds Skyld, i sit Otium har forsynet Bænkene i Frederiksberghave med 27 deels erotiske, deels satiriske, deels epigrammatiske Vers. Directionen har i Betragtning af det Grecourtske i de første og det Personlige i de sidste tilkjendt Hr. Bajaz en stor Sølvtumling med Paaskrivt: For Vid og Kløgt.

4. Jens Christopher Fandenskarl har indsendt til Selskabet en af ham forfattet Veiviser til alle Sahlsnymphers Bopæl i Kjøbenhavn, tilligemed en fuldstændig Underretning om deres Alder, Udseende og Caracteer. — Directionen har fundet dette Værk udarbeidet med saa overordentlig megen Sagkundskab, at den har tilkjendt Forfatteren som Belønning et nitid indbundet Exemplar af Prof. Winthers Forelæsninger.

5. Lars Markolfus Slemmedreng har med Attester godtgjort, at han i Selskab med tre andre Legionnairer i afvigte Vinter har knækket 6 store Vinduesruder og 2 Gadelygter, uden at man mere end en eneste Gang kom paa Spor efter ham. I Betragtning af den store Færdighed i Klavrekunsten, som Senior Slemmedreng ved denne Leilighed, i Følge de indsendte Attester har udviist, og den Aandsnærværelse og Kjekhed, som et saadant Foretagende nødvendig forudsætter, har Directionen tilkjendt ham et sølvbeslaaet Meerskums Pibehoved, paa hvis Hætte hans Bedrivt meget skjønt findes udgraveret.

Uagtet Selskabet med inderlig Glæde har seet, at vor nyere Opdragelsesmaade i Almindelighed paa det kraftigste leder til at udbrede Lapsetonen, Lapsenoder og Lapsevæsen i Staden Kjøbenhavn, saa har det dog anseet det for sin Pligt, ved trykte Skrifter at fremme dette Formaal. Det har til den Ende ladet een af Selskabets erfarneste Medlemmer udarbeide "Anviisning til at blive en fuldstændig Laps. En Haandbog for alle moderne Fædre og Mødre, som ville deres Børns Vel. Med 10 illuminerede Kobbere." Bogen er deelt i følgende Capitler: 1. Almindelige Klogskabsregler for en ægte Laps. 2. Hvorledes Lapsevæsenet maa indpodes tilligemed Kokopperne i de første Børneaar og hvorlunde Mødrene især bedst ere skikkede til en saadan Forretning. 3. Overgangen fra Dreng til Laps og fra Laps til Lømmel. 4. Hvorledes en Laps har at forholde sig i Selskaber og paa offentlige Gader og Stræder. (Dette Capitel har Forfatteren behandlet meget kort, fordi der findes saa mange levende Modeller i saa Henseende, at det i disse ligesaa papirødsle som papirdyre Tider vilde være urimeligt at spilde for mange Ord derpaa). 5. Om Maaden at vinde saavel gifte som ugifte Damers Yndest ved ægte Lapsegjerninger. (I dette Capitel udvikles den hele Ars amandi i alle sine Grene og efter det nyeste Lapsesystem. Især læres her den Konst, at befæste og befordre den ægteskabelige og huuslige Lyksalighed blandt Ægtefolk. Forf. har fortrinlig viist her hvorledes man paa en høist beundringsværdig Maade endog kan forskaffe sig Adgang til og Yndest hos gifte Damer, man ikke staaer i mindste Bekjendtskab med, blot ved Serenader, som ere deri forskjellige fra de spanske, at de opføres solo, som en Hyrdemusik i et Værelse ligefor den Dames Gaard, for hvis Fødder man vil nedlægge sin Hylding. 6. Handler om Lapsemimiken, og viser, hvorledes man bedst vrænger og leer ad Forbigaaende paa Gader og Alfarevelie, alt efter den nyeste Lapsetheories Forskrifter. 7. Lapseanecdoter og Lapsetræk. — Mere om vort Selskab ved næste Leilighed.

Directionen for Selskabet Lapselegionen.

I Anledning af Dannora No. 16.

(Indsendt.)

Hr. J. K. Høst har nyligen i ovennævnte Blad ladet trykke nogle Linier, hvormed han synes at ville forsvare den nu herskende æsthetiske Pennefeide. Men saasom han hverken har været heldig i Forsvaret selv, eller i tydeligen at fremsætte det: saa beder man ham især nærmere at forklare sig over følgende Linier:

"Men naar nu Skribenten træder al An-
"standighed under Fødder, besudler sig selv
"kun for at besudle sin Fiende, forstyrrer
"Vennekredsens Omgang og Huuslivets Fred,
"tager Hiertet til Maal for giftige Skud,
"rc. rc.

Der gives fra ældre Dage et, Hr. Høst og flere velbekjendt Stridsskrift, hvorpaa dette Sted i eet og Alt kan anvendes. Vil han nu anvende det paa den nærværende Feide, saa er dens Forsvar dobbelt synderligt. Man spørger derfor: hvilket er det Stridsskrift, hvorved paa engang saa mange Ulykker ere afstedkomne, som ovennævnt, hvor der endog synes veemodigen at klages over convivale Glæders Forstyrrelse? — Sligt Skrift bør uden Sky nævnes.

Tillige spørges: Hvor findes den sidste Linie af den, i bemeldte Forsvar Horats tillagte Citation? — I hans første Bogs 16de Epistel, hvor det andet staaer, *) er intet til denne Linie svarende at opdage. Endelig udbedes oplyst, hvor Hr. Høst har den Lærdom fra, at Latona og Laverna ere en og samme Guddom, eller hvorfor han vil giøre den første, ligesom den sidste, til Tyves og uredelige Personers Beskytterinde?

*) — Pulchra Laverna,
Da mihi fallere, da justum sanctumque videri.

Om Agerdyrkning og Landvæsen.

Af Pastor Wedel i Ewerdrup.

55.

"Hvorfor saa sørgmodig, kjære Broder! (en Dialog imellem Præsten og Forpagteren, som ere Brødre og boe nogle Mile fra hinanden) har du været syg, havt Fortred eller overvættes svækkende Arbeide?" — "Ja og nei, som du behager, kan jeg svare herpaa" siger Sextus. "Du veed at jeg havde sat begge mine Sønner i Skolen, og Skønis til at lære manglede de ikke. Men jeg havde Slægtninge der i Byen, hvorhen begge Drengene undertiden kom. Nogle af vore Qvinder havde forskrækket dem med den Passiar, at nu for Tiden var det saare vanskeligt og kostbart at studere; ja blev man endelig Student og med megen Umage, Anstrængelse og store Penges Udgift omsider erholdt Embedsexamen, saa kunde man søge og atter søge i mange Aar før man endelig blev enten residerende Capellan eller anden Cateket o. s. v. Drengene faae Nykker i Hovedet og sige mig, dog med al Anstændighed: Fader, tillad os at forlade Skolen af de og de Aarsager. Vi see saa mange Exempler for os, vi høre saa meget om brave Studentere, som dog hengaae uforsørgede, vestigia terrent. Hans siger, jeg har Lyst at være Friecorporal, og jeg haaber at avancere, og Philip: jeg har megen Tilbøielighed til at lære Snedkerprofessionen. Nu, nu, hvad skal jeg som Fader gjøre eller bestemme, de have allerede kostet mig en Hob Penge, de kan dog noget Latin, Tydsk, Fransk o. s. v. — alt er da spildt!!" — "Nei, ikke spildt," siger Forpagteren Gorm, "thi begge dine Sønner vil have Nytte af disse saa Kundskaber, naar de videre cultiveres. Lad dem følge deres Tilbøielighed. Hans kan blive en værdig Officier og Philip en duelig og brav Professionist, begge i sin Tid agtbare Mænd i Staten, naar de opføre sig vel. Du har jo ingen Formue at efterlade dem, og om de endog bleve udmærkede Studentere, saa maa de kummerlig henslide deres Tid før de komme omsider i et Embede som Præster, der kan føde dem anstændig. Læg Mærke til at jeg siger: føde dem anstændigen; thi see kun hen til de fleste Præster (enkelte bør man undtage), hvor indskrænkede og sparsom de leve, og dog leve meget maadeligere i hele Forfatningen end en habil og duelig Professionist i Stæderne. Har en Præst intet at begynde med, skal han sætte sig i en 10—16000 Rdlr. DC. Gjæld, og det maae han naar han er Landsbypræst, betale de store og mange Skatter, betydelige Folkeløn, præstere Leverancer af adskillige Paabud, og endeel Kjørseler, og har tillige Kone og et eller flere Børn, da Gud bedre ham; han maatte da hellere have ønsket sig en brav Professionistes Stilling, end nu føle saa mange Næringssorger, der gjør ham mindre skikket til det vigtige Læreembede, da han gjør der sukkende og i idelig Forlegenhed for sit Udkommer. Det er ikke Idealer jeg fremsætter, min Broder! Vil du see Virkeligheden af disse Skildringer, da skal jeg snart vise dig meer end et Dosin Præster, hvis Forfatning er høist bekla-

gelsesværdig, og hvor saare faa Præster seer du vel at efterlade sig Formue, men som oftest Gjæld og flere uforsørgede Børn." — Gorms gode Raad blev efterfulgt, og Sønnerne kom da i det Fag, de ønskede, og bleve meget honette, duelige og agtbare Statens Borgere. — O ja, en Landsbyepræst har strevet dette, siger Momus. — Meget rigtig, men jeg taler ikke min egen Sag; at jeg kan leve, uden saadan kummerlig Forfatning, endog i et lidet Kald, dertil ere flere Aarsager, hvoriblandt min Pen og mit Agerbrug har givet mig ikke ubetydelige Indtægter, og jeg takker Forsynet.

56.

"O!" siger Vagabundus, "det er et himmelsk guddommeligt Syn at skue Pløens Beliggenhed, det skjønne Bjerg-Slot o. s. v." — O ja, for den der ei har seet andre skjønne Natur-Scener er det behageligt nok at betragte Byen og Slottets Beliggenhed, hvor saa mange Afvexlinger af større og mindre Søer, Skove, Buskaser, Enge, Holme, græssende Creature o. s. v. fryder Øiet. Men her seer man ingen Skibe, intet fjernt Land, ingen fremragende smaae Forbjerge o. s. v. Nei, i saa Fald har Danmark mange andre herlige Seeværdigheder der ere perspectivisk maleriske — Svendborg-Egnen, Bjørnemose, St. Jørgen, Holkenhavn, Skaarupøer, Faaborg-Egnen, hvor man seer saa mange store og smaa Øer fra de høie Banker: Errøe, Dregøe, Lyøe, Avernaøe, Strynøe, Langeland, Taasinge o. s. v. med mangfoldige forbiseilende Skibe, Jagter, Galeaser, Baade, og Barker. Assens og Middelfart-Omegnen have mange sjeldne frappante naturlige Perspectiver. — Baroniet Lehn og flere Steder i Fyen — Appenrade, Flensborg og Ekkernførde fremvise mange Behageligheder for Øiet, naar man fra visse Høider overskuer Stranden, Skovene, Buskaser, Bjerge, Dale, Teglovne, Fabrikker, Skibe, og den megen Virksomhed af Land- og Søfolk, og øiner i nogen Frastand de betydelige Landeveie, der næsten altid vrimle af Gaaende, Ridende og Kjørende; ja flere Egne i Hertugdømmerne fortjene at kaldes malerisk, skjønne og seeværdige. Det samme gjælder om Jyllands Søekyster, Stæderne ved Østersøen og Limfjorden og selv ved Bouberg og Skagen er der noget stort

usædvanligt for den tænkende Vandrer. I Sjælland er nok Wordingborg-Egnen en af de smukkeste tilligemed Møen, da man der i klart Veir seer endog fra Klindten de pommerske Kyster og saa mange smaae Øer foruden Grændserne af Falster og Lolland tilligemed de mange Skibe og Baade. Stevnsherred og Odsherred fra Høiderne af ere seeværdige, og hvor mange herlige, behagelige Prospekter har man ikke ved Isefjordens forskjellige Bugter og Krumninger; de ere saa mangfoldige og overraskende, at der behøves en god Landskabsmaler for at fremsætte samme. — Egnen omkring ved Frederiksborg og Esrom har meget lignende med Pløen formedelst ferske Søer, Bække, Buskaser, Skovgrupper og enkelte simple eller prægtige Bygninger. Lolland er ret kjøn ved Nysted, da man der i Stranden øiner fjernere Steder og Halvøer. Ved Marieboe ere de smukke ferske Søer, Bække, Skove og Herregaarde. — Falster er yndig for Øiet ved Nykjøbing, Egnen omkring Stubbekjøbing og ved Getzer samt flere Steder, saa man virkelig kan ærgre sig over, naar en Vagabundus praler af de mageløse Udsigter daraussen bey mir, og miskjender vore gode, skjønne danske Egne og naturlige Prospekter, men i saa Fald: Schweigen ist ein Tugend wenn Reden nicht nützt.

Spørgsmaal.

(Indsendt.)

Hr. Pastor Wedels forskjellige Bemærkninger over Livets daglige Dont og Sysler kunde, hvis de læses med den Eftertanke, de burde, lede til Kundskab om mangehaande nyttige Ting, saavel for Kjøbstædfolk, som især for de, der ville bygge og boe paa Landet. — I Anledning af No. 52 af disse Bemærkninger, i Skilderiet No. 64, om Kornhøstning i Sælland, spørges: Hvorfor lader man Sæden ligge ubunden paa Skaaret? Hvorfor ikke her, som i Jylland, og, jeg troer, i Holsteen ligesaa, strax efter Afmeiningen tage den op og sammenbinde den i Neger, hvoraf 3 til en Kjerv? Der vilde, som det synes, endog vindes Tid herved. Men foruden dette vilde forekommes den Skade, som oftest maa blive Følgen, at endeel

Korn tabes; Straaet lider ogsaa, naar paa Afmeiningen følger Regn flere Dage efter hinanden, der kaster de løse Ax ned i Stubbene; ved Sædens Optagen falder ikke lidet reent Korn af; men endnu utrolig mere, hvis den atter nedtynges af Regn, desuden beskadiges baade Kjernen og Straaet. Jydens Høstmaade ved Negebindingen er derimod aldrig udsat for slige eller andre skadelige Følger, om end nok saa megen Regn falder. Negen bindes ganske løseligen tæt oppe ved Axene eller Toppen, saaledes samlet efter Leen, at alle Axene vende op og Snitten ned, saa at de kunne sættes paa deres Ende. Efter Agerens Afmeining, eller saasnart man kan, samles tilsidst, før Arbeidet forlades, alle Neeg tilsammen, 3 og 3 i Rad, paa Agerrenen eller Hulingen efter Ploven, saaledes, at de skyde Vandet og sjelden paa deres indere Side blive vaade; saaledes vorde de hastig veirede, og kunne, endnu samme Dag det har regnet, være tørre igjen og tjenlige at bringes i Laden. — Ved Sammensættelse her i Landet af Kjerve eller Neeg, næsten saa store som 3 af de ovennævnte, synes ingen Regelmæssighed. De lægges, som det hedder, i Hou eller Houen, endeel oven paa hinanden, saaledes, at næsten alt Regnvandet maa gjennemløbe dem, og saaledes har Anmelderen seet her med Smerte Kornet henligge til det var halvt, om ei heelt fordærvet. — Det synes at Uvane og gammel Slendrian har saa megen Magt hos det dorske og lidet tænkende Menneske, endog der, hvor det gjelder hans eget Bedste; Indsenderen ønskede sig derfor underrettet, om der gives noget Tilfælde, som hindrer ovennævnte bedre Høstemaade her i Sjælland o. s. v.?

Indenlandske Efterretninger.

Viborg, d. 17 Aug. Høsten er paa enkelte Steder nu begyndt. Men i Dag regner det næsten hele Dagen, der opholder den almene Virksomhed. Det er besynderligt, at adskillige Ting, f. Ex. Lærred og Tørv er nu bedre Kjøb i Kbhavn end i Jylland. Tørv, som efter Kbhvns Skilderie, koster her i Viborg 1 Rd. DC. Snesen, faaes der for 84 ß. DC. Godt bleget Hørlærred, som her koster 6 a 8 Rd. Alen, kjøbes der for 3 Rd. 80 ß. DC. (Vib. Samler.)

I Riber døde nylig Skræddermester Hendrich Schiøthes Kone Karen, 81 Aar gammel. Den efterlevende svage Olding, som nu er indtraadt i sit 104de Leveaar, tillod Alderdommen ei at ledsage sin afdøde Hustrue til Graven.

I Hempels Avis læses følgende Advarsel. Som jeg i disse Dage er kommen til Kundskab om, at min Tjenestekarls Kone, ved Navn Karen, en værdig Datter af en under Benævnelse af Simon Løgn eller Simon Sandhed i Lumbye boende Fader, skal have gaaet omkring i Odense og flere Steder og tilbetlet sig Penge og Vare under den mod mig nedlagde ondskabsfulde Beskyldning, at jeg haver mishandlet hendes Mand saaledes, at han maae holde Sengen; saa ville hver den, som ei vil lade sig bedrage af denne Qvinde, modtage saadan Forsikkring, at hendes Foregivende er aldeles uden for Grund og Sandhed. Ukjendt med disse Folk, kom Manden i min Tieneste og Konen i et af mine Huusværelser 1 Mai 1814, men efter 9 Dages Forløb, da Byg- og Havresæden begyndte, lagde han sig syg og blev liggende til den 28de; den 1 Juni lagde han sig atter syg og laae til den 7de; den 16 Juli, da Høesletten begyndte, lagde han sig atter til Sengs, hvor han hidtil har ligget, og jeg formener det sikkerlig ville blive en nye Opdagelse for Lægen og Justitien at randsage dette Folks Blændværk, der ved en alvorlig og passende Undersøgelse upaatvivlelig vil have til Følge, at forskaffe dem et mere hensigtsmæssigt Opholdssted. — Skibhusene, den 18de August 1814. — L. B. Hansen.

Kjøbenhavns Børs den 23de August.

Cours. Hamb. 2 M. 550, *a vista* 554½. Amsterdam 2 M. =, *a vista* 533⅓. London 2 M. 22 Rbdlr., *a vista* =. Spec. 550. — Species solgtes til 33 Rbmk., for Committeesedler blev givet 64 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Rusland. Keiseren af Rusland er nu og den 25de f. M. om Morgenen Kl. 6 kommen tilbage til sin Hovetstad. Han begav sig lige til Ca-

thedralkirken for at holde Bøn og derfra til sit Palais. Folket modtog ham med de lydeligste Glædesyttringer. Dagen efter blev en Takkefest høitideligholdt i samme Kirke, hvor Keiseren, Keisermoderen, Storfyrst Konstantin og flere vare nærværende. Keiseren reed derhen under Folkets uafbrudte Hurraraab. Den almindelige Glæde er ikke til at beskrive; man kunde kun see og føle. Ved Slutningen af Gudstjenesten blev Te Deum afsjungen under Canonernes Affyring og alle Klokkers Ringning. Om Aftenen var Staden paa det Skjønneste illumineret, hvilket skal fortsættes i 3 Dage.

I sit Forsvarsskrift siger Davoust til Retfærdiggjørelse for Borttagelsen af den Hamborger Bankfond, at hans Krigscasse ikke var tilstrækkelig til at bestride de overordentlige Udgifter, at neppe ½ Deel af Krigscontributionerne vare indløbne og denne endda maatte sendes til Hovedarmeen i Dresden, at hans Adskillelse fra Frankrig og hans totale Indsluttelse gjorde ham ethvert andet Hjelpemiddel umueligt m. m. Denne Punkt skal allerede være gjendreven. I Anledning af den 3die Punkt, hvor man bebreider ham Uddrivelsen af saa mange tusinde Indvaanere, Ødelæggelsen af Byens hele Omegn, hvorved tillige Sygdomme opkom og udbredte sig, saa at af mange Landsbyer den 3die Deel af Befolkningen døde bort, siger han til sit Forsvar: at han ikke kunde forsvare sig uden at nedrive de Bygninger, der vare ham iveien, især paa den Side mod Altona, hvor Fienden kunde komme ham saa nær. At saa mange Indvaanere bleve befalede at forlade Byen var en Forholdsregel, hvorover han selv sukkede, men som var aldeles nødvendig, da ingen Proviant havdes til dem; han havde derfor opfyldt sin Pligt ved at underrette dem derom iforveien. Staden maatte ellers tidligere have været overgivet, hvilket stred imod hans militaire Forpligtelser. De bleve optagne i Altona i et Canonskuds Afstand og have der funden Understøttelse i deres Lidelser. — I Paris kalder man ham nu Hamborgs Tyran.

Hamborg, d. 9 Juli. Man regner at allerede 4½ Millioner ere indskudte i Banken. Handelen begynder ogsaa stærk at hæve sig, især Vexelforretningerne med alle Lande. I Varehandelen er man endnu meget forsigtig; thi alle Priser ere dalede og dale dagligen. Vi have derfor kun faa Speculantere, da enhver venter endnu lavere Priser. Det vilde være urigtigt, heraf at slutte, at det mangler paa Penge. Tvertimod er Discontoen meget lav. Iøvrigt er man her meget sysselsat med at udruste de talrige Skibe, der saa længe have lagt stille. I den korte Tid, siden Hamborg atter er fri, ere en Mængde Skibe udløbne under vort Flag til alle Verdenskanter, og de ankommendes Antal er meget betydeligt. Hamborg synes virkeligen at være en for den store Handel uundværlig Stad. Man skulde neppe troe, hvor mange Fremmede allevegne fra her findes, for at fortsætte de gamle Forbindelser eller at knytte nye. Dette Syn er især paafaldende, naar man besøger Børsen eller Børsenhaller. Man skulde have troet, at de rige Capitalister, som for flere Aar siden trak sig herfra, havde fastsat sig andensteds. Men de vende tilbage, og man kan være overbeviist om, at Hamborg i kort Tid vil komme sig igjen i en høi Grad.

Hamborg, d. 23 Juli. I en Tid af otte Dage begynder det at blive ret levende i vor Handel. Saasnart vore Kjøbmænd mærkede, at Colonialvarerne havde opnaaet deres laveste Standpunkt, begyndte de at indkjøbe i store Partier. De havde ogsaa under de nærværende Priser faaet betydelige Commissioner fra Tydskland, saa at Forsendelserne nu ere saa store, som man i de sidste sex Aar ikke har havt dem. Vore, med Rette berømte, Sukkerraffinaderier ere tildeels igjen i Drivt og have leveret nye Produkter af deres Konstflid. Ogsaa raae Sukkere ere i en billig Priis. Vor Handel drives nu med megen Sikkerhed og Rolighed. Ved den store Catastrophe, der traf denne Handelsplads, har man nøie kunnet skjelne imellem de sikkre Huse, og dem, som ikke stode paa ganske sikkre Fødder. Disse sidste kunde, trots deres Anstrængelser, ikke aldeles skjule deres Tilstand, imedens de første, ligesom luttrede ved de udholdte voldsomme Stød, have beholdt Formue og Credit. Derfra hidrører, at nu kun faa Kjøbmænd gjøre Forretninger paa Børsen, men disse Forretninger drives med stor Sikkerhed, da de saakaldte Svindlere aldeles ikke kunne foretage dem noget, fordi alt Kjøb og Salg ikkun skeer med rede Penge. Siden Hamborgs Gjenaabning ere 481 Skibe ankomne.

London, den 9 Aug. Sidste Søndag havde Hertug Wellington sin Afskedsaudients hos Prindsregenten, og forlod om Aftenen London for at reise til Brüssel. Man forsikkrer han har det Ærinde at overrække Nederlandenes Fyrste i Brüssel den blaae Hosebaandsorden. Da han var ankommet til Dover stormede det saa stærkt at han ikke vilde gaae tilsøes; han begav sig derfor til Deal, for derfra at lade sig indskibe. — Da Lord Wellington i Løverdags kjørte til Windsor spændte Folket Hestene fra hans Vogn og trak samme til Gjæstgivergaarden, hvor han steeg af. — Den svenske Consul i Algier har under 4de Juli meldt, at Deien i Algier har igjen sat alle anholdte svenske Skibe i Frihed. — Fra Transportcontoiret er under 6te August udkommet følgende Bekjendtgjørelse: "Man behøver nogle faa kobberbeslagne Skibe af 200 til 400 Tønders Størrelse, som strax ere tjenstdygtige, for at bruges som regulaire Transportskibe paa 6 Maaneder for 25 Skilling Tønden maanedlig. Tilbydelser maa skee strax." — Nogle Tidender formode, at disse Transportskibe skulde bruges til at bringe franske Tropper over til St. Domingo. Den franske Regjering vil især lade de Tropper indskibe som endnu ikke kunne vænne sig til den fredelige Stilling.

London, d. 12 Aug. I Middags Kl. I bleve Canonerne i Parken og paa Tover affyrede for at høitideligholde H. K. H. Prindsregentens Fødselsdag. Parken skal ikke illumineres, som man i Begyndelsen troede, og paa høiere Befaling er alt Salg af Spise- og Drikkevare i Parkene forbudet. — I samme Anledning giver Dronningen i Dag en stor Fest i Frogmore, hvor 250 Personer skulle spise i Telte, som længere oppe i Tiden bleve fratagne Tippo Saib. — Hs. Kgl. H. Hertugen af Cambridge forlader os i Begyndelsen af næste Uge, for at reise tilbage til Hannover. General Bayley, Obersterne Cooke og Renett, samt adskillige andre Officierer skulle ledsage ham. — Hertugen af Berry ankom i Gaar her til London, og havde henimod Aften en Samtale med Prindsregenten. Han tog ind hos den franske Gesandt. — Ifølge Efterretninger fra Spanien har Carl IV erklæret, at hans foregivne Tronafstaaelsesact ikke er andet end et falsk Document, og at han forbeholder sig selv Regjeringen. Paven, Kongen af Sicilien og Ludvig XVIII skulle have erklæret sig til Gunst for ham.

Man bemærker, at Hr. Labrador endnu ikke er erkjendt som spansk Ambassadeur i Paris. Carl IV Equipage var ankommen til Barcellona. — Fra Rio-Janeiro have vi Efterretninger til 23de Juli. De stadfæste at Prindsregenten af Portugal meget snart vil vende tilbage til Lissabon. Man frygter imidlertid for, at hans Afreise vil blive Signal til Uroligheder i Brasilien, da den Frihedsaand, som har viist sig i de tilgrændsende spanske Provindser, ogsaa skal begynde at yttre sig i Brasilien. — Den republicanske Armee i det sydlige spanske America, under General Naredo, er bleven total slaget af General Montes, Rojalisternes Chef. Førstnævnte General er taget til Fange med sin hele Stab. — Fra America ere officielle Efterretninger indløbne, som melde det fuldkomne lykkelige Udfald af en i Bermuda udrustet Expedition mod de americanske Øer i Passamaquoddybugten. Disse Øer bleve besatte af de engelske Tropper, og et stort Antal americanske Skibe erobredes ved denne Leilighed. — De omtalte Øer hørte forhen til den engelsk-americanske Provinds Nyskotland. Imidlertid havde adskillige Americanere nedsat sig paa dem, og med Tiden formeret sig, indtil endelig den americanske Regjering endog stationerede en militair Post paa Mooseøen, og tilvendte sig Herredømmet derover. — Denne Øe blev først taget i Besiddelse. Ved bemeldte Erobring vil der blive sat Grændser for Snighandelen til Ny-Skotland og Ny-Brunsvig. — Chinaflaaden, som i Mandags ankom i Kanalen, har medbragt 24 Millioner Pund Thee. Den hele ostindiske Retourflaades Ladning vurderes for 12 Millioner Pund Sterling. — Fire Compagnier af det 2det Garderegiment marscherede i Onsdags herfra til Kysten, for at forstærke den engelske Garnison i Antwerpen. — Hr. Brackenburg, som for nogen Tid siden affendtes fra Bordeaux til Paris, for at erholde fri Indførsel til Bourdeaux af de, ifølge Hertugen af Angoulemes Edict, fra Engelland til denne Plads affendte Vare, har været temmelig heldig i sin Sendelse. Den franske Minister har stadfæstet den lave ved Hertugens Edict bestemte Toldtarif med Hensyn til alle de Vare som ikke ere af engelsk Manufactur. Disse sidste kunne dog og indføres naar Eierne erlægge en Afgivt af 5 Procent af deres Værdie.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 69.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 27 August 1814.

Til den ny Fuglekonge.

Held dig, Fyrste uden Riget!
Phønix i vor trange Tid!
Du blev Konge i dit Rige
Uden Sværdslag, uden Splid.
Dig en Anden hjalp paa Tronen
Ved et fast og sikkert Blik;
Han af Venskab gav dig Kronen,
Og i Ilden for dig gik.
Avindsfri han saae dig prydes
Med det grønne Ridderbaand,
Og med kjerligt Hjerte ydes
Trofast Hylding Haand i Haand.
Rolig skuer du tilbage
Paa den længst hensvundne Tid,
Ingen af de rundne Dage
Mørkne kan din Kongeid.
Veien til dit Fyrstesæde
Gik ei over Hob' af Lig;
Under Sang og skyldfri Glæde
Kongespiret raktes dig.
Ingen rædsom Blodplet klæber
Paa din Uskylds blanke Skjold,
Ingen lønlig Dæmon stræber
Dig at lokke i sin Vold.
Ei de Dræbtes hule Hvinen
Skrækker dig i Søvnens Arm,
Intet blodigt Gjenfærds Grinen
Bryder Freden i din Barm.
Medens Land man sig tilskyder
Med Canoner uden Tal,
Og en Seiersjubel lyder
I den laurbærkranste Hal;
Vandt du dig et Kongerige
Ved et heldigt Bøsseskud,
Fik din Formand til at vige
Ved en Ladning kraftigt Krud.
Villig du nedlægger Kronen
Naar din Tid er runden hen,
Ligegyldig, om end Tronen
Arves af en ukjendt Ven.
Var end kun en Papegøie
Maalet for din Ledingsfærd,
Seer du dog, hvad Heltens Øie
Sjelden skuer i sin Hær:
Dine Kiæmper freidig drage
Uden mindste Saar tilbage!

Jægersborg Skov.

Hvad vil jeg søge,
Blandt Oldtidens Bøge,
I tykke Skygge,
Hvor Sangerne Reder
I gyngende Sæder
Trygge opbygge?
Hvad er vel Kilde
Til salige, milde
Glæde, som væder
Mit Øie med Taarer,
Naar Sylvan i haaret
Klæde fremtræder,
Og Solen titter
Igjennem Lovgitter
Paa Blade døde?
Hvad er det, som bringer
Min Fryd Ørnevinger
I glade Møde,
Naar Eger høie
De bølgende høie
Kroner til Jorden;
Og i Løvsal buldrer
Over Issen ruller
Dundrende Torden?
En Høi hist kneiser,
Hvor Stenen sig reiser
Skjønt fra det Grønne;
Dens Inderste gjemmer
En Vals trætte Lemmer;
Guder ham lønne.
O nu jeg tyder
Den Tone, som gyder
Vellyst i Brystet,
Hvergang spraglet Hvælving,
Med sin blide Hælding,
Trindt mig har krystet.
Kraftoldets Skimten,
Morgenrødens Glimten
Derhen mig trække.
Spor af Nordens Morgen

Brat forjage Sorgen,
Glæderne vække.
I gungrende Telte
Mig hellagte Helte
Tykkes omvandre;
Jeg seer Modet gløde,
Styrken at henblode,
Vige for Andre.
Ved Lynets Falden
Biarkes høie Kalden
Tykkes mig larme;
Himmelsværdets Luer
Ret som Stærkods truer,
Med rædsom Harme.
Naar Storm sig hviler,
Og Solen tilsmiler
Rosen og Tidslen;
Naar Løvhavets Bølger
Kun sagteligt følger
Zephyrens Hvidslen;
See da fremtriner,
Med yndige Miner,
Huldsalig Freia,
Som tændte de Flammer,
Der i Held og Jammer
Blussed saa høie.
Elskov og Styrke
Monne Fædre dyrke,
Bandt Priis og Vælde.
Kraften er nu svunden,
Elskov sjeldent funden,
Vil til at hælde.
Mon det dig undrer,
At jeg stræber under
Livets Kamp at flye,
Og til Krakes Helte,
For i Fryd at smelte,
Eengang vil hentye?

J. E. C. Hiort.

(Indsendt.)

Forfatteren af det i Skilderiet No. 68 indrykkede Stykke: "I Anledning af Dannora No. 16" har ikke været hældig med denne sin Debut. Han ytrer f. Ex., at Herr Høst med de omspurgte Linier i Dannora synes at ville forsvare den "herskende æsthetiske Pennefejde, men ikke har været hældig i Forsvaret;" en Skribent, især naar han vil kritisere, bør ej ligefrem give Prædikater efter det blotte Skin. Han motiverer sin Anmodning om de paagjeldende Liniers Forklaring blandt andet dermed, at Herr Høst formentligen ikke har været hældig i Forsvaret selv; dette kan i intet Tilfælde have været Motiv til hiin Anmodning. Han spørger, efterat have fortalt, at der gives et "velbekjendt" Stridsskrift, de omspurgte Linier kan anvendes paa, endda: hvilket det Stridsskrift er, hvorved saamange Ulykker ere afstedkomne; gives der, som han synes at forudsætte, kun eet saadant, og er dette, som han siger, velbekjendt, saa veed han jo hvad han spørger om. Fremdeles mener han, at sligt Skrift uden Sky bør nævnes; hvi fortier han da selv Navnet paa hiint velbekjendte Stridsskrift. Endeligen spørger han om den Horaz tillagte Citation, der dog er rigtig nok, og ivrer sig for Latona, skjøndt han burde vidst, at man ved dette Navn ogsaa har tænkt sig Nattens Guddom og at det altsaa gjerne kan være en Variant.

Indenlandske Efterretninger.

Fra den 13de August Kl. 4 om Eftermiddagen indtil den 20de August Kl. 4 om Eftermiddagen, ere 267 Skibe clarerede gjennem Øresunds Toldkammer, deraf 13 til indenrigske Steder. (Hand. Tid.)

Odense, d. 23 August. Afvigte Fredag Aften Kl. 8 opkom en ulykkelig Ildebrand i Skalkendrup Præstegaard ved Nyborg, som i faa Timer lagde alle 3 Længder af den skjønne Ladehuus-Bygning i Aske. Aarsagen til Ilden, som først udbrød i Taget paa den søndre Længde, veed Man ikke. Alle Vogne som og 5 Sviin opbrændte. Derimod lykkedes det ved de fra Nyborg og flere

af Omegnens Herregaarde tililende Sprøiter, saavelsom de utroligste Anstrængelser at faae det teglhængte Stuehuus og den største Deel Indboe reddet, uagtet Ilden havde antændt Tømmeret samt nogle Lægter og Vinduer i samme. Det vilde blive for vidtløftigt at anføre de mange Ædle af Høie og Lave, som viste saa ufortrøden Bistand; dog bør den sjeldne Aandsnærværelse og Virksomhed, som Hr. Forvalter Fog paa Juelsborg ved denne Leilighed udviste, hæderlig nævnes. Til Lykke kom intet Menneske til Skade; ligesom Kornet ei heller var indkjørt. Præsten Hr. Kisbye var selv fraværende, da denne sørgelige Begivenhed indtraf. Mærkeligt er det iøvrigt, at dette var tredie Gang i et halvt Aarhundrede, at denne Præstegaard er bleven hjemsøgt af Luerne.

(Hempels Av.)

Peltshandelen paa Nordvestkysten af Amerika. (Slutning; see No. 66.)

Paa Tilbagereisen ankrede Skibene ved Makao, og Capitain King, som gik til Kanton, solgte til en chinesisk Kjøbmand omtrent 20 Søeodderskind, som for det meste tilhørte Capt. Cook og Clerk, for 800 Dollars. Imedens Capitain King var borte, blev der dreven en meget levende Handel i Makao med Søeodderskind, hvis Priis steeg dagligen. En Matros solgte af sit Forraad for 800 Dollars, og nogle fik for Stykker af de bedste Skind, som vare holdte rene og godt vedlige, 120 Dollars. Den hele Sum beløb sig til 2000 Pund Sterling i Vare og Penge, endskjøndt to tredie Dele af de Skind, som man havde erholdt af Amerikanerne, enten vare bedærvede, eller slidte, eller solgte i Kamschatka. De fleste Matroser vare nemlig paa deres første Tilbagereise fra de nordlige Egne til det tropiske Klima saa uforsigtige, at de kastede deres Pelstrøier som ubrugbare Ting omkring paa Dækket, endskjøndt de vidste at begge Skibene endnu skulde gjøre en anden Reise til Nordpolen. Officiererne gjemte dem imidlertid og lagde dem i Kister, for at give dem tilbage til Eiermændene, naar de behøvede dem. Naar man nu betænker, at man tilbyttede sig Peltsværk, uden at kjende deres Værd, at de fleste Skind vare slidte af de Vilde, at man siden ligesaa lidet gjemte, som skaanede dem, men sov derpaa, eller

brugte dem til andet Brug, da Skibene krydsede i de nordlige Egne, at man endeligen ikke erholdt den fulde Værdie for dem i China, da man ikke betragtede dem paa Kings Skib som en Handelsartikel, deels og var ubekjendt med den Maade, hvorpaa man paa det fordeelagtigste kunde sælge dem, saa indseer man letteligen, at en Reise til Kysten af Amerika maatte som en Handelsspekulation være forbunden med ikke faa Fordele. Især vilde dette efter Capt. Kings Overbeviisning være en Spekulation for det Ostindiske Compagnie, som ikke alene fordrer kuns liden Bekostning, men indbragte ogsaa uhyre megen Fordeel og til dets Udførelse lægger han selv følgende Plan:

Ethvert Ostindisk Compagniskib, som er bestemt til China, skal, foruden det almindelige nødvendige Mandskab, endnu have et vist Antal Mennesker ombord, saa der i alt er hundrede. To Skibe, et paa hundrede Tønder og det andet paa hundrede og halvtredsindstyve Tønder kan kjøbes i Kanton, og koste efter hans Regning med Proviant og Lønning i et Aar 6000 Pund Sterling. Bekostningen paa Ombytnings-Artikler er efter hans Beregning ubetydelig. Dernæst anbefaler han, at ethvert Skib skal have en Smedde og 5 Tønder uforarbeidet Jern, og duelige Arbeidere, som strax kunde forfærdige de Slags Arbejder, som Indianerne meest søge. Thi, om endog et Dusin af de skjønneste Skind kan kjøbes for tolv store Knapper af grønt Glas, saa er dog Indbyggernes Smag, i Henseende til det der hører til deres Pynt, ligesaa foranderlig som Europæernes, og ved Ombytning er ingen Artikel saa sikker som Jern. Hertil kan man endnu regne nogle Baller grov uldent Tøi, nogle Fade Glas og Kobber-Legetøi og tyve til tredive Dusin Lommeknive.

Ere Skibene seilfærdige, saa man de lette Anker med Sydvestpassaten, der almindeligen begynder at blæse i Begyndelsen af April. Nu giver han dem Anviisning hvad Løb de skal tage; men da Capitain King betragtede Opdagelser som Hovedgjenstanden for hans Reise, Peltshandelen alene som Biomstændighed, for at formindske Reise-Omkostningerne, men Reisen her alene betragtes som en Handelsgjenstand, saa maa det fuldkommen overlades til enhver Skibsfører, hvilken Fart han troer at være den fordeelagtigste med Hensyn til hans Indkjøb.

Efter Capt. Kings Forslag skulde der udrustes to Skibe, ikke alene fordi Reisen paa den Maade vilde skee sikkrere, men og fordi efter hans Mening eet Skib aldrig burde udsendes alene paa Opdagelsesreise. Thi da man her ofte maa vove noget, og Forsøget er ligesaa uvis som farlig, saa kan man aldrig forlange af et Skib, at det skal give sin Sikkerhed til Priis for et uheldigt Udfald. Med Hensyn til en Opdagelses Reise, kan hans Forskrift være meget fortræffelig, men for Handelen er den ikke nødvendig; thi Amerikas nordvestlige Kyst er nu saa nøie bestemt, at Amerikanerne paa nordost Kysten, som nu alene driver den Peltshandel, der skyldes engelske Opdagelser, holde en Reise derhen ikke for vigtigere, end een til Europa og Vestindien, og sende Skibe af mindre end hundrede Tønder derhen, uden nogen Bedækning, og dog er denne Reise for dem langt mere omstændelig, da de først maae forskaffe sig Ombytnings-Artiklerne, som Jern, Glas o. desl.

Det Ostindiske Compagnie har indtil nu ikke udført denne Plan; men formedelst forskjellige Omstændigheder hindre de og alle andre engelske Kjøbmænd, fra at foretage denne fordeelagtige Handel. En Officeer paa Skibet Resolution gjør den Bemærkning, at der kunde drives en meget fordeelagtig Handel med Beboerne af denne vidtløftige Kyststrækning, men uden en nordlig Seiilads var den Fart for lang til at Storbrittanien deraf kunde drage megen Fordeel. Denne Bemærkning er meget rigtig, forsaavidt Engelland er bunden ved det Ostindiske Privilegium, men saasnart Handelen er uindskrænket, saa bliver denne Paastand modbeviist af Erfaringen. De forenede Staters Amerikanere have en længere Reise derhen end Englænderne, og maa enten hjemme kjøbe eller hente i engelske Havne Ombytningsartiklerne, og dog drive de paa Amerikas Nordvest Kyst en meget fordeelagtig Handel. Skulde da Englænderne ogsaa ikke kunne gjøre det samme, saa meget mere som de kan seile lige fra deres egne Havne, og forsyne sig med egne Fabrikata? De kan det; men det Ostindiske Compagnie staaer dem i Veien. Have Amerikanerne en Skindladning, saa seile de lige til Kanton, ombytter her Peltsværket med Landets Produkter, og deres Hjemladning indbringer dem en reen Fordeel af tre til fem hundrede Procent.

En direkte Handel vilde indbringe dem mindre end Engellænderne, naar de som disse skulde bringe deres Peltsværk hjem, da det ostindiske Compagnie har udelukkende Handel paa China. I Aaret 1799 kom et lidet Skib paa 150 Tønder og med et Mandskab af 11 Personer, Capitainen iberegnet, og 8 Canoner tilbage til Boston i Ny-England, og Fordelen beløb sig næsten til fem hundrede Procent, og i en Tid af en Maaned gik nogle af Søefolkene i en liden Skonnert fra Bristol i Rhode-Island til en lignende Handelsforretning. Efter nogle Sømænds Mening, som alt havde gjort to Reiser til Nordvest Kysten, var hiint Skib for stort; et paa 110 Tønder og 4 Canoner var netop stort nok, til i Nødsfald at forsvare sig mod Indbyggerne, og let nok til at seile op af Kriecks, hvor en Baad ofte er i Fare for at afskjæres. Bekostningen paa to Skibe er altsaa langt ringere, end Capitain King beregnede den, der overhoved og mere tog Hensyn paa Opdagelser end paa Handel.

Naar derfor det Ostindiske Compagnie er de andre engelske Kjøbmænd til Hinder i en saa fordeelagtig Handel, saa skulde de dog sørge for, at Landet ikke taber nogen af de Gjenstænde, som have foraarsaget saa kostbare Expeditioner. Men endskjøndt Capt. King har beregnet for dem, med hvor faa Omkostninger de kan erholde de største Fordele, og disse Omkostninger blive med Hensyn til Handelen endnu ringere, saa ere de dog rolige Tilskuere til, at Andre bære Byttet bort. For Aaret 1799 beløb de forenede Staters Udførsel til det nordvestlige Amerika sig til 72,941 Dollars; hvor stor maa nu ikke Fordelen have været? — Engang holdt man Skindhandelen i Kanada for saa vigtig, at man derfor begyndte en Krig med Frankrig, og den i Nutka Sundet holdt man i nogle Aar for ligesaa vigtig, saa man rustede sig mod Spanien; og dog er den sidste ikke nyttig for nogen undtagen for det Ostindiske Compagnie, som aldrig har værdiget den nogen Opmærksomhed, og hvis Privilegier siden ere fornyede, uden at bemærke noget deraf. Det Ostindiske Compagnies Handel paa China bringer til dette Land en uhyre Mængde Dollars. Var det nu ikke fordeelagtigere at udføre Manufakturvare i Stedet for Guldklumper? Amerikanerne omgaaes sparsommeligere med deres klingende Mynt; for deres egne Landsproducter tilforhandle de sig engelske Manufakturvare, som ere gangbare i den indianske Handel; indbytte derfor Peltsværk, som de bringe til China, og føre Chinesiske Vare hjem med sig, uden at berøve deres Land en eneste Dollars. Saaledes skulde det Ostindiske Compagnie handle: og at aarligen beholde eet eller to hundrede tusinde Dollars i Landet, er sikkerligen ingen Ubetydelighed.

Engellænderne have unægteligen Ret til Handelen paa Nordvestkysten af Nordamerika; og da det Ostindiske Compagnie alene kan drage Fordeel deraf, saalænge deres Privilegium varer, saa kan de beqvemmeligen føre til China de Ombytningsartikler, som for det meste bestaaer i Jern, der tillige kan tjene som Ballast; i China kan de dermed lade to eller flere Skibe, hvert af hundrede Tønder. Disse Skibe vilde være store nok til den bestemte Ladning, da Varene kuns indtage liden Plads. Engellænderne vilde og kunne sælge deres Peltsværk billigere end Russerne, og de rede Penge vilde blive tilbage i Storbrittanien. Saaledes vilde denne Handel ikke alene være fordeelagtig for det Ostindiske Compagnie, men og nyttig for Landet, og fremmede Nationer vilde ikke nyde Frugterne af vore Opdagelser.

(Hand. Tid.)

———

Kjøbenhavns Børs den 26de August.

Cours. Hamb. 2 M. 554¼, *a vista* 558¼. London 2 M. 22 Rbdlr. Spec. 555. — Specier solgtes til 33½ a 34 Rbmk., for Committeesedler blev givet 64½ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Fra Constantinopel meldes, under d. 11 Juli, at d. 3die s. M. høitideligholdtes, efter Foranstaltning af den Keiserl. Kongel. Internuntius, i den Østerrigske Gesandtskabskirke i Forstaden Pera, en Fest, hvis Hensigt var at takke Hærskarernes Herre for den nu erholdte og længe savnede Verdensfred, hvis Høitidelighed gjorde det dybeste Indtryk paa Gemytterne og som vil blive evig mærkværdig for Beboerne af denne Constantinopels Forstad. Gesandtskaberne for alle de allierede Magter,

hvis urokkelige Enighed og kraftfulde Arme Menneskeheden maa takke for dette vigtige Resultat, bivaanede den fromme Fest i stor Galla, og forherligede den ved deres Nærværelse. Den høie Messe forrettedes af den derværende Erkebiskop Monsignore Fonton. Paa den Strækning, den glimrende Forsamling passerede, vare alle Vinduer og Gader fulde af deeltagende Tilskuere. Kun een Følelse besjelede alle: den inderligste Tak for Fredens dyrebare Gave, og de varmeste Velsignelsesønsker for de store Monarcher, som Forsynet havde brugt som Redskaber for at tilveiebringe denne uskatteerlige Velgjerning.

London, d. 12 Aug. Ridderne af Bathordenen have i en almindelig Forsamling besluttet at udstøde Lord Cochrane af deres Kapitel. Ordens-Herolden, Hr. Townsend, begav sig derfor i Gaar til Westminster-Abbedi, for, ifølge den ham meddeelte Befaling, at borttage Lord Cochranes Fane, hans Vaaben, Hjelm, Kaabe, Sværd og øvrige Insignier. Det meest Vanærende ved denne Ceremonie var, at Lord Cochranes Fane blev sparket med Fødderne ud af Henrich den Syvendes Capel. — Londons Folkemængde beløber sig for nærværende Tid til 1 Mill. 50,000 Sjele; Storbritanniens og Irlands Folkemængde beløber sig til 16 Mill. 456,300, og Folkemængden i de Brittiske Besiddelser i alle Verdensdele ere over 61 Mill.

Antwerpen, d. 13 Aug. Den 31de d. M. bliver her en Auction af et ganske eget Slags; den franske Marines Administration lader nemlig til den Hoistbydende bortsælge 9 Linieskibe og 2 Fregatter, hvilke endnu ere paa Verfterne. Blandt Linieskibene ere 2 paa 110, 3 paa 80 og 4 paa 74 Canoner, samt 2 Fregatter paa 44 Canoner.

Madrid, den 15de Juli. Hs. Kongelige Majestæt har igjen indsat Inqvisitionen ved følgende i vore Tider meget mærkværdige Decret: "Den ærefulde Titel: den Catholske, der adskiller Os fra alle christelige Fyrster, man tilskrives de spanske Kongers Standhaftighed, som ikke taale i deres Stater nogen anden end den romersk-catholsk-apostoliske Religion. Denne Titel paalægger Os den Pligt, ved alle Midler, som Himlen har sat i Vor Magt, at gjøre Os samme værdig. Krigen, som sex hele Aar har ødelagt alle Kongerigets Provindser, Opholdet af fremmede Tropper af

forskjellige Secter, som næsten alle vare besjælede af Had til vor Religion, de Uordener, som deraf naturligviis opstode, alle disse forenede Grunde have givet de Slettænkende, som ingen Grændser mere kjendte, frit Spillerum; farlige Meninger have indsneget sig i Vore Stater, slaaet Rødder i samme, og udbredet sig til andre. — Da Vi nu ville afhjelpe et saa stort Onde, og bevare Jesu Christi hellige Religion reen for vore Undersaattere, saa have Vi under nærværende Omstændigheder holdet det for nødvendigt at den hellige Inqvisition igjen overtager sin Ret. — Dydige Prælater og vigtige geistlige og verdslige Personer have forestilt Os, at Spanien skylder dette Tribunal, at det ikke i det 16de Aarhundrede blev smittet af kjetterske Vildfarelser, som have udbredt saa megen Ulykke over andre Nationer; og at meget mere Vor Nation har dyrket Videnskaberne og til enhver Tid frembragt mange store Mænd. Desuden har man forestilt Os, at Napoleon ophævede Inqvisitionen under det Foregivende, at den ikke passede til Tidsalderens Oplysning, og at de saakaldte Cortes til Nationens store Bedrøvelse, afskaffede denne Ret. — Ifølge mine Undersaatters gjentagne Anmodninger indsætter jeg derfor Inqvisitionen igjen, i den Hensigt at fuldkommengjøre dette Etablissement, og at gjøre det saa nyttigt som muligt for mine Undersaatter. — Den 21de Juli 1814. — Undertegnet: Jeg Kongen.

(Inqvisitionen blev egentligen først indført i Frankrig mod Reymound, Greve af Toulouse, og en Mængde Albigenensere, hans Undersaattere. De, der opsøgte de saakaldte Kjettere, kaldtes Inquisitores, og 1333 overdrog Pave Gregor IX Dominicanerordenen Inqvisitionen. Fra Frankrig, hvor Inqvisitionen snart kom i Forfald, udbredte den sig over Spanien, Italien og andre Lande. Mange Kjettere straffede denne Ret med Pengebøder, Eiendoms Confiscation, Fangenskab for bestandig eller paa bestemt Tid, ja endog med Baalet. Deres Executioner ere Fester og kaldes Auto da fe (en Troeshandling). Synderne føres ofte i talrige og lange Processioner, og under Psalmers Afsyngen, til Retterstedet. De ere iførte en Dragt, som kaldes Sanbenito, og er bemalet med Luer og Djævle. Paa Hovedet bære de en høi, spids Hue af Papir. Medens dette Tribunal endnu var i stor

Anseelse, – holdt det overalt og i alle Stænder sine Spioner; selv fornemme Herrer lode sig bruge dertil, og bleve ubekjendte. Den, som lod falde et Ord mod den hellige Inqvisition, blev strax anklaget. Inqvisitionen lod ham afhente ved sine Betjentere, for det meste om Natten. Fangerne vidste ikke hvorfor de vare blevne arresterede, og fik ikke deres Anklager at see. De maatte anklage sig selv og sige hvad de havde forbrudt. Inqvisitorerne misbrugte snart deres Magt; thi da alle deres Forhandlinger vare hemmelige, saa arresterede de fundom ogsaa Uskyldige, enten af Hevn eller for at bemægtige sig deres Formue. Philip den Anden gav Inquisitionen stor Anseelse i Spanien, og indførte den i Nederlandene. Da han hørte, at der ogsaa i Spanien gaves Calvinister, ilede han did, og overfaldet af en Storm, gjorde han det Løvte, at hvis hans Liv blev frelst, vilde han lade alle Kjettere ombringe; Stormen lagde sig, og Philip fuldførte sit Forsæt; i Sevilla lod han 13 Protestantere brænde; i Valladolid nogle Dage derefter 28, og var i sit Vindue selv Vidne til Executionen; i Italien maatte, efter hans Befaling, Vicekongen af Neapel lade henved 80 Kjettere deels brænde, deels hænge. — Endnu 1787 indførte Hertugen af Parma Inqvisitionen, medens den blev ophævet i Toscana. I Spanien har den til alle Tider været haardest. Under Carl III ventede man at den skulde blive ophævet, men den vedblev, og 1777 gav Kongen den endog ny Virksomhed. I Portugal blev den under Johan V. meget indskrænket. 1778 fandt der endnu en Auto da fe Sted, men ikke synderlig høitideligen; overalt er i de sidste 60 Aar ikke bleven tændt noget Baal i Spanien og Portugal. — Inqvisitionen var ogsaa sædvanlig Bøgers Censur overdraget til, og den havde Ret til at confisquere dem.)

Frankrig. Et offentligt Blad indeholder fra et Øienvidne følgende Beretning om Fanerne og Friedrich den Stores Kaarde i Invalidernes Kirke i Paris. I Februari, ved den blücherske Hærs Nærmelse, gaves Befaling at redde de erobrede Faner, og fire Vogne fulde afgik venteligen med udsogte. Efter Slagene ved Montmirail og Champaubert holdt man inde med denne Afsendelse, og jeg har selv seet Toget, der bragte de i disse Affairer ny erobrede Faner i Kirken, der endnu var ganske opfyldt. Det er muligt, at Friedrichs Kaarde har befunden sig i en af de fire Vogne. Den 30te Marts, medens Høiderne af Montmartre toges med Storm, befoel Marschal Serrurier at redde de talrige Faner, der vare i Kirken. Undergouverneuren skulde udføre denne Befaling; men da Tiden blev for kort, saa opbrændte Invaliderne dem. Det er ganske bekjendt, at Preusserne den 31te ilede hen i Kirken, for at fordre deres Faner og Friedrichs Kaarde tilbage, og at de fik det Svar, at Invaliderne havde brændt Fanerne Dagen tilforn, og at de tillige havde sønderbrudt Kaarden og kastet Stumperne i Luen. Det skal derved være kommen til Haandgemæng, og man vilde bestorme Undergouverneurens Huus. Vist er det, at russiske Garder og Nationalgarder bleve sendte til dettes Beskyttelse, og utallige Folkegrupper stode paa Kayerne og i Alleerne foran Bygningen. Museerne vare ingen Dag lukkede, og Intet deraf er bleven flyttet, thi der forsikredes allerede den Dag, da Indmarschen gik for sig, at efter en hemmelig Artikel i Capitulationen Intet deraf vilde blive bortført. Dette er ogsaa paa det nøiagtigste bleven overholdt, og nu vilde Kongen selv ikke have den Raadighed deri at gjøre Forandring, da ellers en Opstand i Paris blev næsten uundgaaelig.

Man veed nu, at Forfatteren af Skriftet: "Deutschland in seiner tiefsten Erniedrigung" for hvis Skyld Boghandler Palm i Nürnberg maatte bøde med Livet, var Julius Greve af Soden. Det var egentlig efter en fransk Militaircommissions Dom, at Palm blev skudt d. 25 Aug. 1806 i Braunau, altsaa i en ikke fransk Stat. I hans Dom hedte det: "at han i lang Tid havde udbredt (ligesom om det var mueligt at handle med Bøger uden at udbrede dem) alle (?) de i Tydskland circulerende Flyveskrifter der sigtede til at oprøre Folkene mod deres Souverain og mod de Franske og de franske Armeer." Denne Handling mod en værgeløs Borger, decreteret fra St. Cloud, satte Europa i Forfærdelse. I Engelland og Tydskland gjordes betydelige Collecter for den Henrettedes Enke og Efterladte.

Paris, d. 12 August. Efter lange levende Debatter i de Deputeredes Kammer er endelig Spørgsmaalet om Pressefriheden bleven afgjort. Loven desangaaende, saaledes som den forhen af Regjeringen blev foreslaaet, er i Gaar bleven antaget af de Deputeredes Kammer med stor Stemmeflerhed. De Stemmegivendes Antal beløb sig ialt til 217; deraf vare 117 for og 80 imod Projectet. Man har besluttet følgende Forbedringer derved. Istedetfor 30 skal 20 trykte Ark være nok til at fritage et Skrivt for at underkastes Censur. Naar Mødet bliver endt 1816 skulle denne Lovs Bestemmelser ikke have mere Kraft hvis den ikke fornyes eller modificeres efter Omstændighederne. — Fra Coni meldes, at der i Stura og Doirebjergene have dannet sig Røverbander, som man endog anslaaer til 3700 Mand, der ere fuldkommen forsynede med Vaaben og inddeelte paa militair Viis. — Paven har nedsat en Congregation af 8 Cardinaler, som fornemmeligen skulle give sig af med Frankrigs kirkelige Anliggender.

Paris, d. 13 Aug. Ministeriet skal for nærværende Tid være deelt i to Partier, Cantslerens og Prindsen af Benevents. Kongen opfører sig derved med Maadehold og Fasthed. — Til Præfectposterne have ikke mindre end 32,000 og til Underpræfectpladserne 14,000 Personer meldt sig. — Napoleon lader bestandig mange Bøger komme til Elba. Nylig var han borte fra Øen i atten Timer, for at besøge de smaae Naboøer.

Wien, den 1ste August. Man forsikkrer at vort Hof endelig har indvilget i at begge Lausitzerne og den paa høire Elbbred liggende Deel af Sachsen forenes med Kongeriget Preussen. Preussen gjorde Fordring paa disse Lande efterat Schlesien var afstaaet til Friedrich den Store, fordi deres Beliggenhed var det saa beleiligt. Men Skinsygen mellem Østerrig og Preussen tillod ikke den sidste Magt at udføre denne Plan. Nuomstunder, da Forholdene mellem begge Hoffer ere forandrede, har, som man forsikkrer, vort Hof samtykt i denne Aftrædelse, dog med den Betingelse, at Kongen af Sachsen igjen sættes paa sin Trone, og at dens Succession sikkres hans Broder, Prinds Anton, vor Keisers Onkel, i hvis Skjebne Wienercabinettet tager den meest levende Deel. Ifølge dette skal ogsaa Rusland og Preussen paa deres Side have indvilget i at afstaae fra deres Fordring at Sachsen skulde gives til den nærværende Hertug af Sachsen-Weimar, hvortil Planen var lagt. — Den 10de August. Hs. Majestæt Keiseren har allerede ansat adskillige Officerer af den Keiserl. Kongel. Armee ved de Regimenter, der skulle oprettes i Italien. — Af fremmed Tjeneste ere følgende gaaede i østerrigsk Krigstjeneste: den russisk Keiserl. Major Baron Drost i lige Rang, de italienske Divisionsgeneraler Pino, Polombini, Zucchi og Mazzuchali som Feldtmarschallieutenanter, de italienske Brigadegeneraler Villata Rugieri, Paini, Bertoletti, St. Andrea og Palucci, som Generalmajorer.

Strasburg, d. 14 Aug. Under Wienercongressen og indtil de europæiske Anliggender blive endte vedbliver den franske Armee at være paa Krigsfod. Langs Rhinen og i det franske Flandern sammentrækkes for nærværende Tid mange Tropper. — Ogsaa de allierede Magter forblive under Vaaben. Fra Schweiz til Nordsøen er trukket en stærk Militairlinie. Overrhinen og Mosel ere besatte af Østerrigerne; Preusserne staae mellem Mosel og Maas, og Engellænderne, Hannoveranerne og Hollænderne i Belgien. De langs Grændserne endnu under Vaaben værende Allierede udgjøre 200,000 Mand.

Gent, d. 12 Aug. Efter gjensidige Ceremonievisiter mellem de engelske og americanske Befuldmægtigede holdtes sidste Mandag den første Sammenkomst imellem samme i de americanske Underhandleres Hotel, hvilke samme Dag havde erholdt Depescher fra deres Regjering. Hr. Goulborn skal med sit Følge beboe nogle Afdelinger af det forrige Cartheuserkloster. Dette havde givet Anledning til det falske Rygte at Congressen selv skulde holdes i Carthenserklosteret.

Italien, den 4 Aug. Ved en Keis. Kongel. Proclamation ere de forhenværende illyriske Provindser erklærede for en integrerende Deel af et østerrigsk Keiserdømme. — Keiseren af Østerrig ventes i næste Maaned til Mayland. Denne Stads Universitet, som har været lukket i syv Aar, blev igjen aabnet den 22 Juli sidstleden.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Ellevte Aargang. No. 70.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Tirsdagen den 30 August 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse; see No. 53.)

I det temmelig lange Mellemrum, som denne Skildring af Napoleon, ikke af politiske eller philosophiske, men ene af physiske Grunde standsede, har dens Forfatter havt Leilighed til at blive bekjendt med mange forskjellige Domme, saavel for, som imod denne Aarhundredets mærkværdigste Mand. Intet er naturligere, end at en Monark, der stræbte efter at give Europa en ny Form; der handlede paa een i alle borgerlige Sysler høist indgribende Maade; der i alle sine Idrætter havde et Kjæmpemaal for Øinene; der, efter at have aflagt de meest glimrende Prøver paa sit Heltemod, søgte og fandt Anledning nok til ved store, blændende Handlinger at opvække Mængdens Beundring; der havde den Lykke at leve i en Tidsalder, hvor Alting bevægede sig i et convulsivisk Kredsløb — intet er naturligere, end at paa saadan en Tid en saadan Mand maatte staae som et sjeldent Meteor paa Europas politiske Himmel. I jo længere Frastand man befandt sig fra dette Meteor, desto mindre var man i Stand til at kunne see det i dets rette Skikkelse eller til at kunne bedømme de Virkninger, som det havde paa de Nationer, over hvis Isse det svævede, og medens man langt bort derfra frydede sig over dets herlige Glands, følte de, der stode det nærmere, alle dets ulyksalige Virkninger. Den, som fra den modsatte fjerne Kyst seer en høit luende Ild, har stundom Møie ved at bestemme, om det er en Glædesild eller en brændende Stad. Lykkeligviis have de Virkninger af Napoleons Regiering, som vi have følt, ved en heldig Beliggenhed, i det høieste kun været financiel eller commerciel ødelæggende; men ikke have vi seet vore Sønner føres til Spaniens Sletter eller Ruslands Ørkener, for aldrig at vende tilbage igjen; ikke have vi seet vort Riges bedste Stæder udsuges og plages af Napoleons Krigere. Intet Under altsaa, at de, som uden dyb Eftergrandskning, i en Række af Aar blot have betragtet Frankerhøvdingen fra sine blændende Sider, lige saa lidet kunne taale at see hans Handlinger fremstillede i deres rette, skjønt usædvanlige, Lys, som den, der i lang Tid har vandret i Mørke, kan udholde at see Solens Straaler uden at blændes; dertil kommer endnu, at Egenkjerligheden sjelden tillader, at give Slip paa Meninger, som man længe og ivrigen har forsvaret, allermindst naar Erfaringen og Handlingernes Udfald tvinge os til at tilstaae, at vi i det mindste have bedraget os i vor indbildte Forudvidenhed. Forfatteren tilgiver derfor af sit ganske Hjerte dem, der eengang med den fixe Idee i Hovedet, at Alt, hvad Napoleon har gjort var godt, retfærdigt og klogt, at alle disse fordømme alt, hvad der siges imod ham; han tilgiver ogsaa gjerne alle dem, der hidtil have draget Fordeel af den Despotisme og Aandstrældom, der var saa uadskillelig forbunden med det Napoleonske

System, at de ikke finde Smag i andre Skildringer af dette sjeldne Genie, end i hine væmmelige Lovtaler og Hyklerskrifter, som et saadant Old uundgaaeligen maatte avle; men det er kun for tænkende, fordomsfrie og ubestukne Læsere, som dette Bidrag til Napoleons Levnet er bestemt. Forfatteren vedbliver altsaa, ikke at afvige et Haarbred fra den begyndte Bane, og, uden at agte paa Modpartiets Skraal, skal han fremsætte de Kjendsgjerninger, der ligge aabenbare for hele Verdens Oine, og hvis Urigtighed maa godtgjøres førend man indlader sig paa at bedømme, hvorvidt de deraf udledede Resultater have været for strænge. Kun nogle Indvendinger, der bedrage ved det udvortes Skin, troer Forfatteren dog at burde møde her. Man er ogsaa her fremkommen med det gamle, saa ofte mistolkede de mortuis nil nisi bene, og tankeløs anvendt det paa Napoleon; men for det første forudsætter Napoleons politiske Død ikke nødvendig hans Gjerningers moralske Død, og det er ikke muligt for nogen Dødelig at bestemme, hvilken Indflydelse det System, han vilde indføre, i Fremtiden vil have paa hele Menneskehedens Skjebne. Det er overalt ikke Napoleon som Menneske, men Napoleon som Frankrigs og Europas Omskaber, at Historieskriveren fra nu af vil sysselsætte sig med. Hans Hensigter, hans Hjertelag, hans Lidenskaber kunne i Grunden, naar vi betragte ham som Individ, være os aldeles ligegyldig i det Oieblik, han har forladt den store politiske Skueplads; at undersøge disse, maa overlades til Psychologen; her holde vi os kun til hans Handlinger, og disse skulle og maa dømme ham. Man har ligeledes villet anvende mod Forfatteren den forslidte Lignelse, at sparke til den døde Løve; ja nogle ere endog gaaede saavidt, at de ville, han skulle gjøre umuelige Ting muelige, og skrive under Napoleons Velmagt, hvad han nu skriver under hans Afmagt. Den første Indvending betyder i Grunden intet; thi paa denne Maade turde man aldrig tillade sig at fælde nogen Dom over faldne Mægtige, og af utidig Omhed maatte man begaae en Forbrydelse mod Sandheden. Det vilde være et herligt og beqvemt Middel for alle Despoter, dersom de i deres Velmagtsdage kunne være forvissede om, at man, selv naar de vare styrtede, af idel Hoimodighed ikke vilde vove at tale noget om dem. Deres Død, den være politisk eller physisk, maatte saaledes betragtes som et Skjold mod enhver offentlig Drøftelse af deres Handlinger. Ikke at have Tilladelse til at tale noget om dem, medens de leve, af Frygt for Virkningen af deres Despotisme, og heller ikke til at berøre deres Gjerninger naar de ere døde, fordi man ei maa tale andet end Godt om Døde, vilde være det fortreffeligste Fripas for enhver herskesyg Folkeundertrykker. — Den anden Indvending gjendriver sig selv. Enhver, som kjender det mindste til Skriftvæsenets Tilstand i de sidste ti Aar under Napoleons Despotie, vil noksom vide, hvor umueligt det var indtil hans Fald, at skrive andet end Lovtaler over hans Regjering og Regjerings Idrætter. Man har ogsaa med en meget lærd og fornem Mine, skjøndt lidt forblommet, villet fortælle Forfatteren, hvor vanskeligt det var, at skrive noget Fyldestgjørende om Napoleon, saa længe som Kilderne til Kundskaben om hans Handlinger deels endnu vare saa uklare, deels ganske forstoppede; men dette Paafund til at kaste Slør paa aabenbare og umiskjendelige Kjendsgjerninger, og til at forblinde Mængden ved at beraabe sig paa Mangel af Dommeævne eller Oplysninger, eller Kildernes Uklarhed, er saa gammelt og saa ofte brugt, at det ikke fortjener nogen alvorlig Gjendrivelse. Enhver offentlig Person maa kunne offentlig bedømmes, enhver Tidsalder dømme efter de Actstykker, den har i Hænde. Den retfærdigste og ubestikkeligste af alle Dommere — Tiden — vil nok oplyse, om Dommen har været billig eller ubillig, for stræng eller for lemfældig. — Kun faa Sandheder blive evig skjulte, kun faa Løgne evig uopdagede. Man lade derfor enhver, som ikke fremkommer med aabenbar falske Kjendsgjerninger eller udleder ubillige eller ufornuftige Resultater, roligen fremsætte sine Meninger om Menneskene og deres Handlinger. Har Forfatteren forbrudt sig mod Sandheden, saa vil Tiden, det vare kort eller længe, blodigen hævne hans Brøde.

Skulde Forfatteren af denne Skildring virkelig have feilet i sine Domme; skulde Napoleon virkelig være den, som hans Forgudere ville gjøre ham til, da smigrer han sig med, at hans Arbeide ikke vil have synderlig skadelige Virkninger; thi hvad er denne Draabe af ubehagelige Yttringer

mod det Hav af Lovtaler over Napoleon og hans Idræt, som hidtil næsten i de fleste levende Sprog ere fremkomne; det maa jo opløse sig som en Draabe Malurt i en Pokal fuld af Tokaierviin.

Iøvrigt er det Forfatteren kjert, at i et nylig udkommet Skrift een af vore skarpsindigste og meest lysttænkende Skribenter har betragtet Napoleons politiske Fremfærd omtrent fra samme Synspunct som han. "Det kan" siger Hr. Prof. H. C. Ørsted: "vist nok ikke nægtes, at dersom Napoleon havde været gjennemtrængt af Gudsfrygt, saa vilde han ikke have begaaet al den Uretfærdighed, der berøvede ham sit Folks Kjærlighed og de andre Monarkers Tillid, og som drev ham fra et forvovent Foretagende til det andet, indtil den tilsidst styrtede ham fra Thronen. Dersom hans Folk havde været gjennemtrængt af sand Gudsfrygt, saa vilde han ikke have fundet alle de Redskaber til Undertrykkelserne ude og hjemme, som omsider fældede ham. Men det som umiddelbart fældede og maatte fælde ham var Uretfærdigheden, der altid bærer Spiren i sig til sin egen Undergang. Af den Slags Kraft, som han brugte, vilde han længe have beholdt nok, saa længe der endnu gaves Mennesker, der med Forstand forenede Letsind, Egennytte og Ærgjærrighed. At det physiske Mod ikke forudsætter Tro, seer man deraf, at man finder det hos Dyrene. Og at Troen, hos et fornuftigt Væsen, mere maa hindre end befordre Tapperheden, naar han skal stride for en Sag, hvis Uretfærdighed han selv tilstaaer sig, hvilket i de senere Aar virkeligen var Tilfældet med de franske Krigere, dette er dog vel indlysende. Det var da ikke Tabet af den Kraft, som Troen avler, men den indvortes forstyrrende Kraft, Gud altid har lagt i Uretten, som N. havde at frygte, og som virkeligen ogsaa fældede ham." *)

Det lader sig muelígen undskylde med det franske Folks Caracteer, at Napoleon søgte at omgive sig med saa megen Glands. Hvis det er virkelig saa, at det blotte Navn Keiser og det Glimmer, det medførte, satte ham bedre istand til at regjere de Franske, i hvis Øine den prunkløse Republicanismes Jevnhed var alt for ensformig, hvo vil da vel laste hans Værk? Men da han roste sig af, at hans Familie nedstammede fra d. 18 Brumaire, og det ved alle Leiligheder hedte, at han havde opført den ny franske Statsbygning fra Grunden af, saa synes det besynderligt, at han saa ængsteligen søgte i alle sine Hofindretninger at vælge det gamle, i de Dage saa forhadte, Kongehuus til Mønster. Almosenierer, Kammerherrer og Kammerdamer, Huushofmester, Secretærer og Pager bleve i stort Antal og mangfoldige Afdelinger ansatte. Den foreskrevne Hofdragt var saa kostbar, at der udkrævedes betydelig Formue til at vorde Hofdame, og adskillige adelige Damer, der blandt de mange, der havde meldt sig til denne Post, manglede Formue, bleve afviste. Ceremoniellet, hvorefter Keiseren og de franske Prindser skulde modtages paa deres Reiser, blev fastsat ved et Decret af 13 Juli, som indeholdt de ubetydeligste Bestemmelser, der vidnede om den latterligste og smaaligste Forfængelighed. Jo ivrigere man søgte at nærme sig Formen af den gamle monarkiske Regjering, desto mere stræbte man at bortfjerne hvert Spor af Republicanismen. I Statsraadet var allerede besluttet at afskaffe den republicanske Almanak, men Beslutningen blev tilbagekaldet, da alt for mange Stemmer modsatte sig den. For imidlertid at forberede denne Almanaks Afskaffelse paalagdes Ministerne i Keiserens Navn, at tilkjendegive de dem undergivne Grene af Statsforvaltningen: "at i Retterne, Cancellierne, Skolerne og andre offentlige Anstalter alle Forretninger skulde hvile den 1ste Jan., der af de fleste Franske tælles blandt Familiefesterne." — Hele Frankrig blev nu deelt i 27 Militair-Divisioner, og i hver især indsat en General, der skulde commandere den. Ved Napoleons Ophøielse til Keiser talte den franske Armee henved 400,000 Mand og omtrent 80,000 Heste. Det hele Artillerie blev anslaaet til 24,000 Mand. Ved en stræng Conscription holdtes Regimenterne fuldtallige, og allene i Aaret 1804 bleve 60,000 Mand udskrevne. — Finantsernes Tilstand søgte man at skildre Folket fra en meget glimrende Side.

(Fortsættes.)

---

*) See: Imod den store Anklager, af H. C. Ørsted, Professor. S. 129.

(Indsendt.)

Fædrenelandskjerlighed.

Brænd høit, brænd varigt i vort Norden,
Du Fædrelandets Kjerlighed!
Gjør Manden kjek i Slagets Torden,
Og nyttig i den gyldne Fred!

Th. Thaarup.

Hvo kan udtale dette Ord, uden med dyb Ærefrygt, og inderlig Følelse, at tænke paa Oldtids- og Middelalders hedenfarne Forfædre? Efter Aartusinder læse vi Romeres og Grækeres stolte Handlinger og daadfulde Foretagender, og vi beundre denne store Dyd hos disse Nationer, hvor endnu ikke den luttrede og højere Tanke om Altbestyreren og hans sande Dyrkelse vare udbredte. Vore Oldforfædres store Bedrifter og kraftfulde Handlinger læses med lige Beundring og Følelse, som opvækker fornyet Kraft, og som i det den viser Oplysningens Tilstand paa de Tider, endnu mere sætte os i høj og hellig Forundring over hvad Mennesket i en fri og uafhængig Tilstand kan udrette, naar det føler for sin egen Kraft. Middelalderen fremviser ikke mindre store Exempler paa denne Dyd. Schweitzernes, Hollændernes og Engellændernes Bedrifter og kraftige Handlinger, have noksom godtgjort, at Fædrenelandskjærlighed er som en electrisk Ild, der berører Fyrsten og Bonden, og tvinger begge til i Forening at handle og udøve denne Dyd, som skal redde enhver Nation fra politisk Undergang. Men vanskeligere er det for Fædrenelandsvennen, for Patrioten, der skuer alt om sig, med faste og kraftfulde Blikke, at finde denne Dyd udøvet i den senere Tidsalder. Vel har America fremvist det skjønneste og lærerigste Exempel paa, hvad den formaaer hos en Nation, der ene og allene vil sin Selvstændighed, og om endog dens tidligere kraftfulde Id, synes at være svækket; saa mangler kun en stærkere Berørelsespunkt for at hæve den til sin forrige Glands. Spaniernes brændende Fædrenelandskjerlighed have, til Trost for undertrykte og angrebne Nationer, givet et herligt Exempel paa, hvad Mennesket formaaer, naar det uforskyldt nedtrykkes og angribes. Det store franske Colos, af uhyre sammensatte Statskræfter, som veltende sig ned fra Pyrenæerne i Spaniens Sletter, har intet udrettet imod dette kjække Lands Beboere. Da Frankrig engang omstraaledes af saa megen Glands, spillede Fædrenelandskjærlighed der en ædel Rolle. — Ved alle disse Betragtninger om den Dyd hos Folkeslagene, som vi have omtalt, og hvorved de største Handlinger ere udrettede, gaae vi igjen tilbage til vort kjære Fædreneland, hos hvis Beboere vi med sand patriotisk Varme altid have fundet denne Dyd, og hvis Udøvelse aldrig have manglet Dyrkere, men som i Rækken af de store Begivenheder og Tildragelser, synes at have taget en saadan forandret Vending, der ikke kan have fordeelagtige Virkninger. Har denne Dyd forhen ledet til de største og vigtigste Fordele for vort Fædreneland? Har Religionens høje og uskatteerlige Sandheder altid billiget samme? Hvi skulde vi da ikke vedblive at dyrke den? Lader os, opflammede ved Tanken om hvad forhen er skeet og endnu kan skee, i samdrægtig Forening virke til dette store Maal.

Indenlandske Efterretninger.

Anordning for Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark &c. &c., gjøre vitterligt, at, som det stedse blev en vigtig Gjenstand for Vor landsfaderlige Omhu, at Statens tilvoxende Ungdom betimeligen lærtes at kjende, hvad Enhver skylder Gud, sig Selv og Andre, og hvorledes han, ved retteligen at bruge sine Evner, kunde blive gavnlig for Borgersamfundet; saa have Vi, med lige Nidkjerhed som Danmarks fremfarne Konger, bestræbt Os for, at Almue- og Borger-Skolevæsenet, ikke mindre end det lærde Skolevæsen, maatte bringes til muligste Fuldkommenhed.

En Plan er saaledes forlængst bleven lagt til en hensigtsvarende Inddeling af Skoledistricterne paa Landet, og til de faste Skolers Formerelse og

Forbedring; de Midler ere nøie grandskede, ved hvilke stadig Skolegang og behørigt Opsyn med det hele Almueskolevæsen kunde fremmes; at duelige Lærere dertil kunde dannes, var Øiemedet med de flere Skole-Seminariers Oprettelse; og paa det, at Ungdommens troe Veiledere kunde arbeide med Lyst, bleve deres Kaar bestemte, og Kilder til deres passende Lønning omhyggeligen opsøgte.

Denne Plan tilkjendegives i det provisoriske Reglement for Almueskolevæsenet paa Landet i Sjelland og flere Øer, af 10 Oct. 1806.

Efterat de Grundsætninger, paa hvilke forommeldte Reglement var bygget, ved flere Aars Erfaring ere blevne prøvede, have Vi fundet det passende, at lade Reglementets Indhold, med nogle yderligere Bestemmelser, inddrage saavel i denne Vor Anordning for Skolevæsenet paa Landet, som i en anden Anordning for Almue- og Borger-Skolevæsenet i Kjøbstæderne, hvilken ved Siden af denne udgaaer.

Det er med Overbeviisning om disse prøvede Grundsætningers Fasthed, og med glad Forhaabning, at deres trolige Anvendelse skal udbrede sand Religiøsitet og fremkalde borgerlige Dyder, at Vi herved allernaadigst befale Følgende, i Henseende til Almue-Skolevæsenet paa Landet i Vort Rige Danmark.

1ste Capitel. Om Skoledistricter, faste Skoler og Omgangs-Skolehold.

§. 1. Skoledistricterne paa Landet bør, saavidt Stedernes Beliggenhed det tillader, inddeles saaledes, at de, der skulle underviises i Skolen, ikke have længere Vei dertil fra deres Hjem, end $\frac{1}{4}$ Miil. Saa skal der og, ved Inddelingen, tages Hensyn til de Unges Antal, saa at ikke flere henlægges til een fast Skole, end at det kan blive muligt for Skolelæreren, at have det fornødne Opsyn med Børnene og tilbørligen underviise dem. Hvor Børnenes Antal maatte befindes at blive uforholdsmæssigt stort for een Skole, og det dog ansees for bekosteligt at oprette nogen anden efterlige Plan, bør en Hjelpeskole anlægges for Børn af Underviisningens nederste Classe.

(Coll. Tid. — Forts.)

———

Mariboe, d. 26de August. I denne Tid har nogle Landstrygere og Dagdrivere opholdt sig i Falster. Omtrent 20 Personager af disse for den offentlige Sikkerhed saa farlige Individuer ere imidlertid indtil videre anviste frit Qvarteer; dog befindes iblandt dem endeel Børn, som have gjort Følgeskab med deres Forældre, for, ventelig lig fordum Zigeunernes Børn, at kunde blive tidligen indviede i den Hemmelighed at rapse og stjæle efter et ordentlig Tyvesystems Regler, grundede paa følgende iblandt ovenmeldte udlærte Tyve gjeldende Princip: "Raps og stjæl saaledes, at Du paa ingen Maade og under ingen Omstændigheder kan blive røbet, da Du ellers i Mangel af den fornødne Conduite og Behændighed kan vente Dig et tilstrækkeligt Liv fuldt af Prygl." — Den Tyv, som for nogen Tid siden sad arresteret i Nykjøbing, og som undvigte med en Baad derfra, er nu atter paagreben. Efter hans Foregivende skal Baaden være i Meklenborg, og efter at have tøslet omkring i det nordlige Tydskland, tog han Veien til Sjælland, hvorhen han kom med en Landstryger, som han af christen Kjærlighed havde foræret sin Pelts; men da disse Cosmopoliter atter igjen vilde hjemsøge Falstringerne og sætte Politiets Aarvaagenhed paa Prøve, blev den ene af Landløberne paagreben, som ifølge hiint gamle Ordsprog: commune naufragium dulce, d. e. naar den ene Soe er i Søle vil den gjerne have den anden med sig, gav tillige Anviisning paa sin Kammerat. — (Saaledes gaaer det naar Satans Rige bliver ueens med sig selv.) — Afskediget Capitain Møller i Nakskov er i denne Tid pludselig død af en voldsom Blodstyrtning.

(Mariboe Avis.)

I Mariboe Avis læses følgende Bekjendtgjørelse: Den 17de i denne Maaned er en Mandsperson om Eftermiddagen imellem 1 a 2 slet, klæd i en lang hvid Trøie, bare Been og en høi Hat paa Hovedet, kommet ridende til Øen Kits, under Rødbye Kjøbsted, paa en stor hvid Hoppe igjennem Byens Marker over Lits Veile, og da han kom paa Øen, lagde han sig ved en Høestak at sove og lod Hoppen gaae i Beboerens Græs og Korn. Da Beboeren lod ham advare at tage sin Hest af Kornet og ride sin Vei, blev han dog liggende et

Par Timer og under den Tid sneg han sig til at tage Beboerens Baad og lod Hesten blive gaaende løs, uden at have noget paa sig enten Bidsel eller andet. Beboeren af Lits fik et Par Dage efter sin Baad, som var bleven liggende ved Lang, og ingen har kundet opdage hvor Personen er kommet fra Lang eller hvorhen. Hoppen er antaget af Beboeren paa Øen Lits og bliver herved oplyst og vilde Eiermanden dertil med fornøden Beviislighed melde sig hos Underskrevne. — Rodbye, d. 22de August 1814. — Klein.

I Iversens Avis læses følgende: Da det er opdaget at nogle om Natten mellem 10de og 11te d. M. have udenfor en af Portene, afbrudt et Plankeværk for at gjøre sig en ulovlig Vei til deres Gaard her i Byen, for ikke at passere Toldbetjenterne. Men hvad dette angaaer, vil ved nærmere Undersøgelse blive Toldvæsenets og ikke min Sag. — Men ved denne Leilighed, blev samme Nat igjennem dette Smuthul indpracticeret, et nyt boret Pumpetræe med Tud, Spandetøj m. v., der af Byens Gadevægtere blev opdaget, og at der skal ialt have været en 5 a 6 Karle ved dette Nattestouerie, men som undløb da jeg med Politiet indfandt mig. Til sikker Beviis, medtog vi den nye Tud og Spandetøj, der til videre Undersøgelse af Politiemesteren eller Vand-Commissionen blev indlagt i Odense Raadhuus. At disse Mennesker vidste deres Handling var ulovlig, viste deres Flugt. — Imidlertid advares enhver ikke at gjøre mig Indgreb i min berettiget Bestilling, som Vand- og Rendemester her i Odense, det være sig med nyt Pumpe-Tude og Spandetøjs Forfærdigelse, eller Reparation, det være sig fra Norsdams Indledning, Aaen, Bække eller Brynde, da jeg af Vandcommissionen ene dertil er berettiget, og neppe ved alt mit Slid, som Borger, kan fortjene det nødtørftige Udkomme, for min Kone og Børn. Skulde nogen finde sig mistilfreds, enten med mit Arbeide eller Regninger, behager de at henvende dem til den resp. Vandcommission der dessiderer samme. Iøvrigt anbefalende mig ydmygst og ærbødigst. — Odense, d. 18de August 1814. — H. Pedersen.

I Hempels Avis læses følgende Svar: Undertegnede finder det dybt under deres Værdighed at føre Aviskrig med den, som Løgner fra Æren dømte, suspenderede Prokurator L. B. Hansen, boende i Skibhusene, i Anledning af hans Advarsel i Hr. Hempels Avis No. 113 d. A. (see Skild. No. 68. P. 1084), der desuden er ufornødent, da en Forsikkring af slig en Person ikke kan finde Tiltroe hos Publikum; for øvrigt være bemeldte Person forsikkret, at man skal vide ved Domstolene at see ham revset for sin Raadhed m. m. — Lumbye og Skibhusene, d. 24 Aug. 1814. — Simon Nielsen, Tømmermand. — Jørgen Hansen. — Karen Simonsdatter.

I Viborger Samler læses følgende med Overskrift: Oekonomisk Sag. I Tillægget til Randers Avis No. 68, har S. T. Hr. Assessor Ridder Krarup, atter bragt Berberissagen i Minde, ved at ønske Upartiskes Bemærkninger om Berberissens Indflydelse paa Naboeverterne — Undertegnede har, i det i Aar her i Viborg udkomne Skrivt "Bidrag til Berberissens Forsvar" (den faaes heftet hos mig og andre Boghandlere for 7 Rbmk.) fra Pag. 110 til 127 sagt sin Mening som Agerdyrker og Agtpaagiver herom, hvori og det af Hr. Assessoren anførte Citat vil findes — Bogen er desuden fuld af praktiske Landmænds Vidnesbyrd om dens Uskadelighed for Rugen — I dette Aar har den sidst i Juni og først i Juli faaet Rusten, efterat en kold natlig Taage afløstes om Dagen af brændende Soelhede. Selv har jeg havt et Stykke Rug paa $1\frac{1}{2}$ Tds. Udsæd efter Kartofler (NB. nær ved Søen) dette blev ganske rustet og giver neppe den 4de Deel Rug af hvad der ellers havde blevet. Derimod har jeg 2den Kjerv længere fra Søen, der er meget større i Kjerne, skjøndt og Rusten faldt paa den. Berberisser har jeg ingen af, og de faa fra Byen, langt derfra beliggende, kunde vist nok ei virke noget. Jeg frifinder ganske Berberisserne for den Skade min Rug nu i de sidste 2 Aar har taget. Overalt: hvor de ikke ere, maa de ei kunde virke. Vel plantede jeg for 6 Aar siden alle mine Diger med dem; men den Ufred her regjerer og den Omhu hvormed enhver kaad Dreng og Ikkedreng ødelægger alt hvad der kaldes Plantning, nedtraadte snart, med at gaae oven paa Digerne, de spæde Planter. Paa Viborg øvrige Mark, hvor Ingen planter noget, fordi Markfred her er ganske uhørt, har Rugen ligesaavel Rust som min. Og hvorfor da længere forfølge de uskyldige Berberisser? Jeg

raader at saae Vinterhvede istedet for Rug paa Viborg bedste Jorder eller Vaarhvede, Byg, Erter og Havre. Selv vil jeg i Aar saae gammel Rug, da jeg, som jeg i ovenmeldte Afhandling har viist, troer den groer sikkrere. — A. F. Just.

Kjøbenhavns Børs den 30te August.

Cours. Hamb. *a vista* 562½. Amsterdam *a vista* 526⅔. London *a vista* 21½ Rbdlr. Spec. 555. — Specier solgtes til 33½ Rbmk., for Committeesedler blev givet 64½ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Tydskland. Kotzebue har foreslaaet at opreise den saakaldte Kjempestøtte, som i 17 eller 18 Aarhundreder har lagt i en Fordybning paa Felsbjerget ved Reichenbach i Odenwalde, paa Valpladsen ved Leipzig. Denne Støtte, der ustridig er forfærdiget af Tydskernes første Undertrykkere Romerne, vilde saaledes blive det meest passende Mindesmærke om den herlige Seier over deres sidste Undertrykkere. Foruden Støtten selv, som i Længden er 31 Fod 8 Tommer, i Gjennemsnit nedentil 4 Fod 6 Tommer og oventil 3 Fod 10 Tommer, findes derved en Granitblok af 40 Fod i Omfang, Kjempealteret kaldet, og uden tvivl bestemt til Pjedestalet. En høiere Granitstøtte findes neppe i Tydskland, og den er endnu mærkværdig ved sin Steenart, der er af samme Granit, som de uhyre Obelisker i Egypten og Rom, og som ellers kun findes i Asien og Afrika. Desuden udfordres til dette Forslags Udførelse ikke andre Omkostninger end dem Transporten medfører, og uagtet Støttens Vægt kan anslaaes til 61440 Pund, vil der ligesaavel findes Udveie til samme, som den Gang det store Klippestykke, der tjener til Pjedestal ved Peter den Stores Billedstøtte i Petersborg, blev skaffet hertil fra Finlands Moradser.

En udmærket stor i Paris erobret Kanon, som af Artilleristerne kaldes Kanonfaderen, er nylig ankommen til Wien og opstilt som et Seierstegn i det Keiserlige Tøihuus. Den veier 75 Centner og der behøves 24 Heste til at bringe den af Stedet; den er egentlig støbt i Lybek 1669 og blev derfra i Aaret 1806 af de Franske slæbt til Paris.

I Nærheden af Prag blev en Postvogn nylig truffet af Lynilden, og uagtet Postillionen blev dræbt og Vognglasset sprang, tog Postmesteren, som tilfældigviis var klædt i Silke, ikke mindste Skade.

I Dresden har været en rørende Høitidelighed, da den skjønne Frue-Kirke, maaskee den skjønneste i Europa, blev indviet igjen til Gudstjenesten, efterat den af de Franske saalænge havde været vanhelliget til Magasin for Brændeviin og Commisbrød ꝛc. Over 8000 Tilhørere velsignede den Russisk-Keiserl. Gouverneur, Fyrst Repnin, der, skjøndt af en anden Religions Bekjendelse, dog saa faderligen foranstaltede denne gudelige Handling.

Ved Juletid 1812 fandtes, som bekjendt, i Russernes Hænder, imellem Moskau og Niemen, 1131 Franske Kanoner. Keiser Alexander befalede, at deraf skulde forfærdiges 2 colossalske Colonner, og opsættes i Moskau og i Petersborg. Disse Kanoner opstilles nu vertikal, i en Kreds, i 8 forskjellige Afdelinger, de af største Calibre nederst og saaledes de mindre ovenpaa trappeviis. En massiv Marmor-Ring adskiller hver Afdeling. Foden og Hovedet bestaaer af Mørsere og Haubitser, som vende Mundingen ud ad. I hver Afdeling staae 4 Kanoner paa Jernhjul, som afvexlende vende Mundinger ud mod alle 4 Himmelegne. Den underste Kreds holder i Gjennemsnit 17 Fod. Hele Høiden 84 Fod.

I Kongeriget Westphalens sidste Dieblikke, da Czernitcheff nærmede sig Residentsen, var en vis insolent Franskmand, navnlig Alix, Alt i alt hos Kongen, og hans første Organ for Militairen, men forresten et Menneske uden Kundskaber og Hoved. Denne skulde nu, da Kongen var borte, bestyre Alt, og blev i Hast ophøiet til Greve. Den første Brug han gjorde af sin nindskrænkede Myndighed var nu at udstede en kraftig Proclamation; men denne virkede ikke længere end i Staden og dens nærmeste Omegn; thi allerede i Einbeck bandt man hans Proclamation ved Hundenes Haler, og inden Czernitschef naaede Staden, sendte Hr. Alix sine Bestallinger og sin Orden i al Geschwindighed tilbage til Kongen, og gjorde sig usynlig.

London, d. 16 Aug. Aftentidenden the Courier indeholder følgende Artikel: "Ved Geheimecabinetsforsamlingen i Gaar blev betjendtgjort, at Hs. Majestæt har givet sit Samtykke til Hertugen af Cumberlands Formæling med Enkeprindsessen af Solms." — Ved den Fest, som fandt Sted i Frogmore i Anledning af H. K. H. Prindsregentens Fødselsdag, var Hertugen af Berry blandt de Indbudne, og sad paa venstre Side af Hds. M. Dronningen. Paa høire Side sad Prindsregenten. — Hertugen af Berry var kommen til Engelland for at lykønske Prindsregenten til sin Fødselsdag, og indbyde ham til et Besøg i Paris, hvilken gjentagne Anmodning dog er bleven afslaaet. — Imorges afgik Lord Castlereagh herfra til Dover. Hs. Høihed vil først afgaae til Brüssel, for at overgive den souveraine Fyrste af Nederlandene Ordenen af det blaae Hosebaand. Derfra begiver han sig til Wien. — Ifølge en Skrivelse fra Cork af 7de d. have fire af de derværende Regimenter faaet Ordre at indskibe sig til America. — Vore offentlige Blade ville vide at Fredsunderhandlingerne i Gent med America have en gunstig Fremgang.

München, den 16de August. Den i de rhinske Blade indeholdte Efterretning, at Bayern ogsaa skulde have aftraadt Staden Linday ved Bodensøen til Østerrig, er ugrundet. — Ved den bayerske Armee blive endnu ingen Afskeder meddeelte. Kronen Bayerns Krigsmagt bestod i den sidste Krig af 13 Regimenter Linieinfanterie, 6 Bataillonen let Infanterie, 18 Bataillonen Nationalgarder af 2den Klasse, 8 Bataillonen Jægere, 6 Regimenter lette Ryttere, 1 Husarregiment, 1 Uhlanregiment, 1 Corps Gensdarmerie, Artilleriecorps og Armeens Befordringsvæsen. Ved den nuværende nye Organisation af Armeen bliver af de aschaffenburgske og würtzburgske Tropper 2 nye Regimenter oprettede. Iøvrigt staae vore Tropper endnu stedse paa Krigsfod.

Østerrig, d. 20 Aug. Med spændt Forventning seer man den Tid imøde, paa hvilken den Wienske Congres vil blive aabnet. Vel underrettede Personer have allerede længe ikke mere draget i Tvivl, at den jo vil finde Sted til den bestemte Tid, og at den snart vil blive lykkeligen endt. Enkelte Anordninger hentyde med Bestemthed derpaa. — Som man forsikkrer skulle fire Erkehertuger reise de ventede kronede Hoveder imøde, nemlig Palatinus til Grændsen af Gallizien, for at tage imod Keiser Alexander, Erkehertug Carl til den bøhmiske Grændse, for at møde Kongen af Preussen, Erkehertugerne Johann og Anton til Grændsen af Bayern, for at modtage Kongerne af Bayern og Würtemberg. Alle de Stæder, hvorigjennem de fremmede Monarker komme, skulle illumineres om Natten. Imidlertid er det ikke at undre over, at Bekymring og Uvished med Forsæt udbredes i et Land, hvor Agiotagen endnu stedse gaaer i Svang. Man studser tillige over de vedvarende stærke Udrustninger ved Armeen; thi uagtet denne for Størstedelen igjen er trukket i sine gamle Standqvarterer, saa bliver dog ethvert Regiment holdt i marschfærdig Stand, ja Artilleriet endog forsynet med de fornødne Heste og med Munition indtil Sagerne aldeles ere afgjorte. — Aldrig har man seet en Armee komme hjem fra Feldten i en bedre Tilstand end denne Gang var. Infanteriet har den skjønneste Holding, er godt klædt og næsten complet, og Cavalleriet har aldrig været saa godt beredet som nu; et Beviis paa, hvorledes Hoffet, saalænge Kampen varede, var betænkt paa stedse at forberede Midlerne til deres Fortsættelse. Til krigerske Demonstrationer mærker man imidlertid intet, naar man undtager at Armeen i Italien bliver betydelig forstærket, og man troer med Vished at der endnu vil foregaae store Forandringer med Besiddelsestilstanden i dette Land. — Med Hoffet i Neapel bliver stærkt underhandlet.

Brandenburg, den 20de August. Hs. Majestæt Kongen vil, som man forsikkrer, i Begyndelsen af næste Maaned reise til Schlesien, og blive der indtil Allerhøistsamme afgaaer til Wien, hvor han agter at indtræffe den 25de September, og hvorhen Hs. Durchl. Fyrsten af Hardenberg allerede vil afreise den 1ste September.

Hamburg, den 23de August. Efter vor Stads Befrielse har idag det første Senatorvalg fundet Sted. I Senatets Forsamling blev Hr. Doctor Hasse udnævnt til Medlem deraf; et Valg, der medrette finder almindeligt Bifald. — Til Travemünde ere 14 Krigs- og Transportskibe ankomne, for at tage den fra Berlin kommende russiske Garde ombord.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Ellevte Aargang. No. 71.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Løverdagen den 3 September 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Moniteuren af 29 August forsikkrede, at uagtet der i Frankrig aldrig var bleven anvendt saa mange Penge til at anlægge Havne, Canaler, Broer og Landveie end netop paa den Tid, vare Paalæggene dog blevne formindskede og have aldrig været mindre trykkende. — Imidlertid dømmer man dog ganske anderledes, naar man læser de i den Anledning af Regjeringen bekjendtgjorte Regnskaber. Statsindtægterne stege i Aaret 1804 til 762 Mill., der ogsaa rigelig medgik til Udgivterne, uagtet, efter Neckers Beregning, alle Statsudgivterne tilsammen, under Kongernes Regjering, kun beløb sig til 600 Mill. Livres. Men de Udgivter, som den Keiserlige Familie forlangte af Staten, vare ogsaa overdreven høje. Civillisten, som beløb sig til 30 Mill. Fr., udgjorde $\frac{1}{22}$ Deel af hele Statsindtægten, medens den Kongelige Familie i Engelland i Aaret 1804 havde en Indkomst som kun udgjorde $\frac{1}{80}$ Deel af Statsindtægten eller 1,035,000 Pund Sterling. Allene Prinds Joseph og Ludvig nøde 3 Mill. Fr. aarligen. Vist nok betalte i Engelland omtrent 12 Mill. Mennesker dobbelt saa mange Afgivter som 33 i Frankrig, men deels kunde Engellænderne ved deres udbredte Handel og Skibsfart nok bedre taale det, deels undskylder dette ingenlunde det overdrevne Misforhold imellem den Keiserlige Familiës og Statens Indtægter. Men det værste var, at der næsten ingen Udsigter havdes til Indskrænkning i Udgivterne, da Napoleon, selv i Fredstider forlangte 369 Mill. Frank. for Land- og Sømagten, som det eneste Middel til en ny Krigs Forebyggelse: en Sum, der udgjør mere end det, Ruslands, Østerrigs og Preussens Hære koste tilsammentagne og 192 Mill. mere end under den gamle Forfatning. Allene til Fredsudgivterne udfordres 646 Mill., foruden de her uberegnede Udgiver, der sikkert beløbe sig til 100 Mill. De aarlige Fredsudgivter kunde saaledes i det Hele anslaaes til henved 800 Mill. — De Franskes Hovedpaalæg var Grundskatten, der, tilligemed Afgivten af Døre og Vinduer, udgjorde over 250 Mill. Men Grundskatten var alt for ulige fordeelt, og allerede 1801 paastod Tribunen Berenger, at den i Sammenligning med den rene Indtægt var saa slet fordeelt, at Forholdet til denne var forskjelligt fra det Halve til en Tiendedeel. I Departementet de Sarthe svarede en Morgen Land 4 Fr. 60 Centimes, medens en Jordbund af samme Beskaffenhed i Indre og Loire Departement kun svarede 2 Fr. 87 Centimes. I begge Nethernes Departement gaves der Jorder, der svarede ligesaa meget i Afgivt som de indbragte. En Ubenavnt fortæller i et lidet Skrift (Beiträge oder Vorschläge z. Erleicht. d. Menschheit, Heidelberg 1804), at han af sit Gods paa Hundsrück, ved Execution og Grødens offentlige Salg var bleven tvungen til at betale (Arverenterne uberegnede) allene i Grundskat mere

end Eiendommens rene Indtægt, til Contributionsoppebærerne, og at han, for at undgaae dette, havde overladt det til den franske Regjering, at lade Godset paa nogle Aar bortforpagte, ikke allene for at vise hvor uretfærdigt man hidtil havde handlet imod ham, men ogsaa, hvilke Urimeligheder og Udsuelser det franske Financesystem havde autoriseret. — Selv Hospitalerne i Paris bade om Tilladelse at maatte sælge deres Gaarde, thi af de 900,000 Fr., som de aarligen indbragte, maatte 200,000 svares i Grundskat. *) (Fortsættes.)

A n e k d o t.

Medens Schiller 1785 arbeidede paa sin Don Carlos, opholdt han sig i nogle Uger hos sin Ven K**r i Loschewitz ved Dresden. Da man var i Færd med at bygge i Vaaningshuset, flyttede han ind i Hofmandens lidet Huus, hvor tillige Vaskerhuset var. Engang havde man der stor Vask. Vaskerkonerne vidste ikke, at nogen dødelig, mindre nogen udødelig Digter boede i den lille Stue. De haandterede og sladdrede derfor ubekymrede, og satte endog deres Kar og Baller uden for Schillers Dør. Denne Beleiring foranledigede følgende skjemtsomme Digt, som her leveres i en fri Efterligning, hvilket han næste Dag overrakte Husets aandrige Frue:

Bønskrift fra en bedrøvet Sørgespilsdigter til K**rsk Vaskedeputation.

Mit Hoved ørt og blytungt er,
Min Næse snusegraadig,
Min Mave læns, o Himmel vær
Mit Sørgespil dog naadig!

Ild gydes skal paa Digterie
Med Fingre ganske stive,
Hvis Phobus hader Smørerie
Saa gid han dem oplive!

Mens Vasken pjasker for min Dør,
Og Hænderne i Ballen;
Vil jeg, som ikke tove tør,
Flye rask til Kongehallen.

Jeg i den allerstørste Hast
Paa Pegasus mig svinger,
Og midt i Madrid binder fast
Min Hest ved sine Vinger.

Jeg gaaer til Philips Gallerie
Og lurer ganske sagte
Paa Kongemøen Eboli,
Som Elskov didhen bragte.

Hun synker hen ved Prindsens Bryst
I Kjerlighedens Arme;
I hendes Øie Guders Lyst,
I hans kun bitter Harme.

Alt raaber hun: o Held mit Værk!
Alt Philips Torden skralder;
Men — ak, det er en ussel Særk
Som plumpt i Ballen falder!

*) De franske Financeers Tilstand 9 Aar derefter har den nærværende Minister for det Indre skildret es i sin officielle Indberetning til de Deputeredes Kammer d. 12 Juli 1814. "Ved første Øiekast, siger han deri, fremstiller den forrige Regjerings Financesystem sig med et Skin af Orden og Nøiagtighed; men mange Opgivelser vare blot formodede og bleve af Omstændighederne forandrede. Saaledes indeholde Budgetterne fra 1812 og 1813 en Deficit af 312,032,000 Fr. Regjeringschefen var denne Deficit ikke ubekjendt; men han haabede bestandig at dække den ved Tribut fra Udlandet og paa andre Maader. Alle de Penge, der ikke vare bestemte til Krigsomkostningerne, bleve anvendte dertil, og derved opstod en meget betydelig Restance. --- Totalsummen af Anticipationerne eller paa andre Maader brugte og af den forrige Regjering forud fortærede Fonds beløbe sig ikke til mindre end 805 Mill. 469,000 Fr. Med Indbegreb af de andre Ministeriers Restancer beløber Totalsummen af Anticipationerne og denne Restance sig til ikke mindre end 1 Mill. 305,469,000 Fr. --- Regner man hertil endnu 17 Mill. bestandige Renter, der udgjør en Capital af 340 Mill., saa er den franske Statsgjeld stegen til En Milliard, sex Hundrede fem og fyrgetyve Millioner, fire Hundrede og ni og tredsindstyve Tusinder.

Og svunden er mit Tryllerie,
Og borte er den Hulde.
Gid Pokker have Digterie
Naar Særker vaskes skulde!

Schiller,
Huus- og Huusholdningsdigter.

Om Hoftheatret.

(Indsendt.)

Onskeligt vilde det være, om Theatercritiken i Dannora i den tilstundende Theatersaison ogsaa vilde beskjæftige sig med den dramatiske Skole paa Hoftheatret, der saa særdeles meget trænger dertil. Frydedes end Skuespilynderen forrige Vinter ved de enkelte gode Forestillinger, som f. Ex. Haacks, Liebes og Mad. Zinks Beneficer, Bouilly's Dovstumme, Jüngers Stregen i Regningen og enkelte forhen opførte gode Stykker, der dog ei altid udførtes efter Forventning, var det paa den anden Side beklageligt, at see der Nyheder som Saragossas Beleiring og Max Helfenstein, der tabte saa meget af det comiske Værd, de kunde have, ved den maadelige Udførelse, især af Hovedpartierne. I det første Stykke spilte Hr. Eilertzen, en for nylig antaget Elev, Hovedrollen, Forpagter Feldkümmel, og i Max Helfenstein spilte Hr. Wildt en naragtig Elsker, der kan ansees for Hovedpersonen i Stykket; men hverken Hr. Wildts Udtale eller Figur gjør ham meget skikket til saadanne Roller. En Mad. Hammeleff, forrige Jfr. Rosenkilde, spiller her de værdige Mødres Roller. I Elskerindefaget gjorde hun ingen Lykke, og det lader heller ikke til, at Theatret besidder nogen Skat i hende i dette Fag. Forhen er allerede i dette Blad omtalt Jordhøi's Benefice og de to Gjerrige, hvis Udførelse den Aften ikke var nogen Triumph for Skolen. — Hvad Haab man kan gjøre sig i denne Saison, da Hoftheatret har mistet sin fortrinligste Comiker, C. Bruun, endskjøndt endeel andre nye Subjecter, efter Sigende, skulle være antagne, vil Følgen vise, da det for største Delen vil komme an paa, hvorvidt en eller anden af disse vil kunne erstatte Hr. Bruun i det Comiske og i Særdeleshed i Sangen. Hoftheatret har ogsaa i den

senere Tid havt stor Mangel paa nye gode Stykker. Endeel gamle, i Særdeleshed een Acts Stykker, maatte ogsaa kunne undværes paa det store Theater og overlades dette, da den idelige Gjentagelse af de samme Stykker nødvendigviis maa bortskræmme Tilskuerne, hvilket har været Tilfældet forrige Vinter. *)

Ved denne Leilighed være det Indsenderen tilladt at spørge, hvorfor ingen af Heibergs Originaler, som de Vonner og Vanner, Heckinborn og flere blive opførte paa det Kongel. Theater, da man nu i lang Tid, foruden de to Syngestykker Indtoget og Chinafarerne, uden Tvivl hans maadeligste Producter, kun har seet et eneste Lystspil af ham, Virtuosen No. 2, paa Hoftheatret —?

Anmærkning ved det i Anledning af Dannora No. 16 i Skilderiet Indførte.

Naar Indsenderen forsikrer, at der "i Horatses første Bogs 16de Epistel er Intet at opdage, svarende til den sidste Linie af den i Dannora Horats tillagte Citation", saa har han læst Horats, som Fanden læser Bibelen. Den 45de Linie i bemeldte Epistel lyder saaledes: Introrsum turpem, speciosum pelle decora.

J. Kragh Høst.

Tillæg til Stykket om Dannora i Skilderiet No. 68.

(Indsendt.)

Det smukke Folk, der i gamle Dage kaldtes Sophister, pleiede, naar de bragtes i Knibe, at forlade statum controversiæ og redde sig med Fordreielser og Ordkløverier. Samme Redningsmiddel synes Indsenderen af et lille Forsvar for Hr. Høst

*) Man har ogsaa ideligen givet adskillige borgerlige Skuespil af Iffland, der ene kunne behage, naar de udføres med den Finhed, som en Frydendal, Lindgreen ɔc. forstaae at fremstille dem; men ingenlunde naar Mad. Hammeleff spiller den værdige Moder deri.

i Skilderiet No. 69, at ville forsøge; med hvilket Held kan, om det er Umagen værd, erfares ved Sammenligning mellem dette Forsvar og Stykket om Dannora i nærværende Blad No. 68.

Til dette sidstnævnte Stykke føies, til Fortsættelse af den af Hr. Høst begyndte lille Krig, endnu følgende:

1) Stridsskriftet, paa hvilket de i bemeldte No. 68 anførte Linier af Hr. Høst "i eet og alt kunne anvendes" er: Noget om Prof. Jac. Baden i Anledning af hans Universitetsjournal rc., trykt 1796. Om Hr. Høst har sigtet til dette, maae han nu uden Sky melde.

2) Hr. Høst's Citation af Horats i Dannora No. 16 (7de Aug. 1814) lyder saaledes: "En af hine Hyklere, Horats omtaler, der bønfaldt Latona om "at maatte skuffe deres Næste, at synes retskafne og hellige; indvortes hæslige, deilige af Udseende." " Hele Stedet hos Horats lyder saaledes:

Labra mouet, metuens audiri: Pulchra Lauerna!
Da mihi fallere, da justum sanctumque videri;
Noctem peccatis, & fraudibus objice nubem!

Hr. Høst vilde nu behage at nævne den Udgave af Horats, hvori han har læst: pulchra Latona, eller, om det er en Variant, hvormed han vil berige Digteren, da maae han i det mindste med critiske Grunde og gyldige codices bestyrke sin Conjectur, og kan han det; saa bliver han vel heel uformodentlig en anden Bentley.

3) I Natalis Comitis Mythologia og andre paalidelige ældre mythologiske Systemer findes intet, der kunde give Grund til at bruge Latona for Laverna. Heller ikke giver Hermann (Handbuch der Mythologie 2ter Band) Anledning dertil. Han opstiller den Hypothes, at Latona "oprindeligen betegnede en theocosmogonisk Idee, og formodentlig var Nymaanens Symbol." *) Men neppe skal det kunne vises at nogen græsk eller romersk Poet ved Latona "har tænkt sig Nattens Guddom," og allermindst at nogen Auctor lige ned til Prudentius har fornærmet hendes Guddom saaledes at han, som Hr. Høst, confundeerte hende med Laverna og giorde hende til uredelige Personers Gudinde. Dertil vare især de gamle Poeter alt for religiøse. De vidste desuden, at Latonas Guddom var ej at spøge med; de kjendte Niobes, saavelsom de lyciske Bønders Skiebne. Disse sidste bleve af den hoiligen fornærmede Gudinde forvandlede til Frøer, hvilket Hr. Høst hos Ovid (Metam. lib. 6 v. 313 &c.) kan efterlæse, og dernæst tage sig selv ad notam.

*) Det er formodentlig fra Eschenburg eller Ramler, Indsenderen har hentet sin "Nattens Guddom."

Indenlandske Efterretninger.

Placat angaaende Forholdet mellem Rigsbankpenge og Pengevæsenet paa de danske vestindiske Øer.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark rc. rc., gjøre vitterligt: Da det vestindiske Pengevæsen hidtil har været og fremdeles skal forblive uforandret, og Forordningen af 5 Januari f. A. angaaende Forandring i Pengevæsenet derpaa ikke finder Anvendelse, saa bestemmes herved Forholdet af Mønten paa Vore vestindiske Øer, som ved Forordningen af 20de Marts 1770 var fastsat imod dansk grov Courant, efter Møntfodens Forandring at være saaledes: at 100 Rdlr. vestindisk Courant er lige med 128 Rbdlr. i Sølv.

Hvorefter Enhver kan vide sig at rette.

Givet paa Vort Slot Frederiksberg, den 22de August 1814.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.
Frederik R.

Fra den 20de Aug. Kl. 4 om Eftermiddagen indtil den 27de August Kl. 4 om Eftermiddagen, ere 400 Skibe clarerede igjennem Øresunds Toldkammer, deraf 3 til indenrigske Steder.

(Hand. Tid.)

Mariboe, d. 30 Aug. Den saakaldte Bukkehaugegaard i Fuglse Herred, der i Aaret 1811 blev kjøbt af Forvalter Tolderlund paa Engestoft for 13000 Rd. D. C., er i denne Tid solgt til Hr. Skovrider Larsen paa Knuhtenborg for 56,250

Rdlr. DC. — Natten imellem den 26de og 27de August hørtes her i Mariboe adskillige meget stærke Tordenskrald. Om Morgenen derpaa befandtes en af Hr. Kjøbmand Sidenius's Køer at ligge død i Tøiret i det saakaldte Raadmands Vænge. Formodentlig er den dræbt af Lynilden, da der fandtes en stor blaae Plet paa dens ene Bov. — I Nyekjøbing paa Falster kan et Pund Lammekjød bekommes tilkjøbs for 8 Mk. og fra Landet for 7 Mk., her i Mariboe for 2 Rdlr. Prisen paa et Lam her i Omegnen er 28 Rdlr. DC. — — I en Høi paa Nørreballe Mark i Østofte Sogn, som laae lige midt i den ved Udskiftningen anlagte Vei imellem Nørreballe og Bandholm, og som ved Veicorpsets Foranstaltning blev bortkjørt for at fylde med imellem Nørreballe og Paarup, blev funden en gammel Krukke af Leer, sort i Brudet, hvori vare endeel Been, som man ved at brække, tydelig kunde see at have været forbrændte; i den samme Krukke fandtes tillige en Ring af Kobber, $3\frac{3}{4}$ Tomme i Omkreds; men meget irret. I en anden fandtes derimod et fiirkantet Rum, af en Cubik-Alens Tykkelse, meget net indsat af 6 flade Stene, hvori stode 2 Krukker af Facon, som den, der findes i Pontoppidans danske Atlas Tab. 10 Fig. 3, ex Museo Fabriciano antiqvit. dan. Ved Optagningen faldt den Ene ganske i Stykker. Den Anden, hvis Grundflade var 4 Tommer, Høide 12 Tommer og Gjennemsnit paa det bredeste 9 Tommer og Aabningen oventil 5 Tommer, var ganske fyldt med forbrændte Been og Jord; desuden fandtes 2 Stykker af et Sværd af Kobber, det Ene 4 Tommer langt, $1\frac{1}{2}$ Tomme bred, $1\frac{1}{2}$ Linie tyk, det Andet $1\frac{1}{2}$ Tomme langt af samme Brede og Tykkelse; men meget forrustet. Desuden fandtes en temmelig massiv Knap til et Sværd, hvis Krone havde været 1 Tomme høi og næsten 2 Tommer i Gjennemsnit, formodentlig Knappen til Sværdet, samt nogle riflede Stykker som en halv gjennemskaaren Bøssepibe, der vist havde været Grebet, og nogle tynde Kobberplader formodentlig til Skeden, dernæst en Hirschfænger $\frac{3}{4}$ Tomme bred og temmelig tyk, $2\frac{1}{2}$ Qvarteer lang, ganske sammenbøiet ogsaa af Kobber, samt en meget svær Hestetand, 1 Tomme bred, $\frac{3}{4}$ Tomme høi og 3 Tommer lang. Siden efter fandtes ved at grave Veigrøvten over en liden Toft paa Paarup Gade, en ordentlig stor rød Stjertepotte $1\frac{1}{2}$ Alen dybt i Jorden, fyldt med smaa Been, men som bare tydelige Vidnesbyrd om, at de havde staaet der længe, da de vare ganske sprøde i Brudet.

(Mariboe Av.)

Odense, d. 30 Aug. Den 22de passerede fra Østersøen gjennem store Belt et engelsk Linieskib og en engelsk Fregat. — Uagtet vi et Par Dage havde Regnveir, som lidet standsede Høsten, har Varmen dog, hele Augustmaaned igjennem, ikke været nogen Dag under 13 Grader i Skygge, og adskillige Dage indtil 17 Gr. ved Middagsstunden. — Køer og alt Qvæg falder nu, ved befrygtende Fodermangel, da Høebjergningen i Aar har været saa ringe, saa betydelig, at en Koe, som i Foraaret kostede 6 til 700 Rd., nu kan kjøbes for 150 til 200 Rd. — saa Kjødets Priis, som en Følge deraf, nu ogsaa maa blive lettere. (Iversens Av.)

Meteorologiske Iagttagelser, som anstilles paa Kjøbenhavns Observatorium, give for Beskaffenheden af Veirliget i August Maaned følgende Oversigt: Barometrets største Høide har været 28 Tom. $5\frac{1}{2}$ Lin., og den mindste 27 Tom. 8 Lin. Hygrometrets største Høide $83\frac{3}{10}$ Gr.; mindste 2 Gr. Thermometres største Høide $18\frac{3}{10}$ Gr. Varme, den 1ste August, og dets mindste Høide $8\frac{2}{5}$ Gr. Varme, den 21 August. Den største Forandring af Barometret har været $9\frac{1}{5}$ Lin.; af Hygrometret $81\frac{3}{10}$ Gr; af Thermometret $9\frac{9}{10}$ Gr. Barometrets Middelhøide for hele Maaneden er 28 Tom. $1\frac{1}{5}$ Lin; ligesaa er Thermometrets Middelhøide, eller Luftens Middeltemperatur, $12\frac{4}{5}$ Gr. Varme. De herskende Vinde har været Sydvest og Ostnordost; dernæst Vestsydvest og Vesten. Vindstille 5 Gange; Storm 4 Gange, fra Sydvest og Ostnordost. Klar Luft i 5 Dage; tyk Luft i 12 Dage; skyet og blandet Luft i 14 Dage. Taage 1 Gang; Torden 1 Gang; Regn 16 Gange. Qvantiteten af Regnvandet er 375 Cubiktommer, paa Overfladen af en Qvadratfod, og i lodret Høide $2\frac{3}{5}$ Tommer. — M. Bugge, Observator ved det astronomiske Observatorium. (Dagen.)

———

Kjøbenhavns Børs den 2 September.

Cours. Hamb. 2 M. 550, *a vista* $556\frac{2}{3}$, Amsterdam *a vista* $526\frac{2}{3}$. London 2 M. $21\frac{1}{4}$ Rbd. Spec. 555. — Specier solgtes til $33\frac{1}{2}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet $64\frac{1}{2}$ pr. 100.

Anordning for Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark. (Fortsættelse; see forr. No.)

§. 2. I de Sogne, hvor Stederne ere saa adspredte, eenlige og langt fra hinanden beliggende, at det fornødne Antal af Skolelærere, efter 1ste §phs Forskrift, ikke kunne ansættes, uden alt for stor Byrde for Beboerne, maa Omgangs-Skolehold finde Sted. Disse Sogne skulle desuagtet inddeles i visse Skoledistricter efter de i §. 1 fastsatte Bestemmelser, og Omgangs-Skoleholdet bestaae deri, at een og samme Skolelærer blive anviiste 2 eller i det høieste 3 Skoledistricter, i hvilke han skal give Underviisning. — En saadan Skolelærer skal, hvor det beqvemmeligt kan skee, forskaffes, i eet af de ham anviiste Districter, Skole og fast Boepæl for sig og Familie, i Overeensstemmelse med denne Anordnings Forskrift; og i hvert af de andre, ham tillagte, Skoledistricter skal opføres en Skolestue paa 2 til 3 Fag efter Børnenes Antal; og skal han, medens han giver Underviisning i de Districter, i hvilke han ikke selv har Boepæl, nyde fri Kost og Natteholde, efter Omgang, hos Gaardbeboerne. Disse bør derfor nyde, efter rimelig Beregning, en passende Godtgjørelse, som bliver at udrede paa samme Maade, som de øvrige Udgifter til Skolevæsenet i Sognet.

§. 3. Til en saadan Inddeling af Skoledistricterne i de vedkommende Sogne, og til de fornødne Bestemmelser angaaende Omgangs-Skolehold, hvor saadant maatte ansees nødvendigt, samt til Skolelærernes anstændige Lønning, bør vedkommende Amtmand og Amtsprovst, hvor dette ikke allerede er skeet, snarest muligt udkaste en fuldstændig Plan, og forelægge samme til Vort Danske Cancellies Approbation. — Ved denne Plan bliver tillige at tage Hensyn til, at samtlige Degnekald paa Landet, som blive ledige, skulle nedlægges, og Indkomsterne anvendes til Skolevæsenets Fremme, saavelsom og til de øvrige, i denne Anordning fastsatte Bestemmelser om disse Gjenstande.

§. 4. Hvor Degnekald ere ledige, eller hvor Kirkesanger og Skolelærere ere beskikkede med den Betingelse, at de skulle underkaste sig de Forandringer, i Henseende til Skoledistricter og Embedsindkomster, som nærmere, ved en ny Anordning om Skolevæsenet, vorde fastsatte, skulle ovennævnte

Planer, naar de af Vort Danske Cancellie ere approberede, strax gaae i Opfyldelse. — Og bør ligeledes, hvor flere Skolers Oprettelse, eller en anden Fordeling af skolesøgende Børn, findes uundgaaeligen nødvendig, dette, efterat Planen er bifaldet, strax skee, dog uden Tab for de allerede beskikkede Skoleholdere. — I andet Fald bør Forandringen udføres efterhaanden, som Degnekald i eet og andet Sogn vorde ledige; dog bør vedkommende Amtmand og Amtsprovst til Vort Danske Cancellie indsende Forslag til en midlertidig Forbedring i Skoleholdernes Lønning, hvor Saadant til deres tarvelige Underhold maatte ansees uundgaaeligen nødvendigt, indtil forommældte, i Overeensstemmelse med denne Anordning udarbeidede, Planer, ved Degnekaldenes Vacance, i det Hele kunne bringes i Udførelse.

§. 5. Fordrer Beliggenheden, eller andre særdeles Omstændigheder, at Stykker af 2 eller flere Sogne maae inddrages under eet Skoledistrict, bør dog ethvert Stykke forblive i samme Sogne-Forbindelse som hidtil, og dets Beboere kun i Henseende til Skolevæsenet og hvad der til Samme skal ydes, henhøre til det Sogn, hvori Skolen er beliggende; men Offer-Accidentser forblive ved det Kirkesanger-Embede, hvortil de fra andre Sogne henlagte Afdelinger forhen henhørte.

§. 6. Det bør paasees, at der til hver Skole haves beqvemme Veie eller Stier, samt at disse istandsættes, vedligeholdes, og, naar Snee er falden, opkastes, saaledes, at de Børn, der søge Skolen, kunne komme frem til denne. Skulde det findes nødvendigt, at anvise nogen ny Skolestie over en Mark, hvor der hidtil ingen har været, bør Grundens Besidder ei hindre Saadant; men, dersom han formener, at den ikke behøves, da afgjøres Sagen paa den Maade, som Vei-Forordningen af 13de Decbr. 1793 §. 18 foreskriver.

2det Capitel. Om Ungdommens Antagelse og Fordeling i Skolerne, og om Tiden til Underviisningen.

§. 7. Intet Børn maa antages i Skolen, førend det, efter den Protocol, Skolelæreren ifølge den ham tillagte Instructions 20de §. (Litr. A) er forpligtet at holde, har fyldt det 6te Aar; men det staaer til Forældrene eller dem, der træde i

disses Sted, om de ville udsætte Barnets Skolegang, indtil det er 7 Aar gammelt. — Iøvrigt skal Ungdommen antages i Skolen, enten til 1ste Mai eller 1ste Novbr., efterat den i 4de Capitel anordnede offentlige Prøve er forbi. Paa andre, end disse to fastsatte Tider, antages den ikke, naar ingen særdeles Omstændigheder, saasom: Opholdsstedets Forandring, eller Barnets Sygdom, maatte gjøre en Undtagelse nødvendig.

§. 8. Børnene inddeles, i Forhold til deres Alder, samt Kundskaber og Færdigheder, i to Classer, i hvilke der gives særskilt Underviisning, saaledes som herefter i §. 24 er anordnet.

§. 9. Læretimerne i Skolerne skulle være følgende: fra 1ste Marts til sidste October fra Kl. 8 til 11 om Formiddagen, og fra Kl. 1 til 4 om Eftermiddagen. Fra 1ste Novbr. til sidste Febr. fra Klokken 9 til 12 om Formiddagen og fra Kl. 1 til 3 om Eftermiddagen. — Dog skal det være Amtsskoledirectionerne, efter Skolecommissionens Forslag, tilladt, at bestemme saadanne Forandringer i de daglige Skoletimers Berammelse, som, efter ethvert Steds særdeles Beskaffenhed, maatte ansees meest passende. Kun at ingen Afkortning skeer i det Timetal, som, efter denne Anordning, dagligen skal anvendes til Børnenes Underviisning. Skulde i saadant Tilfælde Amtsskoledirectionen og SogneCommissionen være af ulige Meninger, da henstilles Sagen til Vort Danske Cancellies Afgjørelse.

§. 10. Hver Classe bør søge Skolen 3 fulde Dage om Ugen; dog maa det, hvor særdeles Omstændigheder tale derfor, tillades, at den ene Classe søger Skolen om Formiddagen, og den anden om Eftermiddagen, naar Sognecommissionen foreslaaer Saadant, og Amtsskoledirectionen deri er enig. — Er Amtsskoledirectionen og Sognecommissionen heri af ulige Meninger, da henstilles Sagen ligeledes til Vort Danske Cancellies Afgjørelse.

§. 11. I 4 Uger fra Kornhøstens Begyndelse at regne, ophører Skolegangen, paa det at Børnene i den Tid kunne være deres Forældre eller Huusbonder til Hjælp ved Høstarbejdet, og Skolelærerne tillige have Leilighed til at udvide deres egne Kundskaber.

§. 12. Forældre og Huusbonder, som ere Gaardbrugere, maae have Ret til at beholde deres Børn

og Tyende, som ere over 10 Aar gamle, og beviisligen bruges til Markarbeide, hjemme fra Skolen 2 til 3 Uger i Sædetiden om Foraaret, og 3 til 4 Uger om Efteraaret; alt efter den for Sognet anordnede Skolecommissions (§. 36), paa locale Omstændigheder grundede Bestemmelser.

§. 13. For Børnene i øverste Classe skal om Sommeren, fra 1ste Juni indtil Høstferiernes Begyndelse, ikkun holdes Skole 2 fulde Dage om Ugen, hvilke Dage bestemmes af Amtsskoledirectionen, paa Sognecommissionens derom gjorte Forslag.

3die Capitel. Om Udeblivelse fra Skolen, og om Skolebørnenes Kirkegang.

§. 14. De Børn, som have smittende Udslet, maa ei, forinden de ere helbredede, besøge Skolen, og bør, om de der indfinde sig, strax af Skolelæreren hjemvises; ligesom og denne har at anmælde Saadant for Sognets Skolecommission, som bør drage Omsorg for, at saadanne Børn vorde helbredede. Sognecommissionen er bemyndiget til, at mulctere de Forældre eller Huusbonder, som vise sig forsømmelige, i Hensyn til saadanne Børns Helbredelse, fra 2 Rbmk. til 2 Rbdlr. S. V. ugentligen; hvilke Mulcter tilfalde Skolecassen. — For de uformuende Forældre skal den, til Børnenes Helbredelse, fornødne Bekostning udredes af Fattigcassen.

§. 15. Bliver noget Barn sygt af Kopper, Meslinger, Forraadnelsesfeber, Blodgang, Kighoste, eller nogen anden saadan smitsom Sygdom, da maa det ikke komme i Skolen, førend 3 Uger efterat det er helbredet, og Sygdommen er ophørt i Huset.

§. 16. Paa det at intet Barn, ved at flytte fra eet Sogn til et andet, skal kunne unddrage sig fra den anordnede Skolegang, skulle de vedkommende nærmeste Foresatte være pligtige til, inden 8te Dage, at mælde for eet af vedkommende Skolecommissions-Medlemmer ethvert Barn, der maatte komme til dem fra en anden Sognecommissions District, og ligeledes ethvert Barn, der kommer fra dem andetstedshen; under en Mulct af 2 Rbmk. til 2 Rbdlr. S. V. ugentligen, efter Sognecommissionens Bestemmelse.

(Fortsættes.)

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Gibraltar, den 28 Juli. Efter en formelig Befaling fra Kongen af Spanien er det forbudet alle franske Skibe, som føre hvidt Flag, at løbe ind i spanske Havne. — Ludvig XVIII Ønske, at see Kong Carl IV igjen paa den spanske Trone, skal have foranlediget denne uforventede Befaling.

Rom, d. 6 Aug. Hs. Maj. Kong Carl IV af Spanien har i disse Dage aflagt et Besøg hos Hs. pavelige Hellighed; han synes at have havt Ting af Vigtighed at tale med ham om. — Man træffer her mange Foranstaltninger for at canonisere Ludvig XVI som Martyr.

London, den 19 Aug. H. K. H. Prindsregenten har behaget paa en særdeles æreful Maade at tilkjendegive sin Tilfredshed med Geheime-, Stats- og Cabinetsminister Grev af Münster Meinhövels Forhold og indsigtsfulde Raad, i det han har ophøiet Hs. Excellence til den høie Værdighed af Arvelandmarschal af Hannover, og tillige befalet, at et passende Landgods i det Hildesheimske skal skjenkes Hs. Excellence, for saaledes at belønne denne Statsmands udmærkede Fortjenester af de hannoverske Lande. Hs. Excellence har bestemt sin Reise til Wienercongressen til i Morgen. — Prindsregenten har ikke kunnet antage Hertugen af Berrys Indbydelse til Paris, da den Kongelige Autoritet, som Prindsen har, ikke uden en særdeles Parlementsact kan blive overgivet til en Regjeringscommittee. Vore Blade anføre tillige som en politisk Grund til Hertugen af Berrys herværende Ophold, at det af den franske Regjering er blevet ham paalagt at gjøre de kraftigste Forestillinger for at der kan blive truffet nye Indretninger i Henseende til Besiddelsen af Belgien. Dette er dog ikke ganske afgjort. I det mindste vil vor Regjering ikke opgive Belgien, som en Formuur for Holland. — De americanske Fregatter Præsident og Macedonia skulle ved Ny-London være jagede paa Grund. — Prindsregenten af Portugals Tilbagekomst fra Brasilien er udsat til næste Foraar. — Rygtet, at Underhandlingerne i Gent ere blevne afbrudte, er ganske ugrundet; de ville maaskee, formedelst Americas lange Afstand, ikke saasnart blive endte. De Befuldmægtigede paa begge Sider have overgivet gjensidige Projecter, og de americanske Underhandlere have sendt de engelske Projecter til America. — Kong Carl IV ventes til Cadix. — Med Holland bliver nu ved Lord Clancarty, vor Ambassadeur i Haag, i Forening med Hr. Rose, underhandlet om en Handelstractat.

London, d. 23 Aug. Den 1 Sept. bliver i Portsmouth, Chatham og i nogle andre Havne følgende gamle Linie- og Krigsskibe offentlig solgte: Fyen og Justitia, hver paa 74 Canoner; Seiren, Grafton og Gelykheid, hver paa 64; endvidere Fregatterne Topazen, Chiffonne, Cartere, Medusa, fra 38 til 32 Canoner, tilligemed 15 andre Skibe. De sælges samtlige under den Betingelse, at de ikke maae sælges igjen eller paa anden Maade bruges, men skulle inden 12 Maaneder være tagne fra hinanden. — Hertugen af Kent vil om kort Tid besøge sin Kongelige Broder Hertugen af Cambridge i Hannover. Til den sidste afgaaer herfra 44 overordentlig smukke Kjøre- og Rideheste. — Understatssecretair Hr. Cooke skal bivaane Wienercongressen som første Secretair under Lord Castlereagh. — Prindsesse Charlotte af Wallis kjører nu ofte ud i en Phaeton, som trækkes af 4 smaae graae Skimmeler fra Øen Java, som styres af Prindsessen selv. Hendes Moder vil, i Følge vore Blade, sende et Memoire til alle europæiske Hoffer. — Contreadmiral Gore er kommen tilbage fra Middelhavet med sin Escadre. Contreadmiral Hallewell forbliver der med 6 Linieskibe, 4 Fregatter ꝛc. — Den første lette Bataillon af den tydske Legion bliver indskibet til Tydskland. — Feldtmarschal Lord Beresford, Helten af Albufera, afgaaer igjen til Lissabon. — Ifølge Efterretninger fra Sydamerika, daterede den 12te Juni, herskede uafbrudt en levende Krig mellem Buenos Ayres og Montevideo. En vis Posados havde under Navn af Overdirecteur bemægtiget sig det første Lands Regjering og udnævnt en vis Brown, en Engellænder af Fødsel, til Admiral. Denne slog Montevideonernes Flaade, som havde blogveret Platafloden. Briggen Neptun paa 30, en Corvette paa 20 Kanoner og adskillige andre Skibe bleve erobrede. Montevideo blev derpaa indsluttet fra Land- og Søsiden, og leed Mangel paa Levnetsmidler. I Provindsen Caraccas er den rojalistiske General Cevallos bleven slaget af Insurgenterne.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Ellevte Aargang. No. 72.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Tirsdagen den 6 September 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Uagtet det ikke kan nægtes, at Paalæggene vare trykkende for Nationen og meget ulige fordeelte, saa lader der sig dog ogsaa sige meget til Undskyldning for Napoleon. Skulde Krigen fortsættes, saa vare store Summer nødvendige, og disse lode sig ikke tilveiebringe uden ved overordentlige Skatter. At det ikke, i det mindste den Gang, var ham ganske ligegyldigt, at hans Undersaattere skulde lide for meget ved det Trykkende i Tyngderne, sees deraf, at han tillod en Eftergivelse af 10 Mill. i Grundskatten, og at han befalede, at Grundeiendomme skulde opmaales, paa det Grundskattens Fordeling kunde blive mindre ulige. Ogsaa er det en uimodsigelig Sandhed, at under hans Regjering intet uden Guld- og Sølvmynt var i Omløb i Frankrig, og at man intet kjendte der til Papirmynt. Vel var det med Contributioner fra Udlandet, at han lønnede sine Armeer, men det vilde være urimeligt at regne ham dette til nogen Brøde, saaledes som d'Ivernois i sit bekjendte Skrift; thi deels var dette oprindelig ikke hans, men Directoriets Idee, deels vilde uden Tvivl enhver Anden, i hans Sted, under lige Omstændigheder gjort det samme. D'Ivernois anslaaer de i Udlandet oppebaarne Contributioner fra Papirets Fald indtil Aaret IX til 1500 Mill. At den franske Statsgjeld efter Catastrophen i Aaret 1813 var over 1 Milliard, bør ikke undre os; thi ikke at tale om, at en Gjeld af omtrent 250 Millioner Specier, ei kan ansees at være saa overdreven for en Stat af den Omfang, som den franske under Napoleon, saa vare de Uheld og Nederlag, som de franske Armeer i de to sidste Aar havde mødt, og de Summer, de havde kostet at underholde, alt for store, til at en saadan Gjeld kan ansees at være betydelig. Man gaaer altsaa nok alt for vidt, naar man erklærer Napoleon for de franske Finansers Forstyrrer. Det er allerede Roes nok for ham, at der under hans Regjering ingen Papirmynt blev indført.

Men kan man end ikke, uden at være høist ubillig, give Napoleon Skyld for den Franske Statsgjelds Størrelse i de sidste Aar af hans Regjering, saa er det igjen lige saa urigtigt, at antage med hans Lovtalere, at Frankrig, i Henseende til Skattevæsenet, befandt sig i saa glimrende Forfatning under hans Regjering. Vil man end forkaste Tribunen Portiers Paastand (i Moniteuren af 9 April 1804), "at de daværende Skatter ikke taalte nogen Forøgelse og vare stegne til den høieste Punct af Indtægten", saa er det dog vist, at Paalæggene vare yderst trykkende. Saaledes var blandt andet Accisen af Levnetsmidler i de 1500 lukkede Stæder 37 Mill., en Trediedeel mere end den indbragte under Kongernes Regjering. Ganske Uret havde altsaa d'Ivernois ikke, naar han paastod: "Krig bliver en Nødvendighed for den franske Keiser, for at kunne hente fra Udlandet hvad der mangler ham".

Handelen var ved Napoleons Tronbestigelse, trods de Lovtaler man læste derover i de offentlig trykte Taler og Indberetninger, i en beklagelig Forfatning. Coloniehandelen var ganske tilintetgjort; Tydsklands vigtigste og Italiens fleste Havne spærrede; Handelen paa andre Havne vanskelig og farlig; mange Varer maatte Frankrig, hvor strængt de end fra dets Side vare blevne forbudne, hente fra Engelland. Vel søgte man at ophjelpe de franske Fabriker og franske Fabricater; selv det skrøbelige, kun ved Forgyldningen smukke Porcellain fra Sevre-Fabriken, fandt Kjøbere i Mængde, fordi man havde Møie ved at faae andre; men derimod maatte man ogsaa hente Sukker, Caffe, Indigo og Krydderier over Holland fra Engelland og betale disse Varer i dyre Domme. Med Føie sagde Londoner Blade, at den franske Keiserinde maatte takke den engelske Høimodighed for, at hun kunde drikke en god Kop Thee. Anledningen til denne Ytring var, at de franske Missionærer i China havde medgivet de engelske Fartøier Thee og andre chinesiske Producter for Keiseren, og at det efter nogle Overveielser i det ostindiske Huus blev besluttet, at afsende Theedaaserne til Napoleon.

Imidlertid aabnede Napoleon sin Bane som fransk Keiser med adskillige udmærkede Idrætter. En ny Civil-Lov (Code civil) blev udgivet; Retsskoler bleve oprettede, og hver Skole fik 5 Professorer og 2 Suppleanter; de geistlige Anliggender fik, under den værdige Minister Portalis's Overbestyrelse, en ny og til Tidernes Oplysning mere passende Form. Ogsaa til Videnskabernes Fremme blev der gjort saare meget. For videnskabelige Værkers Udarbeidelse, nyttige Maskiners Opfindelse 2c., blev der saaledes udsat 9 Præmier til 10,000 Fr. hver, og 13 andre, til 5000 hver, for 10 Oversættelser af vigtige Haandskrifter i de gamle eller orientalske Sprog 2c. Kun i faa Lande i Verden, Engelland undtagen, blev Videnskabeligheden saa Kongelig belønnet.

Den 18 Juli reiste Keiseren i Selskab med sin Gemalinde til Rhinegnene. Han drog til Boulogne, hvor han opholdt sig en heel Maaned og lod der Baadene flittigen øve sig, medens Keiserinden gik til Aachen, hvor, efter Napoleons Befaling, hans Ideal, Carl den Stores fordums Fest blev feiret. I Begyndelsen af September ankom

ogsaa Keiseren til Aachen, reiste derfra med sin Gemalinde til Cölln, og ankom til Hovedøiemedet for sin Reise, Mainz, den 20 Sept. De offentlige Blade udtømte sig i Lovtaler over denne Reises Vigtighed. "Den var, hedte det, ingen Lyst- eller Pragtreise; den havde intet enkelt Formaal allene; den stod i Forbindelse med tusinde forskjellige Anliggender, som kun en stor Fyrstes Genie var istand til at omfatte paa eengang." Imidlertid vare de Resultater, man erfarede, disse: Aachens Bade skulde paa Keiserens Bekostning istandsættes og forskjønnes; Cölln og Mainz fik en særdeles Omladningsfrihed; en (Napoleons) Canal skulde ved Doubs forbinde Rhinen med Rohne; det paa en Deel Godser vesten for Rhinen lagde Beslag ophævedes, for saavidt Eierne vare Privatfolk; de paa den vestlige Rhinbreds Lande heftende Gjeldsposter bleve ordnede. Om just hertil Keiserens personlige Nærværelse var saa aldeles nødvendig vove vi ikke at bestemme. (Fortsættes.)

Svar paa Spørgsmaalene bag ved Athene.

Det er nu engang som vedtaget, at mig kan enhver dansk Skriver og Skriverdreng haane og udskjælde, ei allene uden Brøde, men sig til stor Ære og Berøm i den lærde Verden, og jeg forundres desaarsag ei lettelig over Sligt, allermindst i Athene, hvor Man kan skylde Ingen for hvad Man gjør. Jeg kunde gjerne lade Sligt være uændset, men naar det kommer mig for Øie, og der er Noget at svare paa, da er jeg til Tjeneste.

Paa Augustheftets Omslag er i Anledning af min lille Bog: "Skal vi troe paa Gud eller paa Athene? eller om Tro og Fornuft", gjort tre Spørgsmaale, som minde om, at, ere end alle gode Ting tre, saa ere dog ikke alle Trefoldigheder gode; men tre Svar, som ere det efter Omstændighederne, vil jeg stræbe at give.

1) Der spørges: om det sømmer sig for den, der vil ansees for gudfrygtig, at tage Guds Navn forfængelig paa et Titelblad, eller om der kan falde andre end forskruede Hoveder ind at bringe det høieste Væsen i Modsætning til et Maanedsskrift?

Dertil svares først, at naar et Maanedsskrift modsatte sig Gud og Hans Ord, da kunde man

vel, uden at være forskruet, kalde dem Modsætninger; men dernæst at G. vist tænkde, at enhver, som skrev i Athene, vidste, at det Navn betød mere end det samme Maanedsskrift, betød en Afgud, som mange Boglærde endnu ville have os til at knæle for. Er det saa, som jeg mener, da kunde jeg vel, uden at tage Guds Navn forfængeligt, eller være forskruet, spørge, som jeg spurgde, aldenstund hverken min bekjendte Tænkemaade eller Bogen lade det være tvivlsomt, paa Hvem jeg vilde troe. Jeg skjønner ikke rettere, end at mit Spørgsmaal var i samme Aand som det Elias fordum gjorde, der han spurgde Israels Folk: "Hvor længe halte I til begge Sider? er Jehovah eders Gud, da vandrer efter Ham, men dersom Baal er det, saa vandrer efter ham (1 Kong. 18.)". Jeg veed nu ikke om Spørgeren mener, at Elias tog Guds Navn forfængelig, eller, som saa Mange vel har meent, at han ikke var ganske rigtig i Hovedet; men jeg veed nok, det er ikke min Mening.

I Øvrigt kan jeg forsikkre de Herrer, som umage sig med at indbilde Folk, at jeg er forskruet, forvirret, paa Veien til Daarekisten o. s. v., at al deres Møie er spildt, saalænge de ikke kan vænne mig af med at tale sunde og betænksomme Ord, og før det lykkes dem, skal de vist speculere sig selv derind, hvor de vil berede mig Plads.

2) Der spørges, hvorfor Hr. Grundtvig ikke er vis paa om Solen gaaer eller staaer? om han er i denne Uvished, fordi han har noget Bestemt at indvende imod de Grunde, hvorpaa Astronomernes eenstemmige Mening er bygget, eller om hans Uvished reiser sig kun af Uvidenhed?

Hertil svares kortelig: kun af Uvidenhed. Jeg er ikke Astronom, men som Theolog finder jeg Grund til at troe, det virkelig staaer i Bibelen at Solen gaaer, og bliver jeg vis derpaa, da skal al Verdens Astronomer ei indbilde mig det Modsatte. Jeg seer i Historien, at det er en stor Usandhed, naar Man kalder det Astronomernes eenstemmige Mening at Solen staaer; Meningerne derom har jo dermed skiftet fra de ældste Tider, dog saaledes, at næsten alle Astronomer, indtil sidst i det syttende Aarhundrede, erklærede sig for Solens Gang. Jeg troer, at Tyge Brahes Jævning endnu ikke er opstanden mellem Astronomerne; han kjendte og forkastede den Copernikanske Mening; i et Aarhundrede, der udmærker sig ved Vildfarelser i de klareste Ting, blev den antaget, og om da Bibelen ganske tav om disse Ting, maatte jeg tvivle, indtil en Astronom opstaaer, der kan føre anderledes Beviser end dem, jeg har seet, eller dog fremstille dem mere indlysende.

3) Der spørges: Hvor Man skal finde et Navn for Tvivlen om en Sætning, der har uendelig større Vished end Herodots Fortælling om Afrikas Omseiling ved Phoenicerne, som jeg har kaldt det rasende at tvivle om?

Hertil svares, først, at jeg ikke har kaldt hiin Tvivl rasende, men kun sagt, at den var et Vidnesbyrd om, hvor rasende Tvivlesygen i vor Tid har været. At der imidlertid ere langt flere og større Vidnesbyrd herom indrømmer jeg gjerne, men ingenlunde at Solens Stilhed skulde være uendelig vissere end Phoenicernes Seilads, thi deels troer jeg ikke at Bibelen giver Anledning til at tvivle om denne, og deels veed jeg ingen Jordboe der har givet os saadanne Jertegn paa at han har omseilet Solen, som Phoenicerne gav paa at de havde omseilet Cap. Dog, Spørgeren der taler om en uendelig større Vished, maae vel og kjende et uendelig større Beviis, og vilde da vist glæde den hele lærde Verden ved at kundgjøre det, hvis det ikke selv har den Egenskab at være uendeligt.

For et passeligt Navn til min Tvivl kan Spørgeren vist ikke føle sig forlegen, da det første Spørgsmaal viser, han ikke regner det saa nøie med Passeligheden, naar det kun er et Ukvemsord, og paa dem har han neppe nogen Mangel. Jeg mener ellers det var nok, naar han anmærkede, at jeg som troer de urimeligste Ting, blot fordi de staae i Bibelen, tvivler om Sandheden af mange store og lærde Mænds Meninger, saasnart jeg kun har Formodning om at det Modsatte staaer i Bibelen. I et naragtigere Lys vil han ved denne Leilighed neppe med de allerværste Navne kunne stille mig.

N. F. S. Grundtvig.

Aeolus-Borgen.

Under ovenanførte Benævnelse forevise Brødrene Frobøs fra Eckernførde i denne Tid et mekanisk Konstværk, der fortjener Konstyndernes Op-

mærksomhed. Dette Værks egentlige Hensigt er, ved Hjelp af Mekaniken, at gjøre det ret beskueligt, hvorledes eet af de mærkværdigste Skuespil i Naturen: Bølgernes Bevægelse og Maaden, hvorpaa et seilende Skib, der bæres af Bølgerne, følger denne Bevægelse i sine mangfoldige Retninger. Den bølgende Sø, begrændset af en yndig Strandbred, forestilles paa et til den Ende oprettet Theater. I Midten ligger Fæstningen paa Toppen af en Klippe. Ved den skjulte Mekanisme, som er anbragt under Søen, efterlignes Vindens Luftning og Susen i en temmelig skuffende Grad. Det Hele er meget sindrigt og smagfuldt indrettet, og vidner om Opfindernes ualmindelige Konstfærdighed.

Hr. Dr. C. H. Pfaff, Professor i Physiken ved Universitetet i Kiel, har under d. 15 Juli 1813 givet Opfinderne følgende Vidnesbyrd:

"Foreviserne heraf, Brødrene Frobøs fra Eckernførde, have ved deres mekaniske Aeolusborg bragt et mekanisk Konstværk istand, der ligesaa meget fremstiller for Øiet et overraskende Skuespil, som det er interessant ved sin Mekanisme. — Jeg gjør mig derfor en Fornøielse af, paa det bedste at anbefale disse duelige og i deres Værks Udførelse saa utrættelige Konstnere til alle dem, der finde Fornøielse i den sindrige mekaniske Indretning, overbeviist om, at dette Konstværks nøiere Betragtning vil yde dem tilbørlig Tilfredsstillelse."

Ligesaa har Hr. Contreadmiral og Ridder Løvenørn under den 31 Aug. 1814 givet dette Konstværk følgende Anbefaling:

"Efter Brødrene Frobøs Forlangende har jeg taget det af dem forfærdigede Konstværk Aeolusborg i Øiesyn, og kan med Fornøielse bevidne, at de Skibe, der forestilles at seile omkring Fæstningen eller Klippen, nemlig: et Orlogs- eller Linieskib paa 72 Canoner, en Fregat paa 24, en Coffardiebrig, en Canonbaad, en Cutter paa 12 Canoner og et Kjøbmandsskib med 3 Master, ere ganske fortrinlige Modeller og af en fuldkommen rigtig Proportion; at den Mekanisme, der sætter samme i Bevægelse, er meget smuk og røber et udmærket mekanisk Genie."

Vidnesbyrd af to saa sagkyndige Mænd anseer Anmelderen for tilstrækkelige til at anbefale Almeenheden dette Konstværk. Det forevises hver Eftermiddag fra Kl. 2 til 5, om Aftenen fra Kl. 7 til 9 i det musicalske Academies Værelser paa gammel Torv No. 89, 3die Sahl. En Adgangsbillet koster 3 Rbmk. for hver Person. Smaa Børn betale kun det Halve.

Endnu et Par Ord i Anledning af Angrebet paa Dannora No. 16.

Da det af min Angriber nævnte Noget om Professor Jacob Baden, som atten Aar gammelt, nu vel er de Fleste ubekjendt, skal jeg ikke undlade at anmærke, at det findes i Iris og Hebe 1796, 4 B. S. 74-86. I de Lærde Efterretninger for 1797 blev, S. 14, derom dømt, at det "var skrevet med Sindighed." "Her siges vel, hed det, nogle, om man vil, Haardheder, men ingen egentlige Grovheder, ingen Skjeldsord, og Herr Høst greb ikke Pennen for at agere Sandsiger om Hr. Professor Baden uden gyldig Anledning." I Minerva 1796, Decbr. S. 363, blev mig tillagt "priselig Koldsindighed", fordi jeg ikke "stævnede" min daværende Modstander. — Jeg føjer her kun til, at jeg hverken har begyndt denne Krig eller skrevet det af min Angriber saakaldede Forsvar for mig i Skilderiet No. 69.

Den 4 September 1814.

J. Kragh Høst.

Om Agerdyrkning og Landvæsen.

Af Pastor Wedel i Ewerdrup.

57.

Kakkelovne af Jern fra Norge ere nu blevne saare dyre og neppe at faae for taalelig Priis; men man kan tildeels behjelpe sig med en simpel Kakkelovn af Flensborg Steen. Den bygges saaledes, at Ildstedet forsynes med en Ramme og Dør af Jern, som enhver Smed kan gjøre efter nogen Anvisning. Man gjør da Trækrørene saaledes, at Røgen gaaer først op ad, siden ned under Foden af Kakkelovnen, 4 Tommer i Tvermaal, dernæst op ad, og med et Vinkelrør ud af Skorste-

nen (er det en Bielægger, behøves hverken Jerndør eller Vinkelrør). Disse Kakkelovne blive vel noget bredere end de sædvanlige af Jern; men engang opildede, holde de og saare længere paa Varmen, og ere slet ingen Fare udsatte for at Soden i dem antændes. Vil man endelig et Par Gange hver Vinter have dem rensede, udtages en dertil passet løs Steen for oven og for neden, da med en Børste paa et Rør, f. Ex. af Ask eller Hassel, der er bøieligt, Alting kan udfeies. I Midten af Ovnen, mellem begge Rørene, bliver Plads til at sætte Tallerkener, Tariner o. s. v. Vil man da tillukke den bageste Side med en Jernplade og den forreste med en Jerndør, kan der anbringes Affats til flere Tallerkener, ja endog til at varme Mad udi. — Uden Tegning og uden en kyndig Muurmester, blir det vel noget vanskeligt, selv at danne sig et Begreb om Indretningen; men maaskee skal jeg levere Tegning derover, som i Træsnit kan forestille Røgtrækket og den hele Dannelse af denne simple Kakkelovn, der kan bygges af 200 Flensborger Muursteen i Leer, udkappes med Leer, stryges sort an og faae en Glands som en afpudset Jernovn. — Hvo der har seet de glasserede Ovne paa Christiansfeldt, kan gjøre sig en Idee om Indretningen i det Hele. Ellers var det ret godt, hvor man har Tørv nok, at der blev indført de almindelig bekjendte Caminer i det Slesvigske, især i simple Landsbyehuusholdninger; thi der har man Varme, Madlavning, og alle Dunster drage bort af Stuen, og det er meget behageligt om Aftenen især at see de luende Tørv baade at give Lys og fornøden Hede. — Dog, mere herom siden i mine Skrifter, som udgives over Hertugdømmene.

58.

"Har du læst noget af det Væv i Kjøbenhavns Skilderie under Titel: Agerdyrkning og Landvæsen?" (en Dialog imellem en Forpagter og en Kjøbmand) — "O, ja!" siger Mads: "hans Agerdyrkningsregler betyde ikke meget. Det er ingen Sag at skrive noget Nyt; men lad os blive ved det Gamle og gjøre det fuldkomnere, det er min Sætning, og den følger jeg. Desuden taler Forfatteren om saa mange Ting, der ei vedkomme ham. Mon han troer, at Verden blir bedre ved hans simple Formeninger." — Søren. Ja, han skaaner ingen Misbrug; men han kunde nok skrive det paa en lempeligere Maade; thi lad Kjøbmanden passe sit og Præsten sit. Der er nok at sige om Præster, naar man vilde spilde Penge paa at lade det trykke, O, ja — nogle! — der er braadne Kar i alle Stænder: iblandt Forpagtere, Kjøbmænd, Præster, Herremænd, Borgere og Bønder; men om det endog morer nogle Enkelte, at læse Sarcasmer, saa irriterer det dog de Paagjældende, der finde sig trufne af Svøben, skjøndt det er indviklet i Fortællingens Næt. — Mads. Jeg kan slet ikke lide dem, der skrive saaledes for hele Staten. Lad dem hellere plante Kartofler og dyrke Tobak, om de have saa megen Otium, saa fornærme de dog ingen. — Søren. Ja, det er ligesom naar jeg hører en Præst, der taler om Dagens og Sognets Anliggender i Kirken, istedenfor at fremdrage Religionen til Opbyggelse: man harmes over hans Veltalenhed, som saa ilde anbringes. — Mads. Men kunde man dog ikke faae denne Forfatter til at holde Munden? Kunde man ikke skrive imod ham? — Søren. Det er nu saa hans Vane. Jeg har sagt til alle mine Venner: lad os springe det Stykke over i Skilderiet, som han har skrevet, og naar han faaer det at vide, blir han dog nok tilsidst kjed af at male væk om alt hvad han tænker og har seet, som hans svage Fornuft troer kunde være bedre. — Mads. Herre Gud! der ere saa mange ubehagelige Ting i Verden; lad os ogsaa henregne disse Skriverier derimellem; lad os dog gjøre hvad vi vil; lad os vise i Selskab Foragt mod denne Forfatter; thi saalænge vi have Penge have vi altid Agtelse. Gud bedre den, som skal tilveiebringe sig Høiagtelse ved sit Skriverie. Nei, en driftig Landmand, en retskaffen Kjøbmand har altid Fortrinnet for en Skribent, der — Nu — ja — mere siden.

Indenlandske Efterretninger.

I allerunderdanigst Henhold til Hs. Majest. allernaadigste Bevilling af 11 August, indkalder Rigsbanken i Kjøbenhavn under Dato 1ste September 1814 samtlige Ihændehavere af den forrige Courantbankes Sedler — de til Brug paa Is-

land speciel authoriserede, saavelsom de paa 24, 12 og 8 Skilling Courant lydende, undtagne — samt Skatkammerbeviserne paa 20 Rdl. og 2 Rdl. dansk Courant, at mælde sig paa de respective Steder inden 6 Uger efter de for hvert især allerhøist benævnte Publicationer, for at erholde de ihændehavende Banksedler og Skatkammerbeviser af det omhandlede Slags, ombyttede med Rigsbanksedler.

Anordning for Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark. (Fortsættelse; see forr. No.)

§. 17. Da Børnene i enhver Classe skulle undervises paa eengang, og Skolens Indretning ikke tillader, at det, som til bestemt Tid bør læres, særskilt kan vorde gjennemgaaet med dem, som udeblive fra den fælles Underviisning; saa er det nødvendigt, at alle Børn, dersom de skulle have Nytte af deres Skolegang, flittigen og uafbrudt besøge Skolen i den foreskrevne Tid. — Paa det at denne Hensigt kan opnaaes, bør Præsterne hvert Halvaar, den første Søndag efterat Examen i Skolen er bleven holdt (§. 25), fra Prædikestolen advare Forældre, Værger og Huusbonder om, at holde deres Børn og Tyende til stadig Skolegang, og paa en passende Maade forestille Menigheden Nytten og Nødvendigheden af denne Foranstaltning. De Forældre, Værger eller Huusbonder, som desuagtet, uden beviislig gyldig Grund, holde deres Børn eller Tyende fra Skolen, skulle, efter Skolecommissionens Sigelse, bøde 3 Rbsk. S. V. første Gang for hver Dag Barnet eller Tyendet er udeblevet; men, vedblive de saadan Overhørighed, da skulle Bøderne, for gjentagne Forsømmelser, forhøies af Commissionen til 6, 12 og 24 Rbsk. S. V. dagligen for hvert Barn, som er holdt fra Skolen. — Som gyldige Grunde for Udeblivelse fra Skolen antages Sygdom, haardt Veir og ufremkommelige Veie. — Dem, som ei formaae at betale Mulcterne, foranstalter Amtmanden, efter Commissionens Anmældelse derom, straffede paa Kroppen, efter Forordningen af 6te Decbr. 1743, første og anden Gang med Fængsel paa Vand og Brød, og for oftere gjentagen Forseelse med Tvangs-Arbeide. — Skulde det Tilfælde indtræffe, at et skolepligtigt Barn aldeles ikke var at bringe til stadigen at søge Skolen, bør Amtsskoledirectionen indberette

Saadant til Vort Danske Cancellie, som bemyndiges til at foranstalte det videre Fornødne i denne Henseende.

§. 18. Forpligtelsen til at lade Børn eller Tyende søge Almueskolerne, bortfalder for dem, som ved en Student, seminaristisk oplært Skolelærer, eller paa anden Maade, saaledes drage Omsorg for deres Børns, Myndlingers eller Tyendes Underviisning, at Amtsskoledirectionen, efter indhentet Oplysning fra Sognecommissionen, finder anden Skolegang for disse ufornøden.

§. 19. Forældrene kunne selv tage de mindre Børn med sig i Kirken; men de, som høre til den øverste Classe i Skolen, og ere over 12 Aar gamle, skulle om Søn- og Helligdagene møde Skolelæreren ved Kirken og følge ind med ham, samt forblive der, saalænge Gudstjenesten varer. Forsømmer nogen af disse, 2 Gange efter hinanden, Kirkegangen, maae, efter Sognecommissionens Bestemmelse, de samme Mulcter anvendes, som ved §. 17 ere fastsatte, i Henseende til Skoleforsømmelser. Iøvrigt skal Skolelæreren anvise saa mange af dem Plads i Choret, som, foruden Confirmationsbørnene, der kunne rummes; og han bør dertil især vælge dem, som have de bedste Stemmer, og kunne bedst holde Tonen i Sangen. Til Brug for Skolebørnene, bør Kirkepatronen forsyne Choret med de fornødne Bænke.

§. 20. Naar Forældre eller Huusbonder undertiden maatte behøve et Barn om Søn- eller Helligdagene, for at have Tilsyn i Huset, skal det være dem tilladt, at beholde Samme hjemme; dog saaledes, at det Barn, som har været hjemme den ene Søndag, kommer den næste i Kirken, hvormed Skolelæreren skal have behørigt Tilsyn.

§. 21. Paa det at Skolegangen ikke skal afbrydes ved Liigfærd, Barnedaab eller Brudevielser, bør i alle de Districter, hvor Skolelærerne forrette Kirkesanger-Embedet, Ligene være Klokken 11½ paa Kirkegaarden; og paa Søgnedage ovenmældte Kirkeforretninger berammes til lige Tid. — Ved saadanne Leiligheder skal Læsningen i Skolen ophøre Kl. 11 om Formiddagen, og om Eftermiddagen først begynde Kl. 1½; hvilket Skolelæreren, Dagen i Forveien, har at tilkjendegive vedkommende Skolebørn.

4de Capitel. Om Underviisningen, og om Skolebørnenes offentlige Overhørelse samt Udgang af Skolen.

§. 22. Ved Børnenes Underviisning skal der i Almindelighed tages Hensyn til at danne dem til gode og retskafne Mennesker, i Overeensstemmelse med den evangelisk-christelige Lære; samt til at bibringe dem de Kundskaber og Færdigheder, der ere dem nødvendige for at blive nyttige Borgere i Staten. — I denne Henseende bliver samtlige Skolelærere at meddele den af Os allernaadigst anordnede Instruction, som foreskriver dem deres Pligter, og omhandler den Underviisningsmaade, de have at bruge; ligesom det og paaligger de vedkommende Skolecommissioner at vaage for, at denne Instruction nøiagtigen efterleves. (Fortsættes.)

Kjøbenhavns Børs den 6 September.

Cours. Hamb. 2 M. 550, *a vista* 556⅔. London 2 M. 22½ Rbd. Spec. 555. — Specier solgtes til 33½ Rbmk., for Committeesedler blev givet 64¾ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

I Springen, Løben og overhovedet Legemsanstrængelser overgaaer intet Folk Spanierne. Den Behændighed, hvormed de ubevæbnede, med blot en Kappe, vide at undgaae vilde Tyres Angreb, overgaaer al Beskrivelse. Denne Færdighed tilskrive Nogle især den Skik, at en spansk Bonde aldrig sover i nogen Seng, førend han er givt; ugivt ligger han paa Gulvet i sine Klæder, og den største Deel af Aaret er det ham ligegyldigt, enten han sover under Tag eller aaben Himmel. Spanierne staae tidlig op og gaae sildig til Sengs; om Midnatten ere de meest muntre, Middagssøvn er dem uundværlig. Boderne, ja hele Byer, ere paa den Tid som uddøde. (Hempels Av.)

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Wien, den 20 August. Ifølge Efterretninger fra Constantinopel af 25 Juli er Storherren alvorlig beskjeftiget med at afhjelpe en stor Mangel i den offentlige Forvaltning, i det han lader det sig være særdeles magtpaaliggende, ogsaa at forskaffe det Tyrkiske Rige en staaende Milits. En i denne Hensigt udkommen Kundgjørelse anordner, at af ethvert af de værende 195 Regimenter (saakaldte Orta) skal udtages 50 Mand, hvilke til enhver Tid skulle være færdige til Tjeneste, og saavel indfinde sig ved de sædvanlige Vaabenøvelser, som ogsaa, efter Omstændighederne, bruges overalt til Statens Bedste. Enhver Gemeen af disse udsøgte Tropper er lovet et dagligt Tillæg af 10 Asper, og Officiererne, en forholdsmæssig Forhøielse af deres Gage. Hos Janitschar-Agaen er aabnet en Liste, hvor Frivillige, saavel af Janitscharerne som de andre Tropper, kunne lade sig indskrive. Denne nye Anordning har fundet en særdeles gunstig Modtagelse, og daglig strømme Frivillige til Krigsbygningerne eller Agha Kapussy, for at lade sig indskrive. En ligelydende Anordning skal ogsaa være sendt til Statholderne i Provindserne. Vist er det, at Sultan Mahmud ved denne Plans Udførelse vil erhverve sig en meget stor Fortjeneste for at have tilveiebragt Roligheden i sit Rige og hans Efterfølgeres Sikkerhed, og som tillige vil give det Tyrkiske Militair-System en ny Vending.

Paris, den 22 August. Forstanderne og Klokkeren til Kirken i Nismes have, efter vore Blade, lovet at hellige Gud et Barns Billede af Sølv, dersom Frankrig skulde have den Lykke, at Hertuginden af Angouleme nedkom med en Prinds. Man forsikkrer, at, i Følge et lignende Løvte, som Ludvig den Trettende gjorde, Ludvig den Store blev født. Til Hertuginden af Angouleme er afsendt en Deputation, for at tilkjendegive hende dette Løvte af hine fromme Personer i Nismes.

Den 31 Juli høitideligholdtes i Jesuskirken i Rom Stifteren af Jesuiterordenen, den hellige Ignatius af Loyolas Fest, og blev derpaa denne Orden fuldkommen oprettet igjen.

Den 17 August døde paa sit Slot i Villequier Generallieutenant og Pair af Frankrig, Hertugen af Aumont, 78 Aar gammel. Han var først for nogle faa Maaneder siden vendt tilbage til Frankrig fra Altona, hvor han, siden hans Udvandring havde levet. — Ogsaa den af Baiern, saavelsom af Tydsklands Fattigvæsen saa høit fortjente og som Skribent berømte Grev Rumford er ikke mere. Han døde Natten imellem den 21 og 22 August, 60 Aar gammel, paa hans Landgods i Auteuil.

London, d. 26 Aug. Af Admiralitetets Beregninger sees, at ikke mindre end 124 med Slaver ladte Skibe ere tagne af vore Krydsere siden Slavehandelens Afskaffelse. Næsten alle bleve erklærede for gode Priser, og Slaverne sendte til Sierra Leona, hvor de bleve underholdte paa den brittiske Regjerings Bekostning. Udgivterne til denne Forpleining beløb sig i forrige Aar til 4,039 Pd. Sterling. Af de i Frihed satte Negere have 428 taget Tjeneste ved det Kongelige americanske Corps i Vestindien. — Alle Documenter, som angaae Slavehandelens Afskaffelse ere her blevne oversatte paa Fransk, og sendte til Lord Castlereagh i Wien. — Vore Blade gjøre Regjeringen bekjendt med de Engellænderes Forhold, som staae i Forbindelse med americanske Capere, og giver dem Efterretninger om afgaaende og ankommende engelske Skibe. I det nordlige Irland skal der endog være bleven udrustet nogle americanske Capere. — I America vil med det første blive sammenkaldt en overordentlig Congres. — Ifølge nogle Efterretninger have Admiral Cochranes Bombardeerskibe stukket den americanske Stad Portland og Skibene, som laae der i Havnen, i Brand. Allerede 1775 blev Portland lagt i Aske af Engellænderne. — I disse Dage ere vore Coffardieflaader, henved 500 Seilere i Tallet, afseilede til Middelhavet og til Ost- og Vestindien, fra Portsmouth. — Fra Veracrux er Fregatten Leonidas ankommen med en Million Pjastre. — Hertugen af Cumberlands Formæling med Enkeprindsessen af Solms skal, i Følge vore Blade, snart fuldbyrdes. The Courier lægger til, at en Søn af dette Ægteskab skal succedere i Churfyrstendømmet Hannover, hvis Prindsregenten og Hertugerne af York og Clarence ingen mandlige Arvinger skulde efterlade sig. Hverken Prindsesse Charlotte eller nogen af hendes Sønner kunne, ifølge de tydske Love, succedere.

Wien, d. 20 Aug. Nogle fra Italien ankomne diplomatiske Gesandter synes nu at berolige den Deel af Publicum, der hidtil har frygtet for at Congressen skulde blive forlagt til en anden Hovedstad. Ogsaa haaber man at Congressen ikke vil vare saalænge som Mange indbilde sig, da den, som man forsikkrer, ikke kommer sammen for at fatte Beslutninger, men meget mere for at give dem, der allerede ere fattede, den fornødne høitidelige Udfærdigelse. — Vor Pengecours, der allerede næsten var gaaet ned til 220, er nu steget til 280. Dog haaber man, at den snart vil falde paa ny, og at den da ikke saa let vil stige igjen.

Wien, d. 24 Aug. Den 17de dennes ankom Deres Majestæter Keiseren og Dronningen til Linz, hvor Allerhøistsamme modtoges med stor Glæde. Ved Skiveskydningen behagede det Deres Majestæter Keiseren og Keiserinden selv at skyde. Den 29de afreiste de igjen fra Linz. — For Hertugen af Benevent er her til Congressen leiet et Hotel paa Minoritpladsen.

Genf, den 18 August. Vor Forening med Schweizerrepubliken er tilligemed vor nye Constitution i Forgaars høitideligen bleven bekjendtgjort.

Arnheim, d. 22 August. Fem og fyrgetyve Colonner franske Krigsfanger, som have været i Rusland, og hvoraf hver er 500 Mand stærk, skulle passere igjennem vor Provinds til Frankrig. Hidindtil have vi havt uafbrudte Gjennemmarscher af hannoverske Tropper til Brabant.

Gent, d. 22 Aug. Lord Castlereagh var ankommen hertil og har havt en Conference med de americanske Befuldmægtigede. Underhandlingerne fortsættes med Virksomhed. — I Gaar er Hr. Todd, den americanske Præsident Maddisons Svigersøn, indtruffen hertil. — Mellem Tournay og Courtray skal oprettes en engelsk Leir.

Brunsvig, d. 29 Aug. I Morges tiltraadte Hds. Kgl. Hoih. Prindsesseregentinden af Engelland sin Reise herfra til Schweiz og Italien. Et Detaschement paa 100 Husarer fulgte Hds. Kgl. Hoihed en Miil bort.

Lübeck, den 29 Aug. I Dag er der gjort Begyndelse med at indskibe den 2den Division af den unge Keiserlige russiske Garde paa Travemündes Rhed. Overmorgen vil det være forbi. — De overflødige Trainheste ꝛc. blive her offentlig solgte.

Hamborg, d. 1 Sept. I vort Senats Forsamling i Gaar blev Hr. Martin Garlieb Sillem, Associé i Huset Johannes Schuback og Søn, med almindeligt Bifald udvalgt til Medlem af Senatet. Tilligemed to andre Deputerede fra Hamborg opholder han sig for nærværende Tid i London.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enk

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 73.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 10 September 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Keiseren kom den 12 Oct. tilbage til St. Cloud. Hans Reise havde kostet 16 Mill. Fr. De franske Skuespilleres Befordring til Mainz havde især været meget kostbar, og skal allene have kostet 1 Mill. Keiserinde Josephine havde ogsaa, for at vise sig med Keiserlig Glands, ødslet skjønne Summer bort, og mangen Dame i hendes Følge havde i samme Hensigt sat sig i saa stor Gjeld, at hendes Gobser, efter Creditorernes Forlangende, maatte sælges ved offentlig Auction. Den Hylding, man i Mainz havde viist Keiseren, var sjelden i sit Slags, og Moniteuren anvendte allene tre trykte Qvartark til Navn- og Titellisten over alle dem, der vare komne did, for at gjøre Keiserparret deres Opvartning. Blandt disse vare især mange tydske Fyrster og Rigsfyrster. Selv den gamle Churfyrste af Baden havde forføiet sig derhen med sin Søn, for at lade sig Monarken forestille. Churfyrsten af Hessen var ogsaa indbuden dertil, men han var just syg, og blev ikke frisk førend Dagen efter Napoleons Afreise (den 4de October). Magistraten i Frankfurt søgte især ved en Proclamation af 9 Oct. i den ydmygste Tone at udtrykke Tidsalderens Aand. Den formanede deri Borgerne at holde beskedent deres Domme over de store Magters Foretagender tilbage, især i Selskaber, Gjestgivergaarde og Viinhuse, da en Borger ikke havde Kald til at fælde saadanne Domme. Skulde Udlændinge tillade sig nogen ubeskeden Dom, saa bør ikke nogen Borger tage Deel deri, men ydermere bevidne sit Mishag. En streng Censur skal vaage over alle udkommende politiske Værker, Skrifter og Flyveblade.

Moniteuren bekjendtgjorde nu en Protestation mod den ny Keisertitel fra Greven af Lille (Ludvig XVIII), hvori denne søgte at hævde sine Rettigheder, og som han skal have udstedt i Warschau den 6 Juni og tilsendt adskillige Hoffer. Courier de Londres, der ansaaes som Greven af Artois's officielle Blad, nægtede en saadan Protestations Tilværelse; i tydske Tidender hedte det, at kun 2 Hoffer havde antaget den. Imidlertid fandt man den dog i Paris saa vigtig, at man i Argus gav et halvofficielt Svar derpaa. Denne Artikel er saa meget mere mærkværdig, som man deri finder de egentlige Grunde, hvorpaa Keiseren troede at bygge sin Ret til den franske Trone. "Vi ville ikke indlade os paa, hedder det, at undersøge den Ret, som Greven af Lille vil anmasse (?) sig. Spørgsmaalet er besvaret af den bedligste Publicist, af Nationen selv, af alle Dynastiers Historie. Folkeslagenes Tarv indsætter Konger, og Nationens Magt holder dem paa Tronen. I Kraft af denne dobbelte Ret regjerer Huset Hannover i Storbritannien, Huset Østerrige i Tydskland. Hugo Capet modtog Kronen af sine Pairs, som forestillede Nationen; og Greven af Lille har ingen anden Ret, som han kan gjøre gjeldende, end den, der kommer

fra ham, der usurperede Carl den Stores Børns Ret. Men hvortil Exempler? Protesterer Greven mod Revolutionen, saa protesterer Revolutionen ogsaa endnu meget lydeligere mod ham. Resultaterne af denne Revolution, som Seiren har paatrykt Seglet, opretter imellem Frankrig og Huset Bourbon en Demantsmuur. Denne maa Greven overstige førend hans Stemme kan høres. Da Henrik den Fjerde vilde bestige Ludvig den Helliges Trone, greb han til Vaaben, erobrede den og regjerte. En afsat Konge har kun to Ting at vælge imellem: enten at stride eller at tie. — Nu har Keiserværdigheden reist sig paa Monarkiets Ruiner; Arveligheden sikkrer Staten Overhoveder i et nyt Dynastie; nu er det ude med alting for Bourbonnerne. Hvilke end deres Fordringer maatte være, kunne de ikke udholde Sammenligningen med den, Frankrig giver Fortrinnet for dem. Det er hæderligere at begynde end at ende et Dynastie, og der var ingen Rettigheder helligere, ingen, som man høitideligere havde erkjendt, end den nu til Regjeringen kaldte Families. Keiseren hersker i Kraft af Rigets Constitution, for at forsvare hiint og hævde denne. Ved dette dobbelte Forhold, nøiere forenet med Folket, er Keisertronen fast betrygget, medens Greven og hans Efterfølger er bragt saavidt tilbage, at de maa lade udgaae unyttige Protestationer fra et mørkt Tilflugtssted; de ere ulykkelige, at de have mistet en Krone, og ikke kunne faae den igjen, men de ere endnu ulykkeligere, at de ikke vide at give Slip paa den, efterat Lykken, Europas Magter og Frankrigs Tarv for evig have fravristet dem den." — Denne halvofficielle Artikel stadfæster paa ny den Sandhed, at Uretfærdigheden har noget saa Frastødende ved sig, at end ikke den Uretfærdigste vil vedkjende sig den, og at han altid vil stræbe at beholde i det mindste et Skin af Ret. Selv den, der gjør sig skyldig i den største Forbrydelse, vil sjelden tilstaae, at han har handlet slet, men han vil altid søge at vælte Skylden enten paa den menneskelige Naturs Svaghed, eller den Persons Uværdighed, som Forbrydelsen er udøvet imod. Saaledes troner der en hemmelig Dommer i Menneskets Bryst, som hævder Rets og Retvisheds Hellighed, og tvinger det til i det mindste at synes retfærdigt.

De fleste Regenter i Europa havde nu erkjendt Napoleon for Frankrigs Arvekeiser, og tilstillet deres Gesandter nye Creditiver og Lykønskninger. Men foruden Engelland vægrede Rusland, Tyrkiet og Sverrig sig ved at vedkjende ham i denne Egenskab; Østerrige dvælede dermed. — Medens Opmærksomheden var spændt paa den levende Coureergang imellem Wien og Paris, erholdt man den 14de August den Efterretning, at Huset Østerrige, efter det russiske Keiserlige Hofs og Frankrigs nye Beherskers Exempel, havde, i Henseende til sine uafhængige Stater, antaget den arvelige Keisertitel.

Man var nu ivrig sysselsat med Forberedelserne til Keiserkroningen. Den skulde feires med al den Glands, som et Folk, der afsatte og indsatte sine Herskere i en uafbrudt Ruus, der kun søgte Lykke og Storhed, i det ydre Glimmer, som blænder Øiet og smigrer Sandserne — fordrede og ønskede. Paven blev kaldet fra Rom, for at salve den ny Keiser, og endskjøndt denne Reise til Keiserstaden just ikke huede ham, gav han dog efter for en bydende Nødvendighed. Han sagde ved denne Leilighed til sine Cardinaler, at han var stødt paa mange Vanskeligheder, som havde gjort hans Samvittighed noget tvivlsom, men der blev, efter alle hans Betænkninger, paa Keiserens Befaling givet ham saadanne Svar og Erklæringer, der overbeviste ham om Reisens Nødvendighed til Bedste for Religionen. Fra fransk Side er intet bleven bekjendt angaaende Pavens Betænkeligheder og den franske Keisers Svar. Hine Betænkeligheder vare sikkert heller ikke uden Grund. Den hellige Fader skulde her gjøre en Reise til en Stad, hvor man adskillige Aar forhen havde nedbrudt Templer og mishandlet Præsterne, dræbt den retmæssige Konge og udryddet hvert Spor af Kongemyndigheden — for at sætte Carl den Stores Krone paa en lykkelig Hærførers og dristig Usurpateurs Hoved, som vel de fleste, men ikke alle Europas Magter havde erkjendt for Keiser. Han tiltraadte ogsaa Reisen med stor Ængstelighed, og ikke uden Føie søgte man derfor at forekomme denne Ængstelighed ved en fra Ministeren Portalis udstedt Circulaire, som bestemte hvorledes Paven skulde allevegne modtages med Æresvagt, Artilleriesalver, Klokkeringen og Illuminationer. "Jeg venter vel, sagde den frygtsomme Olding til Politieministeren, at blive

modtagen som ærlig Mand, men ikke som Pave." Heller ikke vilde han i Begyndelsen tillade, at man skulde kysse ham paa Haanden; "thi, sagde han, jeg veed at de Franske kun kysse smukke Qvinder paa Haanden." — Efter lang Dvælen afreiste Paven endelig fra Rom d. 31 Oct. og ankom den 25 Novbr. til Fontainebleau, hvor Keiseren med Ministeren Talleyrand og en Deel af sit Hof var kjørt ham i Møde. Keiseren omfavnede ham, lod ham i Vognen sidde paa høire Side, og paa begge Sider af Veien paraderede Tropper medens Skytset saluterede. Moniteuren leverede en omstændelig Beskrivelse over Pavens Modtagelse og Indførelse i Keiserborgen.

(Fortsættes.)

(Indsendt.)

Hvad Hr. Soldin i No. 72 af Kjøbenhavns nyeste Skilderie, anfører om Brødrene Frobøs's sindrige Opfindelse, vidner atter om hans Patriotisme og Menneskekiærlighed.

Skade er det, at disse beskedne Landsmænd ikke forstaae, som de Fremmede, der overløbe os med Markskriger Konster, at tale for deres Sag eller at udvikle Foranledningen til deres Opfindelse; den er skjøn, hæderlig og fortjener frem for Alt at blive kjendt, thi derved faaer Opfindelsen sin sande Værdie. At de, som ere vante at see Søe og Skibe, ikke kunde finde Opfindelsen vigtig at ligne Naturen, er begribeligt, saa og at den ikke kan frappere deres Sandser; det var og ej deres Hensigt at blive beundrede i Kjøbenhavn; men at give Indbyggerne paa Fastlandet, for Exempel i Tyskland, Sachsen, Böhmen, Østerrig og Ungern et nogenledes rigtigere Begreb om Søe og Skib ved en practicabel Efterligning, end de paa deres Vandring i disse Lande, forgjeves ved Ord søgte at bibringe andre; dette er den egentlige Bevæggrund til Maschinens Tilværelse. Hensigten med at vise den først i Residentsen er: ej at feile mod Anstændigheden, og at skaffe sig authentisk Vidnesbyrd om:

At Lignelsen med Naturen ikke er ganske forfeilet, og at Maschinen er sindrig opfunden.

Deres Frygt er at blive anseet for Markskrigere, og et hæderligt Vidnesbyrd fra Admiralitetet og andre Sagkyndige, kan og maae frie dem hos Øvrighederne for en saadan Vanære.

Den 8de September 1814.

Warnsted.

(Indsendt.)

En Mand, som muéligen kunde ville kjøbe een af Parcellerne af Guldhuset, fremsætter det Ønske om det ikke var muéligt, at Parcel No. I kunde blive noget større end den nu, i Følge den skete Afdeling, er?

Om Agerdyrkning og Landvæsen.

Af Pastor Wedel i Ewerdrup.

59.

Ja, den ærede Forfatter til Stykket i Skilderiet, om den Høstemaade at binde lige strax efter Leen, har megen Ret i sine Yttringer. Men, at indføre noget Nyt i en Egn, hvor det ikke er brugeligt, har sine store Vanskeligheder. Jeg har brugt just samme Maade for en Snes Aar siden, men da kunde man faae Folk, flere end man ønskede, og de maatte da gjøre hvad Husbonden fandt passende efter Omstændighederne. Da, da havde jeg Staldforing, kjørte med Stude baade for Plov og Vogn, brugte den engelske Plov, og mange andre Ting, anvendelige i en forbedret Agerdyrkning. — Men nu!! dersom man blot ville befale, at binde Kornet lige efter Meieleen, da blev der hundrede Indvendinger, fordi Omegnens Folk ikke kjende denne Maade. Her, hvor vort Korn er saa græsset, er det og mindre anvendeligt end paa de Steder, hvor Rug, Byg eller Havre er reenstraaet. Kun Hveden binder man her strax efter Afmeiningen; men dog har det sine Undtagelser, at det ingenlunde bør skee, naar der nemlig i Afgrøden findes endeel grønne Urter, da de mugner det i Bindingen og kan ei visne. Enhver god Regel har altsaa noget for og imod sig, efter Tid og Omstændigheder, og denne Sætning er anvendelig i saa mange Grene af Agerbruget, at man vist

nok bør erindre samme en to, tre Gange. — Nu synes den Tid at nærme sig, at Landmanden just ikke bliver saa forlegen for Arbeidere som forhen, og er Dagleieren tvunget til at tage Tjeneste, ikke som han vil, men som Billighed udfordrer. Da kan en tænkende Oeconom ogsaa sige: saa og saa ønsker jeg mit Arbeide forrettet. O! da kan man vente atter at see Staldforing, engelske Plove, bedre Høstemaade og meget andet at blive indført, som nu saa længe har hvilet, og kun den gamle Slendrian ved Landbruget har været til Nød brugt, thi man kunde ingen Folk faae, uden for en overdreven Betaling, og endda under det Vilkaar: Det og det vil vi ikke have med at bestille; thi alt Nyt duer ikke. Bonden har levet før ved det Gamle, vi, vi ville ikke gjøre anderledes.

60.

Der er Unoder og Særheder blandt enhver Provinds's Indvaanere, og deraf kunde jeg opregne mange forskjellige Ting, som forekomme os egentlige Danske besynderligen. Saaledes: I Omegnene af Segeberg, Ploen og Preetz siger Almuen, ja selv Kjøbmanden og Verten, isteden for: hvad behager? blot: Hæ? eller: Was beliebt? I steden for: Meget vel, eller: det skal skee efter deres Ønske: schön, sehr schön; og flere saadanne Provindsialismer. At ingen Skorstene gaae igjennem Tagrygningen paa de store brede Huse, er bekjendt nok, men blot en Hvelving, 4 Alen fra Ildstedet, sikkrer for at ingen Skade kan skee, og at Røgen driver ud under Loftet gjennem Porten. Dette foraarsager, at Alting i Huset lugter af Tørverøg: Smør, Brød, Senge, Linned, Stuer og alt, og at Bonden har kun et eneste Huus til alle sine Fornødenheder, grundmuret, med et saare høit Steentag, og 26, 28, 30 danske Alen bredt i Gaulen. At Bagerovnen er uden for Byen fælles for alle, uden Skorsteen, er almindelig baade i Landsbyer og ved enkelte Kroer og Gaarde. — Deres Tørv er overmaade god, og Kullene deraf brugelige for Smedene til al Arbeide. Man veed ikke af paa de fleste Steder i Hertugdømmene at bruge Steen- eller Trækul; men blot af Tørv. Billig er Smedelønnen. Jeg lod 2 Heste beslaae med nye Skoe, som Smeden forlangte kun 30 Lß. for, og var, efter den Tids Cours, 15 Rdlr. D. C.

— Almuen drikker, naar den reiser, i Kroerne sædvanlig Puns, det er: varm Caffe uden Sukker og Fløde, men med ⅓ Rom eller Kornbrændeviin iblandet, og det skal være behageligt efter deres Smag. — Den Mængde Klumper, som idelig bruges paa Suppe, Melk, Øl og Kjernemelk, synes at være en National-Yndlingsspise. — Den Dragt, som Fruentimmerne i Probstey bruge, er korte blaae Trøier, med store Sølvknapper, en meget bred Silkebord om Skjørterne, de usædvanlige tykke Strømper paa Benene, der tildeels ere stoppede og hænge ned i Dusker, er en Prydelse for dem, men som neppe efterfølges af andre Hertugdømmets Qvinder.

Indenlandske Efterretninger.

Under Dato den 5te September er udkommen følgende Kongelige Bekjendtgjørelse:

Frederik den Siette, af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsteen, Stormarn, Ditmarsken og Oldenborg; gjøre vitterligt: At, da Fædrenelandets Tarv gjør Os det til Pligt paa nogen Tid at foretage en Reise i Udlandet, saa have Vi, ved allernaadigste Rescripter af Dags Dato, ſaavel til Hendes Majestæt Dronningen, Vor høitelskede Gemalinde, som til Vore Collegier og Departementer anordnet, hvorledes med Regjeringens Forretninger i Vor Fraværelse bør forholdes.

I at kundgjøre dette paalægge Vi allernaadigst samtlige Vore Undersaatter at henvende sig som sædvanligt til vedkommende Authoriteter og Collegier, gjennem hvilke deres Anliggender paa befalet Maade ville blive Os foredragne, enten umiddelbart eller igjennem Vort Geheime Statsraad, i hvilket Vor høitelskede Gemalinde indtil Vor Hjemkomst tager Forsæde, ligesom og adskillige Expeditioner med Allerhøistsammes Underskrift i Vort Navn ville blive at udfærdige.

Frederik R.

Fra den 27de August Kl. 4 om Eftermiddagen indtil den 3die September Kl. 2 om Eftermiddagen, ere 269 Skibe klarerede gjennem Øresunds Toldkammer, deraf 21 til indenrigske Steder. (Hand. Tid.)

Mariboe, den 5te Septbr. Høsten er nu næsten fuldendt. Veiret har i det Hele været gunstigt. Ved en flyvende Storm af N. O. i Fredags og Løverdags var saa stort et Høivande ved Bandholm, Rødbye og Nakskov, som man i Mands Minde ikke kan erindre sig. Paa Smaaverne ved og omkring Rødbye ere en stor Mængde Creaturer druknede. — Ved ovenmeldte Høivande er tillige indtruffen, efter de i dette Øieblik indløbne Efterretninger, den sørgelige Hændelse, at da den gamle Skovrider Poulsen paa Juelinge kom ridende over Auninge Vaad, steeg Vandet saa pludselig, at han druknede og blev Dagen efter kjørt død hjem til sit Huus. I Omegnen ved Rødbye har en Præst mistet 11 Creaturer. I det Hele skal 1000 til 1100 Creaturer med smaae og store være blevne et Offer for Oversvømmelsen. — I Nykjøbing paa Falster steeg ligeledes Vandet saa høit, at det overskyllede hele Færgebroen, ja — mange ved Stranden liggende Haver bleve reent satte under Vand. — 1814 den 28de og 29de Juli blev Examen foretaget paa det kongelige Skolelærer-Seminarium i Vesterborg. 12 Seminarister bleve examinerede. 4 erholdt Characteren fortrinlig duelig, 3 meget duelig, 3 duelig, 2 beqvem. De 4re første, som erholdte Udmærkelse, vare: Jørgen Hansen fra Langeland, Appel fra det Slesvigske, Marcus Pedersen fra Jylland og Jørgen Nielsen fra Østofte Sogn i Lolland. — Efter Indberetning til Øvrigheden, vare Priserne paa Korn- og Fedevarer i afvigte August Maaned her følgende: En Tønde Hvede 16⅔ Rbd. En Tde. Rug 12½ Rbd. En Tde. Byg 6⅔ Rbd. En Tde. Havre 4½ Rbd. En Tde. graae Ærter 9⅔ Rbd. En Tde. hvide Ærter 11⅓ Rbd. En Tde. Vikker 8⅓ Rbd. Et Pund røget Flesk 64 Rbß. Et Pund fersk Flesk 56 Rbß. Et Pd. Kjød 30 Rbß. Et Pund Smør 48 Rbß. Et Pd. Ost 14 Rbß. 1 Pd. Talg 40 Rbß. Et Slagtenød 68 Rbd. Et Faar 7½ Rbd. Et Sviin 52 Rbd. — Paa Auctionen den 2den September d. A. i Saxkjøbing blev en Tønde Hvede betalt med 114 Rd. D. C. foruden Omkostningerne.

(Mariboe Av.)

Odense, d. 6 Sept. Fra den 1ste til den 4de d. M. rasede en vedvarende heftig Storm af N. V. baade Dag og Nat. Den begyndte Natten til den 1ste (med Nattefrost) og lagde sig ikke førend den 4de mod Aften, hvorefter fulgte ubetydelig Regn, og samme Nat, mod Dagbrækningen, frøs det atter. Overalt føles Luften nu siden den 1ste Septbr. saa afkjølet, at vi ikke nogen Middag have havt høiere end 9 Gr. Varme, altsaa 1 Gr. under Tempereret, som dog vel endnu forandres til lidt blidere, ifald Nordenvinden ikke skulle blive den herskende i dette Qvartal, som meget er at befrygte. I det mindste er den gamle Regl indtruffen, at efter det første Nordlys der saaes (den 2den August) fulgte Nattefrost 30te Dagen. — Ved den heftige Storm voxte Vandet i Canalen den 3die til en usædvanlig Høide af næsten 15 Fod, og en Baad med Gods kuldseilede mellem Stige og Vikkelsøe, hvorved een Mand druknede. Tøirede Køer paa tilgrændsende Enge kom til at staae i Vand, og endeel Høstgrøde fordærvedes. (Iversens Av.)

I Iversens Avis læses følgende: Indsendt. Da jeg ofte læser deres Avis Hr. Iversen! fordi der undertiden findes lidt Løjer i den, har jeg seet, at der undertiden spørges om Eet eller Andet, hvorom man er i Uvished; jeg har derfor tænkt paa at ville bede Dem at indrykke i Avisen det Spørgsmaal: Hvem er Frøken? Thi jeg er i den piinligste Uvished, da jeg hverken veed om jeg er Frøken eller Jomfrue. Gemene Folk kalde mig slet og ret Jomfrue, galante Folk kalde mig Frøken, og de ret galante Cavalerer: Naadig Frøken. Jomfrue kan de vel vide jeg nødig vilde være, naar jeg kunde blive Frøken, da man kalder enhver Gadetøs med en Sirtses Kjole og Hat, Jomfrue, og mener jeg, at naar min Moder er virkelig Frue, thi min Fader har en Caracteer, ikke een af de ringeste, og er desuden en riig Mand, kan det og tilkomme mig at kaldes Frøken, men det ærgrer mig og naar jeg er i Selskab eller paa Bal, at see dem som troe sig at være virkelige Frøkener, eller virkelige naadige Frøkener smidske i Skjæget, naar nogen sætter mig i Rang med dem. Mama og Papa kan det ikke nytte jeg spørger derom, thi jeg har hørt dem sige, at kun Etatsraaders Døttre ere Frøkener, og at hvem der kalder Andre det, gjør kun Nar af Dem, og hvem Andre jeg spørger derom, frygter jeg for vil gjøre Nar af mig og kalde mig en æresyg Tøsse. Jeg

veed da ej anden Raad end at bede Dem spørge for mig i Avisen, hvor jeg venter at kunne spørge og faae Svar ukjendt. X.

Odense, d. 6 Septbr. September begyndte som August endte, med en gjennemtrængende kold Storm, hvori en Mængde umoden Frugt er nedblæst af Træerne. — Baadfører Lars Tommesen fra Skibhusene druknede forleden Dag paa Odense Fjord derved at Baaden kantrede; hans Kamerat lykkedes det at arbeide sig til Land ved Vikkelsøe. — Høsten har været lykkelig og det meste Korn er alt indkjørt. Ønskeligt var det om der maatte sættes Skranker for de tiltagende Misbrug ved Axsamling. Ikke at tale om, hvor let Vedkommende i Marken, selv kunne fristes til at gaae en Gjenvei og plukke de fulde Neeg; men harmeligt er det at see ved Indkjørselen Vognene forfulgte af fattige Børn, for at ruske de udhængende Ax, hvilket de gjøre med en Behændighed, som giver Udsigt til at vore Straffehuse ikke heller i Fremtiden ville mangle værdige Kandidater.

(Hempels Av.)

———

Kjøbenhavns Børs den 9 September.

I Dag solgtes her ved Auction: I anden Prioritets Panteobligation i Gaarden No. 126 i Gothersgaden, omskreven til 1050 Rbdlr. S. V., for 100 Rbdlr. N. V. pr. 100 Rbdlr. S. V.; I Panteobligation i Bogtrykker Breums Bogtrykkerie og Effecter, stor 2000 Rbdlr. S. V., for 96 Rbdlr. N. V. pr. 100 Rbdlr. S. V.; I af Hørkræmmer J. Müller udstædt Obligation, stor 2000 Rbdlr. S. V., for 120 Rbdlr. N. V. pr. 100 Rbdlr. S. V.; 9 Stkr. Bancoobligationer af Laanet den 25 Sept. 1811, hver paa 150 Mk. Hamborg Banco, 4 PC. Rente, for 117 til 115 Rbdl. N. V.

Cours. Hamb. 2 M. 550, *a vista* 556⅔. London 2 M. 22½ Rbd. Spec. 550. — Specier solgtes til 33 Rbmk., for Committeesedler blev givet 64 pr. 100.

———

Blandede Efterretninger.

Under Overskrift: **Nordamerika, med Hensyn til Manufacturer betragtet**, læses i Handelstidenden følgende mærkelige Stykke:

Da en Deel Personer, som ønskede at nedsætte sig i Amerika, havde henvendt sig til Doctor Benjamin Franklin, og denne derved erfarede, at de Fleste gjorde sig en aldeles feilfuld Forestilling om det de kunde vente dem af at nedsætte sig der i Landet, skrev han en Beretning for dem, som vil begive sig til Nordamerika og der nedsætte sig. — I denne Beretning forekommer følgende med Hensyn til Nordamerikas Manufactur-Væsen: "Forskjellige Regentere ere i Europa faldne paa de Tanker, at det var dem til Fordeel, om de indførte i deres Lande alle Slags Manufacturer, saa de derved enten kunde formindske eller aldeles undvære Tilførselen deraf fra fremmede Lande. Med Hensyn dertil have de bestræbt sig for at indlokke fra fierne Lande ved deres Privilegier og store Belønninger Konstnere og Arbeidere. Efter disse ere mange Personer, som udgave sig for at være duelige og kyndige i alle Slags Manufacturer, reiste herover, da de troede, at Amerika trængte til dem, og at Congressen vilde følge hine Fyrsters Mønster. Deres Betingelser vare: man skulde godtgjøre dem Reiseomkostningerne, skjænke dem Land, rigelig lønne dem, og give dem paa mange Aar udelukkende Bevillinger. — Men ved at gjennemlæse den Amerikanske Statsforfatning, vilde disse Folk see, at Congressen ikke har nogen Magt til at tilstaae dem dette, eller dertil bestemte Pengesummer, og at, dersom en saadan Opmuntring og Understøttelse fandt Sted, man da havde at henvende sig, ikke til Congressen, men til en enkelt af Staterne, for at erholde Regjeringens Samtykke. Dette er imidlertid sielden skeet i Amerika, og naar det og skeete, saa var det sielden forbunden med Held. Landet er endnu ikke saa modent til saadanne Anlæg, saa man kunde tilskynde enkelte Personer at anlægge store Fabriker. Haandarbeide er endnu for kostbar, og det falder vanskeligt, at holde Folkene samlede. Enhver vil være sin egen Herre og Mester. Dette kan han og snart; formedelst Grundeiendommens ringe Priis forlader han sin Haandtering og bli-

ver Landmand. — Nogle Manufacturer ere vel lykkedes, og have indbragt nogle Fordele; men det er allene saadanne, som behøve faa Folk eller som udretter det meste ved Maskiner. Varer, som indtage megen Plads, eller hvis ringe Værd ikke kan betale Fragtomkostningerne, kan ofte forfærdiges for lettere Kjøb i Amerika, end de kan indføres fra fremmede Lande. Et saadant Manufactur vil alle Steder, hvor dets Product søges, vinde Fremgang. — Rigtig nok avler Landmanden i America megen Uld, Hamp og Hør, hvoraf intet udføres; men det oparbeides alt paa Stedet ved huuslig Haandarbeide til Brug for Familien og Tyendet. Man har til forskjellige Tider i forskjellige Provindser gjort Forsøg med at opkjøbe et stort Forraad af Hør og Uld, for derved at beskjeftige et stort Antal Spindere og Væverе. Men disse Forsøg ere for det meste standsede, da man kunde indføre fra Europa lignende Vare for bedre Kjøb. Naar man har anholdt hos Regjeringerne om at understøtte disse Foretagender med Penge og med Indførsels-Toldens Forhøielse, saa er man almindeligen afviist og det paa den Grund: at, naar Landet engang er modent til saadanne Anlæg, saa vil private Personer med Nytte foretage dem af egen Tilskyndelse og med egne Kræfter; men, at det vilde være en Daarskab at tvinge Naturen, naar Landet endnu ikke havde naaet sin Modenhed. Store Manufactur-Anlæg fordrer en Mængde fattige Folk, som forrette deres Arbeide for ringe Løn. Saadanne Fattige findes i Overflod i Europa, men ikke i America, førend hele Landet er opryddet og dyrket. Da vil alle de, som ikke kan erholde Jord, søge at ansættes, hvor og hvorledes de kan erholde deres Føde. I Frankrig f. Ex. ere Silkemanufacturerne passende med Landets Natur, ligesom Uldmanufacturerne i Engelland, da de ere Landenes naturlige Producter og selv rigeligen yde Grundmaterialierne. Dersom Engelland vilde beskjeftige sig saavel med Silke- som med Uld-Manufacturerne og Frankrig med Uld- som med Silke-Manufacturerne, saa maatte de søge at understøtte disse Naturen modstridende Foretagender ved gjensidige Forbud og Udelukkelses-Love, eller i det mindste ved forhøiet Told. Derved sættes Arbeiderne i Stand til, at betynge Publicum med en høiere Priis paa sine Varer, og forhøie sin Arbeidsløn saaledes, at han kunde arbeide mindre men opsvire mere, uden derved at blive rigere og lykkeligere. Af disse Grunde vil den americanske Regjering ikke letteligen bequemme sig til saadanne Anlægs og Planers Understøttelse. Ved denne Forsigtighed bedrages Folket hverken af Arbeideren eller af Kjøbmanden. Vil denne f. Ex. for dyrt sælge sine indførte og til Markedet bragte Sko, saa kjøber man dem af Skomageren; vil hiin lade sig for dyrt betale, saa tager man dem hos Kræmmeren. Paa denne Maade holde begge Professioner sig i Ligevægt, og lægge Tømme paa hinandens Begjerlighed efter Fordeel; dog erholder Skomageren i America en langt større Belønning for sit Arbeide, end den i Europa. Han kan lægge til den Priis han erholdt i Europa, Omkostningerne, som Kjøbmanden nødvendigen maa bære for Fragt, Assurance, Commission, Magazin og Varelager m. m. Ligedan forholder det sig med Arbeiderne i alle andre Kunster og Haandteringer. Deraf kommer det og, at alle Kunstnere og Haandværker leve mageligere i America end i Europa. Ere de gode Huusholdere, da kan de lægge til Side et klækkeligt Forraad for deres Børn og Alderdom. Saadanne Folk kan følgelig med Fordeel vandre til America."

Petersborg, d. $\frac{3}{15}$ Juli. Indtil den 30te f. M. er i alt ankommen hertil 477 Skibe, hvoriblandt 16 under dansk Flag. 97 Skibe ere i samme Tid afseilede. — Uagtet de mange ankomne Skibe er det dog meget stille i Handelen saavel med indenlandske som udenlandske Producter. Priserne paa hine ere i det Hele langt ringere end i Vinter, og disse søges aldeles ikke. — Paa Hamborg noteres 9 $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{4}$ Sk. Amsterdam 10 $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{4}$. London 12 $\frac{1}{16}$ — $\frac{3}{8}$. Paris 105. Sølvrubler 398. Hollandsk Dukat 11. 80. (Hand. Tid.)

August Heftet af politisches Journal indeholder en interessant Beskrivelse om det saakaldte Tydske Forbund, der ustridig har virket saa meget i den nu tilendebragte Kamp for Tydsklands Frihed, hvorfor den og var slig en Torn i Napoleons og hans Broder Hieronymus's Øine, at den Sidste i den westphalske Moniteur udskjød sin Banstraale imod den. Imidlertid fik man aldrig denne hellige Forening ret udspeidet. Dens Hovedsegl var en Løve, hvorover sees en Frihedshat med Aarstallet 1810 og Bogstaverne d. D. B.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Paris, d. 26 Aug. I Forgaars havde Lord Wellington, som engelsk Ambassadeur, med alle de Høitideligheder, som tilkomme en Gesandt, sin Tiltrædelsesaudients hos Kongen. — Lord Wellington har kjøbt Prindsesse Borgheses Hotel i Forstaden St. Honoré. — Kong Ferdinand VII har ladet tilstille Paven et Memoire for at erholde hans Betænkninger over adskillige mildere Indretninger ved Inquisitionen. — Lord Castlereagh er kommen hertil. — I Gaar blev St. Ludvigsfest paa det festligste her høitideligholdet. Kongen modtog i Tronsalen en Mængde Personers Lykønskning og Hylding, og spiste derpaa med den Kongelige Familie ved aabent Taffel. Om Aftenen var Paris illumineret. Hertugen af Wellington tilligemed alle Officiererne i hans Følge bivaanede Festen, hvorved ogsaa alle herværende franske Marschaller vare nærværende.

Paris, d. 27 Aug. Abbé de Gallois de la Tour, som først nylig er kommen herover fra Engelland, har af Hans Majestæt faaet Befaling at reise til Triest, for at overbringe hertil de derværende jordiske Levninger af Kongens Tanter, Prindsesserne Adelaide og Victorine af Frankrig. Førstnævnte døde i Aaret 1799 af Kummer og de Besværligheder hun havde udstaaet paa sine mange Reiser; Aaret efter fulgte hendes Søster hende i Evigheden. Prindsesse Adelaide var 68, Prindsesse Victorine 70 Aar gammel. — Man gjør den Bemærkning, at især Medlemmerne af den gamle Adel faae St. Ludvigskorset, og Medlemmerne af den nye fornemmelig Æreslegionens Decoration. — Breve fra det gode Haabs Forbjerg sige: at man nu der gjør Foranstaltninger til at Skibene herefter ene skulle anløbe Simons Bay. Som bekjendt var før Halvdelen af Skibene i denne Bay, og den anden Halvdeel i Taffelbay. Det bliver for kostbart at vedligeholde begge Etablissementer; derfor har man bestemt Simons Bay ene til dette Øiemed. Ostindiefarerne skulle og herefter anløbe denne Bay, istedet for St. Helena.

Madrid, den 12 Aug. Øerne i det middellandske Hav tiltrække sig nu særdeles Opmærksomhed. Kong Carl IV vil nedsætte sig med sin Familie paa Majorca. Fredsfyrsten forbliver i Rom. — Munkene prædike med lige Heftighed imod Cortes's Venner og Kong Josephs Tilhængere. Nylig blev i Madrid et Fruentimmer myrdet efter en Prædiken, hvori en Munk betegnede som en Gjenstand for timelig og evig Fordømmelse de Fruentimmer, der havde optaget franske Moder, men især dem, der gik med gjennemsigtige Slør. En agtværdig Familiemoder, Sennora Duro, som gik forbi Kirken i det Øieblik da Tilhørerne gik ud, blev bragt af Dage paa den skrækkeligste Maade.

Gibraltar, den 28 Juli. Det herfra udbredte Rygte, at franske Skibe med hvidt Flag ikke maa løbe ind i spanske Havne, har ikke stadfæstet sig.

Neapel, den 14de August. Vor Moniteur indeholder en lang Artikel om en Sammensværgelse, som den bekjendte Prinds Moliterno, efterat være ankommet til Rom i Begyndelsen af Juli Maaned uden at kunne erholde Pas til Neapel, derfra har begyndt at stifte i Ancona og Abruzzoerne. Men Regjeringen, hedder det, var altfor overtydet om Nationens Stemning, og at den ikke vilde deeltage i de moliternoske Rænker, til at den ikke skulde foragte samme. Imidlertid ere de Svage eller Uvidende blevne advarede ikke at lade sig føre bag Lyset.

Wien, den 27de August. Den 3die dennes holdt Grev Sauran, som befuldmægtiget Keiserlig Hofcommissair, under Canonernes Torden sit høitidelige Indtog i Triest, som om Aftenen var illumineret. — Dagligen ankomme hertil Deputerede til Congressen, og Leien stiger bestandig mere i Prisen. Fra Hannover er ankommen Hr. v. Martens og fra Paris den frie Hansestad Hamburgs Syndikus Hr. Dr. Gries.

Schweiz, den 24de August. Under 13de d. have Gesandterne fra Østerrig, Rusland og Storbrittanien tilkjendegivet Landdagen Deres Mishag over de Tvistigheder, som endnu uophørlig herske mellem enkelte Cantoner. For at befrie Schweiz fra et trykkende Aag (hedder det i Noten) havde de Allierede fægtet for det. Schweiz maae udgjøre en forenet Forbundsstat uden Sønderlemmelse, og man venter at det nu under Wienercongressen vil antage en mere passende Stilling.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Ellevte Aargang. No. 74.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Tirsdagen den 13 September 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Foruden Paven forherligede adskillige, tildeels indbudne, tydske Fyrster og de overordentlige Gesandter fra Andre Kroningsfesten. Blandt de sidste var ogsaa en preussisk. Statens første Embedsmænd og de offentlige Authoriteter vare indbudne til denne Fest; dog savnedes Nationalinstitutet blandt de Indbudne, formodentlig fordi det viste sig utilbøieligt til at stemme for den arvelige Keisermagt. Den Menneskevrimmel, som denne Høitidelighed havde trukket sammen fra Frankrig, Tydskland, Holland, Schweiz og Italien, overgaaer al Forestilling. Notre-Dame Kirken, dette herlige gothiske Mindesmærke fra det trettende Aarhundrede, blev indrettet til Kroningen, og, for at vinde Plads, blev ikke allene indvendig alle Sidealtere og Rækværker tagne bort, men ogsaa et Capel og adskillige Huse nedbrudte, for at indrette en stor Plads for de Militaircorps og den Deel af Kroningstoget, som ikke kunde rummes i Kirken selv. Mod Erindringer fra Revolutionens blodigste Dage syntes man saa aldeles ligegyldig, at man paa Grevepladsen, hvor Ludvig den Sextende maatte blode for Tidsalderens Raserie, og hvor den samme Guillotine, der havde dræbt saa mange Uskyldige, saa mange af Frankrigs herligste Mænd, endnu bestandigen modtog sine Offere, at man paa denne rædsomt minderige Plads indrettede en Træforhøining, hvorfra Keiserparret og hele Hoffet kunde ved den Fest, som Staden gav Monarken, være Tilskuere ved et Fyrværkerie. Blandt de øvrige Tilberedelser udmærkede ogsaa Keiserens Vogn og Kaabe sig. Den sidste var af Silkefløiel, af Amarantfarve, heel besaaet med Bier, broderede i Guld; thi man vilde historisk bevise, at Lilierne i det gamle franske Vaaben vare komne deri ved en uduelig Konstner, men have oprindelig været Bier. Keiserindens Klædning var heel broderet med Sølv og Demanter; i Beltet en bred Række Roser af Demanter; Halsbaandet og Diademet var sammensat af de største Brillanter. Diademet allene skal have kostet tre Millioner. Enhver, som var tilstede ved Kroningen, maatte være iført en broderet Kjole, og Damerne klædt i sort Fløiel. Hele Kroningsceremonien med Ornaterne, Bygningsanstalterne, Fyrværkerierne ꝛc. skal have kostet 80 Mill. Fr.

Kroningsfestens Høitideligheder begyndte egentlig allerede den 25de November, paa hvilken Dag Marschal Murat med et glimrende Følge red til Raadhuset, for at hente sin Fuldmagt som Gouverneur i Paris. Han var klædt i de forrige franske Marschallers Dragt: en paa alle Sømmer broderet Kjole af mørkeblaat Fløiel. I det bekjendtgjorte Kroningsceremoniel var alting saa smaalig og nøiagtig bestemt, at man endog læste blandt Forskrifterne: "Her istemme de Tilstedeværende: "Leve Keiseren og Keiserinden!"" — Den 1ste December om Morgenen drog Senatet høitideligen

til Tuillerierne, for at overbringe Keiseren Senatusconsultet angaaende Stemmingen om det arvelige Keiserdømme. Af 3,524,254 Borgere, som havde givet deres Stemme, havde 3,521,675 erklæret sig for Arveligheden. Mærkværdigt er det, at der paa Øen Elba, blandt 2,312 Stemmer, vare 100, som erklærede sig mod Arveligheden, og at blandt disse vare 60 Militairpersoner, medens i Departementer, der især havde været Skuepladsen for Borgerkrige, kun de færreste stemte Nei; saaledes talte man i Vendée kun 7 benægtende Stemmer. — François de Neufchateau holdt ved denne Leilighed en Tale, hvori han sagde: "at ved Napoleon var Republikens Skib kommen i Havn; at Ordet Republik vel kunde fornærme en sædvanlig Monarks Øre, men ikke den, hvis Genie lader os nyde Tingen i den Sands, hvori den hos et stort Folk er tænkelig; at dersom en Republik havde været muelig i Frankrig, saa havde Napoleon stiftet den ꝛc. Keiseren svarede: "Jeg bestiger den Trone, paa hvilken Senatets, Folkets, og Armeens eenstemmige Ønske kalder mig, med et Hjerte, ganske gjennemtrængt af Følelsen for hiint store Folks Bestemmelse, som jeg oprindelig midt fra Leirene hilsede med Navnet det store. Fra mine Ynglingsaar af tilhørte alle mine Tanker det, og jeg tør sige: mine Glæder og mine Lidelser have ikke mere nogen anden Kilde end mit Folks Lykke og Ulykke. Mine Efterkommere ville længe hævde denne Trone: i Leirene de første Soldater og stedse beredte til at opoffre deres Liv for Fædrenelandet; som Øvrighed ikke glemmende at Foragt mod Lovene, og den selskabelige Ordens Rystelselse kun ere Svaghedens og Ubestemthedens Værk. De, Senatorer, ville efterlade Deres Efterkommere Deres Aand ꝛc."

Den 2 Dec. fandt Kroningen Sted. Allerede førend Dagen grydede løde Canonernes Torden, som fra Time til Time blev gjentagen. Alle Gaderne fra Tuillerierne til Domkirken bleve besatte med to Rader nyklædte Infanterister.

For at give denne Høitidelighed alt mueligt Præg af Oldtidens Ærværdighed, red foran Paven, efter gammel Skik, en Geistlig, iført en bruun Kappe og bærende det pavelige Kors, paa et Æsel. Men dette pudseerlige Optog frembragte en ganske modsat Virkning end man havde ventet. Istedet for at tænke sig tilbage i Carl den Stores Tidsalder, forfulgte Hoben denne Forrider med den lydeligste Latter, som end ikke den hellige Faders Nærværelse eller Handlingens Vigtighed kunde standse. Endnu værre end den ridende Geistlige gik det Æselet. Medens Ceremonien fuldførtes i Kirken i stille Høitidelighed, stimlede Folket uden for med største Kaadhed til, for at see og kysse Æselet. Det arme Dyr døde nogle Dage derefter af Følgerne af denne Mishandling. Dette i sig selv ubetydelige Træk viser imidlertid, at det hele Tog, med al den Pragt og Høitidelighed, det blev udført, gjorde intet synderligt Indtryk paa Mængden.

Hykleriet, som altid er beredt til at forgude den i hvis Hænder Lykken har givet Magten, bluedes ikke ved at fortælle i offentlige Blade, "at den tykke Taage, der formørkede Luften, forsvandt, da Napoleon lod sig see. Dagens Himmellys — hedte det — havde, imod Forventning, unddraget sig en sædvanlig mørk Aarstids Herredømme, for at forherlige en saa skjøn Fest." — I Paris vare ialt opstillede 40,000 Mand, og allene det Cavallerie, der aabnede de Tog, der ledsagede Keiseren, beløb sig til 8000 Mand; uden Tvivl var man ikke saa ganske sikker paa hvad der muеligen kunde hænde, men i Spidsen for en Armee af 40,000 Mand havde Napoleon intet at frygte. — Paa det Folket ret tydelig kunde see Frugten af fjorten blodige Revolutionsaar og saa mange uerstattelige Offere, var den Vogn, hvori Keiseren og Keiserinden med Prindserne Joseph og Ludvig sadde, næsten ganske af Glas i de øvre Dele, og paa det enhver kunde have en levende Erindring om hans Erobringer, blev Vognen trukken af 8 med Guld og Fjere bedækkede Skimler fra de hannoverske Stalde. Dette asiatiske Pragttog gik meget langsomt, thi Kl. 10 satte det sig i Bevægelse, og først Kl. 12 traadte Napoleon ind i Templet, iført det Keiserlige Ornat, og efter ham Keiserinden i blændende prægtig Paaklædning. Efter hende fulgte Prindsesser, der holdt hendes Slæb. Rigsklenodierne bleve baarne af 5 Marschaller og 1 Oberst. Carl den Stores Krone bar Kellermann, hans Scepter Perignon, hans Sværd Lefevre, Halsbaandet Bernadotte, Keiserens Ring Oberst Beauharnois og Rigsæblet Berthier. Keiseren og Kei-

serinden gik under en af Domherrer baaren Himmel hen til Choret og satte sig i Lænestole medens 4 Musikchorer, besatte af 500 af Parises fortrinligste Tonekonstnere, opførte en fortryllende Musik. Efterat Paven havde salvet Keiserparret, og indviet Kronen, Kaaben, Ringen og Sværdet, tog Napoleon Kronen fra Alteret, og satte sig den selv paa Hovedet. Derpaa paasatte han ogsaa Keiserinden den for hende bestemte Krone. Nu førte Paven de Kronede til den store Trone ved Enden af Kirken, forrettede en Bøn, kyssede Keiseren paa Kinderne og sagde, henvendende sig til de Tilstedeværende: Vivat Imperator in æternum! og de Tilstedeværende raabte, efter Befaling, leve Keiseren! Ceremonien endtes med, at Keiseren med Haanden lagt paa Evangeliet, aflagde den i Constitutionen foreskrevne Eed. Adskillige festlige Dage paafulgte, og Fryd og Gammen herskede over hele Keiserstaden. Ved denne Leilighed sagde Napoleon i en Tale til Municipalbetjentene: "at han i Slagene, i de største Farer, paa Havet, ja endog midt i Ørkenerne bestandig har havt denne Europas store Hovedstads Omdømme for Øinene, næst efter Efterverdenens for hans Hjerte almægtige Stemme." Enten maa man antage, hvad man ikke bør, at Napoleon ei kjendte det forunderlige Uhyre der har gjort sig skyldig i Frankrigs største Forbrydelser og altid forberedt dets Ulykker — Paris — eller og maa man troe, at det Keiseren her sagde til denne Stads Berømmelse, var sagt paa Skrømt; thi hvilken tænkende Mand kunde vel for Alvor sætte mindste Pris paa det letsindige og blodtørstige, snart terroristisk republicanske, snart machiavelsk aristocratiske Parises Dom? — Kroningsfesten var nu tilendebragt, og enhver drog nu hjem. Kun Paven blev tilbage i Paris, men uden dog at have udrettet for den catholske Religion hvad han oprindelig ventede. (Fortsættes.)

Om Agerdyrkning og Landvæsen.

Af Pastor Wedel i Ewerdrup.

61.

At Bonden giver Tiende og skal lade tælle, er en stor Skade for ham og Sinkelse! — saa er Dagens Tone. — men det er stor Gavn for det

Almindelige, at der tælles. Sætningen synes vel paradox, men skal befindes at være Sandhed. See f. Ex. til de Bønder, der ere akkorderede om alle tre Tiender og kan følgelig indhøste naar de ville; de jage det afmeiede Sæd sammen i Hobe, kjøre det hastig ind, og glæde sig over, at de snart kunne faae Ageren tom og Avret opgivet. Det halvtørre Korn mugner i Straaet og Axene, give en suur Damp fra sig, bliver ladebrændt, og som oftest uduelig til Kjøbmanden, just fordi Bonden ilede saa overmaade meget at faae indhøstet. Dette kunde slet ikke skee naar Tælningen skal foretages, da Tiendetageren ikke tillader, at hans Anpart indføres før Straae og Sæden er tørt, af Frygt for at saa stor en Samling af Tiende ellers saa saare let kan blive beskadiget, ladebrændt og uduelig til Salg, ja uduelig baade til Brød, Øl og Gryn. Bonden maa ofte give Tid, indtil Tiendetageren seer af alle Omstændigheder, at Sæden er tjenlig til at indføres. Hvor skadelig bedærvet Korn er til Huusholdningen, hvor mange Sygdomme derved foraarsages blandt Almuen, behøver man ikke at fortælle, da især den Sagkyndige veed det meget som derom kunde siges, men andre derimod ansee visse Epedemier som blot tilfældige, uden at tænke paa den sande Aarsag. Men Forpagtere og Præster ere dog ingen Tiende-Anordning underkastede. — Meget vel. De fleste iblandt dem kjende dog hvad der udfordres til Kornets Modenhed, Tørhed og den passende Tid til at indføre samme, som Almuen just ei har saa fuldkommen Indsigt udi, og altsaa kan man ei gjøre Henregnelse fra disse til den simple Bonde. — Ja, ja! her hører man atter en Præst at tale for Tælningens Vedbliven; just fordi han selv er Tiendetager. — Om Forladelse: mig er denne Sag saare ligegyldig; jeg er accorderet i Skjeppen med Sognets Bønder, og tæller ikke. Men at Tælningen i det Hele tage, gjør saa stor Skade, som mange indbilde sig, der ei kjende det Almindeliges Vel, derom kan jeg ingenlunde faae Overbevisning, om endog et Dosin Cameralister ville med Pennen gjøre mig samme indlysende, fordi de have læst meget derom. Men Erfaring og Prøve kan dog maaskee holde Ligevægt med den blotte speculative Theorie; thi meget skrives herligt og stort og djærvt; men i Udøvelsen mislinger ofte.

Indenlandske Efterretninger.

Altona, den 8de September. I Aften Kl. 10 ankom Hs. Majestæt under Folkets Jubel hertil paa sin Reise til Wien. Det behagede Allerhøistsamme at tage ind i det rainvillieske Hotel. Hele Staden er illumineret. (Stats-Tid.)

Igjennem det danske Cancellie er følgende kongelige Reskript blevet udfærdiget til samtlige Collegier og Departementer, som have umiddelbart Referat til Hs. Majestæt Kongen. Da Statens Anliggender fordre, at Vi paa nogen Tid foretage en Reise i Udlandet, saa ville Vi herved allernaadigst have Vore Collegier og Departements, tilkjendegivet hvorledes Samme i Vor Fraværelse sig allerunderdanigst have at forholde saavel i Henseende til de Sager, den enten umiddelbart eller og i Vort Geheime-Statsraad Os burde foredrages, som i Henseende til disse Sagers Expedition.

1) Forestillinger og Betænkninger af saadan Beskaffenhed, som de, der hidindtil have været Os umiddelbart forelagte, skulle, saafremt de ikke taale at udsættes, tilsendes Os.

2) Alle de Sager, som i Vort Gehime-Statsraad pleie at refereres, bør, som sædvanligt foredrages i bemældte Vort Raad, hvor Hendes Majestæt Dronningen i Vor Fraværelse tager Forsæde, og, i Tilfælde at Stemmerne maatte være lige, ved sin Stemme afgjør hvad i Statsraadet bør afgjøres.

3) Sager, der angaae Frihed, Liv eller Ære, kunne, naar de Paagjældende enten af Vor Høieste-Ret eller fra anden Domstoel ere indstillede til Benaadning, afgjøres ved Statsraadets Beslutning. Hvor derimod ingen saadan Indstilling er skeet, eller hvor der gives ulige Meninger om Benaadning kan finde Sted, bør Sagen foredrages Os tilligemed Statsraadets derom yttrede Formening.

4) Med Anordningers Udstedelse bør det beroe indtil Vor Hjemkomst. Skulde derimod indtræffende Omstændigheder gjøre en midlertidig Forandring eller nærmere Bestemmelse i de nu gjældende Anordninger nødvendig, bør saadan Forandring eller Bestemmelse, efter at være i Statsraadet bifaldet, igjennem vedkommende Collegium kundgjøres ved Placat enten i Vort Navn eller i Følge den Myndighed, Collegiet af Os er tillagt.

5) De Expeditioner i de Sager, som ikke, efter det Foregaaende, bør tilsendes Os, og hvortil Collegierne ei Selv ere bemyndigede, udfærdiges i Vort Navn og forelægges Hendes Majestæt Dronningen til allerhøieste Underskrift i det Geheime-Statsraad, og Formen af saadan Underskrift vil blive: "Under Hs. Majestæt Kongens Fraværelse i Allerhøistsammes Navn."

6) Samtlige Collegier og Departementer have ugentligen at meddele Hendes Majestæt Dronningen den Extract af Sagerne, som ved hvert Referat i Vort Statsraad hidindtil er bleven Os allerunderdanigst forelagt. — Dermed skeer Vor Villie. Befalende Eder Gud! — Skrevet paa Vort Slot Frederiksberg, den 5te Septbr. 1814.

Anordning for Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark. (Fortsættelse; see No. 72.)

§. 23. Der skal i Skolerne underviises i Religion, Skrivning og Regning, samt Læsning; ogsaa bør Skolelærerne veilede Børnene til ordentlig Sang. — Ved Læsningen skulde fornemmeligen saadanne Bøger benyttes, som kunne give Anledning til at danne Børnenes Sindelag, og som indeholde et kort Begreb om deres Fædrenelands Historie og Geographie, samt meddele dem Kundskaber, der kunne tjene til Fordommens Udryddelse, og blive dem til Nytte i deres daglige Haandtering; og bør der ved al Underviisning søges Leilighed til passende Forstands-Øvelser for de Unge. — I de Skoler, hvor Lærere, der ved de af Os allernaadigst autoriserede Skolelærer-Seminarier have nydt Underviisning i Gymnastik eller paa anden Maade have erhvervet sig den Duelighed, som udfordres til deri at give Underviisning, ere ansatte, skulle Børnene veiledes af Skolelærerne til gymnastiske Øvelser, saasom Løbe-, Springe-, Klavre-, Svømme- og militaire Øvelser. Til disse Øvelser bør, naar den iøvrigt befalede Skoleunderviisning er tilendebragt, anvendes, saavidt Veirliget det tillader, een Time dagligen, saaledes at hver Classe af Skolebørnene heri nyder ugentligen Underviisning i 3 Timer; dog at Børnene af øverste Classe, efter den i §. 13 indeholdte Bestemmelse, fra 1ste Juni indtil Høstferierne ikkun nyde denne Underviisning 2 Timer ugentligen; og bør iøvrigt til Svømmeøvelser, forsaavidt Leilighed dertil gives, efter Sognecommissionernes paa de locale Omstændigheder grundede Bestemmelser, nogle Eftermiddage om Sommeren anvendes. — Ved enhver

Skole bør, saavidt Omstændighederne tillade, anskaffes en Plads af 800 til 1200 □ Alen, som jevnes, og ved Belægning med Sand eller paa anden hensigtsvarende Maade, gjøres skikket til gymnastiske Øvelser; ogsaa bør de allernødvendigste Apparater til saadanne Øvelser, ved enhver Skole, hvor Gymnastik indføres, anskaffes efterhaanden paa Skolecassens Bekostning. — De blandt Skolelærerne, som give Skoleungdommen hensigtsvarende Underviisning i gymnastiske Øvelser, og tillige udmærke sig i de øvrige Dele af Skoleunderviisningen, samt Skoledisciplinen, bemyndiges Amtsskoledirectionen til, engang om Aaret, at opmuntre ved extraordinaire Belønninger af indtil 20 Rbdlr. S. V.

§. 24. Til Skolens første eller nederste Classe høre alle smaae Børn, (dog intet Barn, som er yngre end 6 Aar), tilligemed de Børn, som ikke endnu have lært at læse tydeligt, og at skrive Tal og Bogstaver, samt ikke have gjennemgaaet Luthers Catechismus og de vigtigste bibelske Historier. — I den anden eller øverste Classe optages de, der have erhvervet forommældte Kundskaber. Saafremt de imidlertid ere under 10 Aars Alder, overlades det til Skolecommissionens Skjønnende, hvorvidt de, denne unge Alder uagtet, maae optages eller ikke.

§. 25. Børnene skulle 2de Gange om Aaret, nemlig i April og Octobr. Maaneder, i den for Sognet anordnede Skolecommissions Nærværelse, offentligen overhøres, og gjøre Rede for, hvad de have lært. Ved saadan offentlig Prøve, som bør afholdes paa den af Amtsskoledirectionen opgivne Maade, og i alle Skoler være fuldført forinden 1ste Mai og 1ste Novbr., skal det paaskjønnes, hvilke der i hver Classe have lært meest, og hvis Flid, Sæder og Opførsel have været de bedste, saavelsom hvorvidt de, der ville udskrives af Skoleprotocollen, have erhvervet de fornødne Kundskaber, eller om de behøve endnu at forblive i Skolen. Lister over disse Examiners Udfald bør indsendes til Amtsskoledirectionen, tilligemed de iøvrigt befalede Beretninger. — Og maa intet Barn antages til Confirmation, førend Skolecommissionen, ved den afholdte Halvaars-Examen har fundet, at det kan udskrives af Skolen, og intet Barns Skolegang ophøre, førend det har været til Confirmation, med mindre at Barnet er 13 Aar gammelt, og tillige ved de i denne §. ommældte offentlige Overhørelser befindes, at have de i §. 23 befalede Kundskaber fuldkomment inde; i hvilket Tilfælde det, efter Commissionens Bestemmelse, fritages for den almindelige Skolegang, uagtet det, formedelst Alderen, endnu ikke kan antages til Confirmation; dog saaledes, at det indtil Confirmationen, skal være pligtigt til at besøge Skolen 2de Dage maanedligen, for at repetere, hvad det har lært.

(Fortsættes.)

Kjøbenhavns Børs den 13 September.

Cours. Hamb. *à vista* 550. London 2 M. 21⅞ Rbd. Amsterdam 2 M. 508⅓. Spec. 550. — Specier solgtes til 33⅛ Rbmk., for Committeesedler blev givet 64 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Da Hertugen af Angouleme — som i denne Tid saa tidt omtales — blev født i Aaret 1775, opstod en Tvistighed med Prindserne af Blodet, som gjorde Vanskeligheder, ved at erkjende ham for en kongelig Høihed; de paastode, at en Konges Sønnesøn allene havde Ret til denne Benævnelse, men som ikke kunde udstrækkes til Sønnesøns-Sønner. Men, da man gjorde dem grundige Modforestillinger indsaae de deres Vildfarelse. I samme Anledning bestemtes tillige: at man ikke skulde aabne begge Fløidørrene naar Prindserne af Blodet vilde besøge den unge Hertug, og at der heller ikke skulde sættes nogen Armstoel til dem hos ham, men derimod skulde begge Fløidørrene aabnes, naar han blev baaren hen til Kongen. (Iversens Av.)

De Herrer Verdensforbedrere klage over Menneskenes Træghed omtrent af samme Grund, hvorfor Aagerkarlene altid klage over næringsløse Tider, og det især naar Tiderne er allerbedst. Det er naturligt, at en Mand der er sig bevidst, at han har gjort et herligt Udkast til Forbedringer af et heelt Folks Tilstand, ønsker gjerne at see sit Ideal realiseret: ligesom En, der har skrevet et Skuespil, ønsker at see det opført; alle Hoveder mener han, skulde altsaa hurtig dreje sig efter hans, og alle Arme roe efter hans Vink. Gjøre de det ikke (som da gjerne er Tilfældet) saa skjænder han paa Menneskenes Træghed; og det er tilgiveligt, thi han taber derved. Men denne samme Træghed beskytter Folk for den Fare,

hvert Øjeblik at blive Offere for et Projekt og for uvidende Adepters foregivne Forbedringer; og dette kan vel og tilgives dem, fordi de vinde derved. Thi sielden betaler det 10de Projekt, om det og slaaer ind, Skaden, de 9 feilslagne have gjort. — Wieland. (S. Bl.)

I Leyden boede i fordum Dage en Skomager, som skjøndt selv ulærd dog fandt stor Fornøjelse i lærde Krige. Naar der disputeredes ved Universitetet, indfandt han sig altid. Endelig spurgte En ham: om han forstod Latin? "Nei — svarede han, og skjøtter heller ikke om at lære det." — Hvorfor kommer Han da saa flittig der hvor man ikke taler andet Sprog? — "Fordi jeg har min Fornøjelse af at bedømme Stridighederne." Hvorledes kan Han bedømme dem, naar han ikke forstaaer hvad der tales? "Jeg har saa min egen Maade, at dømme paa, hvem der har Ret." — Hvilken da? — "Ja, naar jeg seer En bliver bister, saa slutter jeg, at han ingen Grunde har mere!" — (Det vilde udentvivl ikke være afvejen, om En og Anden heftig Disputator lagde dette paa Hjerte, og indsaae, at han i fornuftige og sindige Folks Øjne skader endog en god Sag, ved at slaae om sig med Grovheder, som ikke gjør nogen Ting indlysende, uden hans eget egoistiske Rethaverie og Mangel paa Levemaade. Naar det imidlertid kun er Disputatorens Øjemeed at beholde det sidste Ord, kan man ikke nægte denne Disputeremaade jo er ganske hensigtspassende. Thi — som Danske Tilskuer engang saare rigtigen anmærkede — naar Modparten har hørt Ens Mening, og saa strax begynder med, at erklære Dem der tænke saaledes for Dosmere og Kjeltringer, saa kan denne Bevisførelse kun besvares med et Knortekjeps-Argument eller en Ørefigens-Syllogisme, og da Folk af en agtbar Alder og borgerlig Stilling ikke just pleje være meget øvede i eller villige til at anvende disse, lade de gjerne Skraaleren staae og vrøvle sig lænds for Hvem der vil høre ham.) (S. Bl.)

Medlemmerne i det tydske Forbund (see forrige No.) vare deelte i dem af første og anden Grad. Efter Lovene maatte Enhver, som optoges i første Grad, aflægge Eed om Taushed i Henseende til Alt, hvad han erfarede eller som blev ham overdraget. Det maatte staae Enhver frit for at forlade Ordenen, naar han vilde; men han maatte ikke aabenbare sig for andre end den saakaldte Øverste, som havde optaget ham, og af denne alene var han pligtig at modtage nogen Befaling. Der var sat Dødsstraf paa at røbe noget om Ordenen, og intet Tilflugtssted i Verden kunde beskytte Forræderen for det mægtige Forbunds Hævn. Intet Medlem havde noget at betale; men alle Udgivter i Ordenens Tjeneste skulde godtgjøres ham af hans Øverste. Ordenens egentlige Øiemed var allene den Øverste bekjendt. Enhver, som optoges, maatte tilstille sin Øverste et Aftryk af sit Vaaben med sit fulde Navns Underskrivt og Datum, hvorimod han igjen modtog et Charte med Ordenstegnet, som han stedse maatte føre hos sig paa Reiser i Ordenens Ærender. Brødrene af anden Grad, eller Øversterne, havde desuden særskilte Pligter og blev meddeelt et Alfabet, hvori han modtog alle Ordre til Udførelse. Det tydske Forbunds Formaal er Frihed, det vil sige Troskab imod de gamle Fyrster eller forenet Anvendelse af alle Kræfter til at løsrive sig og Fødelandet fra alle fremmede Lænker. Hvo, som ikke vil bidrage hertil, lover Taushed og har intet videre med Ordenen at gjøre. Stemplet for enhver Provinds adskilte sig blot ved Provindsens Begyndelsesbogstav, f. Ex. d. W. D. B. (den Westphalske Tydske Forbund) ꝛc. Foruden alle Bogstavtegnene indeholdt Alfabetet særskilte Tegn for Polen, Engelland, Italien, Frankrig og Tydskland, samt Tegn for første Grad, for en Øverste, for Stempelføreren og for hele Forbundets Øverste. (Hempels Avis.)

Rom, den 10de August. Den mærkværdige Bulle, som Paven den 7de d. udgav om Jesuiterordenens Gjenoprettelse indeholder i det Væsentligste Følgende:

"Pave Clemens den 15de ophævede Jesuiterordenen; men under 11te August Aar 1800 ansøgte Keiser Paul Hs. Hellighed om at den igjen maatte blive oprettet i hans Rige. Denne Bevilgning udstædtes den 7de Marts 1801. Pater Karen stod dengang i Spidsen for Jesusselskabet i Rusland, og blev udnævnt til dens General. Kort derefter (hedder det endvidere i Bullen) anholdt Vor elskede Søn i Jesu Christo, Kongen af begge Sicilierne, Ferdinand, ligeledes hos Os om Tilladelse til

at gjenindføre Jesusselskabet i sine Stater, da han, Kongen, var fuldkommen overbeviist om, at Jesuiterne vare de dueligste Lærere, til at danne Ungdommen til christelig Fromhed og til Guds Kirke, som er Begyndelsen til al Viisdom. Vi udgav desaarsag under 30te Juli 1804 for Kongeriget begge Sicilierne den Forordning angaaende Jesusselskabets Gjenoprettelse, der var givet Rusland. Den catholske Verden forlanger eensstemmig at Jesusselskabet skal indføres paa ny. Fra alle Sider ere de inderligste Bønskrivelser besangaaende indkomne til Os. Vi vilde begaae en stor Forbrydelse mod Gud, dersom Vi i de for den christelige Republique saa farlige Tider forsømte den Bistand, som den Allerhøiestes Forsyn skjenker Os, og om Vi, som befinder Os i den hellige Peters Baad, der omdrives af bestandige Storme, aflode at bruge de kraftige Hjelpemidler, som tilbyde sig af sig selv, for at gjennemskjære Bølgerne i et stormende Hav, der hvert Øjeblik truer med Skibbrud og Undergang. Bevæget af saa mange og mægtige Grunde have Vi besluttet nu at udføre det, som Vi gjerne vilde have gjort i Begyndelsen af Vort Pontificat. Alle de Forrettigheder, som ere blevne tilstaaede Jesusselskabet i Rusland og Kongeriget begge Sicilierne, bevilges det derfor og i Vor hele geistlige Stat og i alle andre Stater, i det Vi intet ivrigere ønsker end at dette Selskab stedse maa vorde stærkere. Clemens den 15des, høistsalig Ihukommelses, Brevet af 21de Juli 1773, hvorved Jesusselskabet ophæves, bliver hermed tilbagekaldt. Skulde Nogen understaae sig at ville overtræde nærværende Forordning, da vil han paadrage sig den Almægtiges og de hellige Apostler Petri og Pauli Vrede. — Givet i Rom Aar efter Christi Fødsel 1814, i Vor Pontificats 14de Aar." — Overskriften over denne Bulle lyder saaledes: Pius, Biskop, Herrens Tjeneres Tjener &c. — Nogle af vore Blade paastaae, at dersom Jesuiterordenen ikke var bleven ophævet, vilde mangen Ulykke, som i nyere Tider er truffen den hellige Stoel og Christenheden, været forebygget. — Til mange europæiske Hoffer ere Courerer afsendte med ovenstaaende pavelige Bulle. (Lüb. Av.) — (Jesuiterne ere egentlig Geistlige i den romerske Kirke, som det Tridentinske Concilium kalder Clericos regulares; deres Stifter var Ignatius Loyola, en Spansk Adelsmand, som 1534 ombyttede den verdslige Krigstjeneste med den geistlige Stand. Pave Paul III stadfæstede Ordenen 1540, og af de følgende Paver er den meddeelt herlige Privilegier. Til de 3 almindelige Klosterløvter, Armod, Lydighed og Kydskhed, tilføie de endnu et fjerde, nemlig at lade sig bruge til Missioner, og at befordre den romersk-catholske Kirkes Tilvext. Efterat denne Orden længe havde udmærket sig fremfor alle andre ved mangehaande Stridigheder, som den førte med andre i den katholske Kirke, nærmede sig den Catastrophe, hvis Anledning var: de Franske Jesuiters Kjøbmandskab og en deraf fremkommen Proces ved det Pariser Parlament; deres farlige Grundsætninger og deres umættelige Stræben efter Magt, Rigdom og Herredømme, som bestandig blev mere bekjendt. Fra 1762—64 blev ved Parlamenter i Frankrig hele den Jesuitiske Forfatning i dette Rige ophævet og Ordenen bandlyst. I Aaret 1767 bleve de fordrevne fra alle Spanske Stater i Europa og Amerika, og ifølge det Kgl. Statsraads Befaling af 2 April s. A., maatte de aldrig mere nogen Tid komme ind i Riget. Ogsaa bleve alle deres Godser confisquerede. En lige Ulykke mødte dem 1768 i Kongeriget Neapel; den 7 Februari s. A. fordreves de fra Hertugdømmerne Parma og Piacenza, og kort derefter fra Øen Malta. Paa de alvorligste Forestillinger af de bourbonske Magter, især Spanien og Frankrig, kom det endelig saa vidt, at Clemens XIV. (Pave Ganganelli, af Franciscanerordenen) formelig ophævede Ordenen 1773. Deres Antal ansloges den Gang til noget over 20,000. Imidlertid var endnu før Ordenens Ophævelse 6 Jesuitercollegier og Missionshuse, som hørte til Provindsen Masuren, ved Polens Deling kommen under Russisk Herredømme. Under Ruslands Beskyttelse og ifølge en pavelig Fuldmagt gav Erkebiskopen af Mohilow 1779 Tilladelse til et Noviciats Aabning, og 1782 udnævnte de i hine Egne værende Jesuiter den hidtilværende Viceprovindsial til General-Vicarius med al den Myndighed, som ellers Generalen eller Ordenens uindskrænkede Overhoved havde udøvet. Efter ham fulgte 1785 G. Lernkiewitz i samme Egenskab, som altsaa var at ansee som Overhovedet for den i visse Maader endnu vedvarende Orden. — Fortsættes.)

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Paris, d. 30 Aug. Paa St. Ludvigsdagen forrettede Prindsen af Condé, der stod bag Hans Majestæts Lænestoel, Functionen som det Kongelige Huses Overhofmester. Ved Siden af denne næsten 80aarige Prinds stod hans Søn Hertugen af Bourbon. — Commandeur Ruffo er ankommen fra London til Paris, og afgaaer som Kongen af Siciliens Befuldmægtigede til Congressen i Wien. — Da alle Udlændinger ere blevne udelukkede fra Embeder i det Neapolitanske, saa have allerede over tusinde saadanne forladt de neapolitanske Stater. — Marschal Davoust opholder sig endnu bestandig paa sit Gods i Savigny, fire franske Mile fra Paris.

Paris, d. 31 Aug. De 10,000 Spaniere, som befinde sig her, blive sædvanlig kaldte Josephinos. I Spidsen for dem staaer Exministrene Aranza og O'Farill. De paastaae, at Carl den Fjerdes Frasigelse ikke har været frivillig. — 72 franske Officierer ere, efter nogle Blade, seilede til America, for at tilbyde Præsident Maddison deres Tjeneste. — Det Vaabenforraad, hvormed Prinds Molicerno vilde bevirke en ny Revolution i det Neapolitanske, bestod af 50 Geværer. — I de forrige illyriske Provindser maa Pengeberegningen ikke længere skee i Franker og Centimer; men i Gylden og Kreutzer. — De østerrigske Tropper forlade nu det Piemontesiske. — Pressefriheden har for denne Gang, som man forudsaae, tabt sin Sag; Censurloven er bleven antaget. — Tiden vil vise om det er en politisk Forholdsregel.

Madrid, d. 18 Aug. Man taler nu om, at Sagen mod de hæftede Medlemmer af Cortes snart vil blive endt. De fornemste af dem skulle dømmes til langvarigt Fængsel. Decretet af 20 Maj bringes med stor Strænghed i Udøvelse mod dem, som uden Tilladelse vende tilbage til Spanien. De tilbagekomne Krigsfanger underkastes en "Renselse;" det vil sige: de tør ikke gjøre Fordring paa at blive ansatte forinden de have givet Prøver paa deres gode Opførsel og deres Grundsætningers Reenhed.

Gibraltar, d. 4 Aug. En Reisende, som er ankommen hertil fra Algier, beretter, at ogsaa det russiske Brigskib Speedy Reconciliation, Capitain Dahl, bestemt med Stokfisk fra Bergen til Gibraltar, er tilligemed sin Ladning af Algiererne erklæret for en Prise, Besætningen gjort til Slaver. Ladningen af Skibet Elisabet, som var bestemt fra Bremen til Cadix med Hør for 200,000 Daler, er bleven udlosset i Algier, og Skibet selv blev den 17 Juli uden Styrmand forviist fra Havnen.

Rom, d. 20 Aug. For nylig bestemtes og kundgjordes her paa en formelig Maade en Ægteskabsskilsmisse mellem en tydsk Fyrste og hans Gemalinde.

Wien, d. 31 Aug. I det Svar, som Hs. Keis. Majestæt gav de illyriske Deputerede, sagde Allerhøistsamme: "En skjøn Udsigt aabner sig for os; Europa vil nyde mange Fredens Aar, og faa ville være nok til at læge Eders Saar." — Deres Majestæter Keiseren af Rusland og Kongen af Preussen ventes her mod Slutningen af næste Maaned. Antallet af de til den forestaaende Congres ankommende Fremmede formerer sig daglig. Sir Isaac Heard, Hosebaandsordenens første Vaabenkonge, og Sir Thomas Tyewhitt, en af dens Ceremoniemestere, ere indtrufne hertil.

Ungarn, d. 28 Aug. Ifølge Efterretninger fra Constantinopel have Wechabiterne paa ny viist sig i Arabien, og deres Sect er intet mindre end udryddet. Mærkeligt er derved, at alle de Religioner, som have faaet nogen Betydenhed i Verdenshistorien, ere komne fra det røde Havs Egne til de øvrige Folkefærd. Derfra udgik Jødedommet, Christendommen, Islamismen og nu ogsaa Wechabiternes nyeste Lære.

Mayn, d. 3 September. Offentlige Blade sige, at der er foreslaaet at indbyde adskillige mahomedanske Fyrster til Constantinopel. Hensigten deraf skal være, at sikkre sig for ethvert Angreb af de christne Magter, og med forenede Kræfter at understøtte den af deres Bundsforvandte, der maatte blive angrebet af en saadan Magt. De tilføie ogsaa, at Befuldmægtigede fra Persien og Tyrkiet ville indtræffe paa Congressen i Wien.

Brandenburg, d. 3 Sept. Grev Dohna er i Begreb med at vende tilbage til sin forrige Gesandtskabspost i Kjøbenhavn. — Grev Hardenberg-Reventlow afreiser ligeledes med det første til Kjøbenhavn.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 75.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 17 September 1814.

Om Guldhusets Salg.

(Fortsættelse; see No. 67.)

I Aaret 1811 var det militaire Uldmanufacturs Production:

Officier-Klæde	77	Stykker.
ordinairt Klæde	565	—
Kirseyer	270	—
Dækkener	74	—
Jalt	986	Stykker,

eller circa 59,400 Alen.

Aaret 1812:

Officier-Klæde	159	Stykker.
ordinairt Klæde	908	—
Kirseyer	55	—
Bayer	361	—
Dækkener	290	—
Jalt	1773	Stykker,

eller circa 106,380 Alen.

Aaret 1813:

Officier-Klæde	238	Stykker.
ordinairt Klæde	1467	—
Kirseyer	98	—
Bayer	152	—
Dækkener	288	—
Jalt	2243	Stykker,

eller circa 134,580 Alen.

Uldmanufacturets samtlige Udgivter i Aaret 1813 vare 237,456 Rbdlr. $7\frac{7}{12}$ ß., og de Beholdninger, der endnu havdes ved Aarets Udgang, beløb sig til 436,858 Rbdlr. $33\frac{3}{4}$ ß.

I samme Aar havde Manufacturet 63 Væverstole i Gang, foruden 6 Væverstole i det med samme i Forbindelse staaende Børnehuus, altsaa ialt 69 Stkr., hvoraf 5 Stykker vare bestemte til fiint Arbeide, og 57 til ordinairt. Uagtet der ved Manufacturet tilvirkedes Bayer og Dækkener, der ikke medtage fuld saa megen Tid som Tilvirkningen af Commisklæde, kunde man dog ikke med Bestemthed antage flere end 34 Stkr. Væverstole i Gang, som aarlig tilvirkede:

12 fine Væve, à 18 Stkr.	216	Stkr.
57 grove dito, à 34 Stkr.	1938	—
Jalt	2154	Stkr.,

som i Gjennemsnit, beregnet til 60 Alen pr. Stke., udgjør . . 129,240 Alen. Men af adskillige Grunde kunde med Sikkerhed neppe antages aarligen flere end 122,000 Alen fuldfærdige Varer af Manufacturets egen Tilvirkning.

Ved Manufacturet havdes følgende fuldfærdige Varer og Maskiner: 63 Væverstole, 6 dobbelte Skrubbemaskiner, 11 enkelte Loquet Maskiner, 5 Sluppemaskiner, 27 Spindemaskiner og 4 Overskjærermaskiner. Ligeledes var der indrettet Plads til 3 nye Væve, som vare færdige, men endnu ikke satte i Gang, og desuden 4 Væve i Børnehu-

set. Vare disse komne i Gang, kunde Productionen været forøget med 238 Stkr. eller 141,280 Alen. Hele Productionen af Uldmanufacturet, med de Væverstole, det havde i Gang i Tugthuset, 143,282 Alen. Man kan antage, at Manufacturet i Forening med Straffeanstalten kunde forsyne 52,000 Mand med de fornødne Klædningsstykker. (Fortsættes.)

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Medens Napoleon stræbte, at befæste sin og sin Families Magt i det nyoprettede Keiserrige, ved at give den al den udvortes Lovlighed, der var ham muligt, syntes man uden for Frankrig dog ikke ganske ligegyldig ved det, denne Magthaver foretog sig. Især havde Hertugen af Enghiens Henrettelse opvakt en bitter, skjøndt hidtil lønlig ulmende Harme hos Europas vigtigste Hoffer. Ingen, end ikke Churfyrsten af Baden, paa hvis Bund denne Voldsgjerning var udøvet, vovede imidlertid at paatale det tydske Riges krænkede Neutralitet; thi, hvad der er saa nødvendigt til at modstaae Overmagtens Vold, Samdrægtighed, manglede, og med Nædsomhed saae man her Frugten af gjensidig Mistillid og qvindagtig Svaghed. Endelig overrakte den russiske Gesandt i Regensburg, v. Kupfel, den 7 Maj en Note, hvori Keiseren, hans Herre, gjorde høitidelige Forestillinger mod Hertugen af Enghiens Henrettelse. "Det vilde være unødvendigt, hedder det til Slutningen deri: at henlede Rigsdagens Opmærksomhed paa de slemme Følger, som det tydske Rige udsætter sig for, dersom de voldsomme Handlinger, hvoraf man nylig saae det første og eneste Exempel, skulde forbigaaes med Taushed. Rigsforsamlingen vilde med sin vante Klogskab indsee, hvor meget i Fremtiden det hele Riges tilkommende Ro og hvert enkelt Medlems Sikkerhed vil være i Fare, dersom deslige Voldsomheder skulde ansees for tilladelige, og finde Sted, uden at paatales eller møde Hindringer. Som den tydske Rigsforfatnings Borgen og som Fredsmægler protesterede Keiseren imod den brugte Fremgangsmaade mod Hertugen af Enghien, overbevist om, at Rigsforsamlingen saavelsom Rigets Overhoved ved retmæssige Forestillinger vilde bringe den franske Regjering til de Skridt, der fra dens Side maatte skyldes deres krænkede Værdighed og som er nødvendig til deres tilkommende Sikkerheds Vedligeholdelse." Ogsaa den russiske Gesandt i Paris, v. Oubril, overrakte en Note, hvori han erklærede, at Keiseren med ligesaa megen Forundring som Bedrøvelse *) havde erfaret den i Ettenheim forefaldne Begivenhed, de Omstændigheder, der ledsagede den, og sammes ulykkelige Resultat. Handlingen erklæredes deri for en Krænkelse af Folkeretten og en neutral Bund, hvis Følger vare uberegnelige. Hans russiske Majestæt holdt sig forsikkret om, at den første Consul vilde ile med at opfylde det tydske Statslegemes billige Reclamationer og indsee Nødvendigheden af de kraftigste Forholdsregler til at berolige alle Regjeringer over den dem foraarsagede Frygt og i Europa at ende en Tingenes Orden, der satte deres Sikkerhed og den dem tilkommende Uafhængighed alt for meget i Fare.

I Regensburg bragtes nu Sagen paa Bane. Østerrige meente, at det maatte være Førsteconsulen behageligt, at sætte Tydskland for Fremtiden i Sikkerhed mod lignende Optrin; Preussen haabede, at han vilde give en tilfredsstillende Erklæring i saa Henseende; Churbaden ønskede helst, at Sagen maatte neddysses. Efter lang Dvælen og mange Vanskeligheder indgav omsider den churbadenske Gesandt i Regensburg en mundtlig Erklæring, saaledes som den havde været aftalt imellem Talleyrand og den østerrigske, preussiske og badenske Gesandt i Paris. I denne hedte det, at Churfyrsten ønskede, at din russiske Anke ingen videre Følge maatte have, for at afvende den alt for nedslaaende Frygt, at det tydske Riges, ja maaskee hele Europas Rolighed og Velfærd derved atter kunde rystes. Det Keiserlige Hof fandt den badenske Erklæring ikke fyldestgjørende; da imidlertid ingen anden Erklæring end den churbadenske og

*) Et Bal, der skulde være samme Dag, da Efterretningen om Hertugen af Enghiens Død indløb, blev afsagt. Der blev anlagt Hofsorg; i den catholske Kirke i Petersborg blev holdt Sjelemesse for den Afdøde, og de Russiske Gesandter ved de udenlandske Hoffer bare i 7 Dage Sorg.

svenske blev ført til Protocol, blev det derved, uden at det kom til nogen formelig Behandling af den russiske Note, og uden at Frankrig gav nogen beroligende Forsikkring. I Paris blev derimod Skriftvexlingen fortsat imellem Oubril og Talleyrand. Denne besvarede d. 16de Noten af 12te, og i dette Svar hedte det: at den første Consul seer med Bedrøvelse, hvorledes Frankrigs Fienders Indflydelse har faaet Overhaand i det russiske Cabinet, og sætte den møisommeligen istandbragte gode Forstaaelse imellem begge Stater paa Spil. Østerrige og Preussen, skjøndt meest interesserede i det tydske Riges Skjebne, have indseet, at Omstændighedernes Nødvendighed og Vigtighed tilstrækkelig bemyndigede den franske Regjering til at lade arrestere 2 Lieues fra sine Grændser, rebelske Franske,*) der conspirerede mod deres Fødeland, og saavel ved Complotters Natur, som ved dets skrækkelige Aabenlyshed, selv have sat sig uden for Folkeretten. Da altsaa de tydske Fyrster have været tilfreds, saa vidde den første Consul ikke have at sige Keiseren af Rusland noget over en Punkt, der ikke vedkom dennes Interesse; men han vil altid gjøre sig en Fornøielse af at tale med den hos ham bekjendte og mægtige Stater egnende Aabenhed. — Ønsker Keiseren en ny Coalition, hvortil da tomme Paaskud; hvorfor ikke heller handle aabenlyst? Hvor smertelig Fiendlighedernes Gjendudbrydelse end vilde være den første Consul, saa kjender han dog ingen paa Jorden, som kunde indjage Frankrig Skræk, ingen, som han vilde tilstede at blande sig i Landets indre Anliggender. Ligesaalidt som han blander sig i de deelte Partier eller Meninger i Rusland, saalidet har Keiseren Ret til at blande sig i de i Frankrig deelte Partier og Meninger. Angribes Staternes Uafhængighed ikke, naar Rusland beskytter og underholder i Dresden Complotstiftere? **) Naar Hr. Markoff i Paris tager en Genfer under sin Beskyttelse. *) — Ved Lunevillertractaten havde Frankrig og Tydskland lovet hinanden, ikke at give Nogen, der kunde forstyrre den gjensidige Rolighed, et Fristed. Desuden skulde i Baden, Freiburg, Dresden ꝛc. ingen Emigranter taales. Frankrig forlanger, at Rusland skal bortskaffe de under Krigen ansatte Emigranter fra de Lande, hvor de have gjort sig bekjendte ved Intriguer mod Frankrig; Rusland paastaaer derimod, at ville beskytte dem der. Den første Consul haaber, at Keiseren tidlig eller silde vil indsee, at visse Mennesker opbyde alt, for at opbringe ham mod Frankrig og blot at gjøre en for Engelland gunstig Diversion. Denne Krig vil aldrig finde Sted med den første Consuls Villie, men naar den erklæres ham, vil han foretrække den for Frankrigs Nedværdigelse. — Oubril indgav den 21 Juli et omstændeligt Svar, hvori han søgte at godtgjøre, at den russiske Keiser var, som det tydske Riges Borgen, ikke allene berettiget, men endog paa det høieste forpligtet til, offentlig at paatale et saa frygteligt Indgreb i det tydske Riges Uafhængighed og Sikkerhed, som det, der udøvedes i Ettenheim. Bevæggrundene til dette Skridt vare ikke Frankrigs Fienders Indflydelse, men den sørgelige Tilstand, hvori Frankrigs Indflydelse havde bragt Europa — ikke Krig, til hvis Retfærdiggjørelse man ikke behøver at søge Paaskud, da den franske Regjering allerede længe har givet gyldige Aarsager dertil. (Fortsættes.)

*) Er det tilladt at krænke en neutral Bund to Lieues fra de franske Grændser, saa maa det ogsaa være tilladt 200 Mile derfra, og saaledes omvendt. Men for Retfærdigheden gives der ingen Milepæle. Man erindre her iøvrigt, at Førsteconsulen ikke lod Hertugen af Enghien arrestere i det Badenske, men hente derfra med Vold, og dømme og henrette i Vincennes.

**) I Dresden var Hr. d'Entraignes, hvis Bortvisning Frankrig ønskede. I Rom havde den russiske Gesandt, Grev Cassini, taget en Emigrant, Greve af Vernegues, der i Rusland var bleven naturaliseret, under sin Beskyttelse; men han blev alligevel arresteret og bragt til Paris, og da man efter Opfordring ikke frigav ham, forlod Cassini Rom.

*) Christin, en udvandret Waadtlænder, var traadt i russisk Tjeneste, og befandt sig som russisk Legationsraad i Paris. Men da den franske Regjering lod ham hefte som en Mistænkt, forlangte Markof eftertrykkelig hans Befrielse, skjønt forgjeves.

Med det allerførste agter Undertegnede at fortsætte sine Forelæsninger over den nyeste Historie, og da at foredrage Europas Historie i Napoleons Tidsalder eller fra 1799 til 1814. De,

som vil beære disse Forelæsninger med Deres Nærværelse, bedes at tegne Deres Navne, i Kronprindsensgade No. 34 4de Sahl, for at Sted og Tid maatte kunne lempes efter Dhrr. Tilhøreres Leilighed. Prisen for Adgangskort er 10 Rbdlr.

J. Kragh Høst.

(Forlangt indrykket.)

Mors maturata
Cura fixa!

Brug stedse din Forstand! tag Dagen som den kom!
Det meget bedre er, end gruble paa det, som med Tiden kunde skee — Forkast det Fix-Jde, som kunde hilde dig i sand Fortvivlelse!!!
Man aldrig staaer saa fast, at man jo dog kan falde!
Ynkværdig er den vist, som man tungsindig kalde,
Nedsænkt i Sværmerie, i Sorg — med fix Jde,
Som nærer, puster Jld til reen Forvildelse.
Tro aldrig Lykken, om den nok saa gunstig smiler.
(Til Undergang den tit med stærke Skridt fremiler.)
Er det ei ofte at: man naaer det, som man ønsker,
Roelig dog ikke blev. Nei!! Sværmeriets Mynster!!!

....n

(Indsendt.)

Ved at see Opførelsen af Balletten Laurette i Løverdags d. 10 Sept., var den i forrige Saison givne Ballet: Anette og Lubin, Indsenderen i friskt Minde. Begges Udførelse denne Gang, imod den for omtrent en halv Snees Aar siden, taaler ingen Sammenligning; thi efter at disse to Balletter have henlagt i saa lang Tid, fremstaae

de samme Personer endnu i Hovedpartierne, og deres tiltagende Alder og Utække, der naturligen maa berøve Componistens skjønne Arbeide Alt, synes slet ikke at komme i Betragtning. Dette maa være saa meget mere paafaldende, som Theatret eier en yngre Konstner og Konstnerinde, begge i deres blomstrende Vaar, der vist nok vilde glæde Publicum langt mere i slige blot for Ungdommen componerede Partier, og man maa virkelig, hvad Rollebesætningen i Balletterne for Tiden angaaer, udraabe med Forfatteren til hiin Epilog i No. 1. af Skilderiet for i Aar:

Til Held jeg lever i en konstfuld Alder,
Da Glutter spille raskt fuldvoxne Folk,
Snart i vor Evalds uopnaaede Balder,
Og snart som Kjerlighedens søde Tolk.
Da trende Snese gamle Ægtekoner
Os speiltro vise den halvvoxne Mø,
Da stundom sølverlokkede Matroner
Fremstille Lærkerollen trés curieux!

Om Agerdyrkning og Landvæsen.

Af Pastor Wedel i Ewerdrup.

62.

"Jh! skal jeg træffe dig her, Drude? er du ikke længere i Kjøbenhavn? Naar kom du her i Egnen?" — "Til Majdag, bedste Sophie! Du veed jeg tjente i Staden hos Commissæren, deres Datter blev gift med en Student, som havde en Bondegaard ude i Landet. Den unge Kone bad mig saa meget, at følges med, da jeg er Bonde fød, som du veed; men nu har været Jomfrue 7 Aar i Staden. Kort at fortælle: vi kom til Gaarden, og jeg skulle der være Selskabsdame. Vi fik da prægtige Møbler, og Gardiner, og Senge ordnede paa bedste Maade. Vi havde 2 grove Piger, og jeg spadserede med Madamen og strikkede paa min Bomulds-Klokke. Alting gik godt i 4, 6 Uger; men den ene Pige blev syg, den anden giftede sig nolens volens, og vi havde da kun en midaldrende Huuskone til at bestyre Kjøkken, Bryggers og Meieriet. En Aften siger Madamen til mig: Lille Drude, du er dog til dit 18 Aar vant til Bondehaandtering, du faaer at malke vore 5

Køer. Det frappérede mig, at hun ville tale til mig, som en simpel Bondetøs. Jeg satte Næverne i Siden, og sagde: Malke? hvem taler Madamen til? Jeg har i 8 Aar ikke rørt ved noget Yver. Nei, behag at tage imod ¼ Aars Løn, jeg reiser denne Aften. Hun blev vred; jeg ligesaa. Manden kom til, truede mig med Politiet, o. s. v. Jeg kierte mig om nichs; de maatte leie en Kone til at malke, og jeg løb bort om Morgenen. Min Dragkiste maatte jeg ikke faae, og nu er jeg hos min Cousine, Træskomandens Kone. Nu skal jeg til Tings paa Mandag. Jeg vil just nu hen til en Prokerader." — Sophie svarede: Tag dig iagt, Drude, for Tingfær; du kommer til at gaae i din Tjeneste igjen! — "O ja, som Selskabsdame, men ikke som Malketøs, forstaaer du det. Jeg har endnu et Par Daler at vove, og Lovene skal tale for mig; saa sagde fordum min salig Kjæreste, Foureren, naar nogen fornærmede ham. Jeg malker ikke, om man satte 20 Igler paa mig at blodsue mig. Nu strikker jeg Vanter til Skriverkarlen paa Gaarden, og han har sagt mig, at det Hele har intet at betyde." — Men Politiemesteren lærte Drude det Modsatte: hun maatte betale Anseeligt, da hun slet ikke vilde gaae i Tjeneste igjen. De unge Folk kom derved i et ufordeelagtigt Rygte: de kunde ingen Piger faae. Drude talde ikke just honet om dem. Meieriet blev forsømt, ja mange andre Ting gik Krebsgang, da alt skulle nu forrettes ved Huuskoner, som gik hjem om Aftenen. Den unge Kone maatte da selv gjøre Ild paa, vaske op, vænne sig til at malke, og blev et evigt Slab. Manden maatte omsider forlade Stedet, og efter megen Ansøgning blev han endelig Portbetjent i en lille Kjøbstæd. Drude blev Kammerjomfrue paa en Herregaard, hvor en Tjener bildte hende ind, at han snart kunde blive en fornem Mattador. De forenede sig. Han lærte at gjøre Træskoe, da det ander store Haab mislingede. De fik en Inderste-Stue, havde hverken Koe eller Soe, og nu ønskede hun, men for sildig, at hun havde havt en Koe at malke; thi et og flere Børn behøvede Melk, og Naturen havde været i saa Fald ugunstig mod hende. Endelig fik de en paa Leie, og nu vænnede hun sig ret kjønt til at malke og bære Kander paa Hovedet, som forhen var udmeiet med Baand, Blomster og Haarlokker, meget prægtigere end den høieste Dame.

Indenlandske Efterretninger.

Fra den 3die Sept. Kl. 4 om Eftermiddagen indtil den 10de Sept. Kl. 4 om Eftermiddagen, ere 284 Skibe klarerede gjennem Øresunds Toldkammer, deraf 10 til indenrigske Steder.

(Hand. Tid.)

Mariboe, den 12te Septbr. De sædvanlige Efteraarssygdomme begynde allerede at indfinde sig hist og her i Stiftet. — Pastor Zeuthen paa Femøe er ved Døden afgaaet. Han efterlader sig en Enke med 6 Børn. — I Løverdags haglede og regnede det meget stærkt her i Mariboe. — I Gaar blev solgt her i Mariboe et Pund godt frisk Oxekjød for 1 Rbmk. — Ved Høivandet i forrige Uge var over en Ottendedeel af Askøe sat under Vand. Det gik lige op til Kirkeporten. — Paa den saakaldte Told ved Falster er i denne Tid strandet et Skib, der var ladet med 300 Tønder Hvede. — I Aaret 1813 ere vaccinerede 21,251. Deraf i Lollands Stift 2132. Afgangne Stiftsphysicus Bræstrup i Mariboe har vaccineret 313. Pastor Harder i Radsted 51. Pastor Jensen i Rødbye 33. Districtschirurg Klein i Lolland 379. Krigsraad Maßen i Nykjøbing paa Falster 110. Krigsraad Schov 439. Districtschirurg Stricker i Lolland 804. (Mariboe Av.)

Odense, den 13 Septbr. I Sjelland ere Hestene i en meget lav Priis; Kornvare sælges ogsaa saare let af de fattige Bønder, for at faae Penge. Overalt begynder Pengetrangen at blive større end Man skulde forestille sig. Rugen er vel mislykket nogle Steder; men der er gode Beholdninger fra i Fjor. Der er stor Jagt efter raae Kalveskind og adskillige andre Produkter, som Prangerne opkjøbe. — Den offentlige Examen i Odense Kathedralskole begyndte i Gaar den 12 Septbr. Indbydelsesskrivtet var af Hr. Adjunct Bergenhammer og er betitlet: "Appel til Vokalernes Dom eller Klage af Bogstav Q, over Bogstavet K, en ortografisk Retssag. Efter Lucians Maade." Det forfulgte Q klager i denne vittige Procedure bittert over sin Frænde K, som hvorvel han staaer i Spidsen for alle Kjeltringer, er den første i Kroer og Kipper, stedse begynder Klammerie, avler Kjætterie, Krudt og Uhyret Krigen, veed herligt at indlede Kneeb, udbrede Kummer, krumme og krybe sig og sætte Klik paa Godtfolks gode Navn og

Nygte, nu ogsaa vil have det stakkels Q., berøvet sin eneste Tilhænger V, og ikke nøjet med at tilegne sig Æren for de Dødeliges Kval og Kvide, vil udelukke det fra alt Samkvem, ogsaa gjør Fordring paa det afhuggede Kvas og Kviste, gjør endog Fordring paa alle Landets Kvæghjorde, skjøndt han selv har Ophold i Kjøbenhavn og flere Kjøbstæder, formener det stakkels Q. sit Ophold i de stille Landsbyer som Kværndrup og Kvornum, vil røve det Æren for den hulde Qvinde o. s. v.

(Hempels Av.)

Viborg, d. 10 Septbr. Blandt de Ting, som denne Stad har meget Savn paa, er især: Hjulmænd, Vognmagere og Kurvemagere. En By der har saa mange store Avlsmænd, hvor der vel holdes 80 Par Heste og om Sommeren derover, skulle man dog troe maatte eje en Hjulmand og Vognmager; men det er dog ikke saa. For omtrent 1½ Aar siden kom her til Byen en meget duelig Hjulmand og Vognmager; men han blev taget til Soldat i Fjor. Nabolandsbyen Overlund har en Hjulmand; men den Unge, som egentlig kan bestride Haandværket, blev udkommanderet til Bataillonen. Kort sagt, ikke et Hjul kan blive skovet eller repareret her i Byen. Man maae tye til Landsbyehjulmændene, der og har nok at bestille og boe 2 a 3 Mile herfra. At sammenhugge Undervognene godt, hvorpaa det saa meget beroer, kan ikke heller blive gjort her. Simple Vognkurve maae man kjøbe i Aarhuus og Randers o. fl. St., andre Vognkurve ligesaa, af Mangel paa Kurvemagere. Der ere Skove her i Nærheden som levere ypperligt Hjultømmer, Afsætningen er vis, Trangen til de nævnte Arbeidere stor. Det var altsaa at ønske, at disse Professionister ville boesætte sig her. (Viborger Samler.)

I Iversens Avis læses følgende Svar paa Spørgsmaalet: Hvem er Frøken? "Naar Demoiselle X, uvis om sin Frøken- eller Jomfrue-Stand, herom vil høre Publikums Tanker, da burde hun i sit Species facti noget nøiere have berørt de indicia, som kunde lede til et bestemt Resultat af det opgivne Spørgsmaal; imidlertid maatte følgende Bemærkninger synes hertil henhørende: at ligesom den ældre Noblesse troer sig at have Fortrinet for den yngre, saa kunde maaskee endog i den Henseende, et Slags Omskrivnings-Forhold, fra den Dag, den velbaarne Hr. Papa erholdt sin Caracteer, være at tage, hvorhos tillige, med Hensyn til Rang, maaskee kommer i Betragtning, om saadan Caracteer er af de saa kaldte virkelige, eller ligefrem uden denne Tilsætning. — Det berettes tillige, at hans Velbaarenhed er en rig Mand, følgeligen Demoiselle X's Genus: Sølv-Værdie. — Dette sidste er ingenlunde nogen Biomstændighed i vore Dage, og Demoiselle X kan i al sin piinlige Uvished dog trøste sig ved, at en beskeden Jomfrue S. V., endog hos galante Cavalerer, i al Oprigtighed vil gaae foran en indbildsk Frøken N. V.; saaledes formener Severus Cosmopolit.

Anordning for Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark. (Fortsættelse; see forr. No.)

§. 26. De Forældrer, Værger eller Huusbonder, som, uden beviislig gyldig Grund, lade deres Børn eller Tyende udeblive fra de Overhørelser, som enten her ere befalede i §. 25, eller af Biskoppen og Amtsprovsten anstilles paa disses aarlige Omreise, skulle, efter Skolecommissionens Sigelse, bøde fra 2 Rbmk. til 1 Rbdlr. S. V. for hvert Barn, som udebliver.

§. 27. Ethvert Barn skal forinden det ansees modent til at udskrives af Skolen, kunne gjøre tilstrækkelig Rede for det, som efter §. 23 skal læres i Skolerne. — Ogsaa skal ethvert Barn, som udskrives af Skolen, meddeles af Sognets Skolecommission en Attest, saavel om de Kundskaber, det i Skolen har erhvervet sig, som om dets Opførsel under Skolegangen. Paa denne Attest, der skrives paa det stemplede Papiir, der er foreskrevet for Skudsmaal, og som meddeles fattige Børn paa vedkommende Skolecasses Bekostning, skal anføres Vidnesbyrd fra vedkommende Sognepræst om Barnets Flid og Forhold under Forberedelsen til Confirmationen, samt de videre Skudsmaal, som bemældte Person, af Præster og Huusbonder, i Overeensstemmelse med Lovgivningen, i Fremtiden skulde meddeles.

§. 28. For den Ungdom, som har været til Confirmation, men desuagtet ønsker at blive ved at søge Skolen, for der at øve sig videre i Skrivning eller Regning, eller tage Deel i anden nyttig Underviisning, skal der, efter Overlæg med Skolecommissionen, holdes Vinterskole 2de Gange om Ugen. Til denne Underviisning bør anvendes een Time

hver Gang, saaledes, at der gives een Time ugentligen til Mandspersonerne om Aftenen, og een Time til Pigerne om Dagen, alt efter Sognets Skolecommissions nærmere Bestemmelse. (Fortsættes.)

Kjøbenhavns Børs den 16 September.
Cours. Hamb. 2 M. 535, *a vista* 540. Amsterdam *a vista* 500. London 2 M. 21¼ Rbd. Spec. 535. — Specier solgtes til 32½ Rbmk., for Committeesedler blev givet 64¼ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

London, den 30 August. Forrige Søndag udbrød i Southwark, en af Londons Forstæder, en heftig Ild, som var saa stark, at den kunde sees adskillige Mile fra London. Flere store Magaziner og Pakhuse ved Themsen, hvis Antal angives for syv, ere derved lagte i Aske tilligemed deres rige Forraad. De stærke Brandmure standsede lykkeligviis den rasende Ilds videre Udbredelse. Endnu i dette Øjeblik bluffer Flammen frem af Ruinerne, og Sprøiterne overøse alt med Vand, for at forebygge al Fare. Brandassurance-Compagniet taber for størstedelen meest herved. Da det var Søndag, saa vare alle fraværende, og intet Menneske er kommen til Skade derved. Ilden udbrød Kl. 7 om Aftenen og frembød et saa gyselig-majestætisk Skuespil, som vi ikke have seet siden Drurylane-Theatret brændte. Olie, Korn, Senop, Kul og andre Vare i Pakhusene, underholdt skrækkelig Flammen, der oplyste St. Pauls Kirke og Hovedstadens Taarne. Londons og Blackfriars Broer vare opfyldte med Tilskuere, ligesom Themsen med Fartøier fulde af Nysgjerrige. Da Ilden udbrød var netop lavt Vand, og først Kl. 2 om Morgenen kunde man blive Mester af Ilden. — Vore fra den franske Kyst tilbagevendende Reisende klage meget over den grove Behandling, der især have mødt dem i Pladsene ved Kysterne, hvor Folket betragter Kornvarers Udførsel med megen Uvillie, og flere Gange har forjaget de Engelske Skibe, der vare i Begreb med at lade.

Fra Italien, den 27 August. Paa alle offentlige Pladse i Rom holdes daglig Missionsprækener, hvilke have stærkt Tilløb, og, efter Diario

Romano's Forsikkring, meget bidrager til igjen at oprette Religionen og Andægtigheden. Den hellige Fader har allerede bivaanet dem tre Gange. — Efter samme Journal er udkommet et paveligt Edikt, som forkynder alle Regularordeners Gjenoprettelse med det første. — Samme Blad erklærer Efterretningerne om Urolighederne og Misfornøielsen i Spanien for ondskabsfuld Opdigtelse; efter troværdige Breve hersker sammesteds den største Rolighed og Lyksalighed.

Efterretning om Jesuiterne. (Fortsat, see forrige Nummer.) — Jesuiterne havde store Etablissementer i Mexico og Peru, og altid i Nærheden af Guldminerne. Men, da man her havde alt for meget et vaaget Øje med dem, kunde de ikke udføre deres Planer og henvendte sig til Paraguai, hvor Europæerne endnu ikke havde faaet Fodfæste. Hovedhensigten var at tilegne sig Enehandelen med dette Lands Thee; men for at opnaae dette maatte de først søge at narre nogle Indianere, for at formaae dem til at lære af dem denne Plantes Dyrkelse. De bemægtigede sig ved Emissarier alle de Indianere af begge Kjøn, der faldt dem i Hænderne, søgte at tæmme og belære, eller, som det i deres Sprog hedte, at omvende dem. Efter nogle Aars Arbeide havde de sammenbragt en Colonie af omtrent 80,000 Sjele, der, for at dyrke Theen, nedsatte sig paa de dem anviste Steder; paa alle de øvrige Steder blev Theeplanten ødelagt. Saaledes havde Jesuiterne inden ti Aars Forløb revet hele Handelen til sig og de forsynede hele Sydamerica med denne sammesteds uundværlige Urt. Af Frygt for, at Frøe deraf skulde falde i fremmede Hænder, eller at man ved nøjere Eftersyn skulde kjende eller nogensteds finde Planten, kom de paa det Indfald at gjøre et Pulver af Bladene og at forfalske Theen med andre Planter; og dette lykkedes dem saa godt, at faa Botanikere vare istand til at bestemme de sande Kjendemærker paa denne vigtige Urt. Indianerne, som ved dem saae sig berøvede deres vigtigste Handelsgreen, klagede hos den spanske Øvrighed, men de udrettede intet med deres Klager mod et Selskab Andægtige, der gjorde Erobringer midt i Freden. Denne Enehandel var saa vigtig, at Jesuiterne i Aaret 1756 havde 200,000 Slaver i deres Tjeneste.

Bayonne, den 27 Aug. Natten mellem den 24de og 25de dennes have Spanierne afbrændt Broen ved Yrun, der fører over Bidassoa. Man spørger, hvad Aarsag der har foranlediget denne Forholdsregel fra den spanske Konges Side; vil han maaskee afbryde alt Samqvem med Frankrig?

Neapel, d. 12te Aug. Offentlige Blade have gjort Bemærkninger over og Spørgsmaale om hvorfor de neapolitanske Tropper endnu stedse holde Ancona og andre pavelige Districter besatte. Vi ere bemyndigede til at erklære, at dette har været en Følge af en Overeenskomst imellem vor Konge og de høie Magter, hvis Allierede han er. Hs. neapolitanske Majestæt forvalter Ancona blot provisorisk og som en Depot. Paa Congressen i Wien vil de romerske Landskabers Skjebne blive afgjort. Tillige vil der blive afsagt Kjendelse om Opfyldelsen af de Stipulationer, som have bevæget Hs. Majestæt til at tiltræde de Allieredes Forbund. — Vor Armee forøges til 55,000 Mand.

Basel, den 31 August. Forsoningen mellem Bern, Aargau og Waadtlandet er desværre ikke kommet i Stand. Cantonerne Aargau og Waadt troe sig for visse i deres Sag, og ville derfor intet Forslag eller Forlig høre. Man frygter, at de fremmede Magter ville ved disse vedvarende Tvistigheder see sig foranledigede til at blande sig i Sagen paa en eftertrykkelig Maade.

Brüssel, den 6 Sept. De hidtil i Belgien sammentrukne engelske Tropper udgjøre, med Indbegreb af to Garderegimenter og den tydske Legion, 16,000 Mand. Til disse støde 15,000 Hannoveranere, som ogsaa tildeels allerede ere ankomne, og 12,000 Mand hollandske Nationaltropper, saa at den hele Militairmagt i Belgien vil udgjøre en Masse af 43,000 Mand.

London, d. 30 Aug. Afvigte Løverdag passerede Madame Lucian Buonaparte med sin Datter gjennem Gravesand. Hun vil indskibe sig i Dover, og derfra afgaae til sin Gemal i Rom. — Over 67,000 franske Krigsfanger ere sendte tilbage herfra til Frankrig. — H. K. H. Prinds Frederik af Oranien gjennemreiser for nærværende Tid Engelland, hvor han overalt modtages med Udmærkelse. — Lord Castlereagh vil indtræffe i Wien den 15 Sept., og til 1 Oct. beskjeftige sig med foreløbige Aftaler og Underhandlinger.

London, d. 2 Sept. Efter en Overeenskomst, som er bleven sluttet angaaende de hollandsk Colonier, beholder Engelland af samme det gode Haabs Forbjerg; endvidere Demarara, Essequebo og Berbice og giver Surinam, Curacao og St. Eustace tilbage til Holland. — Til Betaling af Troppernes Sold i Brabant kom i forrige Uge med Skibet Haabet 88,000 Stykker Napoleonsd'orer fra Portsmouth til Ostende. — Regjeringen har i Gaar givet Ordre til at ophæve Blocaden af Norges Havne. — Lord Stewart, Capitain paa Conqvestador paa 74 Canoner, døde paa sin Tilbagereise fra Jamaica af en smitsom Feber. Ogsaa Capitainen over Marinesoldaterne, 4 Midshipmen og 24 Søfolk døde paa Overfarten af samme Feber. Formedelst denne sørgelige Hændelse og den sygelige Tilstand, hvori Mandskabet paa flere Skibe af Jamaicaflaaden befinder sig, er det bleven nødvendigt at lægge denne nye Flaade under Qvarantaine. — Hoftidenden melder nu under 27 August, at Generallieutenant Lord Stewart er bleven udnævnt til overordentlig og befuldmægtiget Ambassadeur hos Hs. Majestæt Keiseren af Østerrig. — Paa Kysten af Northumberland har Fiskefangsten i dette Aar været saa rig, at ingen af de derværende Indbyggere kan erindre sig en saadan. Sidste Tirsdag vare ifølge vore Blade, ikke mindre end 10,000 Lox tilsalgs paa Torvet i Berwick. — Det Rygte, at Congressen i Gent er ophævet, er endnu for overilet. Imidlertid er det americanske Skib Neptun beordret fra Gothenborg til Brest til henimod den 1 Oct., for at føre de americanske Befuldmægtigede Clay, Bayard &c. tilbage til deres Fædreneland ifald Congressen skulde blive ophævet. Hr. Galatin, der er født i Genf, vil ventelig først gjøre en Reise til sin Fædrenestad, og Herrerne Adams og Roussel ville i dette Tilfælde begive sig til deres respective Gesandtskabsposter i St. Petersborg og Stockholm. Lord Gambier og Hr. Goulborn, to af de engelske Befuldmægtigede, skulle allerede have forladt Gent.

Subscriptionen paa dette Blad modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No 76.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 20 September 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Cabinettet i St. Petersborg, hedte det fremdeles i den russiske Note, havde omhyggelig søgt at undgaae al Anledning til Mistanke, og arbeidet paa at befæste Freden; den franske Regjering erklærede at nære lige Sindelav. Men da den efter Brudet med Engelland ansaae sig beføiet til, at besætte med sine Tropper Lande, der forgjeves beraabte sig paa deres Neutralitet, da gjentog Keiseren — ikke for sin egen Skyld; thi hans Riges Magt og Beliggenhed tillod ham at være rolig Tilskuer af disse sørgelige Optrin — men for det øvrige Europas Sikkerheds Skyld, adskillige Gange, skjøndt altid forgjeves, sin billige Begjering hos den franske Regjering, i det mindste at garantere Neutraliteten af de Lande, som man efter Forbundene med Rusland maatte respectere. — At den franske Regjering troer sig beføiet til, at forfølge Personer, der ere forviste fra deres Fædreneland, i alle Lande, og forskrive fremmede Magter, hvorledes de skulle behandle og ansætte disse Udvandrende, som de have taget i deres Tjeneste og antaget til deres Undersaatter, er en Lære, der strider mod alle Retfærdighedens Grundsætninger. Aldrig har Keiseren taget Complotstiftere i Beskyttelse, men gjentagne Gange har han erklæret, at dersom man kunde bevise nogen Russer en saadan Forbrydelse, skulde han paa det strængeste straffes; men ingensinde er det franske Cabinet fremkommet med et saadant Bevis. — Men i det Øieblik, da Portugal maatte kjøbe sin Neutralitet, da Neapel blev tvungen til at bidrage med uhyre Omkostninger til franske Troppers Underhold paa sin egen Bund; da hele Italien, især hin Republik, som man havde lovet Uafhængighed, da Schweiz og Holland kun kunde betragtes som franske Provindser; da en Deel af det tydske Rige blev besat, medens franske Afdelinger i en anden, ved at krænke den hellige Folkeret, foretage Arrestationer — hvo af begge, Rusland eller Frankrig, truer i et saadant Øieblik Europas Sikkerhed? hvo blander sig meest, efter eget Tykke, i de øvrige Staters Regjering og indere Politie? Hvad den Bebreidelse angaaer, at Rusland blander sig i Frankrigs indere Anliggender, da er enhver Stat vel beføiet til at erklære Nogen indenfor sine egne Grændser uden for Loven; men ingen Stat bør egenmægtig sætte nogen uden for Folkeretten. Til Slutningen hedder det, at den russiske Keiser frygter ingen, og vil heller ikke gjøre sig frygtet hos nogen. Han ønsker, paa den fuldkomneste Ligheds Fod at fortsætte sine Forhold med den franske Regjering; men den første Betingelse derfor kunde kun være: nøiagtig Opfyldelse af de gjensidige Pligter. De russiske Fordringer vare: at de franske Tropper, i Følge den hemmelige Convention af 11 October 1801, skulde rømme Neapel, hvis Neutralitet skulde agtes; at i Følge samme Forbunds Love den franske Regjering skulde ufortøvet i in-

derlig Samstemning med Rusland tilendebringe de italienske Anliggender; at den i Følge samme Overenskomst og sine gjentagne Løvter ufortøvet skal holde Kongen af Sardinien skadesløs; og at den paa Grund af fælles Borgen skal love, strax at lade sine Tropper rømme det nordlige Tydskland, og at det vil agte det tydske Riges Neutralitet. Paa disse fire Puncter forlangte Oubril et bestemt Svar. Dette Svar overrakte Talleyrand den 28de Juli. Men uden at gjendrive disse saa klarlig fremsatte og i politiske Skrifter saa sjeldne Grunde, skjød Talleyrand Beskyldningerne tilbage paa sin Modstander, og forlangte, at Rusland paa sin Side skulde fuldbyrde hiin Tractat, efter hvis 3die Artikel den ene Magt forpligtede sig til, ikke at taale i sit Land Anslag mod den anden Magts Sikkerhed, og de syv Øers Republik skulde være uafhængig og fri for fremmede Tropper. Han forlangte endelig, at Rusland skulde forene sig med Frankrig, for at befæste Almeenfreden, igjen at indføre en retmæssig Ligevægt i de fire Verdensdele, og at skaffe Europa Havenes Frihed. Blandt de Bebreidelser, der iøvrigt gjordes Rusland, hørte: at det beskyttede udvandrede Franskmænd, at den russiske Minister Markoff, der havde været den sande Aarsag til den imellem begge Magter herskende Uenighed og Kulde, havde i Paris opmuntret alle Slags Rænker, at Rusland forsætlig havde sendt Officierer i Mission til Paris, der opvakte ivrige Klager imod sig, og endelig, at det russiske Hof havde anlagt Sorg for et Menneske, som de franske Domstole havde dømt fra Livet paa Grund af en Sammensværgelse mod den franske Regjerings Sikkerhed. Noten endtes med, at den franske Keiser har intet ladet blive uforsøgt, for at beholde Fred med Rusland, men at han ved Guds og sine Vaabens Hjelp er i den Forfatning, at han ikke behøver at frygte Nogen. Oubril overrakte den sidste russiske Note den 28de August. Heri skildres først Ruslands Bestræbelser for at vedligeholde en god Forstaaelse med Frankrig, og de Pligtsbrud, som dette sidste havde gjort sig skyldig i. I Henseende til de syv Øers Republiks Besættelse af russiske Tropper beraabte Ministeren sig paa, at det var skeet efter Aftale med Frankrig. Han erklærede al videre Brevvexling imellem begge Hoffer for unyttig, og ikke mere at kunne

finde Sted; tillige ventede den russiske Keiser kun paa Efterretningen om sin Befuldmægtigedes Afreise fra Paris, for at tilkjendegive det franske Gesandtskab at det skal forlade Petersborg. — Tre Dage efter denne Notes Overlevering forlod Oubril Paris, og gik til Maynz, hvor den franske Keiser ventedes. Han fik end der en Coureer fra sit Hof, havde adskillige Samtaler med Talleyrand, og afreiste først den 2 October fra Maynz, men opholdt sig dog endnu bestandig i Nærheden af de franske Grændser, og forlod først den 19 October Frankfurt am Mayn, for at reise tilbage til Rusland. Denne Dvælen synes at vise, at Rusland ikke vilde gaae for raskt frem, og at det gjerne vilde give Frankrig Betænkningstid. Frankrig søgte paa sin Side at opholde Rusland saa længe som muligt, for at anvende den vundne Tid til sin Fordeel. Medens Moniteuren erklærede det Rygte, at der var en Spænding imellem Frankrig og Rusland, for falsk; medens Hamborger Correspondent forsikkrede, at de diplomatiske Forhold imellem disse to Magter, ved en fredelskende stor Magts (Preussens) Mægling vilde blive tilveiebragte igjen, læste man i den engelske Argus og andre Pariser Blade et langt Stykke om den Fare, hvormed en Forening imellem Rusland og Engelland truede det øvrige Europa, især Porten og Østerrig. Ogsaa af den franske Charge d'Affaires i Petersborg, Rayneval, overraktes, i Gesandten Hedouilles Fraværelse, en Note, der var stilet i hiin tilsyneladende Venskabstone, men indeholdt i Grunden kun Ordbram, intet, som besvarede Ruslands egentlige Ankeposter. Blandt andet beraabte man sig paa i denne Note, at da Paul vilde gjøre Ende paa Krigen, var det første, han gjorde, at han unddrog Bourbonnerne enhver Interesse, og ikke vilde erkjende dem. — Men Rusland vilde ikke lade sig blænde med glatte Ord, og i den Petersborger Hoftidende kaldtes den franske Keiser endnu bestandig Buonaparte, uden al Titel. Rainval forlod Petersborg den 21 September; men den franske Handelsagent Lesseps blev dog endnu tilbage. Keiser Alexander tilbagekaldte ogsaa, som en Følge af sine Forhold med Frankrige, sin Gesandt, Grev Cassini, fra Rom; thi Paven havde, uden at agte paa den russiske Gesandts Forestillinger, efter den franske Regjerings Befaling, ladet Grev Verno

gues hefte, og udlevere. Ligeledes maatte den pavelige Nuntius forlade Petersborg, og alt Samqvem med Kirkestaten blev ved et Keiserligt Rescript ophævet.

Sverrigs Gustav IV, om hvem Moniteuren sagde: "Vi have det System, ikke at agte paa ham", vilde heller ikke erkjende Napoleons Keiserværdighed. Imidlertid syntes denne ikke at tage sig dette synderlig nær. Moniteuren omtalde Gustav enten kun spottende, eller der, hvor det skulde skee, aldeles ikke. Da denne, af sit Folk afsatte Regent, allerede i Napoleons Vilmagtsdage aldeles forsvandt fra den politiske Skueplads, saa kan hans politiske Caracteer ikke være af nogen Vigtighed her, hvor det kun gjelder om at vise Frankrig i sine Forhold til andre Stater. Uagtet det ikke kan nægtes, at Gustav i Hovedsagen havde Ret, saa maa man dog tilstaae, at hans Yttringer bare alt for meget Præg af Hovmod, og, om man saa kan kalde det, politisk Pedanterie, der gav tidt Stof til Satire, endskjøndt de franske Blade uden Tvivl gik for vidt i at øve deres Vittighed paa ham. I en i Regensburg den 14de Maj fremlagt Note kaldte han sig: "een af den tydske Forfatnings ælste Garant, eftersom han var den vestphalske Freds Garant".

(Fortsættes.)

(Indsendt.)

Svar paa Spørgsmaalet: Hvem er Frøken?

(Et Brev til X.)

Kjære Cousine!

Det er med en ubeskrivelig Smerte, bedste Amalie! at jeg meddeler Dig Underretning om Udførelsen af din Commission, ogsaa her i Hovedstaden at skaffe Dig Oplysning om "hvem der er Frøken?" Ti Gange har jeg forbandet det Øieblik, da det fatale Spørgsmaal randt Dig i Tanker. Ti Gange har jeg besluttet ikke, at meddele Dig det skrækkelige Tordensvar; ti Gange har jeg maattet omskrive nærværende Brev, som stedse er bleven

gjort uafsendeligt ved en Strøm af mine Taarer; — men jeg kan ikke tilbageholde det, du bør straffes med, som jeg at høre og sønderknuses ved det Ord: "du er ikke Frøken!", og du skal, ligesom jeg, besvimende spørge og atter spørge Dig selv: hvad er jeg da, naar jeg ikke er Frøken?

Jeg har talt med flere om denne Gjenstand. Vores Veninde Emilie von —, en Datter af Sekundlieutenant von —, formeente at samtlige Rangspersoners Døttre vare Frøkener, eftersom deres Koner kaldes Fruer og de selv ere "Os Elskelige." Ligeledes yttrede hun at Døttrene vare naadige Frøkener naar Faderen kaldes von —, eftersom dette beviser, at hans Herkomst er ligesaa adelig som Oprørsel ædel. Sekretær L., som Du kjender fra det sidste Raadstuebal i Odense, derimod, forsikkrede mig med et Kys paa min Haand, at ligesom Skjønhed altid er Dronning, saaledes var det umueligt at en Datter af den fine Levemaade — der tager paa 25 Baller hver Vinter, har abonneret Loge 2 Dage hver Uge, gjør 16 Kanefarter til Bellevue, og er hver Aften i Kongens Have —, kunde være Jomfru, men hun maatte være af de rette Frøkener, og hvad mig især angik — tilføiede han — kunde der aldrig tvistes derom, da min Fader er virkelig Major.

Men min Broder vilde slet intet vide af disse Forklaringer, og sagde reent ud: "at han især til stor Bedrøvelse for alle Majorers Døttre maatte berette, at der nu ingen Tvivl kan være om hvem der er Frøken eller ikke; thi Rangforordningen af 12 August 1808 bestemmer udtrykkelig, at ikkun de 3 første Klasser skulle ansees lige med Adel og nyde de Adelige tillagte Privilegier, Ære, Værdighed og Prærogativer, hvorunder Frøken Titelen indbefattes, og at alle Andre, der gjorde Fordring paa den, vare titelsyge Daarer, Tomhoveder, som med udvortes Glimmer ville bøde paa de indvortes Mangler o. s. v." Jeg svarede ham, at han var et afskyeligt Menneske, der ingen Levemaade havde. Dog har jeg siden, desværre, maattet høre denne skrækkelige Tidende gjentaget, og det af Mænd, som forstaae sig derpaa. I 3 Dage har jeg nu desaarsag lagt syg; dagligen besvimet 3 Gange og ligesaa mange Gange har der uden Nytte været hentet Hofmandsdraaber til mig fra Hofapotheket. Ak! jeg er en ulykkelig

Pige. Jeg har, som Du, stræbt efter ikke at blive længe Jomfru; i 1810 lykkedes det mig, siden den Tid Frøken, og nu? O, jeg maa blive rasende!

Det var en lykkelig Uvished, hvori vi forhen befandt os. O, det ulyksalige Spørgsmaal! det var ikke vel betænkt af dig. I 4 Aar har jeg nu ikke været Jomfru; det er jo umuligt for mig at træde tilbage. Og Folk, hvor de vil skotte til mig, og smiske! Ha! jeg burde ikke beklage mig, din Skjebne er jo som min.

Jeg er mat endnu og anstrænger mig for meget. — "Ikke Frøken!" — men sig mig dog, kan en ung Pige have en Egenskab, en Færdighed eller Kundskab, som kan modveie Frøkentitelen? Jeg maa afbryde, Doktoren lader sig melde. Nei! jeg holder det ikke ud. — "Ikke Frøken!" — Du maa gjøre dit Sørgetøi istand; thi længe lever ikke din døende

Therese.

Indenlandske Efterretninger.

Anordning for Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark. (Fortsættelse; see forr. No.)

5te Capitel. Om Skoledisciplinen.

§. 29. Børnene skulle møde i Skolen til de bestemte Tider, reenligen og sømmeligen paaklædte, samt medbringe de Bøger, som de der bruge, saasom ABC-Bogen, Luthers Catechismus, Lærebogen i Religionen, Psalmebogen, eller hvilke andre Bøger der i Fremtiden allernaadigst for dem maatte anordnes.

§. 30. Naar Skolebørn ikke holdes reenlige, bør deres Forældre, Værger eller Huusbonder, ifald disse befindes at have Skyld deri, betale en Mulct af 4 til 8 Rbsk. S. V. efter Skolecommissionens Sigelse, for hver Gang de i denne Henseende befindes i Brøde.

§. 31. Børnene skulle vise Skolelæreren Ærbødighed og Lydighed, og nøie rette sig efter de Forskrifter, han maatte give i Henseende til god Ordens Vedligeholdelse i Skolen.

§. 32. Alle haarde Straffe Instrumenter i Skolerne skulle afskaffes, og ingen Mishandling med Børnene finde Sted. Men, naar et Barn begaaer nogen Feil, da bør Skolelæreren søge at rette det ved Formaninger, og, naar disse ikke frugte, straffes Barnet saaledes, som i Instructionen for Skolelærerne bestemmes. — Skulde nogen Skolelærer forsee sig ved at bruge haard og vilkaarlig Adfærd mod et Barn, da have dets Forældre, Værge eller Huusbond, i dette, som i andre Tilfælde, hvor de maatte finde sig beføiede til Anke over Skolelæreren, at henvende sig til Sognets Skolecommission, som, efter at have undersøgt Klagens Rigtighed, drager Omsorg for, at Skolelæreren, saafremt han findes skyldig, vorder straffet med Irettesættelse, Mulct eller Afsættelse, efter Omstændighederne.

§. 33. De Børn, som udmærke sig ved god Opførsel og Flid, skulle af Skolelæreren, ved passende Midler, opmuntres, i Overeensstemmelse med det, som desangaaende i Instructionen for Skolelærerne er anordnet.

6te Capitel. Om Tilsynet med Skolevæsenet.

§. 34. Omsynet over et Amts Skolevæsen paa Landet paaligger Amtsskoledirectionen. Denne skal bestaae af Amtmanden og Amtsprovsten, men, ere 2de Amtsprovster i eet Amt beskikkede, udgjøre hver af disse, for sit District, med Amtmanden en Skoledirection.

§. 35. Hver Skoledirection skal samles paa Amtmandens Bopæl een Gang hvert Fjerdingaar, med mindre indtrufne Omstændigheder oftere maatte gjøre dens Samling fornøden. I disse Samlinger skulle alle de Sager foredrages og afhandles, som ere henlagte til bemeldte Directions Beslutning eller endelige Afgjørelse.

§. 36. Det nærmeste Tilsyn med Almueskolevæsenet bør paaligge Skolecommissionerne, hver i sit Sogn. Disse Commissioner skulle bestaae af Sognepræsten, der har Forsædet, og samtlige Skolepatroner i Sognet, samt af een eller to Skoleforstandere.

§. 37. Skolepatroner ere de, som eie 32 Tønder Hartkorn, frit eller ufrit, i Skoledistrictet, eller derover, naar de tillige bekjende sig til den protestantisk-christelige Religion. Er ingen saadan Skolepatron i Districtet, eller Skolepatronen boer uden for Sognet, og selv ønsker at fritages for Skolepatronatets Forretninger, da bør Amtsskoledirectionen, efter indhentet Oplysning, udnævne en

saadan Mand, helst af Sognets Grundeiere, som maa formodes bedst at kunne medvirke til Skolecommissionens Diemed, til at indtræde i Samme som Skolepatron. — De saaledes beskikkede Skolepatroner skulle vedblive i det mindste i 2 Aar.

§. 38. Skoleforstanderne skulle vælges af Amtsskoledirectionen blandt de hæderligste Bønder i Sognet. De vedblive dette Ombud i det mindste i 2 Aar.

§. 39. Sognenes Skolecommissairer skulle, hver i sin Kreds, vaage for alt det, som kan have Indflydelse paa Skolevæsenets Bedste og Fremme, efter den Veiledning, som de dem foreskrevne Regler give.

§. 40. Dersom nogen troer sig beføiet til at klage over een eller anden af Sognenes Skolecommissioner, bør han andrage saadant for Amtsskoledirectionen. — Finder denne, at Commissionen eller noget Medlem af Samme forsætlig har tilsidesat sine Pligter, skal den være bemyndiget til, at dictere den Paagjeldende en Mulct indtil 10 Rbdlr. S. V.; og, ifald Forseelsen er grov, eller gjentages, at fordoble Mulcten; men, skeer det oftere, da skal den indberette Sagen til Vort Danske Cancellie, paa det at de Skyldige kunne blive tiltalte ved Retten, og der dømte til fortjent Straf. — Iøvrigt skulle de Kjendelser, som Amtsskoledirectionen har Ret til at afgive, være inappellable, naar de ikke angaae mere end 10 Rbdlr. S. V. Beløb; men dersom Gjenstanden er større, bør Sagen, saafremt de Paagjeldende begjere det, andrages for Vort Danske Cancellie, til videre Resolution.

§. 41. Grevskaberne og Friherskaberne høre ogsaa, i Henseende til deres Skolevæsen, under Amternes Skoledirectioner; dog skulle Greverne og Friherrerne være berettigede at tiltræde Directionerne for det eller de Amter, hvori deres Lehne ere beliggende.

§. 42. Biskopperne skulle fremdeles have nøie Tilsyn med samtlige Skoler i de dem anbetroede Stifter, og være pligtige til at undersøge disses Tilstand, saavel ved deres Visitatser, som ved enhver anden Leilighed. De skulle ogsaa være berettigede til fra Amtsskoledirectionerne, og tillige igjennem disse fra Sognenes Skolecommissioner, at indhente alle de Efterretninger, som i Anledning heraf maatte ansees fornødne. — Iøvrigt bør de vaage over, at Skolevæsenet, i Overeensstemmelse med disse Vore allernaadigste Forskrifter, fremmes, og at mødende Hindringer, efter Mulighed, ryddes af Veien. Saa skulle de og, paa deres Visitatser, overhøre Ungdommen, og til Vort Danske Cancellie indsende deres Beretninger om, hvorledes de have befundet enhver Skoles Ungdom underviist.

§. 43. Bestyrelsen af det hele Almueskolevæsen i Vort Rige Danmark forbliver under Vort Danske Cancellie, som aarligen har at forelægge Os en Udsigt over Sammes Tilstand.

7de Capitel. Om Skolelærernes Beskikkelse.

§. 44. Ingen maa antages til Skolelærer, med mindre han besidder de fornødne Egenskaber til vel at forestaae et saadant Embede, og allerede er indtraadt i sit 21de Aar. Til den Ende bør enhver, som ønsker at blive Skolelærer, for Vedkommende med paalidelige Attester, godtgjøre sin Alder, sin Duelighed og sit gode Forhold.

§. 45. Naar et Skolelærer-Embede vorder ledigt, bør den, som dertil er kaldsberettiget, uopholdeligen anmelde Vacancen for de i Stiftet værende af Os allernaadigst autoriserede Skolelærer-Seminariers Forstandere, og meddele disse en nøiagtig Beretning om Embedets Beskaffenhed og Indkomster. Enhver af bemeldte Forstandere har da strax paa saadan Anmeldelse, at underrette Vedkommende om alle der fra Seminariet dimitterede Seminarister, som paa den Tid ere tjenstledige, samt om de Vidnesbyrd, der bleve disse tilkjendte ved deres Udgang af Læreanstalten; og blandt disse saaledes opgivne Seminarister, paaligger det den Kaldsberettigede at udvælge een, til at ansættes i det ledige Embede. Undtagelse herfra kan allene finde Sted til Fordeel for en andetsteds beskikket Skolelærer, saafremt denne enten er oplært paa et af Os allernaadigst autoriseret Seminarium, eller, efterat være beskikket til Skolelærer, har nydt Underviisning ved een af de Præster, som det af Vort Danske Cancellie er overdraget at give allerede ansatte Skolelærere en bedre Dannelse; dog bør han, ved afholdt Examen, være duelig befunden, og om sit Forhold som Skolelærer, have fordeelagtigt Vidnesbyrd fra vedkommende Sogns Skolecommission. — Det paaligger Biskoppeine,

forinden de vedkommende Skolelærere meddeles Collats, at paasee, at disse Bud ere efterlevende.

§. 46. De, som ved eet eller andet, af Os allernaadigst autoriseret, Skolelærer-Seminarium ere blevne examinerede, og derfra have erholdt Attester om deres Duelighed, skulle, naar de kaldes til Skolelærere, fritages for videre at examineres ved Embeds-Tiltrædelse, saafremt de hertil beskikkes inden et Aar, efterat de have forladt Seminariet. Men, skeer det sildigere, da skulle de igjen prøves, enten i Seminariet eller af Amtsskoledirectionens geistlige Medlem, og dem meddeles nyt Vidnesbyrd om deres Beqvemhed til at undervise Ungdommen, forinden der af Biskoppen meddeles dem Collats. — De, som ellers kaldes til at være Skolelærere, skulle ligeledes, forinden dem af Biskoppen maa meddeles Collats, examineres af forbemeldte geistlige Embedsmand; og bør det, ved saadan Overhørelse, tillige prøves, hvad Færdighed den, som examineres, besidder i at catechisere for Almuen.

(Fortsættes.)

Det har allerunderdanigst været foredraget Hs. Majestæt, at Præsterne i Kjøbenhavn ikke mere have et Uokomme, der svarer til Tiderne, og at de saakaldte Præstepenge, der, efter Lovens 2—12—5, skulle ydes til Geistligheden i Kjøbstæderne tvende Gange om Aaret, ere, medens Tienden, som efter bemeldte Lovsted skal svares til Religionslærerne paa Landet, ikke har været underkastet Tidsomstændighedernes Forandring, i de senere Aar saaledes formindskede, at denne Indtægt, paa den Maade den nu ydes, ikke mere svarer til Hensigten. — Hs. Majestæt har derfor fundet det nødvendigt, at der drages Omsorg for, at bemeldte Kjøbstædpræsterne ved Loven hjemlede Indtægt for Fremtiden erlægges med mindre Vilkaarlighed, og paa en Maade og i et Forhold, der svarer til de geistlige Embeders Værdighed og de Ydendes Evne, ligesom han ogsaa har anseet det passende, at de saakaldte Degne- og Klokkerpenge derunder inddrages, og tilligemed Præstepengene under eet erlægges. Med Hensyn hertil, har Hs. Majestæt under 5te d. fastsat følgende Hovedbestemmelser: Ligesom ethvert Sogns Præster og Kirkebetjenter skulle lønnes af de i Sognet Boende, saa skal og enhver Familie, og hver enkelt Person, der boer for sig, og ikke er Lem af den Familie, hos hvem han boer, uden Hensyn til Stand, Religionsbekjendelse eller Næringsvei, være forpligtet at betale Præste-, Degne- og Klokkerpenge til Præsterne og Kirkebetjenterne i det Sogn, hvori han opholder sig. — Alle foranførte Medlemmer i hvert Sogn skulle hvert Aar for den Sum, som de hertil ville under eet for det løbende Aar bidrage, antegne sig i en Protokol, som skal aarligen 3 eller 4 Uger efter Flyttedagen i Mai Maaned ombæres i hvert Huus, hvorved de tillige have at tilkjendegive, om de ville erlægge Bidraget paa eengang eller i tvende Terminer. Protocollernes Ombærelse og Bidragets Indkrævelse besørges af Rodemesterne imod at nyde 2 Procent af Beløbet. — For hvert Sogn skal organiseres en Commission, bestaaende af 3 til 5 Medlemmer af Sognet, hvilke bemyndiges til at gjennemgaae Protocollerne, og ansætte til en passende høiere Sum dem, hvis antegnede Bidrag findes uforholdsmæssige til deres Næringsvei og Stilling. Dog bør bemeldte Commissioner sørge for, at Afgiften ikke vorder trykkende for de Trængende. — Disse Commissioner udnævnes af en Committee, bestaaende af Stadens tvende Provster og 3 Medlemmer af Magistraten. — Det danske Cancellie har, efter indhentede nærmere Oplysninger, at indkomme med nærmere allerunderdanigst Forslag, om hvorledes disse Bidrag til Præsternes og Kirkebetjenternes Lønning kunne fordeles imellem dem, samt hvorledes de til Cathedralskolen i Kjøbenhavn hidtil svarede Degnepenge blive at fradrage. — I øvrigt skulle Menighedernes Medlemmer vedblive at yde til de vedkommende Præster og Kirkebetjenter Høitidsoffer og Betaling for de kirkelige Forretninger efter Loven.

(Stats-Tid.)

Kjøbenhavns Børs den 20 September.

Cours. Hamb. *a vista* 500. Amsterdam *a vista* 483½. London *a vista* 19½ Rbdlr. — Spec. 490. — Specier solgtes til 29½ Rbmk., for Committeesedler blev givet 65 pr. 100.

Rettelser i Stykket om Guldhusets Salg i forrige Numer: 1ste Pille, Lin. 7 skal være: Kirseyer 4 Stkr. og Bayer 270 Stkr. Hovedsummen for Aaret 1811 bliver altsaa 990 Stkr. — P. 2. Lin. 2. Istedet for: og de Beholdninger 2c. læs: og alle Materialier, hvoraf adskillige Beholdninger endnu haves 2c.

Blandede Efterretninger.

Napoleon Buonapartes Afskedsbrev til Keiserinde Marie Louise, nu Hertuginde af Parma og Piacenza.

Elskede Mage! Medens Forsynet, som jeg hidtil miskjendte, tilsidst aabenbar erklærede sig imod mig, og traadte over paa mine Fienders Side, og jeg af Mangel paa Mandskab, Penge og Canoner ei mere kan gjøre dem Modstand, saa nødsages jeg til at vige for Magten og drage mig tilbage om ei som en tapper, saa dog i det mindste som en forsigtig og klog Mand. — Jeg vil ikke dølge for Dem, hvor opbragt jeg er over denne ubetænksomme Hovedstad, som jeg var saa daarlig at kalde min gode Stad. De kjender bedre end jeg, hvorledes den i senere Tider opførte sig imod mig. Om jeg især skulde bebreide mig noget, var det de Penge, jeg har anvendt paa dens Forskjønnelse; ogsaa havde jeg besluttet at brænde den, at lægge den i Aske, men falden i Ulykke havde jeg ingen tro Haand, som kunde udføre mine Befalinger. Men Taalmodighed, jeg har ei tabt alt Haab, saalænge de levne mig Livet. — Jeg bifalder den Beslutning De har fattet. De bør ei modtage Besøget af Deres Fader ved Foden af den Trone, som en anden sidder paa; man kan blive fornedret af dem, som meest have ophøiet os, men man bør aldrig fornedre sig selv. — Da jeg nu skilles fra Dem, maaskee for bestandig, havde jeg meget at sige Dem; men i den Forfatning, i hvilken jeg befinder mig, er mit Hoved sygt og mine Tanker forvirrede. — Jeg veed Alt, hvad man siger og skriver imod mig; jeg leer ad den Galnings Afhandling, som jeg burde have ladet hænge for en Daarskab, som De ikke kjender; jeg leer ad de Nidskrivter, som de slave Skribenter forfatte, der fordum overøste mig med Roes, og hvilke, siddende blødt paa de Guldstole, jeg skjenkede dem, nu plage sig med at glemme mine Velgjerninger og drage mig ned i Pølen. Usle Cameleoner! hvis Sprog og Adfærd dreie sig med den Vind, der blæser fra den for deres Haab meest gunstige Side, hvad vente de? man kjender dem. — De ere endog kjendte af de Personer, der, af Frygt for at miste deres Magt, have forledt mig til at misbruge min, der opofrede mig hele Generationer for nogle Fodbred Land, for nogle forfængelige Lovtaler; troe de vel, at min Efterfølger vil belønne en Undergivenhed, aftvungen ved Vaabnenes Magt? Nogle iblandt dem, De veed det, have villet sætte Grændser for min Æresyge; jeg var uforstandig nok, til ikke at ville høre dem; jeg skal vide at udmærke dem i min Historie. Jeg veed ei, hvad Skjebne der er bestemt for Dem, men hverdan den end maatte blive, tvivler jeg, at vi nogensinde igjen forenes. Denne Tanke er en Plage for mig; af alle de Straffe, som Himmelen kunde paalægge mig, er ingen grummere end Skilsmissen fra Dem. — En Bebreidelse havde jeg alligevel at gjøre Dem; hvorfor havde jeg ei hjulpet mig med Deres Raad; hvorfor nyttede De ei den Magt, som Egenskaben af Moder gav Dem over mit Hjerte; hvorfor lod De mig reise paa det ulykkelige Tog, den første Aarsag til mit Fald? Ak! et Ord fra Deres Mund havde været tilstrækkeligt til at afholde mig derfra. De frygtede for mig, og De elskede mig! .... ja De elsker mig, jeg har Beviis derpaa, og Mindet af denne Kjerlighed er det eneste Gode, jeg har tilbage; det eneste, som ingen Fiende kan berøve mig. Det er ei Tronen jeg savner, det er en Mage, som jeg har gjort ulykkelig, det er det beklagelsesværdige Pant paa den mindst passende og meest ulykkelige Forening. Stakkels Barn! din Vugge var omslynget med Roser og dit øvrige Liv skal maaskee ene bestrøes med Torne. Stakkels Barn! nyd endnu nogen Tid din Alders salige Uvidenhed. Hvis din Faders Billede endnu ei er dybt præget i dit Minde, saa søg at glemme det for stedse — dog nei, hvis Himlen bevarer dine Dage, skal du ikke gjøre et Skridt i Europa, som jo erindrer dig om min Ære, mine Daarligheder og mit Fald. — Maatte mit Exempel i det mindste tjene dig til Advarsel! Dattersøn af en mægtig Keiser, Ætling af de største Monarker paa Jorden! maaskee du en Dag skal regjere. O! vogt dig at træde i din Faders Fodspor: følger heller dine Forfædres Exempel paa Møbrenes Side. De eiede deres Undersaatters Kjerlighed, i det de vare deres Fædre, som opofrede Alt for at gjøre dem lykkelige, især for at spare Menneskeblod. — Ak! om jeg atter skulle bestige Tronen! Men nei, det er forgjeves at tænke mere derpaa. Desuden fortjene Menneskene ikke den Umage, at man regjerer dem. Farvel, min elskede Mage! Naar jeg kommer til min Øe, og faaer at vide hvor De opholder Dem, skal jeg meddele Dem Underretning om mig, og jeg beder Dem ligeledes, at faae nogen om Dem og min Søn.

(Undert.) **Napoleon.** (Christianstads Weckobl.)

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Paris, den 6 Sept. De af Hertuginden af Orleans Godser, som endnu ere usolgte, skulle gives hende tilbage. — Fra St. Domingo er nylig et Skib ankommet til en fransk Havn. Dets Toldpapirer vare forsynede med følgende Paaskrivt: "Kongeriget Haiti, det 11te Uafhængighedsaar; Henrik den Første, Konge." Underskriverne vare: "Prinds Pierre Jean, Admiral; Hertugen af Marmelade, Commandant." — Ifølge andre Efterretninger fra St. Domingo var Pethion i Begreb med at sende en Deputation til Ludvig den Attende. — Moniteuren er fuld af Adresser fra Regimenterne i vor Armee, hvori de love Kongen Troskab. — Paven vil lade Congressen i Wien forelægge en fuldstændig Plan til Gjenoprettelse af den catholske Kirke i Tydskland. — Lord Wellington har leiet det skjønne Lystslot Morfontaine, hvor han vil give glimrende Fester. — I Moniteuren af 4 Sept. anføres, at Hendes Kongelige Højhed Prindsessen af Wallis vil opholde sig i Brunsvig hos sin Fader, den regjerende Hertug af Brunsvig. — I Morgen skal Parises Nationalgarde høitideligen paa Marsmarken gives Faner og Standarter. Talleyrand, Erkebisp af Rheims, skal indvie dem. — Den 1ste dennes er den første Division afseilet til Øerne under Vinden fra Brest med Garnisonstropper, under Anførsel af Capitain Millius, for igjen at tage vore Colonier i Vestindie. — Fra det Neapolitanske skulle en nu 8000 Mand rykke ind i de romerske Stater. — Efter de østerrigske Troppers Afmarsch har Kongen af Sardinien igjen ladet Hertugdømmet Savoyen tage i Besiddelse.

Paris, den 7 Sept. Ved et Circulaire fra den Kongelige Douane af 29 Aug. blive de franske Rhedere underrettede om, at Negerhandelen er indtil videre igjen indført med de tidligere Privilegier. — Marschal Soult, Hertug af Dalmatien, er ankommen fra Rennes til Paris, hvor Marschal Mortier, Hertug af Treviso, ligeledes opholder sig. — De Deputeredes Kammer har med 181 imod 7 Stemmer besluttet, at den Gjæld, Kongen har gjort i Udlandet, skal betales af den offentlige Skat. — General Vandamme er over Dünkirchen ankommen fra Kjøbenhavn til Paris. — De sidste engelske Tropper, som stode i Leir ved Bayonne, ere brudte op derfra den 25de f. M., for at indskibe sig til Engelland. — Man forsikkrer, at der skal udnævnes to nye Marschaller, den ene af den nye og den anden af den gamle Adel.

Italien, d. 2 Sept. I Parma er Erkehertuginde, Keiserinde Louises Navnefæst bleven høitideli holdt den 24 August og følgende Dage ved Baller, Te Deum og Illumination. Ved sidste udmærkede sig især det Keiserlige Pallads, som Stormarschal Marquien af Brausset havde ladet skjønt illuminere, og hvorpaa, som den parmasanske Tidende udtrykker sig, "den forfjedrede Fugl glimrede, som bevæbner Keiseren med Sværdet, men Guderne med Lynild."

Genua, d. 22 Aug. Vor politiske Stilling er temmelig besynderlig. Man har givet os vor Regjering igjen. Denne udnævner til alle Embeder. Vi have Udseende af at være vore egne Herrer; imidlertid holde dog de engelske Tropper, som tilforn, vore Forter besatte. Der skal endog komme nye Troppecorps af denne Nation. De bruge vor Marine og vort Arsenal; men blande sig slet ikke i Civil Anliggender. Man siger os, at denne Tingenes Tilstand skal blive forandret ved Wienercongressen, og at vi skalle erholde vor hele Gebet igjen. Men det kunde vel være, at Engellænderne forlangte et Etablissement i Havbugten ved Spezzia, som var beqvem for dem i Middelhavet.

Palermo, den 23de August. Siden Parlamentets Ophævelse hersker der en stor Gjæring paa Sicilien. Regjeringen staaer i aabenbar Opposition med Engellænderne. Adskillige af denne Nations Officiere ere om Natten blevne mishandlede. Alle de Personer, som forhen bleve ansatte efter Engellændernes Anbefaling, blive afsatte; nogle af dem ere endog blevne arresterede. — Den sicilianske Fregat Minerva er den 19de d. afseilet tilligemed en engelsk Fregat til Triest, for der at afhente Dronning Caroline og Prinds Leopold. Men Førstnævnte skal have skrevet, at hun først naar Wienercongressen var til Ende vilde vende tilbage til Sicilien.

Magdeburg, d. 12 Sept. I Aften er Hs. Maj. Kongen af Danmark ankommen hertil paa sin Reise til Wien.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 77.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 24 September 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Under d. 14 Maj lod Gustav fremlægge i Rigsforsamlingen en Note, hvori han, underrettet om den russiske Erklæring af 7 Maj, troede sig nødsaget til den Erklæring, at han, skjøndt den vestphalske Freds Garant, ikke fandt fornødent, at lægge sit Sindelag som saadan i den omhandlede Sag for Dagen, da han stedse havde tænkt, at Rigsoverhovedet ved Rigsforsamlingen vilde tilkjendegive sin Maade at tænke og handle paa. Moniteuren fremkom nu d. 14 Maj, efter at have anført 3 Noter fra det svenske Cabinet, med efterfølgende i alle Henseender høist bidende Erklæring, der kan tjene til Prøve paa i hvilken Tone den ny franske Keiser tiltalde andre Regenter, uagtet de levede i Venskab med ham, og hvor lidet han iagttog den Anstændighed, som selv den ene Privatmand, for ei at sige den ene Monark, skylder den anden. "Disse ere — hedder det — de besynderlige Erklæringer, som Kongen af Sverrig har udstedt til Rigsdagen i Regensburg. — Intet vilde være mere paafaldende end det Inconseqvente i dette den svenske Souverains Skridt, naar det ham vedheftende Latterlige ikke var endnu mere paafaldende. Hvorledes? Medens Polen deeltes for Deres Øine, medens det ottomanske Rige kun for saavidt existerer, som Deres Nabomagter tillade det; medens Frankrig, naar det lukker sine Havne for Deres Nations Skibe, saa væsentlig kan skade Deres Handel; behager det Dem, uden nogen Anledning til nogen Opæggelse, uden nogen Bevæggrund, dagligen at insultere Frankrig? — Da Gustav i 30 Aars Krigen spillede Mester, skete det ved Frankrigs Bistand og ved Kraft af den Aand og Villie, der betegnede alle en stor Mands Skridt; Polen var den Gang endnu agtet, Tyrkiet havde sin hele Kraft, og Rusland i Europa endnu ingen Tilværelse.*) — Men med hvilken Ret og i hvilken Hensigt ægger De det tydske Rige mod Frankrige? Da Tydskland ved Sverrigs Ophidsning saae sig indviklet i en ulykkelig Krig, da var De den første, der sluttede Fred og sendte en Gesandt til Paris. Men neppe var Freden sluttet, saa ilede De, at give det Tegn paa Deres Tilværelse, og forlangte at der skulde oprettes en Statue for Erkehertug Carl. — Denne Prinds har erhvervet sig Hæder, og føler Tydskland Agtelse for ham, saa er Frankrig det første Land, der deler denne Følelse. Men har han da erhvervet den med Deres Tropper?**) Naar De er Rigsstand,

*) Men Italien var heller ikke besat af franske Tropper, Holland ikke en fransk Provinds ꝛc.

**) Ynkværdigt er det, at ville tilregne Gustav det som en Brøde, at han ønskede en Statue opreist for en af Tydsklands største Prindser og Hærførere, men latterligt at ville spørge: om denne Prinds har erhvervet sig sin Hæder ved Gustavs Tropper? Behøver man da just selv at hielpe at plukke de Laurbær, man ønsker Heltens Isse bekrandset med?

hvorfor drog De da ikke med Deres Tropper Riget til Hjelp? Naar De er den vestphalske Freds Garant, hvorfor sluttede De da Deres Fred førend det tydske Rige gjorde det? — Hvoraf kommer det, at De allene ikke føler, i hvilken Grad Deres Skridt i Regensburg ere Rigsforsamlingen til Byrde? Medens De sælger Deres Stæder *) vil De forfegte en phantastisk **) Interesse af det tydske Rige; medens De i Baden nyder Gjestfrihed, fornærmer De Deres Svigerfader, saa at hvert Dieblik af Deres Ophold i Carlsruhe gav denne Fyrste billig Aarsag til Klage; endelig medens De opholder Dem hos Deres Svoger, Churfyrsten af Bayern, undertegner og daterer De fra München en Note, der aldeles strider mod Deres Svogers Interesse. Den Gang denne Fyrste, forskrækket ved Krig, omringet af Armeer, hvert Dieblik maatte frygte at see Fienden i sine Lande, den Gang trængte han til Deres Bistand, hvis nogensinde Deres Arm kunde være ham til nogen Nytte. Derimod valgte De denne Tidspunct, ja hans Hovedstad til at skrive imod ham. — De er endnu ung. Naar De har naaet Modenheds-Alderen ***), og da læser de Noter, som De paa Postveiene ryster ud af Ærmet, saa vil det vist angre Dem, ikke at have fulgt Deres troe og erfarne Ministeres Raad. Da vil De gjøre hvad De altid burde gjort: kun have Deres Undersaatters Lykke, kun Deres Fædrenelands Vel for Dinene; hvad dette Land har gjort for Dem og Deres Forfædre, fortjener vel, at De ikke opoffrer dets Tarv for forfængelige og æventyrlige Lidenskaber. Da vil De ikke foretage andet end hvad De er istand til at

*) Det er bedre at sælge, naar der endelig skal sælges noget, Stæder, end hele Landsstrækninger som Louisiana, især paa en Tid, man offentlig proclamerer, at man fører Krig for at faae Colonier ꝛc.

**) At Tydskland ikke vilde see sin neutrale Bund krænket kunde dog vel neppe kaldes en phantastisk Interesse?

***) Gustav, som er født 1778, var den Gang 26 Aar gammel og havde altsaa fuldkommen naaet sin Modenheds Alder. Var Napoleon end 10 Aar ældre end Gustav, saa var denne dog allerede Konge i Sverrig (1792), medens hiin endnu var Lieutenant i Frankrig.

udføre, og ikke ægge det tydske Rige til en Krig, for hvis gunstige Udfald De intet kan gjøre, i hvilken Deres Svigerfader og Svoger sandsynligviis ville gjøre fælles Sag med Frankrig. — Fører Dem da endelig Østersøens Interesse til en Forbindelse med Danmark, saa vil De føle, at dette egentlig er Deres sande Interesse, at det staaer i nøieste Sammenhæng med Deres Staters Sikkerhed, Deres Krones Værdighed og Deres Nations Hæder. Da vil De tage saadanne Forholdsregler, at Deres Kyster ikke ere blottede, at Flaader ikke ustraffede forbiseile et halvt Canonskud fra Deres Strandbredder, for at bombardere Kjøbenhavn. Ikke ved saadanne Trophæer have Deres Forfædre vidst at erhverve sig Hæder, og gjort sig fortjente til en ærefuld Plads i Historien. Da endelig vil De ikke, lokket ved maadelige Subsidier, gjøre, hvad endnu ingen europæisk Nation har gjort, slutte en Tractat, der i saadan Grad er Deres Rang uværdig, at man i en vis Henseende kan betragte den som en Frasigelse af Deres Souverainitet. — Vi troe vel, at disse Raad, om De end læser dem, ville være spildte for Dem; men vi troe tillige, at Frankrig aldrig vil give Dem nogen anden Lection. Alle Deres Forvirringer ere Frankrige temmelig ligegyldige; det fordrer sikkerlig for disses Skyld ikke Regnskab af Dem; thi det kan sandelig ikke forbytte en brav og tapper Nation, der i Aarhundreder har været dets Bundsforvandte, og billigen kaldes Nordens Franskmænd, med en ung Mand, der vildledes af falske Ideer, og som endnu mangler tilbørligt Overlæg. — Deres Landsmænd ville derfor stedse blive behandlede godt af Frankrig, Deres Handelsskibe optages vel; selv Deres Escadrer skulle, naar de behøve det, kunne forsyne sig i franske Havne med Proviant; man vil paa Deres Vartegn kun see de Gustavers Vaaben, der regjerede førend De. Og naar engang Heden af Deres Lidenskaber er kjølnet, saa vil De lære at bedømme Europas og Deres egen sande Stilling; saa vil Frankrig stedse være beredt til, at fæste sit Blik paa Deres Nations sande Interesse og lukke Øjnene for hvad De var og hvad De gjorde."

At Gustav harmedes over denne Erklæring, er ikke at undres over, men, at han for dens Skyld forbød ikke allene franske Tidsskrifter, men selv

det Hefte af europäische Annalen, hvori den var indrykket paa Tydsk, at indføres i Sverrig, røbede Smaaheds aand og hiin næsten altid frugtesløse Bestræbelse for at undertrykke hvad der ikke lader sig undertrykke. Den 17 Sept. afreiste den svenske Charge d'Affaires fra Paris, og nogle Dage derefter den franske, Caillard, fra Stockholm.

Det tyrkiske Divan hældede med Rette til det russiske Partie, thi Toget mod Ægypten mindede det bestandig om, at man ikke vel kunde sætte nogen Lid til den ny franske Keiser. Denne gjorde sig imidlertid megen Umage for at vinde Porten, sendte en overordentlig Gesandt, Jaubert, til Constantinopel, for at modsige det Rygte, at Frankrig havde Anslag paa Morea og Albanien, og forsikkre Storherren om Frankrigs oprigtigste Venskab og inderligste Hengivenhed. Man beraabte sig paa det berlinske Hofs Vidnesbyrd om dets uegennyttige Sindelav, og beskyldte især Engelland for at ville strøe Tvedragtens Sæd mellem begge Hoffer. Men Storherren besvarede franske Høfligheder med tyrkiske Complimenter, uden iøvrigt at sætte nogen Lid til Napoleons Forsikkringer; thi uagtet Moniteuren roste sig af at Divanet og især Sultan Selim tog Deel i alt hvad der kunde interessere Frankrig, saae man dog, at Sultanen, alle Trudsler og Underhandlinger i Constantinopel uagtet, ikke vilde erkjende den franske Keiser, og at General Brune, der fra 1803 til 1804 havde været fransk Ambassadeur i Constantinopel, afreiste derfra. Imidlertid søgte den franske Regjering dog ved Avisartikler at opvække hos Porten Mistanke mod Rusland og Engelland.

(Fortsættes.)

Om Agerdyrkning og Landvæsen.

Af Pastor Wedel i Ewerdrup.

63.

En god stor Modding bidrager til Bondens Velstand; men, desværre! er der mange, som ikke bruge sin Gjødske tilbørligen og næsten til Unytte; thi at lægge frisk Mog om Foraaret under Byg, eller i Midsommer at føre det ud paa Brakjorden og lade det ligge hele Uger før det spredes og nedpløies, er reen Tab, da det kraftige i Varmen meget hastig uddunster. Det bedste ved Moddinger er, at blande samme, f. Ex. et Lag Gjødske omtrent ½ Alen høit, et Lag gammelt Jord ½ Alen høit, og saaledes vedblive, indtil hele Dyngen bliver omtrent 10 Qvarteer tyk, 6 Alen eller mere i Fiirkant, tildækkes med Halm, og saaledes henligger til Efteraaret, da den udføres under Vintersæden. — Der er megen Umage forbunden dermed! — O, ja; men et Læs, saaledes kaldet Compost, er drøi i Spredningen og virker mere paa Jordens Afgrøde end 10 Læs frisk Gjødning. Kun Forsøg og egen Erfaring kan overbevise om denne Sætnings Rigtighed.

64.

En stor Bondegaard med mange Jorder giver vel store Indtægter; men — der skal holdes mange Folk, Heste, Dagleiere, Gaardsredskaber; der haves mange Bryderier: den halve Jord maa udlægges til Huusmænds-Lodder, og disse paalægges at tage Deel i Skatter, Byrder og Ævter pro qvota, give et passende Vederlag for Jorden og selv tillades at bygge, dog at Eieren leverer Undertømmer og Langhalm — saa kan man nogenlunde see sit Udkomme ved en stor Bondegaard; thi en Gaard paa 18 til 24 Tønder Hartkorn har nu saa mange og store Skatter og Byrder, at det næsten er umueligt for en Mand, der ei selv er Bonde, at kunde leve og have hæderlig Ophold. Derfor bortsælges nu saa mange smukt byggede Bøndergaarde, da Folk uden for Bondestanden, som ei selv kan arbeide, saa sjelden kan have Indtægter eller blot Renterne af den indestaaende Capital. Dette er en Sandhed, som kun den Forsøgte kan erklære for virkelig; thi mange unge Mænd stræbe kun efter at faae en smuk Bondegaard; de gifte sig, sætte deres og Konens Formue i Besætningen, og afbetale noget af Capitalen, men det øvrige maa forrentes. Hvor mange maa ikke siden fortryde, at de bleve Landmænd og Agerdyrkere, naar de ei forstaae Tingene tilbørligen, og endda kan Misheld, Utroskab og ulykkelige Tilfælde sætte den Klogeste og Forsigtigste tilbage. Med nogen Formue maa man heller vælge andre Næringsveie, som Kroemand, Møller, Forpagter, Stev-

foged o. d. l., hvilket rigtig nok, hver i sit Fag, fordrer Forstand og Paapassenhed; men dog lettere kan oversees end et betydeligt Agerbrug, naar Manden ei just selv er Landmand eller Bonde.

Af det Meget, der i de senere Aar er skrevet om den tiltagende Rust paa Rugen og Berberissernes formeentlige Aarsag til samme, synes følgende tvende Stykker, især det sidste, begge indførte i Iversens fyenske Avis, at give vigtig Oplysning om Aarsagen til den saakaldte Rust, og fortjene kyndige Landmænds Opmærksomhed:

(Indsendt.) Da man af Hr. M. Lütkens Opfordring i Hr. Iversens Avis No. 113 d. A. skjønner: at det er hans alvorlige Ønske, at erholde Oplysning om Kornrustens Aarsag, og ikke just at indlede en nye Avis-Feide, saa meddeles disse af Erfaring bekræftede Sandheder: "Den første og fornemmeste Aarsag til Rust er Solens stærke Varme paa de vaade Straae." — Hvor derfor enkelte Træers Toppe (eller anden Gjenstand som gjør samme Virkning uden at hindre Vindens Træk) forhindrer Formiddags Solens Hede, der vil findes liden eller ingen Rust, endog i en ellers med Rust stærk befængt Mark, og nær ved Berberisser. Dette viser tillige: at Rusten ikke ved Smitten gjennemløber Marken, men ophører hvor den første Aarsag ikke naaer hiin. At en vis Taage og Støvregn klæber mere ved Straaet, og altsaa er skadeligere, end den ordentlige Dug og Draaberegn, er rimeligt. — "Dernæst er Jordbunden og Behandlingsmaaden en stor Medaarsag." — Paa de til enhver Kornart mindst passende og derhos slet dyrkede Jorder, og hvor der er kun en tynd Plovfure og Underlaget Leer eller Ahl, der vil Rusten vist findes stærkere end hvor det Modsatte finder Sted, og hvor Underlaget er Sand. — At Korn kan findes stærk rustet nær ved Berberisser, er upaatvivleligt, men at Havre og Byg paa visse Steder dette Aar ogsaa er fundet nær ved Berberisser til alle 4 Sider eller Vinde, ja endog i Berørelse med Berberisserne, uden at være beskadiget, imedens i samme Egn stærkrustet Havre og Byg er fundet langt fra Berberisserne, er vist og beviisligt. — Rug har Indsenderen ikke seet ganske nær Berberisserne, men vel overordentlig god Rug ved en Gaard, i hvis Have er Berberisser, og derimod ringe og med Rust stærk befængt Rug paa Bymarker, hvor ingen Berberisser findes i henved en Miils Afstand, men ingensteds har Indsenderen dette Aar seet Rug, der var ganske Rustfrie.

Om den saakaldte Rust paa Rugen. — Det er vist, at hvor meget der end er skrevet for og imod Berberisserne, er dette langt fra ikke nok, saa længe man ei med fuldkommen Vished veed, om de ere skadelige for Rugsæden eller ei; ethvert nok saa ubetydeligt Bidrag, der sigter til dette Maal, maa altsaa være Jordbrugeren kjærkomment. — Den Skade, Rusten især i de senere Aar har tilføiet Landmanden, er alt for betydelig til, at en saa ubetydelig Plante, som Berberissen er, hvad enten den anvendes til Hegn, eller dens Bær til Saft, burde fredes, ifald den er Skyld deri. Nei! ved Kongebud burde den udryddes; men desto værre! er den vist uskyldig. Jeg siger desto værre! thi var den skyldig, kunde man ved dens almindelige Udryddelse see denne betydelige Landeplage hævet; men har denne sin Grund i et ugunstigt Klima, der aarlig tiltager, er alt Haab om Middel derimod betaget. — For 20 Aar siden vare der vist nok ikke saa mange Berberisser her i Landet som nu, men nogle vare der dog, og man hørte Intet om deres Skadelighed. — Da Rusten for omtrent 16 Aar siden begyndte at vise sig, angav man som Aarsag dertil en kold Taage, som fordærvede Straaet, naar Vinden ei kunde komme til at tørre det, saa man endog gjorde Forslag til at trække et Reeb af Svinehaar over Rugen, for at tørre Taagen af! Det sidste ville vist nok ikke have hjulpet, men i Henseende til den kolde Taage paa Steder, Vinden ei kunde bestryge, var man uden Tvivl paa det rette Spor. — Opfordret ved Hr. Lytkens Bekjendtgjørelse i disse Blades No. 113 vover jeg at fremsætte mine fleeraarige, simple og ler udførlige Iagttagelser, ønskende, at de maatte lede til Sandhed, og haabende, at mangen opmærksom Landmand, hvis Tid ikke tillader ham at meddele sine Erfaringer, vil have gjort de samme. Jeg finder næsten altid Rugen fordærvet af Rust paa Bondernes Moddingsteder, medens det hele

øvrige Stykke, der staaer tyndt og usselt, har god og trivelig Rug og ufordærvet Straae. Var Rusten en Plante, maatte den udbrede sig over hele Stykket, men det gjør den ikke. — Jeg finder stedse ethvert Stykke Rug inde i Byerne i Bøndernes Hauger, hvor Jorden er god, især paa gamle Gaardspladse, meer eller mindre fordærvet af Rusten, hvad enten der i Sognet er Berberisser eller ikke. — Disse Erfaringer i det Smaae stemme nøie overeens med hvad der er noksom bekjendt i det Store: at Rusten især viser sine skadelige Virkninger, hvor Jorden ved Brak og overflødig Gjødske er bragt til en høi Grad af Kultur, som f. Ex. ved Aalykkegaard, eller og, hvor der er megen Læe i skovrige, kolde Egne — som jeg forestiller mig Rodkilde — og endelig i smaae Indhegninger, hvor Berberisserne, der, som en løvrig Vext, ikke tillader Vinden at stryge igjennem, kan medvirke. — Efter min Formening ere Rustpletterne langt fra ingen Plante, ligesom de ei heller have andet tilfælleds med de brune Svampe paa Berberisser og Stikkelsbær end Couleuren, da disse ikke smitte som Rusten, eller lade sig stryge af, som denne i de første Dage; "men naar Rugen staaer i frodig Vext, og der da efter Regn og Varme kommer lidt Nattefrost — saaledes som det i Aar var Tilfældet her den 3 eller 10 Juli, hvilken erindrer jeg ikke — eller meget kold Blæst fra Nord og Østen, da vil enhver opmærksom Jagttager strax efter finde, at Halsen, eller den tynde, øverste Deel af Rugstraaet ved Axet, 3 a 4 Tommer langt, er blevet hvidt og tørt, saa at ingen flere Safter kan stige derigjennem." Fra dette Øieblik faae Kjernen ingen mere Næring fra Roden, og da denne endnu vedbliver at drive flere Safter op i det øvrige, frisk og frodige, Straae, sprænges Saftkarrene, og Vædskerne slaae ud paa alle Sider af Straaet, der allerede anden og tredie Dag efter begynder hist og her — men altid først, hvor Rugen er frodigst — at vise sig som enkelte røde Pletter, der nu daglig tiltager, og indeholde i Begyndelsen et fugtigt rødt Puder, der siden tørres, falder af, gjør Jorden rød, og smitte Klæderne, naar man gaaer igjennem Rugen. — Pletterne, der paa frodige Havre- og Hvedestraae kan blive hele Tommer lange, blive siden sorte, og Straaet skjørt; men ikke udueligt til Fovring; thi Erfaring har lært mig, at Kreaturene ei allene æde det saakaldte raadne eller skjøre Straae, men endog trives godt deraf, hvilket end mere bestyrker min Mening, at det er de til Kjernen bestemte Safter, der blive i Straaet, og give det denne Kraft. — At Kjærnen, som fra den Tid begynder at svinde, kan ved idelig Regn fiskes i Indsvinden, og vinde lidet i Vext, er forekommet mig, men det er saare ubetydeligt, og derfor have og Nogle foreslaaet, at høste Rugen strax, naar Rusten viste sig, hvorved man da reddede Langhalmen, og fik et saare kraftigt Foder i det øvrige Straae; men dette er kun rigtigt, naar man er overbeviist om, at hele Sæden er lige bedærvet overalt, hvilket sjelden er Tilfældet. — Rustens større eller mindre Skadelighed for Sæden beroer især paa den Tid Kulden, som Aarsag, overfalder den; thi er Kjernen da endnu melkeagtig og blød, kan den svinde saa meget ind, at det ei lønner Umagen at tærske den; har den derimod næsten sin fulde Vext og Fasthed, svinder den kun lidet, og Straaet, der nu har færre Vædsker, bedærves mindre; men den beroer og paa andre Omstændigheder, f. Ex. om een Deel af Marken ligger høiere end en anden — om Jorden paa et Sted er bedre end paa et andet, da, som sagt, det Straae, der har noget Læe, og er forkjælet, tager langt mere og kjendeligere Skade, end det, der staaer udsat for Vindens Strøg; og dette er nok Aarsagen hvorfor Berberisserne maae høre ilde; thi i Almindelighed staae de i Haverne, og i Nærheden af disse er ei allene den bedste Jord, med Sæden har der, som oftest, meer Læe af Bygninger, høie Træer o. s. v. — Jeg har baade i Aar og de forrige seet temmelig stærk Rug ved Strandkanten, udsat for Vinden, der næsten ikke har liidt noget af Rusten, medens det i 10 Aar ikke har villet lykkes mig at avle Rug her inde i Byen, der jo har været meer eller mindre bedærvet af den. Forrige Aar var Alles Rug her i Sognet, hvis Marker laae sidt, bedærvet; men 11 Gaardmænd, som endnu ere i Fællesskab og have en meget højlændet Mark, havde særdeles trivelig og god Rug. — Befindes nu disse Jagttagelser rigtige, lede de til følgende Resultater: 1) Man maae saae sin Rug og Hvede saa tidlig som muligt, da Rusten gjør mindre Skade paa den fremmelige end paa den sildige Sæd af anførte Aarsag. 2) Man bør ei inddele sin Jord i

flere Afdelinger, end høist nødvendigt, og ej beplante Mellemarovterne med Berberisser, Hesseler og alt for løvrige Vexter. 3) Dersom denne Landeplage skal vedvare, vorder man vel nødt til at tage Rug til anden eller tredie Halm efter Brak, istedetfor til første. — Jeg har i de seenere Aar tabt saa meget ved Rusten, uagtet jeg kun har havt Leilighed til at bruge Halvbrakt med grønne Vikker, at jeg har seet mig nødt til at forandre denne Drivt, og tager nu Byg først, da jeg heller vil have 7 a 8 Fold god, end Haab om 10 a 12, der ved Rusten bliver til 4 a 5 daarlig Rug. — Hesselager, d. 9de Septbr. 1814. — Holck.

Indenlandske Efterretninger.

Igjennem det Kongelige Danske Cancellie er, under 19 Septbr. d. A., udfærdiget en Placat af følgende Indhold: "Efter allerhøieste Befaling skal det ved Placaterne af 11te og 28de Maj d. A. gjorte Forbud mod Handel og Samqvem med Norge, være ophævet."

Igjennem det Vestindisk-Guineiske Rente- og General-Toldkammer er, under den 19 Septbr. d. A., udfærdiget en Placat for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen, af følgende Indhold: "Ifølge allerhøieste Befaling skal den ved Plakat af 17de Junii d. A. befalede Forpligtelse at tilveiebringe Rückattest for udskibede Kornvarer eller Fedevarer, samt den Forpligtelse desaarsag at stille en Caution af 30 Procent, hvor Udklareringen tages til fremmed tilladeligt Sted, være ophævet."

Under 6te d. M. er udstædt Kancellieskrivelse til Biskopperne, hvorved disse efter Hds. Maj. Dronningens allernaadigste Befaling anmodes om at lade foranstalte, at der, saalænge Hs. Majestæts Reise varer, fra Prædikestolene, foruden den sædvanlige Bøn efter Prædiken, gjøres Bøn til den Allerhøieste om Varetægt og Beskjermelse for Hs. Maj. Kongen til at udføre denne Reise med Sundhed og Held.

Den ny Latinskolebygning paa Hjørnet af Fiolstræde og Kannikestræde er nu udvendig fra færdig. Den er opført i en skjøn og ædel Stiil. Overskriften er: Disciplina sollerti fingitur ingenium.

Fra den 10de Sept. Kl. 4 om Eftermiddagen indtil den 17de Septbr. Kl. 4 om Eftermiddagen, ere 222 Skibe klarerede gjennem Øresunds Toldkammer, deraf 17 til indenrigske Steder. (Hand. Tid.)

Den 3die October bortsælges paa Fridericia Toldkammer et i sammes Pakhuus oplagt Partie Coffebønner, bestaaende af 87 Sække, vog Netto 775 Lispd. 12 Pd.; tillige bortsælges 100 Dosin confiskerede Uhrglas.

I Aarhuus Avis læses følgende Bekjendtgjørelse: "Snart skal nu den nye Skole-Indretning indføres her i Jylland. Dertil ere duelige og brave Skolelærere væsentligen fornødne. For efter Evne at afhjelpe Trangen til dem, tilbyder Underskrevne i Forening med sin Søn S. S. Blicher at ville, uden nogen Betaling, veilede et Antal Skolelærere — nødig færre end 6 eller flere end 12 — til fornøden Embeds Dulighed. Begyndelsen maa skee fra 1ste Decbr. d. A. — De der ville betjene sig af dette Tilbud, mælde sig hos mig inden October Maaneds Udgang, saavel for at prøves og indskrives, som for at betinge dem her i Byen Kost og Værelser. Vidnesbyrd om deres Forhold medbringe de fra deres Sognepræster. — Randlev Præstegaard, d. 14de Septbr. 1814. — N. Blicher."

Mariboe, den 15de Sept. Nattefrosten har allerede af og til begyndt at indfinde sig. I lang Tid har vi om Dagen havt et skjønt og yndigt Efteraarsveir. Kornet fylder i Aar næsten ikke det Halve i Laderne imod i Fjor; hvor givtig det vil blive i Skjeppen vil Tiden lære. — Paa Auctionen den 14de September i Nakskov kostede en Kakkelovn fra 50 til 100 Rbd. N. V.; en Grynde solgtes for 5 Rbmk. (Mariboe Av.)

Mariboe, d. 19de Septbr. Landmanden her i Stiftet er nu i fuld Beskjæftigelse med at lægge sin Vintersæd. — Efter Breve fra Flensborg var Vandet sammesteds steget saa høit d. 3 Septbr., at man maatte seile med Baade langs med de over for Compagniehuset liggende Huse ved Havnen. Ogsaa ved Præstøe Bugt i Sjælland havde man samme Tid saa overordentlig høit Vand, at ingen Vogne kunde passere Landeveien ved Stranden. (S. Bl.)

Odense, den 15 Septbr. Skibsfarten begyn-

der dog nu ved Odense at faae noget Liv, allerede have vi seet Skibe gaae til og komme fra Bourdeaux, Riga, adskillige Svenske og Engelske Havne o. fl. St. Baade i Sjælland og Fyen høres meget om Roverie og Indbrud. Meget deraf er vel overdrevet eller digtet; men alligevel foruroliger det mangen een, især ved Tanken om de mange Forbrydere, der ideligen undvige fra de fleste af vore Fængsler og Straffeanstalter. Skulle imidlertid de udspredte Rygter være mere end Digt, saa ere Her dog snart rensede ved almindelige Klapjagter, med mindre Omløbere have Tilhold eller ere selv boesatte Folk. — Tildeels falde disse Tyvehistorier ogsaa noget latterlige; f. Ex.: Etsteds hvor Tyve vare indbrudte, gave de sig saa god Tid, at de først aad Konens Grød i Spisekammeret, og siden toge af Mandens Buxelomme Nøglen til hans Chatouille, som tilligemed Buxerne laae under hans Hoved! Et andet Steds, paa en Landevei, blev en Matros angreben af 2 Karle, men da han havde et Par Støvler at bære for sin Capitain, tog han en Støvle i hver Haand og nedslog hver Røver med hver Støvle paa eengang! — og saadanne tossede Historier høres hver Dag. Imidlertid kan ingen nægte at der jo stjæles nok; men sligt er desværre! intet Nyt. — Forleden fandtes i Canalen en kjøn ung Pige, omtrent af en Snees Aars Alder, druknet. — Jagden gik iaar ind med et ypperligt Veir; men Agerhønsene og de unge Harer skal, efter Sigende, være meget ødelagte af Maarer, Selvejere og Krybeskytter. — I Anledning af den megen Skade Maaren paa et Aarstid har anrettet især omkring Odense ved at tage Kyllinger, Ællinger, Æg og andet, kunde anbefales hvad Döbel anfører i sin Jægerpractik: "Gaasefidt, Alfranken-Schaalen (Apothekerne maa vide hvad dette er?) Fenkel, Marum verum, Baldrian, Campher, sammenrøret. Lugter Maaren dette, undgaaer den ikke Rævesaxen." (Iversens Av.)

Kjøbenhavns Børs den 23 September.

Cours. Hamb. *a vista* 491⅓. Amsterdam *a vista* 466⅔. London 2 M. 19⅓ Rbdlr., *a vista* 19⅔. — Spec. 490. — Specier solgtes til 30 Rbmk., for Committeesedler blev givet 64½ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Journal de Paris indeholder en Afhandling med Overskrift: om Frimurerne, hvori ivres mod den herskende Mode, at declamere mod Frimurerne og betragte dem som Tronens Fiender. Forf. beraaber sig paa, at alle oplyste Regjeringer vide, hvori Frimurernes Hemmeligheder bestaae. Kun en Visionair som Abbé Barruel kan søge Revolutionerne og Rigernes Omstyrtning i Frimurernes Skjødskind. I Engelland er Hertugen af Sussex de engelske Logers Stormester og Hertugen af Gloucester Vicestormester. Kunne disse Prindser være Fiender af Souverainerne, Fiender af deres Kgl. Fader eller Onkel, Hovederne for en Sammensværgelse mod Tronen og Alteret? I Berlin har den store Frimurerloge givet Fyrst Blücher, som formodentlig selv er Frimurer, en stor Fest. Paven kan forbyde Frimurerlogerne i sine Stater, men hverken de franske, skotske eller engelske Loger høre under hans Værneting.

Den af sine Hændelser i Sverrig meget bekjendte Greve v. Armfelt er den 22 Aug. død i Zarskoe Selo. Han havde ledsaget Keiser Alexander paa sit Feldttog i Aaret 1812 som General-Adjutant, og var siden Præsident i Commissionen for Finlands Organisering og Forvaltning.

Den 5te f. M. holdtes i Kirken St. Leu i Paris en Sjelemesse for den ulykkelige Prindsesse Lamballe, efter en fattig Parykmagers Foranstaltning, der tilforn har staaet i Hertugen af Penthievres Tjeneste. Enkehertuginden af Orleans, som biwaanede denne Messe, har nylig belønnet denne Mand, og taget ham igjen i sin Tjeneste. Ogsaa Hertuginden af Angoulême søger omhyggeligen at underrettes om dem, der i den vanskeligste Tid have viist hende og hendes Forældre meest Hengivenhed.

Londons Befolkning beløber sig for nærværende Tid til 1,050,000, Storbritanniens til 16,456,000, og det brittiske Gebets i alle Verdensdele til meer end 61,000,000 Mennesker.

Engelland har 390 Skibe paa Søen, nemlig 84 Linieskibe, 13 paa 50 Canoner, 92 Fregatter, 74 Corvetter, 5 Bombardeergalioter, 135 Brigger, 10 Cuttere, 20 Goeletter og andre lette Skibe. Alle Krigsskibene tilsammen beløbe sig til 933.

London, den 9de September. Efter en Søe-officiers Privatbrev fra Bermuda af 14de Juli befrygter man, at Troppeforstærkningerne komme for sildig for endnu i Aar at bruges til betydelige Landgange paa den americanske Kyst, da Flaaden formedelst den urolige Aarstid ikke er istand til at blive paa Kysten. — Ifølge Efterretninger fra Bermuda af den 26de Juli er der udstædt en Proclamation af Gouverneur Cockbury, hvorved alt Samqvem med den americanske Kyst forbydes, for at der ikke skal komme Efterretninger til America om den der forehavende Expedition mod de americanske Kyster. — Officiererne af Lord Hills Stab og Commissariat, der som bekjendt skal føre Overcommandoen i den americanske Krig, have erholdet Befaling at begive sig ufortøvet til Portsmouth, for at afgaae med Generalen til America. — Hs. Majestæts Fregat Belvedere har paa sin Station under America gjort saa rige Priser, at Capitain Byrons Andeel af Prisepengene vurderes alene til 20,000 Pd. Sterling. — Ifølge en Generalbefaling fra det brittiske Hovedqvarteer i Montreal er der bleven sluttet en Convention imellem Storbrittanien og America angaaende Krigsfangernes Udvexling, og 46 americanske Krigsfanger, som bleve holdte i stræng Bevogtning for 23 brittiske Fangne, ere først blevne udleverede. — Hoftidenden for i Løverdags indeholder følgende Bekjendtgjørelse om Ophævelsen af Norges Blocade: Grev Bathurst har idag paa Hs. Kongel. Høihed Prindsregentens Befaling meldet de venskabelige Magters Ministre ved dette Hof, at de nødvendige Befalinger om at ophæve Blokaden af Norges Kyster skulle ufortøvet udfærdiges til alle Commandeurer paa Hans Majestæts Skibe. — Angaaende Hs. Majestæts Sundhedstilstand er udgivet følgende Bulletin: Windsor, den 3die September. "Hans Majestæt er uophørlig rolig og ved god Sundhed." — H. K. H. Hertugen af Cumberland ventes til Engelland i Begyndelsen af October med sin nye Gemalinde. — Hds. Kgl. Høih. Prindsessen af Wallis's Huus og Møblement i Connaugthplace skal, ifølge offentlige Bekjendtgjørelser, sælges i October til den Høistbydende. — Sir Henry Wellesley, tilforn brittisk Gesandt i Spanien, ventes nu hertil. Som man erfarer har han sluttet en Tractat med Hs. catholske Majestæt, hvorved Kongen af Spanien forbinder sig til ikke at fornye Familiepagten med Frankrig. — Hertugen af Wellington har paa den brittiske Regjerings Befaling kjøbt Palladiet Borghese, til en Bolig for den brittiske Ambassade i Paris, for 36,000 Pd. St. — Napoleon skal nu beskjeftige sig med at oprette et Bogtrykkerie paa sin Øe, og have bestilt Lettre, Presser ꝛc. paa det tilgrændsende faste Land. Han vil ikke allene udgive sine Memorier men ogsaa en Hoftidende under Navn af Den Elbas Moniteur. — Linieskibet Duncan bliver prægtig udrustet som Admiralskib for at føre Prindsregenten af Portugal fra Brasilien til Lissabon. Contreadmiral Sir J. P. Beresford er bleven bestemt til Commandeur paa dette Skib. — Ifølge de sidste Efterretninger fra Rio = Janeiro blev en Fregat sat istand for at overbringe Hr. de Saldanha du Gama som overordentlig Gesandt til London, hvorfra han skal gaae til Congressen i Wien. — Johanne Southcoste, den nye falske Prophetinde, synes nu at nærme sig Enden paa sit Uvæsen. Hr. Dr. Sims, en almindelig bekjendt Fødselshjelper, har i et Brev, som er bleven meddeelt Publicum, erklæret, at hun ikke er frugtsommelig men blot har convulsiviske Smerter i Underlivet. Han lægger imidlertid til, at han holder hende for en forført Daare, som af bedrageriske Mennesker er opfyldt med sværmeriske Ideer. Johanne har selv taget Flugten, og alle Værelser i hendes Forsamlingshuus ere af hendes Tilhængere blevne lukkede indtil Juul for at oppebie Messias's Fødsel. Man forsikkrer imidlertid at Politiet har været Aarsag til at Forsamlingshuset blev lukket. — Sir George Wood, Admiral Martin og Hr. Tucker, hvilke for nogen Tid siden vare sendte til Antwerpen, for at være tilstede ved Delingen af det derværende Forraad af Skibe, ere nu komne tilbage hertil igjen efterat de have opfyldt det dem givne Ærende. — Hertugen af Cumberlands Formæling skal snart foregaae i Berlin. Hs. Kongl. Høihed ventes med sin Gemalinde til Engelland henimod Slutningen af denne eller i Begyndelsen af næste Maaned.

Neapel, den 21 Aug. Engellænderne træffe Anstalter til at forlade Sicilien.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 78.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 27 September 1814.

Om Guldhusets Salg.

(Fortsættelse; see No. 75.)

Indtil Aaret 1810 har den militaire Fabrik stedse aarlig præsteret hvad til Armeens Behov i Danmark og Norge var fornødent. I Gjennemsnit udgjorde det aarligen:

circa 5000 Al. fiint Klæde.
— 100000 Dito middelfiint og ord. Dito.
— 18000 Dito [illegible].
— 1300 Dito Dækkener.

Af Bayer udleveredes imidlertid aarligen 42,000 Al., hvoraf det Qvantum, som Manufacturet her ei kunde tilvirke, væ1vedes i Neumünster.

Man har antaget, at den militaire Fabrik i Forening med Straffeanstalten her i Staden kunde ved Hjelp af de 79 Væve, de tilsammen eiede (men hvoraf adskillige endnu ikke vare i Gang), tilvirke:

12 Væve til fiint Klæde, a 18 Stkr. aarligen, udgjør 216 Stkr. a 60 Al. eller	12,960 Al.
57 Væve til $\frac{5}{6}$ og $\frac{4}{6}$ eller ordin. Klæde af 35 Stkr. aarligen a 60 Al.	119,700 —
8 Væve paa Straffe-Anstalten med Bay kunde frembringe aarligen 280 Stkr. a 84 Al. . .	23,520 —
2 Væve med Dækkener, som ugentligen frembringe 2 Bundter eller 48 Dækkener a $2\frac{1}{2}$ Al., er aarligen	2,496 Dæk.

Disse Qvantiteter Klæde, Bay og Dækkener udgjøre circa 332,000 Strenge Garn.

Det militaire Manufactur her i Staden havde 6 dobbelte og 14 enkelte Karte-Maskiner samt 32 Spindemaskiner. Disse antoges ugentlig at kunne forarbeide af Strenge 2700 Stkr. eller aarligen . 140,400 St.
Straffeanstalten her og [illegible] antages at frembringe . 242,771 St.

Tilsammen 383,171 St.

Det Kongl. militaire Uldmanufacturs Bygninger, der nu ved offentlig Auction skulle sælges, og som ved de hidtil afholdte 2 Auctioner, ere blevne opraabte under eet for den Sum 400,000 Rbdlr. N. V., ere inddeelte i 8 Parceller. Parcel I bestaaer af en Bygning til Rigensgade paa 4 Fag; Parcel II af en Bygning til samme Gade paa 11 Fag; Parcel III af en Bygning til samme Gade, inddeelt i 15 Fag; Parcel IV af en Bygning til samme Gade, inddeelt i 15 Fag; Parcel V af en Bygning til samme Gade, inddeelt i 9 Fag; Parcel VI, VII og VIII Grændser findes beskrevne i den af Bygmester Friis forfattede Beskrivelse over samtlige Manufacturets Bygninger. Manufacturets Bygninger her i Staden ere assurerede for 88,000 Rbdlr. S. V. Maskinerne have kostet 60,880 Rbdlr. 4 Mk. 15 ß. N. V. og Valkemøl-

ken i Dyrehaugen er taxeret for 19,000 Rbdlr. S. V.

Om Brønsholmsdahls og Usserøds Værkers nyeste Tilstand.

Af Væve og Maskiner haves ved disse Fabriker følgende:

a) Brønsholmsdahls Værk.

21 Væverstole, 6 Stkr. enkelte Skrubbemaskiner, 3 Stkr. enkelte Loquetmaskiner, 3 Stkr. Skrubbemaskiner, 16 Stkr. Spindemaskiner, 1 Tvindemaskine, af den gamle Construction, 4 Stkr. Overskjærmaskiner, 1 Assatsmaskine, 8 Haspler og 1 Vulff.

b) Usserøds gamle Værk.

27 Væverstole, 6 Stkr. dobbelte Skrubbemaskiner, 10 Stkr. enkelte Loquetmaskiner, 10 Stkr. Kjædemaskiner, 7 Stkr. Isletmaskiner, 7 Stkr. Kjædehaspler, 6 Stkr. Isletthaspler og 2 Vulffer.

c) Usserøds nye Værk.

27 Væverstole, 6 Stkr. dobbelte Skrubbemaskiner, 10 Stkr. enkelte Loquetmaskiner, 3 Stkr. Sluppemaskiner, 10 Stkr. Kjædemaskiner, 7 Stkr. Isletsmaskiner, 1 Isletsspille Remme, 5 Stkr. Kjædehaspler, 6 Stkr. Isletshaspler, 1 Vulff.

Paa Brønsholmsdahls Værk er der Plads til en Ruemaskine og paa Usserøds nye Værk til 4 Væverstole endnu, som ere bestilte, men ikke opstilte, og, naar disse 4 Stole komme i fuld Drivt, vil Productionen af det ordinaire Klæde forøges med omtrent 128 Stkr. eller 7680 Al. aarligen. Desuden haves paa Brønsholmdahl og paa Usserød Værk tvende hidtil ubenyttede Vandkræfter, hvorved Værkernes Drivt, naar det gjordes fornødent, betydeligen kunde udvides. Ogsaa kunde for Øieblikket, naar saa meget Officierklæde, som Brønsholmsdahl kan tilvirke, ikke behøvedes, 9 af dets Stole bruges til $\frac{16}{8}$ Klæders Forarbeidning, hvorved da Productionen strax kan antages at være:

12 fine Væve a 18 Stkr.	.	216 Stykker
67 grove Dito a 32 Stkr.	.	2144 Stykker
	ialt	2360 Stykker
	eller circa	141,600 Alen.

I Aaret 1813 er der paa Usserøds og Brønsholmsdahls Værker tilvirket 282 Stkr. af finere Klæder og 1669 Stkr. ordinaire Klæder, tilsammen 1951 Stkr. eller circa 117,060 Alen Klæde.

Samtlige Fabricativns- og Extraudgivter for Brønsholmsdahls og Usserøds Værker beløb sig i Aaret 1813 til 177,155 Rbdlr. 58$\frac{1}{8}$ ß., og alle Materialier, hvoraf adskillige Beholdninger forefandtes ved Aarets Udgang, beløb sig til den Sum 587,979 Rbdlr. 58$\frac{3}{8}$ ß.

Spinderiet paa Brønsholmsdahlsværk, som hidtil allene har tilvirket fiint Arbeide, er fuldkommen tilstrækkeligt til 21 Væves Drivt, som der ere i Gang, og i den senere Tid har dette Værk endog forsynet Manufacturet her i Staden med det fornødne Garn til de syv Væve, som paa Manufacturet tilvirkede fine Klæder. Spinderierne paa Usserøds gamle og nye Værk til ordinairt Garn ere mere end tilstrækkelige til at holde de 54 Væve, der findes paa disse 2 Værker, i fuld Gang med Forarbeidningen af $\frac{16}{8}$ og $\frac{14}{8}$ Klæder, og have i forrige Aar endog forsynet Manufacturet her i Staden med betydelige Partier ordinairt Garn.

Samtlige Brønsholmsdahls og Usserøds Værkers Bygninger og faste Inventarier ere i September Maaned f. A. blevne taxerede af Lundte Cronborg Herreds Brand Taxation for 1,500,840 Rbdlr. S. V.

Disse Bygningers Værker, Maskiner og Redskaber kunne antages at have kostet i nærværende Penge circa 600,000 Rbdlr. S. V.

Ved Værkerne findes en Pleieanstalt, hvortil en egen Bygning i Følge Hs. Majestæts allerhøiste Resolution er opført, hvori omtrent 100 fattige, for det meste forældreløse, Børn, som bruges til Værkernes Drivt, fødes, klædes, og nyde passende Underviisning.

— Rettelser. I No. 75. P. 2. Lin. 13: Istedet for: 34 Stkr. Væverstole læs: 34 Stkr. pr. Stoel. — P. 1187. L. 2: Istedet for: 141,280 Al. læs: 14,280 Al. — Samme P. L. 5: Istedet for: 143,282 Al. læs: 143,520 Al.

Den italienske Straahat.

(I en Skrivelse til Udgiveren.)

Høistærede Hr. Udgiver!

Jeg er en stakkels Kone, som er saa ulykkelig at være gift med en Mand, der er den største Ødeland af Verden, ihvorvel han er imod mig den største Gniepind, der kan tænkes. Jeg kunde umuelig holde det længer ud at leve med ham i Ægteskab, og jeg skal og vil og maa skilles fra ham, om ogsaa hele Byen skulde holde med ham. Men førend jeg gaaer for Magistraten med ham, maa jeg dog bede Dem, Hr. Udgiver, at optage følgende lille Malerie af vor huuslige Forfatning, som indeholder Grundene for min Skilsmisse, i Deres Blad. Naar jeg siger min Mand er en Ødeland, saa maa De ikke indbilde Dem, at han er Spiller eller Svirebroder eller Drukkenboldt; for, naar jeg sagde det, saa gjorde jeg ham Uret. Men jeg vilde næsten ønske, at han var det, saa vilde han maaskee ikke være imod mig hvad han nu er, og saa kunde jeg maaskee have lidt mere Fornøjelse i Livet end jeg har. Han øder sine Penge, ikke paa en fornuftig, men paa den allerskammeligste Maade af Verden: til Bøger, til Landkort, til Informatorer og jeg veed ikke hvad. Ja, skulde De troe, at den gamle Nar endnu i sit 56de Aar lader sig informere i det Franske? Men forleden Dag skrubhøvlede jeg ham ganske artig. Det traf sig just, at jeg af en god Ven havde faaet en Billet til Maskeraden i Klubben. Men nu veed De nok, at naar man skal gaae paa saadanne Steder, saa maa man have en ordentlig Dragt paa, for ellers er det jo slet ikke værdt at komme der. Jeg kunde faae en deilig Sultaninde-Dragt til Leie for 8 Rigsbankdaler, og det var jo i Grunden ingen Ting for saadan Dragt. Da jeg nu kom til min Mand og bad ham om nogle Penge til Maskeradedragten, saa gjorde han tusinde Undskyldninger, og til syvende og sidst slap det da ud paa, at det var for meget at give saa mange Penge ud til saadant Fjas. "Det troer jeg nok, sagde jeg, naar man skal have lidt Fornøielse, saa er det altid for meget, hvor lidt der end skal til, men naar Du klatter dine Penge bort til Bøger og Landkort og

Informatorer, saa er ingen Ting for kostbart, saa klager man ikke over Dyrhed." — "Kone! sagde han, kan Du bebreide mig den eneste Fornøielse jeg har i Livet? Min Aands Dannelse og mine Børns Undervisning"? — "Aa, sagde jeg, hvad din Aands Dannelse angaaer, da troer jeg at den er meer end nok dannet for vore Dage. Jeg seer just ikke, at man kommer saa langt med den. Der er nu Svoger Peersen, han giver al Aandsdannelse en god Dag, og gjør alligevel ganske andre Figurer end vi." — "Smag og Behag, blev min Mand ved, ere forskjellige. Jeg finder nu større Fornøjelse i at more min Aand end min Krop." — "Men hvad koster dig ikke allene Aviserne at holde? svarede jeg. Maatte du ikke allene betale i Gaar 5 Rbdlr. for Statstidenden, og ligesaa meget for et andet Blad?" — "Og finder du det at være for meget? svarede han igjen. 8 Rbdlr. for en Maskeradedragt, 5 Rbdlr. for en Billet til Beneficeforestillinger det er ingen Ting. Men 2 Rbd. et heelt Fjerdingaar eller 16 Rbß. om Ugen for et Blad, som man sender to Gange om Ugen i Huset, det anseer du for en trykkende Byrde? For at kjede mig tre Timer ved at see et flaut Stykke skulde jeg hellere ville give 9 Rbmk., end for at læse et Blad, som jeg finder Interesse ved at læse, et heelt Fjerdingaar? — Nei, min rare Kone, hvor meget jeg end holder af dig, og hvor meget jeg end vil føje mig efter dig, i Alting, kan jeg dog umuelig give Dig Ret heri." — Jeg, som altid har været en stor Elsker af Huusfred, lod mig denne Gang overtale af min Mand til at blive hjemme, aldenstund Sultanindedragten ikke kunde faaes mere, saasom Udleieren lod mig vide, at Slagtermadamen i vor Gade, allerede havde ladet den afhente. — Men nu indtraf noget, som jeg umuelig kunde være ligegyldig ved og som slog Hovedet paa Sømmet. Min Søster Barbara, som er gift med Grosserer **, og, som lever saa lykkelig, som jeg ikke kan beskrive, havde faaet en af de nye italienske Straahatte, der, imellem os sagt, ikke engang klæder det Uglebillede. Jeg proberte den, og alle, som vare tilstede, Tante Lise, og Cousine Snips og Frue Piat, og nogle andre Damer forsikkrede alle, at den klædte mig ganske guddommeligt. Nu kom jeg hjem til min Peer Nittengryn og bad ham om lumpne 350 Rdlr.

DC. til en italiensk Hat, for dog at kunne være Folk lig, naar jeg kommer blandt Folk. Men hvad skeer? Min Hr. Gemal, som just var i Færd med at optælle Penge for endeel Bøger, som han havde kjøbt paa en Auction, begyndte, efter gammel Skik, at ryste med Hovedet, og raabte: "Kone! Kone! vil du da reent ødelægge mig? Er det nu Tider at kjøbe italienske Hatte — at betale 350 Rdlr. for saadant Fjas?" — Nu blev jeg ligesom rasende. "Hvorledes, sagde jeg, ikke engang en lumpen Hat vil du give mig? Du vil øde dine Penge paa Bøger, og jeg skal ikke engang have de allernødvendigste Klædestykker? Hvortil har jeg dig da? Naar det ikke kan være anderledes, saa lad os skjære Knuden over og det Helvede, hvori jeg sukker, har da Ende." Det ene Ord tog nu det andet, og min Mand, som ellers aldrig kan blive enig med mig i noget, blev enig med mig derom, at vi næste Mandag skulde møde for den høiviise Magistrat, og der lovlig blive skilte. Sagen er for saavidt nu afgjort imellem os indbyrdes, paa det nær, at det endnu ikke er bestemt, om Jesper, vor ældste Søn, skal blive hos mig eller min Mand. Deres hengivne

Sidse Langhalm, født Snip.

Spørgsmaal.

(Indsendt.)

Hvad kan være Aarsagen, hvorfor de danske Tolvskillinger og Toskillinger, som ved Forordningen af 5te Jan. 1813, dens 13de §, ere gjorte gjeldende, de første for 2, de sidste for 1 Rbß., dog vrages af alle eller af de fleste Detailhandlere, vrages ogsaa i Bommen og Portene, og saaledes overalt, hvor de især ere brugelige? Man siger: Rigsbanken vil ei indløse dem; og jeg troer vel, at denne Bank ei modtager hele Sække af authoriserede Penge til Ombytning; men jeg tvivler meget paa, at den negter at modtage dem i Betaling. — Disse Mynter have jo ogsaa tilfulde den dem tillagte Værdie, og der kan vel ei være Tvivl om, at en Kobber Tolvskilling er bedre end en 12 Skillings Papirseddel? — Da Smaamynt, ved Courantsedlernes Inddragelse, nu vil blive nødvendigere og behøves i større Mængde, var det maaskee godt, om de egenraadigt forkastede 1 og 2 Rbskilling bleve af Banken hævdede i den dem tillagte Cours?

Kort Svar paa et langt Spørgsmaal.

Dit Spørgsmaal er: hvi nu saa mange stjele?
Mit Svar er kort: fordi saa mange hæle.

Om Agerdyrkning og Landvæsen.

Af Pastor Wedel i Ewerdrup.

65.

Hvor der haves 6 a 10 Heste paa en Bondegaard, er det en stor Vinding for Eieren, hvor Naturen har frembragt rindende Vand eller Kildespring; thi at vande Hestene der, NB. naar de ikke ere svedige, giver dem mere Trivelse end staaende Vand og ⅓ mere Havre. Hvo der tvivler derom, spørge kun den Sagkyndige. Naturligviis kan Hesten vænnes til at drikke af Gadekjæret, hvor der tilløber adskillige Uhumskheder og vaskes Ludgarn o. s. v.; men det giver den ingen saadan Trivelse som rindende Vand eller Kilder. Men da dette altid er koldere, maa man være saare forsigtig; thi Hesten kan saa let blive forfangen og faae en slem Krophoste. — Dog, jeg har skrevet meget udførlig derom i mine Samlinger, under Capitelet Heste.

66.

"Horhen i Dag, Mouritz, efterdi du er saa pyntet?" — "Saa Søn, jeg tør vel ikke sige det, da det skal være stiltiende?" — "Jo saamæn, mig kan du nok fortælle det; thi jeg kan tie som en gammel Mester," sagde Erik. — "Nu da, hør: jeg kom hjem i Gaar fra Staden; min ene Kot gloede saa vildt med Øinene og stampede i Baasen. Da jeg ikke forleden vilde holde den Fæst til Snaps, saa er hun nu sikkert forhexet. Der skal boe en klog gammel Kone, 3 Mile herfra, og, og — ja, du veed nok —." — "Du er en Nar, at du vil troe saadant. Jeg har før været lige saa tosset

og lettroende, og giver meget ud i Penge og Vahre til Signekjellinger, naar en Koe eller Hest blev syg; men nu søger jeg Dyrlægen; han hjelper, naar han kan, for billig Betaling og med naturlige Midler, da hine vare skammelige dyre og fraværende læste kun nogle forblommede Ord." — Mouritz. Men erindrer du Peer og Poul og Hans, som søgte den kloge Kone, da deres Faar vare syge; der døde kun 12 for hver og de andre kom sig, da hun læste over dem." — "O, Vis, Vas: de havde kommet sig alligevel; deres Natur var stærkere at gjennemgaae Sygdommen, og nu troer din Tosse, at nogle Ord af en gammel Mutter kunde helbrede dem." — "Vel nok, du søger Dyrlægen; han skriver paa et Papiir saa meget du skal have paa Aberteket, og der ere de dyre; du skal have lang Parlement med ham, og endelig give ham haarde Penge o. s. v., og endda døer dit Qvæg." — "Kan en Doctor kurere alle Sygdomme? Nei, en Dyrlæge maa have med Umælende at gjøre, som et kan sige hvad de feiler; han gjør hvad han kan, og saa er jeg beroeliget." — "O ja, bliv ved din Troe paa de høilærde Dyrlæger; jeg blir ved min. Den kloge Kone i X. veed meget mere end alle de kyndige Læger. Hun kan sige mig hvo der har forgjort min Koe, det kan hverken Abertekeren eller Dyrlægen sige. Farvel Erik, jeg maa skynde mig før Solen gaaer ned; thi før taler hun ikke med nogen! Farvel!"

Indenlandske Efterretninger.

Ingen Nødvendighedsartikel er i Aar stegen mere end Brændeved. I Begyndelsen af Sommeren kostede en Favn i Havnen omtrent 30 Rbdlr., men efterhaanden steg den indtil 45 Rbdlr., som er den nærværende Havnepriis. Naar man i Aaret 1800 betragtede 8—9 Rdlr. D. C. for en Favn Brænde som en overdreven høi Priis (See Prof. Nyerups Kjøbenhavns Beskrivelse S. 492), saa maa man virkelig studse ved at see, at i Aaret 1814 en Favn Brænde koster 18 Rbdlr. (9 Species) i rede Sølv. Man bør haabe at Brændselscommissionen, af hvilken Hovedstaden med Rette gjør sig saa store Forhaabninger, vil søge at nedstemme disse overdrevne høie Priser og derved tilsige forebygge det utilgivelige Prangerie, der drives med denne saa høist vigtige Fornødenhed.

Hr. Boghandler Steen agter at oprette her i Staden en Læsesal, hvori alle danske og de vigtigste udenlandske periodiske Skrifter ville ligge til Interessenternes Afbetjening hver Dag fra Kl. 10 til 1 om Formiddagen og fra 3 til 11 om Eftermiddagen. Hvert Qvartal betales prænumerationsviis 8 Rbdlr. N. V. I October Maaned tager denne nyttige Indretning sin Begyndelse.

Ved Høiesteret er et Par Tyvs Arrestantere paa een Dag dømte i to forskjellige Sager. Da de ved den første Dom vare dømte til at kagpidskes, brændemærkes og Slaverie paa Livstid, saa bortfaldt derved paa en Maade den i sidste Sag idømte Straf, hvorefter de ogsaa skulde stryges til Kagen, og hensættes til Arbeide i Kbhvns Fæstning deres Livstid. De hedte Niels og Peder Christensen, hvorved endnu er at mærke, at i den sidste Sag bare ikke mindre end sex Tiltalte det samme Tilnavn, og to vare saa unge at de bleve dømte til at straffes med Riis af deres Forældre. Mægler Johannes Møhl har havt en Sag imod Justitien, for hans formeentlig lovstridige Forhold ved en sluttet Handel, hvori han er dømt til at bøde 200 Rbdlr. Sølvværdie til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse. En Johanne Hansen er for at have ombragt sit Barn dømt til at miste sin Hals og Hovedet sættes paa en Stage. I øvrigt ere de fleste Sager for 2den og 3die Gang gjentagne Tyverier.

Odense, d. 23 Septbr. Priserne paa Egeskovs Marked vare heel ubestemte. Dem, som vilde have 2 a 300 Rd. D. C. for en Tde. Sæderug, maatte sælge den for 150 eller føre den tilbage. En Fjerding Smør kostede 140 til 150 Rd. DC. &c. (Hempels Av.)

I Aarhuus Avis læses et Par sunde Ord til de Herrer, som have satyriseret over en vis Haandværkers Ophøielse til Agent, da det hverken er foragteligt at være Skræder eller at være riig eller at være Agent. Heller, mener Forf. maatte de, som ville kurere for Rangfeberen, see ind til den Mand, der i 30 Aar søgte at blive Kancellieraad, og da han opnaaede sit Ønske, gik fra Forstanden af Glæde, eller til den der for at blive Doctor

skal sin hele Disputats ud af en gammel Foliant, der dog var et langt værre Tyverie, end om en Skræder imellem kneeb en lille Klud af en Kjole. (S. Bl.)

Odense, den 22de Septbr. I forestaaende Vinter faae vi hverken tydske eller danske Skuespil i Odense. Franck, som nu organiserer et ganske nyt Selskab, da Jfr. Walter er bleven engageret ved det Kongelige Theater som Sangerinde, og hans Søn som Figurant, og de øvrige (formedelst deres urolige Opførsel og de flestes Maadelighed) afskediget, har for i Vinter leiet sit Theater i Odense til Casorti, hvis Sommertheater i Kbhavn har funden saamegen Bifald ved Liniedands og Pantomimer, der skal overgaae Alt hvad hertilforn af sligt er seet. — I Tirsdags var det navnkundige Egeskovs Marked. Priserne vare der følgende: Sæderug 150 Rd. DC. Tønden; Smør 150 Rd. Fjerdingen; Boghvedegryn 20 til 22 Rd. Skjeppen. — Adskilliges i Avisen i denne Tid anførte Erfaringer stemme i det Væsentlige med mine angaaende Rusten i Rugen. Jeg bliver stedse mere overbeviist: at Rusten ikke er Aarsag men Virkning eller Følge af Rugens Fordærvelse; nemligen: naar Rugen har taget Skade af den stærke Taage, som nu i nogle Aar har indfundet sig i den Tid Rugen er nær ved at have afblomstret og skulde begynde at sætte Kjærne, og ikke har, som ellers sædvanlig efter Taage, Blæst til Følge; men stille Luft og brændende Soelskin om Dagen og Frost om Natten, fordærves Rugen, og Rusten er da intet andet end den røde Brand der sædvanlig viser sig paa alle Planter og Træer naar deres Undergang bebudes. Hvor Rugen er tynd saaet, eller ikke formeget omgivet af Hegn, i hvilke Berberisserne ere det tætteste, er Skaden mindst kjendelig, fordi Luften bedre kan gjennemstryge den og afblæse den klæbende skadende Taage, som ogsaa Hr. Holck (i foregaaende Nummer) har bemerket. (Iversens Av.)

Mariboe, d. 22de Septbr. Uagtet der til Nysted Marked den 16de September indfandt sig mangfoldige Kjøbere og Sælgere, herskede der dog formedelst den meer og meer overhaandtagende Pengemangel, en stor Flauhed i Handelen, saavel paa Kram som Hestemarkedet. Et pr. Bondestøvler blev betalt med 10 Rbdlr. N. V.

(Mariboe Av.)

Anordning for Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark. (Fortsættelse; see No. 76.)

§. 47. Enhver, der attraaer at beskikkes til Skolelærer paa Landet, men dog ikke har nydt Underviisning ved noget af Os allernaadigst autoriseret Skolelærer-Seminarium, bør i det mindste a) kunne læse tydeligt og med Færdighed i en saadan Tone, som viser, at han forstaaer hvad han læser, og som kan vedligeholde Opmærksomheden; b) kunne fornuftigt og med egne Ord forklare Luthers Cathechismus og Lærebogen i Religionen; c) forstaae at regne vel de 4 Species og regula de tri; d) skrive en reen og læselig Haand; e) skrive sit Modersmaal grammaticalsk, og f) synge de almindeligste Psalmer rigtigt og i en reen Tone; hvilket sidste især skal fordres af dem, der tillige beskikkes til Kirkesangere.

§. 48. Den, der er berettiget til at kalde Skolelærer, bør kalde en dertil duelig Person inden 6 Uger, efterat Vacance i Embedet er indtruffen. — Befindes den, som er kaldet, ved Prøve uduelig, bør en anden inden 3 Uger bringes i Forslag. — Skeer dette ei, eller ere, i første Fald, 6 Uger forløbne, uden at nogen er bleven udnævnt af den Kaldsberettigede, da kalder Amtsskoledirectionen i dennes Sted. — I Tilfælde af Vacance i et Skolelærer-Embede, bør Skolen, hvis dette ikke paa anden Maade kan skee, forsynes ved nogle af de nærmest omboende Skolelærere, efter Amtsskoledirectionens Foranstaltning. Amtsskoledirectionen bemyndiges derfor til at tillægge disse Skolelærere noget af de i Vacancen faldne Indtægter.

(Fortsættes.)

Igjennem det Kongelige Danske Cancellie er, under d. 5 Sept. d. A., udfærdiget en Placat af følgende Indhold: "Hs. Maj. Kongen har, under 2den dennes, allernaadigst behaget at resolvere saaledes: De i Placaten af 5 Juni 1801 givne Bestemmelser til Betryggelse for den Præste-Enker med flere tillagte Pension af deres afdøde Mænds Embeder ville Vi allernaadigst udvide til Præster, som ere entledigede med Pension af det af dem afstaaede Kald."

Kjøbenhavns Børs den 27 September.

Cours. Hamb. 2 M. 520, *a vista* 525. Amsterdam *a vista* 500. London 2 M. 20½ Rbd.

Spec. 520. — Specier solgtes til 31¾ Rbmk., for Committeesedler blev givet 64½ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Nogle Exempler paa Personer, som ved Fortjeneste og Lykke have opsvinget sig til høie Embeder og gjort sig fortjente til Nutidens og Efterverdenens Hoiagtelse: Publius Varus Alfennus, Romersk Consul, var fra Begyndelsen Skomager i Cremona. — Aurelianus, Romersk Keiser, var Søn af en fattig Bonde. — Anastatius I., Keiser i Østerland, var født af meget fattige Forældre. — Anastatius II. var ligeledes af ganske ringe Fødsel, og Søn af en Haandværker. — Cardinal Alberoni var en Gartners Søn. — Pave Alexander V. gik fra Begyndelsen og tiggede paa Øen Candia. — Pave Benedikt XI. var Søn af en Faarehyrde; hans Moder var Vadskerkone. — Pave Benedikt XII var en Bagers Søn, ligesom Pave Gregorius VII en Tømmermands Søn. — Pave Sixtus IV. var Søn af en Fisker, ligesom hans Efterfølger, Sixtus V, var Søn af en Gartner. — Catharina I., Keiserinde af Rusland, var en Bondepige og forlovet med en Underofficier. Hertuginden af Albermarle, General Monks Gemalinde, var Datter af en Hesteskoesmed. — Christopher Columbus, Amerikas Opdager, var Søn af en Uldhandler i Genua. — Georg Anderson, berømt Mathematiker, var Søn af en fattig Bonde, og arbeidede selv i sin Ungdom som Dagleier. — Thomas Cromwell, Greve af Essex, var en Grovsmeds Søn i Putney. — Den berømte franske Statsmand Colbert var en Silkevævers Søn. — Verdensomseileren Capitain Cook var en Bondesøn. — De romerske Keisere Valerius Maximus, Magnantius, Diocletianus og Gratianus vare alle i Begyndelsen simple Soldater. — Numa Pompilius, Roms anden Keiser, var ligeledes af ringe Fødsel. — Servius Tullius, Roms sjette Konge, var en Slaves Søn. — Probus, romersk Keiser, var en Gartners Søn. — Den Orleanske Mø, Johanne d'Arc, var en Bondepige. — Alexander Menzikoff var Søn af en Landmand og solgte i sin Ungdom Posteier. — Moore, Erkebisp af Canterbury, var en Slagters Søn. — Den franske General Santerre var først Brygger. — Pizarro, Perus Erobrer, var født af fattige og ringe Forældre. — Richard Whittington, Lord-Major i London, var af ringe Stand, og først Kokkedreng. — Den franske Historieskriver Rollin var en Grovsmeds Søn. — Niklas Ursus, en Svensk Astronom, var først Svinerøgter. — Den berømte Skotske Philosoph og Mathematiker Ferguson var ligeledes fra først af en fattig Faarehyrde. — Den berømte Oldgrandsker Winkelmann var en Skomagers Søn. — Benjamin Franklins Fader var først Færgemand og handlede siden med Tællelys.

(Götheborgs Aftonblad.)

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Man paastaaer nu, at Revolutionen i China skal hidrøre fra Tydske, af hvilke der skal være mange i Peking og endeel tjene i den Keiserlige chinesiske Garde.

I Parken ved Fontainebleau har man begyndt at grave, paa Grund af en gammel Mands Udsagn, at der ved Ludvig XVI Flugt til Varennes, nedgravedes der, efter hans Befaling, en Skat. Man har allerede fundet en Blyæske med Nøgler i.

Marschal Davoust lever endnu bestandig paa sit Gods i Savigny, 2 Mile fra Paris. Han troede, at blive indsat igjen i sine gamle Forholde strax efter sin Retfærdiggjørelses-Memoires Offentliggjørelse. Men man fortsætter endnu med Iver Undersøgelsen af hans Fremfærd, og der samles stedse flere Beviser desangaaende. Nylig svarede Armeens Generalqvarteermester ham paa hans Anmodning om at faae sin resterende Lønning, at han havde bestemt Befaling, ikke at udbetale ham noget. Davoust har siden tilskrevet Kongen, at hvis hans Memoire ikke tilstrækkelig retfærdiggjorde ham, saa var han villig at give nøiere Forklaring, og til den Ende bad han om en personlig Audience, men denne er endnu ikke bleven ham tilstaaet. Man troer at han, ikke allene for hans Fremfærd i Hamborg men ogsaa for de utilbørlige Breve, han i Aaret 1811 og selv i Begyndelsen af 1812 tilskrev allerhøieste og høie Personer, vil ved denne Lilighed blive anklaget. Der paastaaes, at han skal have bidraget meest til at gjøre Frankrig forhadt i hele Norden.

Efter nogle Efterretninger skal det ogsaa i Frankrig være bestemt at gjenindføre Jesuiterordenen.

Rom, den 24de Aug. Om Pavens Reise til Congressen i Wien tales der nu ikke mere. Som det lader vil den hellige Fader i alt hvad der angaaer hans verdslige Interesse aldeles forlade sig paa de høie Allieredes Høimodighed.

Donau, d. 25de Septbr. Ifølge nogle Efterretninger skulle de høie forbundne Magters Statsministres Conferentser allerede begynde henimod den 20de d., og ved Enden af October turde maaskee Congressen i Wien allerede være forbi. Den tydske Forfatnings Details skulle derpaa videre blive arrangerede i Frankfurt am Mayn.

London, d. 13de September. Lord Cathcart er afgaaet herfra til Paris, hvorfra han over Wien begiver sig til St. Petersburg. — Den 10 November skal Parlementet komme sammen paa ny. — Den 7de d. var der, ifølge vore Blade, igjen et Opløb i Dieppe i Frankrig, foraarsaget af et engelsk Skib, som vilde udføre Korn. Hele Ladningen blev kastet i Søen.

London, den 16de Sept. Inden 8 Dage skal Expeditionen i Plymouth, som bestaaer af 4000 Mand Infanterie, gaae under Seil. Vore Blade kalde den en hemmelig Expedition. Expeditionen i Portsmouth skal støde til den og den almindelige Samlingsplads skal være Bermuda. Der bliver ogsaa taget 10,000 Klædningsstykker med, der som man troer ere bestemte for Indianerne i Nordamerica. — Hs. Kongelige Høihed Prindsregenten er igaar Eftermiddags igjen vendt tilbage til London. Iaften skal i et Conseil den Proclamation undertegnes ifølge hvilken Parlamentets Medlemmer skulle sammenkaldes til den 10de November. — Paa Lloyds Caffehuus blev igaar meddeelt følgende Udtog af et Brev fra sammes Agenter i Gibraltar: Jeg har den Fornøielse at melde dem, at dette Sted er bleven erklæret frit for al Smitte. Sundhedsbeviser blive nu uddeelte og Kirkerne og de offentlige Forsamlingspladser ere igjen aabnede. Alle Restrictioner fra de herværende Autoriteters Side ere ophørte.

Schweiz, d. 8 Sept. Den 5te dennes kom Keiserinde Marie Louise fra Badene i Aix til Genf. Bruget af Badene synes at have havt en meget velgjørende Indflydelse paa Hds. Majestæts Sundhed. Den 6te besøgte hun til Hest Ferney, Voltaires forrige Bopæl. Alle Personer i Hds. Majestæts Tjeneste bære den nye hvide og røde parmasanske Cocarde.

Gent, d. 12 Sept. De engelske og americanske Befuldmægtigede ere endnu her. De verle endnu som før diplomatiske Noter med hinanden, og man haaber at Kulden snart vil forsvinde. — I Forgaars kom den souveraine Fyrste af Nederlandene hertil og modtoges med almindelig Jubel. De herværende engelske og americanske Befuldmægtigede havde Audients hos ham.

Hamborg, d. 23 Sept. Hs. Maj. Kongen af Sachsen vil, som man forsikkrer, reise tilbage til Berlin, hvor han vil beboe de samme Værelser paa det Kongelige Slot som han havde førend sin Afreise. (Andre Efterretninger sige, at han vil reise til Congressen i Wien, ja at han endog er indbudet dertil.)

Magdeburg, d. 17 Sept. Efterat Hs. Kgl. danske Majestæt var ankommen hertil den 12te dennes, om Aftenen, tog Allerhøistsamme næste Morgen de herværende Fæstningsværker og Domkirken i Øiesyn, og fortsatte derpaa sin Reise over Leipzig og Dresden til Wien.

Leipzig, den 14 Sept. I Middags havde vor Stad den Lykke at see Hs. Maj. Kongen af Dannemark ankomme inden sine Mure. — Ogsaa Hs. Excell. den Kongelige danske Geheime-Statsminister v. Rosenkrantz ankom i Dag hertil.

Dresden, d. 16 Sept. I Dag havde vi den Fornøielse at see Hs. Maj. Kongen af Danmark ankomme hertil paa Reisen til Wien, hvor Allerhøistsamme vil indtræffe den 21de dennes.

Berlin, d. 20 Sept. I Forgaars Morges Klokken 6 afreiste Hs. Maj. Kongen fra Charlottenburg til Wien. Samme Dag holdt Hs. Maj. Middagstaffel i Frankfurt an der Oder, overnattede i Grünsberg og ventedes i Aftes til Breslau.

Brandenburg, d. 18 Sept. Som man forsikkrer vil Hs. Maj. indtræffe til Breslau den 19de dennes, forblive der den 20de og 21de, derpaa fortsætte Reisen over Terschen og Olmütz til Brünn, hvor man mener han vil møde den russiske Keiser.

Stockholm, d. 20 Sept. I Forgaars ankom Hs. Kongel. Høihed Kronprindsen hertil til ubeskrivelig Glæde for alle Indvaanerne.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 79.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 1 October 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Preussen vedblev at iagttage en stræng Neutralitet, som det henholdt sig til, under alle Ruslands og Engellands Opfordringer. Unægteligen led Preussens Handel betydeligen ved disse Tidsomstændigheder, og især som en Følge af de Franskes Foranstaltninger mod den engelske Handel. I April besatte de sidste Meppen ved Ems i Hertugdømmet Aremberg, lode alle Varehuse og Magaziner visitere, og søgte at standse engelske Varers Indførsel. Til Emden selv kom den franske Handelscommissair fra Hamborg, Lachevardiere, og Skibsfarten paa Elben blev vel tilladt, men med franske Certificater, der i Emden løstes af den franske Commissair og i Meppen revideredes, og hvorved man forvissede sig om, at de Varer, der forsendtes, ikke vare engelske. At en saadan Commissairs Betjening var saare indbringende, er let at indsee. Ved Elbens Spærring paa den Tid vandt især Kiel og Tønningen, som Hamborgs Havnestæder.

Hannover havde endnu bestandig ikke fundet nogen Lettelse i sine trykkende Byrder. Det maatte føde, klæde og lønne henved 30,000 Franske, og i Paris forlangte man endnu desuden rede Penge. Alle de Tyngder, man bebyrdede det arme Land med, vare ikke tilstrækkelige. Ogsaa af Bremen fordredes et Laan af ½ Mill. Rdlr., og da Magistraten vægrede sig ved at tilstede det, blev Staden indsluttet af franske Tropper, de franske Handelscommissairer udstedte ingen Passe, ingen af Bremens Indvaanere turde passere det Hannoverske, og selv den ridende og agende Post blev anholdt. Ved disse Midlers Anvendelse formaaedes Magistraten til at rykke ud med 250,000 Rdlr., mod at faae franske Forskrivninger og fri Weserfart. Det sidste skete vel just ikke for Bremens Skyld, men snarere for at bevæge Engellænderne til at ophæve Weserblocaden, endskjøndt man her bedrog sig i sit Haab. Ligeledes maatte Hamborg, efter Opfordring, laane Frankrig 250,000 Rdlr., imod at nyde den Fordeel, at Pakker paa 50 Pd. og derunder kunde, uden at visiteres, passere fra Hamborg til det Hannoverske. Af Lübeck fordrede man ogsaa et Laan, men da Magistraten vilde unddrage sig ved det Foregivende, at det hverken havde Penge eller Credit, formaaede man Capitalisterne i Hamborg til at give det Løvte, at de vare beredte til at laane Lübeckerne paa deres Vexel, og nu kunde disse ikke mere undskylde sig med, at de manglede Credit. Men hvad der maatte krænke denne udsuede Stad meest var, at dens Senator, Rodde, som var sendt til Paris, for at overbringe Keiseren Stadens Lykønskning i Anledning af Kroningen, blev meget ukjerlig modtaget af den ny Monark. Da han forestilledes Keiseren for at tage Afsked, afbrød denne ham strax ved de første Ord med nogen Heftighed i Overværelse af de diplomatiske Personer: "Jeg er meget misfornøiet,

sagde han, med Deres Stad Lübeck: den begunstiger mine Fiender, De beskytter den engelske Handel, De søger kun at skade mig. Forandrer De ikke Deres Fremfærd, saa bortgiver jeg Dem til een eller anden liden tydsk Fyrste." Nodde, som blev forlegen, trak sig saa godt som han kunde tilbage blandt Hoben af Hoffolk. En General fulgte ham, og fuldførte Keiserens Tale i militair Tone: "det bedste De kan gjøre, sagde han, er nok at skrive til Lübeck, at Laanet maa bringes istand." — En anden Leilighed til en indbringende Financeoperation fandt man i Grevskabet Bentheim, som Grev Frid. Karl Philip havde pantsat til Hannover. Greven levede siden som Privatmand i Paris, og havde hverken Lyst eller Penge til at indløse sit Grevskab. Da han døde, 1803, tilhandlede een af hans nærmeste Stamfettere, Grev Steinfurt, sig det af den franske Regjering, for 800,000 Fr., og Churhannovers kraftigste Indsigelser imod denne Handel i Regensborg vare frugtesløse. En fransk Officier løste de churbrunsvigske Embedsmænd fra deres Eed. Nogle Indbyggere protesterede imod denne uretmæssige Fremfærd, men det blev dem strax betydet inden 24 Timer at rømme Landet, og en Hr. v. Pestel, der, som Embedsmand, nægtede at udlevere de Kongelige Papirer, blev arresteret og paa mangehaande Maader haanet. De Kongelige Stalde i Hannover bleve tømmede, de kostbare Jagtredskaber førtes til St. Cloud, og store Summer for Armeen gik til Paris. Mod Enden af Aaret 1804 bleve to af Hannoveranere oprettede Legioner, omtrent 3000 Mand stærke, afdeelte i 2 Regimenter, sendte til det sydlige Frankrig. Saa dybt var Tydskland sjunken, og forgjeves søgte Rusland at vække den slumrende tydske Kraft; selv paa franske Krænkelser gav man intet andet Svar end saadant som den franske Befuldmægtigede, Bacher, foreskrev *).

Den bataviske Republik var, som Frankrigs Bundsforvandt, en sand Kastebold for den franske Egenraadighed. Den maatte endnu bestandig føde, klæde og lønne 18,000 Mand Franske, og medens dens Fiender, de Engelske, forstyrrede dens Handel til Søes, standsede dens Venner, de Franske, dens Handel til Lands. Efter en Befaling fra Krigsministeren i Paris kom franske Toldbetjentere, ledsagede af franske Soldater, til Vlissingen, Middelburg og Veere, gjennemsøgte hollandske Kjøbmænds Magaziner, bortslæbte store Forraad foregivne engelske Varer, og førte dem til Antwerpen. Endnu syntes et Glimt af batavisk Kraft at ulme i Hollændernes Bryst; de gjorde eftertrykkelige Indsigelser mod dette voldsomme Skridt, og den franske Regjering frigav igjen Varerne, men benyttede sig af denne Leilighed til med største Strænghed at fornye Forbudet mod engelske Varers Indførelse. Hollænderne søgte imidlertid at forsvare deres Rettigheder med Eftertryk, og da den franske General Rousseau erklærede i Keiserens Navn, at i Fremtiden alle fra Engelland kommende Skibe, selv de hidtil undtagne og til Coloniehandel hørende, skulde, saasnart de førte engelske Varer, confisqueres tilligemed deres Ladninger, befalede den bataviske Regjering alle hollandske Corps, at de kun i Gjenstande, der angik Expeditionen og Landets Forsvar, havde at adlyde den franske General, men at de ikke behøvede at respectere nogen Ordre fra de franske Militair- eller Civilauthoriteter angaaende Udførslen, Indførslen eller Transiten. Men den hollandske Regjering blev snart tvungen til at istemme en anden Tone. Allerede 14 Dage derefter maatte den, efter Keiserens Forlangende, tilbagekalde Befalingen; tre af Hollands ivrigste Patrioter bleve bortfjernede fra Regjeringen; og alle hollandske Journaler maatte efter høiere Befaling, optage en Note, hvori det hedte: Den bataviske Regjering havde ved Fienders troløse Indskydelser ladet sig forlede til at indskrænke den Overcommando over de bataviske Tropper, der tilkom den franske General, men bedre overbeviist om sine Forpligtelser og sit Lands Tarv, og ikke mere ægget af nogle bekjendte Menneskers Privatlidenskaber 2c. Men ikke nok med, at den bataviske Regjering saaledes haanedes af en saakaldt Bundsforvandt; den maatte ogsaa, ligesom alle Frankrigs Allierede, see sine Skatte efterhaanden

*) Ligesom intet Land har lidt mere under det franske Despotie end Hannover, saaledes synes ingen af Tydsklands Folkeslag, at have bidraget mere til at styrte det, end netop Hannoveranerne. Det var især i Portugal og Spanien — dette første Stød til Napoleons Fald — hvor siden den Hannoverske Legion saa tappert udmærkede sig under Wellingtons Banner.

udtømmes, for at medvirke til den franske Herskesyges Tilfredsstillelse.

Schweiz blev vel rømmet i Februari 1804 af de franske Tropper, men det maatte dog, som alle de andre Stater, der stode under Frankrigs Indflydelse, ganske rette sig efter dets Keisers Lykke. Indførelsen af Schweizer-Fabricaterne bleve bebyrdede med høi Told; Kornudførslen fra Frankrig blev frigiven til Spanien, Holland, Tydskland, men Schweiz nævntes ikke. For at gjøre sig Frankrig forbindtlig, forbød man i Schweiz paa det strængeste alle Oplag og Transporter af engelske Varer til Frankrig, men tomme Venskabsforsikkringer var al den Gjengjeld, man fandt.

Den italienske Republik stillede 2 Fregatter og 12 Chalouper, og det, der manglede i de Conscriberedes fulde Antal, blev med Magt inddreven: en Fremgangsmaade, der ikke kunde gjøre de Franske synderlig elskede i det nyelig republicaniserede Italien. Mindst kunde General Menou, ved sin Adfærd, som General-Administrator i Piemont, bidrage hertil. Han var almindeligen forhadt, og om end kun det halve af det han beskyldtes for er sandt, havde han ogsaa gjort sig fuldkommen fortjent til det Had, man bar til ham. At han trods de Klager, der førtes imod ham for Tronens Fødder blev paa sin Post, var det største Bevis paa, at den franske Regjering ikke allene trængte til, men endog frygtede saadanne Menneskeplagere.

(Fortsættes.)

(Indsendt.)

Da Publicum nærer saa forskjellige Meninger om den Tid, inden hvilken Courantbanksedlerne og Skatkammerbeviserne skulle være omvexlede med Rigsbanksedler, vilde det være ønskeligt, at Rigsbanken, for at forebygge de skadelige Følger, som heraf let kunne flyde, i en offentlig Bekjendtgjørelse udtrykkeligen nævnte den sidste Dag, paa hvilken den modtager de omtalte Sedler til Ombytning mod Rigsbanksedler.

Indenlandske Efterretninger.

Fra den 17de Sept. Kl. 4 om Eftermiddagen indtil den 24de Sept. Kl. 4 om Eftermiddagen, ere 322 Skibe klarerede gjennem Øresunds Toldkammer, deraf 12 til indenrigske Stæder.

(Hand. Tid.)

I nogle Aar har man i Hovedstaden, formedelst Krigsurolighederne, maattet savne mange Ting, som just ikke henhøre til Livets første Nødvendigheder, men som dog bidrage til sammes Behagelighed og selv til styrkende Vederqvægelse for gamle Folk. Hertil kan man vel især henregne Viin, som nu igjen kan faaes af ret gode Sorter og endog til efter Omstændighederne billige Priser. Ligeledes kan man nu atter erholde alle Slags Krydderier og Urtekramvarer til en i Forhold til vor nærværende Cours nogenlunde billig Priis. I de senere Tider havde mange Urtekræmmere seet sig nødsagede til at lukke deres Boder. Nu sees derimod disse Boder næsten i alle Gader, endog der, hvor forhen ingen vare. Allene paa Veien fra Nørreport gjennem Kjøbmagergaden til Amagertorv tæller man nu 14 Urteboder, og fra Amagertorv til Gammeltorv omtrent lige saa mange, som naturligviis have mere og mindre Afsætning. Nogle af dem have store Skildter udhængende, hvorpaa deres Varer ere optegnede med tilføiede Priser. Det er kun at beklage, at nogle Malere, paa de af dem malede Skildter, endnu vedblive at miskjende Sproget og at anvende en Ortographie, om man bør misbruge Ordet, som den dristigste Reformator i dette Fag vel aldrig havde vovet at bringe i Forslag. Ofte er der klaget over denne Uskik, men aldrig har den kunnet udryddes, og ikke sjelden have gamle feilfulde Indskrivter ikkun maattet vige for nye lige saa urigtige. Til Beviis herpaa tjener følgende Indskrivter paa Skildter, som i den senere Tid ere ophængte: Paa et Skildt i Frederiksborggaden og paa et andet paa lille Kjøbmagergaden staaer blandt flere Varer anført Cocholade; paa et tredie: Ware-Priiser, Wanille, Wiin-Edike; paa et fierde: Ingang til Haven. Paa endeel Høker-Skildter læses: Witt Øl, Vidt Øl, hvid Øl, sterk Øl, Widt Seebe, rc. rc.

Mariboe, d. 26de Septbr. I denne Tid er indtruffen den sørgelige Hændelse, at en Gruusgrav nedstyrtede paa en Bondedreng, der forsløg

ham saaledes, at han nu skal være død deraf. (Mariboe Av.)

Odense, den 27de September.

Danmark tabte for endeel Aar siden en af sine virksomste og retskafneste Embedsmænd, da Hædersmanden Friderich Buchwald, Storkors af Dannebrogsordenen og Kammerherre, tyede til det sydlige Frankrig for sin Helbreds Skyld, efter at have nedlagt sit, til saa megen Gavn for Fyen førte Embede som Stiftsbefalingsmand. Som det altid gaaer, indsaae ogsaa her de Fleste, først efter hans Bortgang, hvormeget Fyens Stift tabte da han forlod os. Nu er han for Danmark aldeles tabt, da han den 5te f. M. paa sit lille Landsted ved Lucca i Italien, efter endeel smertelige Lidelser endte sit dagdfulde Liv i sit 67 Aar. — Fra Middelfart, fra Kjerteminde, fra Stige o. fl. St. meldes om Indbrud eller Indsnigelser for at stjæle. — Skrædderen, som blev Agent, forsvares nu i Aarhuus Avis, eller egentligen afærdiges de som have gjort sig lystige over ham. I sig selv var deri jo intet urimeligt; Manden havde Penge, blev fra Skrædder Kjøbmand, og siden Agent. — Alt en Følge af en honet Ambition! Manden har desuden virkelig gjort sig fortjent ved adskillige gode Handlinger, og skulle enhver dryvtes der har søgt at faae en Titel, ville ved de Fleste maaskee ikke findes anden Grund, end fordi de indsaae deres egen Ringhed, og ønskede sig et Slags Navneværdie. — En Finlandsk Skipper, Carl Nyeberg, som fandt under Øeland en Kbhvnsk Skipper drivendes uden Mast, var saa ædelmodig at føre Skibet, uden at ville modtage nogen Belønning, paa Slæbetoug med sig til Kbhavn. — De i og ved Viborg sammenblandede Jurisdictioner ere nu regulerede og adskilte. Gid dette ogsaa engang kunne skee ved Odense, hvor Jurisdictionerne ere ligesaa sammenblandede, og hidtil i mange Aar forgjæves har været arbeidet paa at sættes fra hinanden. Der gives her endog Ejendomme, som baade i Henseende til Jurisdiction og Skattevæsen ansees halv under Kjøbstæd, halv under Herreder. Altsaa kunne have Rettighed til at brænde Brændeviin i den ene Halvdeel, og i den anden halve Deel kun at drikke det. (Iversens Av.)

I Torsdags jordedes i Ribe afdøde Overformynder Ole Kalhauge og Kone, af hvilke hun forlod Verden den 17de om Eftermiddagen og han omtrent 18 Timer sildigere. Begge henbares paa een Tid og jordedes i een Grav. En saa sielden Jordefærd kunde ei andet end gjøre et stærkt Indtryk paa Alle. Deeltagende ledsagede Man disse Retskafne til deres fælleds Hvilested, endskjøndt ingen efterladte Børn jamrede ved deres Baarer. (Hempels Av.)

Ved sidste Auction over Guldhuset i Onsdags skeete det høieste Bud 385,000 Rbdlr. N.V. ved Kammerraad Lautrup og Medinteressentere.

Kjøbenhavns Børs den 30 September.

Cours. Hamb. 2 M. 520, *a vista* 525. Amsterdam *a vista* 478⅓. London 2 M. 20 Rbd., *a vista* 20¼. Spec. 520. — Specier solgtes til 31½ Rbmk., for Committeesedler blev givet 64¾ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Napoleon Buonapartes Brev til Keiserinde Josephine. Elskede og høiagtede Josephine! Jeg har krevet Dem til i disse Dage, men De har maaskee ikke faaet min Billet. Man strid endnu, og det er muligt, at den er bleven opsnappet. Nu, da jeg har taget mit Partie, og Samfærslen atter er tilveiebragt, tvivler jeg ei, at denne kommer i Deres Hænder. — Jeg vil ei gjentage, hvad jeg har sagt i mit forrige. Jeg beklagede mig den Gang over min Stilling, nu anseer jeg mig for lykkelig. Jeg føler mit Hoved og Sind befriet fra en utaalelig Byrde. Mit Fald er stort, men det er i det mindste nyttigt. — Jeg skal i min Ensomhed sætte Pennen i Værgets Sted. Min Regjeringshistorie vil uden Tvivl blive meget kjerkommen. Man har ene seet mig i Profil, jeg skal fremstille mig heel og holden. Hvor meget skal jeg ikke gjøre bekjendt! Fra hvor mange Mennesker skal jeg ikke drage Masken? Jeg har overøst tusinde Uslinger med Velgjerninger, hvad have de tilsidst gjort for mig? ... De have alle — ja alle, overgivet mig. Fra dette Antal undtager jeg den redelige Prinds, saa værdig Dem og mig. Maatte han altid vorde lykkelig under en Konge, som er skabt til at vurdere Naturens og Ærens Følelser! — Farvel, elskede

Josephine! Føi Dem, som jeg, efter Skjebnen, og tab ei Mindet af den, som aldrig skal glemme Dem. (Undertegnet Napoleon.) — E. Sk. Paa Øen Elba venter jeg mig Underretning om Dem. (Christianstads Weckoblad af 17 Sept. 1814.)

Keiserinde Josephines Testamente, fundet paa hendes Slot Malmaison. I den hellige Trefoldigheds: Faderens, Sønnens og den hellig Aands Navn. Jeg Marie Josephine Rose de Tascher, Enke efter Beauharnois, de Franskes Keiserinde, boende i min Enlighed paa mit Slot Malmaison, siden Napoleon for hele Verden forskjød mig, erklærer i den Eviges Aasyn, for hvilken jeg snart skal fremtræde, mine sidste Ønsker og Tænkemaade. — Jeg overleverer min Sjel til Gud, min Skaber; jeg beder ham modtage den i sin Miskundhed, at glemme de Feil og Synder, som jeg har begaaet fra min Fødselsstund. Og uagtet jeg dertil er uværdig, vover jeg dog at haabe paa den Naade, at see min Aand løfte sig op til de Saliges Hjem. Jeg har altid troet paa Gud, paa alle Religionens Hemmeligheder, hvor meget end Buonaparte har arbeidet paa at forstyrre denne min Tro; alligevel anklager jeg ham ikke for den Eviges høieste Domstoel, at have bekjendt sig til Atheismens System; thi hvis han var Atheist, bør dette tilregnes disse nedrige Smigrere, hvis lave Smiger og forbryderske Forførelser, hvilke, efter at have forvildet hans Indbildningskraft, have forledet ham til at troe, at der ei over ham gaves nogen overnaturlig Magt, for hvilken han burde ydmyge sig. De gjorde ham til en Gud. Kunde Napoleon have en sand Christens Ydmyghed? Jeg beder Gud at han vil forlade ham denne Yderlighed af Forblindelse, thi jeg forsikkrer, at han er uskyldig i alle de Daarskaber og Urimeligheder, som man sagde og gjorde i hans Navn. — Jeg erklærer, at jeg den Tid, jeg regjerede over Frankrig, anvendte al den Indflydelse, jeg havde paa Napoleons Hjerte, for at hindre ham fra at begaae talløse Uretfærdigheder, hvortil hans Ministere raadte ham; jeg har ofte havt den Tilfredsstillelse, at det lykkedes mig; men kunde jeg selv være sikker for deres forhadte Anslag? Jeg blev reven bort med Strømmen; min Nærværelse blev besværlig for Keiseren, mine Raad mishagede ham. Jeg havde omsider den Ulykke og Vanære at see mig for altid skilt fra en Mand, som jeg meest elskede paa Jorden, fra den, som havde mig at takke for sin Ære og Ophøielse. O, I troløse Smigrere! Det er eder Frankrig har at anklage for alle sine Ulykker. Desuagtet lider jeg, uden at beklage mig over den saarende Vanære, min Gemal tilføiede mig, i Tanke om, at han, som Stifter af et nyt Dynastie, burde lægge en urokkelig Grundvold i denne min Forskydelse. Erfaringen har siden alt for meget viist, at det havde heel andre Aarsager. Jeg sværger for Gud og den Kongelige Familie af Bourbon, at jeg er fuldkommen uskyldig i Hertugen af Enghiens Død. Frankrig kjender allerede de Bestræbelser, jeg anvendte, for at frelse denne ulykkelige Prinds; det var forgjeves og det er een af de smerteligste Bekymringer, jeg fører med mig i Graven. Jeg ønsker, Efterverdenen vil lade mine reene Hensigter vederfares Ret. — Jeg vover at anbefale til de Franskes Kjerlighed min Søn Eugen og Dronning Hortense. Efter deres Beskytters skrækkelige Uheld bleve de mit eneste Gode, den eneste Trøst paa min Alderdom; men Gud har ei tilladt det. Han skiller mig fra mine Børn. Skee Hans Villie! og jeg har intet andet Ønske at gjøre, end at maatte forsikkres om, at det gaaer dem vel. Eugen har intet at bebreide sig i sine Landsmænds og Bourbonnernes Aasyn. Overøst med Ære og Velgjerninger af Napoleon, paalagde Erkjendtligheden ham den Pligt, at forsvare ham. Som Militair kunde han ei overgive sine Faner, som Vicekonge ei de Stater, han havde anbetroet ham. O, om nogensinde Tapperhed og Heltemod have kunnet forskaffe en Kriger Fædrenelandets Agtelse, hvilken Franskmand var da værdigere dertil end min Søn? Men hvorhen leder en ugrundet Bekymring mig? Har han ikke allerede selv glemt alle sin Æres store Fordele, for ei at tænke paa andet end sin ulykkelige Moders Skjebne? Har han ikke med sine Taarer tusinde Gange vædet mine døende Kinder? O, Frankrig! Frankrig! Det er paa Dødssengen Josephine bønfalder for Dig, sæt Pris paa og elsk hendes Hortense, hendes Eugen; endskjøndt de er Fremmede i Sammenligning med dine lovlige Konger, fortjene de alligevel begge Agtelse af Bourbonnerne og Dig. — Ak, om mine Blikke kunde endnu engang vende sig til den, som jeg saa hals

elskede, som Europa har saa megen Ret til at hade, om min næsten halvqvalte Røst kunde fremtrænge til hans Øren, hvilken grusom Anger skulde ikke vaagne i hans Sjel! Hvor mange bittre Taarer skulde jeg ikke faae ham til at fælde. Ja, han skulde høre mig, han skulde røres ved mine billige Bebreidelser; Forvildelsens Bind skulde ikke tilhylle hans Øie. Jeg skulde fremstille for ham den ulykkelige og gode Prindsesses Skjebne, for hvilken han opoffrede mig, og som han atter opoffrede for sin ulyksalige Ærelyst, denne elskede Søn, Kongen af Rom, for hvem han beredte en saa hæderfuld Fremtid; disse rørende Billeder skulde være tilstrækkelige til at ryste hans Mod og bevæge hans Hjerte. Ak, hvad siger jeg! I sin Ensomhed kjender han allerede en saa skrækkelig Skilsmisses hele Qval; han erfarer nu paa sin Side den Smerte, jeg led, da han stødte mig ud af sit Hjerte; skal det være hans største Plage, at have mistet sin Krone? Nei, nei, han er berøvet en Søn, en Mage, som han burde tilbede. — Jeg forlader ham derfor alle de Lidelser, som han har foraarsaget mig, med eller uden Forsæt, alle de Ulykker, for hvilke jeg har været personlig et Offer, medens de syntes at lede til Frankrigs Fordeel. Jeg beder den høibaarne Marie Louise udvirke Forladelse for sin Gemal af de Monarker, som han har fortørnet, og fremfor alt af hele Frankrig, som lige indtil det Øieblik, han faldt, var i Uvidenhed om en stor Deel af hans Feil .... Man bør ikke evig hade. En ny Sol er opgaaet for Frankrig, Europa seer omsider det Ønske opfyldt, som det i saa mange Aar har næret — en varig Fred. — Jeg beder Gud at beskytte Bourbonnernes Regjering, og gjøre den evig som deres Minde. Siden han har tilladt, at Napoleons Dynastie skal for stedse ophøre, vil han heller ikke tilstede, at Frankrig skal stilles blot for nye Farer og nye Ulykker. Blod har alt for længe rundet. Lovlige Regenter, Bourbonnerne, indtræde i deres gamle Rettigheder; intet bør modsætte sig deres ædelmodige Hensigter. Jeg døer med oprigtigt Ønske for deres Vel og deres Staters Lykke. Saalænge jeg levede har jeg bestræbt mig for at gjøre noget Godt; en god Gjerning medfører for den, som udøvede den, megen Tilfredshed, hvorfor jeg altid har forlangt at belønnes med Erkjendtlighed; men dette havde været for megen Lykke paa eengang; — jeg har ene fulgt Naturens Drivt, Hjertets Tilbøielighed ved at staae de Nødlidende bi, og om jeg nogensinde frygtede Døden, saa var det fordi den berøvede mit Livs sødeste Glæde, og skilte mig fra alle mine adopterede Børn. — Jeg testamenterer Indkomsterne af mine Eiendomme til ulykkelige Familier, hvis Navn min Intendant skal opgive for min elskede Hortense; hende er, tilligemed min Søn Eugen, paalagt Omsorgen at betale min Gjeld. Alle Nødlidende, som jeg er tvungen til at overgive, ere et helligt Efterladenskab, som jeg anbetroer til Dem ... De skulle evindeligen forsørge ... De have aflagt deres Eed derpaa i mine Arme ... Jeg døer lykkelig. — Keiserinde Josephine. — Forfattet paa Malmaison. (Christianstads Weckoblad.)

Danzig, d. 2 Sept. Formedelst de hyppige Indkjøb af Hvede til Engelland og af Rug til Sverrig stige Priserne ved den desuden ubetydelige Tilforsel og de ikke store Forraad. Man glæder sig her over dette Aars Sommersæd; den nye Høst af Byg, Havre, Erter lover det bedste; det gjelder derimod ikke om Hvede og Rug, da mange Marke have lagt ubesaaede formedelst forrige Aars Mangel paa Mennesker og Kreature; den stærke Frost har ogsaa skadet meget. (Hand. Tid.)

Danzig, d. 6 Sept. Natten mellem Fredag og Løverdag opstod en hæftig Storm af Nord-Ost, der blev stærkere henad Morgenen, opnaaede sin høieste Grad den 3 Sept. Kl. 10 om Formiddagen og rasede indtil den 4de om Aftenen. Under denne overordentlige Orcan er 3 Skibe aldeles sønderslagne, 15 store Skibe, en stor Bording og flere Baade ere drevne paa Stranden, og flere, deels i Havnen, deels paa Rheden liggende Skibe ere mere eller mindre beskadigede; Mandskabet af alle disse Skibe, bestaaende af 179 Personer, er dog reddet. — Iblandt de Skibe, som ligge paa Stranden ved Børsen, er det danske Skib Amphitrite, Skipper Jørgensen, tilhørende Lorentz Larsen i Flensborg; det har sine Master kappet og Lasten fuld af Vand. Et andet samme tilhørende Skib, Thetis, ført af And. Jensen, kom i Gaar i Havnen efter at have mistet sit Anker. Begge Skibe laae paa Rheden med Ballast, og vare færdige til at selle til Riga, da her manglede Fragt. I Havnen er det 64 Com. Læstige Skib Eduard, Skipper

Juul fra Kjøbenhavn, beskadiget først af et drivende Hamborger Skib, senere ved et engelskt Transportskib. Det mistede sit Bogspryd, Formast og Bord. (S. B.)

Memel, d. 13 Sept. Rugpriserne stige, og man kan ikke mere kjøbe under 220 til 230. Til Engelland er skeet stærkt Opkjøb af Hvede, og de bedre Sorter ere næsten bortsolgte. Man troer, at de stegne Priser vil stige endnu mere, da næsten 20 med Korn ladede Skibe ere strandede ved Danzig. S[illegible]den anslaaes til 90,000 L. St. (S. B.)

Under 14de Maj er udkommet en Posttaxt i Genua, i Følge hvilken Breve fra Danmark, Sverrig, Tydskland, Holland, Hansestæderne, Polen, Ungern og Rusland betale 14 Soldi, og de til samme Lande 12 Soldi. — Alle Colonial-Producter, skrives fra Bordeaux, d. 1ste Septbr., ere betydeligen stegne. Veiret har i Sommer været meget gunstig for Viinranken, og man kan i Aar forvente i Henseende til Qvaliteten en udmærket Høst; men da Qvantiteten er middelmaadig, saa er det at befrygte, at Godsejerne vil gjøre store Fordringer. Blommer skal, efter Beretninger fra Oplandet, være meget gode i Aar; man er nu beskjeftiget med Indsamlingen og Tørringen. Priserne ere endnu ikke bestemte; men man troer, at de ordinaire vil koste 15 a 16 Fr. og Catharineblommer 35 a 40 Fr. pr. 100 Pd. — Her er stor Mangel paa al Slags Træ, undtagen paa Stavetræ, hvoraf der er ankommen store Partier, hvilke først vil finde Afsætning næste Foraar, da det er for silde til at forarbeide dem til denne Viinhøst. Nogle Ladninger Master, Bjelker, Fyrre- og Ege-Planker og Bræder vil finde hurtig Afsætning og sikkert svare god Regning. Trangen dertil er saa stor, saa man ikke frygter for at overlæsses dermed. — Den 7de Septbr. indtraf først den bestemte Tilladelse til at affærdige de 12 i Bordeaux i Ladning liggende Skibe til Guadeloupe og Martinique. Skibene seile strax. (S. Bl.)

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Lord Wellington har, foruden Hotel Borghese, som han har givet 800,000 Fr. for, ogsaa kjøbt det skjønne Gods Velliers, der har tilhørt Kong Joachim af Neapel.

I Paris udkommer nu en ny engelsk Tidende under Titel: The Paris and London Chronicle.

Man regner, at der i denne Tid opholder sig over 30,000 Engellændere i Paris.

Den 22de f. M. døde i Berlin den berømte dramatiske Digter Aug. Wilh. Iffland af Brystvattersot i en Alder af henved 56 Aar. Han var født d. 19de April 1759 i Hannover. 1796 blev han ansat som anden Directeur ved Nationalskuepladsen i Berlin; 1810 fik han den røde Ørneorden af 3die Classe, og 1811 Titel af General-Directeur over de Kongel. Skuespil. Man har 16 Bind Skuespil fra hans Haand, foruden de af ham i den senere Tid udgivne Stykker, og nogle Bind Oversættelser af det Franske.

Amsterdam, d. 20 Sept. Under 7de dennes har vor souveraine Fyrste udstedt en Befaling angaaende en almindelig Indførelse af Koekopperindpodningen. Personer, som døe af de naturlige Kopper, skulle saa hurtigt som mueligt, i det seneste inden tre Gange fire og tyve Timer begraves i de samme Klæder, hvori de ere døde. — Da vor Landsherre den 8de dennes besaae det skjønne Stadsbibliothek i Brüssel, tildroge følgende Bøger sig især hans Opmærksomhed: et Haandskrivt af Virgil, som er over 800 Aar gammel; en Bog over Dands og Musik af Margaretha af Østerrig, en Tante til Carl den 5te, og Regentinde i Nederlandene; og endelig: Joachim Happerns originale Indberetninger til Philip den 2den om Urolighederne i Nederlandene tilligemed Kongens egenhændige Svar paa samme.

München, d. 18 Sept. Hds. Majestæt Keiserinden af Rusland, som i Mandags ankom til Nymphenburg, befinder sig endnu her, og lever i Stilhed i den Kongelige Families Kreds. — Hds. Majestæt har i afvigte Uge været flere Gange her i Staden for at bivaane Skuespillene paa begge herværende Theatre. — I Gaar var Allerhøistsamme paa Hoftheatret, hvor en Forestilling af Pigen fra Orleans blev givet. — Overalt, hvor vor Dronnings ophøiede Søster offentlig viser sig, bliver hun med de største Glædesyttringer hilset af Publicum. — Efter Rygtet vil Hds. Maj. Keiserinden afreise herfra næste Onsdag, for i Linz at træffe sin ophøiede Gemal, Keiseren af Rusland, og derfra at begive sig til Wien.

London, d. 20 Sept. Man forsikkrer, at den americanske Congres skal have en overordentlig Forsamling. — En Brig under Pethions Flag, Dromedaren kaldet, bestemt fra Domingo til London, og bemandet med Negere, er afvigte Fredag ankommen til Falmouth. — Paa Jamaica have adskillige Plantageeiere, især i Districtet Hannover, ladet deres Negerslaver døbe og indvie til Christendommen. — Paa Ceylon har en Kjøbmand forpagtet Rettigheden til at fiske Perler ved den derværende Kyst for 100,000 Pd. St. — Admiral Hood har i Ostindien udgivet den Befaling, at intet Skib maa afseile derfra uden Convoi. — Man forsikkrer, at en Munk er bleven sendt hertil fra Paven, for at indbyde de Nonner, som her have fundet et Tilflugtssted, til at vende tilbage til deres Klostere i Italien. Adskillige af dem have hersamlet sig i Privatklostere, hvor de hibindtil strængt have iagttaget deres Ordens Regler. — I Nottinghamshire have en Mængde Maskineødelæggere igjen viist sig, og i Landsbyen Baston søndetbrudt 16 Maskiner. Disse Mennesker overfaldt ved Nattetid tre Manufacturisters Huse. De vare 20 i Tallet, og havde sværtet deres Ansigter. — Landgodset Sandlynchhouse med tilliggende Park er kjøbt til den forevigede Nelsons Familie for 120,000 Pd. St., og skal for Fremtiden kaldes Trafalger-Park. — Man erfarer, at der ikke har været tænkt paa at fornye Cabinetsbefalingen af 7 Marts sidstleden, hvorved den frie Indførsel af visse Levnetsmidler paa fremmede, men venskabelige Skibe tillades. Den 25 Sept. vil denne Cabinetsbefaling være ude af Kraft. — Ifølge Hoftidenden for i Dag skulle paa ny følgende Krigsskibe sælges, under den Betingelse at de inden eet Aar maae være tagne fra hinanden: Valdemar, paa 80 Canoner og 2103 Tønder; Prindsesse Sophie Frederikke, paa 74 Can. og 1762 Tønder; Kronprindsessen, paa 74 Can. og 1789 Tønder; Arveprindsen, paa 74 Can. og 1746 Tønder; Frederiksværn, paa 32 Can. og 776 Tønder; Havfruen paa 36 Can. og 1028 Tønder; endvidere: Marengo, paa 80 Can.; San Damasco, paa 74; Prothé, paa 64; Vigilant, paa 64; Assistance og Suffolk, hvert paa 74; Braake, paa 54; Utrecht, paa 64; Cerberus, paa 32; og flere. — De svenske Fregatter Galatee og Eurydice ere ankomne til Scheerneß, for at afhente de norske Krigsfanger, som endnu ere paa Fangeskibene.

Wien, d. 16de September. Hds. Majestæt Dronningen af Sicilien holdt endnu den 7de sit sædvanlige Aftentaffel med nogle Personer af sin Hofstat; derefter bad hun, og lagde sig sund og rolig tilsengs. I det Øieblik, da Kammerfruen vilde gaae ud af Sovekammeret, hørte hun Dronningen sukke dybt. Hun gik hen til hende, og fandt Hds. Majestæt uden Bevisthed, og nogle Minuter derefter fulgde det sidste Aandedræt. Liget skal bisættes i Capucinerklosteret i den Keiserlige Begravelse. — Keiseren, Keiserinden og begge Storfyrstinderne af Rusland, samt Kongerne af Preussen, Danmark, Bayern og Würtemberg skulle beboe det Keiserlige Slot. For Hs. Kongel. preussiske Majestæt sættes Kronprindsens Værelser i Beredskab. — Friherre v. Plessen, den regjerende Hertug af Mecklenburg-Schwerins Statsminister, og den churfyrstelig brunswig-lüneburgske Statsminister Grev Münster, ere nu ogsaa ankomne hertil.

Hamburg, den 26 September. Igaar havde vi den Fornøielse at see Hs. Kongelige Høihed Hertugen af Cambridge ankomme hertil. Høistsamme modtoges af Hamburgs Indvaanere med den Enthusiasme, som besjæler dem for det regjerende engelske Kongehuus.

Sachsen, d. 18 Sept. Hs. Maj. Kongen af Danmark har, efterat have taget Dresdens Mærkværdigheder, den omliggende, ved forrige Aars Begivenheder saa mærkværdige Egn, Königstein o. s. v. i Øiesyn, i Gaar fortsat Reisen fra Dresden over Prag til Wien.

Dresden, d. 18 Sept. Ved Hs. Maj. Kongen af Danmarks Gjennemreise den 16de, havde den Dagen i Forveien hertil ankomne, og allerede forhen ved det Kongelige Danske Hof accrediterede Kongelige Preussiske overordentlige Gesandt, og befuldmægtigede Minister, Hr. Greve v. Dohna, den Ære i en Privataudients at overrække Allerhøistsamme sit nye Creditiv. Ovennævnte Hr. Gesandt vil nu ufortøvet vende tilbage til sin Post.

Madrid, den 2 Sept. Greve Peralada er udnævnt til vor Ambassadeur i Paris.

Kiøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No 80.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 4 October 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

I Parma fik en fransk Brigadegeneral, Lesuire, Militaircommandoen, og efterhaanden indførtes der samme Indretninger som i Piemont. Stort Haab var neppe mere tilbage for den afdøde Hertugs Døttre; de gik til Rom, og man ventede nu at Parma snart vilde blive forvandlet til den franske 28de Militairdivision. — Ligurien maatte efter Evne bidrage til at føre den franske Krig. Man forlangte paa ny Matrosers Udskrivning, og benyttede sig her, som ved saa mange Leiligheder, af Religionen. Men selv de sværmerisk religiøse Italienere vilde ikke lade sig blænde. Erkebispen af Genuas Hyrdebrev, der blev læst fra alle Prædikestole og formanede Recruterne til villigen at føie sig efter Øvrighedens Befaling, gjorde ingen Virkning, og i Nervi opkom et saadant Tumult i Kirken selv, at en Militaircommando maatte rykke derind. Men dette var ikke den eneste Plage. De øvrige Undersaattere paalagdes en ny Afgift af 5 til 12 PC. af Leien, og alt det skeete medens Republikens forhen saa blomstrende Handel var aldeles tilintetgjort, Genua blokeredes af Engellænderne, africanske og europæiske Capere dreve deres Spil i Bugten Spezzia, og den ved Spaniens Søkyster græsselig rasende gule Feber allerede var bragt til Livorno. — Etrurien, hjemsøgt af denne skækkelige Sygdom, blev endnu besuden plaget med Troppers Indqvartering og Gjennemmarsch. Det maatte gjøre i Genua et Laan af 1 Mill. Rdl., og dets Handel led ikke blot ved den skræmmende gule Feber, men ogsaa ved den Foranstaltning, at alle Engellændere, som opholdt sig paa dets neutrale Bund, bleve arresterede. Kun ved Nelsons Trudsel, at bombardere Livorno, bleve de satte i Frihed igjen. Til disse Plager kom endnu nogle andre. Dronningen, der regjerede under sin Søns Mindreaarighed, maatte, efter Forlangende, sætte sin Financeminister, Salvatico, paa Pension. — Kongen af Neapel følte ikke mindre Virkningen af den franske Indflydelse. Han maatte, ligeledes efter Forlangende, give sin Minister Acton, Afsked; men at det i Ordets egentlige Forstand var skeet i Naade, sees deraf, at han ophøiede ham i Fyrstestand, og skjænkede ham Godser i Sicilien, der indbragte over 30,000 Ducater aarligen. Moniteuren, dette Frankrigs alvældige Organ, fremkom den 4 Juli med en Artikel, hvori den sagde: at engelske Agenter saa gjerne vilde gjøre det troligt, at Frankrig vilde bemægtige sig Neapel *) og at Europa interesserer sig for hiin store Minister (Acton), der opoffrede det af ham regjerede Land for Engellands Fordeel, der, skjøndt en født Franskmand, var Frankrigs meest brændende Fiende, som har stiftet Uenighed imellem Hoffet i Neapel og i Versailles 2c. Saadanne Angreb paa Bundsfor-

*) Udfaldet viiste, at de engelske Agenter spaaede ganske rigtig.

vandtes Ministere, der ikke i alle Dele vilde rette sig efter Frankrigs Luner, vare i de Dage ikke usædvanlige, og Moniteuren var den Skampæl, hvori man satte Europas første Mænd, ja endog kronede Hoveder, offentlig til Skue. Kongen af Sardinien, der enten selv forudsaae eller var gjort opmærksom paa det Uveir, der trak sammen over hans Hoved, forlod Kirkestaten og forføiede sig til den stærke Fæstning Gaeta i det Neapolitanske, hvor han levede af de Pensioner, Rusland, Engelland og Portugal tilstode ham.

Men midt under disse Despotiets vilde Storme trøstedes Menneskevennen dog ved at see, fra det Frankrig, som var Kilden til saa meget politisk Ondt, adskilligt moralsk Godt udgaae. Saaledes var det unægtelig een af den franske Indflydelses velgjørende Virkninger, at Klostergeistlige og især Jesuiters Optagelse blev strængt forbudet. Men ved en pavelig Bulle blev Jesuiterordenen igjen indført i Rusland, hvor den, under General Gruber, talte 262 Medlemmer, og udsendte Missionairer. Kongen af begge Sicilierne bad endog Paven om at gjenindføre denne Orden i hans Stater, og den hellige Fader opfyldte ogsaa, som man kunde vente, hans Bøn. Allerede i Aarets Slutning talte man i Neapel 100 Ordensmedlemmer. I Kirkestaten selv vilde Paven, formodentlig af Frygt for de Franske, ikke tilstede Jesuiterordenens Gjenoprettelse, som man havde ønsket, men derimod dannede der sig i Rom en saakaldt Orden af Jesu Tro, for hvilken Stifteren, Baccanar, fik saa mange Tilhængere og Penge, at han kunde kjøbe Kirker selv i America. I Schweiz og Genua udbredte Ordenen la Trappe sig. Disse Tidens Tegn spaaede intet Godt for den fremgryende Oplysning, og det var allerede den Gang at forudsee, at med det i saa mange andre Henseender misbrugte franske Overherredømmes Fald, vilde saa mangt et herligt Værk til sand Menneskeforædlings Fremme og skadelige religiøse Fordommes Udryddelse, styrte sammen.

Spanien havde sluttet med Frankrig en Convention, hvis Betingelser holdtes hemmelige. Det betalte Frankrige Subsidier, uden at nogen erfarede hvor mange; det taalte ikke allene franske Rustninger i Ferrol, men rustede endog selv Skibe i andre Havne. Engelland erkjendte vel ikke formelig, men dog i sin Adfærd Spaniens Neutralitet, fordi det endnu bestandig ansaae dette Riges Venskab for vigtig; men ligegyldigt kunde det ikke være ved, at det, efter gjentagne Opfordringer i Madrid, ikke kunde faae den mellem Spanien og Frankrig sluttede Convention meddeelt, og at det paa Besværingerne over de krigerske Rustninger i spanske Havne ikke fik andet Svar, end at Spanien ønskede at beholde Fred med Engelland. Da man imidlertid forbød fremmede Prisers Salg i spanske Havne, saa syntes Engelland at være tilfreds og den bedste Forstaaelse at herske imellem begge Regjeringer. Men da Rustningerne forsattes, og Begjeringen at holde inde med disse, og meddele Conventionen blev besvaret paa en undvigende Maade, saa gaves hemmelig den Befaling, at alle spanske med Skatte ladede Skibe skulde anholdes. Denne Befaling blev ogsaa fuldbyrdet d. 5 Oct. paa Høiden af St. Maria i Nærheden af Cadix, hvor 4 saadanne Skibe fra la Plata opfordredes til at overgive sig, men, da de vægrede sig, bleve de angrebne, og en spansk Fregat sprang med 300 Mennesker i Luften, medens de øvrige Skibe bleve tagne. De 4 Millioner Rigsdaler de havde ombord førtes tilligemed andre Kostbarheder til Engelland, hvor de skulde gjemmes som Underpant for de Penge, Spanien hemmelig havde sendt til Frankrig, men, i Tilfælde af at Conventionen med denne Stat var uskyldig, skulde tilbagegives. I Frankrig udraabte man denne Engellands Fremfærd for een af de skrækkeligste Forbrydelser mod Folkeretten, og Moniteuren gjorde sig al muelig Umage for at skildre den med de sorteste Farver. Spanien, miskjendende sin egen Tarv, lod sig blænde af Frankrigs Tilskyndelser, uden at tage Hensyn til sin ulykkelige Stilling, som en Krig med Engelland maatte forværre endnu mere. I Norden sønderslidt af Oprør, i Sønden hjemsøgt af den gule Feber, som i Forening med den i hele Riget herskende Kornmangel havde i et Aar berøvet Landet 1 Mill. Mennesker eller en Tiendedeel af dets Befolkning, indsaae vel Regjeringen, at Krig vilde styrte den i et bundløst Svælg af Elendighed, og den spanske Gesandt i London erklærede derfor, at hans Konge endnu bestandig var tilbøielig til at begynde fredelige Underhandlinger og bidrage alt mueligt til at udslette de imellem begge

Hoffer herskende Missforstaaelser. Men Frankrigs Indflydelse paa Hoffet i Madrid var alt for stor, og det synes næsten uden for al Tvivl, at Napoleon ved sine Trudsler tvang Spanien til først at lægge Beslag paa al engelsk Eiendom, og derpaa (d. 12 Dec.) at erklære Engelland Krig. Hertugen af Alkudia, den saakaldte Fredsfyrste, udstedte en Opfordring til Folket i de meest overspændte Udtryk, som noksom røbede, hvis Organ han var. Med spansk Pralerie talte han heri om "Gudespoterne, hvis sidste Time var kommen, og som hele Europa maatte lukke sine Havne for." De franske Blade roste den Virksomhed, der herskede i det spanske Sø- og Krigsministerium, og forsikkrede, at Spanien endnu ... de 65 Linieskibe og et forholdsmæssigt Antal Fregatter og Corvetter.

Upaatvivlelig befandt Spanien sig i den Stilling, at det maatte vælge et Partie: enten det franske eller engelske, thi paa Selvstændighed var her ikke mere at tænke. Men Klogskab syntes dog at tilraade det at holde sig til Engelland. I de 15 Maaneder, det havde sendt Contributioner til Frankrig for at fremme dets Rustning mod Storbritannien, havde det allerede havt Prøver nok paa, hvorlidet det kunde vente sig af Keiserens Venskab, og at dette med Tiden maatte blive det langt skadeligere end hans Fiendskab. Vist nok kunde Napoleon oversvømme det med sine Tropper, men med en Befolkning af 10 Millioner og Spaniernes bekjendte Enthusiasme vilde en blot Forsvarskrig dog altid faldet ud til Spaniens Fordeel. Engelland derimod kunde skade det langt føleligere. Det kunde stoppe Hovedkilden til den spanske Magt, Americas Skatte, og Spanien maatte selv efter udbrudte Fiendtligheder takke Engelændernes Eftergivenhed for, at det tillod Kornudførslen til spanske Havne. Kun ved franske Intriger og en utidig Frygt blev det muligt, at Cabinettet i Madrid begyndte en saa upolitisk Krig, der tidlig eller sildig maatte endes med dets Undergang.

Under Frankrigs besynderlige Forhold til de øvrige Magter, hvor ingen uden Rusland og Engelland følte sig stærk nok til at byde det Spidsen, var det en Lykke for det sidste Rige, at hiin mandige og kraftfulde Minister, Pitt, der altid meente det ærlig med sit Fædreneland, kom ind i det engelske Ministerium, ved den rigtig nok retskafne,

men i sine Foretagender noget svage og langsomme Addingtons Fald d. 9 Maj. Det var ogsaa kun sex Maaneder derefter at det engelske Cabinet fattede en alvorlig Beslutning mod Spanien, og ikke vilde længer taale at Frankrige skulde tiltrue sig dette Lands Skatte, for at bruge dem i sin Kamp mod Storbritannien. (Fortsættes.)

Anmærkning

i Anledning af Litteraturartiklen i C. Molbechs Athene: 7) Rahbek forsvaret imod Baggesen. *)

I en meget anstændig og alvorlig, deels elegisk og deels syllogistisk Tone har en Anonymus ved Enden af det sidst udkomne gule Athene-Hefte "troet, deels for Sagens, deels for sin egen Skyld, at burde præstere, hvad offentligen, og ei med Ubesindighed var lovet i den trykte Anmeldelse i Dannora No. 16, "en Fremstilling og Drøftelse af mine offentlig mod Rahbek fremsatte Gravamina" nemlig.

I en Forerindring angiver han Grundene til sin Anonymitet saaledes: "At jeg ikke nævner mig, er deels fordi mit Navn i sig selv er af liden Betydenhed, deels fordi det i Sagen, der skal afgiøres, maa være af aldeles ingen. Ogsaa meener jeg, at paa denne Maade er Modpartiet nødt til, noget meere at holde sig allene til Sagen, end naar der var en navngiven Person, og altsaa Personligheder, at giøre Sidespring efter." Denne Forerindring forklarer tilstrækkelig, hvorledes det gaaer til, at Forfatteren, trods Anstændigheden og Alvorligheden i hans Præstering "ikke tvivler paa, at der jo ville gives Folk, som ville lee, og Folk, som ville forarge sig over endeel af samme, og viiser strax i Begyndelsen, hvor sandt det er, at han "til saadanne intet Hensyn har taget." **) Thi latterligere Aarsag kan en litterarisk Dommer, der vil afgiøre en Tvist mel-

*) Septemberheftet, 1814. S. 260 til Enden.

**) S. 261.

fem Litteratorer, neppe angive til ikke at nævne sig, end den (ellers i sig selv meget gode) at hans Navn er ubetydeligt; og at det i en Sag, der skal afgjøres ved litterarisk Autoritet, maa være af aldeles ingen Betydning, hvorledes denne Autoritet er beskaffen, synes virkelig en Sætning, man i høi Grad maa forarge sig over. *) Endelig er den Meening, at Modpartiet paa denne Maade nødes til noget meere at holde sig allene til Sagen, baade latterlig og forargelig: latterlig nemlig, forsaavidt ingen kan nødes til en plat Umulighed **) — og forargelig, da, hvis det lod sig giøre, det altid vilde være høist ubilligt, at tvinge sin Modpart til blind Fægten mod en usynlig Autoritet, naar man selv fægter seende mod den synlige.

Jeg vil antage at den præsterende Hr. Anonymus, der vil, at man paa hans Æresord (som om en Anonymus havde Ære at tale med!) skal troe ham, naar han forsikkrer, at han, langt fra at være Herr Rahbek selv, ikke engang af denne Mand har faaet den fjerneste Anledning til at forsvare ham ***), virkelig i denne Punkt har Ret, saa forhindrer dog denne negative Beskaffenhed ikke, at han jo gjerne positiv kan være det Modsatte af en Autoritet i Litteraturen. Jeg sætter det Tilfælde, at han vor, hvad man kalder: ikke rigtig i Hovedet (af hans Forerindring skulde man næsten troe det) eller at han gik i Barndom — eller at han, for Resten klog, vekstuderet, og Mand af Smag, havde den Skrøbelighed imellemstunder at drikke sig en lille Ruus, og den endnu større, i en saadan at bringe sine forstyrrede Tanker paa Papiret — (hvad kan man ikke sætte om en Anonymus, der vil "nøde sit Modpartie til noget meere at holde sig allene til Sagen" og selv dog tilstaaer at skrive deels for sin egen Skyld?) — jeg sætter (fra en anden Side betragtet) at han er Hr. Rahbeks personlige Ven, eller min personlige Fjende, eller begge Deele (hvad kan en Anonymus ikke være?) hvilken Betydning havde da hans Mellemkomst i en Sag, som den her handles om? Paa Grund af alt dette, og i Betragtning af den Omstændighed: at Hr. Rahbek selv allerede (som han forsikkrer) har yttret sin Utilfredshed med at vorde forsvaret ved hans Pen, holde vi det for aldeles under vor litterariske Værdighed ved denne Leilighed, at gjøre en Undtagelse fra vor gamle Regel: aldrig at svare paa Udfordringer af Krybeskyttere. Da vi med alt det ikke tvivle paa, at denne navnubetydelige Apologet, trods sin latterlige og forargelige Præstering imod den Paagjældendes Villie, trods sin pedantiske Anvendelse af syllogistige Former paa blotte Inductioner, og trods den yderlige Uvidenhed han overalt røber, endog i sin Christendomslære, ved, f. Ex. at spørge: om "Religionens Stifter indsatte Sjælesørgere?" meener det alvorligt, ærligt, og godt med hvad han kalder Sagen og sig selv — og da han i det mindste, trods Anonymitetens Skjul og den gule Athenes Skjolds Fristed, har holdt sig fra grove Personligheder, have vi troet, ikke at fornedre os med denne trykte Anmærkning, og for saavidt offentligen at tage noget meere Hensyn paa hans Krybeskytterie bag det parnassiske Tremarks-Gjærde, end paa hans Kammerats i Anonymiteten, den saa kaldte Hans Mikkelsens.

Den 30te Septbr. 1814.

Baggesen.

*) I sin Anmeldelse anmærker Forfatteren, at "min Beskyldning, formedelst det Navn, hvorunder den er fremsat, kunde faae nogen Vægt." Han antager altsaa selv Navn-Værdie i navnlige Sager.

**) Det er endog urimeligt, blot at forlange af mig, at jeg, der har holdt mig allene til Sagen, skulde holde mig endnu meer allene dertil (da allene ikke taaler nogen Forstærkelses- eller Formerelsesgrad) end sige: nøde mig til saadant. Det er, som om jeg vilde tvinge Herr Forfatteren til at være noget meere anonym.

***) Det kan for Resten meget gierne være, at Herr Rahbek ikke har givet fierneste Anledning til en Apologie for hans dramaturgiske Virksomhed. Han har givet saa meget desmeere til at angribe den.

Om Agerdyrkning og Landvæsen.

Af Pastor Wedel i Ewerdrup.

67.

Den blinde Jesper havde afstaaet sin Eien-

domsgaard til sin Søn, og maatte bestandig sidde uvirksom. Han havde engang været i Kirke, som just ikke var hans Lyst i sine yngre og sunde Dage, og havde hørt Præsten tale over de Ord: "Ja, du faaer hvad dine Gjerninger have fortjent &c." Han kom hjem og var meget eftertænksom i flere Dage, sukkede og græd, naar ingen var tilstede. Sønnen og flere andre spurgte om Aarsagen til denne Mismodighed, men han gav dem et Svar, som strax røbede, at han ville gjerne undgaae at yttre sig for nogen. Efter flere Dages Forløb, da han for det meste laae til Sengs for at være ene, kalder han Sønnen og begge sine Døttre frem og tiltaler dem saaledes: "Kjere Børn, værer ærlige, elsk Gud og eders Næste! Saaledes troede alle mine Bekjendtere at min Sætning var, fordi jeg sagde det saa ofte, men gjorde det saa sjelden. Jeg vidste at besmykke alle mine Handlinger med tilsyneladende Retskaffenhed; men hemmelig bedrog jeg mange, naar jeg kun kunde gjøre det fiint og skjult for hele Verden. Saaledes var jeg endog imod Venner, Kone og Børn. Rigdom og Høiagtelse havde jeg erhvervet mig, og i Grunden var jeg en Hykler, der sjelden tænkte paa Gud eller Gjengjeldelsens Ret. Nydelsen af mit jordiske Gode forsvandt tildeels, da jeg mistede mit Syn; men endnu var jeg ligegyldig, da jeg havde Formue, Agtelse og fornem Familie, indtil jeg hørte de Ord i Prædikenen: "Du faaer hvad dine Gjerninger . . ." Som en Lynstraale stak disse Ytringer i mit Hjerte, og jeg maa selv tilstaae Sandheden heraf i Henseende til mig selv. Min Formaning er derfor til eder: Gjør Ret og Skjel, og tænk paa Gjengjeldelsen, om I vente at nyde rolige og gode Alderdoms Dage." Sønnen og de alle undrede sig storligen, da Faderen sagde dem saa mange slette Streger, han havde begaaet, og blot vidst at skjule under Ærligheds Maske, da hele Omegnen havde troet saa meget Godt om ham. Han havde aldrig begaaet noget Ondt, naar han frygtede for sit gode Navn og Rygte, men var endog tjenstagtig, høflig, beleven og særdeles varsom i sin Tale, saa der skulde stor Menneskekundskab til at skue ham fra den lyse og mørke Side. Børnene foregave da for Omegnens Folk, at deres Fader var syg og i Vildelse havde talet over sig; men naar han hørte denne Undskyldning, svarede han: "Nei, jeg raser ikke, jeg taler Sandheden; hele Verden skal vide, hvo jeg har været, for at vogte sig for en Hykler." I et Par Aar levede Jesper endnu, og formanede Alle til at gjøre mod Andre, hvad de selv vilde hændes og have. Naar noget Uheld i Mark og paa Creaturer mødte hans Børn, sagde han altid: "Det er for min Skyld — det er Gjengjeldelse — Forældrenes Ondskab o. s. v." — Han leed meget paa sine sidste Dage af Sygdom paa Sind og Legeme. Lægen og Præsten maatte ikke komme til ham; han paalagde sin Søn alvorligen og under Eed, at lade ham begrave saa simpel som mueligt i en afsides Krog paa Kirkegaarden, og døde omsider efter flere Dages Krampetrækninger; men kunde dog tale og høre lige til det Yderste. — En smertefuld Scene for Venner og Børn og alle Nærværende.

Indenlandske Efterretninger.

Aarhuus, d. 27 September. Udgiveren af Fyens Stifts Adresseaviis Hr. Hempel, har i sit Blad ligesaa kraftigt som grundigt afbeviist de Beskyldninger Man har gjort Bogtrykkerne, som om disse paa ulovlig Maade have beriget sig ved de Ministerialbøger, de i Efteraaret 1813 havde at trykke. Hans Argumenter ere saa overtydende, at Man maatte ønske dem læste ogsaa af Dhrr. Proprietairer her i Jylland, der have vægret sig ved at give 22 Rbdlr. for en Protokol, hvortil der allene gik Papir for 14 Rbd. som kostede 4 Rbd. at indbinde. Bliver altsaa 4 Rbd. tilbage; naar Man nu fra disse 4 Rbd. drager Folkeløn, Slid paa de kostbare Redskaber, Farve, Varme og Lys, vil Man komme til at lede efter Fordelen. Tabet derimod vil ikke være vanskeligt at finde, naar, som virkelig ogsaa her er Tilfældet, adskillige Kirkeejere nægte at modtage og betale deres Kirkebøger. — Endnu urimeligere er Adskilliges Klage over Avisernes Dyrhed. I Aaret 1807 kostede et Riis Trykpapir 1 Rd. DC. og i Aaret 1813 kostede det 60 Rd. DC. Udgiften paa denne væsentlige Artikel forholder sig da 60: 1. — I Aaret 1807 kostede Aargangen af Aarhuus Avis 2 Rd. DC. og i Aaret 1813 kostede den 12 Rd. DC. Indtægten forholder sig da 6: 1. En

skjønne Balance og en skjønne Vei til Berigelse — !! — — Udi Raschs Have har i dette Aar ladet sig see en sjælden Rose. Paa en Rosen usk af de saakaldte Provindsroser var iblandt de øvrige Rosenknopper een, hvorudaf der fremkom syv Roser: da denne Rosenknop var fuldt udsprungen, kom midt udaf denne Rose et rødt, temmelig tykt Skud, noget over to Tommer langt, og midt paa dette Skud en Krands af røde Rosenblade, som vare fulgte ud med fra Rosen. Dette Skud deelte sig i tvende Stængler, som havde hver en Rosenknop; lidt udenfor paa hver Side af Skuddet fremkom atter to mindre Stængler, som havde ligeledes hver en Rosenknop; den 21de Septbr. havde de fem sidste Knopper begyndt at aabne sig. Og saaledes udi een Sommer syv Roser udaf en eneste Rosenknop. (Aarhuus Avis.)

Viborg, den 28de Septbr. Det er nok en Menneskealder siden man i Toftemarkedet havde saadan Varme som i Aar. Hundedagenes forslog lidet derimod. Selv Aftenerne vare i 4 Dage som den blideste Sommer. Sæderug kostede i Gaar fra 140 til 160 Rdlr. D. C. Tdn. almindelig, en Gaas fra 12 til 16 Rbmk. Fødevare vare dyre. (Viborger Samler.)

Mariboe, den 30 Sept. Til Auctionen den 31 August over Bremmersvolds Bortforpagtning indfandt sig endeel Lysthavende; men da de erfarede, at Gaardens Jorder skulde drives uden Hoverie, trak de dem tilbage. — Endnu ligge mangfoldige Syge hist og her i Stiftet, dog ere kun meget faa hidtil døde. (Mariboe Av.)

I Aarhuus Avis No. 112 læses følgende snurrige Avertissement: "Enhver vil have noget for sit, og naar han intet faaer, bliver han gal i Hovedet, det er en viis Vei. Jeg har en Tidlang barberet en vis Herre hos Hr. Juncher i Horsens; men see, om jeg fik noget for det, det er nu mit Levebrød at barbere alle Lysthavende, og den som bedrager mig for min Fortjeneste, han river mig Brødet ud af Munden; Det er dem Hr. Aa..... jeg taler til. Troer De maaskee, jeg barberer gratis, siden de forholder mig min lovlige Fortjeneste? Skam dem noget — er det honet? Betaler de mig ikke med det første, da maa De ikke fortryde paa, at Deres Navn bliver indrykket i disse Aviser, Andre til Advarsel i Fremtiden at forskaane mig for saadanne Ubehageligheder. — Horsens den 16de September 1814. — Nicolai Hansen Prip, Parykmager her i Staden."

Bogbindersvend Andreas Carlsen i Kbhavn er ved Høiesteret, (for ved Bogbinderiet paa Rigsbanqven at have tilvendt sig Blanquetter til adskillige Banksedler, lydende paa et Hundrede Rigsbankdaler, hvilke han paa forskjellige Steder har udgivet, efter at de af ham vare forsynede med falske underskrevne Navne og Nummere m. v.), dømt til at have forbrudt sin Haand, Ære og Boeslod, samt udrede de af Actionen lovlig flydende Omkostninger. Saa betaler han og i Erstatning til Rigsbanqven, Grosserer Samuel Moses, Klædekræmmer Chr. Eskildsen og Fabriqveur Ahronsen til enhver et Hundrede Rigsbankdaler.

Anordning for Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark. (Fortsættelse; see No. 78.)

§. 49. I ethvert Skoledistrict skulle følgende være berettigede til at kalde Skolelærere, nemlig: a) De, der have funderet eller herefter fundere Skoler, som de selv underholde, og hvor de lønne Skolelærere, uden at de øvrige Hartkorns-Eiere eller Brugere bidrage noget dertil; b) De, som have bygget eller herefter bygge anordningsmæssige Skoler, der baade indeholde beqvemt Rum for Ungdommen og beleilig Bolig for Skolelærerne; c) De Lodseiere, som ene eie det Districtet undersagte Hartkorn, eller som eie i det mindste 32 Tønder Hartkorn i samme. d) I de Districter, hvor der ere forskjellige Lodseiere, skulle de, som eie over 32 Tønder Hartkorn, ansees som Skolepatroner, og have Ret til at kalde een Gang for hver 32 Tønder Hartkorn; saa at dersom nogen har to, tre, eller flere Gange saameget Hartkorn, da maa han derfor kalde ligesaamange Gange, som han har 32 Tønder Hartkorn. Derefter kalder den største Lodseier næst efter ham, og saaledes fremdeles. Men i det District, som tilhører flere Lodseiere, af hvilke ikke hver eier saameget som 32 Tønder Hartkorn, skal Amtsskoledirectionen kalde, i Forhold til alt det Hartkorn, som tilhører de mindre Lodseiere, nemlig een Gang for hver 32 Tønder Hartkorn.

§. 50. Naar et Degnekald indgaaer, og dets Indkomster henlægges til Skolerne, skal den, som har Kaldsrettighed til Degnekaldet, for Fremtiden

kalde Skolelærer i det Skoledistrict, i hvilket Degnen forhen boede. Har den Kaldsberettigede tillige Hartkorn i Sognet, da kalder han desuden skiftevis med de andre Lodseiere (cfr. §. 49 d).

(Fortsættes.)

Kiøbenhavns Børs den 4de October.

Cours. Hamb. 2 M. 500, *a vista* 508¾. London 2 M. 20 Rbd. Spec. 510. — Species solgtes til 30¾ Rbmk., for Committeesedler blev givet 64½ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

I Paris ere i denne Tid Sølvmedailler i Omløb, som skulle være prægede i Italien, og hvorpaa man seer en sovende Ørn. Tvertimod Forbudet seer man mange Personer vandre omkring der med fremmede ophævede Ordener, f. Ex. vestphalske, spanske rc. Det synes vist, at Buonapartes Tilhængere slutte sig tættere til hinanden, for at danne et Slags Partie. De skulle især have deres Sammenkomster i en Doctor Corviserts Huus, hvor de fælles Anliggender overveies, bearbeides og udfærdiges. Taflet, og hvad der hører til en fuldstændig Huusholdning, findes her lige saa fuldt, som om Husets Herre var selv tilstede, endskjøndt han i dette Øieblik ikke opholder sig i Paris.

I forrige Maaned aabnedes i Madrid den apostoliske Nuntiaturs Rota*), under den af Paven indsatte Nuntius's Forsæde. Medlemmerne af dette Tribunal overgav Kongen en Adresse, hvori de blandt andet sagde, at vor Tidsalders Philosopher have ene søgt saa haardnakken at forstyrre Enigheden imellem Kirken og Staten, for at kunne omstyrte Altere og Troner. Hs. Majest. har grebet til de ødste Midler, for at standse det Onde, ved at gjenoprette den hellige Troestribunal (Inqvisitionen), dette uindtagelige Bolværk, mod hvilket de Ugudelige strande, og nu behager det Hs. Maj. at give sine første Foranstaltninger ny Glands og forøget Styrke, i det Han gjenopretter den geistlige Rota, som er et uforanderligt Mindesmærke af den høieste Jurisdiction, der i hele Omfangen af Hans pavelige Helligheds Kirke tilkommer ham som Overhoved. — Saaledes synes Fanatismens mørke og tordensvangere Skyer at trække op over den sydlige Deel af Europa, og det eneste Haab, Menneskene endnu har tilbage, er, at Oplysningens Sol allerede er kommen for høit op over Horizonten til, at den ikke skulde kunne adsprede disse allerede for længe siden sondersledte, men nu sig igjen samlende Skyer.

De 400 Lirer, som Kongen af Neapel har bevilget aarligen til Bedste for det hellige Huus i Loretto, har denne Kirkes Administration nu bestemt til at beslaae de hellige Capellers Vægge, Gitterværker rc., der tilforn vare beslagne med Sølvblik (som i de senere Tider blev ranet), med forgyldt Kobberblik, og overhoved til at oppynte det Indre af Kirken paa en kostbar Maade.

I Frankrig synes Lykken ikke at være Geistligheden saa gunstig. Da Ludvig den Attende nylig lod sig offentlig see, omgiven af adskillige Geistlige, raabtes saa længe: vive le Roi, à bas les Calottins! indtil Prælaterne havde draget sig bort.

I Lot og Garonnedepartementet i Frankrig nedfaldt den 5te September, efter en stærk Larm, en stor Mængde Stene af Luften. Præfecten har sendt nogle af dem til Paris, for at lade dem undersøge af derværende Naturkyndige. I Sognene Monclas og Temple var Steenregnen stærkest.

*) Rota eller Ruota var den høieste Ret ved det pavelige Hof, og bestod af 12 Prælater, hvoraf hver især sad ved et eget Bord og havde notarios eller Skrivere under sig. De dømte per modum appellationis i alle verdslige og geistlige Sager, der hørte under Geistlighedens Værneting, saavel i Rom som udenfor de pavelige Provindser, og i alle Retssager, som beløb sig til mere end 500 Scudi. Til denne Rota gave forskjellige Nationer deres Assessorer, og bestod af 3 Romere, 1 Toscaner, 1 Maylænder, 1 Bologneser, 1 fra Ferrara, 1 Venetianer, 1 Franskmand, 2 Spaniere og 1 Tydsker. Navnet Ruota, som betegner et Hjul, kommer deraf, at Gulvet i den Sahl, hvori denne Ret holdes, er belagt med Marmor i Form af et Hjul. Deres Løn er maanedligen 100 Ducater, og deres Dragt en violet Kjole, og et Baand af samme Farve omkring Hatten. Pave Johannes XIII har først anordnet denne Ret; Clemens VII forøgede dens Privilegier, og Alexander VII gjorde den til Subdiaconis Apostolicis.

Prag, d. 20 Sept. I Forgaars Aftes kort før Kl. 6 ankom Hs. Maj. Kongen af Danmark hertil paa sin Reise til Wien, og tog ind i det erkebiskoppelige Pallads, som var sat i Stand for at modtage ham. Da han nærmede sig denne Hovedstad blev Hs. Majestæt hilset med Canonskud fra Voldene, og en tre Gange gjentaget Salve af de i Parade opstillede tre Batailloner af det Keis. Kgl. Infanterieregiment Erkehertug Rainer. Da Hs. Majestæt steeg af modtoges han af Hs. Excellence Overborggreve Grev v. Kolowrat og Hans Excellence Vicepræsident v. Schüller samt det høie Generalitet; hvorpaa han førtes til sine Værelser. Hs. Majestæt aflagde kort efter et Besøg hos Hds. Keis. Høihed Storfyrstinde Marie, Arveprindsesse af Sachsen-Weimar, og behagede ogsaa at beære Skuespilhuset med sin Nærværelse. Juan opførtes, og Hs. Majestæt modtoges med et tre Gange gjentaget: "Kongen af Danmark leve!" — I Morges fortsatte Hs. Kgl. danske Majestæt Reisen til Wien.

Leipzig, d. 15 Sept. Da Hs. Maj. Kongen af Danmark i Gaar nærmede Sig til vor Stad sendte Allerhøistsamme en af Sine Adjutanter til den her residerende Prinds Emil af Holsteen Sønderborg med det Overdrag at det vilde være Hs. Majestæt behageligt at see Prindsen; denne ilede ufortøvet Kongen imøde, og Hs. Majestæt behagede paa selve Veien at forlade Sin Vogn og at tage Plads i Prindsens Vogn. Kongen kjørte derpaa med Prindsen til de Egne hvor Krigens meest afgjørende Begivenheder have tildraget sig. Efter Prindsens Foranstaltning var her en Major af Ingenieurcorpset tilstede, for, som Dievidne, at forklare Hs. Majestæt de gjensidige Armeers vigtigste Positioner. Kongen indtog derpaa Middagsmaaltidet hos Hs. Durchl. Prindsen og fortsatte i Dag Sin Reise til Wien, under de lydeligste Bifalds- og Høiagtelsestegn af alle dem der her have været saa heldige at kunne beundre denne Monarks sjeldne Sagkundskab, Aandsdannelse og Mildhed.

Dresden, d. 17 Sept. I Gaar havde vi den uventede Glæde at see Hs. Maj. Kongen af Danmark i vort Antikegallerie, som især er mærkværdigt ved den Huset Este forhen tilhørende og i Palladset Farnese opstillede berømte Samling af

antike Statuer. Hs. Majestæts Opmærksomhed og vidtløftige Spørgsmaal beundredes ligesaameget som Hans paa rigtige Forkundskaber grundede Omdømme. Kongen viste Sig særdeles naadig imod Galleriets Directeur, Hofraad Böttiger, der er Medlem af det Kongelige danske Videnskabers Selskab, og som havde den Ære at ledsage Hs. Majestæt igjennem Galleriets Sale. I Morges tog Hans Majestæt Frokost paa Königsstein og fortsatte derpaa over Töplitz Reisen til Wien.

Brüssel, d. 20 Sept. Som bekjendt er der, uagtet Freden paa alle Sider er bragt istand, i Belgien opstillet en betydelig Armee af Engellændere, Hannoveranere, Hollændere &c. Mange troede hidindtil, at denne Forholdsregel var et Beviis paa Mistillid til den franske Regjerings nærværende System; men dette er ikke Tilfældet. Meget mere synes denne Armee at have til Hensigt at tilbyde Bourbonnerne en hurtig og kraftig Hjelp, hvis de skulde behøve samme ved de Uroligheder, som endnu stedse finde Sted i Gemytterne i Frankrig. Denne militaire Forholdsregel paa Frankrigs gamle Grændser røber saaledes en viis Forsigtighed. De mange franske Tropper, som befinde sig i de faste Pladser ved den nederlandske Grændse, holdes derved i Tømme. Ved mange Leiligheder give de tydelige Beviser paa, at den nye Tingenes Orden just ikke ganske behager dem.

Brüssel, den 23 Sept. General Evers er udnævnt til Generallieutenant og Inspecteur over det belgiske Cavallerie, som endnu skal forøges med et Regiment Lanciers. — Rygtet, at der ved Cortryk skal oprettes en Leir, synes bestandig mere at bekræftes; ogsaa imellem Arlon og Luxemburg skal dannes en Leir.

Østerrig, den 21 Sept. Man veed endnu ikke under hvad Form Congressen skal føres. Naar man er kommen til Kundskab derom kan man slutte sig først til dens sandsynlige Varighed. — Den Pragt og Glands hvormed vort Hof vil modtage de fremmede Souverainer, overgaaer næsten al Beskrivelse. I Hovedstaden og dens Omegn skulle forlægges 20,000 Grenaderer af Kjernetropperne. De ere enten allerede ankomne eller paa Marschen.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 81.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 8 October 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Uden Tvivl havde Napoleon alt for ringe Tanker om den russiske Kjæmpestats uhyre Magt, der kun behøvede at vækkes for engang at fremtræde i sin hele Rædsomhed, og om Engellands uudtømmelige Hjelpekilder, der kun behøvede Krig for at flyde desto rundeligere, thi ellers havde han ikke formindsket sin Stridskraft i Europa med de mange Tusinde, han sendte til St. Domingo, for at tilbagevinde i en anden Verdensdeel en Øe, der næsten vanskeligere lod sig forsvare end erobre. Ligegyldigt kunde det imidlertid ikke være Napoleon, at see, midt under hans Fremstræben til Eneherredømmet i Frankrige, en Revolution danne sig paa een af den nye Verdens rigeste og frugtbareste Øer, der talte over sex Gange saa mange Negere som hvide Indbyggere, og en trodsende Medbeilere reise sig blandt et Folk af sorte Trælle. 42,000 Hvide saae man her givne til Priis for 280,000 Negere, i Spidsen for hvilke der stod en Dæmagog, Johan Jacob Dessalines, der, paa Livstid udnævnt til Øens Generalgouverneur, forenede en Negerhøvdings trædske Blodtørstighed, med europæisk Herskesyge. Det syntes som om man i den ny Verden vilde opføre en Parodie af det store og blodige Sørgespil, man nylig havde seet i eet af de skjønneste Lande i Europa. — Den første Aarsag til de blodige og rædselfulde Optrin paa St. Domingo, maa vist nok tilskrives Nationalconventen, der i Frihedens første Ruus og Revolutionens Svimmel (1791) pludselig og med eet, istedet for gradviis og langsomt, erklærede alle sorte og andre farvede Slaver for fri. Det var det samme som at føre den, der nylig er skaaren for Stæren, lige ind i et blændende Sollys. I Maj erklæredes de for fri, og allerede i August udbrød det skrækkeligste Oprør i den nordlige Deel af Øen. Ogsaa Domingo havde sine Robespierrer og Marater. Biasson og Dessalines, begge to grumme Africanere af Fødsel, opkastede sig til Dæmagoger, og rasede i Spidsen af mægtige Negerhære med Ild og Sværd. Til disse kom endnu en Tredie, Toussaint Louvertûre, en Indfødt, der, skjøndt ikke mindre grusom end hans Ledtogsmænd, dog havde den gode Side, at han viste de Franske store Tjenester. Enhver menneskelig Følelse oprøres ved Tanken om de Grusomheder, som disse Barbarer og deres Undergivne udøvede. De udgøde Strømme af Blod og betjente sig af de meest udtænkte Pinsler, som næsten ingen Pen formaaer at beskrive, for at slukke deres Blodtørst og fremme deres herskesyge Hensigter. Lige indtil 1802 blev Domingo sønderslidt af indvortes Uroligheder, og Blodfanen vaiede i enhver Vraa af Øen. Men den første Consul, der troede at kunne tvinge alt med Magt, valgte her en modsat Yderlighed, og didsendte (1802) en Flaade med 25,000 Mand, under Overgeneral Leclerc, for at betvinge Oprørerne og bringe Øen igjen tilbage under Frankrigs

Herredømmet. Vel bleve Negerhøvdingerne Toussaint, Christoph og Dessalines, efter den skrækkeligste Modstand, tvungne til at underkaste sig, men da de Sorte langt overgaae de Hvide i Trædskhed, saa brød Krigen snart ud igjen. Toussaint, forraadt af Dessalines, som vilde tilrive sig Eneherredømmet, blev af den franske Overgeneral sendt til Frankrig, hvor han siden døde (1803) i sit Fængsel paa Slottet Joux ved Besançon. Dessalines svingede nu paa ny den luende Morderfakkel, og hans Mod opflammedes endnu mere, da han erfarede Leclercs Død. Raseriet blev almindeligt, da Efterretningen om Brudet mellem Frankrig og Engelland naaede St. Domingo, og den franske Regjering tillod det høist ukloge Skridt, at sætte den skjændige Negerhandel i de franske Colonier paa samme Fod som 1789. Rochambeau fik efter Leclercs Død Befaling over den franske Armee; men angreben i alle Stillinger maatte de Franske trække sig tilbage i de faste Stæder. Blottede for al Hjelp, hjemsøgte af den gule Feber, maatte de snart bukke under for 60,000 rasende Negere. Efterat 40,000 Franske, som man efterhaanden ubarmhjertigen havde sendt til St. Domingo, vare hensmeltede til 8000, og Krigen med Engelland gjorde endog Tilførselen for denne Haandfuld vanskelig, maatte de slutte en Capitulation med Dessalines og rømme Øen. St. Domingo fik sit gamle Navn Haity igjen, og den ny Generalgouverneur Ret til at begynde Krig og slutte Fred, og at udnævne sin Efterfølger. Ogsaa her svor Folket at ville blindt hen adlyde de fra sin ny Herskers Autoritet, den eneste, det erkjendte, udgaaende Love. Paa den første Dag af Haitys Uafhængighed lod Negerhøvdingen udgaae en Proclamation til sit Folk, hvori man kun behøvede at forandre Ordet Franske til Engelske, for at have en indisk Oversættelse af de tordnende Udtryk, hvormed de Franske overøste de Engelske i Europa. Han endte denne Proclamation med: "Fred med vore Naboer, men Forbandelse over det franske Navn! Evigt Had mod Frankrig være vort Løsen!" Et Blodbad fulgte ovenpaa denne Proclamation, og over 4000 Hvide gaves til Pris for de Sortes Mordlyst. Mænd og Børn myrdedes, pintes ihjel og lemlestedes; Qvinderne lod man leve, men mishandlede dem i Lænker og plagede dem med

Trældomsarbeide. Da Sortes Medlidenhed havde reddet nogle faa Hvide, saa befalede Dessalines, at henrette som Mordere alle dem, der havde været Skyld i de 60,000 Negeres Mord ved de Franske. Saaledes flød det franske Blod ikke blot for at mætte "den første blandt de Hvides" men ogsaa "den første blandt de Sortes" grændseløse Herskesyge. I engelske Blade spottede man Napoleons Uheld i Vestindien ved bestandig at lade Negerhøvdingen efterligne hvad han foretog sig. Snart hedte det, at Dessalines havde oprettet sig en Livgarde, snart at han havde stiftet en Æreslegion &c., og da man omsider berettede, hvad der siden virkelig stadfæstede sig, at Dessalines, under Folkets almindelige Jubel havde ladet sig udraabe til Keiser af Haity, under Navn af Jacob I, antog man ogsaa denne for Napoleon saa krænkende Sandhed — for brittisk Spot. Verden havde saaledes, for at blive sig selv lig baade i det Politiske og i det Physiske, en ny hvid og en ny sort Keiser, der, skjøndt ganske forskjellige i Magt og Aandsgaver, dog lignede hinanden fuldkommen i Maaden, hvorpaa de vare blevne deres Folks Eneherskere.

I Europa var den franske Magt nu stegen til en høi, skjøndt endnu ikke den høieste, Pynt. To Gange havde man forgjeves væbnet sig imod Frankrig, og enhver af de forenede Medkjæmpere havde forladt Kamppladsen i en saadan Forfatning, at hver Lyst til en ny Kamp maatte hendøe hos ham. Frankrig stod som en Klippe midt i det brusende Hav, mod hvilken Bølgerne ligesaa hurtig brydes som de fraadende bestorme den. Ene Storbritannien, som intet middelbart kunde udrette mod Frankrig paa Fastlandet, tabte ikke Modet, men dets Had voxte med dets Hjelpekilder. Det indsaae, at ikke blot Kraften, men Tiden, kunde og maatte styrte den ny Colos, hvis Forvovenhed og Fordringer tiltoge med hans egen Lykke og andre Magters Svaghed.

Ogsaa Napoleon indsaae uden Tvivl alt for vel, at om han end kunde kue hele Fastlandet, blev Engelland dog endnu bestandig en uovervindelig Anstødssteen for hans Vælde, ja endog for hans

Trone. Han kjendte den brittiske Halsstarrighed, og vidste af egen Erfaring, som Kriger, at det i et Feldtslag ikke altid kommer saa meget an paa at vinde meget, som at holde længst ud, og at selv den Slagne ofte, som den Længstudholdende, bliver Seiervinder. Engelland, som søgte at sætte sine Kyster i Forsvarsstand og at ødelægge de franske Flaader, kunde nu paa sin Side ikke gjøre andet i sin Enekamp mod Frankrig, end at benytte sig af Ruslands, Østerrigs og Sverrigs Stridskræfter ved at stifte et Forbund med disse Stater. Napoleon derimod ansaae denne Tidspunkt for den gunstigste til at lade Fastlandsmagterne føle Virkningerne af den franske Hærs Kjæmpestyrke, og at skaffe sig en forhen ukjendt Indflydelse paa Europas Anliggender. Men han forudsaae, at han mere end eengang vilde komme til at anstrænge sine Franskes hele Kraft, og at ikke allene hans egen Trones Sikkerhed, men ogsaa de Engelskes utrættelige Efterstræben vilde endnu længe gjøre ham Krig til en Nødvendighed og Fred til et uønskværdigt Gode. Det var derfor vigtigt for ham, at faae sine Undersaatter til at troe, at ikke han, men ene hans Fiender ønskede og fremkaldte Krigen. Kort efter sin Tronbestigelse gjentog han et Skridt, som han allerede havde gjort to Gange tilforn efter Seirene 1797 og efter hans Udnævnelse til Førsteconsul. Han tilskrev Kongen af Engelland et Brev, hvori han kaldte denne sin **Broder** og opfordrede ham til at slutte Fred. Efterat have forsikkret deri hvor inderlig han ønsker Fred og hvor lidet han frygter Krig, foreholder han den brittiske Monark, at han, lydende Menneskelighedens og Fornuftens Stemme, burde ile med at slutte Fred; at naar dette Øieblik eengang er spildt, ingen Ende sees paa Krigen; at Kongen af Engelland i ti Aar har vundet mere i Rigdomme og Omfang end hele Europa indbefatter, og at hans Folk har naaet den høieste Pynt af Velstand; — men **desuagtet** spørger Napoleon ham dog: "hvad han vel haaber af en Krig? og forsikkrer, at det faste Land vil blive roligt; at en Coalition kun vil forøge Frankrigs Overmagt og Storhed paa Fastlandet; at de Tider ere forbi, hvor man kan vente at opvække nye Uroligheder; at det franske Financesystem, som hviler paa en blomstrende Agerdyrkning, ikke kan ødelægges, og at Colonierne ere for Frankrig en underordnet

Gjenstand, *) ikke at tale om, at Engelland allerede besidder flere Colonier end det kan forsvare."

(Fortsættes.)

*) Efter Ulms Overgivelse, neppe eet Aar derefter (1805), sagde Napoleon i Slutningen af sin Tale til de østerrigske Generaler: "Jeg forlanger intet paa det faste Land: Krigsskibe, **Colonier**, Handel er **det**, jeg vil have.

Indenlandske Efterretninger.

Ved Kongeligt aabent Brev af 26de August d. A. angaaende Øen Helgolands Aftrædelse til Storbritannien, ere saavel alle Indvaanerne i Almindelighed som Embedsmænd i Særdeleshed der paa Landet løste fra deres Troeskabseed som danske Undersaatter.

Det har allernaadigst behaget Hs. Majestæt Kongen ved en ny Fundats af 28 Juli d. A. at tillægge det Kongelige Maler-, Billedhugger- og Bygnings-Akademie Navn af det Kongelige Akademie for de skjønne Kunster i Kjøbenhavn, og derhos ikke allene at stadfæste de Akademiet forhen givne Rettigheder og Benaadninger, men endog at forunde det flere og større, for destomere at betrygge dets Varighed og fremme dets Hæder og Tarv. Nogle enkelte Artikler af Fundatsen ere foreløbig bekjendtgjorte. Ifølge samme skal enhver Lærling, som søger Frihaandstegningsskolerne, Ornamentskolerne og første Architecturskole, til Lysning, Varme, Bøger og Kunstsager m. v., erlægge en Betaling af i det Høieste 12 Rbdlr. S. V. aarlig. For mindre Formuende kan denne Betaling nedsættes, og alle Læredrenge ved Haandværkerne, som tjene for Kost og Klæder uden Løn, saavelsom Lærlinge fra Holmens Constructionsskole skulle være aldeles fritagne for Betaling. — Saasnart Nogen, i hvo det er, gaaer over til Modelskolen eller til anden Architecturskole, ophører Betaling, og fra den Tid af gives al Underviisning og Leilighed til Øvelse frit.

Den Baggesenske, i egentlig Forstand, evig unge Muse, har atter beriget vor Litteratur med: **Poetiske Epistler**, indeholdende en Brevvexling mellem Forfatteren og hans Muse, samt 40 nye hidtil utrykte Riimbreve. Dette Værk er et

nyt Bevis paa, at det sande Genie aldrig ældes, men at det, ligesom Diamanten, bliver under alle Omstændigheder og i alle Elementer sig selv ligt, saavel i udvortes Glands, som i indvortes Soliditet. Forfatterens Muse fremtræder her med ligesaa rosenrøde Kinder og livfulde Øjne, som denne Elskværdige allerede for henved tre Decennier siden, ja lige fra det Øjeblik af den saa lifligt sang: "Da jeg var lille" viste sig i sin Ungdoms første Morgenrøde. Anmelderen veed næsten ikke hvad han skal beundre meest i disse Riimbreve: enten den uudtømmelige Vittighedsaare, der saa reen og kristalklar flyder her, eller den Ømhed for Sproget, som, selv i den meest overgivne Skjærts, saa tydelig spores, eller den Lethed i Versebygningen, der udmærker Forfatteren fra alle vore øvrige Digtere og giver hans Arbeider et eget, umiskjendeligt Præg, som mange hidtil have efterlignet, men ingen opnaaet. — Som en Prøve paa den lunefulde Aand, der hersker i disse Digte, anføres her følgende i Anledning af Frue Taarns Brand i det fortreffelige Stykke: "Den vakte Knud eller Bombardementets muelige Følger (Til Slotsfuldmægtig Ohlenschlæger)":

O! hvo du er, som kneiser, skielv!
Du være Herre, være Frue,
Du være Hat, du være Hue,
Du være Tyrkisk Turban selv,
Som Keiser Selim! — O! min Fader!
Der ligge nu de høie Gader
Med lærde Professorer i,
Trods deres nye Theologie,
Persepolik, Astronomie,
Jurisprudenz og Poesie,
Oplysning og Philosophie —
Mens denne Gang og Ildebranden
Paa Kirkepladsen, som den anden,
Gik Bispens Hiørnehuus forbi,
Som der var simpel Gudsfrygt i!
Der ligger alle de høibaarne
Herr Nicolais og Slottets Taarne!
Vor Frues Taarn der ligger du!
Hvem veed, hvis du kun havde været
En fem Fod høit, om ufortæret,
Som min Papa, der saae med Gru
Dig falde — du ei stod endnu?

Værket faaes for 4 Rbdlr. i Materie, heftet 1

Mk. mere, hos Bogtrykker J. R. Thiele, i store Helliggeiststrædet No. 149.

Udtog af en Skrivelse fra det Slesvigske af 4 Oct. 1814. — Den bedste Efterretning som jeg i Dag har at meddele Dem, er at den Sygdom, som havde yttret sig i og omkring Elmshorn, og som har bortreven mangen Indvaaner, og ansaaes for smitsom, nu skal have ophørt. — Overflødigheden paa de fleste Fornødenheds-Artikler, især paa Korn, vedvarer hos os. Noale Lands-Producter, saasom Smør, Flesk, Gryn, Brændeviin &c., stiger i Prisen, derimod er Viin-Priserne falden over 30 PC. Et Pd. Caffe betales med 12 a 14 Lß. og et Pd. Sukker med 18 a 20 Lß. De første her ankomne saakaldte flamske Sild blev betalt med 2 Lß. Stykket. For hollandsk Ost gives 6 Lß. — Forresten er Handelen her endnu temmelig ubetydelig. De mange engelske og hollandske Skibe, som ankomme hertil fra Nordsøen, gaae igjennem Canalen til Østersøen. — I disse Dage kom mange Kosakker og russisk Militair over Eideren fra Ditmarsken. De vare alle vel klædte og opførte sig meget godt og ordentlig. De kjøbte især meget Læder og Klæde og betalte alt med Guld og Sølv.

Fra den 24de Sept. Kl. 4 om Eftermiddagen indtil den 1ste October Kl. 4 om Eftermiddagen, ere 319 Skibe clarerede gjennem Øresunds Toldkammer, deraf 24 til indenrigske Steder.

(Hand. Tid.)

Mariboe, den 3die October. I forrige Uge hendtes det Uheld for en Selveier i Fuglsøe ved Gruus-Kjørsel paa Landeveien Vesten Mariboe fra Sorkjøbing, at hans bedste Hest styrtede død for Vognen. Denne Mand har nu til Dato kjørt omtrent 45 Mile for at befordre det offentlige Vedste med Gruus Kjørsel, paa en Strækning af 11 Alens Længde. En glædelig Tid for Hjulmænd og Smede. — At et 10 Qvarteers Bæst kan galoppere ned i en 10 Alens Brønd paa Hovedet og dog komme op igjen uskadt paa Liv og Lemmer, har man i disse Dage et Beviis paa hos Sognefogden i Fuglsøe. — Fra Nyekjøbing Kathedralskole afgaaer i Aar til Universitetet 8; til andre Bestemmelser udgik i sidstafvigte Skoleaar efterhaanden 7 Disciple. De til det nu forestundende Skoleaars Begyndelse Anmeldte udgjøre hidtil ialt 15, hvoraf

5 komme fra Sjælland, 3 fra Hertugdømmene, 3 fra Falster, 2 fra Langeland, 1 fra Møen og 1 fra Lolland. Med ovenmeldte 15 nye Anmeldte udgjør Skolens hele Personale for nærværende Tid 57, hvoriblandt 3 Ikkestuderende. — Efter Indberetning til Øvrigheden, vare Priserne paa Korn- og Fedevarer samt Creaturer i afvigte September Maaned, her følgende: 1 Tønde Hvede 18 Rbdlr., 1 Tde. Rug 15⅔ Rbdlr., 1 Tde. Byg 7⅔ Rbdlr., 1 Tde. Havre 5 Rbdlr., 1 Tde. graae Ærter 12 Rbdlr., 1 Tde. hvide Ærter 12 Rbdlr., 1 Tønde Vikker 10 Rbdlr., 1 Tde. Kartofler 5 Rbdlr., 1 Pund røget Flæsk 64 Rbß., 1 Pd. fersk Flæsk 56 Rbß., 1 Pd. Kjød 22 Rbß., 1 Pd. Smør 64 Rbß., 1 Pd. Ost 16 Rbß., 1 Pd. Talg 56 Rbß., 1 Slagtenød 50 a 60 Rbdlr., 1 Faar 6 a 7 Rbdlr., 1 Sviin 50 a 60 Rbdlr. (Mariboe Av.)

Anordning for Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark. (Fortsættelse; see forr. No.)

§. 51. Paa det at Udgifter til nye Skolelæreres Løn saameget muligt kunne spares, skal enhver Degn, i Overeensstemmelse med, hvad i Forordningen af 23de Jan. 1739 er befalet, være pligtig at modtage den Skole, som anvises ham i hans Sogn. Men, findes han uskikket til at lære Ungdommen, da bør han lade Skolen forsyne ved en Substitut, som, efter foregaaende Prøve af Amtsprovsten, dertil ansees duelig. Vægrer Degnen sig for at opfylde denne Pligt, da bør en dygtig Skolelærer, paa hans Bekostning, antages af Vedkommende, og han selv, efter Foranstaltning af Amtsskoledirectionen, tiltales til at have sit Degne-Embede forbrudt.

de Capitel. Om Skolernes Bygning og Vedligeholdelse, samt Skolelærernes Lønning.

§. 52. Skolestuen bør være rummelig og af en, med Skolebørnenes Antal passende, Størrelse. Skolelæreren bør desuden have anstændigt Huusrum for sig og Familie, samt den fornødne Leilighed til 2 Køer og 6 Faar, saa og til at bevare sit Foder og Brændsel, samt den ham tillagte Jords Avling. — Skolestuen bør i det mindste være 4 Alen høi fra Gulvet til Bjelkerne. — Tager, Døre og Vinduer bør være tætte, og de sidste saaledes indrettede, at de kunne lukkes op. Gulvet bør være lagt af Brader eller Muursteen satte paa Kant.

Grunden, paa hvilken Gulvet lægges, bør være opfyldt med Gruus eller strid Sand, indtil ½ Alens Høide over den udvendige Jords Overflade. — Ved Skolebygningen skal, saavidt Omstændighederne tillade, anskaffes en Haugeplads af ½ til 1 Skjeppe Lands Størrelse, til Brug for Skolelæreren. — Den fornødne Bygge- og Haugeplads maa, i de Byer, hvor Gaderne ikke ere udskiftede blandt Beboerne, tages af Gadejorden, naar den dertil er beqvem. Paa de Steder, hvor Bygge- og Haugeplads skal kjøbes, bør Landvæsens-Commissionen, i Overværelse af Amtsprovsten, udsee den fornødne Plads og søge at mægle Forening med Vedkommende om dens Afstaaelse for billig Betaling; men, hvis saadan Forening ikke kan opnaaes, bør den udseete Plads, forsaavidt den nødvendigen udfordres til Bygningen, vurderes af 2de, ved Retten udnævnte, Mænd, og Vedkommende da være pligtige, at afstaae den, for den af disse fastsatte Priis. Dog tillades, paa Vedkommendes Forlangende, Omvurdering ved et dobbelt Antal, af Retten udnævnte, Mænd.

§. 53. Foruden de fornødne Indretninger af Borde, Bænke og Boghylder, skal, ved hver Skole, anskaffes en sort malet Træetavle af 2 Alens Høide og 2½ Alens Brede, hvilken skal ophænges ved Siden af Skolelærerens Plads. Saa skal der og, til Skolelæreren selv, indrettes en saadan Forhøining, at et Bord og en Stoel kunne staae derpaa.

§. 54. Det skal især paaligge Skolepatronerne eller dem, som efter §. 37 træde i disses Sted, at drage Omsorg for Skolernes Bygning og Vedligeholdelse, efter de Regler, som ere foreskrevne Sognenes Skolecommissioner. De Materialier, som dertil behøves, ere de gaardbrugende Beboere pligtige at tilføre. Disse bør tillige forsvarligen vedligeholde Hegnet omkring Skolens Gaard, Hauge og Jordlod. Huusmændene og Indsidderne i Skoledistrictet bør derimod, efter rigtig Omgang, forrette alt Haandlanger-Arbeide ved Skolernes Opbyggelse og Vedligeholdelse.

§. 55. Enhver Skolelærer bør nyde a) som Lønning, efter Amtsskoledirectionens nærmere Forslag, (§. 3) 6 Tønder Rug og 10 Tønder Byg, der leveres ham in natura, samt 25 Tønder Byg, som betales efter hvert foregaaende Aars Capitels-

kaxt; dog maa det være Vort Danske Cancellie tilladt, efter Omstændighederne, at fastsætte en noget høiere eller noget lavere Indtægt; og bør, i ethvert Forslag til disse Lønninger, opgives efter en rimelig Beregning, hvad de nærværende Indtægtskilder, saasom: Degnetrave, Offer og Accidentser, m. v. beløbe sig til, hvilket for Fremtiden skal tjene til Regel saaledes, at ikkun det Manglende bliver at ligne paa Sognenes Beboere (§. 56). — Disse Bestemmelser skulle dog ikkun bringes i Udførelse paa de Steder, hvor Degnekaldene ere ledige, eller efterhaanden som de blive det.

(Fortsættes.)

Kjøbenhavns Børs den 7de October.

Cours. Hamb. 2 M. 516$\frac{3}{4}$, *a vista* 521$\frac{1}{2}$. London 2 M. 20$\frac{1}{4}$ Rbd., *a vista* 20$\frac{1}{2}$. Spec. 515. — Specier solgtes til 31$\frac{1}{4}$ Rbmk., for Commiteesedler blev givet 64 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Hos nogle Familier i Rom er i denne Tid et Skrift i Omløb, som Buonaparte skal have skrevet paa Øen Elba. Man nævner den, der har en Afskrift deraf. Det Interressanteste deraf er følgende: Vore politiske Selskabers Bygning er raadden og styrter sammen. Ingen menneskelig Kraft formaaer at standse Naturens evige Gang. Ligesom den modne Frugt falder af, saa opløse Staterne sig, naar deres Høst kommer, i Forraadnelse. Det hele civiliserede Europa staaer paa den Punct, hvor kun en Deel af Italien stod under Cæsarerne. Revolutionens Uveir, der kun i enkelte Skyer opsteg over Frankrig, vil i en rædsom Nat trække sammen over vor Verdensdeel, og først, naar Naturen har udtømt sig paa brændbart Stof, vil Tordenen ophøre og en lys Dag fremstraale. Verden er ikke at redde uden ved en Blóddaab, der kan borttage dens Synder, og kun en skrækkelig Storm kan rense den Pestluft, der forgiftende ruger over Europa. Naar vi overlade os til Begivenhedernes Gang, saa vil det gaae os som det sydlige Europa ved Verdensstatens Forfald, mod hvilken Barbarerne vist forgjeves havde stormet, naar den i sig selv ikke var hensmuldret ved de slette Sæder. Jeg kunde redde Verden, eller ingen . . . Jeg havde ladet dem tømme Lidelsernes Kalk i een Slurk, som de nu fulde af Væmmelse ville have længe at nippe af. De troe de ere reddede! Det troer ingen, der kjender den Aand, som behersker Nationerne og Cabinetterne. Ingen forstaaer sig paa Tidens Tegn, vilde de ellers have vendt tilbage til det Gamle, som maatte gaae under, fordi det ikke kunde holde sig længer? Hvad der i Spanien og Rom bevæger sig skal efterhaanden blive levende i hele Europa. Et Gjenfærd, som de fremmane af Gravene, hvori Døde allerede i Aarhundreder hvile sig efter deres Tidsalders Jammer og Daarligheder, ansee de for den frelsende Aand, der skal bringe dem Lykke og Viisdom. Jeg forudseer, at Naturen, ligesom ofte ved Enkeltes Sygdomme, vil søge at hjelpe sig, trods Lægerne. Naar det kommer saavidt er Crisis frygtelig . . . Jeg kjender Menneskene og mit Aarhundrede. I Meget har jeg fremskyndt det Bedres Tilbagevendelse, dersom de, jeg havde at gjøre med, ikke havde været alt for slette . . . De anklage mig nu, at jeg har foragtet dem og nedværdiget dem til Slaver. Deres Krybende, deres Tørst efter Guld og Udmærkelse, lagde dem for mine Fødder; kunde jeg gjøre et Skridt, uden at træde paa dem? Jeg behøvede sandelig ikke at lægge Snarer for dem, for at fange dem. Fremsatte jeg for deres Forfængelighed og deres Egennytte Udmærkelsens og Skattenes forgiftende Drik, saa styrtede de som hungrige Fluer løs paa den, for at mætte sig. Slaverne behøvede en Herre, jeg ingen Slaver. Hvad skal man dømme om 40 Mill. Mennesker, der jamre over at een eneste undertrykker dem?

Den churhessiske Lieutenant v. Hassiroth hørte blandt Offerne for den mislykkede Insurrection 1809 mod den daværende vestphalske Regjering. Han blev, trods alle Forbønner, stillet for en Krigsret og skudt. Da hans Moder nylig kom til Cassel og anholdt hos Churfyrstinden om Hjelp i hendes trængende Omstændigheder, modtog den ædle Fyrstinde hende ikke allene meget naadig, og overleverede hende en til Afsendelse for hende beredtliggende Rulle med Guldpenge, men iklædte hende og inderlig rørt een af hendes bedste Klæder. Churfyrstinden er, som bekjendt, en dansk Prindsesse, Wilhelmine Caroline, vor afdøde Konges Søster,

født d. 10 Juli 1747 og formælet med Landgreven og Churfyrsten af Hessen den 1 Sept. 1764.

General Bertrand er ankommen fra Øen Elba til Rom.

Eftergravningen i Fontainebleau, hvor man haaber at finde Skatte, giver Anledning til alle Slags Formodninger. Man har allerede fundet Nøgler, men man veed ikke hvortil de høre. En Mand har tilbudet sig, at vise et skjult Gemak, hvori man vil finde en stor Skat af Guld og Diamanter.

I Paris lever nu en Ingenieurofficier, hvis Historie er mærkelig. Han hedder Lefebre-Vincent, var allerede for 15 Aar siden Oberst-Lieutenant og er det endnu. Rygtet om hans Talenter gjorde, at Buonaparte lod ham kalde. Han blev raadspurgt angaaende Toget til Domingo, og han forudsagde med megen Frimodighed Følgerne. Dette bragte ham i Unaade. Han blev imidlertid kaldet, da Talen var om at drage mod Portugal. Han misbilligede det igjen. "Trække derind ville Deres Tropper, sagde han til sin Behersker, men de ville ogsaa nødsages til at trække ud igjen." Denne Gang skal De være med, hedte det, og Lefebre maatte saaledes gaae med til Portugal. Udfaldet viste, at han havde spaaet rigtig. Han blev atter spurgt angaaende Krigen mod Rusland. Han svarede Keiseren: "Deres Armeer ville fryse ihjel." Det var ikke at udholde; man sendte ham til Elba. Denne Prophet var det forbeholden at modtage paa denne Øe Keiser Napoleon. Da den Forviste blev Oberstlieutenanten vaer, som han aldrig vilde avancere, udbrød han i de Ord: "Ha! Lefebre, jeg har gjort 25 dumme Streger, havde jeg adlydt dem, saa var der tre færre. Men det er for silde! Hvor vil De indqvartere mig?" — "De vil befinde Dem bedst, svarede Commandanten, i mit Huus, thi, da jeg vel kunde forestille mig, at det var Deres Hensigt, at holde mig her for Livstid, har jeg søgt at indrette her mine Ting saa godt som muligt. Stor Beqvemmelighed maa De ikke vente Dem, men De vil i enhver anden Bolig finde endnu mindre. Her til Lands er alt Jammer og Elendighed." Buonaparte tog Huset i Øiesyn og fandt det taaleligt; han selv havde paa sine Feldttoge stundom været slettere indqvarteret. Til Huset hørte en liden Hauge, der henad Søen begrændsedes af en Række Træer. Da Buonaparte

blev dette vaer, sagde han: "Alting er her net smukt og behager mig, men Alleen er styg, den betager Udsigten." — "Det sidste tilstaaer jeg gjerne, svarede Eieren, men Plantningerne selv ere mig meget nyttige; jeg har anlagt dem med Forsæt. Udsigten til Havet bliver man snart kjed af, naar man bestandig har den ensformige Strøm for Øinene; nu staaer det til mig om jeg vil see derpaa eller ikke. Men det er ikke den vigtigste Tjeneste, som disse Træer gjøre mig: fra Søen af bestryges vi af stærke Storme; uden disse Træers Læ beholdt vi ikke Taget paa Huset." Næste Dag paalagdes ham et Ærinde, og han maatte tage bort. Neppe var han borte førend der blev kaldt Arbeidsfolk, som maatte fælde Træerne. Lefebre var endnu ikke kommen tilbage, førend en heftig Vind havde blæst Taget af Huset. Da Buonaparte saae ham komme, raabte han: "De er en Ulykkes Fugl! De kan ikke blive paa min Øe."

Leipziger Messe synes i Aar at ville blive betydelig; der er store Partier af alle Slags Varer der paa Stedet, især fortrinlige engelske Garnsorter og Manufacturvarer. Nogle have nye, temmelig smagfulde Varer, men de Sachsiske og Schweizerfabrikerne give dem ikke allene intet efter, men ere endog af skjønnere Mønster og til lettere Priis. Gamle engelske Varer ere her overordentlig mange af, men skal Forraadet afsættes, saa maa Sælgerne gjøre store Opoffrelser.

I Frankrig opholde sig i denne Tid 80,000 Engelske af begge Kjøn.

Fyrst Kutusows Enke har af Keiser Alexander faaet en Naadegave af 150,000 Rubler, og enhver af hendes Døttre 50,000, ialt 400,000 Rubler.

Blandt de Faner og Standarter, der nylig uddeeltes i Frankrig, fandtes ogsaa den berømte Oriflamme, som ogsaa kaldes den hvide Standart (Cornetto), der bestandig kun turde føres af General-Obersten for Infanteriet og i 300 Aar har været med i alle franske Krige. Den blev i Revolutionen reddet ved Gen. Ob. Vic. Vergniette, og overbragt de franske Prindser i Coblenz. De førte den med sig paa deres hele Emigration. Kongen har nu udnævnt Vergniette til Oberst for hiint Regiment, og overgiver ham denne Standart. Den bevidnes samme Æresbevisninger, naar den lader sig see, som Kongen selv.

Wien, d. 23 Sept. Hoftidenden for i Dag indeholder følgende: "Hs. Keiserlige Kongelige Majestæt begav sig i Gaar, Klokken 10 om Formiddagen, bort fra Hofborgen, og kjørte i en aaben Landauer Chaise Kongen af Würtemberg imode til Schönbrunn, hvor Hs. Keis. Kgl. Majestæt traf sin høie Gjest. Kongen forlod sin Vogn, og kjørte, efter indtagen Frokost, med Keiseren her til Staden, hvor han tog ind i Hofborgen i de for Hs. Kgl. Majestæt indrettede Værelser. Paa Veien fra Linien til Hofborgen paraderede paa begge Sider det borgerlige Militair. Toget aabnedes af en Afdeling Keis. Kgl. Kuirasserer, og Hs. Keis. Kgl. Majestæts Vogn omgaves af den tydske og ungarske Livvagt til Hest samt et stort Antal Betjente. En utallig Folkemængde ilede de høie Ankommende imøde, og saasnart man kunde øine dem gjenlød Luften af Vivatraab. Det svære Skyts gave fra Voldene en Salve af 101 Canonskud. Paa samme Maade fulgte om Eftermiddagen Klokken henved 6 Kongen af Danmarks Ankomst. Hs. Keis. Kgl. Majestæt var reist Hs. Kgl. Majestæt imøde til Spidsen udenfor Taborbroerne, og førte den høie Gjest til Keiserstaden og Hofborgen. Grenaderer paraderede i to Rækker fra Tabor til Hofborgen. Samme Dag indtraf Hds. Keiserl. Høihed Storfyrstinden og Arveprindsessen af Sachsen-Weimar fra Prag til den Keis. Kgl. Hofborg. Dagen blev endnu mærkværdig derved, at de i Parade opstillede Tropper af den herværende Garnison for første Gang vare prydede med det Hæderstegn, som vor elskede Monark har skjænket dem for det Mod de have udviist i den sidste store Kamp."

Wien, d. 26de Septbr. Hoftidenden for idag indeholder Følgende: Hs. Keiserl. russiske Majestæt har tilbagelagt Reisen fra Petersburg til den herværende Hovedstad med utrolig Hurtighed. Det paa Veien fra Brünn og hertil opstillede Artillerie tilkjendegav igaar Morges Hs. Majestæts Ankomst til Brünn, og Kl. 11 Hs. Majestæts Ankomst til Wollerstorf. Her traf Hs. Keiserl. Majestæt sammen med Kongen af Preussen, som der havde ventet Keiseren, og begge Souverainer fortsatte Reisen i Selskab sammen til denne Keiserstad. — Saasnart hans Keiserl. Kongel. Majestæt havde faaet Efterretning om de høie Gjæsters Nærmelse, begav Allerhøistsamme sig fra Hofborgen, og reed, ledsaget af de Keiserl. og Kongel. Høiheder og det samtlige Generalitet, de høie Ankommende imøde. — Imidlertid var den hele herværende Garnison som ogsaa de Keiserlige Kongelige Arcierer og den ungerske Livgarde i Galla opstrukken til Paradering i den saakaldte Stjerne. Nærmest ved dem stode de borgerlige Corps. — Udenfor Taborbroerne traf de høie Souverainer sammen, og efter at have hilset hinanden paa det hjerteligste satte Keiseren af Rusland og Kongen af Preussen sig paa de for dem bestemte Keiserl. Kongel. Hofheste og rede med Hs. Keis. Kgl. Majestæt over Tabor til Troppernes Paraderingsplads, hvorfra De, efter en kort Mønstring, Kl. 12 tiltraadte det høitidelige Indtog i Keiserresidentsen. — Toget aabnedes af Ulanregimentet Fyrst Schwarzenberg, efter hvilket det af Hertug Albert af Sachsen-Teschen i høie Person anførte ridende Cuirasseerregiment Albert fulgte, og til dette sluttede sig nogle Grenadeerbatailloner. — Herpaa kom Hs. Majestæt vor allernaadigste Keiser og Konge. Keiseren af Rusland og Kongen af Preussen rede ved hans Side. Bag Allerhøistsamme fulgte en talrig Suite. De Keis. Kongl. Livvagter med det øvrige Militair sluttede Toget, som varede over een Time, og under hvilket der fra Voldene gaves en Canonsalve af 1000 Skud. — En utallig Mængde Mennesker var strømmet til, og fulgte med Jubelraab de høie Souverainer til Hofborgen, hvor Vagterne paraderede og Majestæterne toge ind i de Værelser, som der vare istandsatte til dem. Derpaa fulgte de sædvanlige Audientser. — I Forgaars Morges aflagde Hs. Maj. Kongen af Danmark et Besøg hos deres Keis. og Kgl. Høiheder Erkehertugerne. Hs. Majestæt modtoges ved Vognen af den Erkehertugelige Hofstat og ledsagedes paa samme Maade tilbage. — Hs. Maj. Kongen af Würtemberg var kjørt til Schönbrunn, for at aflægge et Besøg hos Hs. Keis. Høihed Erkehertug Kronprindsen.

Gothenborg, d. 23 Sept. I Gaar Morges afreiste Hs. Maj. Kongen og i Formiddags Hds. Maj. Dronningen herfra til Hovedstaden, ledsagede af alle Indvaaneres Kjærlighed og Lykønskninger. H. K. H. Kronprindsen og Hert. af Södermanland beære endnu vor Stad med deres Nærværelse.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enk.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 82.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 11 October 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Dette Napoleons Brev til Kongen af Engelland, saa vel skikket til at blænde den tankeløse Hob, var, betragtet i sit rette Lys, dog i Grunden kun et Modstykke af det andenstedsfra bekjendte Feidebrev til alle europæiske Magter. Denne Maade, at gaae ganske uden for den sædvanlige diplomatiske Vei, var saa meget mere paafaldende, som den aldeles ikke lod sig forene med Kongens Sygdom og Engellands Constitution. Endskjønt Brevet, efter sin Form og sine Udtrykke at dømme, var en Opfordring til Fred, var det i sig selv dog kun et Løsen til Krig; thi Napoleon, vel vidende, at den syge Konge ikke kunde eller vilde indlade sig i nogen personlig Fredsunderhandling med ham, forudsaae alt for godt, hvad det brittiske Ministeriums Svar vilde blive, og brugte det kun som et Middel til at faae sine Franske til at troe, hvor ivrig han ønskede Fred, men hvor haardnakken Engelland modsatte sig den.

Paa det Keiserlige Brev svarede den engelske Statssecretair, Lord Mulgrave, i en Skrivelse til Talleyrand den 14de Januari. Statssecretairen erklærede deri, at Kongen havde modtaget det Brev, som Chefen for den franske Regjering havde tilskrevet ham; at intet ligger ham mere paa Hjertet end at forskaffe sine Undersaattere Fordelene af en Fred, der er bygget paa en med varig Sikkerhed og hans Staters Tarv ikke ufordragelig Grundvold; at han er overbeviist om, at dette Maal ikke anderledes kan opnaaes, end ved Anordninger, der tillige ere Borgen for Europas tilkommende Sikkerhed, og forebygge de Farer og Ulykker, hvormed det i den senere Tid har seet sig truet; at han derfor umulig kan indlade sig i de foreslagne Underhandlinger førend Meddelelse er skeet de Landmagter, han staaer i fortrolig Forbindelse og Forhold med, navnlig Keiseren af Rusland.

Det var unægtelig politisk rigtigt, at Engelland ikke indlod sig i nogen særskilt Underhandling med Napoleon; thi om man end kunde antaget, at det var hans virkelige Alvor at slutte Fred med Storbritannien, som den Magt, han mindst saae sig istand til at overvinde, saa var det dog ikke at formode, at han vilde opgive sine ærgjerrige Anslag mod de andre Magter, hvis Lande deels allerede vare besatte, deels truedes med at angribes og besættes af hans Tropper. Europas Grundformer vare allerede sønderbrudte, og om end Engelland havde beqvemmet sig til at dele Universalmonarchiet med ham, saa havde det dog neppe varet længer end hans Ærgjerrighed tillod og Omstændighederne bøde ham, at overlade den ham saa forhadte Medbeiler Halvdelen af sin Verdenskrone; men havde Engelland, med Hænderne i Skjødet, først eengang ligegyldigen ladet ham underkue hele Fastlandet, saa havde det siden maattet dyrt betale sin nydte Rolighed og vundne Fordeel. Den franske Ørn havde med sine skarpe Kløer hugget saa-

ledes ned paa den slumrende Leopard, at han neppe var kommen paa Benene igjen. Hvad der i mange Aar kun havde været en luftig Drøm, vilde omsider ved Fastlandets almindelige Underkuelse blevet til den sørgeligste Virkelighed.

Den 14de Januari var Mulgraves Brev udfærdiget, og allerede den 15de forelagdes det, tilligemed Napoleons Brev til Kongen, Parlamentet, medens man i Frankrig behandlede den begyndte Brevverling som en Statshemmelighed. Den Tale, den britiske Monark ved denne Leilighed holdt, lød, som man kunde formode, meget krigersk. Han roste deri sine Undersaatters Iver for at afværge Fiendens truende Indfald i Riget, hvortil Rustningerne med uafbrudt Virksomhed fortsattes, klagede over den Krig, hvori Spanien, imod sin egen Tarv, ved fransk Indflydelse var bleven indviklet, og over de Voldsomheder og Fornærmelser, der af den franske Regjering udøvedes paa Fastlandet. Kongen opfordrede deri til Slutningen Parlamentet at gribe alle Forholdsregler til at fortsætte Krigen med Eftertryk.

Nu havde alle Journaler i Frankrig, lige fra Keiserbladet Moniteuren indtil det usleste Dagnblad, faaet Luft — nu kunde alle frit udøse deres Harme mod Engelland og nedtordne Forbandelse over dets Regjering. Den første Tordenrøst kom fra François de Neufchateau i hans Tale i Senatet. "Naar Himlen", sagde han blandt andet: "befaler Fred, naar Folkeslægterne begjere den; hvor ryggesløs maa man da, i Henseende til Gud og Mennesker ikke være, naar man vil have Krig? — Vee derfor dem, som have tilbagestødt Freden! Alt det Blod, der udgydes, komme over deres Hoved! alle Trængsler komme paa deres Ansvar! hele Europa vidne imod dem; Efterverdenens Forbandelse ramme dem, og den høieste Dommer lade dem bøde for saa mange Tappres Død, for saa mangen Moders Taarer, for saa mange uskyldige Slagtoffere, som Keiseren vilde redde ved sin Skrivelse. Derimod Velsignelse og Tak være Keiseren! det franske Folks Kjerlighed være hans Løn . . . . . Vor Sag var retfærdig, nu bliver den hellig." — Altsaa, fordi Engelland ikke vilde indlade sig i Underhandlinger, uden i Forening med Rusland, skulde saa mange Forbandelser nedregne paa det? Fordi Napoleon havde tilskrevet Kongen et Brev,

fuldt af smukke Ord om Fred, uden at nævne med et eneste Udtryk, paa hvilken Grundvold, denne Fred skulde bygges, skulde han velsignes som den, der vilde forebygge de opregnede Onder? — Hvo tvivlede vel nogensinde om at Napoleon ønskede Fred? Men hvilken Fred? — Det taug hans Hyklere med. Enhver Krigs Øiemed, selv den, der føres af en Chuli-Chan, kan jo ikke være andet end Fred — det vil sige, naar den herskesyge Erobrer har faaet hvad han higer efter. Det kommer altsaa ikke blot an paa at man vil Fred, men Spørgsmaalet bliver: hvorledes man vil den?

Moniteuren tilstod meget ydmygen, at den ikke formaaede at trænge ind i det franske Cabinets Bevæggrunde til at gjøre Fredsforslag, men den henholdt sig til Talleyrands Tale, hvori forsikkredes, at det var den politiske Religiøsitets Grundsætninger, som tilskyndte Keiseren til at gjøre Alt, for at forekomme store Ulykker; thi at frygte havde Frankrig intet, da alting var i den meest blomstrende Forfatning, medens Engelland derimod uophørlig truedes paa alle Punkter af 1500 Baade, 60 Linieskibe og en tapper Armee, anført af Verdens første Generaler. De andre Talere, som Segur, Regnaud de St. Angely rc., gjentoge de af Talleyrand yttrede Ideer, bestandig udtømmende sig i Lovtaler over Keiseren og Forhaanelser mod Engelland, uden at nogen egentlig deraf kunde indsee de sande Bevæggrunde til Fredsforslaget eller skimte Grundvolden, hvorpaa Freden skulde hvile. Den 10de Februari erfarede, man dette imidlertid tydeligst af det Svar, som Keiseren paa en Deputation fra det lovgivende Corps gav ved Forelæsningen af en Takadresse. "Da jeg besluttede at tilskrive Kongen af Engelland", sagde han: "bragte jeg til Offer den retmæssigste Ømfindtlighed og de hæderfuldeste Lidenskaber. Ønsket, at spare mit Folks Blod, har ophøiet mig over de Betragtninger, der sædvanlig bestemme Menneskenes Beslutninger. Jeg vil stedse være beredt til de samme Offere (hvilke?). Jeg søger allene i den nærværende Slægts Lykke min Hæder og min Lykke. Jeg vil, saa vidt jeg kan virke dertil, at menneskekjerlige og høihjertede Ideers Herredømme skal være Aarhundredets Character. Mig kan dette Sindelav ikke tilregnes som nogen Svag-

hed; os, det blideste, meest oplyste og menneskeligste Folk tilkommer det at minde Europas civiliserede Nationer om, at de kun udgjøre een Familie, og at Anstrængelserne ved deres Tvistigheder indbyrdes ere Angreb paa fælles Vel." — Denne skrømtede Tale, der ved sit tilsyneladende hjertelige Sprog kan skuffe den Usagkyndige, indeholdt dog den Sandhed, at Europas civiliserede Nationer udgjorde en Familie, det vil sige: en medeisk Familie, kun med den Forskjel, at den græske Medea myrdede sine Børn af Skinsyge — den franske af Herskesyge.

Naar Napoleon bestandig beraabte sig paa sin Menneskelighed og sit Ønske at spare Blod, saa kunde dette vel troes af Franske, hvis Menneskekjerlighed og Oplysning han til Gjengjeld ved hver muelig Leilighed ophøiede; men den ubestukne og uforblindede Granbsker kunne saadanne politiske Løgtemænd ikke mislede. Agtelse for Menneskeliv og Ønsket at spare Menneskeblod er uden for Politiken naturligvis den skjønneste Ædelsteen i en Monarks Krone; men, hvor politiske Misforhold eengang have fremkaldt Krig, der ere saadanne Humanitetsfølelser kun intetsigende Flosker. Hvilken Monark har nogensinde indgaaet en for ham ufordeelagtig Fred, blot for at spare Menneskeblod? De sædvanlige Præmisser i Fredsslutninger: "lige besjelede af det Ønske, at gjøre Ende paa Blodsudgydelserne rc." hører til de almindelige diplomatiske Formaliteter, som man har bibeholdt, fordi de ere gangne i Arv fra Slægt til Slægt. Kun af to Aarsager slutter man Fred: enten fordi man ved Freden faaer hvad man ved Krigen har attraaet, eller fordi man ikke længer kan føre Krig. Den, som vilde slutte Fred, for at spare Menneskeblod, vilde maaskee nogen Tid derefter blive tvungen til at udgyde dobbelt saa meget Blod som han havde sparet. Regenten kan umuelig beregne hvad han i saa Henseende har vundet paa Menneskelighedens Vegne. Ti Gange saa mange Strømme af Blod havde maaskee været sparet, dersom man strax i Begyndelsen, med visse Indskrænkninger, i denne Punkt havde fulgt Napoleons Exempel. Han, som bestandig talede om sit ømme Hjerte paa Papiret, skaanede intet paa Valpladsen, naar det gjaldt om at afgjøre et Slag. Man har bebreidet ham det sidste som een af hans værste Handlinger, skjøndt

man maaskee i Grunden burde rost ham for det som een af hans bedste. (Fortsættes.)

Gjensvar paa Gjensvar.

(Indsendt.)

I Dagen læstes nylig nogle Bemærkninger fra en Reisende, der have mødt tvende temmelig satiriske Gjensvar. I det første af disse kaldes de af den Reisende fremsatte Anmærkninger saa simple, og eenfoldige, at enhver Mand, endog den, der staaer paa det laveste Culturtrin, kjender dem. At de ere "simple og eenfoldige" er vel mueligt, men om de derfor just ere ugrundede bliver et andet Spørgsmaal.

Er det da usandt, at man paa mange Steder her i Byen f. Ex. hvor der boer Slagtere, Lysestøbere rc. møder ofte en usund og ubehagelig Lugt?

Er det usandt, at Chocoladen koges hos visse Conditorer i slet fortinnede Kar, og staaer deri og irrer halve og hele Dage?

Er det usandt, at umoden Frugt, især de saa skadelige umodne Blommer, sælges offentligen paa vore Gader? Eller kastes disse, saavelsom gamle overligne Fisk, i Vandet, saaledes som i andre Lande er Tilfældet?

Er det usandt, at Fiskerkoner opsminke og oppynte saadanne for Sundheden vist ikke gavnlige Varer og sælge dem uforhindrede?

I det andet Svar revses med større Grund den Reisende, fordi han har paastaaet, at Døre og Vinduer i Comoediehuset ikke til visse Tider aabnes; thi man har mere at klage over for megen end for liden Luft (dersom Træk ellers fortjener denne Benævnelse) i dette Huus. Der gives kun faa Comoediegjængere, der jo nogle Gange om Vinteren hente sig en dygtig Hoste eller Snue derfra, og mangen deilig Mø lægges med Jomfruekrandsen paa Baaren fordi hun alt for uforsigtig blottede sine Yndigheder i dette Thalias Tempel. Men naar det iøvrigt til Slutningen af Svaret hedder: "at den, i saa indskrænket et Rum, sammenpakkede Mængde, maa føle Uleiligheden af Hede og Uddunstning, især om For- og Efteraar, er naturligt", saa synes det tvertimod at

være heel unaturligt; thi naturligt vilde det være, hellere at uddele et mindre Antal Billetter og ikke sammenpakke en Mængde i et saa indskrænket Rum. Der gives sikkert intet Unaturligere i hele Naturen end at gjøre et Skuespilhuus til en black hole, hvor man synes at stuve Tilskuere sammen ligesom Negere paa et Slaveskib.

(Indsendt.)

I Anledning af den udi Skilderiet No. 78 indførte Artikel om Brændets stigende Priis, hvilken man troer at kunne nedstemmes ved Hjelp af Brændselscommissionen, og derved tillige forebygges det Prangerie, som skal drives med denne saa høist nødvendige Fornødenhed, ønskes det: at vedkommende Indsender vilde efterlæse det fra den ophævede Brændsels-Commission i Adresse-Avisen No. 38 og 39 d. A. indførte Avertissement, hvoraf det vil erfares: at bemeldte Commission ikke længere er i Virksomhed.

Indenlandske Efterretninger.

Fra Pressen er udkommen: R. Nyerups antiqvariske Reise til Fyen i Juli Maaned 1814 (40 Sider i 8vo). Denne nye Frugt af Hr. Forfatterens varme Iver for Oldgrandskningens Studium, indeholder mange høist interessante Efterretninger og Bemærkninger. Med Fornøjelse seer man strax paa den første Side, Forfatterens Medvandrer paa Oldgrandskningens Bane, den utrættelige Dr. og Prof. Vedel Simonsen omtalt med fortjent Hæder som den, der har gjort sig værdig til at kaldes det 19de Aarhundredes Thomas Broderus Birkerod. Saare interessant er den, i Anledning af denne Lærdes Reise, her leverede Afskrift af et Pas, som for 100 Aar siden meddeeltes den kielske Prof. J. D. Major til hans historisk-antiqvariske Opdagelses-Reise. — Hr. Forf. roser den Hempelske Idee, ved patriotiske Sammenskud at faae Tordenledere anbragt ved St. Knuds Kirke, men spørger med Rette hvad en Tordenleder vil kunne udrette mod Vandalismen, naar en Fremtids Prælat og Præ-

fect blive enige om at behandle St. Knuds Kirke paa saadan Maade som Graabrødre Kirke i Aaret 1805? Ved denne Kirkes Nedbrydelse, der dog kun egentlig gjeldte Taarnet, med dets blytakte Spir, thi Murene og Hvelvingerne bleve staaende, blev Kirkegulvet og de Kongelige Begravelser opbrudte, Monumenterne nedrevne, og disse saavelsom Kirkestolene og alt hvad der ellers befandtes i Kirken ved offentlig Auction bortsolgte. Og i saadan en Tilstand staaer nu den fordums prægtige Kirke, mere som et Minde om hvad den for nyere Slægter blev, end hvad den for vore Forfædre har været. — Jomfruklosterets Bibliothek var denne Gang ligesom ved Forf. forrige Reise en Hovedgjenstand for hans Grandskninger. Bibliotheket indbefatter en saa kostelig Skat af sjeldne danske Bøger, at Suhm, Hjelmstjerne ꝛc. stundom toge deres Tilflugt til den og fandt der hvad de forgjeves søgte i Hovedstadens Bibliotheker. Hr. Forf. gjorde her, som Udgiver af det ny Wormske Lexicon, adskillige ikke uvigtige litterariske Opdagelser. Frydeligt er det at erfare her, at Stiftsbibliotheket, som indtil videre er hensat i Gymnasii Bygningen, nu tæller imellem 5 og 6000 Bind, hvoriblandt endeel kostbare Værker. Paa sin Vandring besøgte Hr. Forf. ogsaa, som billigt, den berømte Jettestue ved Hvedholm, som, efter den Hempelske Avis, findes beskreven i Kbhavns Skilderie for 1812. Paa Hvedholms Hovedgaard traf han en Mængde antiqvariske og Konstskatte, saasom antique Buster, etruriske Vaser, adskilligt Mosaik-Arbeide, gamle Portraiter af Familierne Bille og Brahe ꝛc. Paa Arreskov tog vor Reisende den derværende Madonna, skaaret i Træ af Albrecht Dürer, i Øjesyn. Billedets Størrelse er i Høide og Bredde, som et lidet Octavblad. Albrecht Dürers bekjendte Bomærke et D i et A er tilligemed Aarstallet 1517 anbragt derpaa. — Som een af Frugterne af denne Reise maa her ogsaa anføres, at det nu ved Prof. Nyerups Bestræbelser er bragt til Vished, at de i Kbhvns Skilderie 1804 No. 12 omtalte 3 skrevne Pergaments Codices, som Hr. Prof. Begtrup den Gang traf i Fyen, findes i det Lehnske Bibliothek i Taars paa Lolland, og bestaae af Sallustius, Cicero ad Herennium og Valerius Maximus.

Paa Boghandler Steens Forlag er udkommen Den Elba's Beskrivelse, efter Arsenne Thiebaut de Berneaud o. a., ved Dr. N. H. Sevel Bloch, med et Kort. — Da hele Europas Opmærksomhed i dette Øieblik er henvendt paa denne Øe, der er bleven mærkværdig ved vort Aarhundredes mærkværdigste Mand, saa maa nærværende med Flid udarbeidede udførlige Beskrivelse over den nuværende Napoleonske Keiserstat in nuce være det læsende Publikum særdeles kjerkommen. — Kortet er stukket af Flint.

Hr. Justitsraad C. J. Lind har ladet bekjendtgjøre, at han ønsker, at Betalingen for Øl fra hans Bryggerie indtil den 17de d. M. maatte allene skee med det Slags Courant i Banksedler og Skatkammerbeviser, som indtil s. D. indløses her i Staden. Han tilføier den rigtige Bemærkning, at Handlende eller Andre, hvis borgerlige Stilling er af den Beskaffenhed, at de daglig maa modtage Penge, burde vise dem, de staae i Forbindelse med, samme Føielighed, da det vil være mindre vanskeligt, at faae et saaledes samlet og hjemmeordnet Seddelbeløb omverlet, end naar mange og forskjellige Mennesker indfinde sig dermed til een Tid paa Indløsningsstederne.

Odense, den 7de October. Med de for Kongel. Regning paa Sprogøe foretagne Huses Opsætelse og øvrige Indretninger gaaer det rask fremad, og vil Reisende saaledes ei kunde frygte saa meget for Beltpassagen tilstundende Vinter, som i de foregaaende, ihvorvel ogsaa da, efter Omstændighederne, fra General-Postdirektionens Side, skeete alt hvad der kunde iværksættes til taaleligt Ophold for Reisende paa denne Øe. — Ved Markedet her i Odense sidste Tirsdag havdes godt Veir, men endnu stedse lige høie Priser paa de fleste Artikler. Smørret og Boghvedegryn stod øverst. Af Lærreder og Korn var her saare lidet, og dette var ligeledes godt opskruet. — Trangen til Regn er meget stor baade for Landmanden og Møllerne. — — Indsendt. Flere Aars Erfaring har overtydet mig om Berberissernes Skadelighed for Rugen. Medens der avles Rug paa andre Steder i Markerne, ogsaa omkring Hassel og andre Buskparter, slaaer den hvert Aar feil i Nærheden af nogle Berberisbuske. Som en Følge heraf paalegges der herefter alle Bønder under Stamhuset

Erholm og Søndergaarde i deres Fæstebreve, vel at plante levende Hegn omkring deres Jordlodder, men aldeles ingen Barberisser deriblandt. — I Naturens store Rige er meget skjult for os Dødelige. Vi maae derfor holde os til Virkningen, hvor Aarsagen ikke kan udgrundes. — Erholm, d. 6 Octbr. 1814. — Cederfeld de Simonsen. (Hempels Av.)

Mariboe, d. 6te October. Den 13de September afgik ved Døden paa Peterstrup Candidat Nicolai Peter Eggert Koch i sit neppe 25 Aar. Han døde af den lollandske Høstfeber efter 9 Dages Sygdom. — I denne Tid ere endeel døde Creature, store og smaae drevne i Land ved Weissenhaus i det Holsteenske, der formodentlig hidrører fra det sidste Høivande ved Rødbye. — Søndagen den 2den October bleve i Mariboe Domkirke confirmerede 11 Drenge og 4 Piger = 15.

(Mariboe Avis.)

Nyekjøbing, d. 3die October. Den Dreng, som lukkede den saa ofte bortrømte Tyv ud, er atter kommen tilbage. Han blev paagreben i Kjøbenhavn, hvorfra han i Lænker førtes til Skibs herhid. Kongebaaden som de havde sat i Land i Corsøer, er nu ogsaa bragt hertil. Kun den ene eventyrlige Tyv er endnu tilbage. Det hedder, at han skal være kommet paa et Skib, som gik til Middelhavet. — Det af Hr. Dr. og Rector Bloch i Aar udgivne Indbydelsesskrivt til den sædvanlige Examen i Nyekjøbing Cathedralskole er betitlet: Prolusionum Loco Prætermissas qvasdam observationes suæ orationum ciceronianarum editioni tironum in gratiam subiunxit etc. — — Indsendt nærmere Berigtigelse i Anleding af det i Stiftsavisen No. 76 indførte. — Selvejeren i Fuglsøe, som mistede sit Bæst iaar, har kjørt 16 Læs Gruus fra kort før Høst til 1ste October, fra hiin Side Saxkjøbing, til hans rette Veipart vesten Mariboe. Naar nu antages fra Bondens Hjem til Gruusgraven er 2 gode Miil, derfra til hans Veipart $1\frac{1}{2}$ Miil, og derfra til hans Hjem 2 Mile, saa udgjør det efter Søren Mathiassens Regnebog en Kjørsel af 88 Miil, for at paakjøre 16 Læs Gruus; og er endnu ikke færdig. Desuden har denne Mand, saavelsom øvrige i Sognet fuldført en nye Veipart vesten Mariboe, som var Restance. Dette er overeensstemmende med Sog-

[Ko]mfogdens Opgivende, og efter hans holdende Lister over Kjørselen. (S. Bl.)

Anordning for Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark. (Fortsættelse; see forr. No.)

b) Som Brændsel, til hans og Skolens Fornødenhed 6 Favne Bøgebrænde aarligen, eller saa meget andet Brændsel eller Tørv, som Amtsskoledirectionen finder at være af lige Værdie dermed. — Dette Brændsel skulle vedkommende Jordegodseiere eller Selvejere udrede, i Forhold til det Hartkorn, som er underlagt Skoledistrictet; og Bønderne i Samme skulle være pligtige Tørvene at skjære, skrue og hjemføre, samt Brændet at skove og hjemkjøre til Skolen. — Valget mellem Bøgebrænde og andet Brændsel eller Tørv tilkommer Yderne. — De Arvefæstere, som, efter deres Arvefæstebreve, kunne pantsætte og bortsælge deres Gaarde, bør deeltage i Forhold til deres Hartkorn, i Brændsels Udredning til Skolelærere. — Naar Jordegodseiere, paa egen Bekostning, have opbygget, eller herefter opbygge anordningsmæssige Skoler, og vedligeholde disse uden nogen Udgift for Districternes Beboere, maa det være tilladt, at Værdien af det Brændsel, som af dem skal leveres til bemældte Skoler, lignes paa Skoledistricternes Beboere efter den i §. 56 indeholdte Bestemmelse. c) Af Foder til Creaturer bør Skolelæreren nyde: 4 Læs Høe, hvert til 32 Lispund, og 8 Læs Halm, hvert til 24 Lispund; hvilket ligeledes af de Ydende tilføres ham. d) I Henseende til den Jord, som tilkommer Skolelæreren, blive Placaterne af 25de Novbr. 1801 og 18de April 1804 at følge. (Fortsættes.)

———

Kjøbenhavns Børs den 11te October.

Cours. Hamb. 2 M. 523, *a vista* 527¼. London 2 M. 20½ Rbd., *a vista* 20⅝. Amst. 2 M. 493½. Spec. 525. — Species solgtes til 32½ Rbmk., for Committeesedler blev givet 63 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Fra Petersborg skrives, at Efteraarsveiret har været der saa mildt, at Kirsebærtræer, der allerede havde baaret Frugter, i fri Luft, blomstrede paa ny og at et Fuglebærtræ var fuldt af modne Bær, og tillige stod i Blomster.

For at overraske Kongen af Preussen paa en behagelig Maade, har Keiser Franz paa det Sted, hvor han og Keiser Alexander holdt deres Indtog i Wien, ladet opreise en konstig Efterligning af Brandenburger Porten med sin berømte Seirsvogn.

Gammelt er det Ordsprog: "naar Vognen hælder skyde alle bagefter". Ligesaa megen Umage, man tilforn gjorde sig, for at smigre Napoleons Forfængelighed, saa megen Umage gjør man sig nu for at nedrive ham. Saaledes læser man i tydske Blade et virkeligt skjønt Træk af ham med Overskrift: "Mit fremden Gelde ist gut zahlen." Medens Napoleon opholdt sig i Militairskolen i Brienne, kjøbte han ofte Frugt hos en Frugthandlerske, og blev, da han kom derfra til Armeen, Konen nogle Rigsdaler skyldig. Som Keiser bladede han engang i den Dagbog, han havde ført i Brienne, og fandt Gjelden optegnet deri. Strax efter sin Hjemkomst fra Feldtoget 1805 var han incognito i Brienne. Han lod sig bringe hen til den fattige Kones Bolig, og fandt hende siddende ved Caminen med sine to Børn, hvor hun tillavede en Suppe. Paa Spørgsmaalet om hun havde kjendt en ung Buonaparte, om han havde kjøbt Frugt hos hende, og betalt den rigtig, og om hun vidste hvor han var bleven af, svarede Konen, ja, tilføiende, at Buonaparte intet skyldte hende, og at hun havde hørt, at han var den nuværende Keiser. Napoleon tog sin Tegnebog op og sagde: seer I, jeg veed det bedre; Buonaparte skylder eder endnu nogle Rigsdaler, her staaer det optegnet i Bogen, og jeg er Buonaparte. Strax maatte Berthier overlevere den forskrækkede Kone en Rulle med Guldpenge; Konen lod han bygge et smukt Huus, og udbetale en aarlig Pension, medens han lod begge hendes Sønner sætte i Militairskolen.

Evig mærkværdig er Saragossas Beleiring og Forsvar. For dets Forsvarere har Kong Ferdinand VII nylig stiftet et Ærestegn, og deres Anstrengelser har for kort Tid siden den franske General-Lieutenant ved Geniecorpset, Baron Rogniat, skildret i et særeget Skrift, hvoraf følgende er taget. Saragossa, som talte 42,000 Indbyggere, var i Aaret 1808 og 9 Spaniens Haab og Bolværk. Gen. Palafox havde indsluttet sig der med 35,000 Mand regelmæssige Tropper. 15,000 bevæbnede Bønder medvirkede til Pladsens Forsvar. De uden for Staden opførte vigtige

Værker forsvaredes af 150 Ildsvælg. Husene vare barricaderede og forsynede med Skydehuller. Den franske Armee, omtrent 30,000 Mand stærk, havde sammenbragt 60 Stykker Skyts, bemægtigede sig Udværkerne med Storm, og trængte ind under Stadens Mure. Denne Tidspunkt var høist critisk for de Beleirende. Hele Arragonien var i Oprør, og de stærke, krigsvante Bønder bekjæmpede de Franske med Raserie. Uden for Staden foruroligede de talrige Sværme af Bevæbnede dem, afskjar dem Tilførslen, bragte Hungersnød i deres Leir og vanskeliggjorde deres Operationer. I Staden fordobbledes Besætningens Iver ved den Ild, som den spanske, til deres Undsætning beredte Hær tændte paa Bjergene. De Franske bemægtigede sig omsider Murene og Voldene selv. Hvert enkelt Huus maatte nu tages med Storm; de Beleirede forsvarede sig ikke blot fra Huus til Huus, men fra Stokværk til Stokværk, fra Værelse til Værelse. De satte deres hele Lid til den hellige Jomfrue del Pillar, der tilbedes i hele Arragonien. Deres Geistlige løb igjennem Gaderne med Sabelen omkring Præstekjolen, opmuntrede disse til Kamp og hine til Arbeide paa Batterierne og Fæstningsværkerne, og forfærdigede selv Patroner og Krudt. Endog Qvinderne vare ikke fri for Krigstjeneste. De Franske viste samme Haardnakkenhed i Angrebet. De svingede sig kjekt op paa Brecherne og manøvrerede med største Kulde i den smaa Geværild. De Spanske forsvarede et Taarn, hvorfra ingen Udgang var; man saae sig nødsaget til at sprænge det med Petarder, og at fordrive med Bomber de Beleirede fra de Gemakker, hvori de skjulte sig. Da een af Bomberne knuste alle Hvælvingerne lige indtil Souterrainerne, lode Polakkerne sig fire ned ved en Line, for at bekjæmpe de Spanske, som endnu forsvarede sig der. — De Franske vare tilsidst trængte frem indtil det Indere af Staden. Neppe stode endnu nogle store Bygninger; de, som Canonerne ikke kunde naae, vare sammenstyrtede ved Minernes Explosion. Saragossa capitulerede nu paa Naade og Unaade, efterat Løbegravene i 52 Dage havde været aabnede. Man havde tilbragt 29 Dage uden for Staden, og i 23 varede Kampen inden for Murene fra Huus til Huus. Adskillige Qvarterer af Staden vare sammenstyrtede ved Minerne og fremviste kun Ruiner, blandede med Lemmer af Mennesker. Selv de Huse, som Explosionen og Branden havde skaanet, vare ødelagte af Bomber og Haubitser; indvendig vare Væggene for Communicationernes Skyld gjennembrudte, og Vinduerne og Dørene barricaderede; paa Gaderne havde man ved talrige paa tvers trukne Grøvter gjort Fienden det vanskeligt at trænge frem. Ureenligheden, Sammenpakningen af flere end 100,000 Mennesker, i en Stad, som sædvanlig kun talte 42,000, &c., alt dette avlede en skrækkelig Epidemie. Midt blandt Ruinerne og de Lig, der bedækkede Gaderne, saae man nogle Indvaanere vandre omkring som sande Gjenfærd. I en Tid af 52 Dage havde 54,000 Mennesker fundet deres Død her, og Garnisonen var, da den capitulerede, hensmeltet til 15,000 Mand.

I Frankrige blive nu efterhaanden de Personer, der have viist sig det nærværende Kongehuus hengivne, Ludvig XVIII forestillede. Nyligen lod sig saaledes blandt andre forestille: Hr. Jallais de la Barre, en Adelig fra Vendée, hvis syv Brødre faldt med Vaaben i Haanden i Vendée og ved Quiberon for Kongens Sag. Ligeledes Hr. Bourcet, Kammertjener hos den i Templefængslet afdøde Dauphin. Den sidste overleverede Monarken ved Audiencen 4 Hellebarder, der havde tilhørt 4 Medlemmer af det forrige Garde-du Corps, og som han efter deres Død, siden d. 6 Oct. 1789 trolig havde bevaret. Kongen befalede, at tilstille Hertugen af Havré, Capitain i den skotske Garde, disse Hellebarder, og gav Hr. Bourcet Kongelige Foræringer.

Ved de mange Troppers Gjennemmarsch og Ophold i Berlin er Koppesmitten bragt til denne Stad, og i de sidste 3 Maaneder ere 43 Børn døde deraf.

Paris, den 23de September. Lilieordenens Decoration bliver foruden af Kongen ogsaa uddeelt af sammes Broder, Monsieur, og Prindserne af Blodet, som et Ærestegn fra det Kongel. bourbonske Huus. Det er derfor ugrundet, naar nogle offentlige Blade anføre, at dette ogsaa skeer af Frankrigs Kantsler, Ministrene og Universitetets Stormester, som blot efter Ordre udfylde og contrasignere de trykte Brevets. Nogle saadanne Formularer vare for nyelig bortkomne og blevne solgte; men man opdagede og arresterede Bedrageren og tilintetgjorde Breveterne.

Wien, den 24 Septbr. Førend Hs. Maj. Kongen af Danmark ankom hertil den 22de d. om Eftermiddagen var General Baron v. Steigentesch sendt af Hs. Maj. Keiseren Kongen imøde for at melde, at hans allernaadigste Herre havde isinde at modtage Kongen udenfor Wien. Da Keiseren nærmede sig med et glimrende Følge, steeg Kongen af Vognen, ligesom ogsaa Keiseren af sin, og begge Majestæter omarmede hinanden. Paa Keiserens Anmodning tog Kongen Plads hos ham i hans aabne Vogn. Tropperne paraderede, Canonerne bleve løsnede, og Kongen førtes til den Keiserlige Borg, hvor Allerhøistsamme steeg af. Kort efter Ankomsten modtog Hs. Maj. Besøg af Erkehertugerne og Hs. Maj. aflagde sit Besøg hos Keiseren og Keiserinden. Omgangen mellem begge Monarcher er i høieste Grad utvungen og venskabelig. Ogsaa Storfyrst Constantin ventes hertil.

Wien, den 25de Septbr. Saavel den 23de som 24de d. spiste Deres Majestæter Kongen af Danmark og Würtemberg i Selskab med Hans Majestæt Keiseren. — Hs. Kgl. Høihed Prinds Wilhelm af Preussen, Broder til Hs. Maj. Kongen, er i Gaar indtruffen hertil, og er taget ind i den Keis. Kgl. Hofborg. — Den Kongl. franske Minister for de udenlandske Sager, Fyrsten af Benevent, er i Gaar Nat Kl. 1 ankommen hertil, og er taget ind i det franske Gesandtskabs Hotel i Johannesgaden. Den Kongl. franske Minister, Hertugen af Dalberg, (Neveu til den forrige Storhertug af Frankfurt) var allerede den 22de kommen hertil.

Wien, d. 26 Sept. Ganske uventet beærede de høie hertil ankomne Monarker endnu i Gaar Aftes det Keis. Kgl. Theater ved Kärnthnerporten, hvor Baletten Zephyr og Flora blev opført, med deres Nærværelse. Foruden Hds. Maj. Keiserinden af Østerrig og begge Storfyrstinderne, Hertuginderne af Weimar og Oldenburg, vare Deres Majestæter Keiserne af Rusland og Østerrig, Kongerne af Danmark og Preussen, vor Kronprinds og de Keis. Høiheder Erkehertugerne nærværende. Synet af denne høie Forsamling overraskede de talrig forsamlede Tilskuere, som uopholdelig overlode sig til de Glædesfølelser, af hvilke de følte sig henrevne som ved et Trylslag, og Huset gjenlød af lydelig gjentagne Vivatraab. — Endnu ere hertil ankomne: Kronprindsen af Würtemberg, Arveprindsen af Solm Braunfels; Fyrsten af Neuwied med sammes Hr. Broder; Hr. Perry, Kongelig fransk Bureauchef; den russisk Keis. Oberst Pallavicini; den Kongelige danske Consul Renner; den Fyrstelige solmske Kammerdirecteur Hr. v. Stephanie; den schwarzburg-rudolstadske Hofcantsler v. Kettelholdt; den Hertugelige sachsen-gothaske Geheimeraad Friherre v. Minkwitz; den regjerende Fyrste af Hohenzollern-Hechingen; Landgreven af Hessen Rothenburg; Prindsesse Constanzie af Hohenlohe-Langenburg; den Hertugelige weimarske Hofraad og Professor i Göttingen, G. Sartorius; og Schweiz's Landamann, Borgermester Reinhard fra Zürich. — Den 24de, 25de og 26de d. M. ere endnu ankomne hertil af Fremmede: den Hertugelige oldenburgske Regjerings- og Kammerpræsident, Friherre v. Malzahn; Fyrstinden af Gedroitsch; den russiske Keiserl. Hofraad Turgenoff; Fyrstinden af Løwenstein-Werthheim; Fyrstinden Souwarow; den russiske Keis. General Grev Potocki; den Kgl. preussiske Hofraad Heimbach ꝛc.

Wien, d. 28 Sept. Antallet paa de høie Gjester, hvis Nærværelse for indeværende Tid glæder vor Hovedstad, blev i Gaar forøget ved Hds. Maj. Keiserinden af Ruslands Ankomst. — Hds. Maj. Keiserinden af Østerrig var tilligemed Deres Majestæter Keiserne af Rusland og Østerrig kjørt Allerhøistsamme imøde. Efter Kl. 2 om Eftermiddagen forkyndte Canonernes Torden Deres Majestæters Nærmelse. Alle ilede hen til den Vei, hvor Toget maatte passere, og adskillige Grenadeerbatailloner, det borgerlige Corps og Constantins Cuirasserer paraderede. Foran Vognen, hvori begge Deres Majestæter Keiserinderne af Rusland og Østerrig og ligeover for Allerhøistsamme Deres høie Gemaler sadde, reed en Escadron Uhlaner, og bag efter samme fulgte Afdelinger af den tydske og ungerske Garde. En Afdeling Uhlaner endte Toget. Fra Mund til Mund lød et glædeligt Vivatraab, og af Alles Øine fremlyste den indre Følelse af den Jubel, som lød fra deres Læber. — Hs. Majestæt Kongen af Bayern tilligemed Hendes Majestæt Dronningen ere i Dag ankomne hertil.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 83.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 15 October 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Medens Spændingen paa alle Sider var saa stor og almindelig, lod det franske Cabinet sig ingenlunde mærke med, at det kjendte noget til nogen hemmelig Underhandling mellem Engelland og Rusland, eller at det skimtede ikkun Muligheden af en ny Fastlandscoalition. Og jo mere man forudsaae, at en ny Krig med Fastlandet var uundgaaelig, desto større Umage gjorde man sig for, i offentlige Taler og i officielle Blade, at lade sig forlyde med, at man levede i bedste Forstaaelse med Østerrig, at hele Tydskland ønskede Fred, at selv Rusland var meget fredeligsindet, men at det kun var Engelland, som vilde ægge til Krig. Der er vel heller ingen Tvivl om, at jo Napoleon for det første ønskede at undgaae Ruslands Uvenskab, thi det laae bestandig i hans Plan, at bekjæmpe sine Modstandere hver for sig, og at bruge sine Fiender til at slaae sine Fiender. Kun paa denne Maade kunde det blive ham muligt, efterhaanden, at underkue hele Fastlandet. Men, uvidende om Underhandlingerne imellem Engelland og Rusland, han hverken var eller kunde være, thi den levende Coureergang mellem begge Hoffer fra Begyndelsen af Aaret 1805 og den russiske Gesandts Conferencer med Ministerne i London kunde noksom sige ham, at der var noget i Gjære, om end det franske Spionvæsen ikke allerede den Gang havde været i en saa blomstrende Forfatning. Ganske ugrundet var vel heller ikke den Mistanke, at Courerer, efter høiere Foranstaltning, vare blevne anholdte, og i det mindste var det en Kjendsgjerning, at den engelske Statscoureer, Wagstaf, d. 13 Nov. 1804 var bleven overfaldet imellem Schwerin og Rehna af otte Bevæbnede, og fraranet sine Depecher.

Men hvor megen Umage end Frankrig gjorde sig, for at faae Verden til at troe, at Engelland var dets eneste Fiende, og at det havde største Grund til at være tilfreds med alle de andre Magters Fremfærd, øjnede man dog selv i Østerrig et nyt Uveir trække langsomt sammen. Troppemarcher fra Bøhmen og Mähren til Italien, som allerede havde begyndt i Slutningen af 1804, fortsattes ogsaa i Begyndelsen af 1805, medens man i Frankrig heller ikke forsømte at lade marchere Tropper til Overitalien fra Begyndelsen af Februari af. Den østerrigske Minister i Paris havde levende Conferencer, endog umiddelbart med Keiseren, og Coureervexlingen var ligeledes meget levende. Men alt dette skete uden at man sporede det mindste til nogen herskende eller gjærende Misforstaaelse. Frankrig selv søgte at forklare de tydeligste Tegn paa ny Krigsbevægelser, som noget, der havde ganske andre, aldeles fredelige Hensigter, og vedblev bestandig at forsikkre, at det aldrig havde levet i bedre Forstaaelse med Østerrig end netop nu. Men en Begivenhed, som allerede begyndte at udvikle sig den sidste Dag af Aaret 1804, og

som vi her vende tilbage til, havde tilfulde bortdraget det Tæppe, der skjulte Napoleons Hensigter. Denne Begivenhed gjorde det troligt, at den franske Keiser onskede for Dieblikket Fred, fordi han trængte dertil, og fordi tre Maaneders Fred med Østerrige var ham vigtigere end den meest glimrende Seir; men man kunde ogsaa være vis paa, at han, naar hans Maal engang var opnaaet, vilde, som Erfaringen ogsaa siden tilfulde viste, istemme en ganske anden Tone.

Umættelig i sine Ønsker var det Napoleon ikke nok, at han havde sat den franske Krone paa sit Hoved; ogsaa til den italienske stod hans Hu. Men ligesaa utaalmodig i sit Sind som ilsom i sine Forsætters Forfølgelse, kunde han ikke give sig Tid til at oppebie det rigtigste og beleiligste Dieblik; alting skulde nu drives, intet ledes frem.

Champagni, der fra Gesandt i Wien var i August forrige Aar bleven Minister for de indenlandske Anliggender, blev det Hverv overdraget, at bringe Napoleons Ønske paa Bane. Den 31 Dec. 1804 erklærede han i det lovgivende Corps, "at den italienske Republik, forvaltet og styret efter de samme Grundsætninger som Frankrig, forlanger en definitiv Organisation, der sikkrer de nærværende og tilkommende Slægter det selskabelige Forbunds Fordele. Keiseren vil, som denne Stats Præsident og Stifter, svare til dens Tillid, og betrygge dens Skjebne saavelsom dens Uafhængighed. Ved disse Forandringer ville endelig urimelige Bagvaskelser bortfalde, og Frankrig, som opfører sine Forsvarsmure, hvor det har sat sig sine Grændser, vil ikke anklages mere for at ville overskride disse." — Efterat den italienske Republik saaledes havde erfaret Napoleons Ønske, fremkom fjorten Dage derefter (den 14 Jan.) en Mailandsk Tidende med en Artikel, hvoraf man erfarede, at Deputationen fra Republiken var bleven Keiseren forestillet d. 30 Dec., og havde faaet det Hverv, at sammentræde med Statsconsultaen, for i muligste Hast at udkaste og forelægge en Plan til Fædrenelandets tilkommende Skjebne. Til denne Plan havde Keiseren ogsaa meddeelt de Deputerede Ideer, der opvakte de meest smigrende Forventninger om, at Frugten af dette Arbeide vilde være en varig Forfatning: Middelpunktforening af den høieste Magt, der i enhver Stat er nødvendig, men allermeest i en af saa mange smaae Stater sammensat, og Bestandiggjørelsen, uden hvilken Middelpunktforeningen vilde være unyttig, og maaskee farlig. Af et andet mailandsk Blad erfarede man i Februar, hvad man dog havde saa megen Møie ved at troe, at Napoleons velgjørende Hensigter stemte ganske med de vigtigste europæiske Magters, især Østerrigs Ideer, hvilket man blandt andet, efter dette Blads Forsikkring, erfarede af Napoleons naadige Skrivelse til Vicepræsidenten Melzi af 1ste Febr., hvem han tillige havde paalagt, at tilbagekalde alle de Befalinger, der vare givne Krigsministeren. — To og en halv Maaneder medgik førend endelig Melzi, i Spidsen for Republikens Statsconsulta og de forskjellige Collegiers Medlemmer, overleverede Keiseren i en høitidelig Audience d. 17 Marti en Adresse. Keiseren sad paa sin Trone, omgiven af sine Ministere og Storofficierer. Melzi forestillede Keiseren i meget ydmyge Udtrykke, "at den lyonske Constitution bar alle Tegn af, at den var midlertidig og ikke beregnet paa at være af Varighed. Nødvendigheden af at forandre et saa svagt System var beviist for Fornuften og følt overalt. Oplysningens Fremskridt og Erfaringens Resultater tilraadte et constitutionelt Monarkies System." Efter mange krybende Lovtaler, der røbede det foragteligste Slavesind og den laveste Feighed, oplæstes Forsamlingens eenstemmige Beslutning, som den, i Betragtning af Europas og Fædrenelandets Stilling, (d. 15 Marti) havde fattet at erklære Napoleon til Konge af Italien. Denne lige saa krybende som vaklende Tale, hvori der snart taltes om paalagte Befalinger, snart om nærede Ønsker, besvarede Keiseren saaledes: "Stedse var det vort Ønske, at gjøre den italienske Nation til et uafhængigt og frit Folk. Vi stiftede først den cispadaniske og transpadaniske Republik. Lykkeligere Omstændigheder tillode os, at forene disse Stater, for at oprette den cisalpinske Republik. Midt under de mangehaande Sorger, som den Gang sysselsatte os, følte vore italienske Folkeslag sig rørte ved den Deeltagelse, vi skjenkede Alt, der kunde betrygge deres Lykke, og da vi nogle Aar derefter ved Nilens Bredder fornam, at vort Værk var ødelagt, gik denne Ulykke os nær, hvis Bytte de vare blevne. Tak være vore Armeers uovervindelige

Mod; vi lode os igjen see i Mailand, da vore italienske Nationer endnu troede vi vare paa det røde Havs Bredder. Endnu vare vi bedækkede med Slagenes Støv og Blod, da vor første Tanke var det italienske Fædrenelands Gjenorganisering. Lyons Statuter nedlagte den Gang Souverainiteten i Consultaens og Collegiernes Hænder. De ansaae det den Gang for overensstemmende med deres Tarv, at have os til Overhoved for deres Regjering; i Dag dvæle de endnu ved samme Tanke, og ville, at vi skulle være den første af deres Konger. Adskillelsen af Frankrigs og Italiens Kroner, der kan være nyttig, for at sikkre deres Efterkommeres Uafhængighed, vilde i dette Øieblik være skadelig for deres Tilværelse og Rolighed. Jeg vil beholde denne Krone, men kun saalænge som deres Tarv fordrer det, og jeg vil med Fornøielse see det Øieblik komme, da jeg kan sætte den paa et yngre Hoved, som, besjelet af min Aand, vil fortsætte mit Værk, og stedse være beredt til at opoffre sin Person og sin Tarv for den Nations Sikkershed og Held, til hvis Regjering Forsynet, Kongerigets Constitution og min Villie kaldte det. — D. 18 Marti gjorde Ministeren Talleyrand en Indberetning i og ikke til Senatet, men til Keiseren selv, om alt hvad der denne Gjenstand angaaende Dagen tilforn var forefaldet, og som Keiseren i Grunden bedre vidste end han kunde berette. Ogsaa Talleyrand holdt ved denne Leilighed en Tale, hvori han anførte omtrent de forhen hørte Grunde for den italienske Krones Overdragelse til Napoleon, og som heller ikke manglede den Virak, man med saa rund Haand var vant til at offre ham. Alting var her saaledes stilet og fremstillet som om Italiens tyve forenede Folkeslag knæfaldende tilbøde Napoleon Kronen, uagtet det allerede af det Foregaaende er tydeligt nok, at alting skeete efter Opfordring og Befaling. Efter denne Tale oplæstes nogle Artikler af Constitutionen, Statsconsultaen og de Deputerede tilsvore Napoleon Troskabseden, og han selv holdt en Tale, som i det mindste viste, i hvilket Lys han ønskede, at man skulde see hans Idrætter. Den er saa meget interessantere nu, som Tiden og Udfaldet er den fuldstændigste og bedste Forklaring over det Hele. "Senatorer, sagde han, vi have ved denne Leilighed villet begive os midt iblandt Dem, for at meddele Dem vore Tanker om een af de vigtigste Statsanliggender. Det franske Riges Styrke og Magt overgaaes endnu af der Maadehold, som har den første Plads i alle vore politiske Forhandlinger. Vi have erobret Holland, tre Dele af Tydskland, Schweiz, og hele Italien, og have været maadeholdne midt i den største Lykke. Af saa mange Provindser have vi kun beholdt saa mange, der vare os nødvendige, for at holde os paa samme Punkt af Agtelse og Magt, som Frankrig stedse har staaet paa. Polens Deling, de Provindser, som fratoges Tyrkiet, Ostindiens og næsten alle Coloniers Erobring havde til vor Skade ophævet al Ligevægt. Alt hvad vi ansaae for unødvendigt til dens Gjenoprettelse have vi tilbagegivet, og derved handlet, overenstemmende med den Grundsætning, der bestandig ledte os, aldrig at gribe til Vaaben for forfængelige Storhedsprojecter eller for Erobringers Skyld. Tydskland er rømmet, dets Provindser ere tilbagegivne til hiin Afkom af saa mange høie Huse, som det for bestandig havde været ude med, om vi ikke havde forundt dem en høimodig Beskyttelse. Vi have igjen ophøiet og befæstet dem, og Tydsklands Fyrster have nu mere Glands end nogensinde deres Forfædre. Østerrige selv har efter to ulykkelige Krige faaet den venetianske Stat. Til alle Tider havde det tilbyttet sig Venedig frivillig mod de tabte Provindser. Holland var neppe erobret førend det erklæredes for uafhængigt. Foreningen med vort Rige havde givet vort Handelssystem sin Fuldendelse; thi vort Lands største Strømme have deres Mundinger i Holland: alligevel er Holland uafhængigt; dets Toldafgivter, dets Handel, og dets Forvaltning ledes af dets Regjering efter Behag. Schweiz var besat af vore Armeer, vi have forsvaret det mod det forenede Europa; dets Indlemmelse havde fuldkommen sluttet vore Militairgrændser. Alligevel regjerer Schweiz sig i Kraft af Mediationsacten, efter sine 19 Cantoners Villie, frit og uafhængigen. Den italienske Republiks Indlemmelse havde været nyttig for vor Agerdyrkning; alligevel have vi efter Lyons anden Erobring proclameret dens Uafhængighed. I Dag gjøre vi endnu mere, vi proclamere Grundsætningen af den italienske og franske Krones Adskillelse, i det vi bestemme til Tidspunkt for denne Adskillelse det

Øieblik, hvor den er muelig og vore italienske Folkeslag ufarlig. Vi have antaget hiin de gamle Lombarders Jernkrone, og ville sætte den paa vort Hoved, for igjen at fornye den, for at befæste den, og beskytte den mod Sønderbrydelse midt under de Storme, der ville true den, saalænge Middelhavet ikke er vendt tilbage i sin sædvanlige Tilstand. Men vi tage ikke i Betænkning, at erklære, at vi paa den Dag vi kunne uden Bekymring i Henseende til den af os garanterede Uafhængighed af Middelhavets øvrige Stater, ville overdrage denne Krone til et af vore retmæssige, naturlige eller adopterede Børn. Det Ondes Genius vil frugtesløst søge Paaskud til igjen at indvikle det faste Land i Krig; det, som ved Forfatningens Grundlov er bleven forenet med vort Rige, vil blive det. Ingen ny Provinds vil indlemmes deri, men den bataviske Republiks Love, de 19 Schweizer Cantoners Mediationsact, og nærværende det italienske Kongeriges første Statut ville bestandig blive under vor Krones Beskyttelse, og vi ville aldrig tilstede deres Krænkelse. Under alle Omstændigheder og i alle Forhandlinger ville vi vise samme Maadehold, og vi haabe, vort Folk vil ikke trænge mere til at udvikle hiint Mod og hiint Eftertryk, som det stedse har viist i sine lovmæssige Rettigheders Forsvar." (Fortsættes.)

Anmeldelse.

(Indsendt.)

Det Fornødne i Anledning af Justitsraad Baggesens uvidenskabelige, men desmere lidenskabelige Expectoration i Skildreriets No. 80, vil findes i October-Heftet af Maanedsskriftet Athene.

Spørgsmaal.

(Indsendt.)

Hvoraf kommer det, at man i Hamborg endnu bestandig noterer den danske Cours efter Dansk Courant, og ikke i Rigsbankpenge, medens man sammesteds dog noterer Wienercoursen efter Indløsningsforholdet?

Indenlandske Efterretninger.

Fra Pressen er udkommen: Veiviser eller Anvisning til Kjøbenhavns, Christianshavns og Forstædernes Beboere for Aaret 1814 og 1815, udgivet ved Universitetsboghandler Profts Enke. — Denne saa almeennyttige Haandbog, som med Rette burde findes i hvert Huus i Hovedstaden, nærmer sig alt mere og mere den Grad af Fuldkommenhed, som man saa længe har ønsket den, og med Fornøielse seer man, at Vedkommende, ved ikke at efterlade at anmelde deres Bopæle, (en Opmærksomhed, der er ligesaa gavnlig for dem selv som for Almeenheden) have sat Udgiverinden istand til, at give i Aar denne Bog, hvis Hovedfortjeneste er Fuldstændighed og Nøiagtighed, i begge disse Henseender Fortrin for alle de foregaaende Aargange. Den faaes hos Udgiverinden paa Børsen for 2 Rbdlr.

Kjøbenhavn, den 8de October. Fra det Kgl. General-Land-Oeconomie og Commerce-Collegium er det blevet de Handlende tilkjendegivet, at, efter nyeligen fra Algier indløbne officielle Efterretninger, er med den Algierske Regjering sluttet en saadan Overeenskomst, at man i det mindste i 6 Maaneder fra 18de August af at regne, maa ansee Søefarten betrygget imod Anholdelse af Algierske Krydsere. — — Fra den 1ste Octbr. Kl. 4 om Eftermiddagen indtil den 8de October Kl. 4 om Eftermiddagen ere 322 Skibe klarerede gjennem Øresunds Toldkammer, deraf 15 til indenrigske Steder. (Hand. Tid.)

Mariboe, den 10de October. Efter en lang og skjøn Eftersommer begyndte det endelig Torsdagen d. 7de om Formiddagen og om Aftenen at hagle her meget stærkt, hvorpaa fulgte Slud og Regn. Haglene vare næsten saa store som smaae Hasselnødder. I Nat har det frosset saaledes, at der laae tyk Iis paa Vandets Overflade. Endnu er man paa alle Steder her i Stiftet ikke færdig med Vintersæden. — I Aar har en mager Gaas kostet 10 til 12 Rdlr. 1 Pund Oxekjød fra Landet koster 7 Mk., her i Mariboe 9 Mk. 1 Tde. Hvede betales med 110 Rd.; alt i dansk Courant. — For nogen Tid siden solgtes paa Helsingørs Toldbod et Par Heste, som skulde være udsmuglede, men bleve af Strandtoldbetjenten annammede og confiskerede, for 291 Rbdlr. N. V. (Mariboe Av.)

Odense, d. 11 Octbr. Natten imellem Torsdag og Fredag i sidste Uge observeredes ved Nyborgkanten en betydelig Ildløs i Sjelland, som fortælles at skulle have været i en Bondebye ved Slagelse, hvor en Gaard ganske afbrændte, og formedelst at Ilden greb saa hastig om sig, havde Beboerne nær indebrændt. — Man venter nu at Levnetsmidlerne ville falde i Prisen, da adskillige Skibe ere komne tilbage med fuld Last fra Norge, og Haabet om bedre Tider, som Man saa længe har drømt om, er paa ny oplivet. — — Det skjønne Efteraarsveir vedvarer endnu, men med temmelig Kulde, saa at Endeel allerede have tyet til Kakkelovnsvarmen. Især har det i de sidste to Nætter frosset betydeligt. (Hempels Av.)

Anordning for Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark. (Fortsættelse; see forr. No.)

§. 56. Alle de Udgifter, som efter approberet Plan udfordres til Skolebygningens Opbyggelse, Forbedring og Vedligeholdelse, samt til de øvrige ved Skolerne befalede Indretninger, saavelsom til Skolelærernes Lønning, bør, for ethvert Pastorat, udredes af samtlige dets Beboere, paa lige Maade, som for Udgifterne til Fattigvæsenet, ved allernaadigst approberet Reglement af 5te Julii 1803 §. 35, er fastsat, nemlig ved Ligning efter Beboernes Hartkorn, deres Formues Tilstand eller deres Leilighed. — Forslaget til denne Ligning affattes aarligen af Sognets Skolecommission med 4 af de hæderligste Mænd i Sognet, og indsendes til Amtsskoledirectionens Approbation eller nærmere Bestemmelse. — Et ordentligt Regnskab over Udgifterne til Skolebygningens Opførelse og Vedligeholdelse bør aflægges af Skolepatronen, og af den samtlige Skolecommission indsendes til Amtsskoledirectionens Eftersyn.

§. 57. De Sogne, som maatte ønske Saadant, kunne, af de offentlige Stiftelsers Midler, forvente sig Laan til den anordningsmæssige Jords Indkjøb for Skolelærere, naar den ikke paa anden Maade kan erholdes, end ved Kjøb, saavelsom ogsaa til de fornødne nye Skolers Opførelse, eller til de nuværende Skolers anordningsmæssige Udvidelse og Forbedring. Hvilke Laan, med Renter, blive at afbetale i en efter Omstændighederne fastsat Tid.

§. 58. De Bidrag, enhver af Sognets Beboere, ifølge den approberede Ligning, er pligtig at erlægge til Skolen eller dens Lærer, bør udredes til den ved Repartitionen bestemmende Tid. I andet Fald inddrives de ved Udpantning efter Amtmandens Foranstaltning.

§. 59. Skulde et Sogn befindes saa fattigt, at det ikke formaaer at afholde alle forommeldte Udgifter, bør Saadant af Amtsskoledirectionen indberettes til Vort Danske Cancellie, som er bemyndiget til at skaffe Sognet Understøttelse, ved Ligning paa Amtet blandt de øvrige offentlige Udgifter.

§. 60. Hvor Skoler findes at være funderede, skal det, i Henseende til Indtægterne og Sammes Anvendelse, forblive ved de oprettede Fundatser, naar Skolehuset, af de til Skolen skjenkede Midler, kan vedligeholdes, og Skolelæreren deraf lønnes ligesaavel, som andre Skolelærere; men, dersom noget mangler heri, da skal det, saavidt muligt, tilveiebringes i Overeensstemmelse med denne Vor Anordning, og ved de i Samme foreskrevne Midler. Og skulle Biskopperne, paa deres Visitatser, nøie erkyndige sig, om Fundatserne efterleves, og, i modsat Tilfælde, indberette det til Vort Danske Cancellie, at derfra videre Foranstaltning kan vorde føiet.

§. 61. Paa det at Skolelærernes Løn, uden altfor stor Byrde for Landboerne, kan forbedres, blive, naar de nuværende Degne afgaae, Degne-Indkomsterne herefter at fordele imellem Skolelærerne i Sognet, saaledes, at enhver nyder Degne-Indkomsterne for hans Skoledistrict, dog under de Vilkaar, som i Skolelærernes Instruction bestemmes. — Dersom der ere flere Skolelærere i eet Sogn, skal den af dem, som Sognets Skolecommission finder bedst skikket til at være Kirkesanger, beskikkes dertil, og derfor nyde 10 Rbdlr. S. V. mere, end hvad han ellers, som Skolelærer, kunde tilkomme.

§. 62. Skolelærer-Enker kan tillægges i Pension af deres afdøde Mænds Embeder indtil ⅛ Deel af Sammes faste Indkomster, efter Vort Danske Cancellies nærmere Bestemmelse i hvert enkelt Tilfælde.

(Fortsættes.)

Kjøbenhavns Børs den 14de October.

Cours. Hamb. 2 M. 520, *a vista* 525. London 2 M. $20\frac{1}{3}$ Rbd., *a vista* $20\frac{1}{2}$. Spec. 520. — Specier solgtes til $31\frac{1}{3}$ Rbmk.

Blandede Efterretninger.

At Napoleon under sin seierrige Fremgang i Tydskland ꝛc. maatte finde mange og mangehaande Smigrere uden for Frankrig er naturligt; men i den Grad, hvori adskillige tydske Skribentere fornedrede sig, for at tilhykle sig Bifald af deres Fædrenelands Undertrykker, overgaaer al Forestilling. Blandt disse udmærke især to Forfattere sig, der gjorde sig det til et Kald, at ophøie alt hvad der kom fra Napoleon, om det end skulde skee paa det dybt sukkende og dybt fornedrede Tydsklands Bekostning. Den første af dem er Dr. Karl Venturini, der har fortsat den med lige saa megen Frimodighed som Grundighed forfattede Bredowske Krønike, indtil 1811, og som i alle Dele er en sand Antipode af sin nylig alt for tidlig afdøde Forgjænger. Vel siger han i Fortalen til den første Deel af "Geschichte unserer Zeit" (eller Krøniken for 1809): "jeg tør forsikkre: at i min skjulte Bolig, med meget maadelige Fornødenheder og min faste Beslutning: aldrig igjen at søge nogen glimrende Løbebane, som jeg frivillig, for at redde min Selvstændighed, traadte tilbage fra — hver Partiesyge ligesom hver smaalig Menneskefrygt er mig fremmed"; men forsaavidt man bør dømme ethvert Menneske efter sine Gjerninger som hvert Træ efter sine Frugter, saa modsiger hans Arbeide selv ganske denne Forsikkring. Hans Krønike er en væmmelig Lovtale over den Napoleonske Regjering. Kun til Prøve læse man her, hvorledes han omtaler Kongen af Roms Fødsel: "Unægtelig stadfæstes ved en Begivenhed i Aaret 1811, at Napoleon hører til de overordentlige Mennesker, som alt, hvad de foretage sig og ønske, lykkes, indtil den Punkt, hvor deres Planer ikke ligefrem stride mod Forsynets Planer. Napoleon erklærede som Bestemmelsesgrund for Skilsmissen fra sin første Gemalinde og som Formaal for sin Formæling med Prindsessen af Østerrige: at have naturlige mandlige Afkom! Han gifter sig, og see! strax i det første Aar af hans Ægteskab nedkommer hans Gemalinde lykkelig med en Søn, og denne Søn opfyldte alle sin keiserlige Faders Ønsker, om han end blev den eneste*). (Alle her udmærkede Ord findes saaledes udmærkede hos Forfatteren selv.)" I denne Tone ere hele denne af tre temmelig tykke Bind bestaaende saakaldte Nutids-Historie skrevne. — Et værdigt Sidestykke til denne Bog ere: Untersuchungen über den Geburtsadel und die Möglichkeit seiner Fortdauer im neunzehnten Jahrhundert, von dem Verf. des neuen Leviathan, 1807. Forfatteren er den bekjendte F. Buchholz, hvis "Moses und Jesus" Hr. T. Thaarup har oversat paa Dansk. I nærværende Skrift gaaer Forfatteren løs paa den fødte Adel, og giver sig Umage for at bevise, at der ikke kan være nogen Lykke paa Jorden, saalænge der gives en født Adel. Men man høre hvilket Middel, han foreslaaer "til at indføre en bedre Adel end Feudal-Aristocratiet er og var". "Det eneste Middel", siger han (S. 339): "til at opnaae en taalelig Selvstændighed, er at opbyde alle Kræfter,

*) Hvorledes Hr. Venturini kunde ansee det for en saa overordentlig Begivenhed: at Napoleon fik sig en Søn, er saa meget mere ubegribeligt, som en saadan Begivenhed, saafremt Forf. ikke vil nægte, at den indtraf efter Naturens evig uforanderlige Love, hører til de almindeligste der kan tænkes. Hvorfor skulde Napoleon ikke lige saa godt som saa mange Tusinde af hans ringeste Undersaattere kunne nyde det vist ikke sjeldne Held, at avle i sit Ægteskab en Søn? Vil man indvende, at Lykken egentlig bestod i, at det var en Søn og ingen Datter, saa kan man svare, at hvor der allerede fødes et Barn, der maa det nødvendigt, naar det ikke skal være en Tvetulle, hvilket allerede hører til de sjeldne Fødsler, enten være en Dreng eller en Pige. Det var altsaa intet Overordentligt, at det blev en Søn. En anden Sag er det, naar Hr. Venturini forsikkrer os, at den, den Gang han skrev, omtrent 2 Aar gamle Søn, lovede at opfylde alle hans keiserlige Faders Ønsker, om han end blev den eneste; thi da taler han i en prophetisk Aand, og for Propheter bør man have stor Respect.

for at tilveiebringe en den franske lignende selskabelig Forfatning. Uden Lighed i Bestyrelsen, uden Lighed i Retspleien, uden Lighed i Conscriptionen ingen Redning!" — Næsten paa hver Side af hans Bog bestræber han sig for at vise, at der ingen bedre Regjering, ingen bedre Love, ingen bedre Adel gives end i — Frankrig, og at dette og Napoleon er det Mønster, Europa ufravigelig bør følge, naar det endnu skal reddes.

Congresstaden Washington, som de engelske Tropper under Gen. Roß, d. 24 August d. A. rykkede ind i, og hvor de have ødelagt alle offentlige Bygninger, Magaziner og Arsenaler, ligger i een af de yndigste Egne i Verden, deels i Virginia- deels i Maryland-Staten, som begge have afstaaet det Territorium, hvorpaa (Columbia) Staden er bygt, til de forenede Stater, som bestemte at den efter Aaret 1800 skulde være Regjeringens Sæde. Den er deelt i firkantede Pladse, hvorfra der løber Gader til Nord, Syd, Øst og Vest. Men fra Capitolet eller det lovgivende Corps's Huus, Præsidentens Gaard, og adskillige vigtige Pladse i Staden, løbe diagonale Gader, hvilket ikke allene yder en stor Afvexling af yndige Udsigter, men tillige forebygger den smagløse Ensformighed, der gjør adskillige andre store Stæder saa utækkelige. De store Hovedgader ere alle 160 Fod brede, indbefattende en brolagt Vei paa 10 Fod, og en paa begge Sider med Træer beplantet Jordvei paa 30 Fod; den broelagte Kjørevei er 80 Fod bred. De øvrige Gader ere 110 Fod brede, paa nogle faa nær, som kun ere 90 Fod, undtagen Nord-, Syd-, Øst- og Vest-Capitolgaderne, som ere 160 Fod. Diagonalgaderne ere opkaldte efter de forskjellige forenede Stater. Alle Husene ere af Grundmuur, og intet af dem maa have et skarpt Hjørne. Capitolet laae paa een af de skjønneste Høie i Staden, omtrent en engelsk Miil fra Floden Potowmac, og man havde derfra en viid Udsigt over enhver Deel af Staden, saavelsom over en stor Strækning af Omegnen. Efter Planen skulde det være den prægtigste Bygning i de forenede Stater. Præsidentens Huus var ligeledes bygt paa en Høi, ikke langt fra Potowmaks Bredder, og ydede den skjønneste Udsigt til Søen og adskillige Dele af Staden. Begge disse kostbare Bygninger, der imidlertid nok neppe have været ganske færdige, have Engellænderne sprængt i Luften.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Paa Messen i Frankfurt fandt hvert Slags Varer den bedste Afsætning. De fleste Storhandlere, der havde leiet deres Logis for hele Messetiden, havde allerede den første Dags Aften udsolgt deres hele Vareforraad. Alle, især uldne Varer, Cattuner, Manchester 2c. ere siden Messens Begyndelse stegne i Gjennemsnit 15 PC. Sachsiske og Schweizer Varer ere endnu bestandig blevne søgte meget, da kun faa engelske fandtes, og man vel veed at sætte Priis paa disses indere Godhed, men foretrækker dog hine i Henseende til de smagfulde Mønstere, hvorved Fastlandsfabrikerne i senere Tider udmærke sig til deres Fordeel.

Den 25 December skal i Fremtiden, efter Keiserens Befaling, have i den russiske Almanak følgende Benævnelse: "Vor Frelser Jesu Christi Fødselsfest og Erindringen om den russiske Kirkes og det russiske Riges Befrielse fra Galliernes og 20 med dem forenede Folkeslags Indfald."

I Servien og Bosnien raser Pesten meget stærkt. Over 9000 Mennesker ere døde deraf i Belgrad. Der føjes alle muelige Anstalter, for at afværge dette Onde fra Ungern.

Paris, d. 28 Sept. Til Commandeurer af St. Ludvigsordenen har Hs. Maj. Kongen udnævnt: Marschallerne Fyrsten af Wagram (Alexander Berthier), Fyrsten af Eßlingen (Massena), Hertugen af Dalmatien (Soult), Hertugen af Reggio (Oudinot), Hertugen af Albufera (Suchet), Grev Gouvion St. Cyr, Grev d'Antichamp og Grev Suzannet.

Paris, den 27 Sept. Et af de her udkommende Blade anfører, at en bekjendt Marschal, for hvem Marschal Ney og andre af hans Colleger vare gaaede i Forbøn hos Kongen, er bleven udnævnt til Gouverneur i det forrige Franche Comté. — Man forsikkrer, at Arveprindsen af Sicilien ogsaa vil afgaae fra Palermo til Congressen i Wien. — Kongen har tilladt Hertugen af Tarent (Macdonald) og Hertugen af Reggio (Oudinot) at sælge deres Dotationer i Kongeriget Neapel.

Paris, d. 30te September. Hs. Majestæts Skibe Trajan og Auversois ere den 20de d. ankomne fra Antwerpen til Brest. — Hertugen af Wellington har i disse Dage givet alle de her tilstædeværende franske Marschaller et stort Diner. Marschal Soult sad ved hans høire Side.

Madrid, d. 19de September. Da Landeveiene i mange spanske Provindser endnu ere usikkre, saa oprettes lette frivillige Corps til at forfølge Omløbere og Røverbander. Der er ogsaa nedsat en permanent Krigsret.

Gibraltar, d. 6 September. Ved Slutningen af forrige Maaned viste den gule Feber sig igjen, og det i en temmelig Grad. Endnu idag ere 7 Mennesker døde deraf. Fire Femtedele af Indvaanerne have forladt Fæstningen, og boe i Hytter og under Telte. Alle Forretninger hvile, og alle offentlige Pladser ere lukkede. De engelske Troppers Sundhedstilstand er fuldkommen god.

Italien, den 26de September. Som man forsikkrer skal Congressen i Wien ogsaa afgjøre Italiens Skjebne. Man vil allerede vide, at det skal inddeles i 4 Kongeriger: Piemont, Lombardiet, Toscana og Neapel, og at Venedig, Genua, Livorno og Ancona skulle være frie Hansestæder.

St. Domingo, den 12te August. Indvaanerne paa denne Øe ville absolut være uafhængige. Pethion blev afsat og dræbt, dersom han ikke rettede sig derefter. I December vente vi et Angreb. Alle de Skibe, som ikke kunde undkomme, skulle stikkes i Brand, og alle Sager føres til det Indre af Landet. Pethion og Christoph kunne stille 60000 Mand i Marken. Sidstnævnte har befalet, at man i Tilfælde af Krig ikke maa give nogen Hvid Pardon. Vi have nu ogsaa her Prindser, Hertuger, Baroner ꝛc., som ere udnævnte af Pethion.

Wien, den 30 Septbr. I Forgaars ankom Deres Majestæter Kongen og Dronningen af Bayern, Kronprindsen, Prinds Carl og Minister Montgelas hertil. Vor Keiser var kjørt Deres Majestæter imøde, og mødte dem udenfor Hüthelsdorf. De høie Souverainer satte sig sammen i en Hofkaret, og kjørte i høitideligt Optog til Hofborgen. — Nylig ere følgende ankomne: Hertugen af Brunsvig; Prinds Eugen, forhen Vicekonge af Italien; Fyrst Radziwill, fra Berlin; den preussiske General v. Schöler; den portugisiske Gesandt Greven af Palmella; den Kongel. franske Statsraad de la Besnadiere; den Kongelige neapolitanske General Filangieri; den Storhertugelige badenske Statsraad v. Kübler, samt Oberst og Hofmarschal Washington. Sidstnævnte er i Kronprindsen af Bayerns Følge.

Wien, d. 1ste Oct. I Gaar ankom hertil: Churfyrsten af Hessen-Cassel og Prinds August af Preussen; Fyrst Adam Czartorysky; Hr. Jahnsen, Kongelig engelsk Gesandt i Belgien; Hr. Franz Anton, Greve af Meau og Beaurieux, forhen Fyrstebiskop i Lüttich, og Fyrsten af Schaumburg-Lippe.

Wien, d. 3 Oct. Endvidere ere hertil ankomne: Arveprindsen af Anhalt-Dessau; Storhertugen af Baden; Fyrsten af Thurn og Taxis, og den preussiske Gesandt ved Hoffet i Cassel, von Haenlein. — Alles Opmærksomhed er henvendt paa Congressen og de vigtige Sammenkomster, som skulle afgjøre Europas Skjebne. Man var hidtil især beskjeftiget med at bestemme den Form, i hvilken Conferentserne mellem Hovedmagternes Ministre skulle holdes. I Forgaars have de taget deres Begyndelse. Protocollen ved Møderne fører den berømte Hofraad v. Genz. — Da det engelske Parlement skal aabnes den 10 Nov., og Lord Castlereaghs Nærværelse da gjøres nødvendig i Engeland, saa troer man, at Congressens Hovedunderhandlinger ville være endte til den Tid.

Stockholm, d. 30 Sept. Den 27de dennes ankom Hs. Kongel. Majestæt igjen hertil fra den Reise, som han havde foretaget sig til Rigets vestlige Dele. Allerhøistsamme blev ved Norrtull lykønsket af Overstatholder Grev Mörner, Magistraten og de 50 Ældste. — Strax efter sin Ankomst udgav Hans Majestæt en Bekjendtgjørelse, hvorved den hidtilværende Regjeringsforvaltning hæves. — Hds. Maj. Dronningen indtraf her den 28 Septbr. I Hornstull modtoges hun med en Tale af Overstatholder Grev Mörner.

Brüssel, d. 29 Sept. I Gaar ankom den souveraine Fyrste af Nederlandene igjen hertil fra sin Reise til Mastricht, Namur, Mons ꝛc. — Den engelske, 8000 Mand stærke Garnison i Antwerpen bliver nu afløst af Hollændere.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 84.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 18 October 1814.

(Indsendt.)

Just Justesens
Betænkning om Lapsens besynderlige Natur og Qvaliteter.

— Saa tit jeg Tempo seer, jeg strax satyriserer.

Jeg haver med Fornøjelse udi det Stykke i Kjøbenhavns Skilderie, betitlet: Lapselegionen fundet et Bidrag til nøiere Kundskab om det underlige Dyr, man i nyere Tider hos os kalder Laps, men som udi gamle Dage kaldtes med et meere menneskeligt Navn Jean de France. Eftersom man nu omstunder haver opfundet at kalde Mennesker i Almindelighed Menneskedyr (hvilket smukke Ord er fabrikeret ad modum vocis Daadyr) saa synes mig ogsaa det Ord Laps eller (for endnu mere at følge hiint smukke Exempel) Lapsedyr, nu at være dobbelt passende, endeel af bemeldte Aarsag, endeel ogsaa efterdi, ligesom Lapsen nu er et got indenlandsk Dyr, man ogsaa til samme bør have et got indenlandsk Navn. Jeg vil da udi nærværende lidet Stykke betjene mig af samme Navn, men haver dog troet at burde præcursorisk give mine Raisons derfor tilkjende, befrygtende at det ellers ved Brugen af sligt alamodisk Navn maatte gaae mig, som det udi disse Tider er gaaet vor gode gamle Hans Mikkelsen. Ligesom der nemlig have været Folk, som enten af misforstaaet Orthodoxie og Rettroenhed, eller formedelst deres lidet Kjendskab til Hans Mikkelsens Aand og Væsen, have villet gjøre ham til Een, som ved sine Skrifter forførte Folk til Ligegyldighed mod Religionen, saaledes have der og været Andre, som i det de (paa en noget confus Maade) vilde forsvare ham mod slige Angreeb, syntes at have en saadan Inclination til at gjøre den gamle sindige Hans Mikkelsen aandske alamodisk eller (som det udi disse Folks Sprog hedder) oplyst, at de vel snart ogsaa faae ham omskabt til en ivrig Democrat eller (om de kunde) gjerne tillagde ham alle deres øvrige Noder og Unoder: saasom deres barbariske Sprog og deres smukke Ret- eller snarere Gal-Skrivning.

Hvad nu Retskrivningen (siden vi er kommen paa Tale om den) af det Ord Laps, angaaer, da haver jeg en særskilt Disqvisition in mente angaaende dette Ords Etymologie og Orthographie, hvorudi blandt andet distincte skal blive afhandlet, om man bør skrive Laps eller Labs med hvilken sidste Orthographie eller Skrivemaade Nogle have villet give Ordets Udspring af det Ord Lab tilkjende. Disse forsvare saadan Derivation dermed, at Labberne, eller det, som hos Mennesker kaldes Hænder, ere mange af disse Lapsers fornemste Vaaben og den gamle Regel siger: denominatio fit a parte potiori; saa at consequenter det bekjendte Proverbium: ex unguibus leonem her med nogen Forandring kan anvendes: thi en dyg-

tig Labs maae have dygtige Labber. Men dette allene er dog langtfra intet sikkert Kjendetegn paa sligt et Dyr. Ja ofte kan det endog ganske mangle, uden at man derfor bør kalde den, som det mangler, en defect Laps eller et Monstrum blandt Lapse; thi deels kan han da have de øvrige qualitates lapsianas udi desto høiere Grad, deels høre der under dette Dyr-Slags eller genus saamange forskjællige Arter eller species, at det fast er umueligt, saalænge vor Kundskab udi denne Deel af historia naturali er saa defect og mangelagtig, at bestemme, hvilke en ret Lapses Hovedkjendemærker egentligen ere.

Dette besynderlige Dyr viser sig nemlig udi saa mange forskiællige Gestalter, at man her billigen med Poeten maa udbryde: quo teneam vultus mutantem Protea noda? (Hvorledes skal jeg holde denne Proteus, der hvert Dieblik skifter Udseende?) thi snart lader det sig see med, snart uden, Sporer, snart med tre Fod lange Støvler, snart med poleerte Støvlekraver: Nu bærer det sesquipedale Dusker udi Støvlerne, nu bærer det Haardusker eller Marelokker af samme Størrelse udi Panden: Nu slæber det paa en heel Snees Signeter og andet Bieldestads udi Uhrkjeden; nu atter har det alleneste et lidet grønt Baand udi Uhret: Nu bærer det Briller paa Næsen, nu Kikkert eller Lorgnet udi Haanden. Snart er det forsynet med en stid Kiole og ligner et Dyr, der slæber Lænderne efter sig, eller med en Narrefrakke udziret ved Dusker og lange Snorer, snart klæder det sig udi en Uniform, og snart er det atter udi Klædedragten fuldkomment liigt andre Mennesker, røbende sig alleneste ved visse Lader, (slige Lapser kunde man kalde maskerte Lapser.) Heraf sees, hvor vanskeligt det vilde blive at bestemme Lapsens criteria externa eller udvortes Kiendemærker.

Ville vi nu begive os til de indvortes Kiendemærker eller criteria interna, da møde ogsaa der endeel Vanskeligheder. Thi vi finde Lapsen snart i sin Adfærd stolt og indbildsk og snart krybende, snart grov og tølperagtig, snart høflig, snart dum og doven, snart geskæftig og opvakt, ja vi finde endog undertiden saadanne, som have lagt sig efter noget Studium og ere velstudeerte Lapse. Men disse give letteligen paa en eller anden Maade tilkjende, at de ere Undtagelser fra den følgende Regel:

- - - - - - - artibus ingenuis
Pectora mollescunt, asperitasque fugit.

(Ved de ædle Kunster dannes Hjertet og det Usleebne forjages.) Og er der gjerne udi slige Lapse-Studia selv noget Bagvendt. Herpaa er mig af et Medlem udi de Lærdes Selskab i Kallundborg (Societas Eruditorum Callundb. *), fortalt et mærkeligt Ex. Man haver nemlig udi dette Selskab, sær for Curiositetens Skyld, oprettet en Lapse-Classe, hvilken nu er temmelig talrig, men hvorudi dog ikke antages andre end gamle Lapse over det 25de Aar og saadanne som have Sporer.

Udi en af Societetets Forsamlinger indtraf da for kort siden den forunderlige Begivenhed, hvilken satte alle i en billig Forfærdelse, at en i øvrigt complet Laps oplæste en Afhandling de accentis in pronuntiatione linguæ græcæ utendis, hvorudi han vilde bevise (hvad desværre ogsaa mange lærde Mænd skulle meene) at det var en skammelig Gjerning at læse dette Sprog paa anden Maade end efter Accenterne. Samme Laps blev ellers strax af Frands Frandsen, Stadssatyricus udi Callundborg, derved reduceret in absurdum, at han forelagde ham Homerum og bad ham scandere og dernæst declamere Versene efter sine Accenter, hvilket, da Lapsen i sin Uskyldighed forsøgte derpaa, brast hele Forsamlingen udi høi Latter.

Men det første almindelige Kjendemærke paa Lapse-Natur holder jeg for at være det, at samme Dyr i Almindelighed udi høi Grad er forelsket i sig selv. Og er jeg derudover af den Formening, at man kan regne Narcissus, om hvilken Ovidius fortæller (Metam. lib. 3.) at han omkom af bare Forlibelse udi sig selv, for den første og ældste Laps: hvoraf kan sees, at denne Race er meget gammel og fortjener formedelst sin Ælde stor Respect. Det andet Kiendemærke mener jeg dette at være, at Lapsedyret ofte haver en stærk Aversion for at tage sig nogen alvorlig Gierning for, men derimod stedse viser en stærk Inclination til alle Slags Forlystelser og til at lade sig offentlig see. Dette Instinct søger det paa mange forskiællige Maader at satisficere. Det løber med paa alle Spadseregange, det lader sig sjælden savne ved offentlige Forlystel-

*) See om dette Selskab, samt om Just Justesen selv, Athene for Junius d. A.

ser, det rider, om det dertil haver Occasion, der kjører og haver undertiden bragt det udi Kudskevidenskaben saavidt, at det kan holde heel instructive Prælectiones, ja skrive grundige Dissertationer over hvorledes en Kiørepiosk retteligen skal føres.

Det er ogsaa udi ovennævnte lærde Selskabs Forsamlinger adskillige Gange kommet til Ventilation og hæftige Disputer angaaende Lapsens egentlige Natur. Medlemmerne af Selskabets Doctorklasse vare næsten eenige udi, at dette Dyrs sælsomme Adfærd maatte være grundet udi dets indvortes Organisation, og at man, for at finde primæ causæ eller Oprindelsen til denne Sælsomhed, allene havde efter Konstens Regler at anatomere en levende Laps, hvilket Pluraliteten og besluttede at sætte i Værk.

(Slutningen i næste No.)

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Den i Keiserens Tale nævnte første Statut var af 17 Marti. Napoleon erklæredes deri for Konge af Italien, og Kronen arvelig i hans nedstigende og ægte naturlige eller kaarne mandlige Afkom, med bestandig Udelukkelse af Qvinderne og deres Efterkommere. Kronen skulde af Napoleon, saasnart de fremmede Tropper havde rømmet den neapolitanske Stat, de joniske Øer og Malta, overgives til een af hans ægte eller kaarne Sønner, og fra den Tid af aldrig paa eet Hoved forenes med den franske. Et andet Statut af 27de s. M. og endelig et tredie indeholdt de øvrige Bestemmelser angaaende Regjeringen, men det sidste var især mærkeligt derved, at det gav Napoleon Ret til at lade sig repræsentere af en Vicekonge.

Begge de første Statuter bleve kundgjorte, ikke, som man skulde ventet, i Italien, men i — Paris. Italien erfarede først sin Skjebne, da Statsconsultaen sendte Statuterne tilligemed den officielle Kundgjørelse om Keiserens Reise og Kroningsdagens Berammelse (d. 23 Maj) til Øvrighederne. I Indledningen søgte Consultaen, formodentlig fordi den befrygtede Misfornøielser og

Bebreidelser, at undskylde, efter bedste Evne, Napoleons Skridt og Republikens Lempen efter hans Villie. Man beraabte sig paa de rundt omkring forefaldne Begivenheder, paa Selvvedligeholdelsens Trv, paa Napoleons vidunderlige Genie og dets Frugter, paa truende Farer og paa Kræfternes Ulighed. Af det Hele saaes tydelig, at den italienske Republik kun havde Valget imellem at være et Monarkie, eller den 28de Militairdivision.

I Paris feiredes, ligesom i det nye Kongerige, Napoleons Udnævnelse til Konge af Italien, og især gaves i de italienske Departementers Hovedstæder, og i Parma d. 31 Marti, efter Befaling, glimrende Fester. Men forinden dette skeete, søgte man at bortrydde alt hvad der endnu kunde minde om Republicanisme. De faa Frihedstræer, der endnu stode hist og her, bleve tagne bort, og Æreporte for Keiseren oprettede. Overalt gjordes i Mailand store Forberedelser til Kroningen. I Senatet i Paris holdt Præsident François de Neufchateau, i Anledning af Napoleons ny Værdighed, en Tale, hvori han sagde: "Republiken var for Italienerne som for os et Blændværk; for dem ligesom for os gaves intet Held uden i den monarkiske Forfatning og i Loven om Arveligheden. Og alle Europas øvrige Fyrster maa vide Dem (Napoleon) Tak for, at De, ved at oprette nye Troner, gav deres Troner ny Befæstelse o. s. v."

Den 31te Marti afreiste Keiseren med sin Gemalinde fra St. Cloud over Bjerget St. Cenis til Turin. Een af Hovedpersonerne ved Kroningen, Paven, fik først den 4 April Tilladelse til at følge Keiseren, efterat man i lang Tid havde holdt ham i Paris, hvor saa mange af Italiens tabte Skatte maatte vække de sørgeligste Erindringer hos ham, uden Tvivl, fordi man allerede ved Keiserkroningen forudsaae, at man snart igjen vilde behøve hans Tjeneste ved en Kongekroning. Han, fordum Kongers Skræk og Europas aandelige Behersker, maatte her, som et levende Vidnesbyrd om det Ustadige i al menneskelig Storhed, efter Befaling, lig hver anden af det Keiserlige Følge, ledsage Napoleon, skjøndt han, som det syntes, i Førstningen ikke vilde beqvemme sig til at krone ham, og derfor ikke tog Veien til

Mailand, men skilte sig fra ham i Turin (den 26 April). — Fra 1 til 18 April turde Reisende ikke passere Veien fra Paris til Lyon igjennem Bourgogne med Posten, og fra 14 til 25 April var ligeledes Veien fra Lyon til Turin over Bjerget St. Cenis spærret for alle Reisende. Denne Ængstelighed stemte kun ilde med de i Moniteuren jevnlig meddeelte Efterretninger om den enthusiastiske Modtagelse, Keiseren overalt fandt og den eenstemmige Hylding, alle Italiens Beboere ydede ham. Henrykt af denne Jubel, især i Piemont, dvælede han to Uger i Turin og Allessandria. Han tog ved denne Leilighed Valpladsen ved Marengo i Diesyn og lagde Grundstenen til et Mindesmærke om den her i Aaret 1800 vundne Seir. — Da begge Majestæterne den 7 Maj betraadte Kongeriget Italien, hilsedes de med Canoners Torden lige fra Bredden af Po indtil Etsch og det adriatiske Hav. Da de næste Dag nærmede sig en tæt udenfor Mailand opreist Seirsport, lod man stige Raquetter, og paa dette Løsen gjenlød Artilleriesalver fra 60 Canoner i alle faste Stæder og ringedes med alle Klokker i hele Kongeriget Italien. Om Aftenen var hele Mailand illumineret. Kroningsfesten fandt ikke Sted, efter Bestemmelsen, d. 23, men først den paafølgende Søndag, den 26 Maj. Aarsagen til denne Opsættelse, der var saa meget mere paafaldende, som den 23 Maj var saa fast berammet, at man i hele Frankrige foranstaltede samme Dag Festligheder, erfarede man ikke, ihvorvel den neppe har været uvigtig. Der ymtedes om en Sammensværgelse, der skulde brudt ud netop Kroningsdagen. Vel søgte en officiel Artikel i Pariserblade at skildre dette Rygte som "et urimeligt Æventyr," men at der pønsedes paa et Anslag imod Napoleon, synes selv af Gjendrivelserne at fremlyse, skjønt man skjød Skylden paa Engellænderne, for at afvende hver Mistanke fra Italienerne. Enkelte Omstændigheder røbede ogsaa Italienernes Utilfredshed med den ny Forandring. Saaledes tog blandt andre Justitsministeren Spanochi sin Afsked, og selv Melzi, som man søgte at vinde ved at give ham een af de første Statsværdigheder, trak sig tilbage, uden Tvivl fordi hans Nations Utilfredshed traadte i den forhen ham viste store Tillids Sted. Det kunde heller ikke andet end krænke det italienske Folk, at see sin i

Begyndelsen saa meget lovende republicanske Forfatning, med eet forvandlet til et despotisk Monarkie, og det endog ved den samme Mand, som engang kaldte sig Italiens Befrier.

Kroningsfesten fuldførtes i Domkirken i Mailand, næst Peterskirken i Rom og Poulskirken i London, den største i Europa, og derfor saa særdeles skikket til at vække Mængdens Ærefrygt. Keiseren drog i et høitideligt Tog did. Erkebispen af Caprara oplæste Bønnen. Napoleon tog først den lombardiske Krone *) fra Alteret og satte den paa sit Hoved. Noget derefter leverede han den igjen til Erkebispen, og paasatte sig den italienske Kongekrone, i Keiserkronen, og aflagde Eden. — Næste Dag morede man Hoben med mangehaande Festligheder og Lege, **) hvoriblandt især Veddeløb i Circus udmærkede sig, ligesom man allerede 14 Dage tilforn havde, skjøndt paa andre Maader, søgt at more de vigtigste Store, ved at give dem glimrende og indbringende Statsværdigheder. Saaledes var Melzi bleven Kantsler - Seglbevarer, Erkebisp Codronchi Storalmosenier, Fenaroli Paladsets Stormester o. s. v. Ved den lovgivende Forsamlings første Møde den 7 Juni erklærede Keiseren sin Stifsøn Eugen Beauharnois for Vicekonge af Italien. Allerede d. 1 Febr. havde han udnævnt denne neppe 24 Aar gamle Yngling til Statserkekantsler og derved til fransk Prinds. Den Gang forsikkrede Keiseren i et Budskab

*) Denne saakaldte Jernkrone, som blev hentet fra Monza til Mailand, hvor den i Domkirken Dag og Nat bevogtedes af Deputerede indtil Kroningsdagen, er ikke af Jern, men af Guld, og stærkt besat med Ædelstene. Den har sit Navn fra en Jernring, som indvendig omgiver den, og, efter et Sagn, skal være smeddet af et Søm i Christi Kors. Den er omtrent 3 Fingre bred og høi, og saa liden, at den kun kan sidde paa den øvre Flade af et fuldvoxent Hoved. Fra 6te til 8de Aarhundrede var den Longobardernes Krone, og tjente siden til at krone de romerske Keisere til Konger af Lombardiet.

**) Heri fulgte Napoleon ganske Machiavels Raad i Slutningen af 21 Capitel i hans Bog om Regjeringskonsten. — Ogsaa Tacitus beretter, at Romerne holdt mere ved Forlystelser end ved Magthen Orden blandt deres Undersaattere. Voluptatibus romani plus aduersus subiectos quam armis valent, Hist. 4. 64. 7.

til Senatet: "at denne Prinds fra nu af maatte betragtes som en Støtte for Keisertronen og een af Fædrenelandets første Forsvarere." Maaskee den Tanke, at lade sig skille fra sin Gemalinde endnu ikke var vaagnet hos Napoleon, og at det var hans Forsæt, at vælge den fra Hjertets og Forstandens Side lige fordeelagtig bekjendte Eugen til sin Efterfølger paa den franske Trone. — Vicekongens Embedsforretninger og de Ceremonier, der mod ham skulde iagttages, bleve bestemte ved to Decreter. Han erholdt den høieste civil og militair Myndighed, skulde enten selv have Forsædet i Statsraadet, eller overdrage det til en af Storofficiererne, føre Befaling over Rigets Tropper, hvis Officierer han kunde suspendere, og ved Ministeren for de udenlandske Anliggender underholde Forbindelser med Gesandtskaberne i Venedig, Schweiz, Rom, Etrurien, Genua, Turin og Parma. Derimod forbeholdt Keiseren sig Ret til, at sammenkalde, udsætte og opløse den lovgivende Forsamling, sammenkalde Collegierne, bestemme de offentlige Arbeider, tilstaae Credit, og udnævne Ministere, Statsraader, Præsidenter, Generalprocuratorer ved Retterne, Præfecter, Præfecturraader, Magistrater, Communerne af første Classe, Universiteters Rectorer, samt alle Officierer, hvorfor og Ministeren for de udenlandske Anliggender, Statssecretairen og to Statsraader bestandig skulde være hos Keiseren. — I Ceremoniellet bestemtes, at Vicekongen allevegne skulde være den Fornemste, altid gaae paa høire Haand, have den meest udmærkede Plads og en Lænestoel, i Kirken og alle Paladser modtages som Kongen selv, og naar han begav sig til et Privathuus, da af dettes Herre ved Vogndøren; hans Sødskende og Beslægtede skulde, naar de kom til Mailand, aflægge deres første Besøg hos ham, og ikke i Palladsets Sale kunne sætte sig, naar han havde taget Plads, ligesom andre aldeles ikke uden hans Tilladelse maatte sætte sig der; paa Tronen skulde han sidde med blottet Hoved for Kongens, i Baggrunden hængende Billede, og i Tilfælde af, at dette ikke fandtes der, maatte han sætte sig ved Siden af Tronen.

Sædet den 7 Juni endte Keiseren med en lang Tale i det italienske Sprog, hvori han gav en Udsigt over de af ham gjorte Indretninger, og hvori han yttrede den menneskefornedrende Idee:

"at Italiens Folkeslag ikke ville kunne opnaae den Plads, som han har bestemt dem i sine Tanker, dersom de ikke ret levende overbevise sig om: at Vaabenstyrken er Staternes Hovedstøtte *). Det er endelig Tid, vedblev han, at hiin Ungdom, der i de store Stæder lever i Orkesløshed, ophører at frygte for Krigens Moisommeligheder og Farer, og gjør sig dygtig til, at forskaffe sit Fædreneland Agtelse ꝛc. — Saaledes kunde kun en Despot tale, der af 700 Millioner Indkomster anvendte 400 Millioner til Soldater og Krigsværktøi, der, i et eneste Aar, fra 1813 til 1814, afpræssede Frankrig ved Conscriptionen 1,147,000 Mennesker, **) hvoraf de fleste aldrig saae deres Fædreneland mere, men lemlæstede fandt deres Grav paa Ruslands Isslætter.

(Fortsættes.)

*) "En Fyrste", siger Machiavel, strax i det 14de Capitel af sin Bog: "maa lægge al sin Flid og al sin Forstand paa Krigskonsten, den eneste, som det maa være ham magtpaaliggende at lære. Ved den befæste Fyrsterne deres Værdighed, ved den opnaaes samme ofte af Privatpersoner. Derimod finder man, at Fyrster, som have forsømt denne Konst, have mistet deres Land, og sandelig, det første Middel til at miste det, er at forsømme den, ligesom det bedste Middel til at faae Herredømmet er at udøve den". — Da Nero gjorde et Udkast til sin tilkommende Regjering, lod han sig forstaae med, "at han ikke vilde gjøre andet end commandere Armeen". — Vi skulle i Fremtiden, saavidt Rummet tillader det, vise, hvorledes Napoleon, fra det Øieblik af han blev Keiser, fulgte i sine fleste politiske Handlinger Machiavels Grundsætninger.

**) S. Ministeren for det Indre, Abbee Montesquiou's Skildring af Frankrig i de Deputeredes Kammer d. 12 Juli 1814. Han leverer en Liste, hvorefter fra 11 Jan. 1813 til 1814 1,300,000 Mand bleve udskrevne, men hvoraf dog den sidste Udskrivning (den organiserede Opstand i Masse) af 143,000 Mand, ikke kom ganske istand.

Indenlandske Efterretninger.

Den 12te d. M. døde i en Alder af 48 Aar Dr. Medicinæ Rasmus Frankenau. Han er bekjendt af adskillige meget vakkre digteriske Arbeider, og skjønt man ikke har noget egentlig Værk af Omfang fra hans Haand, give hans deels særskilt trykte, deels i periodiske Skrifter adspredte Digte ham dog Adkomst til en just ikke ganske ubetydelig Plads paa det danske Parnas. I hans Arbeider savnes hverken poetisk Aand eller levende Følelse. Den første af hans Slægt, som kom herind, var G. F. de Franckenau, som 1695 blev Livmedicus hos Christian V og 1697 Justitsraad og om hvem kan læses hos Worm i 1ste Deel af hans Lexicon.

Mariboe, d. 13 Oct. Løverdagen den 1ste Oct. om Eftermiddagen opkom Ild udi Smedemester Niels Juuls Gaard i Wordingborg, hvorved hans Baghuse med den indhøstede Sæd og indkjørte Hoe blev et Rov for Luerne tilligemed Forhuset og Taget. De fleste af Mandens Meubler bleve reent ramboullerede. Et Sidehuus imellem ham og Hr. Pastor Hertel, hvorudi var anlagt en Hestemølle, blev med samt endeel af Hr. Pastorens Korn ligeledes forvandlet til en Askehob. Uagtet Pastorens Meubler bleve udflyttede, saa bleve de dog for en Deel sønderslagne. — I denne Tid kan et Pund godt Oxekjød fra Landet kjøbes fra 1 Mk. 13½ ß. til 12 ß. Her i Mariboe koster det 1½ Mk. Lammekjød 1 Mk. 5⅓ ß. Pd. Talg 4 a 5 Mk. Pd., her i Mariboe 6 Mk., alt i Rbpenge N. V. Iøvrigt har saavel i Aar som de forrige Aar Svine- og Gaasekræmmere fra Kjøbenhavn været i fuld Virksomhed. Slagtelam ere næsten ikke at faae for Penge; Gjæs har og været meget vanskeligt at erholde, især i den senere Tid. — Atter har Hr. Bogtrykker Hempel taget til Gjenmæle i sin Adresseavis imod Hr. Proprietair Mourier angaaende de nye Ministerialbøger. Efter bemeldte Mouriers Opgivende har disse for Fyens Kirker udgjort en Bekostning af omtrent 10,000 Rbdlr. — I den Danske Litteraturtidende No 37 for d. A. læses en drøi Critik over Luthers Catechismus, der i Aar er udkommen paa Waisenhusets Forlag i Kjøbenhavn. (Mariboe Av.)

———

Kjøbenhavns Børs den 18de October. Cours. Hamb. 2 M. 508⅓, *a vista* 513⅓. Amsterd. *a vista* 480. London 2 M. 19⅔ Rbdl. Spec. 510. — Specier solgtes til 30¾ Rbmk., for Committeesedler blev givet 63½ til 64 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Efter en Indberetning fra Hr. Dufougrais i de Deputeredes Kammer levere de franske Jernværker aarligen 140 Millioner Kilogrammer (til 2 Pd. 1 Lod) Jern og Staal til Beløb 75,560,000 Fr. For at fremme disse Værkers Tarv skal Indførslen af udenlandsk Jern meget indskrænkes.

I Manchester skulle Manufacturisterne og Spinderne have beslutter hverken at lade spinde eller forarbeide Garn i Manufacturerne indtil der aabner sig Kilder til at kjøbe de raae Materialier til en saadan Priis, at de kunne arbeide med Fordeel; da de under nærværende Omstændigheder kun arbeide med Tab. I Bolton ere alle Factorier paa et eneste nær lukkede, og det samme ventes vil skee i mange andre Fabriksteder.

Man regner at i Engelland, ved en Fred, 25,000 Officierer, 2000 Commis og Skrivere samt 280,000 Underofficierer og Matroser, ville komme ud af Tieneste.

I Nærheden af London er en ny Ødelæggelsesmaskine bleven prøvet, hvorved Takkelagen paa et Skib i et Øjeblik kan ødelægges og Skibet gjøres ustyreligt. Man gjorde Forsøg paa Fyrretræer. To Ildkugler bleve i en Afstand af 200 Skridt affyrede mod et Træe, blev hængende ved samme og brændte med stor Heftighed. Ved det ottende Skud sprang imidlertid Maskinen.

I Wien er ankommen en ung Architect, Tungione, for at forelægge de Allierede Planen til et Monument i Anledning af den gjenvundne Almeenfred, af en saadan Kjæmpestørrelse, at dets Udførelse vil koste adskillige Hundrede Millioner — altsaa et virksomt Middel til at give de fleste Staters Financer deres Banesaar!

Efter Forlydende skal en fuldkommen Censurfrihed indføres i Preussen. Men dog skal det

paaligge hver Forfatter at nævne sig og være ansvarlig for sin Bogs Indhold.

Bonaparte skal paa Elba være ivrig sysselsat med Bygningen af hans Palads. Han rider meget.

Paven har endnu bestandig meget Travelt med sine Jesuiter, men at endnu ikke en eneste Magt har ladet sig forlyde med at indføre den udgivne Bulle, til Fordeel for denne Orden, i sine Stater, har opvakt stor Bekymrig hos den hellige Fader.

Ved den glimrende Hof Redoute i Wien, d. 2den d. M. var de Indbudnes Tal 10,000.

Den Ligtale, som Erkebispen af Tours holdt over Keiserinde Josephine, er forsynet med Anmærkninger, hvoraf erfares, at Napoleon først tilbød hende Kongeriget Etrurien, og derpaa Storhertugdømmet Nederlandene, som hendes Børn skulde arve. Men hun afslog Tilbudet, og erklærede, at efterat hun, som kronet Keiserinde, havde forladt Frankrigs Trone, som hun havde bestegen som Keiserinde, kunde hun kun som Privatperson ende sine Dage i Stilhed. Hendes Søn var allerede Arving af Italien og af Storhertugdømmet Frankfurt samt Prinds af Venedig, og han vilde ikke komme til at miste ved sin egen Brøde nogen af disse Værdigheder, der allerede ere større end han nogensinde attraaede dem. Men da Josephine troede, at man kun vilde have hende bort fra Paris, beqvemmede hun sig til at ombytte sit derværende Palads med det hende tilbudne Slot Laeken i Nederlandene.

I Paris udbrød, som bekjendt, i Aaret 1812, medens Napoleon var i Moscau, en Contra-Revolution, i Spidsen for hvilken General Mallet stod, der blev et Offer for samme. Hensigten af denne Revolution blev ikke bekjendt, og det Hele holdtes meget hemmeligt. Saa meget erfarede man imidlertid ved Napoleons Tilbagekomst fra Moscau, at den daværende Præfect i Seinedepartementet, Grev Frochot, var meget compromitteret i den Malletske Sag, og at han beskyldtes for, ikke at have handlet med tilbørligt Eftertryk, af hvilken Aarsag han mistede sin Post, og Grev Chabrol, som endnu beklæder den, fik samme. Af et i Paris nylig udkommet Skrift erfares nu, at Mallet havde vidst at forskaffe sig et foregivent Decret fra Senatet, forsynet med adskillige almindelig bekjendte Senatorers Underskrift, som indbefattede Organisationen af den ny Regjering, han agtede at indføre. Dette Actstykke, som ofte omtaltes i hans Proces, men hidtil holdtes hemmeligt, indeholdt blandt andet følgende Bestemmelser: Den Keiserl. Regjering afskaffes, Storværdighedsbærere, der maatte misbruge deres Magt eller Titel til at lægge Hindringer i Veien for den offentlige Gjenfødsel, sættes uden for Lovene; Æreslegionen vedbliver, Storkors og Storcordonsordenerne ere ophævede; Legionairerne bære blot et Baand; der nedsættes en ny provisorisk Regjering bestaaende af 15 Medlemmer, nemlig: Gen. Moreau, Præsident; Carnot, Vicepræsident; Gen. Augereau, Exlegislat. Bigonnet, Senator Destu de Tracy, Exlegislat. Florent-Guyot, Præfect i Seinedepart. Frochot, Extrib. Jacquemont, Senat. Lamprecht, Matt. Montmorenzy, Gen. Mallet, Alexis Noailles, Vic. Adm. Truguet, og Senator. Valmy og Garat; Regjeringen skal ufortøvet begynde; Fredsunderhandlinger med de krigførende Magter, gjøre Ende paa Spaniens Ulykke, gjengive Hollands og Italiens Folkeslag deres Uafhængighed, og forelægge det franske Folk et Constitutionsudkast; Pave Pius VII skal ved en Deputation i Nationens Navn bedes at glemme det Onde, han har maattet taale, og indbydes at komme til Paris, førend han vender tilbage til Rom; Pressefriheden skal gjenindføres; General Lekourbe er udnævnt til Øverstcommanderende for Central-Armeen, der, 50,000 Mand stærk, sammentrækkes i Paris; der skal udstedes en Proclamation til det franske Folk og Armeen, for at gjøre dem bekjendt med de Grunde, der bevægede Senatet til at forandre Regjeringsforfatningen ꝛc. Dette Actstykke førte Underskriften: Sieyes, Præsident, Lanjuinais og Gregoire, Secretærer. Ligeledes fandtes hos General Mallet en Proclamation, hvori han opfordrer Borgerne til at afkaste Aaget og styrte sin Undertrykker. Den er skreven i en temmelig terroristisk Tone.

Sachsen, d. 6 Oct. Man forsikkrer, at Staden Dresden endnu i Midten af denne Maaned vil faae den Lykke, at see Keiser Alexander inden sine Mure.

London, d. 5 Oct. "Hidindtil, siger et af vore Blade, kaldtes de americanske Stater de forenede Stater. Men i flere Henseender ere de nu intet mindre end forenede; Tvedragt og Utilfredshed hersker i mange af dem. Det engelske Ministerium maa iagttage den vigtige Tidspunkt. Den Nantuket har allerede erklæret sig for neutral. Hvor mangen anden americansk Stat ønsker maaskee at gjøre det samme, for at undgaae Krigens Ulykker ic." Derimod erklære andre af vore Blade, at enhver americansk Provinds vilde handle meget ilde, der i Nødens Stund vilde unddrage sig det fælleds Fædreneland, og ikke paa det kraftigste understøtte samme, hvor uforholdsmæssig Kampen mod Engelland end monne være, da dette Land saa uforstyrret kan concentrere sin Magt mod America. — Fra Newyork meldes, at henved 1200 udvandrede Irlændere arbeide frivillig paa de derværende Fæstningsværker. — For den gule Febers Skyld have Spanierne trukket en Cordon ved Gibraltar. Forsigtigheden gaaer saavidt, at de Spaniere, som sælge Levnetsmidler langs Cordonnen, have Skaale hos sig med Eddike, hvori de lade Pengene kaste førend de røre ved dem. — Ifølge Breve fra Spanien er Indførselen af fremmede Bomuldsmanufacturvare der forbuden. De i Spanien værende Forraad af disse Vare skulle, under Straf af Confiscation, udføres inden fire Maaneder.

London, d. 7 Oct. I Gaar og i Forgaars presses stærkt paa Themsen; man troer, at denne Forøgelse af Søfolkene er en Følge af den americanske Krig. Flere Fartøier skulle nemlig bemandes, for at krydse mod de americanske Skibe i Canalen. — Generalmajor Ross, som indtog Staden Washington, er en Irlænder af Fødsel. Hans Fader udmærkede sig i Syvaarskrigen i Slaget ved Minden. I Actionen ved Heideren blev bemeldte Generalmajor saaret. Han tjente siden i Aegypten, og ved den ulykkelige Expedition mod Walchern. For hans Kjækhed i Slaget paa Sletten ved Maida erholdt han en Æressabel. I Slagene ved Pyrenæerne tabte hans Regiment 20 Officierer, og han selv blev saaret i Underlivet; dog var Saaret ikke farligt. — Den 4de dennes afseilede Admiral Beresford med Linieskibet Duncan paa 74 Canoner til Brasilien, for at overføre Prindsregenten af Portugal til Europa. — Ifølge vore Blade skal den tydske Legion, som i sidste Krig bedækkede sig med saa mange Laurbær, opløses henimod Slutningen af dette Aar, dog under passende Betingelser. — Lord Exmouth (Admiral Pellew) har af Hs. sardinske Majestæt faaet St. Marcus- og St. Lazerusordenen. — Hr. Foster, vor Gesandt i Kjøbenhavn, er med Orlov ankommen hertil over Haarwich paa Paquetbaaden Beaufoy. Hr. Foster er en Søn af Enkehertuginden af Devonshire med hendes første Mand, John Thomas Foster Esq.

Wien, d. 1ste Oct. Endnu har aldrig, siden de tydske Rigsdage ikke længer personligen blive besøgte af Rigsfyrsterne, en saa glimrende Forsamling af de forskjellige europæiske og i Særdeleshed af alle tydske Fyrster været forenet, som nu i Wien. Desto snarere tør man fatte det Haab, at ogsaa den gode gamle Tid og den retmæssige vedvarende gamle Forfatning skal vende tilbage. Congressens Forhandlinger blive naturligviis førte meget hemmeligen, saa at lidet deraf bliver bekjendt for Publicum, der desuden tilstrækkelig underholdes ved mange Slags Feste og glimrende Optrin, og hvis Opmærksomhed derved afdrages fra Hovedgjenstanden. Med Fornøielse erfarer man, at nogle anseelige østerrigske Statsmænd, som ogsaa allerede tilforn have beklædt betydelige Pladser i Rigsanliggenderne, have faaet Befaling at gjøre Udkast til adskillige Arbeider over den tilkommende tydske Forfatning. — Man har bemærket, at Fyrsten af Talleyrand blot fører dette sit gamle Navn, siden sin Ankomst til Congressen, og at han har aflagt Navnet Benevent.

Wien, d. 2 Oct. Hs. Majestæt Kongen af Danmark besøgte den 29 Sept. om Formiddagen det herværende Keiserlige Kongelige Hofbibliothek, yttrede sit Velbehag over Mængden og den efterlignelsesværdige Orden af de derværende Haandskrivter, over Rigdommene og den lykkelige Fordeling af de trykte Bøger i alle Fag, endelig over det fortræffelige og i sin Art virkelig eneste Locale. — Ved deres Sammenkomster iagttage Monarkerne paa ingen Maade hiin strænge Etiquette, som saa let forjager Munterheden fra Selskaberne; men de have antaget, at altid den ældre i Alder har Fortrin eller Forsæde.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No 85.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 22 October 1814.

Just Justesens
Betænkning om Lapsens besynderlige Natur og Qvaliteter.

(Slutning.)

De betragtede længe, med opmærksomme og kundskabsgridske Øjne et vist Medlem af Lapseklassen, der besynderlig distinguerede sig ved Legems og Støvlers Størrelse og var særdeles stærk udi Sporer. Omsider fattede de det Forsæt, saasom denne syntes dem baade formedelst Støvlerne og Sporerne og alle øvrige eminente Lapse-Qvaliteter at overgaae fast alle sine Staldbrødre, at udføre Operationen paa ham. Dog disputeredes der i de Sessioner Doctorklassen udi denne Anledning privatim holdt, iforveien baade pro og contra om man uden Samvittighedsscrupler kunde skride til slig Giernings Udførelse, eftersom Lapsen hidtildags i det mindste passerede baade for et Menneske og en Christen. Men den lærde, vidtberømte Doctor Smelfungus overvandt alle Indvendinger i det han declarerede, at hvorvidt Lapsedyret fortiente at ansees som species af det genus Menneskedyret, var endnu, uagtet dets udvortes Lighed med Mennesker, den største Tvivl underkastet og skulde først ved det forestaaende Experimento afgiøres; og da det, som han haabede, skulde vise sig, at dette Dyr havde aldeles intet uden den udvortes Skabning tilfælleds med Mennesker, saa vilde deraf sees, hvad dets daglige Adfærd desuden noksom udviste, at det var endnu længere fra at være Christen end fra at være Menneske. Endeligen meente han, at om endog Lapsen var et virkeligt Menneske og deres Næste, maatte det, naar allene ste først fatalia mortis eller Dødens Fataliteter vare overstaaende, udi det andet Liv glæde ham selv inderligen, at have været Midlet til de herlige og vigtige Opdagelser, der ved hans Opofrelse vare blevne Menneskene til Deel.

Saasom den omtalte Laps havde paataget sig for nogle Videlystne af Doctorklassen privatissime at holde Forelæsninger over Kudskevidenskaben, udi hvilken han besad en særdeles Duelighed, saa var det let for dem ved slig Leilighed at faae ham udi deres Vold. De skulde og virkeligen have udført deres cruelle Forehavende, og den gode Laps ynkeligen udi sin Ungdoms Vaar være omkommet, var ikke den humane Christoph Herzchen, formedelst Lapsens giennemtrængende Skrig, i rette Tid kommet til, og i hele Selskabets Navn havde budet dem at afstaae fra slig barbarisk og blodig Gierning. Dette mislykkede Experimentum gav siden Anledning til mange Remarqver udi Selskabet. Blandt andet sagde den lærde Klokker Nicolaus Nicolaides, det storligen at undre ham, hvi Doctorne ei, istedetfor at lade sig hindre af Christoph Herzchen, hellere gave sig ifærd med ogsaa at anatomere ham; hvorved han gav tilkiende, at denne Tydskers Natur i hans Mening var ligesaa sælsom som Lapsens. Sligt lystigt Indfald af hiin lærde

Mand giorde et alleneste udi Selskabet, men i hele Byen en besynderlig Sensation, eftersom hans Gravitet og Alvorlighed ellers er saa stor, at det udi Callundborg ikke er i Mands Minde, ham lige til den Tid at have ladet høre end det mindste skiemtsomme Ord af sin Mund, eller at have ladet see end det mindste Smiil paa sit Ansigt.

Imidlertid vare dog vore Doctores ei gandske utilfredse med det afbrudte Forsøg; thi de havde alt før det afbrødes giort adskillige Smaae Experimenta med den bundne Laps, hvilke havde givet særdeles mærkelige Resultater. Allerførst forsøgte de at prikke Lapsen med store Naale udi Huden, hvorved de opdagede, at disse Dyr ere af Naturen begavede med saa tyk og haard en Hud, at ikke de spidseste Pile eller den skarpeste Lud kan trænge derigiennem. Iligemaade udfandt de, at dette Dyr haver af Naturen en overmaade stærk Pande, som de paa Latin have kaldet frons ahenea (Kobberpande) og skal dette være noget ganske andet end det man udi Rom i fordums Dage kaldte frons urbana. Denne Kobberpande og tykke Hud mene de at udvise, hvor moderligen Naturen haver behandlet ogsaa disse sine Skabninger, i det den saa rigeligen haver forsynet dem med det, til hvilket de her udi Livet allermeest trænge. Og synes det, som man nu til de forhen anførte tvende criteria kan lægge disse to sidstnævnte som det tredie og fierde criterium eller almindelige Kiendemærke paa Lapsenaturen.

Jeg haver endnu allene at tilføie, at det ovennævnte, saavel for dets egen Science udi Særdeleshed, som for Kundskabs Befordring i Almindelighed, ivrige og nidkiære callundborgske Doctor-corps haver foresat sig med det første at invitere publice Een af vore mange Lapse til udi dets Forsamling og under den lærde Smelfungi Præsidio at lade sig anatomere. Bemeldte Doctor-Corporation er da beredvillig til, med den Laps, som herudi vilde entrere, ei alleneste at indgaae en lovlig Accord om hans Persons Overgivelse efter en vis exspireret Tid, men ogsaa at forpligte sig til, at lade Operationen skee udi flere berømte Doctorum Presence, som ej høre til Societetet, saa at Vedkommende kunde tage den Satisfaction udi Graven med sig, at være bleven efter alle Konstens Regler skilt ved Livet. Men det er dog ikke

nytte til ovennævnte Accordts Indgang at melde sig, uden man er en distingveret Laps og besidder de fornemste Lapse-Qvaliteter per eminentiam, hvilket ogsaa iforveien vil blive strængeligen examineret.

I øvrigt protesterer jeg formaliter imod al vrang Interpretation af hvad jeg her haver fremsat, som og imod enhver ondskabsfuld Explication af Hensigten dermed, hvilken allene haver været den, at bringe noget mere Lys udi et hidtil lidet excoleret Studio. Og haaber jeg slig Declaration skal befrie mig fra al Animositet eller noget Slags Fiendskab af den her omhandlede Race, for hvilken jeg bekiender mig at have den største, ja saa stor Respect, at jeg vil langt heller drage mig paa Halsen et heelt Regiment Dragoner, end en eeneste Laps.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Det ny Kongerige Italiens Folkeslag maatte ogsaa snart søge at gjøre sig værdige til "den Plads, Napoleon i Tankerne havde bestemt dem," ved at overlade af dette Aars Conscription til Regjeringens Tjeneste 6000 Mand, hvoraf den halve Deel skulde bruges til Armeens Forøgelse og den anden halve Deel til at danne et Reservecorps, for, i fornødent Tilfælde, at sætte Armeen paa Krigsfod. Foruden sine egne Tropper maatte Kongeriget ogsaa underholde en fransk Armee, og til at bestride dette Soldatervæsen, behøvede Militairdepartementet for Aaret 1805 52 Mill. Lirer *) og 1806 54½ Mill. Saaledes altsaa opfyldte Napoleon det Løvte, han i sin Tale d. 7 Juni havde givet sine nye Undersaatter: "at de ikke vilde komme til at bære nye Skatter;" saaledes vare de "blandt alle Europas Nationer mindst bebyrdet med Paalæg!" Endskjøndt Keiseren i den anførte Tale havde forsikkret, "at Financerne vare i den gunstigste Forfatning og ingen Betalinger til Rest", var dog et Laan af 4 Mill. Lirer nødvendigt til at betale

*) Lira (Pund) en fingeret Mynt, hvoraf der gaaer 6 paa en Mailandsk Ducat.

de resterende Udgivter for 1804 og de foregaaende Aar, hvorfor Nationalgodser maatte overlades til Regjeringens Raadighed, og alle tidligere Anvisninger paa saadanne Godser erklæres for ugyldige. Vel blev Kongeriget noget udvidet ved nogle forhen til Piemont hørende Districter, men saa maatte ogsaa Monte Napoleon overtage 15 Mill. af den piemontesiske Statsgjeld og aarligen forrente dem til Frankrig med 600,000 Lirer, der skulde tilhøre Æreslegionen, som, efter et i Mailand d. 28 Maj udstedt Decret, skulde forøges med 2000 nye Medlemmer. Kongeriget Italiens Statsudgivter beløb sig for 1805 til 88,670,000 Lirer, og for 1806 forlangtes 100 Mill. af neppe 4 Mill. Mennesker. I det mindste ⅓ af disse Udgivter medgik til Fordeel for Frankrig, 25½ Mill. til den franske Armee, 2 Mill. til den franske Garde, 6 Mill. til Civillisten, 600,000 i Renter til Frankrig; Kongeriget Italien behøvede altsaa 27 Mill. til Krigen og 2 Mill. til de udenlandske Forhold. Men til Erstatning for alle disse trykkende Offere fik ogsaa alle Indretninger i Landet et fransk Snit. Kongeriget blev deelt i Departementer, disse igjen i Districter, Cantons og Menigheder; hvert Departement fik en Præfect, et Præfecturraad og et Generalconseil ꝛc. Hvorvidt Indbyggerne vare fornøiede med disse Forandringer bekymrede man sig kun lidet om, og hørtes end fra adskillige Egne, især de forrige østerrigske, Stemmer, der ønskede den forrige Regjering tilbage, saa var dette naturligvis en Røst i Ørken. Pressetvangen var alt for stærk, og Frygten for de franske Armeer alt for stor, til at den offentlige Mening mere kunde være offentlig.

Moniteuren bestræbte sig for, at vise fra hvilken Synspunkt de andre Magter betragtede denne Begivenhed, men den begyndte i et omvendt Forhold med de mindre og endte med de større; Churfyrst-Erkekantsleren, hedte det, havde allerede erkjendt den ny Konge af Italien, de tydske Fyrster vare samtlige af samme Sindelav; i Berlin, hvor man allerede har været underrettet om hiin Begivenhed, havde den fundet almindeligt Bifald, eftersom den ikke allene grundfæster Freden, men endog leder til en Almeenfred, thi naar Engelland og Rusland beholde Maltha og ville herske i det middellandske Hav, maa de ogsaa samtykke i, at see Frankrigs og Italiens Krone forenede paa eet og samme Hoved. Det østerrigske Hof, forsikkrede man, havde erkjendt Kongeriget Italien, men det sagdes i ganske almindelige Udtrykke, og i en tvetydig Tone, der gav at forstaae, at en Bevæbning mod videre Planer var nødvendig.

Men ligesaa utrættelig som Napoleon søgte at udvide sin egen Magt og Storhed, saa ivrig sørgede han ogsaa, som en sand Frænde, for sine Paarørendes Forfremmelse. Endnu samme Dag det ny Kongedømme blev forkyndt i Senatet (den 18 Marts) gav Keiseren sin Søster Elisa, som var formælet med Prinds Bacciochi, Fyrstendømmet Piombino i Toscana, som en for hende og hendes mandlige Afkom af ældste Green arvelig Eiendom, under fransk Landshøihed. Fyrsten af Piombino, som var den Titel Prindsen skulde antage, paalagdes det at vedligeholde det for Frankrig vigtige Samqvem med Øen Elba, sikkre Kysterne med Batterier og holde 400 Mand Soldater. Han skulde sværge Keiseren Lydighed og Troskab, og love, af al Kraft at staae den franske Besætning paa Elba bi, at bidrage til Øens Forsyning og stedse at opfylde en god og tro Undersaats Pligter mod de Franskes Keiser. Senator Lacepede udviklede Sagen endnu omstændeligere i Senatet. Øen Elbas og selv en Deel af Corsicas Sikkerhed, sagde han, gjorde Piombinos bestandige Afhængighed af Frankrig nødvendig; thi Staden og Fæstningen ligge paa Pynten af en Halvøe, der begrændser Bugten ved Genua, og kun ved en smal Canal er skilt fra Elba; Porto Ferrajo, een af Elbas Hovedhavne, ligger henad Piombino, og ene ved dette Gebeet er en let Samfærsel mellem det faste Land og denne Øe muelig, der saavel ved sine Bjergværker, som ved sin Beliggenhed, er Frankrig saa vigtig. Keiseren kunde have forenet Fyrstendømmet med det franske Rige, men han vilde undgaae hvert Skin af, at han søger at udvide vort Gebeet." — Mærkeligt er det, at den i sig selv saa høist uvigtige Øe Elba, ligesom et betydningsfuldt Varsel, saa ofte forekommer i Napoleons Regjeringshistorie, medens saa mange andre langt betydeligere, saasom hans Fædrene-Øe Corsica, saa høist sjeldent omtales. — Piombinos Overdragelse var ellers det første Exempel paa gjenoprettet Forbindelse imellem Vasaller

og Lehnsherrer. Feudalsystemets Omstyrtning var det, den franske Revolution, og selv den første Consul, gjorde sig til af, og nu var der een af Revolutionens yngste, enthusiastiske og tappreste Sønner, som med egen Haand lagde den første Grundsteen til et med saa megen Kraftanstrængelse nedbrudt Værks Gjenopbyggelse.

Det var let at forudsee, at Napoleon, der denne Gang kom som Keiser til Italien, for at monarkisere Italien, ligesom han forrige Gang var kommen som Hærfører, for at republicanisere det, nu, medens han engang var der, ogsaa vilde søge at sammensmelte Ligurien med det franske Rige. Man ventede Keiseren til Genua endnu førend han gik til Kroningen i Mailand, og man gjorde allerede Anstalter til Fester i den Anledning. Men det havde uden Tvivl sine gode Grunde, hvorfor Napoleon ikke vilde komme der, uden som kronet Konge af Italien. I adskillige Egne af Ligurien havde der allerede i Marts yttret sig Misfornøielse over den af Frankrig forlangte Udskrivning af Matroser for den franske Marine; der maatte indrykke fransk Militair, for at dæmpe Urolighederne, og i de urolige Stæder blev en Pengestraf af 25,000 Lirer inddreven. Men uagtet disse Misfornøielser saae man dog Deputerede forføie sig med den franske Minister Saliceti til Allessandria, for der at hilse Keiseren. De kom tilbage den 6 Maj uden at man erfarede det mindste angaaende nogen forestaaende Regjeringsforandring. Syv Dage efter deres Tilbagekomst afreiste Dogen med de øvrige Deputerede og den franske Minister til Mailand, for at overvære Kroningen. Ved Audiencen d. 19 Maj sagde Napoleon til de Deputerede: "I lang Tid kjender jeg Ligurernes Sindelav mod min Person. I de farligste Tider have de ydet de franske Hære (deres Fiender?) Bistand; nu lide de, som mine øvrige Undersaatter, af Krigens Onder. Men ogsaa denne Krig vil faae en Ende, og jeg vil bruge det Sværd, som Gud har givet mig, til at beskytte eder mod de barbariske Stater og alle dem, der skade eders Handel. Jeg kjender Dogen og hans Tænkemaade; jeg seer ham med Fornøielse tillige med hans Senatorer hos mig. Om faa Uger vil jeg komme til eders Stad, og stige af uden Vagt. I Midten af eders Medborgere anseer jeg mig for sikker nok." — Allerede d. 23 Maj afreiste Saliceti og 3 Senatorer i største Hast fra Mailand, ankom den 24de sildig om Natten til Genua, og forsamlede den 25de Senatet, som endnu samme Dag decreterede: at den hele liguriske Stat skulde udgjøre en Deel af det franske Rige. Betingelserne, som det stod i Overmagtens Vold at bryde eller forandre naar og hvorledes den vilde, vare, at den liguriske Statsgjeld skulde liquideres paa samme Grundvold som den franske; at Genua skulde være en Frihavn; at Conscriptionen skulde være indskrænket til Søfolk; at Nationalgodsernes Kjøbere skulde sikkres deres Eiendom ꝛc. Som Grunde for denne ubetingede Overgivelse til Frankrig angav Monitore Ligure Landets ulykkelige Forfatning, Handelens Lamhed, Samfærslens fuldkomne Standsning til Søes ved Caperne og til Lands ved det franske Douanesystem ꝛc. Under disse Omstændigheder "stod ingen anden Vei aaben, end at give sig hen til den store, uovervundne, herskende Nation, især dens ophøiede Overhoveds Napoleon den Førstes Auspicier". I Slutningen af Senatets Decret anføres: at Ligurien, især siden sin Forening med Piemont, ikke kunde bestaae for sig; at den engelske Regjering havde ved Congressen i Amiens erklæret: aldrig at ville erkjende Republiken Genua, med mindre den vilde vende tilbage til sin forrige Organisation (en Betingelse, som det liguriske Folk aldrig vil indgaae). Dagen derpaa aabnedes i Genua Protocoller til Stemmesamling for Senatets Beslutning, og næsten alle Stemmerne var saa eenstemmig bifaldende, at de Deputerede allerede den 5te Dag kunde afreise fra Genua med Resultatet af Folkestemmerne. Endnu samme Dag tilkjendegav den liguriske Minister for de udenlandske Anliggender, Ruggieri, den østerrigske befuldmægtigede Minister i Genua, Giusti, den decreterede Regjeringsforandring, uagtet det endnu ikke kunde vides, om Napoleon vilde antage Forslaget, og der tillige ikke i denne Sag var noget afgjørende bestemt. Hvad Ru gieri her sagde, lignede saa fuldkommen alt hvad de franske Authoriteter siden anførte, at man med stor Grund maa formode, at saavel de liguriske som de franske Erklæringer udfløde fra een Kilde. Da de Deputerede den 4de Juni overbragte Napoleon i Mailand det liguriske Folks Ønske, sagde

han: "Jeg har ofte havt Anledning til at blande mig i eders Anliggender; stedse bragte jeg Freden, og forskaffede liberale Ideer Adgang, det kunde give eders Regjering Glands. Men snart overbevistes jeg om Umuligheden, at I allene kunde gjøre noget, der var eders Fædre værdigt. Alting har forandret sig; Engellænderne ville aftvinge Antagelse af nye Sølovgivningsgrundsætninger og de Ødelæggelser, der udøves af de barbariske Stater, formere sig; Efterverdenen vil takke mig for, at jeg vil gjøre Havene fri og tvinge Barbarerne til, ikke mere at føre Krig mod svage Flag. Engelland nægtede ved Freden i Amiens, at medvirke til disse liberale Ideer. Efter den Tid har en stor Magt paa det faste Land viist ligesaa megen Utilbøielighed. Altsaa ene, maatte jeg have taget min Tilflugt til Vaaben; men jeg har ikke Ret til at udgyde mine Nationers Blod for fremmed Tarv. Derfor forudsaae kloge Folk hvad der tildrager sig i Dag; hvor der ikke gives nogen Frihed til Søes for et handlende Folk, der bliver det til en Fornødenhed at forene sig med et mægtigere Flag. ec. Alle eders Medborgeres Underskrift besvare alle de Indvendinger, jeg kunde gjøre mig; de constituere den eneste Ret, jeg erkjender for forbindtlig." Underskrifterne vare, som man ogsaa har anmærket, rigtig nok af Vægt, thi de vare pakkede i en stor Kiste, og to Huissierere havde Møje ved at bære dem. (Fortsættes.)

(Indsendt.)

Passagen i Hvelvingen mellem lille Kirkestrædet og den Pille af Nicolai Kirketaarn, hvori en Gjennemgang findes anbragt, er om Aftenen yderst farlig for Gaaende, naar en Vogn kommer kjørende, især naar den kommer fra lille Kirkestrædet og dreier om ad Viingaardsstrædet eller Admiralgaden. En sikker og beqvem Fodstie for Gaaende er imidlertid den Vei, som gaaer langs med Kirkegaardens Stakkit, naar man kommer fra Viingaardstrædet og dreier om ad Hvelvingen igjennem Pillen, hvoraf Strædet ogsaa førend den store Ildebrand 1795 bar Navn af Hvelvingen. Men da denne Gjennemgang igjennem Pillen, som altid har hørt til Gaden, er aflukket, og de Gaaendes Fodsti paa denne Maade standset, saa var det

at ønske, at denne Gjennemgang igjennem Pillen igjen maatte blive aabnet og reenholdt ligesom den øvrige Strækning af Gaden.

Indbydelse til Søndagsøvelse i Tegning.

I denne Øvelsesskole ere allerede nogle forenede, som gjøre lykkelige Fremskridt og som ønske sig flere Medstuderende. De veiledes ved Foredrag og Exempler, og deres Smag dannes ved Bekjendtgjørelse med de skjønne Gjenstandes formelige Væsen (Skikkelse) og regelmæssige Skattering, samt Stilling og Hensyn til samme. De, som ville deeltage i denne Forening, og allerede have nogen Kundskab om Maalestok og Haandtegning, behage at erfare det Nærmere paa Gammelmynt No. 155, 2den Sal No. 5, hvor ogsaa samme Veiledning i enkelte Hverdagstimer kunde aftales.

Indenlandske Efterretninger.

Paa Kjøbenhavns Børs indrettes i denne Tid en allerede længe ønsket Auctionssahl, hvortil tages 7 Fag af de Pladse, hvor Boghandlerne have deres Boglader. Disse maa, som en Følge heraf, rykke længere op.

I Handelen er endnu langt fra ikke den Rørelse, som man i Begyndelsen af Aaret med saa megen Grund ventede. De Artikler, som der er Søgning efter, maa snarere takke Krigen (imellem Engelland og America) end Freden, for denne Stigning. Det er især americanske Producter, som Riis, Tobak, Bomuld ec., som begjeres meget, men især af de to første Artikler synes Forraadet ikke at være betydeligt. Hvad der i Mandsminde ikke har været Tilfældet, saae man nylig Exempel paa: der blev nemlig kjøbt americansk Tobak i Kjøbenhavn, for at gaae til Engelland. (For faa Aar siden vilde Engellænderne have kaldet dette: To carry coals to Newcastle!) — De gode Forhaabninger, man gjør sig om

Fredsunderhandlingernes heldige Udfald i Wien, have ogsaa i disse Dage bragt Statspapirerne til at stige. Kongl. Obligationer, som længe stode i 210, er gaaede op til 235–240. — Iøvrigt spores man her stor Mangel paa Rigsbanksedler, og Discontoen er endnu bestandig meget høi. Uden Tvivl bidrager den store Dyrhed paa næsten alle Fornødenheder, og den betydelige Seddelmasse, som enhver i sit Fag behøver, meget hertil.

Mariboe, d. 17de October. Afvigte Løverdag den 15de October bleve i Rødbye ægteviede Hr. Kjøb- og Handelsmand Anders Meelgaard og Enken efter afgangne Kjøbmand Joseph Møller sammesteds. — Hr. N. Bredfeldt ved Saxkjøbing har solgt den saakaldte Nørbeks Mølle til Coffardiecapitain Raaers i Kjøbenhavn, for den Sum 19166⅔ Rbd. N. V. Omtrent for 2 Aar siden blev den kjøbt for 3000 Rd. DC. — Ved Auctionen over Egholms Bortforpagtning under Grevskabet Christiansholm ved Nysted blev af den forrige Forpagter Hr. Lund foreløbig budt i aarlig Afgift til nærmere Approbation, 49 Tønder Hvede, 49 Tønder Rug, 49 Tønder Byg og 29 Tønder Havre. — Iaar falde Haugefrugterne meget sparsomt og er endda for en Deel enten ormstukne eller umodne. — Oxekjødet falder næsten daglig i Prisen formedelst den befrygtende Fodertrang. Særdeles godt fedt Oxekjød kan nu kiøbes her i Mariboe paa Gaden for 10⅔ Rbß. Smørret derimod er steget i Prisen fra 4 Rbmk. til 5 Rbmk. Pundet. — Det sædvanlige Efteraarsveir begynder nu at indfinde sig med Storm, Regn og Slud. — Sygdomme og Febre vedblive endnu at grassere hist og her i Stiftet. Gid vi snart havde vores Stiftsphysicus!!! — Om de Kjøbenhavnske Skræddere siges at de fortjene Roes for deres Konst; men Publicum har opfundet noget andet til Gjengjeld. 1) Har Damerne fundet paa, selv at vende deres Mænds og Børns Klæder; det, sige Skrædderne, var en Skam. 2) Har man fundet paa at veie Tøiet til dem, og Klæderne fra dem; det, sige de, er en dødelig Synd. — — — Hvorfor det?

(Mariboe Av.)

Kjøbenhavns Børs den 21de October.

Cours: Hamb. 2 M. 520, *a vista* 525. London 2 M. 20½ Rbdl., *a vista* 20½. Spec. 525. — Specier solgtes til 31½ Rbmk., for Committeesedler blev givet 64½ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Et Øienvidne fortæller følgende interessante Omstændigheder ved Napoleons Indskibning, som ikke forhen ere læste. Da han var ankommet til Frejus og saae et Skib løbe ind paa Rheden, spurgte han høit: "Er det Fregatten?" og da ingen af de Tilstedeværende svarede, vendte han sig hurtig om, sigende: "Man har ingen Søe-Øine i dette Land"! Napoleon bar sin sædvanlige lille trekantede Hat, en treefarvet Kokarde, adskillige Stjerner og andre Decorationer. Han forsikkrede, at fra den 10 til 15 Marts var det kommet an paa ham at beholde Frankerig med de Grændser, som Bourbonnerne modtoge det; "men — tilføiede han — saa kritisk min Stilling dengang end var, vilde jeg kuns Frankerig, saaledes som jeg havde sat mig det i Hovedet, ikke Frankerig under engelsk Aag. Hvordan kunde jeg ogsaa underhandle med mine Fanger? Det var de Allierede; jeg havde dem i Snaren. Uden Marmonts Forræderie, som trak saa mange andre efter sig, havde jeg overvunden 10 Koalitioner som denne." Han syntes forundret over det Had, Man nu yttrede til ham i Frankrig. "Konskriptionen, sagde han, var nødvendig for at opnaae de store Planer, jeg havde udkastet for Frankerigs Roe og Lykke." Med Graadighed greeb han efter Aviserne, og sagde ved at læse Marskal Augereaus Proklamation til Armeen: "Augereau beskylder mig for at frygte Døden; han har dog seet mig paa Broen ved Lodi! Selvmord er en Død for Kujoner." Med megen Høflighed underholdt han sig med de tilstedeværende Damer. General Bertrand paalagde han at sende en Koureer tilbage til sin Gemalinde og udbetale ham 1000 Daler. Ved Afreisen om Aftenen oplyste et herligt Maaneskin Rheden. Det østerrigske Kavallerie stod i Slagorden paa Strandbredden. Uden for saaes den engelske Fregat med udspændte Seil og illumineret. Han indskibede sig allene paa en Baad med den engelske Kapitain. Da han forlod Strandbredden, var han kjendelig bevæget. Dyb Taushed herskede iblandt Tilskuerne. Han vendte sig til dem, hilste og lod blot disse Ord høre: "Farvel Frankrig!" Iøvrigt blev han begegnet med største Agtelse af alle Personer, som ledsagede ham, og især af Engellænderne. 21 Kanonskud meldte snart hans Ankomst

paa Fregatten. Baaden kom derpaa tilbage efter Generalerne Drouet og Bertrand, og ved Midnat afseilede Fregatten. (Hempels Avis.)

Livorno, d. 23 Septbr. I dette Dieblik ankommer et lidet Fartøi, en Koralfisker, fra Tunis med den Efterretning at Beyen er død.

(Handels Tid.)

Hofborgen eller det egentlige Keis. Residentsslot i Wien, beboes i dette Øjeblik af 2 Keisere, 2 Keiserinder, 4 Konger, 1 Dronning, 1 Keiserl. og 1 Kgl. Kronprinds, 2 Storhertuger og 2 Kgl. Prindser. Den er tildeels meget gammel. Bygningen er, saavel i Henseende til Architecturen, som Beliggenheden, uanseelig, men af Omfang meget stor, skjøndt den er fuld af Krinkelkroge og høist ubeqvem. Den udgjør en langagtig Firkant, i hvis Midte der er en stor Slotsgaard, hvor mange hundrede Vogne kunne holde. Ikke langt fra samme er en Borgport, igjennem hvilken der bestandig er stærk Færdsel; fra denne Slotsgaard gaaer man paa venstre Side over en liden Bro igjennem en af en Vagt besat Port, til den indere Slotsgaard, som er meget liden og snever. Derfra gaaer man op ad en Trappe til de Keis. Cabinetter. Bygningen selv er kun 4 Etager høi, af hvilke de to mellemste sædvanlig beboes af den Keiserl. Familie, men de to andre af Hoffolkene. Værelserne ere ikke synderlig høje og meget smaae. I Hofborgen finder man Skatkammeret, der er inddeelt i det verdslige og geistlige (hvilket sidste indeholder Reliquier); Konstkamret, Naturalie- og Mynteabinettet (det kostbareste i Europa), og endelig det prægtige Skuespilhuus. — Det Keiserl. Bibliothek, som H. M. Kongen af Dannemark d. 29 f. M. tog i Øjesyn, findes i en ny herlig Bygning, som tillige indbefatter Ridebanen. Dette Bibliothek er, næst det Vaticanske og det Kongelige i Paris, det største i Europa; det indbefatter over 300,000 Bind trykte Bøger, hvoriblandt meget sjeldne tyrkiske, arabiske og persiske, samt 12000 Haandskrifter. Desuden findes her en Mængde skjønne Mignaturmalerier, et meget fuldstændigt copernicansk System (forfærdiget af en Snedker i Træe), de berømte Peutingeriske Tavler, et fuldkommen conserveret Senatus-Consultum i Vox og en Mængde Documenter.

Den, som reiser til Italien, bør ikke undlade at besøge Øen Capri, bekjendt af det vellystige Levnet, som Tiberius førte der, og ved de Franskes Indrykning der for faa Aar siden. Ved Spidsen af et Bjerg, hvor man aander en ganske reen Luft, bliver man en liden Stad vaer, som hedder Anacapri, og i hvis Nabolav der fordum boede en besynderlig Mand. En Engellænder, som kaldte sig Ridder Torol, og var plaget af Trangbrystighed, havde i lang Tid opholdt sig i alle Italiens Egne, for at forsøge i hvilken Luft han befandt sig bedst, og da han paa intet Sted fandt nogen Lindring, begav han sig til Øen Capri. Neppe havde han tilbragt nogle Dage paa Capri førend han kunde aande friere. Han besluttede at boesætte sig her, lod sig bygge et vakkert Huus paa Bjergets høieste Pynt og levede her tredive Aar, som han tilbragte med oeconomiske Sysler. Det første Huusgeraad, han anskaffede sig for at opmuntre sig i sin Ensomhed, var — en liden nydelig Pige, som skjænkede ham 3 Sønner, hvilke han, saasnart de bleve noget voxne, sendte til London, for at lære Handelen og som han gav hver 1000 Guineer til Udstyr. Han døde 1766, efterlod i Arv til sin Hustrue sit Huus og henved 2000 Rigsd. aarlige Rentepenge, det øvrige af sin Formue testamenterede han sine Sønner. Hans Bolig var i en vis Henseende en Fæstning, til hvilken man ikke kunde komme op, uden ad en i Klippen huggen Trappe, som forsvaredes af 2 smaae Canoner, og hvis Besætning bestod af nogle Betjenter, hvis Vel beroede paa ham og Varigheden af hans Liv, thi de kunde ikke gjøre sig Haab om, at arve det mindste efter hans Død. Men han testamenterede dem alligevel noget, hvorpaa de aldeles ikke havde gjort Regning. Paa Øen var han iøvrigt meget høitagtet og elsket.

Ved Congressen i Wien have de høje Monarker, for at forjage al Hoftvang, antaget indbyrdes, ikke at lade Rangen, men Alderen bestemme, hvo der skal gaae, kjøre eller ride foran, eller ved Sammenkomsterne have Forsædet. Denne Alder-Rang bliver altsaa saaledes:

Kongen af Würtemberg 1754.
Kongen af Bayern 1756.
Kongen af Danmark 1768 (28 Jan.)
Keiser Franz født 1768 (d. 12 Febr.)
Kongen af Preussen 1770.
Keiser Alexander 1777.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Wien, d. 7 Oct. I Gaar, den 6te dennes, ankom Hs. Majestæt Keiserinde Louise til Schönbrunn. — Ved de mange vigtige Gjenstande, som skulle forhandles og afgjøres af Congressen, kunne Underhandlingerne naturligviis ikke have den raske Fremgang, som man tildeels havde lovet sig. Den franske Regjering forlanger, at ogsaa Portugal og Sverrig skulle deeltage i Underhandlingerne, fordi de vare med at underskrive Fredstractaten til Paris. Dog var dette indtil i Gaar endnu ikke ganske afgjort. I Anledning af adskillige Indretninger med Hensyn til nogle Lande har Frankrig gjort Indvendinger, som man dog haaber ville vorde bilagte og jevnede. — I Fyrsten af Talleyrands Cancellie arbeides nu ualmindelig stærkt.

Wien, d. 9 Oct. Man tvivler ikke paa, at jo alle Puncter, efterhaanden som Congressen bliver enig om samme, ville blive meddeelte Publicum ved Trykken, og venter derfor, at det herværende Hof- og Statstrykkerie med det første vil anmelde en Dagbog over Congressens Forhandlinger. — Antallet af de Gesandter, som for nærværende Tid deeltage i Underhandlingerne, er, som man forsikkrer, udvidet til tolv. — Den 5te dennes, om Morgenen, tog Hs. Majestæt Keiseren paa Jagt med sine høie Gjester. — Samme Dag var der stort Taffel hos Fyrsten af Metternich. — Enhver af de fremmede Monarker har en egen Suite og Æresvagt, saavel af den herværende Civilhofstat som af Militairet. I Spidsen for samme staaer en af det Keiserl. Generalitet valgt Overhofmester, nemlig: hos Hs. Majestæt Keiseren af Rusland: Feldtmarschallieutenant Grev Ignaz Hardeck; hos Hs. Maj. Kongen af Danmark: General Friherre v. Steigentesch; hos Hs. Maj. Kongen af Preussen: Fyrst Moritz Lichtenstein; hos Hs. Majestæt Kongen af Würtenberg: Grev Civallard; hos Hs. Majestæt Kongen af Bayern: Grev Andr. Haddik; hos Hs. Kongl. Høihed Storhertugen af Baden: Grev Klebelsberg. Til Kammerherrer ere fire Oberster og fire Cavalierer af Civilhofstaten bestemte for hver af disse Souverainer. — Lord Stewart, Kongelig engelsk Gesandt ved vort Hof, er indtruffen hertil. — Endvidere ere ankomne: Ridder Carillo de los Rios, Kgl. spansk Gesandt ved det wienske Hof, og Hr. Daniels, Generalprocurator ved Overretten i Belgien. — Politiet har truffet den hensigtsmæssige Indretning, at der, saalænge Congressen varer, findes ved Porterne en Fortegnelse over de Gjestgivergaarde, hvori de Fremmede endnu kunne modtages, samt Huusnummerne paa de Privatboliger, der endnu kunne bortleies. — Leien er steget saa høit, at den næsten vil belabe sig til Husenes Værd, dersom Congressen kommer til at vare i fire Maaneder. — Den 10de October. Hs. Keiserl. Høihed Storfyrst Constantin ankom hertil i Gaar Morges, og tog ind i den Keiserl. Borg. — Den 8de begave de høie Herskaber sig til det Keis. Lystslot Laxenburg, beseede det, spiste der om Middagen, og kom tilbage om Aftenen. — Den 9de bivaanede de Kirkeparaden. — Den 20de tage de til Ofen, og komme først tilbage hertil efter et Ophold af flere Dage. — Hidindtil er endnu intet Resultat af Conferentserne mellem de høie Magters Ministre kommen til almeen Kundskab. Imidlertid forsikkrer man, at Østerrig vil erholde betydelige Udvidelser, ikke blot ved sine sydøstlige, men ogsaa ved sine nordøstlige Grændser. SydItaliens Anliggender skulle nu ogsaa være afgjorte, og de nye Forandringer ville blive roeligen iværksatte. — Idag, den 10de, toge Monarkerne Valpladserne ved Aspern og Wagram i Øiesyn. — Som man forsikkrer ville nogle af de her tilstædeværende Konger og Fyrster endnu før Enden af denne Maaned forlade Wien og tiltræde Hjemreisen til deres Stater. — Lord Castlereagh har, som man erfarer, havt den Ære at conferere flere Gange med en nordisk Monark.

Rotterdam, den 11te October. Den 8de d. havde vi her et Skuespil, som desværre ikke er seet i mange Aar. Fregatskibet Maas en Rotterstroom laae nemlig færdigt til at afseile til Batavia. Viceadmiral Kikkert og mange andre Personer vare indbudne til Høitideligheden, der, som en lykkelig Nyhed, holdtes med stor Jubel.

Trykfeil i No. 84.

S. 1331. Lin. 17. for: noda læs: nodo.
— 1332. — 17. for: accentis læs: accentibus.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 86.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 25 October 1814.

En liden courieus Tractat om Poeter, Skjaldeskab og Ægteskaber.

Sammenskreven og forfattet af Jens Ruus, Mag., og fordum Stadssatyricus udi Kjøbenhavn.

Gunstige Læser!

Jeg kom til Kjøbenhavn længe førend man endnu kjendte det allerringeste til ny Romantik og alamodisk Cantik, til Sjourie i og til Sjourie uden for Thaliæ Tempel, til Navneværdie i den moralske og Sølvværdie i den financielle Verden, til nybagte Keisere og hjemmegjorte Konger, til Sukker af Runkelroer og Supper af Been, kort, paa en Tid, da enhver Ting kaldtes ved sit rette Navn: saasom en Bancorotteur en Snyder, en Coquette en Hore, en Galan en Forfører, en Friskfyr en Nar, en Restauration et Drikkehuus. Paa den Tid skammede end ikke Borgermesterens Datter sig ved at klæde sig i Hvergarn, uanseet man den Gang endnu ikke med saa megen Kunstflid havde lagt sig efter den indenlandske Konstflid, og den ældste Raadmand i Aars holdt sig ei for god til at spille Styrvoldt med Skolens Conrector, og uanseet de Lærde i de Dage ikke vare genegne til nogen anden honette ambition end deres Studium medførte, og Titeler og Rang vare noget, som ingen velstuderet Mand tragtede efter. Den Gang gik en virkelig Magister i lige Rang med en Stabscapitain og Major i Armeen, og fra det Øjeblik han havde demitteret fra Skolen havde han ogsaa Lov til at bære sin Hirschfænger. Da jeg kom til Residencen kjendte man heller ikke det allerringeste til de Fixfaxerier i Poesien, som man nu omstunder gjør saa umaneerlig meget Væsen af; men den Gang vare ogsaa ganske andre Karle i Velten, og betydede da en Poet noget langt andet end nu omstunder en Digter, ligesom man heller ikke troede da, som nu, at Skomagere som Hans Sachse og Jacob Bøhm kunde være Poeter og Philosopher; men man sagde ligefrem til saadanne Bønhaser: ne sutor ultra crepidam: d. e. paa Dansk: Skomager bliv ved din Læst. Jeg kom, som sagt, til Residencen med stor Inclination for Poesie og Skjaldekunst, men saasom jeg altid haver troet: at man maa krybe førend man kan gaae, saa søgte jeg, efter Andres Exempel, at klavre ganske piano op paa Parnasset, og naar min Fod var i Færd med at glide, holdt jeg mig fast ved een eller anden berømt Poets Kjoleflig, eller, naar det kneb, i Lokken af een eller anden eminent, velærværdig eller velviis Alongeparyk, eller, uden Allegorie og Billede, jeg var ikke for hoymodig eller opblæst til at lade mine Vers glatte og file hos een eller anden bekjendt Aristarchus, og om han end skamfilede istedet for blot at file, fandt jeg mig dog heri, eftersom allerede min salig Bedstemoder havde givet mig den admirable Lection:

"Est du krum est du lam,
Kanst du krybe
Gaaer du fram!"

Ved min naturlige Capacité bragte jeg det ogsaa snart temmelig vidt: jeg blev i mit tre og tyvende Aar Baccalaureus; disputerede og opponerede næsten hver Ugedag paa Studigaarden; skrev, efter Begjering, Formularer til alle Slags academiske Disputatser, Tractater, Orationer ꝛc. ligervis som man nu skriver Contracter, Suppliquer, Skjøder, Ansøgninger o. s. v.; tolkede ved alle Leiligheder Folks Følelser og Taknemmelighed i alexandrinske Epi-, Pro- og Dialoger; blev idelig opfordret til at begræde de Døde og besynge de Levende; Summa Summarum, jeg validerede for et poetisk Factotum, der ligesom hiin hedenske Afgud Janus, havde to Ansigter, hvilke paa den ene Side saae ud som en alvorlig gammel Mand og paa den anden som en vælig Dreng; thi, uden at flattere mig selv, var jeg ligesaa godt skikket til at forfatte det bedrøveligste Ligvers som det lystigste Bryllups-Poema eller den forneieligste Bordvise. Jeg passerede den Gang for den habileste Poet i Kjøbenhavn, og de hoilærdeste Mænd toge Hatten af, naar man kun nævnte mit Navn. Jeg var ogsaa ei allene i mine Skrifter, men i hele mit Væsen, en sand Poet; thi eftersom man vidste, at Poeternes Konge, høisalig Hr. Homerus, ikke gjorde sig nogen Skam, men tvertimod en stor Ære af at tigge sig frem, og den vidtberømte hedenske Philosophus Diogenes fra Sinope hellere vilde logere i en Øltønde end i Alexander Magni Slot, saa havde en virkelig Poet i min Tid risqueret at faae Drengene efter sig, saafremt han havde vovet at klæde sig som andre Mennesker; men ligesom visse Munke, saasom de Capucinere, maa gaae barfodede, i grovt Vadmel og med en Strikke om Livet, saaledes var det ogsaa i min Periode Skik og Brug, at en oprigtig og ægte Poet maatte have et Par Huller paa Albuen og nogle dito paa Strompetne; og, langtfra at saadant kunde geraade ham til nogen Skam, vare samme ham tvertimod til stor Zirat og Prydelse, ligerviis som det er eet af de bedste Criteria paa et godt Æble: at det er ormstukken; thi saasom Ormen kun vælger de fineste Frugter til at gnave paa, saaledes synes ogsaa Skjebnen helst at ville gnave paa

de ædleste og kosteligste Naturalier. Ligesom man i de Dage aldrig var vant til at see Poeter udi hvide Silkestrømper, eller guulkravede Støvler, eller kalvekrydsede Skjorter, eller med kostbare Pretiosa, saaledes var det ogsaa min Skik, altid at være iført en sort Habit, som distinguerede sig ved den besynderlige Qvalitet, at Tøiet til samme fordum havde siddet i Høisalige Kong Frederik den Femtes Castrumdoloris, og lignede samme Habit aldeles et af Homani Landkort, saa at Folk med stor Raison kunde sige om min ubetydelige Person: at man ei (sans comparaison) bør skue Hunden paa Haarene. Hvad altsaa hos mig Skallen anbetreffer, da var den meget maadelig, ihvorvel Kjærnen var saare ypperlig. Hvad ridderlige Øvelser angaaer, da var jeg heller ingen Sinke deri, og ihvorvel man den Gang havde Poeter i Skokketal med Been i Næsen og Haar paa Tungen, saa var jeg dog i alle Dele deres Overmand. Jeg kunde, naar jeg vilde, drikke de drabeligste Magistere, hvis Capacité og Høide i Poesien var almindelig bekjendt, under Bænken, ihvorvel jeg ellers var det ædrueligste og sobnerste Menneske af Verden; jeg kunde svire og gjennemvaage hele Nætter, naar det faldt ind i mine saakaldte Dies critici, kort, gjøre Alting med om Natten og være ligefuldt animo bono om Dagen; jeg kunde bande som en Tyrk, naar jeg var i et godt Compagnie, og nogle Moments derefter kjele som en Petrarcha for sin Laura. Men dette poetiske Liv var desværre kun saare stakket; thi et ulykkeligt Fatum bød min gamle Tante, Richard Handskemagers Efterleverske i Randers, at gaae alt Kjødets Gang, og at indsætte mig førend hendes Hedengang til Universalarving af alle hendes Handsker, ved hvilkes Salg ved offentlig Auction, efterat Salarium og Honorarium til alle Vedkommende og Vedkommendes Vedkommende var fradragen, alt ialt udbragtes 1543 Rd. 2 Mk. $4\frac{3}{4}$ ß. Fra nu af stillede den falske Gud Hymen sine gyldne Snarer allevegne for mig, og enhver, som kun havde en moden Datter eller overmoden Faster eller Tante at bortgifte, inviterede mig til Fadder- og Pølse- og Barselgilder, til Ligfølge og Trolovelser, til Pikeniker, Assembleer og Spillecompagnier, kort sagt, enhver Glæde var et defect Opus, naar den randerske Poet, som Hovedingrediens for det Hele,

manglede. Ligerviis som Storthyrken havde jeg nu et heelt Harem af Qvindfolk at vælge imellem, og stod jeg længe i Beraad med mig selv hvo af dem jeg som en anden Paris skulde række Guldæblet. Men langt om længe tog jeg, efter de gamle Romeres Exempel, min Tilflugt til Auguria. Først gjorde jeg med megen Overlæg og Circumspection et Vala, der accorderede med mit Hjertelav iblandt de Qvindepersoner af mit Bekjendtskab, som huede mig bedst; dernæst skrev jeg sammes Navn paa smaae Papirlapper og placerede disse i min Hattepul. Nu trak jeg et af dem op. Da dette var skeet gik jeg ud i Gaarden og raadførte mig, efter de Romeres Viis, med Kyllingerne. Neppe var jeg kommen derud førend samme Kyllinger kom i en Hast løbende til Ædet, og pikkede saa graadig deraf, at noget faldt dem ud paa Jorden. Dette var, som bekjendt, en ypperlig og god Betydning, og jeg lukkede nu strax Sedlen op, og fandt, at den, som Skjebnen havde udseet til min Livs Ledsagerinde var Marthe Geerts fra Weile, pro tempore, Huus- og Stadsmø hos sin Morbroder Hosekræmmer Geerts i Kjøbenhavn. Min lille jydske Helene havde to store graa Øine, hvilke jeg i min poetiske Extase betragtede som to tindrende Diamanter, ihvorvel en af de gemene prosaiske Sjæle maaskee kunde have været stupid nok til at kalde dem to Katteøine. Der forløb ikke mange Dage førend jeg trykkede min lille trinde Marthe til mit Bryst, og var den lykkeligste Ægtemand, der nogensinde havde levet paa denne syndige Jord. Og for at sige alt med faa Ord: mit Ægteskab var et Himmeriges Himmerige, en høisalig Salighed. Men hvor længe var Adam i Paradis? Neppe havde jeg været to Maaneder i denne Himmel førend den blev metamorphoseret til et Helvede. Jeg havde indbildt mig at være gift med en Engel og fandt nu at være copuleret til en Sataninde, som Lucifer selv maatte have været Forlover hos. Men som jeg var paa Veie at lade mig skille fra hende, kom just en passant min Fetter Baldrian tilreisende. Samme Baldrian var ellers Børstenbinder af sin Profession, men saasom i de nyeste Tider det saakaldte Continentalsystem udfordrede cynisk Besparelse, og Folk af Mangel paa Penge og en ganske besynderlig Patriotismus, gik i deres Klæder indtil de vare heel lueslidte og reverenter talt ingen Pediculus kunde krybe paa dem, saa gik Børstenbinderiet tilligemed Børster ganske ud af Mode, og fra den Tid af har min Fetter ganske appliceret sig til Handelen. Han subskriberer og prænumererer nemlig paa alle de Kalve, der skulle fødes i Jylland, exempli gratia som man i sin Tid i Frankrig subskriberede paa ufødte Mennesker, og profiterer ved denne Handel langt mere end han nogensinde havde profiteret ved sine Børster. Jeg klagede nu min store Nød for min Fetter, og supplicerede ham om, at hjelpe mig ud af denne fatale Forfatning. Men min Fetter, istedenfor at bestyrke mig i min Intention, tog mig ydermere dygtig i Skole, sigende: "Janus! Janus! du forsynder dig mod din Hustrue! du eier en Perle, men du sparker den bort fra dig som en blind Høne. Gak i dig selv; du est en velstuderet og boglærd Mand, og alligevel handler du saa impolisk. Jeg er kun en læg Mand og besidder ikke din Capacité, men alligevel troer jeg, i visse Stykker at kunne være din Læremester. Har du glemt, hvad du saa tidt fortalte mig om hiin grækiske Philosophus Sokrates og hans Hustrue Xantippe? Alt, hvad du her opregner som Feil og Lyder hos din Ægtefælle, er netop, som jeg trøster mig at bevise, store Dyder og sjeldne Qvaliteter. Du siger, din Hustrue er en So? Kan saa være. Men er det ikke langt bedre at hun er en So, end at hun skulde være en af de alamodiske Toiter, som pynter og speiler sig den hele Dag, og endnu oven kjøbet piner deres Ægtemænd for Stads og Fjas? Du siger, hun gjør ei andet end skjælder og smelder? Kan saa være. Men vilde du heller have, at hun skulde være en Taabenakke, som man kan rende Vægge ind med, eller et Fjottehoved, der ikke kan tælle til Fem? Du siger fremdeles: hun bider af alle Folk og kan ei forliges med nogen? Kan saa være. Men vilde du da heller, at hun skulde smile og smidske til alle og coquettere med hver Nar, og gjøre dig til Aalehoved? Du klager over, at hun er ødsel? Kan saa være. Men hvilken Ulykke vilde det ikke være for dig, om hun var gnidsk og gnieragtig? Husk paa Svoger Tydskejochum! Han har en tarvelig Hustrue; men maa han ikke tage de sex Dage af Ugen til Takke med Kartofler, og takke Gud, at han faaer Vælling og Lungemoes om

Høitidsdage? Fetter! Fetter! Betænk først ret vel hvad du gjør —

Min Fetters Sparlagensprøken gjorde en stærkere Impression paa mit Gemyt, end man af en fordums Børstenbinders Præken skulde vente. Jeg besluttede at vælge Sokrates til mit Exempel, og fra nu af var jeg den lykkeligste Ægtemand. Saa saare min Kone begyndte at skjænde, loe jeg og tænkde ved mig selv: efter Regn kommer Solskin; og bedre er det hun kan bruge Munden, end at hun ikke skulde kunde bruge den; seer jeg hende i en sludsket Habit, saa husker jeg paa min Nabo, der tilsidst maatte gaae uden Bagslikker, fordi hans Kone vilde gaae med høie Hæle; og ødsler hun med Penge, saa tænker jeg strax paa Svoger Geert, som har en saa tarvelig og sparsommelig Kone, men alligevel maa lade sig nøie de sex Dage om Ugen med Kartofler, og takke Gud, naar han faaer Vælling og Lungemoes den syvende. Og paa den Maneer bliver jeg lykkelig ved lutter Comparationer og Imaginationer, og ved bestandig at huske paa, at en Ulykke aldrig er saa stor, at den jo kunde være større, er min Marthe bleven min Læremesterinde i de Stoikers Philosophie.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Man ilede nu med at give Ligurien en ny Statsforfatning. Allerede d. 6 Juni var Dogen og de Deputerede igjen i Genua, og den 8de ankom ogsaa den franske Minister for de indere Anliggender, Champagny, med de fornødne Keiserlige Befalinger. Allerede den 9de blev Constitutionen fra 1802 ophævet, og Ligurien givet en ny Constitution, bestaaende af 16 Artikler, efter hvilken Landet deeltes i 3 Departementer: Genua, Montenetto og Appeninerne, over hvilke sattes en fransk Generalgouverneur; en fransk General skulde anføre Tropperne og d. 11 Juni maatte alle liguriske Skibe heise fransk Flag. Den 23 Sept. indførtes ogsaa i de nye Departementer samme Skattevæsen som i Frankrige. Saaledes kunde Ligurerne nu, efter Opfordring, "som høimodige Venner af de Franske, ogsaa dele disses hæderfulde Skjebne."

Medens Keiserparret opholdt sig i Genua foregik en Begivenhed, der er ligesaa mærkværdig for Menneskegrandskeren som Politikeren. Lucian og Hieronymus Buonaparte havde endnu ikke føiet sig efter deres Keiserlige Broders Villie. Begge havde giftet sig uden Napoleons Samtykke, hedte det, og glemte at anmærke om dette Samtykke den Gang var nødvendigt. Keiserens Moder, Lætitia, antog sig i Italien sin Skjødesøn Lucians Sag, reiste selv i Dec. 1804 fra Mailand til Paris, for desto bedre at kunne være sin Søns Beskytterinde ved Tronens Fødder, men hendes Reise var frugtesløs. I Begyndelsen blev hun vel modtagen med mange Æresbeviisninger, men ikke behandlet som Keiserens Moder; hun boede heller ikke i Thuillerierne og nævntes ligesaalidet blandt Medlemmerne af Keiserfamilien i den Keiserlige Almanak. Men saa megen Glands kunde hun ikke modstaae; hun blev i Paris, kaldtes fra midt i Januar af "Keiserlig Høihed", flyttede i April ind i Thuillerierne og modtog Deputationer af Statsauthoriteterne, der, som Beskytterinde for Soeurs de la Charité og Soeurs hospitalières, bragte hende deres Hylding. Denne Dame var den Gang 54 Aar gammel: en Alder, der synes for gammel til at begynde at spille en Keiserlig Høiheds Rolle, naar man hidindtil ikke har været andet end en Advocats Enkefrue. Hendes Søn Lucian blev, skjøndt han var 22 Aar yngre, urokkelig i sine Grundsætninger, og nagtet hele hans Keiserlige Familie forlod ham, vilde han dog ikke forstøde, som nyskabt Prinds, den Ægtemage, han som Borger havde kaaret og elsket. Hieronymus besad derimod langtfra ikke saa megen Sjelsstyrke. Han forlod America, sin Kone og sine Frænder, for at give Verden et Exempel paa, hvortil Forfængelighed og Æresyge kan lede Mennesket. Han opoffrede det huuslige Livs stille Glæder, for i Nød og Fare at bane sig midt igjennem Bølgerne en Vei til sin Broders Yndest. Han sønderrev Naturens helligste Baand, for frivillig at smedde sig fast i de gyldne Lænker, hvis skuffende Glimmer blændede ham. Allerede d. 3 April ankom han fra America til Lissabon, formodentlig i Forveien underrettet om Napoleons Ankomst til Italien; hans unge frugtsommelige Kone, Miss Patterson, fulgte ham lige indtil Lissabon; men

her blev hun bortvist, og da hun vilde til Texel forbød man hende at komme i Land. Hun saae sig i denne ulykkelige Forfatning, hvor hun stødtes tilbage selv af den, hvis Kjerlighedspant hun bar under sit Hjerte, nødsaget til at gaae til Engelland. Her havde Britterne den Triumph, at kunne aabne et Fristed for den store Keisers ulykkelige Svigerinde, der i hans svorne Fienders Fødeland maatte søge Ly og Brød for sig og sit Barn; hun nedkom paa brittisk Grund. — I Genua fik Hieronymus Commando over nogle franske Skibe, og med disse streifede han saalænge omkring paa Søen indtil hans Broder omsider tog ham i Naade.

(Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

Hr. J. K. Høst har i Søndags begyndt sine høist hørværdige Forelæsninger over Europas Historie fra 1799 til 1814, for en meget talrig Forsamling. Napoleons Fald maa i historisk Henseende betragtes som Sandhedens Seir, og Hr. Høst seer sig nu, begunstiget af Tidsomstændighederne, faa meget bedre istand til at skildre med Frimodighedens lyse Farver mange Partier af et Malerie, som han i de foregaaende Forelæsninger kun formaaede at vise os Conturen af. Ubehindret kan han bortdrage det Tæppe, som hidtil skjulte det 19de Aarhundredes Afgrunds mangfoldige Mysterier. Adgangskort til disse Forelæsninger faaes hos Hr. Høst selv i Kronprindsensgaden No. 34, 4de Sahl.

I det Numer af Kjøbenhavns Addresseavis som udkom i Gaar læses følgende Spørgsmaal: "Naar et Pund Oxekjød i Lolland kostede 10⅔ Rbskilling, hvad burde det da forholdsviis koste i Kjøbenhavn, naar Indkjøbet af Slagteqvæg skete i Lolland paa den Tid, da et Pund Oxekjød, som ovenmeldt, kun kostede 10⅔ Rbsk.? Dette ønskes besvaret af en kyndig Slagtermester."

Ved sidste Roeskilde Marked den 19de October solgtes et Pund ferskt Oxekjød for 16 a 18 Rbskilling.

Fra den 8de October Kl. 4 om Eftermiddagen indtil den 15de Octbr. Kl. 4 om Eftermiddagen, ere 188 Skibe klarerede igjennem Øresunds Toldkammer, deraf 17 til indenrigske Steder og 1 til Færøerne. (Handels Tid.)

Odense, d. 18 October. Over den nylig udkomne Luthers Catechismus findes en Bedømmelse i Litteraturtidenden No. 37. Recensenten finder især, at ved denne Udgave af en Skolebog, som Waisenhuset har faaet udelukkende Ret til at lade trykke, synes Nøiagtigheden at være dreven til alt for megen Ængstelighed. Er end, siger han, Luthers Bog symbolisk, kunde Man dog vel for Tydeligheds Skyld, til Beste for den arme eenfoldige Almue, dristet sig til at gjøre et og andet Tillæg, der jo derfor ikke behøvede at være antisymbolisk. — I Dierniffe paa Holsteenshuus Gods ved Faaborg afbrændte Tirsdagen den 11te d. M. Hospitalet, Skolen og den største Deel af Degneboligen. (Hempels Av.)

Odense, d. 21 October. En Person, som lod sig kalde Carl, og foregav at være en af de uheldige Nordmænd, som formedelst Krigen ikke kunde komme tilbage til sit Fædreland, har lønnet sin Velgjører, Sognepræst Lemvig i Ulstrup pr. Hobroe, som havde forundt ham Arbeide, med den sorteste Utak, ved at bortvandre med Præstens eget Sølvlommeuhr samt 3 Uhre fra hans Tjenestekarle, foruden endeel Sølvspiseskeer, Penge og Klæder. — Borgemester Lanng i Fridericia har taget til Gjenmæle imod Toldvæsenet sammesteds, angaaende sin Kompetence til at beramme Auctionsdagen, og agter desuden igjennem en anden Vei at drage Toldvæsenet til Ansvar for den Adfærd, det i den forhen bekjendtgjorte Sag har tilladt sig. — Ved Markedet i Kjerteminde Fredagen den 14de var Alting dyrt. En Pige blev kjørt omkuld og en Mand faldt i Stranden ved den ikke istandgjorte Langebroe. — I Dag begyndtes her i Odense med Tilintetgjørelsen af de indløste danske Kourantsedler og Skatkammerbeviser, hvoraf et Beløb af 4,780,955 Rdlr. D. C. offentlig blev opbrændt paa Heden, i Overværelse af vedkommende dertil Befuldmægtigede. (S. Bl.)

Mariboe, den 20de October. Bramslykke, under Grevskabet Christiansholm blev bortforpagtet til Forpagter Hansen paa nye Kirstineberg for 780 Tønder Korn. — Ligeledes er nu Bremmersvold under Kierstrup ogsaa bortforpagtet til Hr. Reimer paa Ottelundsgaarden ved Rødby for

omtrent 800 Tønder Korn med halvt Hoverie og 200 Tønder Korn i Godtgjørelse til Forpagteren for det andet halve Hoverie. — Til Rødbye Marked igaar indfandt sig ikke nær saa mange Kjøbere som ellers. I det Hele herskede der Flauhed i Handelen. For en god Hest blev forlangt 300 Rbd., for en Koe 66 Rbd. 4 Mk., et pr. meget gode Stovler blev solgt for 10 Rbd., og mod Enden af Markedet for endnu ringere Priis.

(Mariboe Avis.)

Anordning for Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark. (Fortsættelse; see No. 83.)

§. 63. Der skal, i ethvert Amt, oprettes en Hjælpecasse for Skolelærere i Amtet, hvis Bestemmelse skal være: 1) at forskaffe gamle afgaaende Skolelærere saavelsom og Skolelæreres Enker, forhøiet Pension, i Forhold til deres Trang; om mueligt ogsaa Huusly og Brændsel; 2) ved overordentlige Tillæg at opmuntre udmærkede Skolelærere, saasom at udrede de under §. 23 tilstaaede Belønninger for saadanne Skolelærere, som give hensigtspassende Underviisning i Gymnastik og iøvrigt udmærke sig; 3) at anskaffe og indrette den under §. 52 ommeldte Haugeplads for Skolelæreren, paa de Steder, hvor saadanne Pladser ikke paa anden Maade beqvemt kunne tilveiebringes; 4) ved rentefrit Laan at understytte værdige Skolelærere, som, uden egen Skyld, ere geraadede i øieblikkelig Trang, og, formedelst tilstødte Uheld, behøve hastig Hjælp; 5) at lønne Medhjælpere ved de Skoler, som maatte behøve Samme; 6) ved Præmier, saavel til Skolelærere, som til Børn, at opmuntre til nyttigt Haandarbeide i Skolerne, udenfor de egentlige Underviisningstimer; 7) endelig skal og denne Casses Indtægter anvendes til at anskaffe og indrette den under bemeldte §. 23 omhandlede gymnastiske Øvelses-Plads. — Til Indtægt for saadanne Hjælpecasser skal af hver Kirkesanger og Skolelærer i Amtet, som har tiltraadt de fulde, for ham ved denne Anordning fastsatte, Indkomster, ydes aarligt een Tønde Bygs Værdie, efter hvert foregaaende Aars Capitelstaxt, samt af hvert Sogns Skolecasse svares 1 Rbdlr. S. V. aarligen. Saa skulle og de Degneboliger og tilliggende Jorder, som ikke behøves til de nye indrettende Skoler, sælges eller bortleies til Fordeel for

de nævnte Hjælpecasser; dog at den sidste Degn, samt hans Enke og Arvinger, forlods erholde, hvad dem tilkommer efter Rescript af 8de May 1751, i Tilfælde af at Boeligen har været kjøbt; og, dersom denne har været lovligen pantsat, bør den laante Capital, med Renter, ligemaade først til Vedkommende udredes. — Iøvrigt skulle Amtsskoledirectionerne til Vort Danske Cancellies Bedømmelse og Stadfæstelse efter Omstændighederne, indsende Forslag til Fundats for disse Casser, hvorefter de nærmere specielle Bestemmelser for hvert enkelt Amt eller Amtsskoledirections District kunne vorde fastsatte.

§. 64. Ved en Kirkesangers og Skolelærers Afgang fra Embedet, blive Indkomsterne at dele imellem ham, Enke eller Arvinger, og den tiltrædende Kirkesanger og Skolelærer, saaledes: a) den i §. 55 Littr. a ommeldte Lønning, bør den Fratrædende, hans Enke eller Arvinger, nyde saa mange $\frac{1}{12}$ Dele, som han har tjent Maaneder i det løbende Aar, beregnet fra Nytaar til Nytaar; b) Samme Grundsætning bør følges, i Henseende til de i §. 61 bestemte særdeles Indkomster for Kirkesanger-Embedet, og Producterne af den, i §. 55 Litr. d, benævnte Jordlod; dog at, i dette sidste Tilfælde, Omkostningerne paa Jordens Dyrkning, Besaaening og Indhøstning forlods godtgjøres efter uvillige Mænds Skjøn. c) Af det i §. 55 Litr. b. bestemte Brændsel, beregnes de $\frac{2}{3}$ Dele paa Vintermaanederne, nemlig fra Novbr. til April Maaneds Udgang, og den øvrige $\frac{1}{3}$ Deel til de andre Maaneder i Aaret; og Aaret bør, i denne Henseende, regnes fra 1ste Novbr. Den afgaaende Skolelærer, hans Enke eller Arvinger, nyde deraf den forholdsmæssige Andeel for saa mange Maaneder, som han har tjent, af det løbende Aar. Det øvrige, for Aaret leverede Brændsel, bør afgives til hans Eftermand i Embedet. d) I Henseende til det, Skolelærerne efter §. 55 Littr. c. tilkommende Foder, bør Tiden regnes alene fra Novbr. til April Maaneds Udgang, og en fratrædende Skolelærer, hans Enke eller Arvinger, nyde deraf $\frac{1}{6}$ Deel for hver Maaned af ovenmeldte Tid, hvori han har tjent; det øvrige for Vinteren leverede Foder, bør afleveres til Eftermanden i Embedet. Den fratrædende Skolelærer, hans Enke eller Arvinger, skulle beholde Indkomsterne til Udl-

gangen af den Maaned, i hvilken Vacance indtræffer, og være berettigede til at beboe Skolebygningen indtil Eftermanden er kaldet. Det paaligger Sognecommissionen, saavidt mueligt, at drage Omsorg for, at afdøde Skolelæreres Enker kunne erholde passende Boelig, naar de udflytte fra Skolebygningen.

§. 65. Hvorledes Skolelærerne herefter skulle iagttage de Forretninger, som hidtil have været Degnene paalagte, uden at forsømme deres Skole-Embede, er bestemt ved den Instruction, som meddeles Skolelærerne.

9de Capitel. Om Skolecassens Indtægt, Udgift og Bestyrelse.

§. 66. Til ethvert Sogns Skolecasse skal henlægges følgende Indkomster: 1) De saa kaldte Kirke-Lysepenge; 2) De Penge, som paa Fastelavns Søndag og Søndagen efter Michelsdag indkomme i de Tavler, der da skulle ombæres for Skolecassen. — I denne Anledning skal Præsten, den foregaaende Søndag, opmuntre Menigheden til efter Evne at vise Goddædighed imod Skolerne. 3) Andre frivillige Gaver, hvilke, tilligemed Givernes Navne, skulle antegnes i en dertil indrettet Bog, som i Skolen bevares. 4) De, der eie eller ere beneficerede med Konge- og Kirke-Tiender, skulle betale 1½ Rbsk. S. V. i aarlig Afgist for hver Tønde Hartkorn, af hvilken de oppebære Tienden. 5) Endeligen skulle de Bøder, som nogen maatte vorde tilpligtet at udrede formedelst Overtrædelser imod denne Anordnings Bud, altid tilfalde Skolecassen i det District, hvori Forseelsen er begaaet. — Saadanne Bøder indkræves af Skoleforstanderen; men, i Mangel af mindelig Betaling, udpantes de ved Sognefogden efter Amtmandens Ordre.

§. 67. Af Skolecassen skal udredes: 1) Udgiften til de nødvendigste Læsebøger for fattige Børn, hvis Forældre, Værger eller Huusbonder ikke kunne bekoste Samme; 2) Skrivpapiir, Penne og Blæk til samtlige Skolebørn, samt Regnetavler til Brug i Skolen; dog bør ikkun de Fattige have disse Skrivematerialier for Skolecassens Regning; men, for de Formuendes Børn, bør Skolecassen, efter Sognecommissionens Bestemmelse, nyde Godtgjørelse for, hvad den i denne Henseende, for dem har udlagt; 3) Bibler og saadanne Læsebøger, af hvilke der behøves flere til

Underviisningen i Skolen; 4) Bøger, som Skolelæreren behøver, for at udvide sine egne Kundskaber, samt Landkaarter og andre Ting, som udfordres til Børnenes Underviisning; hvilket alt forbliver ved Skolen, som dens Inventarium og Eiendom.

§. 68. Skolecassen skal af Sognets Skolecommission saaledes bestyres, at deraf først bestrides de Udgifter, som ere uundgaaeligen nødvendige; dernæst de nyttige Udgifter forsaavidt Cassen tilstrækker. Til disse sidste henregnes Bøger, som ere gavnlige, endskjøndt de ikke ere aldeles nødvendige, samt Kaarter, Instrumenter og Belønninger for de Børn, som ved Underviisningen særdeles udmærkes for Flid og Sædelighed. (Fortsættes.)

———

Kjøbenhavns Børs den 25de October.

Cours. Hamb. 2 M. 531⅓, *a vista* 537½. Amsterd. 2 M. 508½. London 2 M. 20⅞ Rbdlr. Spec. 530. — Specier solgtes til 32 a 32¾ Rbmk., for Committeesedler blev givet 64½ a 65 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Hamburg, den 18de October. Idag høitideligholdt vi førstegang Aarsfesten til Erindring om hiin Dag, paa hvilken det største Slag, som Verdenshistorien har at opvise, leveredes, og paa hvilken Tydskland og saa mange andre Egne bleve befriede. Kunne end andre Stæder og Egne i Fædrenelandet have høitideligholdt den med større Glands og Pragt, have de sikkert ikke kunnet gjøre det med hjerteligere Følelser. Festlighederne begyndte med Gudstjeneste i alle Kirkerne, hvorpaa Hs. Excellence, Overfeltherren Grev von Benningsen modtog Lykønskninger af den herværende Øvrighed og mange andre Personer. Vore Medborgeres Glæde yttrede sig paa forskjellige Maader ved Udhængning af Flag, Egekrandse og Blomstergirlander, ved Gjestebud og selskabelige Sammenkomster. I Frimurerlogen beværtedes 90 saarede og lemlæstede Hanseater og Borgergardere. Paa Theatret opførtes det historiske Skuespil: Deutsche Treue. Paa Raadhuset gaves et pragtfuld Bal. Om Aftenen var hele Staden frivillig illumineret.

Wien, d. 10 Oct. Den Keiserlige F. M. L. Grev Neipperg er i Gaar indtruffen hertil. Hr. von Flassan, Forfatter til det bekjendte Værk: Diplomatie francaise &c., Historiograph ved Departementet for de udenlandske Anliggender i Paris, var allerede for nogle Dage siden ankommen.

Wien, d. 11 Oct. Keiseren af Rusland og Kongen af Preussen have i Gaar, som Hoftidenden siger, begivet sig til Egnen af Aspern, hvor Hs. Keis. Hoihed Erkeherrug Carl havde den Ære at vise Allerhøistsamme den Plads, hvor det bekjendte Slag forefaldt den 21de og 22de Maj 1809. — Hundrede Canoner, som ere brugte til Keisernes og Kongernes Modtagelse, omgive nu i viis Afstand den Keiserlige Hofborg. Denne indslutter en lang firkantet Plads, hvor, ved de fire Mure i det Indre, fire Hovedvagter, hver paa 220 Mand, ere opstillede. Den just ikke store Plads er altsaa for nærværende Tid altid besat med 880 Mand paraderende Militair. — Her ved Hoffet forbrændes næsten daglig henved 130 Centner Vox. — Den 9 Oct. prædikede Abbé Werner (Forfatteren til die Weihe der Kraft) for første Gang i Wien for en meget talrig Forsamling. Han er reist derhen for at ansøge om at beholde den Pension, som Storhertugen af Frankfurt havde tilstaaet ham.

Wien, d. 12 Oct. De fire høie forbundne Magters Ministre fortsætte uafbrudt deres Arbeider, uden at man dog blandt Publicum veed det mindste af sammes Resultater. Saa meget er tydeligt, at Staternes diplomatiske Forholde ved nærværende Underhandlinger ville danne sig til en bestemt Form. Iøvrigt synes en Deel af Publicum at grunde sine Forventninger paa Vildfarelser, i det samme tænker sig Congressen som en Art Nationalforsamling; med hvilken den dog hverken har eller kan have noget tilfælleds. Den egentlige Congres er ei engang begyndt endnu, men skal, efterat de foreløbige Forhandlinger have bragt alt til en vis Grad af Modenhed, først aabnes den 1ste Nov., hvorover ogsaa en officiel Declaration daglig forventes i Trykken; man formoder, at Congressen derpaa i kort Tid vil være endt. Da det tydske Riges Anliggender fordre baade langvarige og mangesidige Forhandlinger, saa blive samme udsatte til et nærmere Forsamlingsmøde, som skal holdes i Frankfurt am Mayn. Dette er ogsaa saa

meget mere at ønske, da Grunden hertil er den nyttige Hensigt, at Nationens Anliggender, ene skulle anbetroes dens egne Afsendre, med Udelukkelse af fremmede.

London, d. 11 Oct. Tidenden fra Quebek melder, at General Serrurier, fransk Gesandt ved de forenede Stater, i Juli Maaned har formælet sig med Madame Patterson, Hieronymus Bonapartes første Kone. — I Portsmouth og Plymouth bliver nu udrustet en Expedition, som bestaaer af 3 Linieskibe og adskillige andre Fartøier og 3000 Mand. Adskillige Corps ere allerede indskibede. — Indskrænkningen i Udgivterne ved Artilleriedepartementet beløber sig allene for Geværenes Forfærdigelse til 30,000 Pd. St. maanedlig. — Hs. Maj. Keiseren af Rusland har ladet en Gave af 1000 Pund Sterling tilstille det herværende Selskab af Venner for de trængende Udlændinger. — Hr. Canning har, som man forsikkrer, afslaaet den ham tilbudne Gesandtskabspost i Lissabon. — Hr. Foster, vor Gesandt i Kjøbenhavn, er iforgaars med sin Moder, Enkehertuginden af Devonshire paa en kort Tid reist til Paris. — Følge en Skrivelse fra Cadix have alle Guerillecheferne erklæret sig mod den nuværende Regjering i Spanien. General Ballestros er kaldt tilbage fra sit Forviisningssted, at sættes i Spidsen for den mod Insurgenterne bestemte Armee; men har undslaaet sig derfor. — Iforgaars aflagde Prinds Friderich af Oranien, ledsaget af den hollandske Gesandt, et Besøg i Carlton-House, og tog Afskeed. Som man forsikkrer, vil han idag afreise. — I Fredags blev fra Admiralitetet givet Befaling til, for Øieblikket at ophøre med Søsoldaternes Frigivelse. — Den 6 Decbr. lader det ostindiske Compagnie ved Auction bortsælge 7 Millioner og 350,000 Pund Thee.

Frankfurt, d. 17 Oct. Troværdige Efterretninger, som komme fra en god Kilde, forsikkre, at Kong Joachim af Neapel i nærværende Øieblik har begyndt høist vigtige Underhandlinger med de forenede Souverainer paa Congressen i Wien.

Paris, den 11 Oct. De Herrer Bechet og Charles, som have trykt og solgt Carnots Memoire, som man forsikkrer, blevne arresterede.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 87.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 29 October 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Kort førend Napoleon forlod Italien, maatte ligeledes den lille Republik Lucca bede om at faae en Keiserlig fransk Prinds til Regent. Ogsaa denne vigtige Handling udførtes med en Iil, som om det gjeldte Republikens Undergang. Den 4 Juni besluttede de Gamles Raad en Statsforandring, d. 11te stadfæstedes denne Beslutning i det store Raad, den 23de reiste en Deputation med Folkets Ønske til Bologna, og allerede samme Dag, efterat Napoleon i en Tale, havde forestillet den Nødvendigheden af denne Forandring, og lovet at give dem en Fyrste, der skulde agte deres Forfatning, forvalte Retfærdigheden med Upartiskhed, kun ære Borgerne efter Fortjenester og Dyder, og gjøre deres Land lykkeligt, blev Luccas nye Constitutions-Statut offentlig kundgjort. Regjeringen blev overdraget til Fyrsten af Piombino, der nu tillige skulde føre Titel af Fyrste af Lucca; den skulde efter hans Død tilfalde Prindsesse Elisa, efter hendes Afgang deres mandlige Afkom i mandlig Linie, og i Mangel deraf Qvinderne og deres Efterkommere. Iøvrigt samtykkede Keiseren, som den ny Forfatnings Borgen, i at hans Svoger og Søster toge Lucca i Besiddelse, men forbeholdt sig, at ved hvert Fyrsteskifte, samme Borgen skulde fornyes; og at hverken Fyrsten eller Fyrstinden, eller nogen af deres Børn, i Kraft af Keiserens Rettighed over hans Familie, maatte gifte sig uden hans Samtykke. Det var paa denne Maade, Napoleon troede at kunne grundfæste sin nye Keiserslægt ved at forebygge, at fra nu af ingen fremmed, uædel Qvist indpodedes i hans Keiserstamme, ligesom der allerede var sørget for, at de Qviste, som Tilfældet havde paatvunget den, ved kraftige Midler bleve bortryddede.

Saaledes stod nu den ny Keiserstamme plantet i en med Blod gjødet Jord og vædet med Millioners Taarer, i sine fulde Blomster, og udbredte sine Grene fra Rhinens Bredder til Italiens smilende Slætter. I dens tykke Løv byggede Undertrykkelsens graadige Rovfugle deres Rede, og i dens Skygge deelte de deres Bytte. — Efter et kort Ophold i Genua drog Keiseren (den 5 Juli) i al Stilhed derfra til Turin, reiste derpaa videre, under Navn af Ministeren for de udenlandske Anliggender, Champagny, og ankom efter en uafbrudt Reise d. 11 Juli med sin Gemalinde aldeles uventet i Fontainebleau. Han havde i det Hele opholdt sig omtrent 3 Maaneder i Italien, som i denne korte Tid var undergaaet flere Forandringer end fordum i hele Aarhundreder.

Europas forskjellige Stater befandt sig i dette Øieblik i lige saa besynderlige Forhold mod Frankrig, som dette mod dem. Napoleon havde en eneste Hovedfiende, og denne var Engelland. Ved sin Beliggenhed og ved sin Sømagt istand til at afværge ethvert Angreb, og ved sine uudtømmelige Hjelpekilder mægtig nok til at væbne

andre Stater mod Frankrig, stod Engelland som en uoverstigelig Klippe i Veien for Napoleons Kjæmpefremskridt. Han vidste, at om end hele det faste Land var slaaet og atter slaaet, og Europas vigtigste Stater bragte under fransk Indflydelse, vilde Engelland, som Havets Behersker, bestandig dog vide at aabne nye Kilder til Krigens Fortsættelse og forenede Hæres Sammenbringelse. Det var altsaa ikke at undres over, at det af ham saakaldte ny Carthago var Hovedformaalet for Napoleons krigerske Bestræbelse og politiske Planer. Han indsaae, at det maatte, om ikke tilintetgjøres, saa dog knæs, hvis han og hans Dynastie nogensinde skulde kunne opnaae Fasthed og Varighed. Den engelske Handels Tilintetgjørelse ved engelske Skibes Udelukkelse af Europas vigtigste Havne forekom ham som det Middel, der nærmest kunde lede til dette store Maal.

Engelland indsaae derimod paa sin Side, at Frankrig, saaledes udvidende sine Grændser paa saa forskjellige Sider, saaledes truende, efterhaanden at blive den lovgivende Magt paa det faste Land, tidlig eller sildig vilde styrte det. Det maatte derfor anstrænge alle de Kræfter, som dets udbredte Handel i alle fem Verdensdele og begge Indiernes uhyre Skatte gav det i Hænde, for at fælde denne Kjæmpe. — Kampen imellem disse to Colosser kunde kun afgjøres middelbar; alt hvad Frankrig saae sig istand til at fratage Engelland paa det faste Land, havde det allerede taget; alt hvad Engelland saae sig istand til at fratage Frankrig paa hiin Side Havene, havde det ligeledes allerede taget. Napoleon vedblev paa sin Side, bestandig at holde Engelland ved den truede Landgang i en bekostelig Spænding og fra Ostende til Rochefort lignede hele Kysten en Række af Fæstninger. Den der forsamlede Hær, uophørlig mere forøget med Tropper fra det Indre af Riget, blev anslaaet til henved to Hundrede Tusinde Mand. Hovedleiren stod ved Boulogne, til hvis Havn saavelsom til Vimereux og Ambleteuse idelig ankom smaae Afdelinger af den Flottille, der bedækkede alle Reder fra Texel til Cherbourg. Paa den yderste Rede af Boulogne laae over 200 Canonbaade, og ialt talte man der 1700 Fartøier. Da Skibene og Tropperne end mere havde nærmet sig hinanden

Egnen af Boulogne, Vimereux og Ambleteuse,

afreiste Napoleon d. 2 Aug. fra Paris og ankom den 3die til Leiren ved Boulogne. Faa Dage derefter fulgte ham: Søministeren Decres, Krigsministeren Marschal Berthier, som Generalmajor for Kystarmeen, Marschal Soult, som Chef for Centrum, Marschal Lannes som Overgeneral for Avantgarden, og flere Generaler af Rang og Anseelse. Dagligt mønstredes Troppedivisioner og indskibedes Cavallerie. Flaaden i Texel befandt sig fuldkommen seilfærdig, og havde allerede Marmont og de øvrige Anførere for Toget inden Borde. Alle Anstalter syntes føiede og kun Keiserens Vink nødvendigt til at see den hele Flottille gaae paa eengang under Seil.

I Engelland føiede man, som billigt, alle muelige Anstalter til at afværge en Landgang; hvert kun nogenlunde brugbart Skib maatte løbe ud; de Frivillige fik Befaling at holde sig færdige; Martellottaarnene forøgedes; men det engelske Ministerium lod sig ikke skræmme, og med Rette troede det: at Buonaparte kjender de store Naturvanskeligheder, han ved et Landgangsforsøg har at overvinde, og vilde desuden ikke have talet derom, hvis det havde været hans Alvor. Moniteuren sagde imidlertid i en Anmærkning til en engelsk Avisartikel: "Men det er allerede 2 Aar siden, man har gjort Anstalter til en Landgang, og Landgang er endnu ikke iværksat? Den vil iværksættes, naar I ikke slutte Fred. Den vil mueligen skee om 1, maaskee om 2, maaskee om 3 Aar, men inden 5 Aar ville vi, der skee hvad der vil, have hævnet eders ved Overmod og Forræderie erhvervede Overlegenhed." Saadanne Spaadoms-Trudsler vare paa den Tid meget almindelige i de officielle franske Blade. Rigtigere spaaede en Londonsk Tidende midt i August, som opmuntrede Britterne til, endnu at have Taalmodighed i 4 til 6 Uger, da der til den Tid vilde skee noget, som vilde afvende hver Landgangsfare. Engelland befandt sig ogsaa virkelig i en Forfatning, som opfordrede det til at anstrænge alle sine Kræfter, for at forekomme, ikke saa meget den truende Landgang selv, som de Følger, Tilberedelserne dertil kunde have. Ved den Søstyrke, Napoleon havde samlet, kunde der, i Forening med andre Magter, udrettes meget. I Irland var det vel heller ikke saa aldeles roligt, uagtet de franske Ex-

tetretninger om dette Lands store Tilbøielighed til at kaste sig i Frankrigs Arme, upaatvivlelig vare overdrevne.

Men med eet opløstes det store Krigsskuespil lige fra Ostende til Rochefort ligesom ved en mægtig Tryllekraft. Medens Keiseren fra den 21 til 27 August lod Tropper mønstre og indskibe ved Canalen, kom pludseligen endnu samme Dag Befaling, igjen at udskibe Alt; alle Tropperne maatte over Hals og Hoved bryde op. Sytten Dage derefter stode de, 100,000 Mand stærke, allerede ved Overrhinen, hvor de, forstærkede ved flere Corps fra det Indre, deeltes, under Navn af Storarmeen, i 7 Corps, og truede det sydlige Tydskland. Det synes vist, at Budskabet om en nye, tredie Coalition havde bevæget, eller rettere sagt, tvungen Napoleon til saa hovedkuls at forandre sin saa længe paaponsede Plan.

Ministeren Pitt, som det franske Revolutionssystems Beundrere og Yndere længe havde søgt at gjøre forhadt, men som i hele sin Vandel viste, at han meente det oprigtigere med sit Fædreneland end alle hine forroste Revolutionshelte, indsaae, at den eneste Redning for Engelland var atter at forene Landmagterne mod Frankrig. Kunde han end ikke gjøre nogen stor Regning paa Kampens lykkelige Udfald, under en saa deelt Interesse og fuldkommen Mangel paa Eenhed i Krigsplanernes Udførsel, saa var han dog i hvert Tilfælde vis paa at befrie derved de brittiske Øer for enhver Tanke om en truende Landgang. Allerede derved var der vunden meget. Høsten kunde ved de Franskes Bortgang fra Kysten i Ro fuldføres og mange tusinde Hænder tilbagegives Fabrikerne. Omstændighederne begunstigede ogsaa den brittiske Ministers Forehavende. Medens han i April havde sluttet et hemmeligt Forbund med Rusland, forenede den bestandig ilsomt handlende Napoleon, som vi have seet, Ligurien med Frankrig, og lagde ny Tønder til den Ild, der ulmede i det russiske og østerrigske Cabinet. Ved Liguriens Indlemmelse i Keiserstaten mistede vel den engelske Handel en heel Kyst, men den satte ogsaa Østerrige i Skræk, forbittrede paa ny Rusland og bragte Liv i Coalitionen.

Det var den 11te April, at der sluttedes en Concerttractat (Treaty of concert) mellem Storbritannien og Rusland. Gjenstanden for samme var, "at tilbagegive Europa den Fred, Uafhængighed og Lykke, det ved den franske Regjerings grændseløse Ærgjerrighed, og ved den uforholdsmæssige Grad af Indflydelse, den stræbte at tilrane sig, havde tabt". Tractatens Hovedbestemmelser vare, at ved de europæiske Magters Forening 500,000 Mand, foruden Engellands Hjelpetropper, skulde sammenbringes, for derved at faae de Franske til at romme Hannover og det øvrige Nordtydskland, gjengive den batavifke og helvetiske Republik deres Uafhængighed, gjenindsætte Kongen af Sardinien til Regent af Piemont, med en Forøgelse af hans Gebeet, betrygge Neapel for Fremtiden, fordrive de franske Tropper bort fra Italien, og endelig tilveiebringe en saadan Tingenes Orden i Europas Tilstand, at det værnedes mod tilkommende Usurpationer. I Subsidier skulde Engelland betale aarligen 1,250,000 Pd. St. for 100,000 Mand.

(Fortsættes.)

(Indsendt.)

I Dagen No. 255 læses en indsendt Anmeldelse angaaende Hr. Jansens tredie Debut som Gartner Marcel i Syngespillet: Fruentimmerhaderen, hvilken Anmeldelse endes med følgende Ord: "Og er han da saaledes af Almeenheden hyldet og optaget i Skuespillersamfundet, hvortil man ønsker ham al Held og Lykke i Fremtiden." Da nu Hr. Jansen i flere Aar har været privat Skuespiller, saa kan ved Ordet: "Skuespillersamfundet" vel ikke forstaaes andet end den Kongelige Theater-Etat; men hvorfra har da Anmelderen allerede saa tidlig den Vished, at Hr. Jansen er optaget i dette Samfund? Er Almeenhedens Hyldest ham da en saa ganske sikker Borgen herfor? Hvad om den Kongelige Theaterdirection nu calculerede saaledes: Dersom Hr. Jansen virkelig har fortjent det overordentlige og ualmindelige Bifald, som han ved de tre Prøver, han har aflagt paa sit Skuespillertalent, og især ved den sidste, da han tillige traadte frem som Sanger (?!), har indhøstet, og som hidindtil ellers kun var Lønnen for den indsigtsfulde Konstner, naar han, begavet med et sieldent Talent, efter mange Aars utrættelige Arbeide lagde for Dagen, at han havde uddannet det til

Fuldkommenhed, saa maae Hr. Jansen nødvendig overgaae enhver Debutant, der, i det mindste i de sidste 25 Aar er traadt frem paa Skuepladsen; men saa er han, under nærværende Omstændigheder, ikke at betale, og hvad man ikke kan betale, det bør man heller ikke kjøbe. Har Hr. Jansen derimod ikke fortjent dette Bifald, saa vilde det være baade farligt og uretfærdigt, at engagere et Menneske, der uden som Konstner at fortjene det, allerede er i Besiddelse af et Klenodie, som kun bør være et fiernt Maal og den endelige Løn for den flittige og talentfulde Konstners Bestræbelser, og dette Klenodie er: Almeenhedens Yndest. Saaledes vilde i det mindste en privat Directeur calculere, og dersom nu den Kongelige Theaterdirection vilde dømme lige saa strengt, saa blev jo Hr. Jansen ikke antaget. Og hvad var da Aarsagen? Ene og alene det overordentlige, og for Enhver, der ikke var belavet derpaa i Forveien, i høieste Grad overraskende Bifald, man skjenkede ham, og som, det være nu fortjent eller ufortjent, uimodstridelig var et Foster af den herskende Protectionsaand, der, opklækket i Hovedstadens hyppige dramatiske Selskaber, altid vil tilfredsstilles, og derfor ikke sielden forkjeler og fordærver det bedste Anlæg, ligesom den ogsaa ofte maae lade sig nøie med at hæve, bære og fremskyde, hvad der ikke kan staae og gaae paa egne Been. Men den sande Konst behøver i Sandhed ikke saaledes at protegeres, da protegerer den sig bedre selv; og Held derfor den Konstner, der, naar han engang har gjort sig værdig til det hædrende Navn af Skuespiller, kan sige med en rolig Samvittighed: Jeg har ingen Venner og ingen Beskyttere, men kun min uovervindelige Lyst til Konsten, min utrættelige Flid og mine egne Indsigter og Fortjenester at takke, at jeg nu staaer paa en Punct, som ingen af de selvgjorte Konstdommeres Kjeledægger har naaet, eller nogensinde vil komme til at naae, og hvorfra jeg daglig kan overbevise mig om, at jeg ikke har tilsneget, men tilkæmpet og tilvundet mig min Løn i mine Medborgeres eenstemmige Bifald!

Indenlandske Efterretninger.

Collegialtidenden leverer nu den fornyede Fundats for det Kongl. Akademie for de skjønne Kunster i Kjøbenhavn. Med Hensyn til dets dobbelte Øiemed, som deels skal være at danne Kunstnere i Tegning, Malerie, Billedhuggerie, Architectur, Kobberstikning, Medailleurkunsten og andre dertil nærmest grændsende Kunstgrene, deels at vaage over den gode Smag i forbemeldte Kunster, at den, rodfæstet ved Akademiet, kan derfra videre udbrede sig, især til de Værksteder, hvis Arbeider kunne, ved Tegning og Kunstsmag vinde fremad til meer Fuldkommenhed, er Akademiet at ansee som Kunstskole og Kunstselskab. I sidste Henseende har det tvende Klasser af Medlemmer: ordentlige og overordentlige. De ordentlige Medlemmer skulle alle være Artister, som selv arbeide i Kunsterne, eller og Videnskabsmænd, der give Underviisning ved Akademiet i de Videnskaber, som, med Hensyn til Kunsterne, der læres. Til overordentlige eller Æresmedlemmer kunne ogsaa optages Elskere og Kjendere af de skjønne Kunster og andre værdige Mænd, som paa een eller anden Maade mærkeligen bidrage til disse Kunsters Fremme. Til ordentlige Medlemmer maae antages saa mange, som Akademiet anseer duelige og værdige. De kunne være indenlandske eller udenlandske. Ligeledes kunne Æresmedlemmerne være indenlandske eller udenlandske, og deres Antal ubestemt. Blandt de ordentlige Medlemmer, som ere Artister, vælges de Professorer, som forestaae Akademiets Kunstskoler. I Kunsterne skulle være 7 Professorer, af hvilke 5 Historiemalere eller Billedhuggere eller andre Kunstnere, som have Kundskaber og Færdigheder i at stille og at tegne efter den levende Model, og 2 Architecter. Fremdeles skal Akademiet have 3 Professorer i Videnskaber, nemlig: 1 i Mathematiken, 1 i Anatomien, 1 i Historie og Mythologie. Akademiets Embedsmænd ere: en Præses, som Kongen selv udnævner, næstefter Præses en Directeur, som vælges for 3 Aar iblandt de 7 Professorer i Kunsterne, en Secretair, som vælges iblandt Akademiets Medlemmer eller udenfor, en Kasserer, som vælges paa 3 Aar, og en Bibliothekar. De ordentlige Møder holdes paa en bestemt Dag i hveranden Uge. De

overordentlige, naar Sagerne fordre det, og Direktøren dem tilsiger. Aarligen d. 31 Marts, Stifterens Fødselsdag, skal Akademiet holde et høitideligt offentligt Møde, i hvilket Præmiemedaillerne af Præses uddeles og en Forklaring oplæses om det vigtigste, som ved Akademiet er foregaaet og virket i det forbigangne Aar.

Udtog af en Skrivelse fra Flensborg af 22 Octobr. 1814. — Den i vor Egn saa længe savnede Regn er dog endnu indtruffen til rette Tid, og Landmanden har nu seet sig istand til at saae sit Vinterkorn, hvilket formedelst Jordens Tørke var umueligt tidligere. — Smør, Kjød og nogle andre af Landets Frembringelser stige i Prisen. Nogle af disse Artikler gaae til Sverrig og andre Stæder. Endeel Skibe, som herfra afgaae til Vestindien, maae ligeledes forsynes med Proviant. Til næstkommende Foraar ville disse Skibe bringe os en stor Mængde Colonialvare, hvorved man da bør haabe, at disse mærkeligen ville komme til at falde og Speculanten erved mueligen blive skuffet i sine Speculationer. — For nogle Maaneder siden har en Slags smitsom Blodgang yttret sig paa nogle Steder i Hertugdømmet Holsteen og bortreven, saavidt man veed, over to hundrede Personer. De fornødne Foranstaltninger ere og strax blevne trufne til at standse Sygdommens videre Udbredelse, og man kan ogsaa med Sikkerhed stole paa at de ikke have forfeilet deres Virkning, da man siden den Tid ikke her har hørt noget videre foruroligende om denne Sygdom. — Jeg ønskede gjerne at vide om et Brev fra Kjøbenhavn til Flensborg ikke kunde frankeres længere end til Haderslebeu, da man dog herfra kan frankere et saadant Brev directe til Hovedstaden. En saadan gjensidig Indretning vilde vist være langt beqvemmere baade for Afsenderen og Modtageren.

I Onsdags opførtes til Fordeel for Instructeur F. Schwarz, Ridder af Dannebrogen, paa det Kongel. Theater: Landsbye-Theatret, Skuespil i 5 Acter, hvori Hr. Schwarz spillede Master Mists eller Directeurens Rolle. Da Stykket var tilende fremtraadte denne Skuepladsens Nestor og holdt en kort, fyndig og rørende Tale til Tilskuerne, som blev besvaret med et tre Gange gjentaget enthusiastisk Bifaldsraab. Med en Beskedenhed, der altid udmærker den sande Konstner, sagde han: at han føler, at han ikke er mere hvad han har været; men at han vil prise sig lykkelig om denne Aftens Spil vil minde den saa hæderværdige Forsamling om, hvad den gamle Schwarz engang i en kraftfuld Alder har været. Konsten har sin Barndom, sin Ungdom, sin Mandom og sin Alderdom. — Med Glæde kan Anmeld. her tilføie, at det danske Publicum aldrig vil glemme hvad denne Thalias og Melpomenes Yndling paa sin næsten halvhundredaarige Vandring *) paa Konstens Bane har bidraget til Scenens Forherligelse og Konstsmagens Forædling, og er end den sceniske Konstners Værk transitorisk og kan man end sige om ham, at hans Ypperligheder jordes med hans Støv medens hans Svagheder overleve ham, saa er det dog vist, at den Konstner, der, saaledes som vor Schwarz, i levende Live har forplantet sine Talenter paa yngre Konstbrødre, altid i disse vil beholde et levende Vidnesbyrd om sit Værd i en taknemmelig Efterverdens Erindring.

Riber, den 25 October. Tirsdagen den 27 Septbr. d. A. blev paa Kastrup Mark, Gramm Gods, i en Grøvt tæt ved Landeveien imellem Ribe og Haderslev, funden et dødt Menneske, som man formodede maatte være Skræderen Hans Tüchsen fra Kastrup, eftersom denne den 24de var gaaet fra Kastrup til Hadersleb, og ikke kommen tilbage igjen. Ved Synsforretningen, som efter Anmeldelsen strax blev foretaget af Godsets Inspecteur, befandtes det ogsaa virkelig at være bemeldte Skræder Tüchsen. Han fandtes tildækket med Græs, Ansigtet blodigt og opsvulmet, Klæderne oprevne, Lommerne vendte og alle udtømte. — Dette, og at der tæt ved den Døde fandtes en Kampesteen med Blod paa, lod formode, at Manden var aflivet og udplyndret paa en voldsom Maade. Ved Obductions-Forretningen fandtes Ansigtsbenene da ogsaa ganske itueslagne. — Som Gjerningsmand til dette Mord mistænkte man en vis omstreifende Karl, der udgav sig for Pjaltekræmmer, kaldte sig Anders Corporal, ogsaa Anders Dannebrogsmand, og sagde sig tillige at være Dannebrogsmand. Denne Pjaltekræmmer kom nemlig Løverdagen den 24de

*) Som en Yngling paa 20 Aar (han er født 1753) debuterede han for 41 Aar siden (1773) første Gang paa det Kongelige Theater, efterat han i Forveien havde været ved Dandsen.

September om Aftenen Kl. 11 ind i Gabel Kroe, hvortil Skræderen Tüchsen paa hans Tilbagereise fra Haderslev var kommen og havde besluttet at overnatte der, eftersom Kroemanden og han var kommen fra eet Sogn og havde været Skolekammerater sammen. Pjaltekræmmeren, som ogsaa vilde blive der om Natten, gav sig i Handel med Tüchsen om en Pibe og kjøbte den, ligesom han ogsaa proberede Handel om Tüchsens Lommeuhr, der havde Datoviser, og en Kjæde med Sølvnøgle, i hvilken var indfattet en Steen; men blev ikke enige herom. Da Klokken blev henimod 2 om Natten og Kroemanden gjentagne Gange havde anmodet sine 2de Gjæster at gaae tilsengs, ifald de ville blive hos ham, saa overtalte Pjaltekræmmeren Tüchsen til, endnu samme Nat at gaae med ham til Kastrup, som sidste da ogsaa besluttede, og de begave sig saaledes Kl. imellem 2 og 3 Natten mellem 24de og 25de Septbr. paa Veien fra Gabel til Kastrup. — Søndag Morgen tidlig den 25 Septbr. kom Pjaltekræmmeren til Kastrup Kroe, drak Caffe og leiede Kroekonens Vogn til at kjøre sig til Skallebek Mølle, hvor han formaaede Kjøresvenden at kjøre sig til Ribe. I Kastrup Kroe observerede man, at han nu havde en anden og bedre Hat, end han havde, da han Løverdag Morgen var derinde; Pigen i Kroen havde tillige lagt Mærke til, at Foeret i den Hat, han havde paa til Henreisen, var sammentrukket med en Knappenaal, og dette befandtes just at være Tilfældet ved den paa den Myrdede fundne Hat. Her vilde han have borttusket et med Datoviser forsynet Lommeuhr, saaog en liden Stok med Knap, omvunden med Rør. Ved nærmere Oplysning fandtes Uhret just lignende det Tüchsen havde havt, ligesom Stokken, efter Beskrivelse, ogsaa havde tilhørt den Myrdede. Uhret skal Pjaltekræmmeren have solgt samme Søndag til en Karl, der i Selskab med en anden fulgte med ham fra Skallebek Mølle, for 7 Rdlr. Holst. Cour., hvilke Penge bleve ham udbetalte i en liden Kroe ved Seem. Man har kunnet spore denne, sikkert skyldige Forbryder, lige til Varde, men derfra ikke kunnet faae mindste Efterretning om ham. — Gid man dog maatte gribe dette farlige Menneske, at han ved Rettens Hænder kunde nyde fortjent Løn. (Riber Av.)

I den Iversenske Avis læses følgende under Overskrift: "Forlangt Indrykkelse." Ligesom man har seet det Spørgsmaal besvaret ved Aviserne om hvem der er Frøken? ønskes ogsaa: at nogen Sagkyndig vilde paatage sig, grundet paa Rangsforordningen, bestemt at besvare os det Spørgsmaal: Hvem tilkommer Prædicatet af Deres Naade? Tilforn troede man, at denne Benævnelse allene tilkom de Damer, hvis Mænd vare, ifølge deres Rang, berettigede til at kjøre med Lopper; men nu misbruges dette Prædicat saaledes i Fleng, at man har ondt ved at sige om Naaden er Navneværdie eller virkelig Gehalt, naar man i Selskab befinder sig iblandt idel Naadige efter forskjellig Gehalt, der dog kun ere istand til at vise Naade imod enkelte af deres Slaver.

I Thisted har Hr. Philip Levin anlagt en Læderfabrik, hvorfra alle Sorter garvet Lædder og allunte og gule stampede Faareskind udsælges.

Eieren af Hovedgaarden Hvidstedgaard ved Hiøring, Hr. Møller, agter at afhænde samme underhaanden.

Ogsaa i Aarhuus sælges nu Schweizerost.

Anordning for Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark. (Fortsættelse; see forr. No.)

§. 69. Skolelæreren skal føre Regnskabet over Skolens Inventarium, og aflægge dette til Sognets Skolecommission, 2 Gange om Aaret, nemlig til 1ste Maj og 1ste Nov., da det af Commissionen revideres og decideres; og bør Sognets Præst, paa Regnskabet, attestere, at han har efterseet alle Inventarii-Stykker, samt i hvad Tilstand han har befundet dem.

§. 70. Regnskabet for Skolecassen bør føres af Skolens Patron, eller, hvor der ere flere, af een af Skolepatronerne, eller og af een af Sognets Skolecommissions øvrige Medlemmer; og aflægges til bemeldte Commission ved hvert Aars Udgang, hvorhos Pengebeholdningen forevises. — Dette Regnskab revideres af eet af Commissionens Medlemmer, som dertil af samme udnævnes, og indsendes derefter til Amtsskoledirectionen, for af denne at vorde decideret og qvitteret. — Med Regnskabet indsendes tillige en summarisk Extract af samme, der viser Skolecassens hele Indtægt i det forløbne Aar, samt hvormeget deraf til Skolens Brug er udgivet, og til hvilke Poster. — Efter disse, fra samtlige Skolecommissioner indkomne, Extracter, som blive at bevare af Amtsskoledirectionen, har denne at af-

fatte og at tilstille Vort Danske Cancellie en Tabelle over samtlige, i dens Embeds-District værende Almueskolers Indtægter og Udgifter, til Afbenyttelse ved den aarlige Beretning, som, efter §. 43, af fornævnte Collegium bør forelægges Os. — Hvorefter saavel alle Vedkommende i Almindelighed, som de, hvem særdeles Pligter ved denne Anordning og de Samme vedføiede Instructioner foreskrives, sig allerunderdanigst have at rette. — Givet paa Vort Slot Frederiksberg, den 29 Juli 1814.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.
Frederik R.

Bilage.
A.

Instruction for Lærerne i Almueskolerne paa Landet i Danmark.

§. 1. Skolelæreren bør, paa det nøiagtigste, holde sig Vor Anordning af 29de Juli 1814 om Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark efterrettelig, og efterkomme alt, hvad ham, i Overeenstemmelse med Samme, af vedkommende Foresatte befales til Skolevæsenets Fremgang.

§. 2. Han bør stedse foregaae Ungdommen med Exempel af et christeligt og sædeligt Levnet, samt, ved beskeden Opførsel, lærerig Omgang og nyttig Veiledning, søge at forskaffe sig den Agtelse, som ene kan give Underviisningen den sande Virksomhed og Kraft. (Fortsættes.)

———

Kjøbenhavns Børs den 28de October.

Cours. Hamb. 2 M. 520, *a vista* 525. London 2 M. $20\frac{1}{12}$ Rbdlr. Spec. 520. — Species solgtes til $31\frac{1}{4}$ a $31\frac{1}{2}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet $65\frac{1}{2}$ a 66 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Ved Hoffet i Wien brændes i denne Tid dagligen 130 Centner Vox (som beregnet til 8 Rbmk. Pundet udgjør over 17,000 Rbdl.). Ved Redouten sammesteds blev der drukken 160 Eimer Punsch.

Den berømte Vendéeske Heltinde, Langewin, blev nylig forestillet Ludvig XVIII, som hun overrakte sit nylig trykte Levnetsløb. Bogen indeholder mange mærkværdige Træk. Hun kjæmpede snart til Hest, snart til Fods, med Pistoler og Sabel, var bestandig ved Forposterne, afgjorde ofte allene Kampen, og aflagde i de 6 Aar, den skrækkelige Krig i Vendée varede, de største Prøver paa det meest uforfærdede Mod.

I Frankrig falde Nationalgodserne overordentlig i Prisen; næsten ingen vil kjøbe dem.

Den 16de f. M. ankom til Falmouth et Skib, ladet med Farvetræ, fra St. Domingo, førende Pethions Flag. Flere Skibe fra den africanske Colonie Sierra Leona, bemandede med sorte Matroser og tilhørende sorte Kjøbmænd, ere ankomne did.

I Kornsække, som afgik fra Frankrig til Engelland, ere hidtil ogsaa mange Penge sendte did.

Det Mindesmærke, som Staden Calais lader oprette i Anledning af Ludvig XVIII Tilbagekomst, er en Marmorstøtte af dorisk Orden, 50 Fod høi, ovenpaa hvilken der findes en Kugle med en Lilie.

Efter to polske fra Øen Elba den 11 Sept. afreiste Officierers Udsagn, nyder Napoleon den bedste Sundhed. D. 1 Sept. holdt han, efter at have modtaget Depecher, inde med Bygningen af det ny Slot, som han hidtil var ivrig syssel sat med. Man formoder, at han vil blive ført til Engelland. En Mængde Engellændere reise i denne Tid til Elba, for at see ham, men de behandle ham iøvrigt med største Høflighed og Agtelse.

Man forsikkrer, at man fra Napoleons Bogtrykkerie kan vente et Skrift, hvorved adskillige Personer compromitteres; nogle paastaae endog, at det første Bind af hans Memoirer allerede er under Pressen.

Efter en Kongl. fransk Forordning kunne alle Medlemmer af Æreslegionen, naar de eie faste Eiendomme til en Værdie af 3000 Frank., ansøge hos Kantsleren om den personlige Titel af en Ridder og et Vaaben. Naar Faderen, Sønnen og Sønnesønnen har været Medlem af Æreslegionen, saa er den sidste adelig, og fra ham af er Adelen arvelig i hans Familie. — Kong Ludvig har ophøiet den under Buonapartes Regjering henrettede Georges Cadoudals Fader i Adelstand. — D. 15 Oct. skulde i Slotscapellet holdes Sjelemesse for Marie Antonette i den Kgl. Families Overværelse.

Wien, d. 13 Oct. Efter Forlydende har den franske Befuldmægtigede, Fyrst Talleyrand, overrakt et Skrift, hvori han erklærer sig mod alle Forstørrelser, man synes at tiltænke adskillige Magter. Frankrig, anfører han, har, for ikke at hindre Fredens Gjenoprettelse, ladet sine Grændser sætte saaledes tilbage som de vare 1792; skal Frankrig altsaa ikke see sig truet af overmægtige Naboer, saa maatte ogsaa disses Grændser paa samme Fod, som de vare hiint Aar, antages som Grundvold ved Underhandlingerne. Frankrig vilde vel i intet Tilfælde i Gjerning modsætte sig saadanne Forstørrelser; det vilde aldeles ikke gjøre noget Skridt til Fredens Forstyrrelse; men det vilde være nødsaget til, at nægte at erkjende enhver udvidende Besiddelsesstand af sine Nabostater. Tillige, hedder det, erklærer han sig mod de blot mundtlige Forhandlinger ved disse saa vigtige Forretninger, og paastaaer, at alle Meddelelser skulle skee skriftligen.

At Sachsen vil blive udeelt og komme heel og holden til Preussen er nu ikke mere underkastet nogen Tvivl. Ogsaa et Stykke af Polen vil igjen blive Preussisk, nemlig den hele Deel, der paa hiin Side udfordres til at udfylde de preussiske Stater. Med Frankrig finde endnu Discussioner Sted, af hvilken Aarsag Nogle holde det for nødvendigt, at overgive Fæstningen Maynz til de preussiske Tropper. — De italienske Anliggender anseer man endnu for meget indviklede.

Italien, d. 6 October. Her troer man, at Østerrige vil afstaae det hele imellem Mincio og Po liggende Land til Storhertugen af Toscana, der vil antage Navn af Konge af Lombardiet. — Syditaliens Anliggender skulle nu være bragte i Rigtighed og de Forandringer, som der skulle foretages, ville uden Hindringer finde Sted.

Hannover, d. 20 Oct. Det hedder, at vort Churfyrstendømme skal ophøies til et Kongerige, at Hertugen af Cambridge skal krones til Konge, og vort Land forøges med nye Provindser.

Madrid, den 24de September. General Villa Vicencio, som nylig i Cadix udstædte den heftige Proclamation, har mistet sin Post sammesteds, og er af Kongen kaldet til Madrid for at aflægge Regnskab for sine Handlinger. Cadix's Gouvernement er forenet med Andalusien, og overdraget til Generalcapitainen i Provindsen del Adesbal (O'donnel). — Den 28de September. Urolighederne i Navarra og Catalonien opvække mange Bekymringer. Vicekongen, Grev Expeleta har faaet Ordre at lade alle Tropperne i Navarra marschere imod Mina og hans Tilhængere. Ryget om Carl den 4des nærforestaaende Ankomst fornyer sig. — General Mina har udstædt en Erklæring, hvori der forekommer Følgende: "Spanien har i Nationernes Kamp været et Mønster for hele Europa; dets kjække Indvaanere have med vedholdende Hæder kjæmpet mod Fremmed Aag; de attraaede en fornuftig Frihed og en forbedret Tilstand. Hvad have de nu for deres Anstrængelser? Har man kjæmpet for at Munke skulle udbrede deres Herredømme mere end nogensinde før, for at man skulde gaae tilbage istedetfor frem?" &c. — Til Cadix er en Fregat ankommen fra Havanna med $4\frac{1}{2}$ Million Piastre.

Pampelona, den 28de September. Det stadfæster sig at Borgerkrigen tildeels er udbrudt i Spanien. Vi svæve her i største Frygt. General Mina, som staaer i Spidsen for Insurgenterne, vilde med fire Bataillonner overrumple denne Stad, hvori han har Tilhængere; men Anslaget lykkedes ikke, og nogle Personer af hans Generalstab bleve dræbte eller saarede. Han skal nu have trukket sig til Puente de Reina. Vore Stadsporte ere lukkede. Ikkuns de Poster afgaae der ledsages af Hestfolk.

New York, den 13de Septbr. Alle Haandteringer hvile. Alt er under Vaaben. De Fordele, som vore Tropper have tilfægtet sig paa Søen Champlain, ved Platsburg &c. have paa ny oplivet vore Troppers Mod, og som man forsikkrer, vil Præsidentens Tale ved Congressens Aabning blive meget krigersk.

Mayn, d. 17de October. Greven af Gottorp er igjennem Mailand reist til Genf. — Den 8de dennes er Joseph Bonaparte ankommen med Følge til Freyburg. — Offentlige Blade sige, at Erkehertug Carl, Storfyrst Constantin, og Prinds August Ferdinand af Preussen ere bestemte til Vicekonger.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 88.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 1 November 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Tractaten indeholdt endnu desuden 14 Separatartikler, hvori, foruden de egentlige Bestemmelser angaaende de Troppeantal, hver Magt skulde stille, ogsaa fastsattes, at efter Krigens Ende Erobringerne skulde deles, og ved en Almeen Congres Folkerettens Hovedgrundsætninger gives et fastere Grundlag end det hidtil værende, og et Føderativsystem tilveibringes, der, beregnet efter de forskjellige europæiske Staters Beliggenhed, skal tjene til Betryggelse for hine Grundsætningers Efterlevelse. Mod de Magter, der ved Forbindelse med Frankrig vilde lægge Hindringer i Veien for de Forbundnes Planer, skulde de gjøre fælles Sag, og, for kraftigen at understøtte deres Fredsforslag til "Buonaparte", skulde Østerrige indbydes til at fuldstændiggjøre sin Hær, sammentrække den nær de franske Grændser, imod at det fik 1 Mill. Pund Sterling af Engelland, naar det strax ved Underhandlingernes uheldige Udfald aabnede Feldttoget. Ogsaa indbefattede hine 14 Artikler endnu 5, som holdtes hemmelige, men hvis Indhold, efter hvad Moniteuren siden aabenbarede, var: at Belgien skulde forenes med Holland, Huset Oranien igjen indsættes i Statholderskabet; Fæstningerne ved Maas tjene til Sikkerhedspladse og modtage østerrigsk-russisk Besætning; Savoyen og Grevskabet Nizza forenes med Piemont, og Lyon lægges under Kongen af Sardinien. — Uagtet Østerrige ikke udtrykkelig nævntes i Concerttractaten som nogen Medallieret, viste dog de Troppebevægelser, som, under alle Slags Forevendinger, fandt Sted i dette Rige, at der allerede, da den sluttedes, var gjort Aftaler med Keiser Frantz. Medens de russiske Tropper nærmede sig Gallizien, de paa Corfu værende formeredes, og en Flaade med 44 Førselsskibe, som havde 5000 Mand ombord, seilede fra Engelland, efter Bestemmelse, til Middelhavet, sendtes østerrigske Tropper til Italien, bebudedes 4 Lystleire i Østerrige, og gaves Regimenterne i Gallizien Befaling at holde sig marschfærdige.

Under alle disse Tilberedelser til at angribe Frankrig med forenede Kræfter, blev Novosilzof afsendt fra Petersborg til Paris, for, som det hedte i engelske Ministerialblade, at gjøre visse Fredsforslag, man var kommen overens om, og som omfattede hele Europas almindelige Tarv. Men Begivenhederne i Italien, som netop paa den Tid indtraf, havde uden Tvivl givet hans Sendelse en anden Vending. Novosilzof tilbagegav, ved sin Ankomst til Berlin, den 21 Juni, efter Keiser Alexanders Befaling, Ministeren Hardenberg de franske Passe, som han igjennem den preussiske Regjering havde faaet, og overrakte tillige en Note, som Hardenberg Dagen derpaa tilstillede den franske Gesandt i Berlin, Laforest.

Frankrig viste imidlertid i alle sine Handlinger, at det, i det mindste indtil videre, ønskede at Rusland maatte blive neutral. Derom vidnede

den Beredvillighed, hvormed man meddeelte Novosilzof franske Passe, og Moniteurens Forsikkringer d. 1 Juni, at Keiser Alexander vilde være neutral, og at Engelland havde opdigtet, at det havde sluttet en Offensiv- og Defensiv-Tractat med Rusland, og saa meget andet, som tilfulde røbede, at Frankrig, saalænge som mueligt, vilde holde, om just ikke paa Ruslands Venskab, som det nu eengang ikke kunde gjøre mere Regning paa, saa dog paa dets Neutralitet. Men allerede den 24 Juli, da Novosilzof befandt sig i Berlin, forandrede Moniteuren Tonen. Den forsikkrede, "at allerede den Omstændighed, at Novosilzofs Sendelse bebudedes i hele Europa adskillige Maaneder i Forveien, maatte gjøre den uvirksom, thi, han blev i Begyndelsen mere beskreven som en Overbringer af Befalinger end en Underhandler; man sagde fremdeles, at han skulde underhandle med Keiseren selv. Den, som udspredte saa urimelige Rygter, vidste saare vel, at enhver Anmasselse, der tilsidesætter den Agtelse, man skylder en stor Magt, netop derved vilde tilintetgjøre en Sendelse, hvis Formaal i sig selv ikke var ret klart." I Begyndelsen af August læste man i de fleste Pariser Blade en intet mindre end fredelig Artikel, hvori det blandt andet hedte: "hvad vil Rusland? Hvilken Indflydelse fordrer dette halveuropæiske, halvasiatiske, halvpolitiserede og halvbarbariske Rige paa Middelpunkten af Europa? Dersom det vil paatage sig Mæglingen mellem Rusland og Frankrig, saa bør det indskrænke sig til den egentlige Stridspunkt o. s. v." I en Note, som Novosilzof havde overgivet Hardenberg, klagedes især over Brudet af de høitideligste Tractater ved den Liguriske Republiks Indlemmelse i Frankrig. Denne Republiks Uafhængighed var rigtig nok garanteret af Østerrige i Luneviller-Freden, og efter en hemmelig Overenskomst mellem Frankrig og Rusland (d. 11 Oct. 1801), lovede disse Magter, tilfælles at ordne de italienske Anliggender og give Kongen af Sardinien en Skadesløsholdelse. "Man kunde umueligen troe, hedte det i Novosilzofs Note, at Buonaparte for Alvor vilde handle overeenstemmende med sine Fredsforsikkringer, thi han fremskyndte i den Tid, der maatte forløbe imellem Passernes Udfærdigelse og Gesandtens Ankomst til Paris, Forholdsregler, der maatte tilintetgjøre Fredens Grundstof."

Netop paa den Tid Novosilzof ankom til Berlin, aabnedes (d. 19 Juni) det engelske Parlament ved et Kongeligt Budskab, hvori det hedte, "at Communicationerne mellem Engelland og nogle Fastlandsmagter vel vedvarede, men at de endnu ikke vare komne til den Punct, at man kunde meddele Huset Resultaterne, eller kunde indlade sig med Frankrig i videre Forklaringer." Vistnok kunde man her spørge: hvorfor reiste Novosilzof da til Paris? Sagen var, at Concerttractaten allerede var sluttet tre Maaneder i Forveien (d. 11 April), og at Novosilzofs Sendelse i det Høieste kun kunde have til Hensigt, at gjøre Frankrig det i hiin Tractat omtalte Fredstilbud. Men naar man ikke kunde troe, at Buonaparte vilde handle overeenstemmende med sine fredelige Forsikkringer, efterdi han netop i den Tid, der maatte forløbe mellem Passernes Udfærdigelse og Gesandtens Ankomst til Paris, fremskyndte Forholdsregler, der tilintetgjorde Fredens Grundstof, saa maa man ikke glemme, at Napoleon umuelig kunde være aldeles uvidende om hvad der tre Maaneder i Forveien, skjøndt hemmeligen, var besluttet mellem Rusland og Engelland, og at man altsaa neppe kunde fortænke ham, om han ved Novosilzofs Sendelse ikke lod sig forstyrre i sine Planer. Vel er det sandt, at han, som vi allerede eengang have anmærket, ved at paasætte sig den italienske Krone, netop i dette Øieblik, kastede nyt Tønder i den ulmende Ild, og at han, hvis det virkelig havde været hans Alvor, at beholde Fred, havde afholdt sig fra dette Skridt; men forudsat, at han, efter sine Grundsætninger, ikke kunde slutte Fred med Engelland paa de Vilkaar, det forlangte, og at Italiens Kongekrone var ham nødvendig for at bibringe denne Hovedfiende et følt ligt Stød, hvo vilde da paastaae af ham, at han skulde opsætte Italiens Indlemmelse i Frankrig indtil den ny Coalition, Engellænderne arbeidede paa at danne, ganske havde udviklet og vist sig i hele sin frygtelige Kraft? Hvo indestod ham for, at han, efter det ny Feldttog, kunde foretage sig hvad han nu, under endnu ikke udbrudte Fiendtligheder saae sig istand til at foretage? Indrømmer man, at det var politisk rigtigt, at han gjorde sig til Konge af Italien, for desto kraftigere at kunne virke mod sin Hovedfiende: Engelland, saa maa man

ogsaa tilstaae, at det var rigtigst, at han gjorde det ligesaa godt først som sidst. At det vilde lægge store Hindringer i Veien for Freden, var at forudsee, men naar denne enten aldeles ikke laae i Napoleons Plan, eller den, efter de Fordringer, der gjordes, og efter de Grundsætninger, han havde, var meget langt borte, saa kan det aldrig nægtes, at han, ved saaledes at forøge sin Stridskraft og Indflydelse, gjorde det saa meget sandsynligere, at det ny Feldttog vilde lykkes ham. Muligen havde det faldet ganske anderledes ud, om han ikke paa denne Maade havde sikkret sig Italiens Besiddelse. Man kunde maaskee kalde denne Tilstelse en machiavelsk Streg, men upolitisk var den under disse Omstændigheder neppe.

Allerede adskillige Uger førend Novosilzofs Hjemreise til Petersborg, havde Østerrige antaget en mindre fredlovende Tone. Da den franske Gesandt, Rochefoucauld, i Wien den 1 Juli tilkjendegav med fransk Finhed Opløsningen af de til Troppernes Øvelse sammentrukne Leire i Italien, og Napoleons Haab om, at den tydske Keiser vilde give lige Beviser paa fredeligt Sindelav, svarede Østerrige: at det havde rustet, fordi de franske Hære formeredes i Italien, og at Keiseren havde fast besluttet, at antage et saadant System, som hans Staters Sikkerhed krævede. Østerriges Rustninger skete indenfor dets egne Grændser, Napoleon samlede derimod Tropper i Lande, som ikke tilhørte ham. — Man viste ogsaa i Gjerningen, at den fattede Beslutning var alvorlig meent. Ved Etsch blev trukken en Cordon; til Venedig strømmede Tropper, og hver Forberedelse til Krig gjordes.

I en Note fra den franske Minister for de udenlandske Anliggender af den 24 Juli, gjordes til Østerrige adskillige Spørgsmaale angaaende den ved Etsch trukne Cordon, østerrigske Troppers Marsch til Venedig og de andre Tilberedelser til Krig, der fandt Sted, "medens den franske Keiser lod rolig hengaae alt hvad Østerrige, tvertimod Forbundets Aand og Bogstaver, havde foretaget. Skulde det wienske Hof ikke have Forsæt for eller forsætlig foragte de gjensidige Hensyn, som Statsretten i Europa sætter Hofferne som Skranker, og paastaaer, at beholde en Cordon, saa vil Keiseren trække en Modcordon ved Etsch og lukke sine

italienske Stater for de Varer, der gaae over Triest og Venedig. Hs. Majestæt vil beholde Fred med Keiseren af Tydskland og Østerrige, men en oprigtig, klar og fuldstændig Fred, en Fred, der ikke ved Troppebevægelser, Anlægget af fiendtlige Leire, Fornærmelser mod Undersaatterne, Handelens Standsning bliver tusind Gange værre end Krigen; en saadan Fred, at Keiseren ikke, medens hans Magt er paa Oceanet, nødsages til, ved at betragte de østerrigske Rustninger, at troe Engellændernes Paastand, at Østerrige har indladt sig med dem i et Forbund". (Fortsættes.)

Lapserier paa Hoftheatret.

(Indsendt.)

Der bliver skrevet i denne Tid saameget om Lapse og Lapsestreger, og dog har ingen endnu omtalt de, som have Sted ved den dramatiske Skoles Forestillinger paa Hoftheatret. Tilstrækkelige Prøver herpaa gav Hr. Jansens 3die Debut d. 23 Oct. Jeg vil forbigaae endeel af disse Lapsetræk og blot udhæve et som det meest i Øien eller maaskee rettere i Ørenfaldende. Der havde nemlig paa Parterret samlet sig en heel Klynge af vore Modens Hanekyllinger med og uden Briller, som diverterede sig i Mellemrummet mellem det første Stykke og Fruentimmerhaderen ved at trampe efter Takten af Musikken. Uagtet der hyssedes fra alle Kanter, lode Smaaherrerne sig ikke forstyrre, men bleve ved, indtil henimod Begyndelsen af det sidste Stykke. Anmelderen lagde Mærke til en ganske ung Person, som kom ind i det Øieblik, Musikken hørte op og Allarmen derved sagtnedes; han sluttede sig til Klyngen og fortrød høilig ikke at have været med; men lovede at gjøre fyldest derfor ved næste forekommende Lejlighed. Strax derefter begyndte man at trampe, da Dækket ikke vilde gaae op, og Personen trampede nu med begge Fødder af Livsens Kræfter, indtil en sat Mand, der stod ved Siden af ham og længe havde havt ham og den hele Sværm i Kikkerten, tog ham i Armen og spurgte om han ikke skammede sig ved saadanne Drengestreger; hvilket Spørgsmaal gjorde, at han for en Tid forblev ganske taus og rolig Tilskuer. Det

var ikke første Gang at saadan Uskik fandt Sted paa Hoftheatret, og Anmelderen har blot troet herved at burde advare Vedkommende, da det let kunde hænde sig, at disse Rolighedsforstyrrere en anden Gang ville blive kastede paa Døren efter Fortjeneste.

Svar paa Spørgsmaalet betræffende Oxekjøds-Priserne i Kjøbenhavn.

(Indsendt fra Landet.)

Uagtet jeg hverken har Studie eller Slagterie og ei Heller gjør pritinsioner paa at være Skribent, saa anseer jeg mig dog Pligtig at fremsætte mine uforgrivelige tanker til nøjere Eftertanke af kyndige i Henseende til det i Adresseaviserne Opgivne Spørsmaal betreffende hvad et pund Orekjød bør Koste i Kjøbenhavn, naar det Koster 10⅔ Rbß. i Lolland?:

Den gode Mann, som har Opgivet dette Spørsmaal, har uden Tvil Ikke absolveret, at Enhver mand maa Inrette Nærring efter Tæring, og at der Er stor forskjel paa at leve i Lolland og at leve i Kjøbenhavn. Eftersom jeg er Selv en Lolliker, og har drevet Studeprangeriet sammesteds i ti Aar, saa ved jeg Bæst hvad det har at Betyde at leve i Kjøbenhavn fremfor at leve i Lolland. I Kjøbenhavn har man komedier, hvortil en Ballet koster 4 Rbdlr. hos Ballet-Prangerne eller Ballet-Commissærerne; det har man ikke i Lolland. I Kjøbenhavn maa Min kone, naar hun skal være Andre folk lig, have et Skal, som Koster 100 Rbdlr. og derover; i Lolland kan Hun kommet i det største og brouillanteste Selskab, uden at have Andet end et Silketørklæde paa, der i det høieste koster 10 Rbdlr. I Kjøbenhavn kan jeg og min Lige ikke være bekendt at køre uden i en holsteensk Vogn med lakerete Sæder; i Lolland kan de rigeste Herremænn Køre paa en Arbeidsvogn. I Kjøbenhavn maa jeg Boe i Værelser, som koster 400 Rbdlr. S. V. i Leie om Aaret; i Lolland kan jeg Boe for 100 Rbdlr. N. V., uden at Min Hunsør lider noget derunder. I Kjøbenhavn maa mine Pigebørn

lære fransk og Brudering og Tamburering og Fjottepianne; i Lolland behøver de ikke at lære andet end at koge, bage, sye og strikke. Det er altsaa aldeles ikke saa forunderligt, at man i Lolland kan sælge for 10⅔ Rbß. hvad der i det dyre og kostbare Kjøbenhavn koster 34 Rbß.

Jochum Jensen,
Studehanler.

Misund dem ikke.

Stor og herlig er din Pragt at skue,
brave Sveitsers gamle Klippeland!
Alpers Sne i Morgenrødens Lue,
tusind Blomster smaa paa Sneens Rand;
Himmelsynet paa Faredos *) Tinde;
Edens Pragt, hvor Lemans Bølger rinde.

Trindt om Granadas viinkrandste Høje
boltrer Zephyr sig i Agrens Guld;
Myrther dufte; gyldne Frugter bøje
Træets Top til blomsterklædte Muld;
til Hyrdinders Dands i grønne Enge
toner Trobadorens kjælne Strenge.

Oldtids Genius sorgmodig svæver
over gamle Romas faldne Magt;
majestætiskt dog af Gruset hæver
mangt et Vidne sig om Oldtids Pragt;
som Ruiner af en Himmel skuer
jeg, o Oldtid! dine Spor og gruer.

Elskte Fædreland! om dine Sletter,
Fredens, Glædens, Nøisomhedens Hjem,
værner ei en Kreds af hvide Jetter,
ingen Alpeblomst omdufter dem;
men ei heller seer du Hjord og Hyrde
synke under Snelavinens Byrde.

*) Et Bjerg nær Chiavenna, fra hvis Top man har en fortræffelig Udsigt over Dalen St. Giacomo og Comosøen.

Druen blaaner ei paa dine Høje;
Kilden væder dine Sønners Mund;
Guldorangens søde Frugter bøie
ingen Green til Danmarks kolde Grund;
men ei heller seer du Pesten grine
mellem dine Børn, med gusten Mine.

Ei formaaer du for nysgiene Blikke
at fremstille Kunstens høje Aand;
Hellas Mindesmærker har du ikke,
ingen Amor af Canovas Haand;
men ei heller hine Jordens Kvaler,
Pest, Sirocco, Gift og ——

Hvad et nøisomt Hjerte tør begjære
gav Naturen dig, mit Fædreland!
rige Frugter dine Agre bære,
Fisken leger om din grønne Strand;
Hyrden synger tryg, i Bøgens Skygge,
Fredens Held og Dannerrigets Lykke.

Retfærd boer i Nordens Egeskove,
og i Retfærds Skygge Lykken boer;
vise Fyrster tolke vise Love;
Fædreland! din Herlighed er stor;
Derfor, naar du vender dine Blikke
hen mod Syden, da misund dem ikke!

Schaldemose.

Indenlandske Efterretninger.

I Anledning af Hds. Majest. Dronningens Fødselsdag opføres i Løverdags paa det Kongelige Theater Fanchon, Syngestykke i 3 Acter, efter Bouilly og Kotzebue til Musik af Himmel. Musiken er ikke himmelsk og Texten temmelig jordisk.

Paa Børsen er man i denne Tid ivrig sysselsat med at nedrive og omflytte Boogladerne, for, som forhen anført, at indrette en Auctionssahl, hvortil Skillerummene, Pillerne ꝛc. allerede i adskillige Aar have ligget færdige. Man seer her, hvad man desværre saa længe har seet i det virkelige Liv, Muserne gjøre Plads, ja endog flygte, for Mercurius.

Americanske Producter begynde nu igjen at falde i Prisen.

I Hempels fyenske Avis læses følgende Middel imod Insekter i Korn: 1) Man udbreder Lagener over Kornet, lader dem ligge Natten over. Insekterne, som sætte sig paa Lagenerne, afrystes for Hønsene, som æde dem. Dette gjentages saa længe der er Insekter i Kornet. 2) Man kan og nedgrave nogle Bouteiller til Enden af Halsen i Kornet. Insekterne samle sig deri.

Fra den 15de Octbr. Kl. 4 om Eftermiddagen indtil den 22de October Kl. 4 om Eftermiddagen, ere 116 Skibe clarerede gjennem Øresunds Toldkammer, deraf 4 til indenrigske Steder.

(Hand. Tid.)

Mariboe, d. 27de October. Til Markedet her i Mariboe den 25de dennes strømmede en heel Hærskares Mangfoldighed af Sælgere og Kjøbere. I det Hele herskede der Liv og Virksomhed i Handelen; men paa Skillemynt var der i Almindelighed megen Trang. Alt var meget dyrt. Iblandt meget andet blev en Hoppe solgt for 1 Tde. Hvede, 2 Tdr. Byg, 1 Gaas, 1 Griis paa 10 Pund og 16 Rbdlr. 4 Mk. N. V. — De lollandske Veie begynde nu hist og her at antage deres gamle Skikkelse, til liden Fryd og Gammen for de Reisende. (Mariboe Av.)

Kjøbenhavns Børs den 1ste November.

Cours. Hamb. 2 M. 525, *a vista* $531\frac{2}{3}$. Amsterdam 2 M. $493\frac{1}{3}$. London 2 M. $20\frac{1}{3}$ Rbd. Spec. 530. — Species solgtes til $31\frac{3}{4}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet $65\frac{1}{2}$ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

I London indtraf den 13de October, om Aftenen mellem Klokken 5 og 6, følgende, hidtil ikke oplevede Tilfælde. I det Hr. Meux tilhørende, og i Gaden St. Giles liggende Bryggerie, der er omgivet af smaa Huse, hvilke beboes af fattige Folk, sprang med en frygtelig Allarm et

Fort til Porterøllets Gjæring bestemt Fad, der indeholdt ikke mindre end 6000 Tønder. Øllet styrtede med ubeskrivelig Heftighed imod de omliggende Huse; Væggene bleve gjennembrudte, Bygningerne styrtede sammen, og adskillige Mennesker fandt deres Død enten under Ruinerne eller i det indstyrtende Øl. Man er endnu beskjeftiget med at rydde Pladserne, og at tømme Kjelderne. I en Stue befandt sig fire Mennesker, hvilke, da de nedfaldende Vægge itusloge Gulvet, nedstyrtede i Kjelderen, hvor de druknede. I et andet Værelse blev en Familie, som just drak Thee, skyllet ud paa Gaden. En Moder, som bevogtede sit døde Barn, blev tilligemed et endnu levende, begravet under Ruinerne. Man regner, at 15 Personer ere omkomne ved denne ulykkelige Hændelse. Fadet, som er sprungen, og har anrettet saa megen Ulykke, skal, efter vore Blades Angivelse, have gaaet igjennem tre til fire Etager.

I Spidsen for den spanske periodiske Litteratur staaer i denne Tid en Pater Castro, Udgiver af Journalen Atalaya og Medlem af den hellige Hieronymus's Orden. Hans Medkjæmper er en anden Munk, Ostolazza, som til Belønning for sine Prækener er bleven Biskop. I hans sidste Præken skildrer han Fyrsten af Benevents og hans Gemalindes Privatliv; det er udpyntet med de forargeligste Anecdoter, og allerede i Aug. havde den oplevet det 6te Oplag. Man beskylder Ostolozza for at have saa aldeles tømt sit Kloster i America, at han kunde bringe 40,000 Piastre til Madrid, men hvor han imidlertid maatte rykke ud med det halve af denne Sum, da hans Ordensbrødre sagsøgte ham. — Trøstende for Menneskeheden er det at Inqvisitionen har fundet Modstand selv i den catholske Christenheds berømteste Pillegrimssted, St. Jago de Compostella. Men dog synes Munkeaand at have megen Indflydelse i Spanien. Nylig rede Munke omkring paa Muulæsle i Valencia med Korset i venstre og Kaarden i højre Haand, raabende: Herren være lovet! Ned med de Liberale!

Man troer nu med Vished, at det paa Fredscongressen vil blive afgjort, hvor Napoleon i Fremtiden skal have sit Opholdsted, og man formoder,

at dette er blevet udvirket ved Hertugen af Berry, hvis Reise til Engelland skete i denne Hensigt. Blandt de Steder, der nævnes som hans tilkommende Opholdsted, er Øen St. Lucie.

Den nuværende Konge af Sachsen, Friderich August, er født d. 23 Dec. 1750. Han tiltraadte Regjeringen 1768, udnævntes til Konge 11te Dec. 1806 og til Hertug af Warschau 9 Juli 1807. Hans Gemalinde er en Prindsesse af Zweybrücken. Han har kun eet Barn, nemlig en Kronprindsesse, født 1782.

Marchal de Camp Sgrrasin, der undgik Napoleons Arrestbefaling ved at forlade sin Post og gaae til Engelland, har overrakt Ludvig XVIII en af ham forfattet Historie om Krigen i Spanien og Portugal.

De forenede americanske Staters Befolkning var 1805 5 Mill. 306,666, og 1812 7 Mill. 239,903.

Den Boghandler-Deputation, der er sendt til Congressen i Wien, for at udvirke et Forbud mod Bøgers Eftertryk, gjør sig gode Forhaabninger. Metternich understøtter deres Ansøgning.

Den tyrkiske Regjering vil nu, for at holde Skridt med christelige europæiske Magter, sætte sine Tropper paa samme Fod, som de, uagtet dette ved et foregaaende Forsøg foranledigede en Opstand.

I Frankrig oprettes i hvert Departemant et geistligt Seminarium, for derfra at besætte de i Fremtiden ledigblivende Præstekald.

Den nylig omtalte Heltinde Langewin, der udmærkede sig i Vendee, er født af fattige Forældre. Hun havde seet sin Fader døe lige for sine Øjne, og 42 af hendes Familie omkom i Revolutionen. Dette bestemte hende til selv at deeltage i Krigen. I de 6 Aar hun tjente, var hun med i 200 Fægtninger. Hendes Oncle befandt sig i Spidsen for et Compagnie Republicanere. I sit Raserie skjar hun Halsen af ham. Royalisterne kaldte man i Vendée de Blaae. 4 saadanne Blaae dræbte hun med egen Haand ved St. Lambert. Een af disse havde baaret et Barn paa 6 Aar og 2 Kyllinger omkring paa et Spyd. I Fægtningen ved Ponts de Cé huggede hun som Cavallerist saa rasende ind, at hun dræbte 21 Fiender. Snart derefter befriede hun 50 Geistlige og en anden

Gang 800, der skulde myrdes. Paa hendes Hoved var der sat 40,000 Fr. Siden blev hun arresteret, formedelst en Forbrydelse, for hvilken hun kun kunde retfærdiggjøre sig ved at aabenbare sit Kjøn; hun sad imidlertid 5 Aar i Fængsel, og kom først ved Kongens Tronbestigelse paa fri Fod igjen. Hertugen af Berry har skjænket hende Lilie-Decorationen.

I Rom blev nylig døbt en Tyrk fra Egnen af Tunis.

Da den souveraine Fyrste af Oranien d. 10 befandt sig i Grøningen, hvor Universitetets Jubilæum høitideligholdtes, var blandt andre Festligheder en Maskerade, som Boghandlerne og Bogtrykkerne foranstaltede. 8 unge hvidklædte med Orangebaand og Blomsterkrandse prydede Piger bare paa en zirlig Bærebør en prægtig indbunden Foliobibel, skreven 1291. Bag dem fulgte to store Slæder, paa hvilke en i Gang værende Presse og et Bogbinderie fandtes. De Sange, som af 11 derved værende Arbeidere bleve trykte og heftede, uddeeltes, og Fyrsten modtog den smukke Bibel som et Mindetegn.

I Breslau er død en 82aarig Graver, der i den Tid han beklædte denne Post, havde jordet 30,000 Lig, og stedse nød den bedste Sundhed, uagtet der i Syvaarskrigen døde saa mange Mennesker af smitsomme Sygdomme.

Storbrittaniens Financer, Indtægter, Udgivter, Statsgjeld og Søemagt er af følgende Beskaffenhed: Af Afgivter og Laan blev 1813 oppebaaren: 110,028,971 Pd. St. Udgivterne for Marinen 1813 vare: 21,996,624 Pd. St. Udgivterne til Landarmeen med Indbegreb af Subsidierne, udgjorde i Aar 40,763,936 Pd. St. Til Irlands Armee 3,250,000 Pd. St. Til Artilleriet 3,500,000 Pd. St. Den offentlige Statsgjeld beløb sig i Februar dette Aar til 814,867,527 Pd. St. Af Banknoter vare i Juli s. A. i Omløb 29,532,900 Pd. St. Den brittiske Sømagt bestaaer nu af 1044 Krigsskibe. Til dens Bemanding behøves 100,000 Matroser og 32,668 Søesoldater.

Til det faste Land og Colonierne afgaae fra Engelland følgende Paquetbaade: til Calais, Holland, Hamborg ɛc., 4 Gange ugentligen; til Bremen hver Tirsdag og Fredag; til Spanien og Portugal hver Fredag; til Maltha og Gibraltar hver tredie Fredag om Maaneden; til Canada, de nordamericanske Colonier og Jamaica hver første Onsdag af Maaneden, til Lewardsøerne hver tredie Onsdag; til Surinam og Demarara hver anden Onsdag; til Madera og Brasilien hver første Tirsdag af Maaneden. Der skal ogsaa oprettes en Paquetbaads Gang til St. Helena, hvorfra den skal gaae til Godthaab og derfra til Ostindien.

Wiens Mærkværdigheder ere i denne Tid blevne en Gjenstand for den offentlige Opmærksomhed. Følgende deraf fortjener især at nævnes: St. Stephanskirken med sit prægtige Taarn. Grundstenen dertil lagde den første østerrigske Hertug, Henrik Jasomirgott 1144, afbrændte siden to Gange og blev igjen opbygt efter den sidste Brand 1265. I de følgende Aarhundreder blev den stedse mere udvidet og forskjønnet. Den er 342 Fod lang, 222 Fod bred og 79 Fod høi. Det overordentlige Kirketaarn er 434 Fod høi, og man gaaer op ad 700 Trappetrin. Den store Klokke af 367 Centners Vægt er støbt af de 1711 erobrede tyrkiske Canoner. Udsigten fra dette Taarn er ganske fortreffelig. I denne Kirke ere de Keis. Begravelser. Naar man stiger ned i Hvelvingen kommer man til en lys Plads, hvor en Sarkophag staaer med Maria Theresias og Franz den 1stes Brystbillede. I dette Capel har denne Keiserinde efter hendes Gemals Død, paa sine Knæ holdt i en Række af 13 Aar hver Fredag Bøn, ved Foden af Sarkophagen.

I Journal de Paris læses et Udtog af Negerriget Haity's Kgl. Almanak. Den Kgl. Familie bestaaer efter samme af H. M. Kong Heinrich af Hayti, Dronning Marie Louise, hans Gemalinde, med hvilken han har avlet 4 Børn, to Sønner og to Døttre; Kronprindsen hedder Jacob. Kongen har indført en Arveadel og en Kongel. og Militairorden. Da han tilkjendegav Paven sin Tronbestigelse, ansøgte han hos ham om Buller til at oprette et Erkebispedømme og adskillige Bispedømmer.

Kotzebues Forslag, at gjenreise Granitstøtten ved Reichenbach til Minde om Leipzigerslaget, har fundet meget Bifald paa Congressen.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Holland, d. 22 Oct. Efter Breve fra Gent havdes der det Rygte, at de nylig ankomne Depecher fra den brittiske Regjering indeholde en Modification i de Fordringer, der tidligere gjordes af den i Henseende til Americanerne, og at man desaarsag formoder, at Underhandlingerne ville tage en gunstigere Vending. Fremdeles hedder det, at Keiseren af Rusland formelig har tilkjendegivet de americanske Befuldmægtigede, at han ingenlunde vil paa Congressen blande sig i Stridighederne mellem Storbritannien og de forenede Stater.

Wien, d. 19 Oct. I Følge en med en anden Magt truffen Overenskomst vil, efter Forlydende, endnu et Hertugdømme blive afstaaet til Preussen. — Frankrig og Rusland vil paa Congressen fastsætte, at for Fremtiden ingen neutral Handel skal lide noget Skaar i Krigstider, og at ingen Krig skal kunne begyndes uden foregaaende Krigserklæring. Ligeledes skal der være gjort Forslag til, at alle europæiske Magter ved et Forbund skulle formindske deres Hære til det Halve. — Mod Enden af Oct. skulde Erkehertug Carls Formæling med Storfyrstinde Catharine fuldbyrdes. Der tales ogsaa om andre Formælinger, især mellem en preussisk Prinds og en østerrigsk Prindsesse. — Hannovers Minister ved Congressen, Grev v. Münster, har officiel bekjendtgjort, at Hannover er bleven ophøiet til et Kongerige.

En svensk Courcer har bragt General Benningsen den Efterretning, at de norske Anliggender kunne ansees for saa godt som tilendebragte; der er i den Anledning strax bleven afsendt en Courcer til Wien, og russiske Tropper føie Anstalter til at forlade Elbegnen.

Det hedder, at Grev St. Cyr er udnævnt til Gouverneur i Cayenne.

Paris, d. 19 Oct. I Gaar blev den Kgl. danske Legationssecretair Vogt forestillet Hs. Maj. Kongen ved den Kongel. danske Gesandt General v. Waltersdorff.

Italien, d. 10 Oct. I Genua er atter landet et engelsk Corps, og man venter endnu adskillige tusinde Mand. 4000 Mand vare allerede der i Staden. Engellænderne befæste paa ny Spezzia. — Kongen af Sardinien vil forøge sin Armee til

40,000 Mand; Kongen af Neapels Armee anslaaes til 80,000.

Livorno, d. 7 Oct. Den 2den dennes indtraf her 50 Mand polske Landsedragere, tilligemed nogle Officierer og en Mameluk, ledsagede af noget østerrigsk Cavallerie, for at indskibe sig til Porto Ferrajo.

Wien, den 19de October. For to eller tre Dage siden er udstædt den Befaling, at de russiske Tropper skulle rømme og forlade Kongeriget Sachsen, som derimod bliver besat af preussiske Tropper. — Som det hedder bliver Kongeriget Hannover endnu anseelig forstørret endog ved Kystlande. — I Bayern var det Hensigten at sammenkalde en almindelig Landdag efter Constitutionen af 1808. Man troede at Hovedgjenstanden vilde blive at udkaste en ny Forfatning for Bayern. Men denne Landdag er for nylig bleven udsat indtil Wienercongressen er sluttet. — Uagtet de store Anstrængelser, som Østerrig i saa mange, og ogsaa i sidste Aar har maattet gjøre, er Virksomheden i den indre Administration dog meget stor. Østerrigs Krigsmagt har siden 1809 endnu aldrig været saa talrig som i nærværende Øieblik, hvor man anslaaer Tallet af de virkelig besoldede Tropper i hele Monarkiet til 520,000 M. af alle Vaabenarter.

Wien, den 21de October. Ogsaa de forenede Nederlande skulle, som man forsikkrer, ophøies til Kongeriget Belgien. Churfyrsten af Hessen-Cassel skal antage Titel af Storhertug. Ved Afskaffelsen af de to sidste Churfyrsteværdigheder, som endnu fandt Sted, forsvinder nu i Tydskland de sidste Spoer af et Valgrige. — Man har hidtil bemærket, at de tre bourbonske Magter holde meget nøie sammen, og at især det spanske Hof med Hensyn til italienske Gjenstande har opstillet Fordringer, som man i Almindelighed finder meget overdrevne.

Leipzig, den 24 Oct. I Dag er den Efterretning indløben hertil fra Dresden, at det hidtilværende Generalgouvernement i Sachsen ophører, og at en preussisk provisorisk Regjering træder i sammes Sted. Man venter hvert Øieblik en Proclamation i denne Anledning. Den er allerede under Pressen.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 89.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 5 November 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Novosilzofs Note til Hardenberg blev vel besvaret af Frankrig, men ikke paa den sædvanlige diplomatiske Vei. Det var Moniteuren, Argus og andre franske Blade, ja tildeels ogsaa nogle tydske Tidender, der maatte tjene det franske Cabinet til Talerør. Moniteuren fremkom med et langt Stykke, der gik ud paa at vise, at Frankrig og Rusland vel kunde være hinanden til stor Nytte, men ingensinde skade hinanden, og, at det sidste aldrig vil blande sig i Tvistighederne med Engelland. Vil Rusland, hedte det, bestemme Frankrigs Grændser, saa maa det ogsaa tillade, at Frankrig bruger samme Skjæl mod Rusland. Den franske Keiser kan ikke være blind for hvad der foregaaer saavel i Storherrens Riger, som i Persien, og hvad Rusland foretager sig der, for at udvide sine Grændser. Engelland havde siden Amienstractaten fordobblet sin Magt i Ostindien, ved Mysore og ved Dele af Maratternes Rige, har erholdt, ved Canonerne for Kjøbenhavn og ved Nelson i den finske Bugt, af Rusland hvad Frankrig aldrig havde tilstedet. Den brittiske Blocaderet har siden den Tid bestandig faaet ny Udvidelse. Men naar man billiger hvad Engelland gjør og derimod fordrer Opoffrelser af Frankrig, saa er det aabenbart, at man vil undertrykke Frankrig. Men hvad have, hedte det endelig i Slutningen af hiin Artikel, Magter at blande sig i de tydske og italienske Anliggender, der kun ville benytte de blodigste Støds Øjeblik, for at fuldende Constantinopels og Ispahans Omstyrtning? Med Engelland existerer Amienstractaten: man gjenoprette den, saa vil ogsaa Freden mellem begge Stater være gjenoprettet. — Argus indeholdt en kortere, men ikke mindre mærkelig Artikel i den Anledning. "Frankrig, paa alle Sider berørt af store Stater, hverken kan eller vil forstørre sig paa andre Staters Bekostning, det maatte da være, at der udbryder en ny Krig. Frankrig har altid respecteret sine Bundsforvandtes Gebet; det udgjør en bestemt, afrundet Stat, mægtig nok til at forsvare sig, men for svag til at undertrykke. — Anderledes er det med Rusland. Dets Keiser, mægtigere i Henseende til Gebet end alle øvrige europæiske Monarker, behøver kun at lade Tiden virke for ogsaa at gjøre det til det frygteligste ved sin Befolkning. Betænker man den kjæmpeagtige Forstørrelse siden Peter den Store; saa maa man bæve ved Tanken om den almindelige Undertrykkelse, hvormed Rusland truer den øvrige Verden. Europa er blind imod de umærkelige Fremskridt af en Magt, der maaskee nærer meget vidtgaaende Forhaabninger." — Om Østerrige hedte det i de halvofficielle Blade, "at dette har mindst at beklage sig over brudte Forbund, da det netop ved det høimodigste Forbund blev reddet fra Undergang, og at man netop i Østerrige og i Wien burde tale om den franske Keisers Maadehold."

Om Preussens egentlige politiske Forhold under disse Omstændigheder blev intet egentligt Officielt offentligt, men, efter alt hvad man af enkelte

Kjendsgjerninger kunde slutte, syntes det, at Frankrig gjorde sig megen Umage for, enten at drage det ind i sin Sag eller og at gjøre det mistænkt i de andre Magters Øjne. Een af de ankomne Courerer havde, som man paastod, medbragt en egenhændig Skrivelse fra Napoleon til Kongen, angaaende Novosilzofs Hjemreise; Laforest havde ofte Privataudiencer hos Kongen; Moniteuren og flere franske Blade, der med Frækhed talede om andre Staters Forhold, behandlede Preussen og dets Politik med største Agtelse.

Førend Østerrige tog nogen virkelig Deel i det mellem Rusland og Engelland sluttede Forbund havde de østerrigske Generaler Fyrsten af Schwarzenberg og v. Mack udkastet med den russiske General Adjutant Winzingerode i Wien en Plan, efter hvilken Hovedangrebet skulde skee igjennem Schweiz paa Franche Comté, da paa denne Side Grændserne ere aabne. Men for at naae dette Øjemed maatte man være trængt langt nok frem i Schwaben og tillige have gjort Fremskridt i Italien, hvorfor Krigen maatte begynde med et eftertrykkeligt Angreb i Italien. Fra russisk Side anmærkedes at ⅓ af de 500,000 Mand, Frankrig kunde stille, maatte fradrages, især naar Engelland ved Søexpeditioner vilde dele dets Magt; Østerrige maatte ikke dvæle med at begynde Krigen, da Fienden netop benyttede sig af Freden til at befæste sit Herredømme; det vilde rigtig nok komme til at udholde det første Stød, men en russisk Armee vilde i Ilmarscher komme det til Hjelp; Frankrig vilde sikkert komme i Financeforlegenhed. — Den 16 Juli gjordes i Wien den bestemte Aftale, at 315,060 Mand østerrigske Tropper med 39,860 Heste skulde d. 1 Oct være i Marken, og at den første russiske Armee, 54,916 Mand med 7920 Heste, skulde bryde op d. 16 Aug. og staae d. 20 Octobr. fuldstændige ved Inn. Den anden russiske Armee skulde bryde op d. 20de Aug. og bruges først til Demonstrationer mod Preussen. Denne forenede Magt skulde da især anvendes til at erobre Schweiz. Endelig skulde Russerne fra Corfu i Forening med Engellænderne paa Maltha lande i det Neapolitanske og forene sig med den store østerrigske Armee i Italien.

Det var ikke vanskeligt at indsee, at denne Plan var vidtløftig beregnet. Næsten det Hele var her bygget paa Østerrige, som Frankrig nu med hele sin Kjæmpekraft kunde styrte sig paa; men naar Østerrige eengang havde bukket under for den franske Overmagt, hvor skulde da den lovede Hjelp saa hurtig komme fra? Dertil kom endnu, at Østerrige, som først d. 9 Aug. tiltraadte Concerttractaten, under den Betingelse, at større Subsidier skulde tilstaaes det af Storbrittanien, endnu ikke var ganske enig med det i denne Punct. Vel lovede Fyrst Czartoryski i Keiserens Navn, at anvende Alt, for at formaae Engelland til at tilstaae Østerrig de gjorte Subsidiefordringer, men bestemte Aftaler mellem begge de sidste Hoffer findes ikke, og det synes ikke at Storbrittanien var bleven fuldkommen enig med Østerrig i den Henseende. — Udfaldet viste siden, at det sandsynligviis havde været bedre, om man, indtil en gunstigere Leilighed og mere heldspaaende Omstændigheder tilbøde sig, havde søgt at beholde Fred med Frankrig, der netop nu befandt sig i sin Lykkes og sin Vældes hele Modenhed.

Østerrige følte imidlertid tilfulde Vigtigheden af det Skridt, man stod i Begreb med at gjøre. To Gange tilforn havde det fristet Krigens Vanheld, og ligesaa vis som det var paa, at det første Stød vilde ramme dets egne Lande, saa uvis var det paa Krigsskjebnens Udfald og den Undsætnings Tilstrækkelighed, der, i Tilfælde af mislykkede Krigsforetagender, skulde hjelpe det paa Benene igjen. Intet Under altsaa, at dette Cabinet var ligesaa ivrig i at forsøge ethvert muligt Middel til mindelig Afgjørelse, som det var langsomt i at tiltræde Concerttractaten. Førend det derfor gjorde dette Skridt, lod det d. 5 Aug. i Paris og d. 7de i Petersborg overgive en Note, hvori det franske og russiske Cabinet blev indbudet til, ufortøvet igjen at begynde Fredsunderhandlingerne, ved hvilke Østerrig tilbød sin Mægling. — Østerrige beklagede deri at Novosilzofs Sendelse var bleven opholdt ved de med Genua og Lucca foretagne Forandringer, og yttrede det Haab, at Hoffet i Berlin vilde bidrage sit til Underhandlingernes Fornyelse. Men denne Note indeholdt iøvrigt intet Svar paa Talleyrands Skrivelse af 24 Juli, og endnu samme Dag (d. 5 Aug.) da den overleveredes Grev v. Cobenzl, tilstilledes denne en ny Skrivelse fra Talleyrand, hvori Østerriges Bevæggrunde til Krig eller Fred, og de sandsynlige Følger, dets

Beslutning vilde have for hele Europa, omstændelig udvikledes. Den 13 Aug. fulgte Svaret paa Østerrigs Mæglingsforslag, som blev afslaaet. Og allerede den 15 Aug., førend der endnu var indløbet noget formeligt Svar fra Østerrige, fulgte en tredie Skrivelse fra Talleyrand, der pludselig antog en anden Tone.

Talleyrands Note af 5 Aug. indeholdt flere Sandheder, end man var vant til at finde i de sædvanlige franske Noter, men tillige Ytteringer, hvis Ugrundethed maatte falde enhver i Øjnene. Efterat have bebreidet Østerrige, at have indladt sig i Forbindelser, der truede det faste Land med Krig, erklærede han Beskyldningen for Universalmonarkie for Usands, da den franske Keiser ikke daarer sig med Hjernespind. I intet Tilfælde ønskede Frankrig Forstørrelser, og vilde ingen søge, naar ikke dets Fiender foregik det med deres Exempel. Genuas Indlemmelse kunde ikke give en Landmagt Emne til Besværinger. Østerrige havde indlemmet Staden Lindau i sine Stater, hvorved det har forstyrret Ligevægten, antaget en truende Stilling mod Bayern, gjort sig farlig for det sydlige Tydsklands Uafhængighed og nærmet sig de franske Grændser. Naar den franske Keiser til Vederlag lader sig nøje med Genua, saa har han viist en Prøve paa sit bestandige Maadehold. Derimod har Østerrige taalt Engellændernes foregivne Blocqderet og sit Flags Forhaanelse. For Rusland er det egentlig Østerrige har at frygte; derom vidner det Sprog, Rusland fører, og den Fremfærd, det viser. Frankrig forlanger kun af Østerrige, at det ikke skal afdrage det fra Søkrigen, som nu synes det eneste Middel, til at faae Fred med Engelland; at det ikke skal indlade sig i noget fredsforstyrrende Forbund; at det skal sætte sin Magt paa Fredsfod. Bliver den franske Keiser tvungen til at bortdrage et Corps af Kystarmeen, saa vil han foretrække Krigen for en vaklende Fred. Østerrige sige for hele Europa, at det lever i Fred med Frankrig; og Engelland vil føle Umuligheden af en Coalition og Nødvendigheden af at slutte Fred.

Naar Talleyrand i denne Note erklærede det for Usands, at Napoleon higede efter et Universalmonarkie, saa havde han baade Ret og Uret, alt efter det Begreb, man forbinder med et Universalmonarkie. Ret havde han, saafremt nogen vilde paastaae, at Napoleon personlig vilde erklære sig for Europas Universalmonark. Men behøvede han dette, naar han deels havde besat Europas ældste og vigtigste Troner med sine Brødre og Frænder, deels bragt dem under sin umiddelbare Indflydelse? Naar hans Arm naaede fra Middelhavet til Elbens Bredder? Naar ingen Canon turde løses, ingen Stemme lade sig høre fra den ene Ende af Europa til den anden, uden naar han bød eller tillod det? — At Napoleons Forstørrelses- og Herskesyge var uden Grændser, det godtgjorte siden de uigjendriveligste Erfaringer. Det var ikke saa meget Liguriens Indlemmelse, som Maaden, hvorpaa den skete, der gav de andre Magter saa stor Grund til at paaanke den som et høist voldsomt Skridt. — Vist nok forlangte Napoleon i dette Øjeblik ikke af Østerrige andet end Fred, men hvorlænge var han vel blevet i en saa fredelig Stemning mod dette Rige? Neppe længer end imod Preussen, som han smigrede for indtil han en kort Tid derefter kastede Masken og blev fra dets Ven dets uforsonligste Fiende.

Talleyrands Note af 15 Aug. til Grev Cobenzl viste tilfulde Napoleons egentlige Hensigt. "Keiseren, hedte det deri, efter adskillige skrømtede Høfligheder, kunde ikke modtage den tilbudne Mægling, da den ikke kunde anvendes, uden at forulempe Mæglerens Værdighed; thi den eneste Virkning af Novosilzofs Sendelse var en fornærmende Note; for nye Forhaanelser vilde Keiseren ikke udsætte sig. Østerrige kan tvinge Engelland til det, hvortil ingen venskabelig Mellemkomst vil formaae det. Det erklære, ligesom Preussen, en fuldkommen Neutralitet, og Engelland, uden Haab om en Landkrig, vil vende tilbage til Amienstractaten, Frankrigs og Italiens Krone vil for bestandig blive adskilt, og Østerrige skjænke Verden Fred." — Engelland skulde altsaa vende tilbage til Amienstractaten, og indrømme, at ikke allene Frankrigs Keiserkrone, som ved denne Tractats Afslutning ikke engang var tænkt paa, men ogsaa den med saa lidet Tapperhed, og kun med nogen Snedighed, kjøbte Jernkrone skulde blive urokket paa Usurpateurens Hoved?

I Talleyrands Note til Cobenzl af 15 Aug. paaberaabte denne Minister sig atter Keiserens Maadehold mod Østerrige i de to foregaaende Krige, og anmodede det om at blive fuldkommen neutral,

medens den franske Monark er udelukkende sysselsat med Krigen mod Engelland. Men Troppebevægelserne og Krigsanstalterne i de østerrigske Stater opfordre til at forlange ikke allene en bestemt, men tillige den hurtigste Erklæring. De fra alle Kanter indløbende Efterretninger om krigerske Tilberedelser i Østerrige tvinge Keiseren til at opsætte Udførelsen af sine Planer mod Engelland. Vilde Østerrige have Fred, saa maatte alting sættes paa Fredsfod. Tallayrand anførte derpaa under 5 Puncter, paa hvilken Maade dette skulde skee, og forlangte, at Østerrige skulde erklære det engelske Cabinet, at det var dets faste Beslutning, at iagttage den strængeste Neutralitet.

Mueligen havde mange Strømme af Blod været sparede og Napoleons Fald meget fremskyndet, dersom Østerrige og Rusland havde den Gang givet efter, og overladt ham ganske til sin Enekamp med Engelland. Sandsynligviis havde han allerede da fundet i Vesterhavets Bølger hvad han siden fandt mellem Moscous rygende Ruiner: Maalet for sine herskesyge Planer. (Fortsættes.)

(Indsendt.)

Fragment af en Reise i Sjelland i Sommeren 1814.

— Hic stylus haud petet ultro
Qvemqvam animantem —

Horat.

Jeg nærmede mig Præstøe Søndag Morgen den 19de —. Det var det skjønneste Veir. Byen, som ligger omfavnet af Bugtens tvende Arme, speilede sig i Vandfladen og frembød et fortryllende Skue. Naar Man kommer ind ad Byens eneste Port, seer Man lige for sig Byens eneste og vel brolagte Gade, i hvis ophøiede Baggrund den landsbyagtige, røde Kirke ret romantisk standser Øiet. Husene ere smaae Bindingsværks Bygninger, ikke et eneste af mere end et Stokværk. Skjønt min Ekipase intet Udmærket havde — det var en Kallehavsk Vognmandsvogn — ilede dog Nathuer og Natkapper til Vinduerne, og venlige Hilsener erindrede mig om, at jeg befandt mig i en Bye,

hvor Man sjelden seer Fremmede. Man passerer næsten hele Byen for at komme til den priviligerede Gæstgivergaard. Her fandt jeg, hvad ikke altid er Tilfældet i Smaabyerne: en god Beværtning for billig Betaling. Den særdeles Stilhed, og Mangel paa Liv og Rørelse i en Bye, som tæller 500 Mennesker, var mig paafaldende. Formodentlig laver Man sig til at gaae i Kirken, tænkte jeg, og du kan fra dette Vindue holde Revue over Byens beau Monde. Det ringede sammen, men Gaden blev tom. Klokkernes skjønne Klang opfyldte Luften og trængte sig ind i Husenes Inderste — der blev ringet meget længe, men Ingen lød Varselet — Gaden blev tom. Jeg tog min Hat og vandrede mod Kirken. Maaskee — tænkte jeg — ere de gode Præstøer ofte blevne skuffede; ofte have de maaskee ilet til Templet med andægtig Hu. Vel kunne de ikke vente at høre en filosofisk-mandig Clausen, en Hjertet henrivende Pavels eller Liebenberg, en blomstrende Gutfelt, en, med ægte Bibelaand fortrolig, J. P. Mynster; — men naar de nu maatte døie Hr. A. om Gergesenernes Svin, eller Hr. B. om de 12000 Beseglede, eller Hr. C. om Kartofler, eller Hr. D. om — Ingenting — kan Man da undre sig over, at de blive fra et Sted, hvor de, istedet for at finde Trøst for Hjertet og Lys for Forstanden, finde Harm og Kjede? Jeg kjender af egen Erfaring det skadelige Indtryk Væv og Nonsens fra dette Sted har paa Gemyttet — aldrig udslettes af mit Minde en Præken, jeg i min Ungdom hørte af en Lollandsk Provst i en vis høitidelig Anledning. Hans Velærværdighed besteg med megen Gravitæt Prækestolen og harangerte en stiv Klokketime i denne Maneer: "Til hvad Nytte om en Sjel besad umiddelbar Kraft til at hæve sig af vore Maskiner og foretage sig Luftreiser, og der gennemstreife Himmelhvælvinger, for om Muligheden ville yngle med Rader af ja, til at give Sjelens efterladte Støv Haab om at kunne reise derop, for der at lade Naturens Herre foreskrive Love og Indretninger o. s. v." — Saadanne Prækener, som synes at være enten den sidste Rest af en total Aandsbankerot, eller frembragte "paa utallige Ægesopkeners udtrykkelige Befaling", gjør Man vist nok bedre i at skye end søge, forudsat at Man ikke skotter om at samle Materialier til et Vademecum. — Med disse Tanker traadte jeg ind i Kirken, som er smuk,

lys og rummelig. Orgelet er nyt og blev godt spillet, som Man sagde mig, af Byens Postmester. Hele Forsamlingen bestod af 14 Mennesker — Præsten, Degnen, Organisten og jeg iberegnet — følgelig 10 af den egentlige Menighed, som, da denne bestaaer af 500 Mennesker, var 2 PC. Da der altsaa ikke var Mangel paa Plads, valgte jeg min lige over for Prækestolen. Præsten, en smuk ung Mand, med et noget tungsindigt Udseende, traadte med Anstand paa Talerstolen; det vemodige Blik, hvormed han oversaae de tomme Stolestader, og det halvt undertrykte Suk, hvormed han trak sine Øine tilbage fra det menneskeøde Rum, bedrøvede mig. Han begyndte at tale. Med et særdeles fordelagtigt og sonort Organ, med megen lempelig Veltalenhed og i et værdigt og skjønt Sprog afhandlede han Luc. 14 om den store Nadvere. Denne Text og dens ualmindelig gode Behandling vilde sikkert have virket paa den kirkeskye Menighed, om den havde været nærværende. Ingen af Byens Embedsmænd vare tilstede. Man sagde mig, at som jeg fandt Kirken i Dag, saaledes var det hver Søndag og saaledes havde det længe været: gode Prækener for tomme Stole. — Præstøe har havt den sjeldne Lykke, i et langt Tidsrum at eie udmærket gode Præster. Her var den talentfulde, humane og som filosofisk Sproggrandsker bekjendte Amtsprovst Bøegh, siden den som Præst og Menneske ligeagtværdige, men for tidlig bortdøde Mehl, efter ham den nærværende, med sine Formænd aandsbeslægtede, Hr. Wolff. Imidlertid er det langtfra ikke Præstøe allene, hvor den Uskik, at forsømme Kirken, finder Sted; alle Smaabyer — maaskee nogle enkelte i Jylland undtagne — ere i samme Tilfælde, og dog kunde faa eller ingen opgive saa gyldige Grunde herfor, som Kallundborgerne, i det sidste Decennium, for deres Udeblivelse af Høimessen. — Om Aarsagerne til Kirkeforsømmelsen og Midlerne herimod vil jeg siden komme til at tale, naar jeg skildrer Oplysningens og Kulturens Tilstand paa Landet og i Kjøbstæderne; kun tillades det mig endnu at bemærke, at den Ligegyldighed, Præstøerne vise for den offentlige Gudstjeneste, ikke gaaer over paa Præsten, som, efter hvad mig er fortalt, skal ofte have behagelige Beviser paa deres Velvillighed og Yndest. — Byen har en for Søehandelen fordelagtig, men ubenyttet, Beliggenhed. Af de saakaldte Kjøbmænd er en Worm senior den eneste, der ved flere, tildels betydelige, Entrepriser har viist Handelsgenie. Denne virksomme Mand trækker sig nu ud af Handelen, for at tilbringe sine aldrende Dage i større Roe; et unegteligt Tab for Egnen. De øvrige 2 a 3 Kjøbmænd ere egentlig kun Smaahandlere, der ved overdrevne Priser paa maadelige Vare bortskræmmer Præstøe Opland, som hellere tilhandler sig det Fornødne i det længere bortliggende Nestved, hvor det finder lettere Priser og bedre Vare. At denne Bye undersælger og overkjøber — sit venia verbo — Præstøe, uagtet dens mindre fordelagtige Transporteringsmaade, er kundbart nok. Naar f. Ex. et Pund godt Sukker koster 14 Rdlr. i Nestved, maa man for maadeligt Sukker betale 16 Rdlr. i Præstøe, og saaledes med alle andre Vare. — I Afdelingen om Kjøbstædernes Vilkaar skal jeg fremlægge for Læseren forskjellige Priscouranter fra adskillige Kjøbstæder, hvoraf vil sees, at Præstøe Kjøbmænd ikke spille den brillanteste Rolle blandt deres sjellandske Brødre, samt at den fattigere Deel af Byens Indvaanere — de mere Formuende forsyne sig umiddelbart fra Kjøbenhavn — tilligemed de Landboere, f. Ex. hele Jongshoveds Øe, der ere nødte til at tye til Præstøe, sukke under et, næsten lige saa monopolistisk, Handelsaag, som forhen Finmarken eller Island; thi som disse Herrer sælge saa kjøbe de. Naar Bygget i Nestved betales med 55 Rdlr. f. Ex., gives neppe 50 i Præstøe. Det er uberegneligt hvad en Egn vinder ved, i sin Kjøbstæd at have, om det saa kun er een, driftig og klog Handelsmand. Terpager Staal i Vordingborg var i sin Tid et Exempel herpaa. (Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

I Torsdags Eftermiddags omtrent Kl. 2½ opkom i den stærke Storm en heftig Ild i Sundbyeøster paa Amager, der udbredte sig hurtigt og tændte i Naboebyen Sundbyevester. Ved Hjelp af Kjøbenhavns Brandcorps var den største Fare overvunden Kl. 6, skjøndt Ilden længere blev ved at brænde, hvor den havde antændt. Efter Sigende skal 17 Gaarde og 40 Huse være ødelagte, og omtrent 70 Familier blevne huusvilde og have tildeels mistet alt hvad de eiede. Dette har foranlediget

de Herrer Hs. Exc. Stiftsamtmand Moltke, Amtsforvalter Justitsraad Bierg, Major Aagaard og Sognepræsten Bruun til at anmode velgjørende Medborgere om Gaver for disse høistrængende Familier. Hvad der tilstilles Dem vil blive uddeelt efter bedste Overbeviisning, og derfor i sin Tid offentligen aflagt Regnskab.

Kammerjunker T. C. Bruun-Neergaard, der to Gange har gjennemreist det nordlige Italien, i den Hensigt at levere en malerisk Reise i dette saa sjeldent, i det mindste med langt mindre Opmærksomhed end Florenz, Rom og Neapel, besøgte Land, udgiver et saadant Værk i to Foliobind med 100 Kobbere. En duelig Landskabs- og Bygningstegner, Hr. Naudet, Udgiverens Reisefælle, har forfærdiget en Mængde Tegninger dertil, af hvilke Udgiveren har valgt saadanne, der bedst fremstille hvert Lands eiendommelige Caracteer. De stikkes i Kobber af en saare fordeelagtig bekjendt Konstner, Hr. Debûcourt. Hvert Kobber vil fremstille en Tegning i Sepia, i Bistre, coloreret, med Pen, med Blyant, med Blyerts, paa couleurt Papir, hævet ved hvidt, toucheret ɔc. Virkningerne ville tillige være saa forskjellige, at man vil troe, at have ligesaa mange forskjellige Tegninger, som man har Kobbere. Denne Forskjellighed vil tillige have den Nytte, at disse Stykker ville kunne tjene Ungdommen af begge Kjøn, som tegner Landskaber, til Modeller. — Hvert Bind kommer til at bestaae af 8 Hefter, hvert Hefte af 6 Kobberstykker, hvortil følger en oplysende Text. De 5 første Leveringer ere allerede færdige. Prisen for hver Levering er 7 Mk. 8 ß. S. H. C. paa Papir demi colombier, og 16 Mk. 4 ß. S. H. C. paa Velinpapir grand aigle.

Den hæderværdige Olding Biskop Balles halvfjerdesindstyvende Fødselsdag høitideligholdtes d. 12 Oct. i en samlet Familie- og Vennekreds. I det Selskabet begav sig til Aftenspisebordet fremtraadte Hr. Justitsraad Baggesen og oplæste et af Biskoppens samtlige Børn og Børnebørn undertegnet lille Digt, med Overskrift: Til vor gamle Fader, Biskop N. E. Balle, og ved Slutningen af Maaltidet reiste Hr. Geheimelegationsraad Blicherolsen sig, og udbragte til alle Tilstedeværendes Overraskelse et til denne Høitidelighed passende Skaal-Impromptu, som begge findes indrykkede i No. 1 af den nordiske Tilskuer.

Statspapirer ere i denne Tid betydeligen stegne i Prisen. Ved Auction d. 4 Novbr. vare Priserne saaledes *): Asiatiske Comp. Obligationer 72 Rbdlr. pr. 100 Rbdlr. S. V.; Brandcasse-Obligationer, omskrevne Daler for Daler, 88 pr. 100; Dito, omskrevne til 35 PC., 86 pr. 100. Depositocasseobligationer 50 til $50\frac{1}{2}$ Rbdlr. pr. 100. Specieobligationer Litr. A $114\frac{1}{2}$ pr. 100 Rdlr. Spec.; halve Actier i Søassur. Comp. 182 Rbd. Stykket; hele Speciebank-Actier 671 Rbdlr.; en Actie i Bryghuset ved Langebro 1900 Rbdlr.; en asiatisk Actie 110 Rbdlr. (var det høieste Bud, men blev ikke solgt derfor); Rigsbankobligationer 72 Rbdlr. pr. 100 (var det høieste Bud, men blev ikke solgt derfor); en Brandcasseobligation 85 Rbdlr. pr. 100; transport. Statsfonds 131 Rbd. pr. 100 Rdl. Spec.; consignable Fonds for 102 til 100 Rbdlr. pr. 100 Rdlr. Spec. (altsammen foruden 6 PC. i Omkostninger).

Istedet for det nylig indgangne Blad Dannora udgiver nu Hr. J. K. Høst: Den nordiske Tilskuer, et Blad af blandet Indhold, hvoraf No. 1 i disse Dage er udkommen, og som har samme Bestemmelse som Dannora. Ugentlig udkommer et heelt Ark.

Aarhuus, den 29de October. Nær ved Herregaarden Refs, som ligger i Viborg Stift, og tilhører Hr. Major Baron A. v. Juul, ligger en Veirmølle. Denne bestyredes af en gammel ugift Mand. En Bondekarl af hans Familie besøger ham for nogle Dage siden, og beder ham laane sig 700 Rdlr., med hvilke han vilde kjøbe sig fri paa Sessionen: Manden nægter ham det. Forbittret herover beslutter han ved Vold at skaffe sig, hvad han ikke kunde erholde med det Gode. Om Aftenen sildig drikker han den Gamle fuld, lægger ham i Sengen, snakker ham i Søvn, lister sig derpaa hen til hans Kiste og tager Pengene. Samvittigheden slaaer ham, han ængstes af Frygt for at hans Tyverie skal vorde opdaget, og for at tilintetgjøre den Eneste, som muligen kunde røbe ham, fatter

*) I Almindelighed kunne Auctionspriserne paa Statspapirer, paa enkelte Tilfælde nær, ikke antages at være de gjængse, da de sædvanligst betales høiere ved Auction end underhaanden. Saaledes betaltes f. Ex. her ved Auction 72 for Committeesedler, uagtet de i samme Øieblik solgtes underhaanden for 65.

han den gyselige Beslutning, at stikke Ild paa Møllen og brænde den Gamle inde; han udfører den — sniger sig bort, og skjuler de stjaalne Penge i en Høstak, at de ikke skulde røbe ham. — Til Lykke vare endnu Folk oppe paa Herregaarden, de see Ilden, og ile til for at redde, hvad reddes kunde. Vaaningshuset stod i lys Lue. Med megen Møie frelser man den gamle Mand ved Hjelp af en Baadshage. Hvor forbrændt og forhakket han end var, følte han dog ingen Smerte; han fortalte Dagen efter at det forekom ham, som om han først havde seet sin Slægtning ved Kisten og derpaa Loftet brænde over sig; men han var for beruset til at tænke paa sin Redning. — Ilden kom ikke videre. — Baronen sendte Dagen efter sine Folk ud ad forskjellige Veie paa Spor efter Misdæderen. Ogsaa vare de saa heldige at træffe ham i Nærheden. De indlode sig i Samtale med ham, og spurgte om han ikke havde Lyst at tage Tjeneste paa Ness, da Baronen i denne Tid trængte til Folk: dertil fandtes han villig, og fulgte tilbage med dem. Underveis spurgte Man, om han havde hørt noget til den Ildebrand, der forrige Nat havde været paa Ness, hvilket han benægtede. Lidt efter spurgte han: "Brændte den Gamle inde?" og da Man dertil svarte Nei, blev hans Ansigt saa hvidt som Kalk og han var nær faldet om. Da greb Man ham i Brystet og sagde: du er Gjerningsmanden, du satte Ild paa Møllen! — "det gjorde jeg ogsaa", svarede Synderen, som nu sidder arresteret i Aalborg.

(Aarhuus Av.)

Fra den 22de Octbr. Kl. 4 om Eftermiddagen indtil den 29de October Kl. 4 om Eftermiddagen, ere 187 Skibe clarerede gjennem Øresunds Toldkammer, deraf 5 til indenrigske Steder.

(Hand. Tid.)

Tracteur Schmetzer i Kjøbenhavn er det blevet tilladt at give i Vinter 5 til 6 offentlige Maskeradeballer for Betaling.

———

Kjøbenhavns Børs den 4de November.

Cours. Hamb. 2 M. 530, *a vista* 535. Amsterdam *a vista* 505. London 2 M. 20½ Rbd. Spec. 530. — Specier solgtes til 31⅞ til 32 Rbmk., for Committeesedler blev givet 65 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Om Napoleons Familie læses følgende: Den lille Konge af Rom kjører i Wien hver Dag ud i en Vogn med 6 Heste for, ledsaget af sin Hofmesterinde. Han hilser de Skildvagter, som præsentere Geværet for ham, og alle andre meget venligen. Prinds Eugen (Beauharnois) opholder sig ogsaa i Wien. Joseph Buonaparte skal være i Begreb med at kjøbe Hertugen af Sermonettas Eiendom, i Egnen af Rom, der vurderes for 400,000 romerske Dalere. Louis Buonaparte, den forrige Konge af Holland, skal have besluttet, at vælge Rom til sit Opholdssted.

Staden Lyon har foræret Hertuginden af Angouleme hendes meget veltrufne Billede, forfærdiget i Silkestof: et udmærket Konstværk i sit Slags.

Paa Øen Corsica, hvor Stemningen er for Napoleon og hvorfra nogle Officierer endog ere reiste til Elba, for at feire Napoleons Fødselsdag, er en vis Brulart bleven ansat til Gouverneur, der tilforn har været Napoleons Fiende, og som denne derfor lod omhyggelig belure i London. Brulart er ligesaa bekjendt for sit Mod og sin Snuhed, som for sine Legemskræfter, hvori han endog skal overgaae den berømte George Kadoudal. Forhen ansaaes hans Ankomst til Frankrig for et Løsen til en Sammensværgelse — nu bliver han Napoleons Nabo.

I Parises Forstad, St. Germain, har nylig en ung Pige stødt med koldt Blod sin Moder en Dolk i Brystet. Forbrydersken er i Rettens Hænder; man haaber at den ulykkelige Moders Liv endnu vil være at redde.

Den almindelige Understøttelsescommission i Sachsen seer sig ikke istand til at formilde al den Elendighed, der findes i dette Land, da den mangler Midler dertil. Man har indrettet 4 Waisenhuse, som have de agtværdigste Damer til Forstanderinder. Men de kunne ikke afhjelpe al Nøden. Overlausitz har allene 400 Fader- og Moderløse, for hvilke der anraabes Formuende om Understøttelse.

I Narva var den 30 Sept. en stærk Storm, der varede 72 Timer. Paa samme Tid skulle i den finske Bugt 18 Skibe være strandede. Hele Kysten var bedækket med Vrag.

Wien, d. 22 Oct. Blandt de her forsamlede Statsmænd er ogsaa Ministeren, Frih. v. Stein, der har havt saa stor Deel i den gode Sags lykkelige Fremgang, og nyder Keiser Alexanders største Fortrolighed. Han harmonerer ogsaa meget godt især med Statscantsleren Friherre v. Hardenberg. — De Smaatvistigheder, som hidtil have fundet Sted mellem Talleyrand og Castlereagh, skulle nu være bilagte. Forhandlingerne imellem Metternich og Castlereagh anseer man især for høist vigtige. — De foreløbende Forhandlinger, som Congressen har indledet, fortsættes med Iver. Talleyrand skal have forsikkret, at han vil intet forlange for Frankrig, men tvertimod, saa meget som muеligt, eftergive og indrømme alt hvad der kan bestaae med Staternes Sikkerhed, med den almindelige Ligevægt og de af de forbundne Magter selv yttrede Grundsætninger. Fra alle Sider gjøres nu naturligviis Fordringer, der give Anledning til levende Modsigelser; mange Fordringer er billige, men for det Hele skadelige; andre ere uden Retsgrund, men nødvendige. — Maltheserordenen faaer, efter Forlydende, til Erstatning, for Maltha, og dens andre tabte Besiddelser, de syv joniske Øer. — D. 4de har Grev Saurau modtaget høitideligen de gjenforenede illyriske Provindsers Hylding. — Keiser Franz vil med det første besøge sine italienske Provindser.

Wien, d. 20 Oct. Det Sprog, hvori Frankrigs Forsøg, at faae gjort Forandringer i sine Omgivelsers geographiske Planer, besvares, vidner om, at alle Modificationsforsøg ere frugtesløse. Paa Angragendet angaaende Belgien og Fordelingen af den venstre Rhinbredde, samt Forslaget, at de førend 1792 ikke tilværende Konger og Storhertuger skulde, til den gamle Forfatnings Gjenoprettelse, vende tilbage i deres forrige Forhold, skal den Fyrste, der udgjør Middelpuncten af Forhandlingerne, have yttret, at ifald Frankrigs Deputerede nærede andet end fredelige Sindelav og vilde blande sig i de Forhold, deres Naboer ville ordne, saa ligge Reisepassene, naar det skal være, beredte for dem. (Morn. Ch.) — Det hedder, at Storhertugen af Baden skal have Skadesløsholdelse paa hiin Side Rhinen for nogle Lande han afstaaer paa denne; fremdeles, at Preussen afstaaer Ostfriesland til Hannover, at

Hessencassel bliver et Storhertugdømme, at Polen, paa Gallizien og nogle Districter, der skulle indlemmes i Schlesien, nær, kommer til Rusland.

Brüssel, d. 19 Oct. I Leydner Avis læses: De allierede Magter befrygte, at den franske Armees Aand kunde foranledige den franske Regjering, til ikke at samtykke i alle Congressens Beslutninger, eller at den vil modsætte sig deres Fuldbyrdelse. De have derfor besluttet, i Følge Efterretninger fra gode Hænder, at dersom Frankrig gjør Ophævelser, eller vægrer sig ved at medvirke til de Anordninger, der skulle sikkre Europas Rolighed, saa skulde den i Egnen af Hamborg staaende 30,000 Mand stærke russiske Armee, under Gen. Benningsen, bryde strax op til vore Grændser. Disse kraftfulde Forholdsregler, ere i Forening med dem, der træffes i Belgien, tilstrækkelige til at berolige selv de, der frygte meest for den i den franske Armee boende Erobringsaand, thi i Farens Stund vil vort Land paa denne Maade dækkes af 130,000 Mand. — Gener. Gouvernementet i Sachsen er ophævet, og i dets Sted indsat en preussisk provisorisk Regjering. Landet besættes af preussiske Tropper.

Genf, den 16 Oct. Joseph Bonaparte, som lod sætte en Muur af 4 Lieues Omfang omkring sit Landgods i Prangin, er pludselig afreist. Man forsikkrer, at en opsnappet Brevvexling skal have været Anledning til denne uformodentlige Afreise.

Paris, d. 22 Oct. Begge Generalerne Minas ere flygtede til Frankrig. Man har i Spanien sat en Priis af 5000 Livres paa deres Hoveder. — Vore Blade melde, at Engellænderne skulde med det spanske Hofs Samtykke have besat begge Floridaerne og Louisiana. — En Ven af den franske Minister Serrurier i America, som først for kort Tid siden var ankommen derfra, modsiger den i engelske Blade givne Efterretning, at Ministeren har ægtet den forrige Mademoiselle Patterson (Hieronymus Bonapartes fraskilte Kone). Bemeldte Ven var selv tilstede da Serrurier undertegnede Ægteskabs-Contracten med en fransk Dame, Mademoiselle Pagnot Desnoutiers.

Subscriptionen paa dette Blad modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststræde No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Ellevte Aargang. No. 90.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Tirsdagen den 8 November 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Medens den franske Charge d'Affaires, Bacher, tilkjendegav i Regensburg de tydske Gesandter mundtligen, at hans Keiser havde forlangt af Østerrige en Erklæring, om ved de østerrigske Rustninger maaskee meentes en Diversion til Fordeel for Engelland, da alt hvad der foretoges viste, at man vilde føre Krig, bebudede man i Wien selv endnu bestemtere, at man vilde ansee ethvert Skridt, de østerrigske Tropper gjøre over Grændserne, for en Krigserklæring.

Østerrige dvælede med sit Svar, og de to sidste franske Noter af 13de og 15de August bleve ikke besvarede af Cobenzl førend den 12 Septbr. I dette Mellemrum var Krigsskuepladsen saa godt som allerede aabnet. De russiske Tropper stode paa de preussiske Grændser, en russisk Armee var indrykket i Gallizien, en østerrigsk Armee var gaaet over Inn, franske Tropper fra det indre af Frankrig samlede sig i Mængde ved Overrhinen, Armeen fra Kysten og Holland drog i Ilmarscher til Mainz og Strasburg, og det Bernadottiske Corps rykkede fra Hannover ind i Franken. Saaledes svævede nu Krigens dragne Sværd over Tydsklands Isse, og enhver Udsigt til mindelig Afgjørelse syntes forsvunden.

Cobenzls Note gik fortrinlig ud paa at vise, at Frankrig havde overtraadt Lunevillertractaten, hvorpaa Freden imellem dette og Østerrige egentlig hvilede; at i samme Øieblik, Keiser Alexander havde sendt en Fredsunderhandler til Paris, nye Voldsomheder mod uafhængige italienske Staters politiske Tilværelse udøvedes og store Leire samledes i Italien; at Grunden for Rustningerne var, at vedligeholde Freden mellem Østerrige og Frankrig, bringe dens Vilkaar i Opfyldelse, og stifte et Forlig, der kunde sikkre Europas Ligevægt og varige Rolighed. — Den franske Keiser, hedte det fremdeles, havde vægret sig ved at antage Østerrigs Mægling: Østerrige gjentager sit Tilbud, især da Keiser Alexander har antaget det. Kun for at give sin Mellemkomst Vægt og Eftertryk, lader det en Deel af sine Tropper rykke frem. Som Bilag til denne Note fulgte en Erklæring fra den russiske Gesandt i Wien, hvori tilkjendegaves: at Keiser Alexander ikke vilde gjenknytte de afbrudte Underhandlingernes Traad, uden tillige at tage en saadan Stilling, hvori han kunde staae sine Bundsforvandte bi, saasnart de bleve angrebne, og betrygge Europa mod videre Omvæltning.

Samme Dag Cobenzl overgav sit Svar i Paris, uddeeltes i Regensburg en Note fra Bacher, hvori han klagede over Hjemfaldsrettens umaadelige Udstrækning, Erhvervelsen af Lindau og andre Districter i Schwaben, Ikkebetalingen af Venedigs Statsgjeld, den de fransk-italienske Undersaattere nægtede Retspleie, og den mod Engelland viste Gunst. Han erklærede, at Keiser Napoleon

vilde ansee et Angreb paa det tydske Rige, især paa Bayern, som en formelig Krigserklæring, da han aldrig vilde skille de ham hengivne tydske Fyrster fra sit eget Riges Tarv. — Ligeledes fulgte samme Dag et skriftligt Svar fra østerrigsk Side paa Bachers mundtlige Erklæring d. 25 August. Heri hedde det, at Hensigten af Østerriges og Ruslands Væbning var at gjøre Ende paa en Tilstand, som var fordærveligere end Krig; at Østerrige, umiddelbart truet ved de franske Troppesamlinger i Italien, haabede, at i det mindste de fleste Rigsstænder vilde indsee Farligheden af de franske Bestræbelser, for at formaae adskillige Rigsfyrster til at gribe til Vaaben imod deres Keiser og Medstand, og vilde erkjende Nødvendigheden af, at afvende fra det tydske Fædreneland den Skjebne, der havde rammet Italien og andre Frankrigs Naboer.

Med disse Noter og Erklæringer endtes Underhandlingerne mellem Frankrig og de forenede Magter. Paa Cobenzls sidste Svar til Talleyrand fulgte intet Gjensvar, og Rigsforsamlingen indlod sig ikke med de i Regensburg overleverede Noter, fordi Bayern nu allerede var besat af østerrigske Tropper.

Den Magt, der vilde have kunnet gjort et fuldkomment Udslag i denne vigtige Sag, var Preussen, som Opmærksomheden fra alle Sider var spændt paa, og hvis Beliggenhed gjorde det næsten umueligt for det, at iagttage nogen Neutralitet. Men unægteligen handlede det i dette Øieblik efter en klog Politiks Forskrifter, naar det i sin nærværende blomstrende Stilling, Frugten af mange Aars Fred, saa meget som mueligt søgte ved Neutralitet, at værne om den Lykke, Freden skjænkede det. Hertugen af Brunsvigs uheldige Tog til Frankrig havde noksom lært det hvad der kunde ventes af en Kamp med denne Stat, og, tilfreds med hvad det allerede eiede, stræbte det heller ikke efter nye Erobringer.

Men endelig opklaredes Preussens hidtil saa ubestemte Forhold. General Duroc ankom den 1ste September til Berlin. Man saae 100,000 Mand Preusser gjøres mobile; de vare bestemte til Østpreussen, for at have et vaaget Øie med Russerne, og, i fornødent Tilfælde, med Magt

at afvende hvert Forsøg paa at krænke Preussens Neutralitet. — I Sydpreussen blev ingen Tropper sammentrukne, men blot kundgjort den 18 Sept. i Kongens Navn, at man vilde iagttage den strængeste Neutralitet; at, uden hans udtrykkelige Samtykke, ingen fremmede Tropper maatte tilstedes Gjennemmarsch, og at der, end ikke mod Betaling, maatte overlades dem nogen Fornødenhed. — Meget havde Frankrig vundet ved denne nu offentlig erklærede Neutralitet; ingen Stat kunde under nærværende Omstændigheder blevet det farligere end Preussen, og alt for vel indsaae Napoleon, at hans Sag maatte tage en ganske anden Vending, om det endnu ganske usvækkede Preussen, med en veløvet Hær, dannet i den store Frederiks Skole, vilde forene sig med Østerrige og Rusland.

Om Sverrigs Deeltagelse i Krigen havde man allerede længe forvisset sig. Efter en i Stockholm den 3 Dec. 1804 sluttet hemmelig Convention med Engelland, skulde Sverrig have 60,000 Pd. Sterl. til Stralsunds Forsvar, hvorimod det saavel der som paa Rügen, skulde have et Depot for hannoversk Hverving, og tillade Indførslen af engelske Varer i Stralsund. Desuden sluttedes, under russisk Garantie, en formelig Convention i Helsingborg d. 31 Aug., hvori fastsattes, at der for hver 100 Mand, Sverrig sendte til Pommern, skulde betales det 1800 Pd. St., og endelig den 3 Oct. en fuldstændig Convention med Engelland, efter hvilken Sverrig vilde stille i det mindste 12,000 Mand, der skulde fegte i Forening med de Russer, der vilde lande i Pommern; begge Stater lovede, ikke at slutte nogen særskilt Fred.

Den hele østerrigske Magt stod allerede siden d. 1 Sept. paa Krigsfod. Til Anførere vare udnævnte: Erkehertug Carl over Armeen i Italien; Erkehertug Ferdinand over Armeen ved Inn, og under ham Generalqvarteermester Maier og siden Mack; Erkehertug Johan over Tropperne i Tyrol. — Den første russiske Hjelpearmee stod under General Kutusoff, og den anden under Michelson. Paa Corfu havde Russernes Tal formeret sig til 30,000. De paa de syv Øer Landedes Tal kunde ikke med Bestemthed angives.

Napoleon vendte sin Hovedmagt mod det sydlige Tydskland, thi her kunde han roligen udføre

sin Plan, uden at hans Modstandere lagde ham nogen Hindring i Veien. Til de fra det indre Frankrig samlede Tropper ved Overrhinen, stødte i Ilmarscher næsten alle de Tropper, der havde staaet ved Canalkysten, og de fransk-hollandske Tropper; den Bernadottiske Division i Hannover marscherede til Hessen; i Hannover bleve kun omtrent 3000 Mand tilbage. Alle disse Tropper forenedes ved Overrhinen, sydlig for Mainz, og commanderedes af Keiseren selv, men i hans Fraværelse af hans Lieutenant, Prinds Marschal Murat. Den i syv Corps deelte Storarmee anførtes af Bernadotte, Marmont, Davoust, Soult, Lannes, Augereau, lutter navnkundige Helte, hvis blotte Navn indgjød Agtelse.

I Italien stod den laurbærkronte Massena med en i Forhold til Erkehertug Carls Armee svag Hær. De 15,000 Mand Franske, der, under General St. Cyr, stode i Neapel, bleve imidlertid trukne tilbage til det nordlige Italien, og den sydlige Deel af Halvøen kunde man lade blive ganske ubesat. Allerede den 21 Sept. havde man sluttet med Neapel et Forbund, hvori dette forpligtede sig til, at iagttage den strængeste Neutralitet, imod at de franske Tropper rømmede Landet. Napoleon kunde altsaa være aldeles rolig fra den Side. I det Hele viste det franske Cabinet stor Klogskab, ved at udvirke Neutralitet paa de Punkter, som under nærværende Omstændigheder kunde blive det farligst.

Havde Napoleon ikke den Gang saa ganske kunnet overvælde Østerrige med sin Hovedmagt i Tydskland, saa var han neppe siden bleven istand til at foreskrive næsten hele Europa Love. Holland og Hannover vare saa ganske blottede for franske Tropper, at man maatte søge at hjelpe sig med skuffende Avisefterretninger i tydske Blade. En Diversion fra preussisk Side havde ganske kunnet tilintetgjøre Napoleons Planer. I Italien havde Massena, trods hans Mod og Klogskab, neppe staaet sig mod Erkehertug Carl, dersom de 15,000 Mand, under General St. Cyr, havde maattet blive i Neapel, for at bevogte dette Rige. Men uagtet alt hvad Frankrig foretog sig, for at holde gode Miner med de Magter, det for Øieblikket ansaae for farlige, sigtede til dets egen Fordeel, skulde det dog lade som det skete af idel Høimodighed. Saaledes forsikkrede Moniteuren, i Anledning af Forbundet med Neapel, "at Frankrigs Tarv vel tilraadte, at forsikkre sig den lette Erobring af et saa beqvemt liggende Kongerige, men Keiseren har ikke villet lægge Hindringer i Veien for den almindelige Fred, og har derfor høimodigen samtykket i Forbundet med Neapel."

De vigtigste af de paafølgende krigerske Begivenheder, der bestemte Tydsklands og, næsten for et heelt Aarti, Europas Skjebne, vare: Østerrigernes Overgang over Inn; de Franskes Overgang over Rhinen og Bernadottes Forening med Bayrerne; Ulms Capitulation; de Franskes Indtog i Wien og endelig Slaget ved Austerlitz. Alle disse Begivenheder indtraf i det korte Tidsløb fra den 8 Sept. til den 2 Dec.

Ligesom Preussens Neutralitet var vigtig for Napoleon, saaledes var det ogsaa af Vigtighed for Østerrigerne, ved ders Troppers Fremtrængen til Rhinen, i den Hensigt, at hindre de Franskes Overgang, ikke at møde nogen Hindring hos Souverainerne imellem Inn og Rhin. Østerrige saae sig saa meget mere forpligtet hertil, som man vilde vide, at Napoleon søgte at forsikkre sig disse Fyrster, enten umiddelbart eller ved at tilstaae dem Neutralitet. Af Bayern, som, ved Skadesløsholdelsesværket i Aaret 1803, var bleven begunstiget af Frankrig, lovede man sig ingen fordeelagtig Beslutning, selv om det havde været beredt til at fatte den, saalænge det havde noget aldeles frit Valg. Unægtelig befandt Bayern sig i en meget betænkelig Stilling, thi hvor to mægtige Magter bekrige hinanden, er det for den mellemliggende mindre mægtige altid høist vanskeligt, at blive neutral. Keiser Franz sendte derfor den 3 Sept. ved Fyrsten af Schwarzenberg en Skrivelse til Churfyrste Maximilian, hvori forlangtes, at han ufortøvet skulde forene sine Tropper med de østerrigsk-russiske, imod at Keiseren, i Tilfælde af Krig, forsvarede og garanterede de bayerske Staters Sikkerhed og Heelhed mod hvert Angreb. Churfyrsten erklærede sig i en egenhændig Skrivelse til Keiser Franz villig til at forene sine Tropper med de østerrigske, men, henvendende sig til Keiserens Faderhjerte, beraabte han sig paa, at hans Søn, Churprindsen, just nu opholdt sig i Frankrig, og at hans Barn vilde vorde et Offer, dersom hans

Tropper rykkede imod de Franske; kunde han derimod blive i sine Stater, saa fik han Tid til at lade Prindsen komme tilbage. Paa Knæ anraabte han derfor Keiseren om Neutralitet; lovede at hans Tropper paa ingen Maade skulde hindre den østerrigske Armee i dens Foretagender, og sværgede, at holde sig rolig om han end skulde være tvungen til at trække sig tilbage. Faa Timer efterat dette Brev var sendt til Wien ilede Churfyrsten til Würzburg, efterat han i Forveien havde befalet, at alle hans Tropper skulde trække sig tilbage i hans frankiske Provindser. Otte Dage derefter hedte det i Wiens Hoftidende, at Churfyrsten havde været utro mod sin Keiser, mod sit Folk og mod Keiser Alexander. — Ogsaa hedte det, at allerede i Forveien det bayerske Skyts var bragt til Würzburg, at en fransk General havde været nærværende ved Troppesamlingen, for at indlede alt efter Napoleons Ønske, og at Churfyrstens Reise havde været forberedet allerede da Schwarzenberg kom til München med Keiserens Skrivelse. Men Churfyrsten paastod derimod, at han havde villet forene sig med Østerrige om Fredsunderhandlinger, men i Tilfælde af Krigsudbrud forlangt Neutralitet, og at han havde seet sig tvungen til hiint hurtige Skridt, da, efterat hans Skrivelse til Keiser Franz var afgaaet, den Efterretning indløb, at den østerrigske Armee var gaaet over Inn, for strax at behandle Bayern fiendtlig.

Den østerrigske Avantgarde var rigtig nok d. 8 Septbr. gaaet over Inn, og næste Dag vare flere Tropper komne efter; men ikke kunde dens Anfører, Gen. Klenau, troe andet end, at han rykkede ind i en Bundsforvandts Land, der allerede d. 6te havde erklæret, at ville forene sin Armee med den østerrigske. Vel maatte Bayern forsyne de efterhaanden indrykkende østerrigske Tropper, der beløb sig til 80,000 Mand, med alle Fornødenheder, men de bleve dog betalte, skjønt Østerrige for Øieblikket ikke saae sig istand til at give andre Betalingsmidler end Banknoter, hvorpaa der tabtes, og Statsbevisér, der først i roligere Dage skulde indfries. Men dette nødvendige Onde kunde og burde ingenlunde betragtes som nogen Fiendtlighed. Endnu i Würzburg gjorde Østerrig sig Umage for, at vinde Churfyrsten, men forgjeves; hans Tropper undvege overalt de østerrigske og trak sig i Ilmarscher til Würzburg. Under disse Forhold rykkede Østerrigerne ubehindrede ind i München, d. 16 Sept. I Slutningen af samme Maaned stode 80,000 Mand Østerrigere paa hiin Side Lech i Schwaben. Overcommandoen førte Erkehertug Ferdinand, men General-Feldttøimester Mack styrede egentlig det Hele. Allerede stode enkelte Corps i det Würtembergske, da der pludselig kom en Befaling, at gjøre Holdt og derpaa trække sig tilbage. Denne Standsning ovenpaa de raskeste Fremskridt røbede en Vaklen, som man tilskrev en Mangel paa indvortes Enighed mellem de østerrigske Hærførere. De franske Troppers overlegne Antal bragte Mack i Forvirring. Han trak sig tilbage mellem Ulm og Memmingen, for, som det hedte, der at oppebie Fienden, drage Forstærkning fra Erkehertug Carl til sig, og frem for Alt at forene sig med den russiske Armee under Kutusoff. Denne Plan var saa meget mere besynderlig, som man deels ikke kunde gjøre sikker Regning paa Bayern, deels Erkehertug Carl havde Massena imod sig, og Kutusoffs Ankomst ved saa mange uforudseelige Hindringer let kunde blive forhalet. Mack havde ved denne Fremgangsmaade i Uheldstilfælde, som en Hærfører altid bør gjøre Regning paa, kun to Ting at vælge imellem: enten at indlade sig i en ulige Kamp med en overlegen Fiende, eller trække sig tilbage og overlade Bayern i hans Vold. (Fortsættes.)

Fragment af en Reise i Sjelland i Sommeren 1814.

(Fortsættelse.)

Strandfiskeriet ved Præstøe synes at kunne være en fordelagtig Erhvervingsgren, men er det ikke. Mangel paa de nødvendige Redskaber siges at være Aarsagen. Dog har ogsaa i denne Henseende ovennævnte Kjøbmand Worm viist Villie til at gavne. — Blandt Haandværkerne, hvoraf ingen udmærke sig, savnes Garver, Felbereder, Væver, Slagter, Bogbinder o. fl. De fleste ere Skomagere; dog gaae den største Deel af Indvaanerne med Træskoe. — Farverkonsten har i Hr. Kaabe en duelig Mand. Ikke blot Empiriker i sit Fag, anvendt

han sin Kundskab i Chemien med Held; hans Farverie er fordelagtigt bekjendt, og skal være søgt endog fra Kjøbenhavn.

Byen har ingen Læge og intet Apotek; begge Dele maa søges i Vordingborg eller Nestved. — Disse, for den forfinede Verden, væsentlige Mangler ere maaske een af Aarsagerne, hvorfor ingen Formuende privatiserer paa dette af Naturen saa rigelig udstyrede Sted, hvorved Byens Selskabelighed, Smag og Aandskultur ikke vinder og dens Pengesirkulation taber. Ved forefaldende Vakanser ville sikkert Distrikterne saaledes inddeles, at Præstøe faaer sin egen Læge, og da ville Apoteket i Vordingborg intet tabe ved at anlægge her et Filial-Apotek. — Hvor tungt for den ømme Moder, den kjerlige Fader, den retskafne Husbonde at see sine Kjere, eller de, der ere betroede deres Forsorg, lide — døe, uden at Lægens Nærværelse giver deres saarede Hjerter den Trøst, at de intet have forsømt for at forebygge Tabet eller lindre Smerten! Faa ere de, som have Evne til at anvende 100 Rdlr. eller mere paa ethvert enkelt Doctorbesøg. — For enhver kultiveret Samling af Mennesker er Lægen umistelig. — Vel er det sandt: Naturen ene er aktiv — Konsten passiv eller i det høieste Naturens Sekundant ved Helbredelsesværket. — Men er Asklapios end ingen lægende Gud- dom, saa er han dog en trøstende, og det er allerede meget. — Nær ved Præstøe i en Bondebye, Gedderød, Rekkende Sogn, opholder sig et Fruentimmer, som termino technico kaldes den kloge Pige. Hun erstatter den ikke saa kloge Almue Savnet af Læger for Mennesker og Dyr, skaffer stjaalne Sager tilveie eller — afveie o. s. v. Gid jeg kunde med Sandhed sige, at det blot er Almuen, der tyer til denne Pythia. Om hende og Consorter skal jeg give Underretning paa et andet Sted; kun tilføier jeg, at Stedets aarvaagne Politiemester har søgt at hindre dette Uvæsen; men resistere bør ikke blot være et verbum activum. — Der gives Folkefordomme, som vinde Styrke i Forhold til den Modstand, hvormed de bestrides. — Forfølgelsen kaster en Glorie om den Forfulgtes Hoved, der nu som en Martyr bliver dobbelt æret og søgt.

Præstøe har kun een Skole, hvori Degnen er eneste Lærer. Hans Løn er for lang Tid siden fastsat i Penge, følgelig har han et kummerligt Udkomme. Manden er Student, og det burde af flere Grunde være Tilfældet i alle Kjøbstædskoler, ligesom Skolelærerne i Landsbyerne, uden Undtagelse burde være seminaristisk dannede Bønderkarle. Kun disse alene, som tilfulde ere bekjendte med Bøndernes indre og ydre Væsen og Fordomme, og derfor vide at vinde deres Tillid, ville med Held kunne virke til Oplysningens Fremme.

Mine Forretninger førte mig til en Mand i Byen, paa hvis Bord jeg blev en Samling af Døgn- og Ugeblade samt flere periodiske Skrifter vaer, der saa meget mere forundrede mig, som Antallet ikke var ubetydeligt. Jeg havde ikke den fjerneste Idee om at finde noget, der kunde ligne et Selskab, end sige et — Læseselskab i Præstøe, og spurgte derfor begjerlig, om han selv holdt alt dette? Nei! svarede han: min Løn vilde neppe være tilstrækkelig hertil. Og nu hørte jeg, at dette Institut skyldes Herr Baron de Stampe, — Eier af det, tæt ved Byen liggende, skjønne Nysøe, — som, efter Selv at have læst dem, lader disse Blade og Maanedsskrifter sirkulere i en betydelig Omkreds baade i og uden for Byen. — Dette Træk af ægte Liberalitet hos Hr. Baronen glædede mig i en dobbelt Henseende; deels fordi Mænd af hans Stand og Kaar ikke sjelden lade som de ere ganske uvidende om, at de lavere Klasser kunne have intellektuel Trang — maaske sluttende fra sig selv — dels fordi Læselysten herved bliver vedligeholdt, da enhver ambitionerer at være i Læsesirkelen, aldenstund det kan ske uden Tab for den kjere Pengepung, den Man saa nødigen aabner til et, som Man synes, saa undværligt Brug. Ved at blade om i Samlingen blev jeg opmærksom paa adskillige betegnede Steder; snart var en urigtig Ortografie bemærket, snart en skjøn Tanke understreget; nu var et Sted indklamret, der havde meer end almindelig Hensyn paa Fødelandet, nu et andet, der pegede hen til nye og nyttige Opfindelser o. s. v.; uden Tvivl vare disse NB. NB. af Hr. Baronen selv hensatte, og vist nok gavner han ogsaa herved den Kreds hans Litteratur omløber. Vilde kun de Herrer, som deltage i denne skjønne Indretning, iagttage den Velanstændighed og Varsomhed, hvormed man bør omgaaes fremmed Eiendom! Men de fleste af Bladene vare meget be-

smudsede, tiljadskede og sønderrevne; at hele Pakker skulle være bortkomne, fortalte Man mig; er det sandt, saa viser det en Skjødesløshed — for ikke at sige noget værre — som er utilgivelig.

(Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

Igjennem det Kongel. Rentekammer er, under den 27de October d. A., udfærdiget en Placat af følgende Indhold: "Under 26de i denne Maaned er allernaadigst saaledes resolveret: Det paalægges allernaadigst vedkommende Ydere indtil 31 October 1815 at være ansvarlige for de hos dem endnu uopkrævede Korn- og Fourage-Qvantiteter af Udskrivningen her i Riget efter Forordningen af 29de October 1813. Dog skal det derhos være dem tilladt, forsaavidt samme opkræves senere, end 15de November 1814, at gjøre Leverancen af indeværende Aars Afgrøde, imod da derfor at nyde saadan Betaling, som nærmere maatte blive bestemt. Men i øvrigt skal, siden Aarsagerne til de extraordinaire Korn- og Fourage-Udskrivninger, der under Krigen aarligen have fundet Sted, nu formedelst Freden ere ophørte, ingen saadan Udskrivning skee her i Riget for næste Aar. Derimod bliver den ved Forordningen af 5te December 1792 paabudne Oplags-Fourage at holde i Beredskab for indeværende Aar og fremdeles aarligen, ligesom og-saa Forordningen af 28de Juli 1784, angaaende den ordinaire Fourages Anskaffelse, endskjønt derefter endnu ingen Fourage for det Aar fra 26de October 1814 til 26de October 1815 udskrives, igjen for den følgende Tid træder i Kraft, dog at i Henseende til Syn over Fouragen, naar Tvistighed om dens Godhed forefalder, forholdes efter Kammerplacat af 8de Juni 1811."

De afbrændte Tomter i Sundbyvester og i en Deel af Sundbyøster paa Amager yde et sørgeligt og rørende Syn. Man seer næsten intet uden de nøgne Skorstene, og Haugerne ved Bygningerne ere for det meste nedtraadte. Paa Redningen af Bohave var her næsten aldeles ikke at tænke under Stormens og Ildens Rasen. Medens den ene Bymand var i Færd med at hjelpe at slukke eller nedrive den andens Huus eller Gaard, havde Ilden allerede taget fat i hans egen, og han maatte ile did. I en Tid af ti Minuter havde Luen allerede grebet stærkt om sig. Enhver reddede det Lidet, han kunde, og Creaturene løb hylende og fortumlede omkring imellem de luende Bygninger. For det meste var det Huse, som brændte, hvilke samtlige ikke vare forsikkrede i Brandcassen, og af 9 afbrændte Gaarde vare kun 3 assurerede.

Man læser nu med rørt Hjerte ikke faa Exempler paa sand Menneskekjerlighed, der ved den sidste ulykkelige Ildebrand paa Amager udøvedes af adskillige Dannemænd. Saaledes have Bagermesterne **Hamborg, Alberg, Møller** og **Bencke** den næste Morgen efter Ildebranden sendt en betydelig Deel Rug- og Hvedebrød til Uddeling blandt de Brandlidte, for hvilken Ædelmodighed Hr. Byefoged C. L. Kramer offentlig takker dem i Aviserne. Bagermester J. L. **Geppert** i Sundbyevester, fik saavel sin Eiendom som sin Bolig, hvori Luerne allerede havde taget fat, reddet, ved ædle Menneskers, især hans forrige Principaler Hr. **Jansens** og **Meierhoffs** personlige Bistand og den Villighed, hvormed de laante ham deres Vogne. — I Adresseavisen for i Gaar tilbyder en Ubenævnt en brandlidt Familie fra Amager **frit Huus** for i Vinter i Helsingøersgaden No. 312.

Ifølge den, Skuespiller og Dannebrogsmand **Knudsen**, foruden den ham for Tjenesteaar hvert 5te Aar tilkommende Benefice, i Betragtning af den ved hans Nidkjerhed bevirkede patriotiske Indsamling af circa 212,000 Rdlr. DC., forundte Kongelige Tilladelse til en extraordinair Benefice-Forestilling hvert 5te Aar, opføres Løverdagen den 17 Decbr. førstk. paa det Kongelige Theater til Indtægt for bemeldte Hr. Knudsen **Cendrillon**, lyrisk Tryllespil i 3 Akter.

Kammerjunker **Mylius** paa Bjørnsholm i Jylland har i dette Aar avlet ikke mindre end 30 Tønder **Nødder**, som skulle føres til Kjøbenhavn, for der at sælges. De vurderes lige med Rug. — En stor Mængde Sild fiskes i Aar i Liimfjorden; den almindelige Priis paa Stedet er 10 Rbmk. Olen. (Hempels Av.)

Odense, d. 1 Novbr. Institutet **Døtreheld** her i Odense er nu ophørt. Udi de 8½ Aar, samme har bestaaet, have netop 100 Pige-

børn her nydt Underviisning i Læsning, Religion, Tydsk, Fransk, Naturhistorie, Geographie, Tegning, Skrivning, Regning, Syening, Brodering ꝛc. Efter at Examen i Gaar var tilende, holdt Stifteren og Bestyreren, Hr. Provst Praem, en kort Afskeedstale, hvori han, foruden flere ubenævnte Aarsager, anførte som Grunde for Institutets Ophævelse: deels uheldige Tidsomstændigheder og deels Mængde af Embedsforretninger, ligesom og de siden hiin Tid oprettede Borgerskoler nu gjorde dette Institut mere undværligt. Til Slutning opfordrede Taleren med hjertelig Varme de Unge, i Fremtiden at udvide og gjøre Brug af de her indsamlede Kundskaber. — Silkeborg Gaard og Gods, er underhaanden solgt af Overkrigskommissair Ridder Ingerslew, til Stadshauptmand Aastrup i Randers, for 600,000 Rbdlr., halvt i Sølv- og halvt i Navneværdie. — I de fleste af Jyllands Kjøbstæder ere nu allerede alskens private Pengesedler i fuld Gang. Endogsaa Kromænd og Møllere paa Landet finde deres Regning derved, hvorved dog Folk i daglig Handel og Vandel hjelpes ud af mangen Forlegenhed, indtil at saa megen offentlig Skillemynt kommer i Omløb, at Man igjen kan rede sig. (S. Bl.)

Mariboe, d. 31 Oct. I denne Tid er Hs. Høiærværdighed Hr. Biskop og Ridder Boisen paa Visitats i Fuglseherred i Lolland. — I Gloslunde Sogn er i denne Tid indtruffen følgende Begivenhed: "En Tjenestepige fandt Drivt og Anledning til at underrette sin Madame om hvorlunde 2de af hendes Medsøstre anvendte alt for megen Tid paa at udhvile deres trætte og mødige Lemmer paa Malkepladsen. For nu at tilfredsstille deres Hevngjerrighed over en saa uhyre Forbrydelse, gjøre de dem et Riis af Brændenelder med en Tidsel i Midten, hvormed de uden videre Formaliteter opvartede deres Medsøsters posteriora paa det eftertrykkeligste. Da hun nu besværede sig for sin Huusbonde over slig en Adfærd, blev hun Dagen efter tracteret med samme Confect. Ved en Politieret, som i den Anledning blev holdt, bleve bemeldte 2de drabelige Skjoldmøer dømte til at bøde deres Kjød, kjølne deres Hevngjerrighed og gjøre Bod og Bedring med at sidde paa Vand og Brød i 8 Dage." (Mariboe Av.)

Mariboe, den 3die November. Igaar var her i Mariboe en tumultuarisk Affaire imellem nogle ubændige og kaade Bønder fra Vaabensted og Radsted, under Grevskabet Hardenberg, som vare tilsagte at møde ved Sessionen, og en Vertshuusmand og hans Naboe her af Byen. Bemeldte Bønder bleve nemlig grove og baldstyrige fordi Vertshuusmanden næsten havde udsolgt sit Forraad af det lollandske aqva toffana (Brændeviin). Da nu Vertshuusmandens Naboe vilde være tredie Mand, blev han meget forslaaet i Hovedet og Øjet. Tumulten var skrækkelig; men saasnart physisk Magt paa behørig Maade med Kraft og Bestemthed blev anvendt, blev alting strax i Orden bragt. Nogle af Hovedmændene bleve arresterede og et foreløbigt Forhør paa Øieblikket optaget. — Ligeledes skal ogsaa nogle Bønder fra Herritzløv o. s. v., have taget sig den Frihed, at gjøre Spectakler om Aftenen paa deres Hjemvei fra Sessionen, ved Engestofte slaaet Forvalteren o. s. v., i hvilken Anledning skrivtlig Klage er indgiven til vedkommende Jurisdiction. — Af de Disciple, der i Aar bleve demitterede til Høiskolen i Kbhavn fra Nykjøbing Kathedralskole, have fire faaet til Hovedcaracteer meget godt og de øvrige fire godt. — Den 29de October opbrændtes for Lollands Falsters Stift i Nyekjøbing 1½ Million Courantsedler og Skatkammerbeviser. — I Aarhuus blev atter opbrændt d. 21de October 4,113,949 Rd. DC. — Af Mangel paa tilstrækkelig Skillemynt har nogle Handlende hist og her i Stiftet udstædt nogle trykte Beviser, som gaaer imellem Mand og Mand. — Mandagen den 17de October er strandet og sunket paa 2½ Favn Vand paa den saakaldte Østre Hege N. N. V. for Møens Skove og S. O. for Præstøe, et stort Smakskib paa omtrent 1000 Tønder, hvoraf Stormasten og Udlæggeren er bleven staaende. Skibet er ladet med Kalksteen; ingen Skibsfolk fulgte med, der formodentlig ere druknede. Af Skib og Ladning vil neppe noget kunde bjerges. — Efter en særdeles kold Luft igaar af Sydost, har det idag begyndt med at snee uophørlig.

(S. Bl.)

Kjøbenhavns Børs den 8de November.

Cours. Hamb. 2 M. 535, *a vista* 541. London 2 M. 20½ Rbd., *a vista* 20¾. Spec. 535. — Specier solgtes til 32⅜ Rbmk., for Committeesedler blev givet 65 pr. 100; for Kgl. Obligationer gaves 275 Rbmk. N. V. pr. 100 Rbdlr. S. V.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Congressen i Wien. Efter franske Blade have de Allieredes Ministere i deres første Conferencer behandlet følgende Gjenstande: 1) Kongen af Sachsens og hans Landes Skjebne. 2) De Bourbonske Huses Fordringer. — Ratificationen af Fredstractaten imellem Rusland og Danmark vil finde Sted strax efter Keiser Alexanders Tilbagekomst fra Ungarn, som afreiser fra Wien den 15 Nov. — For at sikkre Roligheden paa det faste Land ville de allierede Magter beholde hver en Armee af 60,000 Mand i vedvarende mobil Stand. — Maltheserordenen har i et formeligt Bønskrift bedet Congressen om, at den maatte blive oprettet igjen, og den Wienske Hoftidende har efter et fransk Blad optaget dette Bønskrift. — Angaaende Congressens Opsættelse ere Politikerne endnu bestandig af forskjellig Mening. Det hedder, at man først vil være enig om Hovedgrundsætningerne, og, naar Congressen først eengang er aabnet, vil gaae mere afgjørende end raadslaaende frem. — Man troer, at der vil blive oprettet i Tydskland 6 store Militairdivisioner, der ville udgjøre en frygtelig Magt, til hvis Hoveddivisioner de mindre Magter skulle bidrage. Disse 6 Divisioner skulle bestaae af Østerrige, Preussen, Hannover, Bayern, Würtemberg, Belgien. — Bispedømmet Basel skal være tiltænkt Prinds Eugen. — Meppen og det preussiske Grevskab Lingen, hedder det, skal forenes med Hannover, som derved bliver Mester af Emsmundingen. Ogsaa mener man, at Hansestæderne ville komme i et fordeelagtigt Forhold til Hannover. — Endnu bestandig hedder det, at Erkehertug Carl vil formæle sig med Hertuginden af Oldenborg, og blive Vicekonge af Italien; at Storfyrst Constantin vil blive Vicekonge af Polen; Prinds August af Preussen Vicekonge af Sachsen, og Hertugen af Cambridge Vicekonge af Hannover. — Alle Stæder og Sogne i Frankrig have faaet Tilladelse til igjen at føre deres Forfædres Vaaben og Udmærkelser.

Keiser Alexander, Keiser Franz og Kongen af Preussen ere reiste til Ungern.

Kongen af Preussen har udnævnt den russiske og østerrigske Keiser til Chefs for to preussiske Grenadeerregimenter, og Kongen er igjen bleven udnævnt af begge Keisere til Chef for et russisk og et østerrigsk Regiment. Paa sin forehavende Reise i Ungern vil Keiser Alexander, som det hedder, være iført sin ungerske Regimentsuniform. Han er ligeledes udnævnt af Keiser Franz til Chef for et ungersk Regiment.

Kongen af Danmark er reist til Klosterneuburg, for at tage det derværende Abbedie i Øiesyn. (Neuburg ligger 2 Mile fra Wien, og har 4000 Indbyggere. Egnen er meget behagelig. Klosterets Skatte og Helligdomme ere meget mærkværdige. Paa Klosterets Grund og Jorder voxe en overordentlig Mængde Viindruer. Fra Wien gjøres daglig Lystreiser til Neuburg.)

Paris, den 28 Octbr. Den 25de dennes er Hertuginden af Orleans nedkommen med en Prinds, der skal føre Titel af Hertug af Nemours. Prindserne og Prindsesserne af Blodet samt Statsminister Grev Blaccas vare nærværende ved Forløsningen. Da Hertuginden af Angouleme hidindtil ingen Børn har, er denne Prindses Fødsel af Vigtighed for den bourbonske Familie.

Italien, d. 18 Oct. Den 24 Aug. ankom den engelske Fregat Undannied, som havde ført Napoleon til Elba, til Havnen ved Corfu. — Det neapolitanske Flag er bleven forbudet i de sicilianske Havne.

Østerrig, den 27de October. Ifølge Breve fra Wien har det Keiserl. østerrigske Hof den 15 October undertegnet den Afstaaelsesact, der bestemmer Sachsens Skjebne. Hs. Majestæt Kongen af Preussen har udnævnt General v. Gneisenau til provisorisk Militairgouverneur i Sachsen, og Statsminister Baron v. der Reck til Civilgouverneur. Man formoder at Prinds Wilhelm af Preussen skal introduceres som Vicekonge naar Kongen ankommer til Dresden.

London, den 25de October. Hs. Kgl. Høihed Hertugen af Sussex har havt et farligt Anfald af sin asthmatiske Svaghed, saa at man endog frygtede for hans Liv. Dog er han nu i Bedring. — To Mulatter, som kalde sig Gesandter fra Pethion, og skulle være hidreiste i et venskabeligt Ærinde fra Christoph og Pethion, ere ankomne hertil. De skulle, som man forsikkrer, forlange Engellands Understøttelse. Men hidindtil have de endnu ikke havt Audients.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 91.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 12 November 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Medens alt dette foregik ved Inn, var Napoleon ivrig sysselsat med at udføre sine Planer mod det sydlige Tydskland ved Rhinen. Han forkyndte det franske Senat ved en høitidelig Tale sin Beslutning. I denne Tale forsikkrede han, at de af Fastlandets evige Fiende nærede Ønsker vare nu opfyldte, og Krigen udbrudt midt i Tydskland. Endnu for faa Dage haabede han, at Freden ikke vilde blive forstyrret; han taalte Trudsler og Fornærmelser; nu ere Østerrigerne gangne over Inn, München besat, Churfyrsten fordreven fra sin Hovedstad. Hans Forhaabninger ere forsvundne. Engellænderne frygte hans Fredskjerlighed, og at Østerrige vilde vende tilbage til fredeligere Grundsætninger. Han sukker over det Blod, det vil koste Europa, men det franske Navn vil faae ny Glands derved, og han fik den franske Krone med den Forpligtelse, at lade den blive reen og uplettet. Endelig hedte det til Slutningen af denne Tale, at dersom Engelland fik Overmagten vilde det kun tilstaae en Fred, fuld af Fornedrelse og Skjændsel, hvis Hovedbetingelser vilde være Opbrændelsen af Frankrigs Flaader, dets Havnes Ødelæggelse og dets Konstflids Tilintetgjørelse. — Senatet besluttede nu Udtagelsen af 80,000 Conscriberede for Aaret 1806, og derpaa Oprettelsen af en Nationalgarde til den indere Ordens Vedligeholdelse og Grændsernes Forsvar. Napoleon forlod St. Cloud den 24 Sept. og ankom den 26de til Strasburg. Samme Dag da han afreiste fra St. Cloud havde de fem forhen nævnte Corps begyndt deres uforstyrrede Overgang over Rhinen, og den 26de stode 100,000 Mand paa hiin Side denne Flod. D. 27 Sept. havde Marmont forenet sig med Bernadottes Corps, og den 2 Octbr. med Bayererne, under Deroi og Wrede, hvorved 60,000 Mand kom til at staae i Egnen af Würzburg. Den franske Armee var saaledes i det Hele omtrent 130,000 Mand stærk. Allerede d. 1 Oct. havde Napoleon paa Slottet i Etlingen, ikke langt fra Carlsruhe, sluttet en Tractat med Churfyrsten af Baden, efter hvilken han skulde forsvare Uafhængigheden og Heelheden af Churfyrstens Lande, imod at denne leverede ham 3 til 4000 Mand, som strax skulde tage Deel i Krigen. Badens geographiske Beliggenhed tvang det dertil. Hvorledes Napoleon blev Churfyrsten af Würtembergs Bundsforvandt, beviser den Note, som den Würtembergske Minister, Winzingerode, den 1 Oct. overgav den franske Gesandt, Didelot. Winzingerode klagede deri, at Marschal Ney ved sin Ankomst paa hiin Side Stuttgard, tilligemed General Dupont, havde forlangt, at man skulde aabne dem Portene til Gjennemmarsch, og skaffe dem Qvarteer. Gouverneuren foreviste Churfyrstens udtrykkelige Befaling, at han skulde formaae hine Generaler til at følge med de Officierer, der vare udnævnte til at veilede

de franske Tropper paa deres Marsch; men Ney afslog Tilbudet, sprængte Porten uden for Ludvigsburg med Canoner, rykkede ind i Hovedstaden med et saadant Antal Tropper, at deres Indqvartering var umuelig, tilkjendegav derpaa Magistraten, at endnu samme Nat 2 Regimenter og 15 Batailloner skulde rykke ind, og forlangte 1 Mill. Portioner Brød. "Churfyrsten, hedte det længer hen i denne Note, tvivlede ikke paa, at faae Erstatning og forlangte den umiddelbart af Keiseren selv. — Den 2 October ankom Napoleon selv til Ludvigsburg og en Virkning af hans Ankomst var, at den østerrigske og russiske Gesandt bleve satte under Militairbevogtning, og ikke kom i Frihed igjen førend efter 24 Timers Forløb, da Würtembergs Skjebne var afgjort; han erklærede hvad han adskillige Aar derefter gjorde til en Grundsætning for hele Europa: at hvo der ikke var med ham, var imod ham; modsatte Würtemberg sig, saa skulde det behandles som et erobret Land, betale 8 Mill. og stille 2000 Heste og de til Hærens Befordringsvæsen nødvendige Folk. "Hvad man her gjør mig til Betingelse ligge uden for min Magts Grændser," erklærede Churfyrsten. "Hvad De ikke kan, det kan Deres Land," svarede Napoleon. "Mine Stænder ville ikke samtykke," svarede Churfyrsten. "Mod disse vil jeg understøtte Dem," sagde Napoleon. D. 4 Oct. sluttedes en Alliance-Tractat, efter hvilken Keiseren indestod Churfyrsten for hans Landes Uafhængighed og Heelhed, og lovede at skaane disse for Requisitioner, imod at hiin skulde lade støde 8 til 10,000 Mand, hvoriblandt 1000 Mand Cavallerie, til den franske Hær.

Saaledes maatte den ene tydske Stat tjene Napoleon til at knuse den anden, og saaledes blev Mangel paa Samhold den virksomme Aarsag til Tydsklands Underkuelse og Ydmygelse. Vel er det unægteligt, at de mindre Stater paa hiin Side Rhinen, ganske overladte til deres egen Skjebne og overvældede af en ligesaa talrig som seirvant Fiende, umueligen kunde modsætte sig med synderlig Kraft den indbrydende Strøm, som ingen Dæmning kjendte eller havde; dog aldrig var Napoleon bleven hvad han blev, om man i Tide eftertrykkelig havde forhindret, at den store tydske Colos Led for Led blev sønderlemmet, og om alle havde reist

sig i det fulde Forsæt, at staae og falde som een Mand for Tydsklands Selvstændighed og Frihed. Men den Sætning: man er sig selv nærmest, som er en Spire til saa meget Ondt i den moralske Verden, var ogsaa under nærværende Omstændigheder en ikke ringe Medaarsag til alle de store Ulykker, der siden, som en Følge af de Franskes alt mere og mere voxende Vælde, hjemsøgte det kuede Tydskland. Man frygtede i denne almindelige Ildebrand for at faae sit Plankeværk eller sin Sidebygning beskadiget eller nedrevet, og betænkde ikke, at ved denne Besparelse omsider den hele By vilde komme i Brand.

Alle de franske Colonner havde faaet den Befaling, at støde omtrent den 6 Oct. sammen i Egnen af Nördlingen, nordost for Ulm, og paa denne Dag vare ogsaa henved 70,000 Mand virkelig forenede her. Bernadotte og Marmont, tilligemed Bayererne, maatte paa den korteste Vei trænge frem til Nördlingen. Men denne korteste Vei gik adskillige Dagmarscher lige igjennem det preussiske Gebet, og Preussen havde nyligen ladet udgaae en meget eftertrykkelig Proclamation, at hævde sin Neutralitet paa det strængeste mod hver Krænkelse. Napoleon imidlertid befalede Bernadotte, at trænge uden videre Hensyn lige igjennem det Anspachske mod Donau. Da her ikke stod nogen Armee, der kunde give den proclamerede Neutralitet nogen Eftertryk, saa var denne Krænkelse af en neutral Bund ikke engang forbunden med nogen Fare, og Napoleons her brugte Ord: "for at vinde Alt maa man vove Alt" var derfor næsten uden Betydning. For en preussisk Armee behøvede man desuden ikke at frygte, thi inden denne kom, kunde man allerede have endt med Østerrigerne. De Bernadottiske Tropper rykkede den 3 Oct. ind paa preussisk Bund, marscherede, alle Protestationer uagtede, fremad, og ankom den 6te October til Weissenburg, medens Marmont og Bayererne trængte paa en anden Vei igjennem det Anspachske. Ogsaa havde Divisionen under Davoust berørt de sydlige Districter af Franken. Henved 100,000 Mand fremmede Tropper vare saaledes trængte igjennem det Anspachske, og uagtet alle Voldsomheder under Livsstraf vare blevne forbudne, bleve dog adskillige Stæder plyndrede, og hist og her Mishandlinger udøvede.

Ved saaledes at krænke en neutral Bund lykkedes det Napoleon fulkommen, at falde de i deres Stilling ved Iller rolig staaende Østerrigere i Ryggen. Skuffet i sine Forventninger og ubekjendt med Tingenes sande Tilstand blev Mack ubekymret i sin Stilling, og uden at formode noget Angreb fra Vesten, antog han den nordvestlige Bevægelse for et blot Blændeværk. — Man har gjort Mack store Bebreidelser, og haardt har han maattet bøde for de sikkerlig ikke ringe Feilgreb, han gjorde sig skyldig i. Men om han end havde været ti Gange saa duelig en Hærfører, som han virkelig var, kunde han dog umueligen forudsee, at Napoleon vilde tillade sig det voldsomme Skridt, at trænge igjennem et neutralt Land, og trodse de høitideligste Moderklæringer af en Magt, han hidtil havde behandlet med saa udmærket Høiagtelse. Mod forrædersk Snedighed og himmelraabende Uretfærdighed er selv den Klogeste ubevæbnet.

(Fortsættes.)

Om Rigsbankmynt.

Udenlands møder man nu undertiden det Særsyn, at nogle ikke ville modtage vore Sølvrigsbankdalere for en fuld halv Species Værdie, og indenlands: at mange, især af de lavere Classer, ikke ansee 1 Kobber-Rigsbankmark for æquivalent med den Betaling af 1 Rbmark, som de for Varer eller Arbeide have at fordre, og det er almindelig bekjendt, at man har kunnet udrette langt mere med 1 Rbmk. førend Kobber-Rigsbankmarkene vare satte i Omløb, end man kan nu.

Begge Dele grunde sig paa en Fordom; thi det er vitterligt for enhver, at 2 Rigsbankdalere af Sølv ere af Gehalt og Vægt ganske det samme som 1 Specie, og at et Rigsbanktegn for 16 Skill. kun, som dets Paaskrift udviser, er et Tegn paa 16 Rbß., men ingenlunde en Mynt, der skal repræsentere 16 Rbß. efter sin indere Gehalt; thi naar man veier 120 Kobberskillinger fra 1771, som den Gang udgjorde en Specie, imod 12 Rigsbanktegn, som nu skulle udgjøre en Specie, vil man finde Forholdet som omtrent 1 mod 12, og enhver vil da kunne overbevises om, at et Tegn ikke er en Mynt.

Men enhver Fordom har og sin Grund; den kan være falsk, men aldrig i dens Øine, som ikke indseer dens Falskhed. Det er derfor altid godt at undersøge den falske Grund, hvorpaa enhver Fordom er bygget.

Efter Anmelderens enslige Mening synes Rigsbankdalerne at være vel smaa i Format, i Forhold til de almindelige halve Species. Vel have de i Tykkelse hvad de mangle i Omfang, men den menige Mand udenlands, som ikke forstaaer Omskriften, giver sig ingen Tid til at undersøge Sagen nøiere, men vil hellere have almindelige hele eller halve Specier, som han nu eengang kjender, end Rigsbankdalere, som han ikke kjender. Det havde derfor været maaskee bedre, om Rigsbankdalerne havde været af samme Størrelse som halve Specier, og at der havde været præget derpaa ½ Specie.

Hvad Rigsbankmarkene angaaer, da havde det været at ønske, at de havde været i det mindste to Gange saa store som de ere nu. Den almindelige Mand veed ikke saa ganske at gjøre Forskjel imellem Tegn og Mynt. Han antager enhver præget Gjenstand for Mynt. Han har de gamle Kobberskillinger fra 1771 endnu bestandig i frisk Minde. Istedet for at læse, naar man giver ham en Rigsbankmark af Kobber, veier han, og denne Veien i Haanden bidrager uendelig meget til at fordyre Alting. Lignelser virke, som bekjendt, mere paa den almindelige Menneskeforstand end den abstracte Fornuft, og derfor var Billedsproget ogsaa Menneskehedens første Sprog. Naar jeg nu giver en Arbeidskarl 2 Rbmark af Kobber, saa opstaaer altid den Tilbageerindring hos ham, at han engang, i det mindste efter Qvantiteten, fik næsten ligesaa meget, naar i gamle Dage hans Arbeide blev anslaaet til 2 Kobberskillinger. — Hvorvidt det overalt kan være gavnligere at have Mynttegn af Kobber end af Papir, er her for vidtløftigt at undersøge. Forfatteren ønsker, at disse hans velmeente Tanker ved ny Rigsbanksmynts Udprægelse maatte værdiges Opmærksomhed.

Om lægevidenskabelige Kundskaber for Embedsmænd paa Landet.

(Indsendt.)

Det er en ikke tilfulde bekjendt, men ved tusinde Erfaringer bekræftet Sandhed, at mange Mennesker paa Landet eller i en Kjøbstæd, hvor ingen Læge boer, f. Ex. Sæbye, Mariager, Varde, Løgstøer og flere i de andre Provindser, af Mangel paa medicinsk eller chirurgisk Pleie, ynkeligen omkomme eller paa andre Maader komme ilde afsted. Selv hvor en Districtschirurg boer, kan saadant indtræffe; thi ofte maa jo denne være flere Dage fraværende paa Reiser i sit District. De Folk, som boe yderst i dette, have almindeligviis 4 a 6 Mile at kjøre, for at hente Districtslægen, og er denne nu i Farens Øieblik bortreist, saa ligger den ulykkelige Syge hjelpeløs eller der gribes til Huusraad, som Almuen stedse er forsynet med og ikke sjelden forværre Tilfældet.

En Mand, der selv kan vente at komme til at boe paa Landet og ikke allene føler, hvor let han og hans Familie kan komme til at lide under Mangel af en Læges Nærværelse, men ogsaa hvormegen Glæde han kunde høste ved at hjelpe paa Andre, fremsætter her offentligen det Spørgsmaal: om ingen af Hovedstadens udmærkede Læger eller Chirurger vilde aabne et privat Collegium, hvori de farligste Sygdomme bleve foredragne, i Forbindelse med de tjenligste Midler til at standse deres Fremskridt, indtil en ordentlig Læge kunde skaffes tilstede, og hvori Anviisning blev given til den første Forbinding for en Fracturist, til et lille Huusapotheks Indretning o. s. v.?

Neppe vilde det mangle, at mange unge Theologer og Jurister, hvis Embedskreds kunde blive paa Landet, vilde melde sig til et saadant Collegium.

(Indsendt.)

Theater-Directionen vilde vist forbinde det Theater besøgende Publicum meget, ved paa Placaterne tillige at lade de spillende Hovedpersoner anføre, naar en eller anden Ballet anmeldes til Opførsel, hvilket endogsaa stedse iagttages ved Entreerne, i hvilke selv Bipersonerne nævnes. At dette skeer i Programmerne, synes saa meget mindre at være tilstrækkeligt, som Udgiverne af Bladet Dagen, ved nyeligen, efter tredie Opførsel, at omtale den for sin mesterlige Composition og Hovedpartiernes himmelsk-skjønne Udførsel beundrelsesværdige Ballet Amor og Psyche, tillægge Herr Poulsen den Roes, der saa billigen tilkommer Herr Funks om Talent og Flid noksom vidnende ungdommelig-kraftfulde Dans.

Indenlandske Efterretninger.

Hs. Høihed Prinds Christian Frederik er ankommet i Torsdags Aftes til Hammermøllen og agtede i Gaar at tage til Fredensborg, hvor Hs. Høihed vil tilbringe nogle Dage.

I Onsdags opførtes til Fordeel for Ridder og Balletmester Galeotti Syngestykket Sovedrikken, og Generalprøven, en ny Epilog. I Epilogen fremstod Hr. Galeotti selv, klædt i Sort og prydet med Dannebrogsordenen. Han blev modtagen med lydeligt Bifaldsraab. Til Slutningen udtrykte den fortjente Konstner ved Pantomime sin levende Erkjendtlighed, som blev besvaret med et tre Gange gjentaget Bravoraab. Nu traadte han tilbage, og pegede paa den i Baggrunden fremkommende transparente Indskrift:

"Hil Dannemark!
Hvor Kunsten paaskjønnes,
Hvor Kunstneren belønnes."

Det sidste saae man imidlertid inter Spor til paa Parterret, som var langt fra at være fuldt: noget, som ellers pleier at være høist usædvanligt ved Beneficeforestillinger.

I Kjøbenhavn seer man nu allerede prægede ny Sølvmynter med Ludvig XVIIIs Brystbillede.

Statspapirer ere igjen faldne noget i Prisen. De ere gaaede ned fra 273 til 265.

Kuhn og Casorti give nu Forestillinger i Odense paa Hr. Franks Theater.

Fra den 29de Octbr. Kl. 4 om Eftermiddagen indtil den 5te November Kl. 4 om Eftermiddagen, ere 235 Skibe klarerede gjennem Øresunds Toldkammer, deraf 4 til indenrigske Steder, 3 til St. Croix og 1 til St. Thomas. (Hand. Tid.)

Anordning for Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark. (Fortsættelse; see No. 87.)

§. 3. I sit Forhold mod Børnene bør han forene Kjerlighed med Alvorlighed, og vide at rette sig efter Børnenes Fatteevne og Gemytsstemming, samt vogte sig for at afskrække dem ved ublid Behandling, dog uden at forglemme sin Værdighed og Anseelse som Lærer.

§. 4. Reenlighed er en nødvendig Egenskab hos velopdragne og dannede Mennesker, den er ogsaa vigtig med Hensyn til Helbredens Vedligeholdelse. Skolelæreren bør derfor omhyggeligen paasee, at Børnene holde sig reenlige. — Erfares det Modsatte, og det kan skjønnes, at det er Barnets egen Skyld, skal han advare dette; og naar Saadant intet frugter, gjøre Barnet opmærksommere paa sig selv, ved at afsondre det fra de øvrige Børn og anvise det en særdeles Plads i Skolen; hvorhos Forældrene, Værgen eller Huusbonden bør gives Underretning derom. Befindes det, at Skylden har været hos Forældrene, Værgen eller Huusbonden, da søger han at formaae disse til en bedre Omsorg for deres Børn eller Tyende; men, dersom de vise sig forsømmelige, anmælder han det for Sognets Skolecommission til Sammes videre Beslutning. — (Fortsættes.)

Aarhuus, den 5te November.

Hans Høihed Prinds Christian Frederik afgik den 10de October fra Ladegaardsøen paa en Commando-Lugger, og ankom den 11 om Middagen til Gieløen, hvor Høistsamme gik ombord i Briggen Allart. Modvind hindrede Afreisen til den 13de, da Briggen stak i Søen, men nødtes Dagen derpaa af en heftig S. O. Vind til at søge tilbage til Frederiksværn. Samme Dag ankom Capt. Lieut. Kaas og meldte, at han med den Kgl. danske Brig Bornholm var ankommen til Lyngøer, hvorefter Hans Høihed besluttede, at afbenytte denne til sin Overreise til Sjelland. Briggen Bornholm ankom d. 18de til Frederiksværn, men en vedholdende Modvind gjorde det umuligt at forlade denne Havn førend den 26de, da Vinden gik til N. O. Briggen lettede Anker om Middagen Kl. 12 og Hans Høihed salutere des ved sin Afreise med 27 Kanonskud, saavel fra Fæstningen som fra de i Havnen liggende Brigger, hvilken Salut Høisamme behagede at lade besvare med 9 Kanonskud fra Briggen Bornholm. Om Aftenen saaes Skagens Fyr, men Vinden, som atter gik til S. O., nødte Briggen til at holde sig krydsende imellem Marstrand og Skagen indtil d. 28de, da den naaede Læsøe, og gik til Ankers mellem denne og Jylland. Den 2 en November lettede Briggen atter og gik til Seils med S. O. frisk Kuling, lagde Fornæs over, men maatte, da Fokkeraaen knak, lægge sig til Ankers omtrent 1 Miil fra Havsknude. Da denne Beliggenhed var forbunden med den yderste Fare, og den heftige S. O. Vind vedvarede, besluttede Hans Høihed at gaae til Aarhuus, hvorfor Capt. Lieut. Kaas lod Ankeret kappe, og gik den 4de om Morgenen Kl. 9 til Seils med S. O. stiv Kuling og ankrede ved Aarhuus samme Dag om Eftermiddagen Kl. 3. — Hans Høihed har paa Reisen nydt den fuldkomneste Sundhed. (Aarhuus Av.)

Ribe, d. 8 Novbr. (Spørgsmaal.) "Ere Rigsbankens Sedler den eneste authoriserede Mynt her i Ribe, eller ikke? Er det Første Tilfældet, kan da den, der har noget at falholde her, blot fordre Sølv for sine Vare, og kan han nægte at modtage Rigsbanksedler, endskjønt man tilbyder at betale efter Dagscoursen?" (Ribe Av.)

Viborg, d. 3 Nov. Bønderne især ere som fortumlede i Hovedet, ved at faae de nye Rigsbanksedler. De ville allerhelst have det samme i Rigsbanksedler, som før i gamle Sedler. Det vil imidlertid blive nødvendigt for Enhver at nedstemme disse høie Begreber, da man har kun en Sjettedeel saamange Sedler som før. (Vib. Av.)

Aarhuus. I det haarde Veir sidstl. 31te Octbr. forulykkede en Jagt fra Ebeltoft tæt her uden for Havnen. Folkene bjergedes, og Ladningen svømmede selv i Land. — Den bestod af levende Gjæs. (S. Bl.)

Mariboe, d. 31 Oct. Afgangne Stiftsphysicus og Dr. Bræstrups Gaard her i Mariboe er nu underhaanden solgt til Hr. Thun, forhenværende Eier af Postgaarden i Nyborg, for den Sum 1000 Rbdlr. S. V. og 666 Rbdlr. 4 Mk. N. V. I Aaret 1810 blev den solgt til Stiftsphysicussen for 300 Rbdlr. N. V. — I Nykjøbing paa Falster har man allerede begyndt med at offre Courantsedler og Skatkammerbeviser til Vulkans Flammer. — I Stubbekjøbing paa Falster er ved

Døden afgaaet Kammerherinde A. P. Cathrine v. Munthe af Morgenstjerne født Flindt, efter næsten 8 Ugers uafbrudte og voldsomme Lidelser i sit Alders 64de Aar. Hun efterlader sig 11 faderløse Børn. — Kornet i Skjeppen er i Almindelighed langt fra ikke saa givtig i Aar som i Fjor. Naar adskillige Bønder have ydet deres Landgilde og Tiendekorn, have de ikke een Skjeppe Hvede at sælge. (Mariboe Av.)

Mariboe, den 7de November. Efter Indberetning til Øvrigheden vare Priserne paa Korn og Fedevarer samt Creaturer, i afvigte October Maaned følgende: En Tønde Hvede 19 Rdlr. En Tde. Rug 16 Rd. En Tde. Byg 8 Rd. En Tde. Havre 4 Rd. 3 Mk. En Tde. graae Ærter 10 Rd. En Tde. hvide Ærter 10 Rd. En Tde. Vikker 10 Rd. En Tde. Kartofler 4 Rd. Et Pund røget Flesk 4 Mk. Et Pd. fersk Flesk 3 Mk. 8 ß. Et Pd. Kjød 1 Mk. Et Pd. Smør 5 Mk. Et Pd. Ost 1 Mk. Et Pd. Talg 5 Mk. Et Slagtenød 50 Rd. Et Faar 6 a 7 Rd. Et Sviin 50 a 55 Rdlr. — Alt i Rigsbankpenge Navneværdie. — For at afhjelpe den midlertidige Trang paa tilstrækkelig Skillemynt, har nogle Handlende i Rødbye oprettet en Casse af 250 Rbd. N. V., under en vederhæftig Mands Bestyrelse, paa hvilke de udsteder trykte Beviser til at gaae imellem Mand og Mand. — Ved Auctionen den 2den November d. A. i Naae, under Grevskabet Knuthenborg, vare de høieste Bud paa de 2de, det residerende Capellanie i Mariboe pro officio, tilhørende jordløse Huse, 115 Rbd. N. V. — Thalias Tempel i Nysted, det eneste her i Stiftet, blev aabnet første Gang for i Vinter, Søndagen den 31te October om Aftenen. (S. Bl.)

———

Kjøbenhavns Børs den 11te November.

Cours. Hamb. 2 M. $533\frac{1}{2}$, *a vista* $545\frac{5}{8}$. Amsterdam 2 M. 505. London 2 M. $20\frac{5}{8}$ Rbdl., Spec. 540. — Specier solgtes til $32\frac{1}{2}$ a $32\frac{4}{8}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet 65 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Oversigt over det Antal af Vaaben og Munition, som Storbritannien har leveret de Allierede fra 1808 til 1813: Til Rusland: 148 Canoner, 117,870 Flinter, 800 Fade Krud, 243,122 Dosin Canonpatroner, 7,135,600 Dosin Flintepatroner; til Preussen: 105 Can., 1,417,270 Flinter, 12,000 Fade Krud, 34,750 Dosin Canonpatroner, 17,495,600 Dosin Flintepatroner; til Sverrig: 660,600 Flinter, 4000 Fade Krud, og 9,950,000 Dosin Flintepatroner; til Spanien: 545 Can., 7,512,000 Flinter, 45,000 Fade Krud, 471,656 Dosin Canonpatroner, 90,180,000 Dosin Flintepatroner; til Portugal: 14 Can., 1,380,000 Flinter, 2317 Fade Krud, 2396 Dosin Canonpatroner, 19,000,000 Dosin Flintepatroner; til Nordtydskland: 22 Can., 1,390,000 Flinter, 13,200 Fade Krud, 13,800 Dosin Canonpatroner, 18,300,000 Dosin Flintepatroner. Ialt: 834 Canoner, 12,477,740 Flinter, 77,317 Fade Krud, 765,724 Dosin Canonpatroner, og 162,061,200 Dosin Flintepatroner. Regner man nu hertil desuden de Subsidier i rede Penge, hvilke Rusland, Østerrige, Preussen, Sverrig og Sicilien have faaet; regner man endvidere Armeecorpsernes Underholdning i Portugal, Spanien og Sicilien, og de uhyre Leverancer af Monderingsstykker, Sadler og Lædertøi for de forenede Armeer, saa maa man forbauses over denne Engellands Kraftanstrængelse, og enhver vil tilstaae, at Storbritannien har bidraget overordentlig meget.

Breve fra Portoferrajo af 10 Sept. melde, at Napoleon sysselsætter 3000 Mennesker med Veiarbeide. Han selv er kun lidet tilgjængelig. Imellem Øen og Fastlandet hersker intet Samqvem. Gen. Fiorilla og endnu nogle corsicanske Officierer ere ankomne fra Italien til Portoferrajo. Til tre unge Franskmænd, som vilde blive hos ham, sagde Napoleon: "Gaaer hjem, og tjener eders gode Konge tro og oprigtig." — De Mynter og Medailler, hvoraf nogle ere i Omløb, ere falske.

Fra Havre de Grace skal nu hver Maaned regelmæssig gaae en Paketbaad til Martinique og Guadeloupe, og fra disse Colonier igjen Paketbaad tilbage.

Paa et Bal, som Storhertuginden og Prindsessen af Hessen nylig gav i Cassel, vare disse Fyrstinder klædte i den tydske National-Riddedragt, saaledes som den brugtes i den gamle Riddertid.

Det hedder, at Prinds-Regenten i Engelland

har kjøbt den skjønne Maleriesamling i Malmaison. Saaledes komme efterhaanden Europas største Konstskatte til Engelland. I Aaret 1798 kjøbtes Hertugen af Orleans navnkundige Maleriesamling af en Banqvier i Paris, som igjen solgte den til Hertugen af Bridgevater og 2 Lords i Engelland for 43000 Pund Sterl., og den blev siden solgt ved offentlig Auction i London.

Pressefrihedsloven i Frankrig er nu bleven offentlig bekjendtgjort. Kun Bøger, som er over 20 Ark, eller forfattede i de døde Sprog, ere fritagne for Censur. Der er allerede udnævnt 20 Censorer.

I Aaret 1752 udkom i Berlin en Bog under Titel: Mes pensées, hvis Forfatter kaldte sig Gonia de Palajos, men hvis sande Navn var Beaumelle, og som var Præst ved det franske Gesandtskab i Kjøbenhavn. Han siger deriblandt andet om Engelland: "Engelænderne ville opnaae et Universalmonarkie, naar de, beskyttede af Europas Skinsyge, ville have udvidet deres Sømagt og Handel i en saa høi Grad, at denne Verdensdeels Rigdomme ville tilfalde dem. Engellands Universalmonarkie vil være af lang Varighed, fordi det har en fastere Grund end hvert andet; men det vil have en fastere Grund fordi den kun efterhaanden kan danne sig. Det vil i mange Henseender være billigere, fordi et Folk af Konger er høimodigt, men det vil i andre Henseender være besværligt, fordi dette Folk af Konger er et handlende. — Den sande Verdensmonark er den, der driver hele Verdens Handel."

I Doesburg har nylig en der bosat Borger myrdet sin unge Kone, som han levede uenig med, og begravet hende i Kjelderen. Da man fattede Mistanke imod ham og anstillede Undersøgelser, skjar han Halsen af sig med en Nagekniv, og hans Moder, der mistænkt for at have havt Deel i Mordet, var bleven fængslet, hængte sig den paafølgende Nat i sit Forklæde.

Fra 1501 til 1600 talte man 85 Krigs- og 15 Fredsaar; fra 1601 til 1700 77 Krigs- og 23 Fredsaar; fra 1701 til 1800 61 Krigs- og 29 Fredsaar; fra 1801 til 1814 lutter Krigsaar. — I tre Hundrede Aar har man altsaa havt 67 Aar Fred og 237 Aar Krig!

William Pierre fra London, der saalænge har sysselsat sig med Biavlen og gjort mange nye Opdagelser angaaende Biernes Natur og Instinct, har overleveret Kong Ludvig XVIII og Nationalinstitutet en Biekube af Glas, hvori findes Honning, avlet efter hans Fremgangsmaade.

Den berømte Sangerinde, Mad. Katalank, er ankommen fra London til Paris, hvor hun vil tilbringe en Deel af Vinteren.

Da Keiser Alexander nylig lod tage Maal til en ny Uniform af det hans Navn bærende ungerske Regiment, syntes Skræderen at ville bede Keiseren om Noget. Monarken mærkede det, og spurgte Skræderen om han begjerer noget. "Deres Majestæt, svarede denne, vilde gjøre mig lykkelig om De allernaadigst vilde forunde mig den uskatteerlige Lykke, at sætte Deres allerhøieste Navn paa mit Maal." Skræderens Begjering blev paa Stedet opfyldt.

Fyrst Wenzel Lichtenstein havde paa en af Hoffesterne i Wien tabt en Solitair (Diamant) som vurdeertes for 30,000 Ducater, da den veiede 102 Gr. En Dandser ved Hoftheatret fandt den og erholdt den udsatte Belønning af 5000 Gylden.

Et Skrift af Professor Lips i Erlangen over Congressen i Wien er blevet forbudt.

Den forrige Konge af Westphalen har i Triest opkjøbt en heel Ladning Colonialvarer, og dermed gjort en god Speculation; han skal ogsaa ville oprette et Assurancekammer sammesteds.

Nogle Tyve have villet bestjæle Postcassen i London. Men een af Banden, som ellers for andet Tyverie var dømt til Galgen, angav de øvrige for at erholde Pardon. Skjelmerne havde Nøgler der kunde oplukke alle Gjemmerne, og man maae tilstaae, at de engelske Huustyve besidde en udmærket Færdighed i deres Konst, da Nøglen til Pengecassen aldrig med Vidende maa komme af Direkteurens Haand.

Den 3die November, om Aftenen Kl. 5, blev der pludselig raabt Brand i det Kongelige Palais i Berlin. Der var udbrudt Ildløs i nogle Værelser, som beboedes af Fru Voß, en 85-aarig Dame. I et Øieblik stod Alt i Værelserne i Lue. Ilden blev ikke standset førend den næsten havde naaet de Kongelige Gemakker. Det brændte til Klokken 1 om Natten. Tildragelsen er saa meget mere ubehagelig, da denne Deel af Palaiet nu maa opbygges paa ny, og man venter Kongen til 1ste December.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

London, d. 25 Oct. Generalgouverneuren i Ostindien skal have sendt vor Regjering en vigtig Plan, til hvis Udførelse udfordres, foruden Tropperne i Ostindien, endnu 15000 Mand Engellændere. — General Prevost skal være kaldet tilbage til Engelland.

London, d. 28 Oct. Hs. Kongelige Høihed Hertugen af Sussex er nu uden Fare. — Generalmajor Pakenham, General Ross's Eftermand, er i Dag afreist til America. — Fra Plymouth er Linieskibet Vengeur paa 74 Canoner afseilet til America, tilligemed adskillige Transportskibe, med 3000 Mand; 10,000 Flinter skulle endnu sendes derover. — Afvigte Onsdag bleve Depescher sendte til Portsmouth fra Statssecretairens Cancellie for Colonierne, med Ordre, at de uden Ophold skulde besørges til America. — Statsbudet Hr. Proudmae ankom i Gaar, efter en 36 Timers Reise, hertil fra Gent, med Depescher fra de derværende engelske Commissairer. — En Brevpost fra Hallifax af 28 Sept. ankom i Morges; men har, som man erfarer, endnu ingen Depescher medbragt fra Sir Georg Prevost. Privatbrevene sige, at der i Canada hersker nogen Utilfredshed. — Med Skibet Wanstead, som den 16 Mai forlod Batavia, er den Efterretning indløben, at den engelske General Neghtingale var afseilet med en Expedition paa 1000 Mand til Macassar, for at tugte denne Øes Rajahs, der have begyndt en Sørøverkrig mod engelske Koffardifarere. — Efterretninger fra Corunna melde, at den spanske Regjering har givet en Ordre, ifølge hvilken al Handel af neutrale Nationer med de spanske Colonier forbydes. — Prindsregenten af Portugal har tilsendt Prindsregenten af Engelland et egenhændigt Brev, hvori han lader ham vide, at han til næste Foraar vil vende tilbage til Europa, og derhos yttrer det Ønske, at han paa sin Overreise maa blive ledsaget af et engelsk Linieskib.

Wien, d. 31 October. Hs. Majestæt, vor allernaadigste Keiser, er iforgaars Eftermiddag Kl. 2 igjen ankommen hertil fra Reisen til Ungarn; Hs. Majestæt Keiseren af Rusland kom samme Dags Aften og Hs. Majestæt Kongen af Preussen med Prinds Wilhelm noget tidligere. — Man paastaaer, at den hidtil kun af de fem tydske Hovedmagters Ministre bestaaende tydske Committee skal erholde en ganske ny og meget udvidet Indretning, hvorefter ikke alene de øvrige Fyrster og Stater skulle tage Deel i Forhandlingerne, men ogsaa overhovedet alle den tydske Statsforfatnings væsentligste Anliggender skulle have deres Repræsentanter og Ordførere i Forsamlingen. — Om end Spørgsmaalet angaaende Sachsen er afgjort, saa gjelder dette ikke om Polen. Meget mere er nogle af den Mening, at den endelige Afgjørelse af denne og mange andre Punkter, som angaae Europas Anliggender, samt fuldkommen Overeensstemmelse mellem alle Europas store Hovedmagter over disse vanskelige Punkter ikke saa snart ville finde Sted. — Hds. Majestæt Dronningen af Bayern har i nogle Dage været upasselig.

Mayn, d. 3 November. Man forsikkrer, at Preussen vil faae saa mange Udvidelser, at det for Fremtiden vil kunne tælle 15 til 16 Millioner Indvaanere. For Krigen i Aaret 1806 beløb den under det preussiske Scepter forenede Folkemasse sig til $10\frac{1}{2}$ Millioner, af hvilke det ved Tilsiterfreden tabte omtrent Halvparten.

Paris, den 28 Oct. I Forgaars har den nyfødte Prinds, som Hertuginden af Angoulême holdt over Daaben (der blev forrettet af Erkebiskoppen af Rheims) faaet Navnet Ludvig Carl Philip Raphael. — Ifølge vore Blade vil Erkehertug Carl i Fremtiden residere i Mayland. — Napoleons Hof bestaaer omtrent af 40 Personer. Hans Tropper udgjøre henved 1000 Mand, og faae Sold hver 5te Dag. — General O'Donnel forventedes med 5000 Mand til Cadix, hvor der skal inddrives en overordentlig Contribution af 15 Millioner Realer til at bestride Omkostningerne ved Expeditionen til America. — Vore Blade sige, at Engelland maaskee antager Keiserværdigheden.

Paris, d. 29 Oct. Adskillige af vore nye Ministre og Consuler skulle, som man forsikkrer, først afgaae til deres Poster naar Wienercongressen er endt. — Den spanske Regjering har af den engelske faaet et Laan af en halv Million Pjastre.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 92.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Folge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 15 November 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Prinds Murat, der havde Overcommandoen over hele Cavalleriet, gik med sine Dragoner den 7 Oct. over Donauwerth, og tog Veien ad Lech. Davoust's og Soults Corps gik over denne sidste Flod, det første ad Augsburg, det sidste ad Neuburg i Bayern, medens Murat vendte om igjen, for ved Zusmarshausens Besættelse at afskjære Østerrigerne Tilbagetoget.

Mack gjorde nu nogle Anstalter til at udvide sin Stilling og komme Fienden i Veien. Han forlagte sit Hovedqvarteer til Ulm, og udsendte den 7de Feldtmarschal Auffenberg til Wertingen, for at holde Øie med de Franske, der vare gangne over ved Donauwerth, men her traf han den 8de Murat, til hvem Oudinot og snart derefter Lannes stødte; og efter en tapper Modstand maatte de overraskede Østerrigere bukke under. Anføreren med 3000 Mand ꝛc. (efter østerrigske Beretninger kun det Halve) toges til Fanger. Underrettet om dette Nederlag lod Mack sin hele Hær rykke østlig, saa at nu hans høire Fløi stod ved Güntzburg, hans venstre ved Ulm og Forbindelsen med Tyrol blev opgivet. Saaledes blev det de Franske endnu lettere, at indslutte den østerrigske Armee. Medens denne blev i sin Stilling, istedet for at gaae raskt løs paa det fiendtlige Hovedcorps, rykkede de Franske bestandig nærmere og nærmere fra Norden, Nordost, og Østen, og fik snart Fodfæste i Sønden. Efter Fægtningen ved Wertingen rykkede Murat ad sit Bestemmelsessted Zusmarshausen, hvor Napoleon ankom den 9 Oct. Samme Dag havde Ney angrebet Langenau og Güntzburg; Fægtningen var haardnakken og endtes med, at de Franske trængte frem over den nederste Donaubro. Nu nærmede Corpserne, under Ney, Murat og Lannes sig, efter forskjellige Marscher, alt mere og mere hinanden, for at slutte en Halvkreds om Østerrigerne.

Den 13 Oct. naaede Soult Memmingen, en Stad med 9000 Indbyggere, som næste Dag, efter faa Timers Forsvar, blev overgivet af Generalmajor Grev Spangen, tilligemed et Corps af 5 til 6000 Mand, til Divisionsgeneral Vandamme, som det hedte, af Mangel paa Artillerie og Munition. Mack søgte nu at undvige Fienden, og da næsten de Franskes hele Magt var samlet paa den sydlige Side af Donau, traf han sig til den venstre, og tog en saadan Stilling, at Fienden fik aldeles frit Spillerum. Paa den nordre Side stod imidlertid en Division af Neys Corps, under Dupont, 6000 Mand stærk, som blev angrebet af et meget overlegent Antal Østerrigere, og maatte med et Tab af 1500 Døde og 900 Fanger, trække sig tilbage. Først den 12 Oct. om Aftenen erfarede man i det østerrigske Hovedqvarteer, at adskillige franske Corps stode sydlig for Ulm. Et Krigsraad blev holdt, hvori Stemmerne vare deelte, men hvoraf de fleste dog vilde, at man skulde redde sig med Flugten;

Mack, efter Sigende, skuffet af en fransk Spions falske Efterretning, at hele den franske Armee vilde trække sig tilbage næste Dag, var vel imod Tilbagetoget, men sendte imidlertid dog Gen. Jellachich til den høire Donaubredde, for at dække dette Tilbagetog. Det er Bülow, som i sin Bog om Feldttoget i Aaret 1805, har fremført den Paastand, at Mack lod sig føre bag Lyset af hiin Spion, som var leiet i denne Hensigt af Napoleon. Men hvor ringe Tanker man end har Grund til at have om General Macks Duelighed, saa synes det dog næsten utroligt, at han, efter Fægtningen ved Wertingen og Güntzburg endnu skulde kunne lade sig bilde saadant ind af en Spion. — De franske Corps, under Soult, Marmont, Lannes og Ney, nærmede sig imidlertid Ulm. Napoleon, som var ankommen i Nærheden deraf, ventede med Vished et Slag, og udstedte et Opraab til Storarmeen, for at opflamme dens Mod. Han erklærede deri, at den fiendtlige Armee var indsluttet; at den vilde gjerne undflye, men at det er for sildigt; at dens bekostelige Forskandsninger ved Iller ere til Unytte, da den ventede de Franske igjennem Schwarzwalds Snevrer, medens de komme igjennem Bayerens Slætter; at de Franske, uden denne Hær, havde været i London, hevnet sex skjændselfulde Aarhundreder, og skjænket Havene Frihed igjen; at det er Engellands Bundsforvandte de skulle bekjæmpe for deres Uordholdenhed; at den næste Dag skal blive hundrede Gange saa berømt, som den ved Marengo; at ikke en Mand af den fiendtlige Hær bør komme tilbage 2c. — Den 14 Oct. befalede Napoleon, at angribe alle østerrigske Stillinger ved Ulm. Ney tog Elchingen ved Donau, Lannes bemægtigede sig adskillige vigtige Smaahøie, Marmont afskjar alle Fiendens Samfærdsler over Iller, Murat afholdte og adspredte det fiendtlige Cavallerie. Frugten af denne Dags Fægtninger vare 6000 Fanger, 24 Canoner, Ulms lettere Indslutning, og et østerrigsk Corps Afskjærelse ved Heidenheim. Om Aftenen var Ulm indsluttet fra tre Sider. Mack forsikkrede i en Kundgjørelse til Ulms Indbyggere, at næste Morgen ingen Franskmand vilde være at see mere, og at de kun skulde have endnu een Dag Taalmodighed, da der aldeles ikke er mere nogen Tvivl om de Franskes Tilbagetog. Dette sagde denne General i et Oieblik, da han var ganske omringet af de franske Tropper, og hverken Generalitetet eller Generallieutenant Schwarzenbergs alvorligste Forestillinger om, at redde Armeen fra uundgaaelig Ulykke paa den eneste endnu aaben staaende Vei, vare af nogen Virkninger. Mack besvarede de vægtigste Grunde blot ved at forevise den Ordre, der bemyndigede ham til at handle efter eget Tykke. Kun ved sin mindre underordnede Stilling reddede Erkehertug Ferdinand sin Person og endeel af Armeen ved om Natten at forlade Ulm, ledsaget af Fyrsten af Schwarzenberg; han tog Veien ad Franken, for at forene sig med det Werneckske Corps.

Den 15 Oct. ved Dagbrækning ankom Napoleon for Ulm. Skjøndt Regnen havde skyllet ned i to Dage, og Soldaterne vadede indtil Knæerne i Dynd, skulde en Storm dog strax iværksættes. Tropperne under Murat, Ney og Lannes, opstillede i Slagorden, toge stormende de fiendtlige Forskandsninger paa Michelsburg, medens Marmont fra Syden blokerede Ulm, og Østerrigerne, efterhaanden tvungne til at trække sig tilbage, kastede sig ind i Ulm, der rundt omkring var indsluttet. Staden havde upaatvivlelig været indtaget endnu samme Dag, dersom ikke den franske Oberst Dominique Wedel, som med 100 Mand først besteg Hovedvolden, og som adskillige Hundrede Østerrigere allerede havde strakt Gevær for, ved de efterfølgende Bataillonens Dvælen, var bleven omringet og taget til Fange af Østerrigerne. Om Aftenen lod Napoleon Fyrsten af Lichtenstein opfordre til Overgivelse, med Trusel, i Tilfælde af, at han saae sig nødsaget til at tage Staden med Storm, at lade Besætningen, ligesom den i Jaffa,*) springe over Klingen. Fyrsten vilde overgive Staden, imod at Officierer og Soldater maatte vende tilbage til Østerrige; Napoleon vilde indrømme det sidste, men dog kun paa Erkehertug Ferdinands Ord, og da man svarede, at denne ikke var i Fæstningen, sagde han: hvo kan da være mig Borgen? dermed bleve Underhandlingerne afbrudte. Uden Tvivl vidste Napoleon allerede ved sine Spioner, at Erkehertug Ferdinand var dragen bort, thi

*) Besætningen i Jaffa skal have bestaaet af 4000 Muhamedanere, og den blev, efter Sarrazins Paastand, nedsablet, uagtet den havde overgivet sig paa Naade og Unaade.

ellers vilde han ikke betjent sig af en Grund, der, uhørt i civiliserede Staters Krigshistorie, viste ham fra en saa lav Side. Men hans sande Mening var, at Soldaterne, som man siden ogsaa erfarede, skulde til Frankrig, for der at tjene til Seierstegn paa hans Helteojerninger.

Mack vedblev at lade trykke Proclamationer istedet for at rykke ud med de Franske. Endnu d. 16de lod han kundgjøre, at man ikke maatte lade høre det Ord Overgivelse, men at man kun maatte tænke paa det meest haardnakkede Forsvar, da man om faa Dage kunde vente mægtig Undsætning; at den fiendtlige Armee, som er i den skrækkeligste Forfatning, deels formedelst Veirliget, deels formedelst Mangel paa Levnetsmidler *), ikke kunde holde længer ud der i Egnen end nogle Dage; at den kun i meget smaa Afdelinger kunde løbe Storm, og at intet var lettere end at fange eller dræbe de Stormende; at man i Tilfælde af at der skulde mangle Levnetsmidler, havde 3000 Heste, og at han vilde være den første til at spise saadanne Dyrs Kjød, og haabede at enhver vilde gjøre fælles Sag med ham rc. — Men til det sidste traf sig ingen Leilighed; thi da de Franske begyndte at beskyde Staden samme Dags Eftermiddag, begyndte ogsaa Underhandlingerne igjen, efter de franske Parlamentairers Ankomst, næste Dags Formiddag, og allerede om Eftermiddagen undertegnede den samme Mack, der Dagen i Forveien talde som en Alexander Magnus, en Convention, efter hvilken Staden Ulm og den østerrigske Armee under ham med al Munition, blev overgivet til de franske Tropper. Saaledes overgav denne Hærfører, efter nogle Timers Bombardement, een af Schwabens vigtigste Fæstninger, og henved 30,000 Mand fortreffelige Tropper til en Fiende, der ikke befandt sig i den bedste Forfatning. At Mack ikke engang vovede et Udfald er ubegribeligt; i det mindste havde han kunnet bibringe de Franske et følelige Stød, Natten imellem d. 16 og 17de, da i den stærke Storm, Donau var traadt over sine

*) Mack indbildte sig, at den franske Armee manglede Magaziner, fordi den ikke førte dem med sig, men erindrede ikke, at Napoleon, saalænge han kunde overvælde, forblinde og besnære sine Fiender ved Overmagt, Bestikkelse og Forræderie, fandt Magaziner i alle de Lande og Stæder, han besatte.

Bredder, og havde revet den største Deel af Donau-Broerne bort; da paa høire Bredde i det Høieste kun stode 22,000 Mand og paa venstre et endnu svagere Corps, og Lannes og Murat vare i Færd med at forfølge Erkehertug Ferdinands og det Werneckske Corps med temmelig stærke Divisioner. Capitulationens Betingelser vare, at alle Magaziner, hele Artilleriet, alle Effecter og Regimentscasser, skulde overgives til de Franske; Officiererne gaae paa deres Æresord tilbage til Østerrige, men Underofficierer og Soldater føres til Frankrig. For at sætte Kronen paa sin Enfoldighed, lod Mack endnu tilføie den Betingelse: at dersom indtil d. 25 Oct. om Midnat østerrigske eller russiske Tropper undsatte Staden, saa skulde Garnisonen kunne rykke frit ud med Gevær, Artillerie og Cavallerie for at støde til de Tropper, der havde deblokeret dem. Men det varede ikke længer end to Dage, efterat man havde fralokket den enfoldige Mack denne Capitulation, forend han maatte underskrive en ny Convention (d. 19de) efter hvilken han allerede d. 20de skulde overgive Ulm. Vel lod han sig give Marschal Berthiers Æresord paa at de forskjellige franske Corps befandt sig i de Stillinger, og paa de Puncter, han foregav, men uagtet Opgivelsen virkelig siden befandtes aldeles grundet, saa var det dog nok første Gang, at en General, indsluttet i en Fæstning, har beviist sine Fienders Æresord en saadan Ære. Medens Napoleon ikke vilde troe Fyrsten af Lichtenstein paa hans Æresord, at de østerrigske Soldater, efter Capitulationen, vilde vende tilbage til Østerrige, troede Mack Napoleons Marschal alt hvad han fortalte ham, og hengav paa hans Forsikkring: at ingen Undsætning var muelig for Ulm, denne Fæstning og hele sin Armee uden Sværdslag. — D. 20de Oct. nedlagde den hele i Ulm indsluttede østerrigske Armee, 23,800 Mand stærk, sine Vaaben, og overgav sine Heste og 40 Faner. I Staden selv fandt Seierherren 60 Canoner.

Macks Fremfærd kunde ikke andet end gjøre Napoleon opblæst af en Seir, som han i Grunden havde mere sin Modstanders Dumhed end sin egen Visdom at takke for. Hans Hovmod viste sig i sit sande Lys, da han paa en Høi uden for Ulm, medens den østerrigske Armee drog forbi, underholdt sig med de østerrigske Generaler, der havde

samlet sig omkring ham. Her fortalte han dem, at deres Keiser førte en uretfærdig Krig med ham. Han vidste ikke hvorfor han sloges, eller hvad man krævede af ham. Hans Hjelpekilder vare ikke indskrænkede til den ene Hær. Krigsfangerne ville kunne fortælle hvilken Aand der besjelede hans Folk. Paa hans Vink stode 200,000 Mand færdige til at følge ham, og inden 6 Uger vare de gode Soldater. De østerrigske Recruter derimod marscherede kun tvungne, og først efter et Aars Forløb bleve de Soldater. "Jeg giver min Broder, Keiseren af Tydskland, sagde han, endnu det Raad, at slutte Fred! Det er Øieblikket at erindre sig, at alle Riger have en Grændse. Den Tanke, at det Lothringske Huses Dynastie kunde have naaet sin Ende, maa sætte ham i Skræk. Jeg forlanger Intet paa det faste Land: Krigsskibe, Colonier, Handel, er det, jeg vil have; og det er Dem ligesaa fordeelagtigt som os." — Dersom det ikke er en fransk Opdigtelse, at Mack, der befandt sig iblandt disse Generaler, skal have svaret: "Den tydske Keiser havde ikke villet Krig, men Rusland havde tvunget ham dertil", saa var det en Yttring, der endnu tydeligere end den Mackske Fremfærd i Ulm, vidnede om denne Generals Enfoldighed. Deels var det en Usandhed, thi han skal selv have tilraadt Krigen; deels var det i høieste Grad ufornuftigt af ham, som Overgeneral, ved en saadan Leilighed at indlade sig i saadanne Samtaler. (Fortsættes.)

Franz Syvsover eller den kloge Mand.

Franz Syvsover eiede ved Krigens Begyndelse 7000 Specier, som han havde arvet efter sin Farbroder, en gammel Studepranger i Holsteen. Da han havde faaet disse Penge, vidste han ikke hvad han skulde foretage sig, for at anvende dem paa den bedste Maade. Han gik hen til een af sine Venner, Hr. Busk, og bad ham om et godt Raad.

"Sæt dem i en Gaard," sagde hans Ven.

"Huse og Gaarde kunne let brænde af, og desuden sætter hele Verden nu sine Penge i Eiendomme," svarede Syvsover.

"Sæt dem i Obligationer."

"Krigen kan jo blive ved, hvad har jeg saa?"

"Sæt dem i Jorden."

"Det gjør ligeledes hele Verden nu til Dags."

"Kjøb Sukker eller Caffe."

"Det kan falde ved den mindste Forandring, og hele Verden speculerer jo!"

"Saa kan jeg min Sjel, svarede Hr. Busk, som ærgrede sig over sin Vens Særhed, ikke give dig noget bedre Raad, end at du lader dig gjøre et Jernskrin, og gjemmer deri dine Specier, thi det er just noget, som ingen i hele Verden gjør."

"Hm! Det finder jeg rimeligt," sagde Syvsover og gik.

Som sagt, saa gjort. Han lod sig gjøre et Jernskrin, lagde deri 5000 Specier, og gjemte de øvrige i sit Chatol, for at kunne tage deraf ligesom han behøvede Penge. Alle loe, men Syvsover kjerte sig intet derom. Han var en Elsker af Søvn, og reiste sig derfor aldrig førend Klokken havde slaaet 10, aad og drak og bestillede ingen Ting, og, forunderligt nok! jo længer det varede, jo færre Specier behøvede han til at leve af. Naar han hørte andre prale med hvad de havde vundet og bebreide ham hans Uvirksomhed, svarede han bestandig ganske phlegmatisk: "Herre Gud! det hvad jeg skal have, det faaer jeg nok alligevel." Saaledes blev han ved at tale indtil Aaret 1813. Nu kom alle hans Venner løbende, og raadte ham, at han for Himlens Skyld ikke maatte skille sig ved sine Contanter. "Og hvorfor ikke?" spurgte Syvsover. — "Ih, fordi ingen gjør det!" — "Veed I da ikke, at jeg altid gjør hvad ingen gjør, og ikke gjør hvad alle gjør?" — Syvsover lod sit Skrin bære hen til en Vexeleer, solgte alle sine Specier for 135 Rdlr. Stykket, lagde Sedlerne igjen paa samme Sted, hvor Specierne hidtil saa rolig havde ligget, og blev ved, efter Sædvane, at sove til Kl. 10, æde og drikke og drive ørkesløs omkring. Coursen gik ned til 2700, og alle hans Venner kom nu løbende og raadte ham, at han for alting ikke maatte skille sig ved sine Sedler. "Og hvorfor?" spurgte Syvsover. — "Fordi alle Folk sige: at det vil gaae høiere." — "Veed I da ikke nok, at jeg altid gjør hvad ingen gjør, og ikke gjør hvad alle gjør?" spurgte Syvsover, og gik flux hen til en

Vexeleer, for igjen at indkjøbe sine Specier til 27 Rbmk. Stykket. Ved saaledes at gjøre det Modsatte af hvad alle Folk gjorde, forvandlede Franz Syvsover sine 5000 Specier til 20,000, uden mindste Arbeide eller Hovedbrud.

Om smaa Ting og store Ting.

At smaa Ting blive til store Ting, og at store Ting blive til smaa Ting, derom vidner vort hele Livs Erfaring. Drengen anseer sin Kjephest for store Ting; han voxer til, og han agter den for smaa Ting. Sundhed, Udkomme, Sindsro ere i Ynglingens Oine smaa Ting; han bliver gammel, og han betragter dem som store Ting. Hver Alder anseer sine smaa Ting for store Ting, og saaledes bliver vort hele Liv med alle dets Taabeligheder og Smaaheder en Række af store Ting. — Held den, der ikke gjør store Ting af smaa Ting, han vil ikke saa let komme i den Nødvendighed, at gjøre smaa Ting af store Ting!

Spørgsmaal.

(Indsendt.)

Er det billigt og retfærdigt mod Successor i Præste-Embede: at tillade Antecessors Arvinger, ved offentlig Auction at bortsælge Sæden paa Marken, uden nogen Betingelse med Hensyn til Præstegaardens Modding?

Den sande Høide.

En Vedbend slynged' sig omkring en Eeg
og med Cronions Træ mod Himlen steeg,
mens lille Thymian beskeden stod
imellem Urterne ved Egens Rod.

"Du arme Stymper!" skreg vor Hædersmand,
Lord Vedbend, til den lille Thymian:
"Jeg ynker dig, som mellem Pøblen man
dernede ussel og foragtet staae." —

"Høibaarne Lord! jeg sagtens høit ei naaer,
selvstændig dog ved egen Kraft jeg staaer,
paa andres Skuldre hæver jeg mig ei;
forsøg engang, min Lord! at staae som jeg!"

Schaldemose.

Indenlandske Efterretninger.

Paa Boghandler Bonniers Forlag er udkommen: Napoleon Bonapartes Skriftemaal for Cardinal Maury, tilligemed en Samtale imellem Gen. Berthier og Cardinal Maury af Gen. Sarrazin, oversat ved H. V. Lundbye, Consulatsecretair. — Formen af Skriftemaal er her brugt som Vehikel til at levere mærkelige Træk af Napoleons Liv. Naar man veed, at Forfatteren 1810 gik som fransk Brigadegeneral fra Boulogne til London og at Napoleon ved en Krigsret lod ham dømme fra Livet, saa indseer man let, at denne Forfatters Pensel er dyppet i Hadets og Hevnens Galdefarve; men ikke destomindre maa hans Bog, som skreven af en Sagkyndig, dog være enhver, der ønsker at kjende den nyeste Tidshistorie fra sine forskjellige Synspunkter, høist kjerkommen. Meget af det her fremsatte er upaatvivlelig grundet paa Sandhed, skjønt Haarene maa reise sig paa hvert følende Menneskes Hoved, ved at see her Skyggebilledet af det attende Aarhundredes Helt. Kun nogle Træk til Prøve. Forfatteren lader her Napoleon selv fortælle: at han var Redskabet for Barras og Frerons Grusomhed, og at han sendte Moisin, hvis Familie reddede ham 1794 fra Selvmord, til St. Domingo for der at omkomme. Benezech, hans Velgjører, sendte han ligeledes til denne Oe, for at døe der. Hoche døde af Gift, paa hans Anstiftelse. I Jaffa lod han myrde Besætningen, uagtet den havde overgivet sig paa Naade og Unaade. I Acré lod han forgive 500 Pestbefængte og andre Syge. Ved Menous Hjelp lod han Kleber snigmyrde, fordi han var den første General i det 18de Aarhundrede; sin Svoger Leclerc sendte han til Domingo, for ligeledes der at blive af med ham; Toussaint l'Ouverture lod han putte i et i en Klip-

[illegible]undhugget Fængsel og kun give saa megen Føde, at han ikke døde af Sult, for at faae ham til at bekjende hvor han havde nedgravet en Skat af 50 Mill. i Guld, men da han ikke vilde gaae til Bekjendelse — forgive. Negergeneralen Laplume lod han dræbe, fordi han ikke kunde lide at en Neger skulde bære en fransk Generalsuniform rc. — Forfatteren, der anførte den anden Division af det 7de Corps under Marschal Augereau, har gjort adskillige Bemærkninger over de ved Austerlitz Slaget forefaldne Krigsbegivenheder *). Som Øjenvidne og som Sagkyndig fortjene hans Beretninger, om just ikke ubetinget Lid, thi hans Forhold til Napoleon tilstede den ei, saa dog en høi Grad af Opmærksomhed. I det mindste ere de en virksom Modgift mod de pralende og i mange Henseender løgnagtige franske Bulletins, der mere bekjendtgjordes for at blænde det franske Folk og de nye Conscriberede end for at give en rigtig Fremstilling af Krigsbegivenhederne.

Ved Dionysii Landemode i Roeskilde den 5 October 1814 oplæstes følgende Afhandlinger: 1) af Hr. Biskop Dr. Münter om Jesuiterordenens Gjenoprettelse; 2) af Hr. Sommer om de Hindringer, som Fattigvæsenets Indretning og Bestyrelse, saaledes som det for nærværende Tid paa nogle Steder er og som der opmuntres til at det allevegne burde være, kunde befrygtes at ville fremlægge for Opfyldelsen af Videnskabernes og det theologiske Studiums Fordringer til Geistligheden og dens egentlige Hovedmaals Opnaaelse; 3) af Hr. Dr. Schach om den ældste kristne Kirkes Egteskabslove og Vedtægter, sammenlignede med Danske Lov og de endnu hos Landalmuen paa de tilstødende Grændser af Kjøbenhavns og Roeskilde Amt herskende Skikke; 4) af Hr. Pastor Grundtvig om Polemik og Tolerance. — Endnu havde meldt sig til Oplæsning Hr. Pastor Schmidt med et Forsøg til at besvare det ved Landemodet opkastede Spørgsmaal: hvad forstaaes ved den Fordring, at prædike bibelsk? og Hr. Pastor M. L. Møller en metrisk Oversættelse af Propheten Joel; hvilke tvende Udarbeidelser dog denne Gang ikke bleve oplæste.

Mariboe, den 10de November. Ved Politiets Snildhed og Aarvaagenhed i Nakskov blev for nogen Tid siden 40 ulovligen opkjøbte halv fede Sviin prisdømte for en Hestepranger og ved offentlig Auction bortsolgte. — Skomagerne her i Mariboe klage gruesjammerligen over, at det næsten ikke er mueligt for dem, at blive forsynede med raae Huder, da der i Aar skal være saa mange som befatte sig med den Handel. — For nærværende Tid lever her i Lolland en Mand, der er 72 Aar gammel. Han har havt fire Koner og med enhver af disse avlet et Barn, der alle fire endnu ere i levende Live. — Uagtet der er gjort Alt, hvad gjøres kunde, for at bringe Bankfedlernes og Skatkammerbevisernes Tilintetgjørelse til almindelig Kundskab, saa sidde dog endeel Bønder hist og her endnu inde med enkelte Sedler, da de vare af den Formening, at de nok engang vilde blive bedre end de nye Rigsbankpenge. — Den her i Livet som Huusmoder høitagtede og almindelig elskede Kammerherreinde Frue Morgenstjernes Liig blev den 4de dennes bisat i Stubbekjøbings Kirke paa Falster, for i sin Tid at bortføres derfra til Ryde Kirke, hvor Familien har deres Begravelsessted. Hun ledsagedes af et talrigt Følge af hendes efterladte Familie og Byens og Omegnens Honoratiores. Ved den Leilighed holdt Sognepræsten Hs. H. Hr. Doctor Clausen en saare skjøn og passende Tale.

(Mariboe Av.)

Bordesholm, den 7de November. Det første Rezans Jægerregiment gav, ved sin Afmarsch herfra til Rusland, et nyt Beviis paa det russiske Folks Kjærlighed og Agtelse for Keiser Alexander og alt hvad der staaer i en nærmere Forbindelse med ham. Commandanten for dette Regiment, Oberstlieutenant og Ridder Meßkow, havde faaet Kundskab om, at de jordiske Levninger af den høisalige Hertug af Holsteen-Gottorf, Carl Frederik, Peter den Tredies Fader, vare bisatte i den herværende Kirke. Han lod derfor igaar, tidlig om Morgenen, Regimentet opstille i Parade udenfor Kirken, for paa denne Maade at yde den Fyrstes Maner, fra hvem Keiser Alexander nedstammer, Ærefrygts og Kjærligheds Hylding. Da Regimentet var opstillet i skjøn Orden, tilkjendegav man det Hensigten af dets Møde paa dette Sted, hvorefter Geværet blev præsenteret, og

*) See Confession du Général Bonaparte à l'Abbé Maury, dediée au Général Kleber &c.

samtlige Officierer, med Oberstlieutenanten i Spidsen, traadte ind i Kirken, og nærmede sig med blottet Hoved den simple men skjønne Sarkophag af hvidt Marmor, hvori Fyrstens Been hvile. Her modtog Præsten dem med en kort Tale, hvis Indhold Oberstlieutenanten forklarede for Officiererne, som bleve kjendelig rørte, og gik tilbage med de tydeligste Beviser paa Ærefrygt. De traadte derpaa alle ind i deres Vaabenbrødres Geleder, og førte dem forbi Kirken, hvorfra de, som fra en andægtig Valfart, tiltraadte Tilbagetoget til deres Fædreneland. (Statstid.)

Hans Høihed Prinds Christian Frederik ankom til Kjøbenhavn i Søndags Eftermiddag Kl. 2 slet. — Høistsamme modtager Cour idag (Tirsdag) Eftermiddag Kl. 6 slet paa Sit Palais.

Politiets, samt de derunder henhørende Pas-Forretninger, foretages førstkommende Onsdag den 16 dennes fra Kl. 9 Formiddag og fremdeles i det nye Raad- og Dom-Huus.

Kjøbenhavns Børs den 15de November.

Cours. Hamb. 2 M. 541⅔, *a vista* 550. Amsterdam 2 M. 506. London 2 M. 21$\frac{1}{16}$ Rbdl., *a vista* 21½. Spec. 545. — Specier solgtes til 32¾ Rbmk., for Committeesedler blev givet 64 pr. 100. — Kongl. Obligationer 265 Rbmk. pr. 100 Rbdlr. S. V.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Postrytteren fra Hamborg er Natten til den 10de bleven overfaldet og kastet af Hesten paa Veien fra Kroen i Torndorf til Rahlstadt af 3 Karle til Hest. De have taget hans Hest og Vadsæk med. Paa hans Erindring at de ikke vilde forefinde andet end Papirer agtede de ei. — I en kort Tid er 3 Poster blevne overfaldne paa denne Maade og fraranede deres Breve.

De ved Krigen ødelagte Egne omkring Paris istandsættes igjen efter Haanden. De afbrændte Landsbyer, hvis Tal er meget stort, gjenopbygges, ligesom de ødelagte Broer atter sættes istand. Men

de medgaaende Omkostninger ere langt større end man i Begyndelsen troede.

Af Marschal Davousts Forsvarsskrift er der afsat 3000 Exemplarer.

I August Maaned dette Aar beløb Moscaus Befolkning sig allerede igjen til 172,991 Mennesker.

Universitetet i Halle tæller nu 500 Studerende.

Da nylig Keiseren af Rusland, og Kongen af Preussen og Bayern havde faaet deres Regiment af den østerrigske Keiser, indleverede de som Oberster for samme en paa Stempelpapir skreven Ansøgning om deres Orlovs Forlængelse. Kongen af Danmark overbragte Ansøgningen, og Keiser Franz skrev nedenunder: Placeat, efter Behag!

Kongen af Preussen besøger ofte uden andet Følge end en Adjutant, de offentlige Gjestgiversteder i Wien, og blander sig uden videre Omstændigheder blandt de ankommende Reisende. Nylig spiste han om Middagen i den romerske Keiser. Da han gik bort, sagde han: hos Keiseren af Østerrige spiser man dog bedre!

I Smyrna har Pesten bortrykket i en Tid af 4 Maaneder fra Marts til Juni 35,000 Mennesker eller ⅓ af hele Befolkningen, hvoriblandt 25,000 Tyrker, 6500 Græker, 2000 Jøder og 1500 Armenianere. Nu er den standset. I samme Forhold til Befolkning var den af samme Smitte foraarsagede Dødelighed paa Øerne Ipsera, Chio, Mytilene, Samos, Rhodus og Cypern. I samme Grad rasede Pesten i Syrien og Aleppo, mindre heftig i Alexandrien, hvor den nu er ophørt.

Adskillige udmærkede Astronomer fra Tydskland og Italien reise til Neapel, for at bivaane Indvielsen af det af sleben Lava byggede Observatorium. Dernæst skal en astronomisk Sammenkomst have Sted i Florenz.

Efterretninger fra Botanybay af 28de Maj melde, at nogle Colonister ere trængte frem over det blaae Bjerg, som begrændser Colonien paa den nordlige og vestlige Side; og at de der have opdaget en uhyre Landstrækning, som vandes af en stor Flod. Man har gjort Anstalter til at anlægge en Colonie paa dette Sted, og Gouverneuren har lovet Enhver, som først vil nedsætte sig der, et Stykke Jord af 1000 Agres Størrelse.

Londoner Tidender af 1ste Nov. indeholder, foruden en Reisendes Efterretning om, at Americanerne have fra Fortet Erié gjort et Udfald, hvorved Englænderne, efter en fortvivlet Kamp, have mistet 400 Mand og deriblandt 3 fornemme Officierer, Præsidenten Maddisons vigtige Budskab, hvormed den americanske Congres aabnedes den 20 Sept. Præsidenten erklærer deri, at han har maattet lade Senatets og Repræsentanternes Huses Medlemmer tidligere sammenkalde, ikke blot for at faae afhjulpen Utilstrækkeligheden af de tilværende Midler til Skatkamrets Fornødenheder, men tillige for at forebygge enhver Sinkelse i at fremlede Resultaterne af Underhandlingerne med Storbrittannien, hvad enten nu disse maatte have Fred eller fortsat Krig til Følge. Endnu er Resultatet ikke bekjendt. Men naar paa den ene Side Tilbagekaldelsen af de i Statsraadet givne Befalinger og Europas almindelige Fred, der bortfjerner Anledningerne til Matrospresning paa americanske Skibe, opvække Fredsforhaabninger, saa ere vi paa den anden Side nødsagede til at slutte af den brittiske Regjerings Vægring ved at antage Keiseren af Ruslands tilbudne Mægling af dens eget Forslag at bringe en directe Underhandling i Udførelse, og fremfor alt af den Maade, hvorpaa Krigen nu føres, at man overlader sig til fiendtligere Sindelav end nogensinde før. Denne forøgede Heftighed lader sig bedst forklare af de to vigtige Omstændigheder, at den store Kamp i Europa for en Ligevægt, der sikkrer alle dets Stater mod en Enestes Ærgjerrighed, uden Skade for Storbrittanniens Overvægt paa Oceanet er bleven endt, og at den har overladt i dets Hænder en disponible Vaabenmagt, hvormed det, glemmende Vanskelighederne i en fjern Krig med et frit Folk, beruset af sin Lykke og et stort Offer, der ligger for dets Øine, nærer det Haab, end mere at forstørre den Magt, der ved dets Misbrug allerede er bleven frygtelig for den dannede og handlende Verdens Rolighed. Men hvad det end maatte være, vedbliver Præsidenten, som indgiver Fienden disse fiendtlige Beslutninger, saa har han, hvor meget han end har forøget sin Stridskraft og hvor frækt han end benytter sig deraf, dog ingen Aarsag til at hovere over Begivenhederne i nærværende Feldttog. Ved hans Angreb paa Hovedstaden og Nabostaden Alexandria var hans Tilbagetog ligesaa ilsom som hans Angreb dristigt og lykkeligt. Ved hans andre Anfald paa vore atlantiske Grændser, har han mere ængstet Enkelte og vanæret sine Vaaben end skaffet sig en retmæssig militair Fordeel. Paa vor Side kunne vi beraabe os paa en Række af Daad, der laane vore Vaaben ny Glands. Præsidenten opregner her, foruden de glimrende Begivenheder i mindre betydelige Operationer, Gen. Maj. Browns, Brigadererne Skotts og Gaines Seire paa den canadiske Side af Nigarastrømmen, Generalmajor Jacksons Operationer, hvorved de vigtigste Stammer af de fiendtlige Vilde bleve tvungne til Fred, og hvorved vi sikkrede os mod deres Medvirkninger til vort Lands Omgaaelse af Britterne paa denne Side. Anseelige indianske Stammer paa den nordvestlige Grændse have ligeledes forenet sig med os. Ved Baltimore blev Fienden nylig, efter et forgjeves Angreb, tvungen til at trække sig tilbage. Ved Plattsburg blev han, efter mange Timers fortsat Kamp, tilbagedreven. Ved Søerne ere vore store Anstrængelser til at forsvare vort Herredømme blevne herligen belønnede paa Søen Ontario. Vor Escadre har holdt Fienden indsluttet i hans egen Havn, og understøttet vor Landmagt paa denne Side. En Fægtning paa Champlainsøen mellem den brittiske og Capitain M. Donoughs Escadre, endtes med, at alle Fiendens Skibe bleve tagne. Vel blev paa Oceanet en Fregat tagen, men dens Anfører, i denne blodige Kamp, havde 2 Skibe imod sig, hvoraf det ene var større end hans. Ogsaa 2 mindre Krigsskibe ere faldne i Fiendens Hænder, men kun ved en overlegen Magt. Trods Fiendens store Sømagt ved vore Kyster, have vore Krydsere dog ikke ophørt at tilintetgjøre hans Handel, fratage ham rige Priser og derved beviist Utilstrækkeligheden af hans Blocade. (Fortsættes.)

London, den 4 Nov. Tidenden the Courier har følgende Paragraph: "Privatbreve fra Paris melde, at der ved den sidste Troppemynstring i Nærheden af Paris tildroge sig adskillige Ulykkestilfælde, og at to til tre Mand bleve dræbte. Adskillige Kugler peeb meget nær forbi den Plads, hvor Hertugen af Willington og Hertugen af Berry stode."

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Ellevte Aargang. No. 93.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Løverdagen den 19 November 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Ved Ulms og den Mackske Armees Overgivelse havde den østerrigske Hær faaet sit Banesaar, og Napoleon beredte sig nu paa den store Kamp, der forestod ham med Russerne. Strax efter Ulms Overgivelse anordnede han, for at opmuntre sine Tropper, at Maaneden Vendemiæren Aar 14 (23 Sept. til 24 Oct.) skulde betragtes for hvert Lem af Storarmeen som et heelt Feldttog, og som saadant indføres i Pensions- og Krigstjenestebøgerne. For at faae Midlerne hertil som til meget andet, befalede han Dagen derefter, at alle Huset Østerriges schwabiske Stater skulde tages i Besiddelse af franske Tropper, og at alle de sædvanlige Afgivter, hvortil endnu skulde føjes to ny Contributioner, en i Natura og en i Penge, skulde anvendes til Bedste for Armeen.

Saa adsplittet, som den østerrigske Hær nu var, kunde det ikke være Napoleon vanskeligt, da han havde faaet det Mackske Corps for saa let Kjøb, i enkelte Fægtninger at tilføje Østerrigerne betydelig Skade. General Kienmaier, som allerede siden Begyndelsen af October havde staaet ved Lech med et østerrigsk Corps paa henved 20,000 Mand, trak sig imidlertid med Raskhed og Klogskab, skjønt truet, at blive afskaaret af Bernadotte og Bayerne fra de østerrigske Stater, tilbage igjennem München, over Iser til Inn, og gik, efter at have tabt i adskillige Fægtninger 1400 Mand, 19 Canoner og en Mængde Vaaben og Tros, den 15 og 16 Oct. over denne Flod. Dagen efter at han var trukket igjennem München, ankom de fransk-bayerske Tropper under General Wrede, og bleve modtagne med den lydeligste Jubel. Da Kienmaier var gaaet over Inn, traf han den her først nylig ankomne russiske Armee under Kutusow, hvis Fortogt anførtes af Fyrst Bagration. Forstærket med 6 Cavallerie- og 2 Infanterieregimenter forenede hiin sig med Kutusow, og Østerrigerne og Russerne udgjorde nu i det mindste 60,000 Mand. Havde Mack holdt sig endnu nogle Dage i Ulm, saa havde denne forenede østerrigsk-russiske Armee kunnet angribe Corpset under Bernadotte og Wrede, og hele Feldtoget havde maaskee taget en anden Vending. Nu kunde hiin Armee i det Højeste ikke gjøre andet end forhindre Fiendens Overgang over Inn, hvis han skulde forsøge den. Russerne og Østerrigerne stode saaledes d. 19 Oct. paa hiin Side Inn, og Bernadotte imellem München og denne Flod.

Mod den fra Ulm undkomne Erkehertug Ferdinand og de øvrige østerrigske Corpser, især de 8000 Mand under Werneck, blev Lannes og Murat afsendte d. 15 Oct. med nogle Divisioner fra Storarmeen. Werneck, som havde faaet Tidende om Østerrigernes Nederlag ved Elchingen, satte sig igjen paa Marsch ad Ulm, men stødte paa Murat. Han fegtede som en tapper Mand og vilde, under andre Omstændigheder, have gjort Underværker.

De angribende Franske bleve slagne tilbage; men hans Arriergarde og enkelte Bataillоner bleve imidlertid deels adspredte, deels fangne, den Landsbye, hvor han selv stod paa en Høi, tagen, og, efter et Tab af 3000 Mand, trak han sig tilbage, for at forene sig med Erkehertug Ferdinand. Han havde at udstaae Møisommeligheder, som overgaae al Beskrivelse; det regnede uophørligen; Floderne vare traadte over deres Bredder; Soldaterne manglede tilstrækkelig Føde, og maatte paa hele Strækninger vade indtil Beltet i Vand. Efterat Corpset i denne Tilstand d. 17 Oct. var vel ankommen ikke langt fra Aallen, hvorfra Erkehertugen var samme Dag brudt op, fik det Befaling, at trække sig, uden at have nydt Hvile, til Oettingen paa den frankiske Grændse *). Men det blev atter indhentet af Fienden; Cavalleriet adspredtes og samlede sig for største Delen med Erkehertug Ferdinand; men af Infanteriet blev General Werneck kun 1500 Mand tilbage. Han capitulerede, men dvælede dog forsætlig, trods sin ulykkelige Forfatning, med at undertegne Capitulationen indtil d. 18de Oct., for imidlertid at kunne faae Efterretning fra Erkehertugen. Saaledes havde Mod og Klogskab ligesaa godt hjemme i den østerrigske, som i den franske Armee. — Endnu samme Dag maatte ogsaa Lokatelli, Anfører for Escorten af den østerrigske Armees store Tros, overgive sit Detachement som Krigsfanger til Brigadegeneral Fauconnet. — Erkehertug Ferdinand selv trak sig ad Nürnberg til, men hans Tropper bleve, førend de endnu vare komne forbi denne Stad, indhentede af Murats Fortogt, og, efter en kort Modstand, maatte 1500 Mand med 23 Canoner og 40 Vogne overgive sig. Erkehertugen selv, den haardt saarede Prinds Rohan, Fyrsten af Schwarzenberg og flere Generaler undkom til Bøhmen. De reddede Tropper beløb sig i det Høieste til 6000 Mand: meest Cavallerie; den eneste Levning af hele den østerrigske Armee, som, 80,000 Mand stærk, var gaaet over Lech. — Murat vendte heel udmattet tilbage til Nürnberg, hvorfra han igjen drog til Bayern.

*) En Officier af dette Corps har meddeelt Efterretninger om dets Operationer og Lidelser fra 13 til 18de Oct. i Allgem. Zeit. S. 1289 ꝛc., og især 1301.

De to østerrigske Generaler Jellachich og Wolfskehl havde med omtrent 8000 Mand lykkelig naaet Bregenz, og derfra endog stundom udsendt Streifepartier indtil Donau; men Passerne og Fæstningerne i Tyrol, ja, selv Hovedstaden Innspruck, vare besatte af fransk-bayerske Tropper; Erkehertug Carls italienske Armee havde trukket sig tilbage fra det sydlige Tyrols Grændser; Augereau var d. 26 Oct. gaaet over Rhinen ved Hüningen og rykket med sit 15,000 Mand stærke Corps frem ad Bodensee. Under saadanne Omstændigheder vare Østerrigerne næsten uden Redning, om der end ikke havde hersket Uenighed iblandt deres Anførere. Ti Escadroner, under Oberst Kinski og General Wartensleben, fattede den mere modige end vel overlagte Beslutning, kjæmpende at bane sig Veien til deres Fædreneland. De slaae sig igjennem Augereaus Arriergarde, gaae over Floden ved Elchingen, drive et fra Ulm mod dem udsendt Detachement tilbage, tage ved Ellwangen 25 læssede Vogne, trænge ind i Overpfalz igjennem et af bayersk Infanterie besat Snevre, og naae, efter syv Dages Anstrængelse, deres Fredscantonnering i Bøhmen. Men hvad der vandtes ved denne udmærkede Tapperhed paa den ene Side, det tabtes igjen paa den anden. General Jellachich, som nu kun havde 4500 Mand Infanterie, blev angreben af Augereaus uforholdsmæssig stærkere Corps, og, efter en kjek Modstand, nødsaget tilligemed General Wolfskehl til ved Capitulation at overgive sig (d. 14 Nov.). De Franske kom nu i Besiddelse af hele Vorarlberg.

Medens man stræbte at tilintetgjøre Levningerne af den østerrigske Hær, havde Napoleon allerede d. 21 Octbr. udstedt fra sit Hovedqvarteer i Elchingen en Dagsbefaling, hvori han opregnede Frugterne af sine Seire, og skildrede dem med overdrevne Farver. Han opmuntrede sine Krigere til det forestaaende ny Feldttog mod Russerne, som skulde friste samme Skjebne som Østerrigerne, og meente at i denne Kamp, især Infanteriet vilde kunne udmærke sig med Ære, da det anden Gang kunde godtgjøre om det var det andet eller første i Europa. Man saae af denne Yttring, hvilke Tanker Napoleon gjorde sig om det russiske Infanteries Kjekhed. *) Ved Ulms Fald aabnedes ogsaa Veien

*) Han skal derfor ogsaa, efter Sarrazins Paastand,

til den østerrigske Keiserstad. Ingen kunde lægge nogen egentlig Hindring i Veien, thi Russerne, under Kutusow, turde selv, efter deres Forening med Kienmaier, ikke vove at gaae angribende frem, og den øvrige Deel af den østerrigske Armee maatte betragtes saa godt som opløst. Hovedanføreren, General Mack, var allerede den 21 Oct., ledsaget af de fleste østerrigske Generaler, reist tilbage til Wien, og den Befaling, han fik uden for denne Stad, at gaae til Brünn, for der at oppebie, som Statsfange, Hofkrigsraadets Dom, viste noksom, at man allerede i Keiserstaden var underrettet om hans Armees Skjebne. (Fortsættes.)

(i General Berthiers Samtale med Abbé Maury S. 21) have befalet Berthier at indskjærpe Marschallerne, at slaae de fiendtlige Colonner ned med en stærk Artillerieild førend det kom til Bajonetangreb.

Historiske Mærkeligheder.

Det var i Aaret 1567 at Kjøbenhavn fik sine første Vægtere. Kong Frederik den Andens aabne Brev i den Anledning er af 1 Oct. s. A. og findes i Ny Dansk Magazin 1 Hefte S. 53. Det hedder deri: "Effterthi Os Ellskelige Borgemestere och Raadmennd her vdi vortt Kjøbstett Kjøbenhaffnn, hafue berett for os, Att paa thett alting med vagt her vdi Byenn saa mogitt deßbedre motte bliffue besørgett, Ere the thillsindtz att tage vdi thieneste saa mange duelige Kaarle, som behoff giøres, Huilche altiid schulle vaage vdi porthene paa Wolldene och om Natthen paa Gaderne, Och thennom af Byens Penndinge belønne, Tha haffue wi vndt og thilladett ꝛc."

I Kong Hagen Hagensons Tid gjeldte i Norge en Ko 3 Øre Sølv (omtrent 42 ß. i rede Sølv), men i Dronning Margarethes Tid 8 Øre Sølv (32 ß.) (Sammesteds S. 95).

Kong Frederik den Anden var meget spøgefuld. Saaledes lod han begge Gjestkamrene paa Cronborg Slot bemale med Harer, formodentlig

for at give sine Betjenere tilkjende, at de vare af beslægtet Natur. Men Kongen selv tog heller ikke ilde op, naar nogen med beskeden Munterhed søgte at more ham. Da han engang forlangte af Poul Rantzow i Holsteen, at han skulde sende ham en god Jæger: svarede denne iblandt andet ved at oversende en saadan Person: "Mit den Hunden tho thende, og desuluen tho warrtten, dartho is he gantzes gutt, wett ock sonsten keinen Mangel darahn, alse allene dit, datt ock min Plage is, dat he vngerne vth der leddige Kanne drincket; Twiffl doch nicht, dat he sick darinne woll methigen, vnd in siinem Denste also schicken wert ꝛc." (Til at omgaaes Hunde og samme at røgte, dertil er han ganske god, veed og ellers ingen Mangel ved ham, uden allene den, som ogsaa er min Plage, at han ugjerne drikker ud af en ledig Kande; tvivler dog ikke, at han vil holde Maade deri og skikke sig saaledes i sin Tjeneste, at ꝛc.)

Indenlandske Efterretninger.

Høist mærkeligt er det, at Napoleons Idee, at ville erobre Engelland, allerede næredes af en fransk Monark for omtrent 600 Aar siden. Da Philip August i Aaret 1193 anholdt hos Kong Knud den Sjette af Danmark om hans Søster, Prindsesse Ingeborg, forlangte han som Medgivt, at Knud skulde afstaae ham de Danske Kongers gamle Ret til den Engelske Krone, og — hvad der var Hovedsagen — overlade ham paa eet Aar en Flaade og en Hær til at gjøre denne Ret gjeldende. Knuds Statsraad, hvori sadde de kloge Mænd Erkebiskop Absalon; hans Broder Esbern Snare og Kanzler Anders Sunesen, fandt det, som det i Grunden var, høist upolitisk, og for Danmark skadeligt, at indlade sig i disse Vidtløftigheder, og man undskyldte sig dermed, at Landet havde nok at bestille med Venderne; at man ikke kunde blande sig i saa fjerne Anliggender, uden alt for uforsigtigt at stille sig blot for disse krigerske Naboer; at det vilde være upassende at slippe en hedensk Nabofiende, for at angribe et kristeligt og uskyldigt Folk; at Udfaldet maatte blive misligt, siden Engelland var alt for mægtigt, til ikke at skulle kunne modstaae ethvert fiendtligt Angreb

aber fra." — Altsaa ansaae man allerede den Gang en Landgang paa Engelland for Drømmeværk. (Man see mere om denne Gjenstand i Justitsraad Engelstofts ypperlige Bog Philip August, Konge af Frankrig, og Ingeborg, Prindsesse af Danmark ꝛc., S. 59 o. f.)

I det Kongel. geheime Arkiv findes en paa Pergament skreven Forskrivelse med vedhængende Segl, udstedt af Magistraten i Lübek paa 30,000 Rhinske Gylden, at betale til Kongen af Danmark i 12 Aar, dateret Malmøe St. Jørgens Dag (23 April) 1512, hvoraf en Gjenpart, meddeelt af Conferenceraad Treschow, Storkors af Dannebrog, læses i Ny Dansk Magazin T. 3. S. 234. Ved at meddele samme anmærker Hr. Conferentsraaden: "Dette Actstykke fortjener Opmærksomhed; det er et Bidrag til Fædrelandets ældre Statistik, og det kunde maaskee lede til nærmere Undersøgelse: om denne Forskrivelse ikke endnu hviler paa Staden Lübek, siden den er i den danske Regjerings Haand, og det ved Documentet udtrykkelig er bestemt, at den ved den sidste Termins Erlæggelse skulde udleveres. Proscription finder i Folkeretten ikke Sted. Men det er mueligt, at Staden Lübek kan fremvise andre Beviser eller Forhandlinger, hvorved Fordringen er tilintetgjort."

Fra den 5te Novbr. Kl. 4 om Eftermiddagen indtil den 12te November Kl. 4 om Eftermiddagen, ere 177 Skibe klarerede gjennem Øresunds Toldkammer, deraf 21 til indenrigske Steder, 1 til St. Croix. (Hand. Tid.)

Odense, d. 15 Novb. Efter langvarig Sygelighed hensov igaar paa Odense Slot Hs. Høifyrstel. Durchl. Landgreve Prinds Christian af Hessen-Cassel, i sit 39te Aar. Ved den Blidhed Høisamme stedse viste imod Enhver i sine sunde Dage, havde han vunden Alles Hjerter. Hs. Durchl. har været Ridder af Elephantordenen og Dannebrogsmand, Ridder af den Hessiske gyldne Løve, General, commanderende General i Fyen, Inspecteur over hele Cavalleriet og Chef for det fyenske Regiment lette Dragoner. (Iversens Av.)

Odense, den 15de November. Vor allernaadigste Konges Hjemkomst er allerede forud besjunget i tydske Aviser i en skjøn Ode af en Friederich Sengespeik. — Ilden paa Amager opkom hos Gaardmand Ole Hansen i Sundbyvester, som med Familie var taget til Kjøbenhavn. Da de kom hjem, befalede de Pigen at gjøre Ild for at stege en Steeg. For at skynde sig tog hun endeel Kartoffeltoppe og lagde paa Ilden. Disse gave en stærk Ild. En Gnist, som fløi op igjennem Skorstenen, faldt ned paa Straaetaget og antændte paa Øieblikket. Vinden var S. O. til O., og som en Følge heraf fløi Gnister med Flammer fra den ene Gaard til den anden og endelig over paa den anden Bye Sundbyvester. Saavidt Man veed er intet Menneske kommet til Skade, men adskillige Heste og Qvæg fandtes stegte. Som sædvanlig ved slige Leiligheder var Tyveriet i fuld Gang, men nogle bleve grebne i Gjerningen.

Aarhuus, den 12te Novbr. Den 9de husolgtes i Husum ved Auktion atter endeel af det Hs. Maj. Kongen tilhørende Slagteqvæg (circa 170,000 Pund Kjød). — Samme Dag solgtes i Kiel ligeledes ved Auktion 7000 Rbd. N. V., for størstedelen i Repræsentativer paa $2\frac{3}{4}$ Rbd., for fremmed Regning. — og d. 11te i det Kongl. Victualia-Magasin i Rendsborg circa 300 Tønder Korn-Brændeviin, 150 Tønder Oldesloher Salt, 50 Oxhoveder Edike og 1000 Pd. Tællelys. — I Hamborg og Altona ere i denne Tid en Mængde Auktioner paa engelske Varer af alle Slags i store Partier. — Af Slesv. Holst. Beretninger sees, at der i et heelt Aar, fra Nov. 1812 til Oct. 1813, af 460 Præster ikke er død een eneste. — En af det daglige Livs første Fornødenheder: Smørret, er nu her paa Aarhuus Torv steget til 6 a 7 Rbmk. Pundet og endda neppe at faae. Mon man ikke kan takke Opkjøberiet herfor?

(Aarhuus Av.)

Den 16de og 17de d. M. blev ved offentlig Forbrænding paa Exerceerpladsen ved Rosenborg Hauge af indkaldte Courantbanksedler samt 2 og 20 Rdlrs. Skatkammerbeviser tilintetgjort: 33,438,000 Rdlr. D. C. Ligeledes blev samme Tid opbrændt 60,000 Rbdlr. i Slesvig-Holstenske Skatkammerbeviser paa $2\frac{1}{2}$ Rdlr.

Det næstkommende 62de Kgl. Kjøbenhavnske Classe-Lotterie, som begynder d. 6 Febr., kommer til at bestaae af 2 Afdelinger, den første i Rigsbankpenge Navne-Værdie af 24,000 Lodder, 6400 Gevinster, 12 Præmier og 17,600 Frilodder, og den sidste i Rigsbankpenge Sølvmynt,

af 12,000 Lodder, 1180 Gevinster, 12 Præmier og 2200 Frilodder, inddeelt i 5 Classer. I første Afdeling koster en Lod i alle 5 Classer 15 Rbd. N. V. og i den anden 20 Rbdlr. Sølvmynt. De høieste Gevinster i hver Classe ere i N. V. 2000, 3600, 5000, 7200 og 50,000 Rbdlr. N. V., og i Sølvmynt 1500, 2500, 4000, 6000 og 50,000 Rbdlr. Sølvmynt.

Kjøbenhavn, den 18de November. Efter en 10 Timers meget heldig Reise ankom Hs. Hhd. Prinds Christian Frederik, ombord paa Briggen Bornholm, den 10de dennes fra Aarhuus til Helsingøer. Høisamme begav sig den følgende Dag til Fredensborg, og ankom Søndagen den 13de om Middagen Kl. 2 lykkeligen herhen tilbage. Hs. Høihed Prindsen var samme Dag indbuden til Hds. Majestæt Dronningens Taffel, og behagede Tirsdagen den 15de at modtage Cour paa sit Palais.

Søndagen den 20 Nov. anlægges dyb Hofsorg for Hs. Høifyrstl. Durchl. Prinds Christian af Hessen-Cassel, som bæres i 8 Uger.

Kjøbenhavns Børs den 18de November.

Cours. Hamb. *a vista* 558⅓. Amsterdam 2 M. 521⅔, London 2 M. 20⅔ Rbdl., *a vista* 21⅛. Spec. 555. — Specier solgtes til 33½ Rbmk., for Committeesedler blev givet 64½ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Den Pariser Gazette de France indeholder Følgende: "Den 17 October var Feldtmarschal Grev Bellegarde i Scala-Theatret. Midt under Stykket raabte nogle Stemmer i Parterret: leve Napoleon!" For et Øieblik standsede dette Skrig Forestillingen; men det dæmpedes snart igjen, og Hs. Excellenz syntes ikke at lægge videre Mærke dertil. Men da det igjen begyndte med større Heftighed henimod Slutningen af 3die Akt, reiste Grev v. Bellegarde, der, som Man bemærkede, havde givet Ordre til een af sine Adjutantere, sig i Logen, og henvendte sig med disse Ord til Parterret: "Mine Herrer! jeg lader dem vide, at Skuespilhuset er omringet. Udleverer Man mig ikke paa Stedet Ophavsmændene for Oprørsskriget, saa lader jeg strax mine Soldater rykke ind, som snart ville udfinde dem." Ni af de Strafskyldige bleve derpaa udleverede og endnu samme Aften skudte ved Fakkelskin." — Imidlertid erklærer Journal des Debats dette Brev for opdigtet, da aldeles ingen italienske Aviser (ei engang den Maylænder Koureer af 26 October) med noget Ord berøre den hele Tildragelse.

Kong Wilhelm den Tredie var den engelske Nationalgjælds første Ophavsmand; ved hans Død 1702, udgjorde den 46 Millioner Pd. Sterling, nu udgjør den: 748,621,227 Pd. Sterl. (ɔ: i rundt Tal: 6000 Millioner Rigsbankdaler i rede Sølv!)

Ogsaa i Warschau oprettes et Bibelselskab.

Det Halleske Veisenhus Boghandling udgiver en Erindringsbog af de vigtigste Begivenheder i Aerene 1813 og 14 med en Trediedeel rene Blade, hvorpaa enhver kan skrive hvad mærkeligt han i disse vigtige Aar har oplevet og erfaret. Der udkommer 3 forskjellige Udgaver, som efter Papirets Finhed og Kobbernes Antal skal koste 2½, 8 og 15 Rdlr.

Wien, den 19de October. Danmarks Dronnings og Kronprindsesses Fødselsdag høitideligholdtes igaar paa det festligste her ved Hoffet. Saasnart Hds. Majestæt Keiserinde-Dronningen havde bragt i Erfaring, at denne Dag var en Festdag for Kongen af Danmark, lod hun alle med Hs. Majestæt beslægtede Prindser, samt Hs. Excellence Hr. v. Rosenkrantz, Greverne Bernstorff, Hs. Excellence Hr. v. Hauch og General v. Bülow indbyde til Taffel, hvor Østerrigs Keiserinde udbragte Dronningen af Danmarks Sundhed. — Hds. Majestæt Keiserinden af Rusland, Storfyrstinderne og Enhver, som var indbudet til Taffelet, toge oprigtig Deel i Kongens Glæde. — Allerede om Morgenen havde Keiserinderne og Storfyrstinderne ladet Kongen lykønske. Dronningerne af Bayern og Würtemberg, samt mange andre, navnlig Erkehertuginden, Hds. Majestæt Keiserinde-Dronningens Moder, overbragte selv deres Lykønskninger.

I Slaget ved Bautzen anførte Kongen af Preussen i egen Person de brune og sorte Husarer og Livdragonerregimentet. Han og Keiser Alexander vare sædvanlig sammen og hyppigen paa Punkter, hvor de vare udsatte for den heftigste Canonild. De holdt netop bag et preussisk Batterie, som fyrede med utrolig Virkning, og som Fienden søgte at bringe til at tie, ved hyppig at beskyde det med Granater. Monarkerne vare stegne af tilligemed deres Følge, da pludselig en saadan Gjæst susede igjennem Luften, og faldt neppe ti Skridt borte fra dem. En gammel preussisk Canoneer var aldrig saasnart bleven dette vaer, førend han sprang hurtig til, trykkede Haanden paa Lunten, og saaledes qvalte Granaten med egen Livsfare. Kongen saae dette, og kaldte strax paa den kjekke Mand, spurgte ham hvad han hedte og hvor mange Aar han havde tjent? Du skal blive belønnet, min Søn, sagde Monarken; jeg udnævner dig herved til Officier! — Jeg takker Deres Majestæt for den store Naade, svarede den brave Canoneer, det kan jeg ikke blive; jeg har allerede for mange Aar siden maattet give Slip paa at blive Underofficier; men Officiers Tractement kunde jeg nok bruge. Kongen bevilgede ham det strax, skjænkede ham Jernkorset, og Keiser Alexander gav ham St. Georgs-Ordenen.

I samme Slag udmærkede ogsaa den unge, heltemodige Kronprinds af Preussen sig; han opholdte sig ofte med sit Følge hele Timer i den tætteste Kugleregn. Han befandt sig lige i Armeens Centrum, da Fienderne igjennem deres Kikkerter mærkede, at en fornem Officier maatte holde der; de rettede et Batterie paa denne Punkt, og Kuglerne faldt nu lige ved Prindsen og hans Adjutanter. En Officier af hans Følge gjorde ham opmærksom paa, at H. K. H. var paa dette Sted i stor Fare og maatte vende tilbage. Prindsen svarede: hvo som vil ride tilbage kan; jeg bliver her.

Cromwel, der i sine Midler til at blive Protector, havde saa stor Lighed med Napoleon, nød en Lykke, som den forrige Frankerhøvding savner, den: ei at overleve sin Storhed. Han døde, som bekjendt, som Protector, og blev Kongelig begravet. Napoleon derimod oplever Gjengjeldelsesrettens skrækkelige Virkninger. Ligesom han fik sin Broder til at skille sig fra sin Ægtefælle, og han selv siden efter forskjød sin første Gemalinde, saaledes synes nu samme Skjebne at forestaae ham og de af hans Familie, der have indgaaet Forbindelser langt over deres Stand. Og ligesom Navnet Bourbonner, under hans Regjering, ikke taaltes i Frankrig, saaledes synes nu Navnet Buonapartiner snart at ville møde samme Skjebne.

En Canonicus i Madrid, som nylig prædikede over den Text: Elsker eders Fiender, velsigner dem, som eder bande ꝛc., er bleven forviist til den øde Øe Cabrera, "for der bedre at lære Christendommens Lærdomme".

Staden Nantes lader opføre en Hædersstøtte for Ludvig XVI.

I Paris er udkommen en ny Calender i Form af en Lilie, prydet med den Kongelige Families Portræter.

Vinhøsten i Oporto skal være falden meget heldig ud og Vinen være fortreffelig.

Et tydsk Fruentimmer har ansøgt om Understøttelse hos den til bedste for de i Krigen ulykkelig blevne Tydske nedsatte Committee i London, og har godtgjort, at hun i 5 Aar har tjent som Soldat ved den tydske Armee, deeltaget i de ved Leipzig forefaldne Fægtninger og faaet adskillige Saar.

Den 27 Octbr. var det 54 Aar siden, Kong Georg besteg Tronen. Han er saaledes baade i Henseende til Alder og Regjeringsaar den ældste Monark i Europa.

Een af de rigeste Engellændere, Lord X., der, som det hedder, har 1,800,000 Pd. Livres Indkomster, bosætter sig i Frankrig. Han er reist igjennem Normandiet med en Kobbel af 250 Hunde og 80 Rideheste. Hans Kobbel og hans Heste fylde 4 Skibe, som ere ankomne til Rouen.

Det russiske Tidsskrift Sewerna a Potschta indeholder følgende Efterretning om adskillige Russers Skjebne, som vare komne i japansk Fangenskab. "Det russiske Skib Diana, som i Aaret 1811 beseilede det østlige Hav, lagde i Juli an ved den japanske Øe Kunaschir, for der at indtage Brænde og fersk Vand. Indbyggerne, der i Begyndelsen havde intet imod Russerne, overfaldt dem pludseligen, og toge 3 Officierer, 4 Matroser og 1 Kuriler til Fanger. I Førstningen behandlede de disse Ulykkelige meget haardt, førte dem deels til Fods, deels i smaa Fartøier til Staden Chakodade, og

derfra til Staden Matmai. Paa begge Steder bleve de kastede i Fængsel. Som Aarsag til denne Behandling anførte Japaneserne det Angreb, som for nogen Tid siden var gjort paa dem af et russisk Skib, og vilde ikke troe den russiske Officiers Forsikkring, at hiint Angreb var skeet ved et russisk Kjøbmandsskib, uden Regjeringens Vidende eller Villie. Imidlertid bleve Fangerne bragte 1812 fra Fængslet til et Huus, hvor de behandledes bedre. Uden Haab om Befrielse besluttede Russerne, paa I Officier nær, at tage Flugten, søge at naae Strandbredden, bemægtige sig en japansk Baad, og flygte enten til Kamtschatka eller langs med den tartariske Kyst. Natten den 24de April udførte de ogsaa deres Forsæt ved at undergrave Husets Mure. Men efter 9 Dages Vandring over høie Bjerge og ved Strandkysten, hvor de hverken fandt noget Fartøi eller vidste at forskaffe sig Føde, blev de indhentede af et efter dem udsendt japansk Detaschement, og satte under strængere Bevogtning. — I September Maaned ankom Capitain-Lieutenant Rikord med Skibet Diana til Øen, spurgte efter sine Reisefællers Skjebne, og erfoer det opdigtede Rygte, at de alle vare dræbte. Til Lykke var han klog og forsigtig nok, til ikke at bryde sig om denne Hevnens første Indskydelse, førend han havde faaet ganske paalidelige Efterretninger. Han bemægtigede sig til den Ende en japansk Baad, og erfarede nu af en paa samme værende Embedsmand, at alle Russerne endnu vare i Live. Rikord talte med Inderlighed til denne Embedsmand, frigav igjen Fartøiet, men medtog hiin og 4 Matroser, som frivillig fulgte ham, til Kamtschatka. Han tillod i Forveien sin Fange, at skrive til sin Familie, berette den hvad der var mødt ham, og forsikkre den, at han i næste Aar ufeilbar vilde vende tilbage. Dette virkede, at den japanske Regjering besluttede at indlade sig i en Underhandling med de russiske Skibe. Den sendte derfor til sine Havne et Papir med den Befaling, at forevise samme det første russiske Skib, som landede der. Da nu i Foraaret 1813 Rikord atter ankom til Øen Kunaschir, viste man ham Papiret, hvis Indhold var: at den japanske Regjering begjerte af den russiske Grændsecommandant en officiel Bekræftelse paa, at det paa det japanske Gebet skete Angreb var et Privatforetagende. Rikord forføiede sig nu hurtig til Ochozk, og bragte i September en saadan Bekræftelse fra Civilgouverneuren i Irkuzk og Commandanten i den Ochozkiske Havn. Imidlertid havde Gouverneuren i Matmai allerede faaet Befaling, at sætte Russerne i Frihed, naar Rikord holdt Ord; de fik ogsaa bedre Værelser og Føde, en bedre Behandling. Den 7 Oct. havde Rikord den Glæde, igjen at kunne omfavne alle sine Reisefæller, som af Japaneserne rigelig forsynede med alt hvad de behøvede, ankom d. 10 Oct. velbeholden til Kamtschatka.

(Slutningen af Præsidenten Maddisons Budskab, hvormed den americanske Congres aabnedes den 20 Septbr.) For at modstaae Fiendens udbredte og mangfoldige Angrebssystem ere stærke Corps af Milits blevne antagne, hvilket har foranlediget store Udgivter; ogsaa de regulaire Tropper maa nødvendigen completteres, og særegne Corps til Hest og til Fods tages for en længere Tid i Tjeneste end Militsen er forpligtet til at tjene. Endeel af vor Escadre paa Erié Søen er bleven udvidet paa Huronnersøen, og har forskaffet os Herredømmet over samme. — I de nye Maaneder, som endtes med sidstafvigte Juni, er i Skatkamret indkommen 32 Mill. Doll., hvoraf 11 udgjorde den offentlige Indtægts Beløb, men det øvrige hidrører fra Laan. De offentlige Udgifter stege i samme Periode til 34 Mill. Doll. og levnede den 1 Juli 1 Mill. i Skatten. Fordringerne af den øvrige Deel af det løbende Aar og Krigsoperationernes Udvidelse gjøre store Summer nødvendige. Fædrenelandets Stilling kræver store Anstrængelser; vor Fiende er mægtig, og, betjenende sig af lykkelige Omstændigheder, gaaer han ud paa, at give vor voxende Lykke, maaskee endog vor Tilværelse som Nation, sit Banesaar. Præsidenten ender med, at det americanske Folk ikke vil spare noget Offer, for med Kraft at modsætte sig Fienden, og det saa meget mere som den americanske Regjering ikke erklærede Krig førend, efter mange andre taalte Fornærmelser, henved 1000 americanske Skibe bleve opbragte, mange Tusinde søfarende Medborgere pressede, og den bestemte Erklæring af Storbritannien var given, at dets fiendtlige Befalinger mod vor Handel kun under ligesaa umuelige som uretfærdige Betingelser vilde blive tilbagekaldte.

Hver Canon paa Ontariosøen koster Engelland 1000 Guineer.

Wien, den 5 Nov. Siden i Forgaars ere samtlige Befuldmægtigede og Afordnede beskjeftigede med at nedlægge deres Fuldmagter i det dertil bestemte Bureau i Statscancelliet, for at faae dem verificerede. Man kan vel derfor paastaae, at Congressen virkelig har taget sin Begyndelse siden i Forgaars, skjøndt Congresmøderne ikke endnu ere aabnede. De tre Magters Ministre, som skulle modtage og verificere Fuldmagterne, ere blevne bestemte ved Lodkastning, og Loddet faldt paa Engelland, Rusland og Preussen. — Den østerrigske Statsminister, Fyrst Metternich, er bleven constitueret til og erkjendt for Præsident i den tydske Committee. — Blandt de mange Reclamationer, som fra alle Sider bringes for Congressen, er den en af de mærkeligste, hvormed den sande Fyrste af Piombino, D. Luis Buoncompagni Ludovisi, er fremkommen, da han ikke blot tilbagefordrer det Fyrstendømme, hvis Navn han bærer, men ogsaa Øen Elba (med Undtagelse af de to Havne, der før tilhørte Neapel og Toscana) som Familieeiendom. Den Mening, at Napoleon ikke skal forblive paa Elba, bliver meget troet; men hvorhen han skal føres er endnu en Hemmelighed.

Wien, d. 7 Nov. Man forsikkrer, at Keiseren af Rusland endnu vil foretage sig en Reise til Carlsruhe, og, som Nogle paastaae, endog til Mayland. Congresarbeiderne skulle imidlertid fortsættes og føres til deres Maal. Meget sandsynligt er det, at Congressen vil komme til at vare meget længere end man i Begyndelsen troede. Næsten daglig holdes de vigtigste Conferentser; men Resultaterne holdes bestandig hemmelige. Af den tydske Committee venter man, at den med det første ogsaa vil beskjeftige sig med de catholske Tydskes Anliggender.

London, d. 5 Nov. De franske Expeditioner til Cayenne ere hidtil endnu ikke afsendte. Vor Regjering, sige Oppositionsbladene, seer for nærværende Tid ikke gjerne franske Tropper i Nærheden af Americanerne, med hvem vi nu saa ivrigen føre Krig. — Efterretninger fra America indeholde den gjentagne Efterretning, at der ogsaa paa Søen Ontario er forefaldet en Fægtning mellem den brittiske Flotille under Sir James Yeo og den americanske Under-Commodore Chanucey, hvori vor Flottille er bleven slaget af fiendtlig Overmagt. Sir James Yeo skal vare bleven saaret. Nærmere Stadfæstelse ventes.

London, d. 8 Nov. Privatefterretninger fra Spanien stadfæste det Rygte, at Havannah og Portorico, paa hvilke det, som bekjendt, ved et Decret fra Regentskabet og Cortes, var bleven de engelske Koffardiefarere tilladt at handle, nu ere blevne lukkede for engelske Skibe. — For at holde Sverrig skadesløst for Guadeloupe, som vi havde afstaaet til det, vil Regjeringen, ifølge vore Tidender, betale Sverrig en Mill. Pd. Sterl. — Corvetten Tone paa 24 Canoner afgaaer i disse Dage med vigtige Depecher til Ostindien. Det synes at Ting af Betydenhed er i Værk der i Landet.

Haag, d. 5te November. Hr. Dedel er af Hs. Kongl. Høihed udnævnt til vor overordentlige Gesandt ved det Kongel. danske Hof.

Mayn, d. 10de November. De genuesiske Gesandter i Wien har man, ifølge offentlige Blade tilkjendegivet, at deres Land skal indlemmes i de sardiniske Stater. — I Florenz er oprettet en ny Orden, som har nogen Lighed med Lillieordenen i Frankrig. Den bestaaer i et hvidt Kors i et blaat Baand, og skal bære Navn af Troens Korses Orden.

Dresden, den 4de November. Imorges tidlig holdtes en høitidelig Sjælemesse for Moreau i den herværende catholske Kirke. Efter Tjenesten bragtes hans Been i høitidelig Procession til det Sted hvor han faldt den 27de August. Ved hans Kiste staae i Kirken fire Mænd i Harnisk og med tillukt Visir. De have Østerrigernes, Engellændernes, Russernes og Preussernes Farver. — Den sædvanlige Bøn i Kirkerne for Kongen af Sachsen hvilken endnu hidindtil fandt Sted, er nu afskaffet.

Den 11te d. døde i Hamburg den som Videnskabsmand bekjendte Hr. Franz Carl Schultze, som i 14 Aar har været Præst for Nicolai Menighed i Hamburg.

Subscriptionen paa dette Blad modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 94.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 22 November 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Fra nu af indtil Wiens Indtagelse indtraf ingen synderlig mærkværdig Krigsbegivenhed, og derfor sagde Ministeren Windham i det engelske Parlament: Napoleon marscherede ligesom igjennem et Medium, der ingen Modstand gjør, ligesom igjennem reen Luft til Wien. Medens Bernadotte og Wrede nærmede sig Inn, trak den russisk-østerrigske Armee under Kutusow og Meerveld, som var kommen i Kienmaiers Sted, tilbage derfra, for, som det hedte, at faae Forstærkning. Roeligen kunde nu Napoleon forlægge sit Hovedqvarteer fra München til Augsburg, hvorfra det igjen blev forflyttet d. 30 Oct. til Braunau. Østerrigerne havde forladt denne Fæstning, fordi de ikke troede sig istand til at forsvare den, og efterladt der 45 Canoner, foruden en Mængde Munition og Levnetsmidler, men Napoleon befalede, ufortøvet at istandsætte den igjen og gjøre den til Hovednedlagsstedet for Armeen, medens han lod Ulms Fæstningsværker i største Hast ødelægge.

Med raske Skridt gik de franske Tropper nu fremad. Kun paa et eneste Sted ved Ipps i Egnen af Amstetten mødte de d. 5 Nov. den russiske Arriergarde, men denne trak sig, efter en kort Fægtning tilbage, da dens Flanke truedes af en fremrykkende betydelig fransk Colonne. En stor Deel af Russerne forlode Veien til Wien, og trak sig til den venstre Donaubredde, hvor General Mortier allerede var gaaet over ved Linz. Paa en lille Fægtning nær, som Davousts Fortogt havde med det Meerveldske Corps, rykkede nu de Franske næsten uforstyrrede frem, og allerede d. 11 Nov. var Murat i Hütteldorff ved Wien.

Forvirringen i Keiserstaden ved de Franskes Nærmelse var stor. Alt flygtede i Uvished om den forestaaende Skjebne. Rigets Hovedstad, Foreningspunkten for al Handel og Rigdom, Sædet for Videnskaberne og Konsterne, Regjeringen og Regjeringsforretningerne var her voldgiven til en Fiende, der vel talde meget om sin Høimodighed, men, som i Gjerningen hidtil havde beviist den med saa faa Prøver. De franske Bulletins og Moniteuren talde i de haanligste Udtrykke om den østerrigske Regjering, erklærede visse navngivne Ministere for Ophavsmændene til Krigen, muligen for at paadrage dem Folkets Had, og søgte at strøe Tvedragtens Sæd mellem Undersaatterne og Regjeringen.

Vel vare Hovedstadens Indbyggere hidtil i Uvidenhed om Armeens Skjebne ved Ulm, thi dens egentlige Nederlag beskreve Wiens Tidender ikke, hvilket, under saadanne Omstændigheder, vel heller ikke havde været raadeligt; men, dette uagtet, kunde man dog slutte af en Befaling d. 28 Oct. at alle Fremmede i Wien, paa neutrale Staters Undersaattere nær, inden 6 Dage skulde rømme Wien, saavelsom af den Keiserlige Kundgjørelse samme Dag, til ganske andre Optrin, saavel i Henseende

til hvad der var skeet, som til det, der vilde skee. D. 6te Nov. forlod Keiseren Wien og tog til Brünn, Mährens Hovedstad. Dagen derpaa ankom den østerrigske General Grev Giulai til det franske Hovedqvarteer i Linz, for i Keiserens og hans Bundsforvandtes Navn at underhandle om en Vaabenstilstand, som Forberedelse til fælles Fredsunderhandlinger. — Dog, som Grundvold for en til faa Uger indskrænket Vaabenstilstand, forlangte imidlertid Napoleon: at de forbundne Tropper skulde vende tilbage til deres Fædreneland; at den ungerske Insurrection skulde afskaffes, og Hertugdømmet Venedig og Tyrol foreløbigen indrømmes de franske Tropper. — "Men Keiseren af Østerrige, hedte det i den i Brünn d. 13 Nov. udstedte Keiserlige Bekjendtgjørelse, hvoraf man egentlig erfarede Hensigten og Udfaldet af Gener. Giulais Sendelse til Linz, kunde ikke samtykke i Betingelser, der vilde have været et Hjertestød for hans Monarkie og gjort et Skaar i Forholdene med alle venskabelige Magter. Han ønsker Freden alvorligen, men alvorlig vil, aldrig kan han lade sig tilbagekaste i en Værgeløsheds Tilstand, der ganske vilde overgive ham og hans Folk til en mægtig Fiendes bydende Egenraadighed. Der bliver ham altsaa intet andet tilovers, end med de store og uudtørrede Hjelpekilder, han finder i sine Folkeslags Hjerter, Velstand, Troskab og Kraft, at slutte sig til den endnu usvækkede Magt af sine høje Bundsforvandte og Venner, Keiseren af Rusland og Kongen af Preussen, og blive urokkelig i denne faste Overbeviisning, indtil Keiseren af Frankrig med hiint Maadehold, der er det skjønneste Laurbær i en stor Monarks Krands, vil indgaae Fredsbetingelser, der ikke maa kjøbes med Opoffrelsen af en stor Stats Nationalære og Uafhængighed."

I denne Forfatning overbragte Deputerede allerede den 11te Novbr. i Hütteldorff, Prinds Murat Nøglerne til Staden Wien, hvor ingen Krigsfolk fandtes. Han drog d. 13de ganske fredeligen derind. Napoleon forflyttede imidlertid sit Hovedqvarteer til Schönbrunn, den østerrigske Keisers sædvanlige Sommerborg, i en yndig Egn, ½ Miil fra Wien. Hvo ahnede vel i den første Halvdeel af det attende Aarhundrede, da Marie Theresia lod saa herlig forskjønne dette Lystslot, at een af hendes Datters Undersaattere vilde, halvtredsindstyve Aar derefter, komme til at beboe det, som fransk Keiser og derfra foreskrive det mægtige Østerrige Love? — I Wien forefandt Murat 275 Beleiringsstykker af Metal, 1127 Feldtstykker, 61,292 Geværer, foruden en uhyre Mængde andre Vaaben og Vaabenfornødenheder.

To Dage førend Murat drog ind i Wien forefaldt paa den venstre Donaubredde, ved Dierstein, en mærkværdig Fægtning imellem Russerne og de Franske. Mortier, der erfarede d. 10 Nov., at den russiske Armee var gaaet over Donau, troede at den havde fortsat sin Vei, og brød derfor d. 11te op med 4—5000 Mand, i den Tanke, at naae Russernes Arriergarde, men stødte underveis paa hele den russiske Hær, 20,000 Mand stærk, i en Dal, hvor han for sildig indsaae sin Vildfarelse. Han angreb dem, skjønt Kamppladsen var saa snever, Tropperne stode hinanden saa nær, og Magten var saa overlegen. Allerede troede de Franske om Eftermiddagen at have seiret og Russerne syntes at vige, da mod Aften, nogle nyankomne russiske Colonner faldt de Franske i Ryggen. Af Mangel paa Patroner sloges man med Stene. Men nu kom en anden fransk Division, under Dupont, angreb Russerne, der kom til at staae mellem en dobbelt Ild. Kampen var haardnakket. Mortier lykkedes det omsider at bane sig over Hobe af Liig en Vei igjennem den russiske Linie og forene sig med Dupont, men med Forliset af sine Canoner og meget Mandskab. Russerne trak sig længer tilbage ad Mähren for at forene sig med de efterfølgende Tropper. Kutusow fik til Belønning Theresiaordenens Storkors, men Mortier forsvandt en Tidlang ud af de franske Hærføreres Række.*)

*) Sarrazin, der, al sin Partiskhed uagtet, dog altid, hvor Talen er om Krigsanliggender, fortjener Opmærksomhed, siger (see Berthiers Samtale med Abbe Maury S. 20): "I Fægtningen ved Dierstein har Marschal Mortier faaet en Lære, som han ikke i sit hele Liv vil glemme, fordi han ikke var marscheret med alle sine Tropper. Mack spillede sin Rolle meget godt." Hvad Sarrazin vil sige med det sidste, skjønnes ikke let. Mack var jo allerede Natten efter Ulms Overgivelse (d. 20 Octbr.) afreist til Wien, og havde uden for denne Stad faaet Befaling, at gaae som Statsfange til Brünn?

Svar til den anonyme Recensent over min Pharmacopoe.

Det har behaget en Anonym ved Omsendelsen af sidste Athene at tilstille sammes Abonnentere en Recension over min, i forrige Aar udgivne Pharmacopoe. Da Rec. for det meeste kun befatter sig med Bogens oeconomiske Værd, og troer ved hans Bemærkninger at have bevirket Besparing i enkelte Compositioner, skylder jeg mig selv at gotgjøre, at de af ommeldte anonyme Recensent gjorte Erindringer ere aldeles urigtigt beregnede, og som Følge heraf uoeconomiske. Beviser følge nedenfor. Hvad Rec. Anke betreffer, angaaende de Formler af de 3 danske Pharmacopoeer, som jeg i min Fortale anfører at have benyttet under Udarbeidelsen, da er denne intetsigende, thi havde jeg troet at kunne afbenyttet flere af ommeldte Pharmacopoeers Compositioner, havde jeg med Fornøielse gjort det, og havde fuldkommen Ret dertil. Det er, og vil til alle Tider blive enhver Forfatter tilladt at afbenytte Forgjængere. Dersom dette var utilladeligt, vilde Rec. med lige Ret kunne forbyde os at læse andres Skrifter. Saadanne ordrette Udskrifter ere forhen benyttede af Udgiverne af pharmacopoea danica og af flere. Aldeles nyt kan ikke fordres, og hvo turde vente, at en Pharmacopoe af nye Compositioner vilde være bedre end mange gamle? Rec. synes at ville hæve det nye paa det gamles Bekostning, men han skal erfare, at meget af det gamle udholder Prøven. Originalitet Hr. Rec. er kun givet faa, og uagtet De maaskee kan i flere Henseender være original, troer jeg dog ikke, at De med Held vilde blive det i en pharmacopoea oeconomica. Jeg skrider da nu til Recensentens oeconomiske Besværinger:

Rec. dadler, at jeg ikke har bestemt Vægten af pil. purgant. Her synes den strænge Dommer at glemme, at jeg skriver for Læger, der selv bør bestemme denne, saavel med Hensyn til Symptomerne som til Patientens større eller mindre Svælg &c. Der er vel ingen Tvivl om, at Cremor tart. Extr. saturn. Goulard. naar man forlanger disse Medicamenter saaledes som de i gamle Tider tillavedes, vilde være meget dyrere i Pris, derfor har Collegium medicum i pharmacopoea danica søgt at simplificere dem, og derved forbedret Tillavningsmaaden, og nedsat dem i Pris, og derfor har jeg afbenyttet dem ordret. Det samme gjelder om de 2 følgende Medicamenter. Naar en Rec. tillader sig et eller andet Kraftudtryk, som f. Ex. Anonymens "ofte aldeles stridende imod Oeconomien" saa burde man vist vente, at Recensenten vel havde betænkt hvad, han nedskrev, førend han gav Bogtrykkeren det, thi her har han ganske forregnet sig. Han formener nemlig, at jeg ikke burde have valgt China regia optima i den søde og sure Chinadecoct. Jeg har med fuldkomment Overlæg valgt China regia optima, fordi denne er virksommere. Saaledes kunne 2 Unzer af den almindelige og ringere Sort China være lettere i Pris, men maatte bruges længere, og udrettede mindre Gavn. Den største Oeconomie er altid den hastigste Cur, og med Hensyn til vore Stiftelsers Tarv er det meest besparende for disse, at man ikke, ved at vælge et mindre kostbart Lægemiddel, forhaler Helbredelsen, og imidlertid tilføjer Stiftelsen et langt føleligere Tab ved flere Dage eller Uger at holde Patienten der, da denne ikke lever af Medicin allene. Jeg har ved en Parenthes overladt til Lægerne, om de vilde benytte mel despum, eller ikke. Ved at udelade dette, vil Decoctet koste mindre, og hvad Recensenten end mere vil undre sig over, blive lettere i Pris, end den Composition, som han anfører i Tillæget til pharmacopoea danica for 1812, hvor der befales at tilsætte 2 Unzer Syrup. commun., hvis Pris ikke er anført i Taxten for 1813, men derimod findes anført Syrup. sacchari, som er ansat til 46½ ß. Rbp. pr. Unz. Mel despumatum koster pr. Unz. kun 22½ ß. Rbp. — altsaa spares ved Tilsætningen af 2 Unzer mel despumat. 38 ß. Rbp. Naar nu, som nyeligen er sagt, Syrup. commun. ikke findes i Taxten, men Syrup. sacchari, saa kan det ikke betvivles, at Receptarius holder sig Taxten efterrettelig, og udleverer denne for hiin — altsaa, som Recensenten ikke har beregnet, forhøjes Decoctet i Pris. Ved acet. vin. concentr. har jeg tænkt mig den bedste Viinædike, (acetum vini optimum) men ikke den, som i Almindelighed falbydes i Handelen, og som daglig Erfaring har overbeviist vore Huusmødre om at være upaalidelig, ej heller troer jeg, at nogen har kunnet misforstaae

mig, derfor er dette ikke anført blandt errata. Med Forsæt har jeg valgt Camphora raffinata, da en stor Deel af Camphora cruda, som i Almindelighed findes i Handelen, og som er kommen mig for Øje, er ofte meget ureen. Jeg undtager herfra en Deel af den Camph. cruda, som Medicinal-Providerings-Commissionen i de senere Aar har forsynet Apothekerne med. Er det ikke bedre og mere oeconomisk at give en bestemt Deel raffineret Campher til Syge, hvor Curen ej bør forhales, end en ubestemt Qvantitet af raae og ureen Campher, hvis Virksomhed man ej kan beregne? Af samme Aarsag har jeg foretrukket Brugen af sal seidlicense istedetfor sal anglic., da det første er næsten altid reent, holder sig tørt, og Bestanddelene ere ligeformige. Sal anglic. derimod frembringes i store Qvantiteter, behandles ikke sjelden skjødesløst, og indeholder saaledes ofte en stor Deel magnesia muriatica. Denne gjør, som bekjendt, at dette Salt trækker en stor Deel af Luftens Fugtighed til sig, og undertiden kan næsten Halvdelen af dette Salts Vægt tilskrives Vandet, som det paa et fugtigt Sted, eller under en fugtig Temperatur har tiltrukket. De Grunde, hvorfor jeg ikke har valgt mucilag. radic. altheæ istedetfor mucilago gum. Arab. ere: 1. Fordi mucilag. radic. altheæ er ikke det samme som mucilag. gum. Arab. i det mindste reagerer en oxyderet saltsuur Jernopløsning anderledes paa den første, end paa den sidste. Med samme Ret kunde Rec. i Betragtning af den ringere Priis, have forlangt, at jeg skulde have anbefalet mucilag. semin. lini. 2. Kommer vel her i Betragtning, at mucilago radic. altheæ, i Qvantitet tillavet, ej kan holde sig om Sommeren saaledes som mucilago gum. Arab. og skal den tillaves hvert Øjeblik i smaae Qvantiteter, hvor bliver da Besparingen? 3. Med Hensyn til Virkningen, som er baade Lægen og Patienten vigtigst, mon da 1 Unze mucilag. radic. altheæ, tilsat nogle Unzer Camphermixtur, har samme velgjørende Effect som mucilago gum. Arab.? Ethvert af disse Medicamenter virker paa sit særegne Organ, og bør derfor ikke bruges i Fleng.

Under Aloe lucida (succotrina) (Glands-Aloe) (See Taxten for 1814 Pag. 4) forstaaer jeg den Aloe, som er reen og gjennemskinnende paa Kanterne. I Pharmacopoea milit. foreskrives ligeledes aloe lucida. Dette er efter Dorffurths classiske Værk (neues deutsches Apothekerbuch. Ister Theil 1801 Pag. 9) aloe succatrina, som ogsaa kaldes lucida, naar den har ovennævnte Egenskaber, og denne er ikke sjelden. Hvad Rec. forstaaer under den sjeldne aloe lucida, er mig ubegribeligt. Rec. siger, at Sukkeret i mixt. camph. acid. er overflødigt. Enhver veed, at nogle Draaber Spirit. vin. eller Brændeviin, dryppet paa Campher, kan noksom erstatte et Qvintin Sukker, men jeg har med Forsæt valgt Sukker, fordi dette er ingen Spiritus, og Sukkeret, meget nøjagtigt forbundet med mucilag. gum. Arab. forener Campheren ligeformigt med Vandet; desuden er der kun til 7 Unzer fluidum 1 Qvintin Sukker!! Ligeledes har jeg valgt infus. flor. sambus., fordi jeg holder dette for virksommere, end Aqv. flor. sambuc. destil. Den til Camphermixturen tilsatte Tinct. rub. tinct. kan, som et aldeles ligegyldigt Middel, udelades, men at anvende en fortyndet mineralsk Syre istedetfor den vegetabiliske Eddikesyre, kan jeg aldeles ikke være enig i med Rec. Til Spirit. lavend. aromat. har jeg foretrukket spirit. vin. rectificatissim. (see Tillæget 1809 Spirit. lavend. comp.) fordi jeg vilde have en concentreret, og i mindre Doses virksommere Spiritus, hvorved der fra Oeconomiens Side intet kan erindres imod, da mindre Doses af denne er virksommere og forhøje ingenlunde Prisen. Lidet og godt er bedre end meget og maadeligt. Resina guajaci findes i Taxten for 1813 til den høje Priis 31 til 33 ß. Rbp. Man maae altsaa formode, at det skal være resina guajaci artificialis, som man i Krigens Tid kunde blive nødt til at frembringe ved Extraheren formedelst Viingeist. Gummi guajac. findes ikke i Taxten, hvoraf man kan slutte, at den ikke fandtes i Forraad her i Landet. Rec. slutter med, at det er unødvendigt at digerere Tinct. antiscorbut. Vores fortjente afdøde Tychsen (See hans theoretiske og practiske Anviisning til Apothekerkunsten 2den Deel Pag. 480, §. 1000) er af den Formening, at Syren i denne Blanding, naar den staaer nogen Tid, nøjagtigere forbinder sig med Viingeisten. Flere duelige Pharmaceutiker ere heri enige med Tychsen, altsaa og med mig.

Af Ovenstaaende vil Recensenten indsee og

undskylde, at jeg, dersom det i Tiden skulde falde mig ind, at skrive en Pharmacopoe, ikke seer mig istand til at benytte nogen af de Anmærkninger, han har tilføjet sin Critik over min, i forrige Aar udgivne Pharmacopoe, men dersom Recensenten maaskee i Fremtiden skulde ønske at levere et saadant Arbejde, da haaber jeg, at han, førend han lægger Haand paa Værket, først vil opgive den Idee, at være original, hvorved han sikkert vil forfeile Maalet, men beskedent tage til Takke med andres Flid og Arbejder, hvorved han upaatvivlelig vil blive mere nyttig og paalidelig end ved sin egen Originalitet, ligesom han og under Arbejdet vil komme til at sande, at det er meget lettere at være Recensent end Forfatter.

Lund,
Med. Dr., Prof., Hofmed. og Stadsphysicus.

Indenlandske Efterretninger.

Aarhuus, d. 15 Nov. Førend Afreisen den 10de dennes har det behaget Hs. Høihed Prinds Christian Frederik at tilstille Over-Øvrigheden i Aarhuus følgende naadigste heel egenhændige Skrivelse: "Det Held, Forsynet skjenkede mig, efter en farlig Søereise at lande her paa Danmarks Kyst; den Tilfredshed jeg har følt ved den vennehulde Modtagelse jeg har nydt her i Aarhuus og ved de Prøver paa Deeltagelse og Hengivenhed, som Byens Embedsmænd og Borgere have kappedes om at give mig under mit Ophold i denne gode Bye, have opfyldt mit Hjerte med Erkjendtlighed, hvilken jeg ønsker at bevidne ved at gjøre Vel mod dette Samfunds lidende Medborgere. Til Over-Øvrighedens Disposition nedlægges til den Ende 500 Rbdlr. N. V., som kunne anvendes til Fattigvæsenets Bedste. Aarhuus, d. 10de Nov. 1814. — Christian Frederik, Prinds til Dannemark ɔc. — Til Aarhuus Stifts-Direction." (Aarhuus Av.)

Ribe, den 18de Nov. Indsenderen af det i Stiftsavisen No. 86 indrykkede Spørgsmaal, angaaende den her gjeldende Myntsort, bedes at modtage til Svar: Vist skulle, da Ribe hører til Nørrejylland, Rigsbankpenge Navneværdie her være gjeldende, saavel imellem Mand og Mand, som til Oppebørsel i de Kongelige Casser; men naar man betænker, at Ribe næsten er omgivet af Indbyggere, der sortere under det Slesvigske, og hos hvilke rede Sølv er den gangbare Mynt, vil man og kunne indsee, at de Producter, som af disse bringes hertil, maa betales i Sølv, men ei i Sedler. At forlange Borgerne skulle igjen udsælge de for Sølv indkjøbte Varer for Sedler efter mindre Maalestok, end Dagscoursen bestemmer, ville være ubilligt; det var jo aabenbar at forlange sin Medborgers Skade. Mangen troer det er nok, naar han i Kramboden, Klubben og hos Haandværkeren betaler det, han har faaet der, med Sedler til en Cours af 2 Ls. i Sølv for 1 Rigsbankmark; men betænker ikke, at det er længe siden at Sedlerne stode saaledes, at det maaskee kan vare inden de igjen komme dertil, og at den Sælgende imidlertid taber saa meget paa hver Specie-Daler i Sølv, som denne efter Coursen koster over 30 Rigsbankmark. (Ribe Av.)

Justitsraad og Politiemester Christensen i Kiel har udgivet en alphabetisk Fortegnelse over hele 254 Røvere, Tyve og Landløbere, med Signalement af deres Personer samt 75 Tyveherberger, til hvilke vigtige Oplysninger Undersøgelserne over en berygtet Røverbande i Kiel i Aarene 1811 og 12 gave ham Anledning. Her gjøres tillige en deel Bemærkninger over disse Spitsbubers Levemaade, Forhold og Kunstsprog. (Hempels Av.)

Anordning for Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark. (Fortsættelse; see No. 91.)

§. 5. Det er ogsaa vigtigt, at Børnene vænnes til Orden. I denne Henseende har Skolelæreren at paasee, at de, hver Gang de forlade Skolen, forvare deres Regnetavler, samt Skrive- og Læse-Bøger, paa et bestemt Sted, som Læreren skal anvise dem; saa bør han og have Tilsyn med, at Bøgerne holdes ordentlige og reenlige.

§. 6. Skolelæreren har at agte paa, at Børnene vise ham den tilbørlige Ærbødighed; derfor skulle Børnene hilse ham staaende, naar han kommer ind i Skolen, og ligesaa, naar han og de, efter fuldendt Skoletid, adskilles. Ligeledes bør han venligen modtage og hjemsende dem, og, ved blid Omgang og kjerlig Behandling, søge at vinde deres Tillid og gjøre dem Underviisningen behagelig.

§. 7. I de, ved Anordningen bestemte, Tider skal han, hver Søgnedag, holde Skole for den Ungdom, som hører til hans District.

§. 8. Skolestuen bør, til alle Tider, holdes reenlig, og i det mindste feies tvende Gange om Ugen. Naar Skoletiden er forbi, og Børnene ere hjemsendte, bør Vinduerne lukkes op, og Stuen udluftes.

§. 9. I Henseende til Børnenes Inddeling i 2 Classer, ligesom i alt andet Underviisningen og Skoletiden vedkommende, har han, paa det nøieste, at efterkomme det, som desangaaende i Anordningen er foreskrevet.

§. 10. Han bør, med lige Omsorg og uden Forskjel, antage sig alle Børns Underviisning og Dannelse.

§. 11. Fremfor alting bør Skolelæreren søge at opvække Lærvillighed hos Børnene. Dette vil ikke falde ham vanskeligt, naar han, fornemmeligen ved Læsebøgernes Afbenyttelse, kommer Børnenes naturlige Nysgjerrighed til Hjælp, og, ved fornuftig Veiledning, søger at forvandle den til gavnlig Videlyst. Denne Hensigt vil bedst kunne opnaaes, deels ved fattelige Anmærkninger over det, som læses, deels ved Samtaler om enkelte Ting i Naturen, som falde i Sandserne, deels endeligt ved lærerige Fortællinger, som give Anledning til at vække Indbildningskraften og øve Hukommelsen; hvormed tillige bør forbindes en, oftere gjentagen, Henviisning til den nyttige Anvendelse, der i sin Tid vil kunne gjøres af de Kundskaber og Færdigheder, som Børnene skulle erhverve sig i Skolen. En saadan Læremaade bør især iagttages ved de mindre Børn i 1ste Classe, som mere behøve Veiledning til at tænke rigtigt over, hvad der gjør dem opmærksomme, end Underviisning i Ordets egentlige Bemærkelse.

§. 12. For at gjøre Underviisningen behagelig og nyttig for Børnene, bør han beflitte sig paa et tydeligt Foredrag, og nøie lægge Mærke til, hvorvidt Børnene have fattet det, som gjennemgaaes eller læses. — I Henseende til Underviisningens forskjellige Dele, bør den, af vedkommende Foresatte antagne, Lections-Tabel nøie følges, hvorved der, ved en god Afvexling af Læregjenstandene, bliver at paasee, at Børnene ikke beskjeftiges med de samme Ting i længere Tid, end en Time ad Gangen.

§. 13. Skolelæreren bør søge, at anvende enhver, i Underviisningen forekommende, Leilighed til at lede og danne Børnenes moralske Tænkemaade. Især bør han tidligen indprente dem Agtelse for Sandhed og Retskaffenhed, samt, ved at fremstille passende Exempler, øve deres Dømmekraft i at udfinde, hvad Forskjel der er mellem gode og slette Handlinger, og hvilke Følger de drage efter sig.

§. 14. Ved Underviisningen i Religion har han især at beflitte sig paa et til Sagens Vigtighed svarende og værdigt Foredrag. Religionens Sandheder bør ei allene forklares for Forstanden, men tillige lægges Børnene paa Hjertet. Han bør derfor især udbrede sin Underviisning over de fatteligste Lærdomme og Grundsandheder, og, af samme Aarsag, ved smaae Børns Underviisning, ikke opholde sig ved den 4de og 5te Part af Catechismen, fordi de Sandheder, som deri indeholdes, ikke passe til denne Alders Fatteevne.

§. 15. Underviisningen om Formiddagen begyndes altid med andægtig Sang og Bøn, og endes med en kort Bøn og et Vers. Sangene bør vælges med Overlæg, og saaledes, at Børnene kunne forstaae dem. Bønnen forretter Læreren, saavelsom Børnene, staaende. Kommer et Barn for sildigt, skal det staae udenfor eller ved Døren, indtil Bønnen er til Ende, for ei at forstyrre Andagten. For de smaae Børn søger Skolelæreren Leilighed til, ved at bibringe dem de første Begreber af Christi Lærdomme, tillige at forklare Bønnens Hensigt, og giver dem passende Exempler derpaa, samt udtolker for dem eet eller andet fatteligt Vers, som opgives dem, til at læres udenad.

§. 16. I Henseende til den øvrige Underviisning i Regning, Skrivning, Historie og Geographie, har han at rette sig efter det, som desangaaende i Anordningen er fastsat, og den nærmere Veiledning, ham af Skolecommissionen gives. Ved Læsningen paasees, at Børnene læse rigtigen, tydeligen, og saaledes, at det kan skjønnes, at de vel forstaae Meningen. Ved Skrivningen paasees, at Børnene skrive saadanne Ting, som kunne hjelpe til at udvide deres Kundskaber, i Forbindelse med det, som ved Underviisningen er foredraget, samt at det ikke ved Arbeidet tillades dem at sidde i en Stilling, som enten giver Anledning til slet Skrift, eller endog kan være Helbreden

skadelig. Saa bør og de ældre Børn flittigen øves til selv at føre i Pennen, hvad de have lært i Skoletimerne. Under Regneøvelserne søger Læreren tillige at vænne Børnene til at gjøre Beregninger i Hovedet, uden Hjælp af Tavle eller Skrift. Paa Tavlen derimod bør de øves til at opsætte Regninger og Overslag, som kunne vorde anvendelige i det daglige Liv. — Med Underviisningen i Geographien forbindes en kort Udsigt over Landenes, og især Fædrelandets, Historie, ligesom og om deres Natur- og Kunst-Producter. — Da Underviisningen bør skee efter en bestemt Plan, saa skal Skolelæreren udkaste en Tabel, som indeholder hans Forslag til de Slags Underviisninger, han formener at være de meest passende til hver Dag i Ugen, i de bestemte Timer, fra 1ste May til 1ste Novbr., og fra 1ste Novbr. til 1ste May; hvilket Forslag bliver, med Sognecommissionens Betænkning, at indsende til Amtsskoledirectionens Approbation eller Forandring. Derefter skal Tabellen opslaaes i Skolestuen, paa det at enhver kan læse, hvad der i hver Time skal foretages. — Skolelæreren maa ikke, uden vigtige Aarsager, afvige fra denne Tabel; og, naar Saadant skeer, bør han antegne det, tilligemed Aarsagen dertil, i sin Journal over Børnenes Skolestid.

§. 18. Ordenen, efter hvilken Børnene skulle sidde i Skolen, bliver at bestemme ved de anordnede Examina, efter de derved meddeelte Characterer for Flid og Fremgang, saavelsom og for sædelig Opførsel; hvorved tillige iagttages, at Drengene og Pigerne sættes paa særskilte Bænke, saa at ikke begge Kjøn sidde imellem hinanden. (Forts.)

Kjøbenhavns Børs den 22de November.

Cours. Hamb. 2 M. 566⅔, *a vista* 573⅓. London 2 M. 22 Rbdl., *a vista* 21⅛. Spec. 570. — Specier solgtes til 34½ a 34¼ Rbmk., for Committeesedler blev givet 63 a 63¾ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

I Madrid udkommer et nyt Tidsskrift Solen, hvoraf hver Dag leveres et Stykke, hvis Hovedindhold er den Helgens Levnetsbeskrivelse, som den Dag, paa hvilket det udgaaer, er helliget. — Med Inqvisitionens Gjenoprettelse er man saa fornøjet i Spanien, at man i Flekken Liebana har ladet Kongen lykønske dertil ved en Deputation.

Paa Feltbjerg ved Frankfurt am Mayn brændte man nylig ved en Glædesild Napoleons Lovbog. — At man i Tydskland glæder sig over Befrielsen fra det franske Aag, er begribeligt; men at man, som her var Tilfældet, ikke veed at yttre denne Glæde paa nogen bedre Maade, end ved offentlig at brænde een af det 19de Aarhundredes Mesterværker i Lovgivningskunsten, vidner kun om, at vi leve i en Tidsalder, hvor Extremerne berøre hinanden.

Gregor Berzeviczy har overgivet Congressen i Wien et meget deeltageligt Skrift under Titel: Den nordiske Handels Udvidelse. Forfatteren gaaer ud fra 2 Hovedideer. Den første er at lede den asiatisk-europæiske Verdenshandel umiddelbar til sin nærmeste nordiske Bane. Den anden gaaer ud paa, at udvide og lette den nordiske Handel, saavel for sig selv betragtet, som og i Forbindelse med hiin asiatisk-europæiske Handel.

Nylig var Pasquino i Rom ganske behængt med Frimurer-Insignier. Ophavsmanden har man ikke kunnet faae opspurgt. Overalt sporer man i Rom og i Spanien en besynderlig Gjæring i Henseende til Frimureriet.

I Handelen i Wien er det i denne Tid meget levende, især med Colonialvarer. Pragten paa de derværende Baller overgaaer al Beskrivelse; Damerne udmærke sig, som billigt, meest deri. Deres Hovedpynt bestaaer sædvanlig af lutter ægte Stene og Perler. Af de Fremmede, som der opholde sig, kjøbe Preusser og Russer saa mange Brillanter og ægte Perler, at de sidste staae i en høi Priis. Ogsaa græske Kjøbmænd gjøre stort Indkjøb af tyrkiske Artikler, især Shawls, som ofte betales med 1000 Gylden.

H. M. Kongen af Danmark besøger i Wien, uafbrudt alle Forvaltnings- og Videnskabeligheds-anstalter, og værdiger dem sin fortrinlige Opmærksomhed. Den 5te Novbr. besøgte han i Selskab med sin Svoger Hertugen af Holsteen-Beck, sine Adjutanter og Andre, det Keis. Kongel. Knipplingsmanufactur. H. M. undersøgte denne Industrieanstalt med den, denne høje Monark egne Videlyst indtil den mindste Omstændighed, og tilkjendegav sammes Forstander, de 4re Søstre Vandencruyce, Sit allerhøieste Velbehag.

I franske Blade læses under Overskrift: Om de nordamericanske Fristaters Stilling, et temmelig vidtløftigt Stykke, hvis væsentlige Indhold er følgende: Washingtons Indtagelse, som i Europa gjorde saa stor Opsigt, og som man troede vilde have saa vigtig Indflydelse paa Krigen, og tvinge Americanerne til at slutte Fred, var i Grunden ikke af saa stor Vigtighed. Bedre underrettede Personer vide, at Fleerheden af Americanerne er sin Regjering hengiven og anseer ingen Anstrængelse for stor, naar det gjelder om at forsvare sin Uafhængighed. Partier gives her vel, men disse ere ingen Factioner, og forenes altid, naar Fædrelandet er i Fare. Deres Stridigheder forhøjer deres Almeenaand, Nationalstolthed og Frihedskjerlighed. De forenede Staters Kraft ligger ikke i Søstæderne, men i de talrige Agerdyrkere, hvoraf dannes fortræffelige Jægere og Landmilits. Disse under Navn af Riflemen bekjendte Jægere ere frygtelige for deres Fiender, og forfeile sjelden deres Mand i en Afstand af 200 Skridt. I Uafhængighedskrigen tilføiede de Engellænderne stor Skade, og dræbte en overordentlig Mængde Officierer. — Cochranes Expedition i Chesapeakbay kan ikke have havt anden Hensigt end at tvinge den americanske Regjering til at tilbagekalde de Tropper, der truede Grændserne af Over- og Neder-Canada, men den mislykkedes. Medens Engellænderne ødte deres Kræfter for Baltimore, ødelagde Americanerne den engelske Flaade paa Champlainsee, og sloge aldeles Canada-Armeen, der med betydeligt Forlis af Mennesker og Munition trak sig tilbage. Derved blottedes Grændserne af Neder-Canada. — Ikke paa Kysterne, men i det Indre af Landet, vil Krigens Udfald bestemmes. Krigen mod Nordamerica beroer hverken paa en Søexpedition eller et vundet Slag. Efter et Tab kunne Engellænderne kun med Vanskelighed faae friske Tropper og Munition medens Americanerne med Lethed recrutere. Bekostningerne ere for Engelland uhyre store. Det brittiske Ministerium har sandsynligviis troet, at det ved Hjelp af sin overlegne Sømagt vilde kunne forstyrre Kysterne, true Handelsstæderne med fuldkommen Ødelæggelse, og frembringe i Landet selv en Opposition, der vilde tvinge Regjeringen til at søge Fred. Men i dette Haab maatte det skuffe

sig selv, og det beviser, hvor lidet man i Europa kjender til America. Den nuværende Regjering har ikke sin Støtte i den saakaldte Handelsinteresse, men i de patriotiske Landboere. Washingtons Ødelæggelse har kun end mere forbittret dem. Præsidenten Maddison viser en ædel Caracteer. Paa hans Vink forene alle Americanere sig. Krigen er bleven til en Nationalkrig; hidtil fegtede Americanerne med Mod; i Fremtiden ville de slaaes med Raserie. — Det er altsaa ikke vanskeligt at forudsee Udfaldet af denne blodige Kamp, der for Menneskeheden allerede har varet for længe. Efter at Engelland forgjeves har ødt sine Stridskræfter, vil det see sig nødsaget til at tilstaae de forenede Stater Fred under fordeelagtige Betingelser, og prise sig lykkelig om det beholder Herredømmet over Nyskotland og de to canadiske Provindser.

Christiania, den 4de Novbr. Ved Storthingets eenstemmige Beslutning, til hvilken samtlige Medlemmer navnligen bleve opkaldede, er Hs. Maj. Kong Carl den XIII idag bleven proclameret som Norges constitutionelle Konge. — Umiddelbart efter at denne vigtige Beslutning var taget, affendtes en Skrivelse til Kronprindsen af Sverrig fra det norske Statsraad, som underretter Hs. Kongl. Høihed om denne for begge Rigerne lige vigtige Tildragelse, og melder, at en Deputation af Storthinget uopholdeligen vil begive sig til Hs. Kongl. Høihed. — Paa samme Tid affendtes en Skrivelse til Hs. Kongl. Høihed Kronprindsen fra de ved Storthinget befuldmægtigede Kongel. svenske Commissarier, som, i det de meddele Hs. Kongl. Høihed de samme Efterretninger, yttre det Ønske at det maatte behage Kronprindsen snarest muelig selv at begive sig til Christiania.

Stockholm, d. 15de Novbr. Ifølge ankomne Tidender befandt Hs. Kongel. Høihed Kronprindsen sig i høieste Velgaaende i Frederikshald, og vilde den 8de fortsætte Reisen til Christiania, hvor Hs. Kongl. Høihed, efter at have overnattet i Moss, vilde indtræffe den 9de.

Mayn, d. 13 Novbr. Den 8 Oct. er den 20aarige Prinds Ludwig af Waldeck, som blev haardt saaret i Slaget ved Hanau, afgaaet ved Døden i Aronsen.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No 95.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 26 November 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Med et flygtigt Blik ile vi forbi de mindre vigtige Begivenheder, der gik foran det store og afgjørende Slag ved Austerlitz. Kun enkelte Hoved-Omstændigheder maa her berøres. — Tyrol, der hidtil syntes saa utilgjængeligt for en Fiende, deels fordi Landet er meget bjergfuldt, deels fordi Indbyggerne ere saare øvede Skytter, blev paa tre Sider angrebet af Bayrerne, Ney og Augereau. Den østerrigske Armee i Tyrol anførtes af Erkehertug Johan, men, for svag til at gjøre Modstand, sigtede alle hans Bevægelser kun til at dække den italienske Armees Tilbagetog og redde de østerrigske Tropper i Tyrol. I Begyndelsen bleve Bayrerne slagne med stort Tab tilbage af de brave tyrolske Skarpskyttere, og den bayerske General Deroi haardt saaret. Men tilsidst lykkedes det dog de Franske at komme igjennem de smalleste Snevrer, ja endog igjennem Fodstier, som hidtil kun havde været betraadt af Fjeldgiedejægere, trods Skarpskytternes Ild og de Klippestykker, man væltede ned paa dem. Man paastaaer at det kun ved Hjelp af Forrædere har været dem muligt at finde en Vei igjennem disse Snevrer, men ikke at tale om, at denne Paastand er ubeviist, saa er der overalt ingen Tvivl om, at de Franske, opmuntrede af Lykken, gik i denne Kamp frem med en Raskhed og Kjekhed, som fortjente Beundring. — Allerede d. 6te Nov. rykkede Ney ind i Inspruck, Tyrols Hovedstad. Erkehertug Johann vilde gjerne trække alle i Nærheden af Tyrol staaende Tropper, og blandt disse, de under Gener. Jellachich og Prinds Rohan, til sig. Rohan befalede han, at forene sig med det Hillerske, 15,000 Mand stærke Corps, der stod ved Botzen. Men den tappre Prinds maatte, efter en haardnakket Modstand d. 24 Novbr. overgive sig med 3000 Mand i Villafranca. — Skuffet i sine Forventninger og truet af de Franske, maatte Erkehertug Johann søge at redde sin Armee saa godt som muligt, og det lykkedes ham ogsaa, efter at have overvundet mange Vanskeligheder, at forene sig med Erkehertug Carls Corps. Begges Hovedqvarteer var den 30te i Kranichfeld, ikke langt fra Drau.

Erkehertug Carl, som havde i Italien Massena imod sig, fegtede med udmærket Tapperhed, men Nederlaget i Tydskland maatte ogsaa virke høist ufordeelagtig paa hans Armee. Hans vigtige Fordele ved Kaldiero, hvor de Franske endog forfulgtes paa deres Tilbagetog af den østerrigske Fortogt, vare ham ikke af saa stor Nytte, som de kunde været, hvis Tingenes Stilling havde været bedre i Tydskland, og den tjente ham ene til beqvemmere at trække sig tilbage Natten d. 1 Nov. Først om Morgenen Kl. 9 erfarede Massena dette; han satte efter ham, men uden dog at kunne forhindre Marschen. Den østerrigske General Hillinq, som sandsynligviis var bleven tilbage med 5000

Mand for at dække Tilbagetoget, maatte imidlertid vige for Overmagten og overgive sig d. 2 Novbr. Efterat Erkehertug Carl havde forenet sig med Erkehertug Johan og Gener. Hiller, trak han sig d. 1 Dec. op ad de ungerske Grændser til Donau.

I det Mellemrum, som forløb fra Ulms indtil Wiens Overgivelse, havde det maaskee endnu været muligt ved den forventede Diversion fra det nordlige Tydskland, at lægge store Hindringer i Veien for Napoleons Planer. Saalænge den engelske Gesandt endnu opholdt sig i Wien afsendte han ogsaa den ene Coureer efter den anden til Norden, for at fremskynde en saadan Diversion. Men de igjennem det Mecklenborgske langsomt marscherende Russer standsede ved Elben; Kongen af Sverrig ankom ikke førend d. 8 Novbr. til Pommern, og først da rykkede de svenske Tropper efter de russiske; de engelske Tropper skulde været indskibede i Deal d. 12 Octbr. men det skete ikke førend d. 2den Nov. Preussen satte vel sin Armee paa Krigsfod, og besatte Hannover, men der stode ingen Franske. Under saadanne Omstændigheder kunde det ikke blive Napoleon vanskeligt at overvinde den østerrigske og russiske Armee, naar han, som Tilfældet virkelig var her, kunde bekjæmpe hver for sig; dertil kom endnu at hans Lykkesstjerne vilde, at han først skulde støde paa en Mack. Imellem Rusland og Preussen sluttedes vel d. 3 Nov. en Overeenskomst i Potsdam, men, efter franske Blades Forsikkring, forbandt Preussen sig deri kun til at gjøre Fredsforslag, skjønt ikke i Forbindelse med Østerrige, og med den udtrykkelige Forbeholdenhed, ved en vedvarende Fastlandskrig at blive neutral. Efter hvad man siden af temmelig paalidelige Kilder har erfaret, skal Preussen i denne Overenskomst have lovet, at træde under visse Betingelser over til Frankrigs Fiender, og tilladt, hvad det hidtil nægtede, de russiske Troppers Marsch igjennem de preussiske Lande; men dog vilde det først søge at mægle Fred imellem de stridende Magter, og kun efter Fredsvilkaarenes Forkastelse fra fransk Side tage Deel i Krigen *). Den preussiske Minister Grev v. Haugwitz skal virkelig være afreist med Fredsforslaget til Napoleon, men denne, foregivende at være

*) (Lombard's) Matériaux pour servir à l'histoire des années 1805-7. à Francfurt & à Leipzig 1808.

sysselsat med et afgjørende Slag, henviste ham til Wien. Keiser Alexander selv var imidlertid ankommen til Berlin, og afreiste igjen, Dagen efterat hiin Overeenskomst var sluttet. Førend hans Afreise besøgte han ved Midnatstid i Selskab med Kongen og Dronningen af Preussen, Friedrich den Andens Gravsted. Han kyste rørt og henrykt den store Monarks Kiste, og rakte Kongen af Preussen sin Haand til Underpant paa trofast Venskab; men medens denne høitidelige Venskabspagt sluttedes i de Dødes tavse Bolig, var Østerriges, ja Tydsklands Skjebne afgjort ved Ulm. Efter 13 Dages Reise ankom Alexander den 18 Novbr. til Keiser Franz i Ollmütz.

Medens man saaledes søgte i Berlin at vinde Preussen mod Frankrig, og medens saa mange sammenstødende Aarsager forsinkede Diversionen i det nordlige Tydskland, trak Kutusow sig allerede den 11 Nov. tilbage til Mähren i det Forsæt, at forene sig med de efterfølgende Corpser. Men en Forseelse kommer, ligesom et Uheld, sjelden allene. Kutusow havde ventet, at Donaubroerne, efter de givne Befalinger, vare blevne ødelagte. Men hans Forventning slog feil; i Wien havde man vel føiet alle Anstalter dertil, men Udførelsen blev fra Tid til anden opsat. Det ved Broerne ansatte østerrigske Detachement havde endog faaet Befaling, at lade franske Parlamentærer gaae frit over Broerne, og kun at fyre i det Tilfælde, at virkelig fiendtlige Tropper lode sig see der. Denne Befaling kom de Franske, om hvis Nærmelse man ikke var underrettet, herlig til Nytte. Prinds Murat, Marschal Lannes, General Beillard og to Adjutanter ilede til Broen; man antog dem for Parlamentærer, og lod dem uforhindret passere. De gik lige hen til det Batterie, der var bestemt til Broens Ødelæggelse, forsikkrede den commanderende Officier, at Freden var saa godt som sluttet, og til Bevis paa Sandheden af deres Udsagn beraabte de sig paa den østerrigske General, der fulgte efter dem. Det sidste var for saavidt rigtigt, men den efterfølgende Østerriger var en afskediget General, der, som man siden paastod, hensigtsløst fulgte med i fuld Uniform. Den commanderende østerrigske Officier holdt sig til sin Befaling, og lod Canonerne, som de Franske under Samtalen havde vendt omkring, igjen dreie mod

Broen, hvorpaa der allerede stode 1800 Franske. En Canoncer var i Begreb med at brænde løs, da Marschal Lannes gav ham et saadant Stød, at han næsten var faldet omkring. Det havde været ude med de Franske, dersom ikke just i dette Øieblik, til Uheld for Østerrigerne, Hovedanføreren for de østerrigske Tropper i denne Egn, Fyrsten af Auersberg, var ankommen. Nu henvendte den franske Forslagenhed sig ganske til ham. Murat viste ham et Brev, som han paastod i dette Øieblik at have faaet fra Keiseren, og fuldkommen stadfæstede Efterretningen om Freden. Man foregav, at man kun endnu havde med Russerne at gjøre, og derimod levede i Venskab med Østerrige, ja maaskee endog vilde forene sig med det mod Rusland og Preussen. Den troskyldige General lod sig besnære af de Franskes Trædskhed og Paatrængenhed, og fæstede Lib til alt hvad de sagde. Han førte selv den franske Fortogt over Broen, lod nogle Bataillioner Østerrigere, der stode i Nærheden, endog gjøre Parade for de forbimarscherende Franske, og vaktes ikke af hans Drøm førend hans Tropper omringedes og toges til Fanger, og han selv, efter den østerrigske Keisers Befaling, laae i Lænker. *) (Fortsættes.)

*) Ins det lille Skrift: Die Franzosen in Wien, von einem Augenzeugen.

(Indsendt.)

Til Udgiveren af Kjøbenhavns Skilderie.

Min Herre!

Fordi jeg haver bragt i Erfaring, at der skal gives Skoler og Instituter, hvorfra jeg, efter indløbet Project af visse Vinkel-Lærere, som til megen Skade have ikke, med Niels Klims Projectmagere, staaet længe nok med Strikken om Halsen, skal ordentlig være blevet forviist af Sproget, i hvilket jeg dog ærlig og troe haver tjent og tjener Nationens classiske Skribentere, og mange Generationer igjennem er blevet haandthævet af Nationens virkelige Sproglærere, da, saasom jeg befrygter, at ogsaa denne tomme Nyhedssyge kunde friste endnu mindre Vinkel-Lærere til at trippe til Vands med, skeer herved min ydmyge og tjenstvillige Begjering til Dem, at De vilde formaae en saa sagkyndig og vittig Mand, som f. Ex. Hr. Bergenhammer, der i det sidste Skoleprogram for Odensees Latinskole haver med fuldeste Grundighed antaget sig min Frende, Consonanten Q, til ligerviis at paatage sig min Beskyttelse. De vil selv føle, at ogsaa en Vinkel-Lærer kan, om han end er nok saa tæmmeligt et Væsen, og om end

hans lille Smule Grisevie

forraader mindst et Udspring fra det Høie,

dog kan volde mig nok af Afbræk og Ulempe. Jeg vil derfor, indtil jeg bemerker den forventede gode Virkning af denne min Skrivelse, trøste mig i Haabet om en retfærdig Sags Seier, og nøies med at vide, at den i mit Sted indstødte Vocal I daglig opstemmer nu hine Vinkel-Lærere, i Ordet ja, den dem tilkommende Lovsang, det bekjendte Dyrs I-a, I-a, I-a.

Consonanten Jod.

(Indsendt.)

Om dansk Øls Behandling.

Indsenderen heraf ønsker sig den sikkreste Underretning om Omgangsmaaden med Øllets bedste og rigtigste Behandling, og dets Opbevaring, naar det fra Bryggeriet leveres og befindes at være sundt og vel behandlet; altsaa dets Afklaring, Spunsen og Stilleliggen, forinden det aftappes paa Flasker, dets faste Tilproppen, og hvor snart dette bør skee efter Aftapningen, med Hensyn til Veirliget og Aarstiden; dets sikkreste Bevaring for Frost; dets bedste Gjemmested i Kjelderen, saaledes at man til alle Tider kan have en sund og behagelig smagende Drik Øl. Dette gjelder om alle danske Ølsorter, som Middelstanden i Almindelighed nyder.

Dersom Mød og Mosts bedre Conserveringsmaade end den hidtil vanlige tillige kunde meddeles, saa skulde det være Spørgeren kjert. Enhver Underretning herom, i Dansk eller Tydsk, bedes behageligst leveret til Skilderiets Udgiver, hvorfra Oplysningerne, saafremt de maatte ønskes tilbage, behageligst kunde gjenerholdes, efter at være afbenyttede. Hvor ønskeligt, at kunne see denne Drik, der er et saa vigtigt Næringsmiddel, bragt

Af den muligste Grad af Godhed ved en mere hensigtsmæssig og rigtigere Behandlingsmaade, og hvorover stundom end er fort offentlig Anke. Den her ønskede Oplysning skulle især anvendes paa et rigtigt ordnet Udsalg i det Større.

Lord Castlereagh.

Da denne Statsmand hidtil har spillet en saa betydelig Rolle i Europa's nyeste Historie, saa er det sikkerlig behageligt at erfare, hvad hans Landsmænd dømme om ham, eller hvilke Tanker de nære om hans Caracteer og Talenter. I et for nylig i London udkommet Skrift: Political Portraits in this new aera, by William Playfier, findes følgende Skildring af ham:

Denne Mand tjener til et paafaldende Bevis paa, hvor nyttig og fordeelagtig Forstillelseskonsten er for en Statsmand. Havde Lord Castlereagh været mindre aabenhjertig og frimodig, havde han skjult den ene Deel af sin Adfærd, og stillet den anden i et gunstigt Lys, saa vilde han have gjeldt for en af sin Tids bedste Mænd, for en Politiker, der forbandt Menneskelighed med Politik, og aldrig tillod sig en Handling, der ikke anstod en værdig Mand, om den end udøvedes i en god Hensigt. — Irlands Forening med Skotland og Angrebet paa Kjøbenhavn, ere de to politiske Operationer, for hvis Skyld Lord Castlereagh er bleven angreben, og derved har han viist, hvor frugtesløst og unyttigt det er at forsvare sig i en Sag, hvor Fordommen allerede er imod nogen. Der vilde udkræves en tyk Bog, naar man skulde drøfte det Politiske og Retfærdige i hiin Forening, og en ikke tynd, om man skulde sige Alt hvad der i Henseende til Kjøbenhavn lod sig sige; men da disse Anliggender ere indviklede og meget mangesidige, saa ville her kun findes et Par Ord om begge Dele.

Den Gang Skotland blev forenet med Engelland, beklagede Irland sig bittert over dette Skotland indrømmede Fortrin, og Swift, dets patriotiske Talereddskab, forøgede Utilfredsheden. Earl Clares Taler beviise tydeligen, at Irland ønskede Foreningen; den blev altsaa besluttet og antaget, baade som noget Nødvendigheden og en frivillig Politik krævede. Lord Castlereagh var et meget

virksomt Hjelpemiddel, og selv Hr. Plowden, i sin Historie om Foreningen, paastod, endskjøndt han var en Fiende af denne Forholdsregel selv, at Lord Castlereagh i mange Henseender mildnede Lovens Strænghed, og ved Udsættelsen af mangen for rask afsagt Dom udvirkede Tilgivelse for Mange, der ellers neppe havde undgaaet Straffen. Det vilde være for overilet, at paastaae: Foreningen har ikke svaret til sit Diemed. Irlænderne ere for utaalmodige. Den skotske Union begyndte først at blive fordeelagtig omtrent i Aaret 1755, og vi see nu hvilke fortreffelige Virkninger, den har frembragt.

I Henseende til Kjøbenhavn har hver Dag beviist hvor nødvendigt dette Foretagende var. Thi, i Følge den hemmelige Artikel i Tilsit-Freden var de Danskes Flaade bestemt til at forstærke den franske. Vi toge blot den uskyldige Bistand, der til vor Ødelæggelse bestemte Vaaben af Haanden: et Skridt, der billiges saavel af Nationers Folkeret som Individuers Naturret. Det var altsaa ikke uretfærdigt. *)

*) Vi kunne, efter en meget troværdig, sandhedskjer og indsigtsfuld Mands Forsikkring, paastaae, at man allerede i Maj 1807, paa fransk Side, havde besluttet, at bemægtige sig den danske og portugisiske Flaade, at de danske og tydske (?) Flaader skulde i Forening gjøre en Landgang enten paa de engelske eller skotske Kyster, medens Skibene ved Brest, Rochefort, Cadix, Lissabon og hele Kyststrækningen saa meget som muligt skulde forene sig, for at landsætte 20 til 24,000 Mand i Irland, og det saa nær som muligt ved Dublin. Forberedelserne dertil bleve i adskillige Maaneder gjorte, og blandt andet holdt man Lodserne, som man havde faaet fra Irland, i Beredskab. — Det irlandske Regiment fik derfor ogsaa Befaling at bryde op, under dets den Gang berømte Oberst Arthur O Connor; men denne tog samme urolige og partiesyge Stemning, der gjorde ham til Forræder mod sin egen Souverain, med sig til Frankrig; han blev paa Grund heraf aftakket og betragtet med Foragt af alle hans Medflygtninger. — Det paa Kjøbenhavn skeende Angreb var i Frankrig bekjendt nogle Uger forend det virkelig fandt Sted; men man troede, at de engelske Ministere, om de end havde besluttet det, ikke vare dristige nok til at udføre dette Forehavende, og da det med saa megen Kjækhed, Hurtighed og Lykke virkelig foretoges, blev Bonaparte betagen af en Ærgrelse og et Raserie, som overgaaer al Beskrivelse.

I Henseende til det elendige Foretagende mod Walcheren frikjender den besynderlige Strid mellem to af Medlemmerne i Cabinettet Lorden for al Skyld; han syntes paa den Tid at have siddet paa Krudtfadet af en Mine, der hvert Øieblik var i Begreb med at springe i Luften. Den mandige Maade, hvorpaa han teede sig i en Æresag, som han, trods sin Ikke-Folkelighed, *) drog sig ud af med almindeligt Bifald, er et Bevis paa den Agtelse, han ved denne Leilighed havde erhvervet sig. Hans Herligheds Financekundskab blev ved Lord Henry Petty's Plan tilstrækkelig godtgjort 1806. Hans Taler vare passende og beqvemme, men der manglede dem paa det nødvendige Liv og Hans Herlighed synes at føle, at han ikke er Folkets Yndling. Hans egne Landsmænd, der lede for størstedelen Dagbladene, have forbundet sig imod ham; de ere næsten i alle politiske Anliggender hans Modstandere, og de, som ikke ere paa hans Side, finde det ikke ubeqvemt, at gjøre Lord Castlereagh til Pitts og Percevals Skyldbærer. Han forholdt sig til de hvergangværende Ministere, som en Tordenafleder, der beskytter den Bygning, hvorved den er anbragt. — Vi raade dem imidlertid i Fremtiden, ikke at være saa dristige; han befinder sig ikke i en aaben Ærens Mark blandt gamle Riddere fra Chevalierernes Dage, men paa en Maskerade, hvor nogle bære Vaaben efter eget Behag, og andre ere forsynede med Rustninger. — Naar i disse Dage alvorlige Tider skulde indtreffe, saa vil man lære at bedømme Lord Castlereagh bedre og fordeelagtigere. Alle liberal Sindede skulle i Forening forsvare en Mand, mod hvem de Illiberale have forbundet sig til Angreb, og som de tillægge Handlinger, hvis Politik er høist tvivlsom, og ved hvilke han kun fremtræder som Deeltager. — Hs. Herligheds sidste Tale til Forsvar for Forbundet med Sverrig er et Mesterstykke af Veltalenhed og Skarpsindighed, og hans Adfærd i Henseende til Spørgsmaalet, angaaende de Romerskcatholske, har aftvunget selv hans Fiender den Tilstaaelse, at han har et meget liberalere Sindelav, end de hidtil have villet tilstaae ham.

*) Folkelighed og folkelig forekommer mig som det passeligste danske Udtryk for Popularitet og populair. Tydskerne have intet saa passende Udtryk. Uds.

Indenlandske Efterretninger.

Den 24de dennes er Hans Høihed Prinds Christian Frederik afreist til Hertugdømmene, i den Hensigt, at møde Hs. Majestæt Kongen ved Allerhøistsammes Tilbagekomst. (Addr. Av.)

Den 3die Oct. har det naturhistoriske Selskab i Hannover optaget Oberstabschirurg Ludvig Jacobson til Æresmedlem.

Skrivelse fra Bredstedt af 20de November 1814. I Følge Privatefterretninger har Qvægsygen yttret sig paa nogle Steder i det Mecklenborgske. — Der gives her i Landet en stor Overflødighed af Frugter, og af Kartofler er her især mange. Naar man seer, hvor ødelig disse avles for nærværende Tid, hvor vigtig de ere for den fattigere Classe og hvor yndede af alle, tænker man sig uvilkaarlig et halvt Aarhundrede tilbage, hvor Kartofler vare lidet eller intet kjendte og endnu mindre dyrkede. De fremmede Colonister, der nedsatte sig her i Landet i høisalig Kong Friderich Vtes Tid, vare de første, der lærte os at sætte Priis paa en Plantes Dyrkning, som nu med saa megen Føie ansees for uundværlig. Landmandens Lader ere for det meste fulde. Ogsaa er Sæden i en meget lav Priis i Forhold til Fødevarene, som dagligen stige. En Tønde Rug betales med 12 Mk. 8 ß., Byg med 6 Mk. og en Tønde Havre med 4 Mk. — Colonialvarer, som der i nogle Aar sporedes Mangel paa, ere nu igjen at faae til Priser, som kunne kaldes billige. For et Pund Caffe gives 1 Mk. og for et Pd. Sukker 20 ß., ogsaa kan man have god rød Viin for 1 Mk. Flasken. — Qvæget, som er bleven fedet i denne Egn, er bleven solgt meget dyrt og Betaling derfor erlagt i Species eller grov Courant. Qvæg- og Hestehandlerne bringe meget Guld i Landet fra Hamborg. Een Louisd'or beregnes til 13 Mk. 8 ß.

Ved den i Haderslebe ansatte Justitsraad og Amtsforvalter Hiorts dødelige Afgang er et meget godt Embede bleven ledigt. Næst efter Amtsforvalter-Tjenesten i Pinneberg, skal det være den meest indbringende i Hertugdømmene. — Forhenværende Skuespiller Carl Wisme har erholdt Privilegium til at anlægge et Bogtrykkerie i Staden Sønderborg. — Nogle russiske Officierer have indgaaet ægteskabelige Forbindelser med holsteenske Fruentimmer, hvilke nu drage med dem til Rusland.

Paa Hofboghandler Schubothes Forlag er udkommen: Keiser Alexander den Førstes Levnet og Regjering, i kort Udsigt af J. K. Høst, med Portræt (172 Sider i 8vo). Da hele Europas Opmærksomhed i denne Tid er henvendt paa denne ligesaa mægtige, som menneskekjerlige, ligesaa oplyste som lykkelige Monark, saa vil nærværende kjerneulde og indholdsrige Levnetsbeskrivelse være enhver kjerkommen, der ønsker at lære nøjere at kjende Ruslands Behersker og de vigtigste Begivenheder i hans korte, men højst følgerige Regjeringstid.

Neppe gives der to Nabofolkeslag, der staae i mindre litterarisk Forbindelse sammen end Danske og Svenske. I Sverrig bryder man sig kun lidet om hvad der udkommer i Dannemark, naar man undtager poetiske og theologiske Skrifter, og i Danmark synes det samme at være Tilfældet i Henseende til Sverrig. Et paafaldende Exempel herpaa har man i et nylig udkommen Blad angaaende Oldgrandskningsvæsenets Skjebne i vort Fædreneland af Prof. N. H. Sjøborg. Det Urigtige i Forfatterens Paastand, at de Svenske have, før de Danske, tænkt paa at bevare fædrenelandske Mindesmærker, har en Rec. i Svensk Litteratur-Tiding 1814, No. 39 tilfulde oplyst; men naar han fortæller: at Antiquitets-Museumet først har været i Nicolai Kirke, og at det, da denne ved det engelske Bombardement afbrændte, fik Plads paa Universitetsbibliotheket, saa maa man dobbelt beklage, at en Mand, der skriver om Danmarks Oldsager, kjender saa lidet til dets nyeste Sager.

Den 14 Dec. 1814 lader Hr. Oberst Falkenskjold bortsælge ved offentlig Auction i sin Bopæl i Farvegaden sin Eiendom Sophienberg, i Hirsholms Amt og Sogn. Eiendommen staaer for 2 Tønder 3 Skpr. Hartkorn Ager og Eng og en Alb. Skovskyld fri Hovedg. Taxt, og 4 Td. 2 Skp. 2 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb. contribuabelt Hartkorn, hvilket alt har i Tillæg 100 Tønder Agerland, Eng, Skov og Tørvejord til 14,000 □ Alen pr. Td. Sælgeren forbeholder sig at antage eller forkaste det gjorte Bud, hvilket ved Hammerslaget strax skal blive bestemt. Opraabet skeer i Kbp. N.-V. Den ene Trediedeel af Kjøbesummen kan blive

staaende paa 1ste Prioritet i 6 Aar, den anden Trediedeel paa 2den Prioritet i 3 Aar, og den tredie Trediedeel udbetales til 11 Juni Termin 1815. Af den indestaaende Sum svares 5 PC. i Rente.

Paa Mandag, d. 28 Nov., bliver i Vimmelskaftet No. 17 hos Hornbech bortsolgt afdøde Grosserer og Ridder Peschiers betydelige Bogsamling i flere Sprog og Videnskaber, især i Philosophien, Historien, Mathematiken, Handelen og de skjønne Videnskaber, størstedelen meget nitide; endeel musikalske Mesterværker og ypperlige Kobberstykker og Kaarter, samt 2de store Glober af Akermann. Fortegnelserne herover erholdes paa Auctionsstedet for 8 Rbß. — I Continuation med denne Samling sælges endeel medicinske og juridiske Bøger, som indeholde tildeels afdøde Dr. Medicinæ Bræstrups og Generalauditeur U. Olsens Bogsamlinger.

Kjøbenhavns Børs den 25de November.

Cours. Hamb. 2 M. 550, *a vista* 558$\frac{1}{2}$. Amsterdam 2 M. 533$\frac{1}{2}$. London 2 M. 21$\frac{1}{2}$ Rbdl., *a vista* 21$\frac{1}{2}$. Spec. 550. — Specier solgtes til 33$\frac{1}{2}$ a 33$\frac{1}{4}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet 63$\frac{1}{2}$ pr. 100; Oblig. 240.

Blandede Efterretninger.

I Egnen af Agen i Frankrig havde man d. 5 Sept. en Steenregn i aldeles klar Luft. Man saae i Nordvest pludselig en lille mørk Skye i betydelig Høide, der syntes at bevæge sig yderst langsomt. Efterhaanden blev Bevægelsen mere levende, og man saae tillige at Skyen med tordnende Brag dreiede sig omkring sig selv, og pludselig sprang med et heftigt Knald. Nu forsvandt Skyen, og over adskillige Landsbyer faldt en Regn, med Stene, hvoraf nogle vare saa store, at de sloge Huller i Jorden. De Prøver, man har sendt deraf til Paris, ligne i det Væsentligste alle hidtil bekjendte Meteorstene; dog ere de af lidt lysere Graafarve og af finere Korn.

(Zeit. f. d. e. Welt.)

Den 14 Oct. blev paa Theatret i Leipzig givet en Mindefest i Anledning af den berømte

Ifflands Død. Først opførtes Jægerne, og derpaa, efter et kort Mellemrum, og en forberedende passende Sørgemusik, gik Tæppet op igjen og man saae nu i en Lund Ifflands Billede; foran det imellem Grene, stode alle Skuespillerne og Skuespillerinderne i Sørgedragt, med grønne Krandse i Haanden. Mad Hartwig fremsagde en af Hofraad Mahlmann forfattet Epilog med Værdighed og Følelse, hvorpaa Krandsene nedlagdes for Billedet, som blev bekrandset. Under Harmonicatoner faldt Tæppet.

Wien. Den 11te Octbr. toge samtlige herværende høje Herskaber til Schönbrunn, hvor de kjørte omkring i Haugen, og toge alle Dele af dens Anlæg i Øjesyn. Om Aftenen opførtes paa Slotstheatret Operaen: Johann fra Paris. Til Souper havde man indrettet Orangeriehuset, der har en Længde af 100 og en Brede af mere end 4 Favne. Orangerietræerne yndig blandede med Blomster af hver Art, vare paa begge Sider opstillede amphitheatralsk. Fra Hvelvingen nedhang et stort Antal Sølv-Lustres, forestillende lette Grene med Løvværk, og mellem Orangerietræerne fremragede ligeledes Sølvkurve med Løvværk, tjenende til Belysning. I Middelpuncten, hvor Bygningen har en Udhvelving, var paa Nordsiden anbragt et Klippeværk, i hvilket et Vandfald styrtede i det neden for staaende Bassin. Ligeover for, hvor Hovedaabningen er, var i Haugen paa begge Sider opført en høj Brædebygning, som, prydet med Vaser, Søileværker og Statüer og oplyst med Lamper, førte til Floras Halvrotunda i Baggrunden. Her stod Gudindens Billede paa et høit Fodstil. Rundt omkring var Rotunden i det Indre fra Loftet af amphitheatralsk prydet med Blomsterstykker. Ovenfra straalte en skjult Astrallampe, der oplyste Gudinden og den øvre Deel af Templet. Alle til Orangeriet hørende Gange vare meget stærkt oplyst. En herlig Musik oplivede dette fortryllende Syn. Den indre Belysning frembragtes ved flere end 3000 Voxlys, den ydre, ved 28000 Lamper. Ved to Borde, hvert dækket for 62 Personer og ved fem mindre i Sidebygningen spiste de tilstedeværende høje Herskaber med deres dertil indbudne Hoffolk. — Det Fyrværkerie, som opførtes her d. 29 Sept., overgik i Skjønhed al Beskrivelse. Imellem Kl. 5 og 6 begave de høje Herskaber sig i et glimrende Tog til Prater. Foran den uoverskuelige Række af Equipager reed den K. K. Overstaldmester Grev. v. Trautmannsdorff med et Følge af Staldmestere, derpaa fulgte de høie Herskabers Vogne med sex Heste for. I den første sad Keiserinderne af Østerrige og Rusland, og ligefor deres høje Gemaler; i den anden Kongen af Danmark og Kongen af Bayern samt Dronningerne af Würtemberg og af Bayern, i den tredie Hertuginden af Oldenborg og Arveprindsessen af Weimar, samt Erkehertug Carl og Erkehertug Palatinus af Ungern; i den fjerde Kongen af Würtemberg; i de øvrige Vogne fulgte Erkehertuginderne, Kronprindserne af Østerrige, Bayern, Würtemberg, Prinds Wilhelm af Preussen, Erkehertugerne, Prinds Carl af Bayern, Hertug Albert og et meget glimrende Følge af Generaler og Ministere. Prater selv var yderst livfuld; overalt sadde under Træerne ved Lampeskin, Musik og Belysning glade Gjæster. Efter en Spadserefart i Prater *) begave de høje Herskaber sig ved den indbrydende Nat til Hoflogerne og Galleriet paa den Plads, hvor Fyrværkeriet skulde gives. Dette var opfundet og udførtes af Hr. Stewer, og bestod af 6 Fronter, der symbolisk fremstillede et Blik i Fremtiden, det prophetiske Stjernebillede, det Højeste i Livet, Glædens Kreds, Europas Folketak, og Samdrægtighedens Belte. Skjønnest var Hoveddecorationen, der bestod af en stor Thriumphportal mellem to Piller og af et Tempel, ligeledes imellem to Piller. Hver hentydningsrige Indskrift, hvert dyrebart Navnetræk hilsedes med freidigt Bifald. Kl. 8 kjørte de høje Herskaber igjennem Stadens vigtigste Gader, som vare prægtig oplyste, hjem til Keiserborgen. Toget lignede et Seierstog.

*) Prater er en Egeskov paa den store Donauøe imellem Leopoldstad, Augarten og Wien. Den indsluttes af Donau og gjennemskjæres af de skjønneste Gange og Spadsereveie. Man finder her Kronhjorte, som ere saa tamme, at man ofte kan føre dem af Haanden. Siden 1766 har man Joseph den Anden at takke for, at Prater er et offentligt Forlystelsessted for alle Stænder, da den forhen kun stod 3 Sommermaaneder aaben for Kareter. Her ere 4 Hovedalleer, der alle føre til Donau. Den ene af disse er for Wiens Indbyggere, hvad Cavalleergangen i Rosenborg Hauge er for Kjøbenhavnerne.

En mærkelig Artikel under Overskrift: Om den Wiener Congres og Pariser-Tractat, læses i den Pariser Tidende Quotidienne, og ved den strenge Censur, de franske Journaler for Tiden staae under, kan ansees for temmelig officiel. Ikke blot de Magter, som have undertegnet den Pariser-Tractat, men alle Souverainer, som have havt Deel i Krigen og vare erkjendte for samme, paastaaes her berettigede til at deeltage i Congressen, da en retmæssig Konge selv i Lænker og Forviisning vedbliver at være en Magt. "Hvilken ond Genius, hedder det videre, har da kunnet drage disse Folkerettens evige Grundsætninger i Tvivl paa nærværende Congres? Hvi gjenlyde tydske Journaler af et Parties Declamationer, som forvexle den retmæssige Magt Frankrig med det franske eller meget mere Napoleonske Keiserrige, og udstrøe Mistanke imod en Magt, der for Øieblikket meer end enhver anden maa være tilbøielig til at befordre Alt, hvad Menneskelighed, Ret og Billighed tilsiger? Da Frankrig frafaldt sine Erobringer, erobrede det sine Rettigheder tilbage; lige saa mange Provindser det afstod, lige saa mange Krav erhvervede det sig paa andre Magters Tillid og Venskab. Som Nation har det medvirket til at styrte det monstrøse Tyrannie, der betyngede Frankrig endnu mere end den øvrige Jord; i April traadte Franzoserne i de allierede Magters Række imod Usurpatoren, som var den eneste Gjenstand for den almindelige Krig. Som Monarkie yder det Bourbonnerne gjengivne Frankrig nu al den moralske Borgen, som den hellige Ludvigs Sønners Arvedyder frembyde. Det hersker ikke mere over undertvungne Provindser; alle dets Undersaatter bindes endnu mere ved deres Kjerlighed end ved Lovene; det er maaskee det eneste Monarkie, hvis politiske Existents er helliget ved den eenstemmige Nationalvillie. En slig Magt kan og vil ikke søge Kilden til sin udvortes Storhed uden allene i den skjønne Rolle, som de Undertryktes Værge, de Svages Beskytter, og den væbnede Overholder af Tractaternes Opfyldelse og af hiin udødelige Folkeret, der er ældre og høiere end alle Tractater. Dette er Frankrigs sande og retmæssige Storhed, dets naturlige og uforTabelige Overvægt. Den eneste Erobring, det aldrig kan give slip paa, er Nationernes Kjærlighed og Agtelse, hvis Rettigheder det vil bestræbe sig at forsvare under deres lovmæssige Dynastier. Men hvorfor er denne offentlige Retfærdighed pludselig bleven et Skrækbillede for de tydske og engelske Journaler? Den allene synes os at burde udgjøre den faste, urokkelige, evige Grundvold for en ny Ligevægt i Europa. Pohlens Gjenoprettelse synes et uomgjængeligt Sonoffer til at udslette Mindet om alle de voldsomme Omvæltninger, hvortil Isen blev brudt ved dets Deling. Derved vilde Rusland, Østerrig og Preussen, istedetfor Undersaatter af liden Værd, faae en Mellemmagt, der kunde formindske deres gjensidige Sammenstød. De tydske Stater Sachsen, Hannover, Hessen, Bayern, Würtemberg, maae blive souveraine. Disse Nationer blive lige saa uafhængige under deres gamle Dynastier som Østerrig og Preussen! da vil et frit og stærkt Forbund, ganske efter Parisertraktatens Aand og Bogstav, for evig skille de franske fra de østerrigske og preussiske Vaaben. Politiken fordrer Hollands Befæstelse; men naar man, istedetfor efter Pariser-Tractaten at forøge det med et Stykke Land, skjænker det et heelt Kongerige, langt vigtigere end det gamle Holland selv, fordrer da ikke Politik og Billighed i det mindste, at en saa overordentlig Erhvervelse godtgjøres med nogle Colonier, hvorved Handelens Ligevægt igjen kunde oprettes i America og Asien? En formelig Tractat (Barriere-Tractaten), der ei er gjenkaldet, berettiger Frankrig til Deeltagelse i Underhandlingerne om Nederlandene — denne gamle Grændse, som adskilte Holland og Frankrig. Den europæiske Politik fordrer endnu, at i Skandinavien dannes en stærk Magt, der maatte blive Frankrigs naturlige Allierede. Retfærdighed viser os samme i en nøie Forening af de tre nordiske Riger og nogle smaae Nabolande, under de forskjellige Grene af deres gamle, nationale og retmæssige Dynastier. Italien fremstiller os et lignende Skuespil. I Norden vente 7 Millioner i Kongeriget Italien ængstelig Afgjørelsen af deres politiske Skjebne. Skulde de alle tilfalde Østerrig, da spørges, om dette Austro-Italienske Rige ikke vilde faae en næsten souverain Indflydelse paa det hele øvrige Italien? og om Piemont, Genua, Parma, Toscana og Rom da kunde bevare deres Uafhængighed? Blot et Øiekast paa Kortet vil give det bedste Svar. (Forts.) (Efter Lüb. A.)

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 96.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 29 November 1814.

Bidrag til Dagens Historie.
(Fortsættelse.)

Da man nu saaledes ved List havde bemægtiget sig Donaubroen, fulgte i Ilmarsch adskillige andre Corps, under Soult og Davoust efter; Bernadotte gik ogsaa over Donau ved Stein, og forenede sig med Tropperne under Mortier. Russerne truedes nu baade paa høire og venstre Side. Den 15 Nov. stødte Corpserne Murat og Lannes paa den russiske Hær ved Hollabrunn, en Flekke lige for den mähriske Grændse. Alt vare de Franske ordnede til Slag, da Grev Nostitz, som anførte Østerrigerne, lod anholde om Tilladelse til at disse kunde skille sig fra Russerne. Dette blev indrømmet. Men medens man parlamenterede vandt Østerrigerne Tid til at redde den øvrige Deel af Armeen. Nu ankom Keiserens Generaladjutant Baron Winzingerode selv til Forposterne, og foreslog en Vaabenstilstand, efter hvilken Armeerne, indtil Keiseren havde stadfæstet den, skulde blive i deres Stilling. Napoleon ratificerede den ikke, men de 24 Timer, man parlamenterede i, benyttede Kutusow sig af, til ubemærkt at trække sig tilbage. Men et russisk Corps, under Baron Bagration, maatte han, for at blænde de Franske, lade blive tilbage. Disse 5—6000 Mand Russer havde henved 30 til 40,000 Mand imod sig. Men Bagration skjød den Landsby, hvori det franske Corps, der skulde falde ham i Flanken, laae, i Brand, og derved blev det ham muligt med en mageløs Tapperhed at slaae sig fegtende igjennem Fienden, og den 19de Nov. at forene sig med den russiske Hær, under Kutusow og Buxhöwden, ved Wischau i Mähren, mellem Brünn og Ollmütz. Den hele øvrige Armee havde saaledes Bagration at takke for sit Tilbagetog, og hans Keiser udnævnte ham ogsaa for denne Daad til Generallieutenant og Ridder af Militærordenen. De Franske rykkede nu tæt efter. Napoleon havde d. 20 Nov. sit Hovedqvarteer i Brünn, kun 9 Mile fra Ollmütz, den østerrigske og russiske Keisers Hovedqvarteer; begge Hære forøgedes jevnligen med nye Tropper.

Napoleon syntes endnu bestandig at have megen Ærefrygt for det russiske Infanterie, thi først nylig havde man seet i Fægtningen ved Hollabrunn dette Infanterie udskillige Gange kaste med Bajonetten det franske Cavallerie. Det var altsaa vigtigt ved Krigslist, at bringe Ligevægt i de gjensidige Stridskræfter. Napoleon søgte ved nogle tilbagerykkende Bevægelser og ubetydelige Offere at bringe Østerrigerne og Russerne paa den Tanke, at han var uvis om sin Sags heldige Udfald. Russernes Mod voxte; Avantgarden under Bagration begyndte igjen at rykke fremad; de fire franske Cavallerieregimenter, som holdt Landsbyen Wischau besat, trak sig tilbage, og Landsbyen blev tagen af Fyrst Dolgorucki efter svag Modstand, d. 26de; derpaa trak ogsaa Murat, og d. 28de om Natten hele den franske Armee sig tilbage ad Brünn. For

endnu mere at bestyrke Russerne i deres Tanker, sendte Napoleon General Savary med en venskabelig Seddel til Keiser Alexander, lod ham complimentere og forsikkre, hvor meget den franske Keiser ønskede hans Venskab. Keiseren svarede i ganske almindelige Udtrykke, at han ønskede Freden i Europa gjenoprettet paa Billighedens Grundsætning. Medens de Franske nu tilsyneladende arbeidede paa at forstærke deres Stilling lod Napoleon foreslaae Keiser Alexander en Sammenkomst: denne sendte sin Adjutant Fyrst Dolgorucki, og for at skuffe ham, føjedes paa fransk Side Anstalter, der røbede Ængstelighed. Efter hvad den franske Bulletin siden forsikkrede, syntes ogsaa den Tone, hvori Dolgorucki talde, at vidne om de ufordeelagtige Tanker, han havde om de Franskes Stilling. Han skal tilsidst have forlangt, at Napoleon skulde afstaae Belgien og give Slip paa Jernkronen. Sammenkomsten var, som man let indseer, aldeles uden Virkning. Men imidlertid fik Napoleon Leilighed til at trække endnu et Armeecorps til sig fra Bøhmen, og saaledes at overraske sin tryggjorte Fiende. Den russisk-østerrigske Armee rykkede, efter at det Michelsonske Corps, d. 29 November var ankommen til Ollmütz, alt videre og videre frem, og havde d. 1 Dec. sit Hovedqvarteer i Krzanowiz, sydøstlig fra Brünn, en halv Miil fra Austerlitz. Den marscherede langs forbi den franske Hær, som ikke syntes at vove at forlade sin Stilling. Murat lod et lidet Cavalleriecorps rykke frem paa Sletten, men trække hurtigst tilbage igjen, ladende, som om det skete ved Synet af Fiendens uhyre Magt. — Om Eftermiddagen lod Napoleon udgaae en Proclamation til sine Soldater, hvori han sagde, at den russiske Armee, som staaer for dem, ere de samme Bataillonner, som de have slaaet (?) ved Hollabrunn og siden den Tid uophørlig forfulgt. De Franskes Stillinger vare frygtelige, og medens Fienderne marschere for at omringe hans høire Fløi, ville de stille ham deres Flanker blot. Han vilde selv lede alle Bataillonner, og holde sig langt fra Ilden; men skulde Seiren være et Øieblik tvivlsom, vilde han udsætte sig for de første Stød. Seiren kunde umuelig være uvis, naar det gjelder om det franske Infanteries Ære. "Denne Seir, sluttede han med, vil gjøre Ende paa Feldttoget, og den Fred,

jeg slutter, vil være mit Folk, mig og eder værdig." — Den 2 Dec. da Dagen gryede, begyndte Slaget *). Det beskrives af General Sarrazin, den nyeste Forfatter, der har skreven om denne Gjenstand, som det synes, meest upartisk. Han havde selv anført den anden Division, under Marsch. Augereau. "Den Dag, Slaget ved Austerlitz leveredes, siger han, bestod den østerrigsk-russiske Armee af 70,000, hvoriblandt 12000 Mand Cavallerie **). Buonaparte havde virkelig i Vaaben 112,000 Mand, som vare paa Kamppladsen, og deraf vare 18000 Mand Cavallerie. Han havde trukket sig tilbage fra Wischau blot for at være desto vissere paa sin Seir, i det han forøgede sin Masse ved at forenes med Bernadotte og en Deel af Davousts Corps. Mortier havde givet ham en tro Beretning om Russernes Uforsagthed. Han tog sin Tilflugt til Mængde, een af de store Generaler ved den italienske Armee. Aftenen før Slaget havde han sagt til Berthier: "Den russiske Armee er den første i Verden. Jeg haaber at vinde Slaget fordi jeg er en Trediedeel stærkere end Kutusow, saavel i Henseende til Infanterie som Cavalleriet. Indskjærp Marschallerne at slaae de fiendtlige Colonner ned ved en stærk Artillerieild, førend det kommer til Angreb med Bajonetten. Derpaa skyder Infanteriet det ned og Cuirassererne fuldende Nederlaget." Fienderne gjorde snart

*) De Efterretninger, man hidtil har læst om dette vigtige Slag, vare sædvanlig tagne af de franske Bulletins. Men disse vare i Almindelighed forfattede saaledes, at de kunde gjøre Indtryk paa Mængde. Om historisk Sandhed bekymrede deres Forfatter sig kun lidet. De Franskes Fordele bleve altid viste i et overdrevent Lys, deres Tab enten ganske fortiet eller angivet meget mindre end det var, og deres Feil med fransk Finhed enten skiulte eller i det mindste besmykkede. De franske Bulletins ville derfor aldrig kunne betragtes som virkelige historiske Actstykker, og aldrig kunne bruges uden med den største Varsomhed, naar det gjelder om at levere en fuldkommen upartisk Fremstilling af de franske Krigsbegivenheder.

**) Efter franske Beretninger vare de Franske kun 65,000, efter russiske 100,000 Mand; efter franske Beretninger vare Russerne 80,000 og Østerrigerne 25,000 Mand; efter russiske ikke fuldt 70,000.

Ende paa vor Frygt ved at vise de ei kjendte vor Styrke. For man søger at komme bagpaa en Fiende og afskjære ham Tilbagemarschen maa man have Midler i Hænderne til at byde hans Slagorden Spidsen. En eneste Manoeuvre skjænkede os Seiren; Marschal Soult begav sig til Højene ved Pratzen, og kastede Fiendens Middelpunct. Storfyrste Constantin gjorde Underværker med Garden. Det lykkedes ham, at dække begge Fløjes Tilbagerykken, som de iværksatte med stort Tab. Den østerrigsk-russiske Armee havde mistet 6000 Døde, 10,000 Saarede og 12000 Fanger. De Franskes Tab beløb sig til 10,000 Mand, hvoraf 3000 Døde og 7000 Saarede *). (Fortsættes.)

*) I Kutusows Indberetning angaves det russiske Tab for 12,000 Mand, og de Franskes til i det mindste 18,000. Efter den 30te Bulletin havde de Franske kun 800 Døde og 1600 Saarede.

Fordum og Nu.

Fordum dømtes Folk til Baalet,
Som paastode Jorden gaaer;
Derpaa ramte Morder-Staalet,
Den, som sagde, at den staaer;
Nu man atter den fordømmer,
Der om Klodevandring drømmer.

Troens Baale fordum våre
Kjetteriets Tugteriis;
Derpaa reent man lod dem fare,
Til oplyste Tiders Priis;
Nu maa Vantroes Sjele-Grue
Atter høit og lystig lue!

Fordum Jesuiter gjeldte
For Apostler paa vor Jord;
Derpaa man dem alle smeldte
Allerdybest ind i Nord;
Nu os Buller høit bebude:
"Uden dem er Alting ude!"

Fordum alle Jordens Presser
I Censurens Lænke laae;
Siden man paa alle Messer
Deres Frihed feire saae;
Nogle nu, der brød hiin Lænke,
Tvivle stærkt om Folk bør tænke.

Fordum lod man ingen hænge,
Som gav villig Mandebod;
Derpaa man for mange Penge
Mindste Tyv ei slippe lod;
Nu hver Galgenknebel slipper,
Naar han halv om halv alt vipper.

Fordum gjeldte Munkesladder
For den evig sande Tro;
Siden kaldtes Troen Hjadder,
Og af Helligdom man lo;
Nu sig Munke atter krye
Paa Ruinen af det Nye.

Brødre! lad os stedse mindes
Verden er sig altid lig;
Sandheds Lys og Mørket findes
I en evig, evig Krig;
Tingen er og blier den samme,
Skjøndt den ofte skifter Ramme!

Indenlandske Efterretninger.

Mariboe, d. 24 Nov. Den afbrændte hollandske Mølle ved Nakskov begynder nu at reise sig af sin Aske. — I denne Tid er her i Mariboe opdaget et nyt Slags Pengetyve, nemlig Muus, der har bygget Reder af Banksedler. — Den 23de dennes, Dagen for Markedet, kostede en Tønde Hvede ved Bandholm fra 18 Rbd. 2 Mk. til 19 Rbd. 1 Mk. og en Tønde Byg fra 7 Rbdlr. 3 Mk. til 8 Rbdlr. — Til Markedet i Dag indfandt sig endeel Mennesker, men i Han-

Festen var meet Liv denne Gang. Kromænd, Ølzappere og Viinhandlere gjorde det bedste Marked. Det lollandske aqva toffana (Brændeviin) gjorde sin tilbørlige Virkning. En 9 a 10 urolige Hovveder og Slagsbrødre bleve arresterede, for at forekomme videre Uorden, som og ved Politiets og Borgervagtens Aarvaagenhed blev opnaaet. Et Par maatte for deres Synder bøde en liden Kjendelse til de Fattige m. m. — Ved Bankseddlernes og Skatkammerbevisernes Forbrænding ved Nykjøbing paa Falster blev blot de befalede Formaliteter iagttagne; men i Ribe blev anstillet stor Høitidelighed ved at indbyde til dette festlige Optrin Byens Honoratiores og lade Borgerskabet paradere med klingende Spil. (Mariboe Av.)

Odense, d. 25 Nov. Paa en Grund, som løber ud i Stranden ikke langt fra Rudkjøbing, kaldet Rifbjerg Grund efter Bondebyen Rifbjerg, fra hvis Marker den udgaaer, tildrog sig for nylig den mærkelige Begivenhed: at en Fisk, 15 Alen lang og 3 Alen bred eller dyb, løb paa og total forliste efter en voldsom Anspændelse af sine Kræfter, som kunde skjønnes af den dybe Hule, den havde arbeidet i Strandbunden hvor den laae. Den blev funden af Bønderne i Rifbjerg, og disse, grådske paa dette uventede Bytte, og bange for at komme til at dele det med Flere, ilede af alle Kræfter med at hugge Fisken i Stykker, saa ingen naturkyndig Mand fik den at see heel; men at dømme af hvad man fik at see, var det en almindelig grønlandsk Hval; den havde en Unge i sig omtrent 3 Alen lang, og af dennes Skabning og Udseende kunde man bedst skjønne af hvad Art Fisken var. Efter hvad man kan slutte sig til (thi da Bønderne ansaae det for en Velfærdssag, saa var det ikke muligt at komme til nogen sandfærdig Oplysning herom) har Fisken foruden de indvendige Dele, saasom Lever, Lunge o. s. m., hvilket de af Uvidenhed og Overilelse lod gaae til Spesgivet et Udbytte af circa 120 Lpd. Spæk. — En anden mindre sjelden, men sørgelig Tildragelse er den: at i Stormen den 17de dennes forliste ganske 2 Skibe paa Langelands Kyster; en liden Jagt fra Merstal ved Helleroft, hvis Skipper druknede, og en Cutterbrig tilhørende Ebrund & Brock i Flensborg, kommende fra Kjøbenhavn med Passagerer og Fragtgods, forliste ved Lohals paa Hon; Folk og Ladning blev bjerget. (Hempels Avis.)

Anordning for Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark. (Fortsættelse; see No. 94.)

§. 19. Det skal være Skolelæreren tilladt, at lade Børnene gaae ud af Skolen een Gang om Formiddagen og een Gang om Eftermiddagen, hver Gang eet Qvarteer, for at forfriske sig.

§. 20. Skolelæreren skal holde en ordentlig Protocol over alle Børn i hans Skoledistrict, som endnu ei have været til Confirmation, og som kunne søge Skolen, fra den Tid, de have fyldt det 6te Aar.

§. 21. Det paaligger Skolelæreren at paasee, at Børnene ikke forsømme Skolen eller Kirken. For at opfylde denne Pligt, skal han, i Journalen over Børnenes Flid, anføre, naar et Barn er kommet for sildigt, eller ganske er udeblevet af Skolen. Ligeledes anmærkes deri, om det har været flittigt og anstændigt, eller gjort sig strafskyldigt. I denne Journal, som bør føres efter et, af Amtsskoledirectionen meddeelt, Schema, anføres tillige, naar Skolen ikke er bleven holdt, og af hvad Aarsag. Journalen maa altid være i Skolen, og, efter Forlangende, forevises i Sognecommissionen og til de Medlemmer af Samme, eller andre Foresatte, som begjere at see den, ved deres Besøg i Skolen.

§. 22. Et Barn, som oftere kommer for sildigt, eller udebliver fra Skolen, uden gyldig Aarsag, skal af Skolelæreren, naar det er Barnets Skyld, lige saa mange Dage, som det er kommet for sildigt eller udebleven af Skolen, udelukkes fra al Deeltagelse i de Fornøielser og Friheder, der tillades de øvrige Børn. Men, skulde Barnet saaledes vedblive en heel Uge, da skal Læreren desuden, efter Omstændighederne, flytte det een eller flere Pladse ned; og, dersom en saadan Straf endnu ikke hjelper, da har han at anmelde det for Sognets Skolecommission, som nærmere bestemmer, hvorledes et saadant Barn, for gjentagen Forsømmelse, bør straffes. Er derimod Skylden hos Forældrene, Værgen eller Huusbonden, da forholdes efter Anordningens 17de §.

§. 23. Skolelæreren haver i Henseende til Børn, som have smitsomme Sygdomme, eller smittende Udslæt, at paasee Overholdelsen af Anordningens §§. 14 og 15. — Skulde Forældre eller Foresatte sende et Barn til Skolen, der har saa-

dan Sygdom eller Udslæt; da bør Læreren ufortøvet sende det tilbage til dets Hjem, og lade Forældrene, Værgen eller Huusbonden vide Aarsagen. — Saa bør han og anmælde det for Sognecommissionen, til Sammes videre Foranstaltning. — Iøvrigt paalægges Skolelæreren, at iagttage de i Anordningerne om Vaccinationen bestemte Forskrifter, samt, efter bedste Evne, at fremme Skoleungdommens Vaccination.

§. 24. Skolelæreren bør søge at befordre Børnenes gode Opførsel og Flid, deels ved at opmuntre de sædelige og flittige, deels ved at paalægge de vanartige og efterladne en forholdsmæssig, og til Forbedring sigtende Straf. (Fortsættes.)

Kjøbenhavns Børs den 29de November.

Cours. Hamb. 2 M. 541 $\frac{2}{3}$, *a vista* 550. Amsterdam 2 M. 512. London 2 M. 21 Rbdlr., *a vista* 21 $\frac{5}{16}$. Spec. 550. — Specier solgtes til 33 $\frac{3}{4}$ Rbmk., for Committersedler blev givet 63 $\frac{3}{4}$ pr. 100; Oblig. 242.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Følgende er Fortegnelsen over hele Gesandtskabspersonalet, der, foruden de høie Monarker og Prindser, befinde sig i denne Tid i Anledning af Congressen i Wien. Engelland har sendt 24 Personer med en offentlig Caracteer, Frankrig 15, Rusland 53, Preussen 46, Spanien 5, Portugal 3, Holland 7, Sardinien 3, Sachsen 8, Sachsen-Koburg 7, Sachsen-Gotha 2, Sachsen-Hildburghausen 2, Sachsen-Meiningen 2, Sachsen-Weimar 17, Bayern 34, Würtemberg 22, Baden 9, Neapel 4, Sicilien 11, Rom 4, Sverrig 3, Dannemark 17, Schweiz 9, de italienske Stater 23, Hannover 3, Hessencassel 8, Hessendarmstadt 6, Hessen-Homburg 1, Hessen-Rothenburg 3, Anhalt-Dessau 4, Bremen 1, Brunsvig-Lüneburg 1, Brunsvig-Oels 5, Frankfurt 2, Fürstenberg 2, Genua 1, Hamburg 2, Hohenzollern-Hechingen 4, Hohenzollern-Siegmaringen 2, Holstein-Beck 2, Holstein-Oldenburg 1, Isenburg 3, Leiningen 1, Løwenstein 3, Lübeck 1, Maynz 2, Mecklenburg-Schwerin 1, Mecklenburg-Strelitz 3, Nassau-Weilburg 7, Neu-Wied 2, Oldenburg 8, den tydske Orden 1, Reuß-Ebersdorf 4, Reuß-Graiz 4, Reuß-Schleiz 4, Salm-Kyrburg 4, Schaumburg-Lippe 3, Schwarzburg-Rudolstadt 1, Schwarzburg-Sondershausen 1, Solms 1, Solms-Braunfels 2, Stolberg 1, Taxis 4, Toscana 1, Tyrkiet 1 Person.

Et engelsk Blad siger, at Prindsregenten af Portugal har været saa fornuftig, ikke at efterligne Spanien og Sardinien i at gjenoprette den blodige Domstoel, Inquisitionen, denne vor Tidsalders Skamplet.

Da Monsieur ankom i Bourg en Bresse, overraktes ham af Magistraten Nøglerne til Staden. Da Prindsen tog een af Nøglerne spillede et deri konstigen anbragt Fløiteuhr Arien: Vive Henry IV.

Da Keiseren af Østerriges General-Adjutant, Grev Kutschera, overbragte Kongen af Bayern Patentet til det Regiment, han har faaet, forærede ham denne en Gulddaase af 3000 Fl. Værdie. — Hvert Militair-Musikchør, som Keiser Alexander brugte ved Festen d. 18 Oct., fik af denne Monark 1000 Fl.

Den hellige Fader har foræret Kirken Madonna del Moote i Sarenna en Sølvrosenstok; noget, som Paverne ellers ikkun pleie at forære Konger.

Næsten alle Professorer ved Universitet i Turin ere blevne afsatte, fordi man har havt dem mistænkte. De fleste af dem havde beklædt deres Embede i 20 Aar.

General Vandamme skal nylig have stillet sig hen ved Indgangen til Thuillerierne; men være bleven tilbageviist. Derpaa skal han have sagt, han vilde aflægge sin Eed, hvorpaa svaredes, der var ingen Eed bleven fordret af ham. Derpaa skal han være gaaet bort, fnysende af Harme, og have mumlet i Skjægget: nu vel an! vil man ikke have her min Eed, saa skal jeg aflægge den andetsteds. Man lod ham desuagtet gaae rolig sin Vei.

I Paris arbeides paa en kostbar Kaabe, som Kongen skal bære paa Kroningsdagen. Denne Høitideligheds vil finde Sted i Maj Maaned.

Mad. Lætitia, Bonapartes Moder, synes at ville blive paa Elba. Hun bærer endnu megen Omsorg for sig og betjener sig af Sminke. Hr. Fusi, Juveel-, Malerie- og Boghandler ankom fra

Mailand og tilbød Bonaparte sine Varer. Denne sendte ham til sin Moder, som afkjøbte ham for 60,000 Fr. Napoleon har anskaffet sig en Privatbogsamling, der bestaaer af lutter Flyveskrifter, der ere udkomne imod ham *). Han sagde til Hr. Fust, at een Ting har forundret ham meget, nemlig den, at man i Mailand har troet det i Journal des Débats anførte Eventyr, at han var fjantet. Der ankomme endnu bestandig fra Tid til anden Reisende til Elba. Een af dem, som Napoleon mødte og gjorde Spørgsmaale, sagde: han var kommen, for at see en stor Fyrste, svarede Bonaparte ham ganske tørt: "saa burde De have gaaet til Florenz, thi Toscana er 100 Gange saa stor som min Øe." — Den engelske Sprogmester forsikkrer, at Bonaparte gjør overordentlige Fremskridt i det Engelske.

I Wien har siden nogle Maaneder været offentlig udstillet Fyrsten Niclas Esterhazy's betydelige Samling af Malerier, Haandtegninger og Kobberstykker. Malerierne fylde 12 Sale, og ere ordnede efter de forskjellige Skoler. Kobbersamlingen er een af de fuldstændigste, og af berømte Mesteres Haandtegninger er Forraadet anseeligt. Den Keis. Hofkammer-Kobberstikker Joseph Fischer er Bestyrer for denne Samling, der staaer hver Dag nogle Timer aaben for Konstelskere; tillige er her sørget for unge Konstneres Beqvemmelighed i alle Henseender.

De romerske Store have aflagt Besøg hos Lucian Bonaparte, for at lykønske ham til hans Titel af Prinds. Han gjør stort Væsen, og har nylig ladet sin Gemalinde og sine Børn komme fra Engelland. Ellers er det mærkeligt, at Lucian var den sidste af sine Brødre, der blev Borger, medens alle de andre besteg Tronen, og nu er den første af dem, der bliver Prinds, efter at alle de andre ere gaaede fra Tronen. — Man troer, at Joseph Bonaparte vil nedsætte sig i Egnen af Rom; men at hans Moder, Lætitia, vil blive i Porto Ferrajo.

Lord Steewart, den engelske Gesandt i Wien, havde nylig en Stridighed med en Hyrekudsk. Man lod ham spørge om han vilde have Godtgjørelse. Gesandten, som er en stærk Mand, svarede, han havde selv forskaffet sig den; og sendte Kudsken 50 Gylden til at lade sig helbrede.

D. 12te d. M. har Hs. Majestæt Kongen af Danmark indhændiget Keiser Franz Elephantordenen. Ved Middagstaffelet havde Keiseren denne Ordens Stjerne paa Brystet.

Toussaint Louvertures Familie lever, efter et engelsk Blads Beretning, i Staden Agen. Den bestaaer af hans Enke, to Sønner, der ere opdragne i Paris, og hans Cousine, der er gift med hans yngste Søn. Af de to andre Sønner er den ene død i Agen, og den anden blev tilbage paa St. Domingo. Man formoder, at det er ham, som nu er i Engelland.

Wehabiterne, der ere fordrevne fra Mecca og Medina, have igjen samlet sig i det lykkelige Arabien, og udøve der utallige Plyndringer paa Reisende. En heel Caravane af 1300 Mand er bleven myrdet af dem, da den vilde gjøre Modstand.

I det italienske Sprog er udkommen et Værk: Mærkværdigheder om Dronningen af Etrurien *), der skal være forfattet af denne Fyrstinde selv. Hun fortæller deri især hvorledes hun er bleven behandlet af Bonaparte og hans Creature. Vi uddrage deraf nogle Stykker, hvoraf det ene viser, hvorledes hun er bleven sine Stater berøvede, og det andet skildrer den haarde Skjebne hun siden maatte friste. "Den 23 Nov. 1807, siger den høie Forfatterinde, da jeg netop befandt mig paa et af mine Lystslotte, kom ganske uformodet den franske Gesandt, for at sige mig, at Spanien havde afstaaet Kongeriget til Frankrig; at jeg maatte belave mig til Afreisen, fordi de til Landets Besættelse bestemte Tropper allerede vare ankomne. Jeg havde ikke mindste Kundskab om alt det Forefaldne, og affendte derfor strax et Skyndebud til Spanien. Jeg fik det Svar: jeg skulde paaskynde min Reise, fordi Landet ikke tilhørte mig mere og jeg i Skjødet af min Familie vilde finde Trøst.

*) Ogsaa Voltaire fortæller et Steds i sine Skrifter, at han gjorde det samme, men at der udkom tilsidst saa mange Skandskrifter over ham, at han blev kjed af at samle dem, og gav Slip paa sit Forehavende. Det samme vil nok ogsaa blive Tilfældet med Napoleon.

*) Hun er en Datter af Carl IV. af Spanien; hun havde ægtet Arveprinds Ludvig af Parma, som Bonaparte gjorde til Konge af Etrurien, og efter hans Død var Dronningen Regentinde under sin Søns Mindreaarighed.

— Dog, ikke dette Svar, men franske Troppers Indrykken i min Hovedstad bevægede mig, tvertimod mine Hensigter, til Afreise. Paa samme Tid lode de Franske udgaae en Kundgjørelse, hvori de løste mine Undersaattere fra den Eed, de havde svoret mig. Men alt dette kunde ikke betragtes, som noget lovligt, thi det hele Skridt var kun et Voldsomhedsværk, og bygget paa en Grundvold, der ikke havde mindste Fasthed. Den 10 Decbr. tog jeg Afskeed fra Toscanerne, ved hvilke mit Hjerte altid hang. Under min Afreise tilkjendegav man mig: at man havde den Hensigt, at give mig til Skadesløsholdelse en Deel af Portugal, men netop dette Tilbud forøgede min Kummer; jeg fremskyndte min Reise saa meget jeg kunde, i den Hensigt, at kaste mig for mine Forældres Fødder, og erklære dem, at hvilket Fordrag, man end maatte have sluttet, jeg ingenlunde ønskede eller begjerte Souverainiteten over en Stat, der tilhørte en anden Fyrste, meget mindre over en Stat, som min egen Søster og een af mine nærmeste Paarørende beherskede, og at jeg ønskede at vende tilbage til Toscana. Saasnart jeg den 19 Febr. 1808 var ankommen til Aranjuez, vilde jeg strax indhente Underretning om det Fordrag, man havde talt til mig om. Man svarede mig, at man var bleven bedragen, og at intet saadant Fordrag var til." — Forfatterinden beskriver derpaa Begivenhederne i Spanien; hendes Reise til Bayonne; hendes derværende Ophold (hvor hendes Fader sagde til hende ved hendes Ankomst: "Du maa vide, min Datter, at vor Familie for bestandig har ophørt at regjere," en Erklæring, der forvoldte hende en Skræk, der nær havde kostet hende Livet); hendes frugtesløse Bestræbelse for at faae Bonaparte i Tale, og aabne med ham en Underhandling angaaende Toscanas Tilbagegivelse; Afslutningen af Tractaten i Bayonne; hendes videre Reise til Fontainebleau, hvor man gav hende og hendes Familie et lidet usselt Værelse, medens hendes Forældre havde hele Slottet med hele den Keis. Hofetat til frie Raadighed ꝛc. Snart derefter blev hun tilligemed sine Forældre bragt til Compiegne, men blev der tilligemed samme ikke behandlet bedre end i Fontainebleau, hvor hun ofte manglede det Nødvendigste, og da disse derpaa ønskede at flytte til Marseille, og fordrede at hun

ogsaa skulde følge did med dem, afslog hun det, og blev i Compiegne. Men sex Maaneder derefter fik hun Befaling fra Napoleon at begive sig til Parma, hvor Paladset i Colorno med Tilbehør var hende anvist, og hvor hun skulde nyde en maanedlig Pension af 50,000 Fr. Keiseren ønskede hende endog skriftlig en lykkelig Reise, og forsikkrede hende, at hun vilde gjøre det Land, hvor hun nu vil komme til at boe, en stor Fornøielse. Hun tiltraadte derfor d. 5 April 1809 sin Reise. Men i Lyon blev efter hendes Ankomst det Hotel, hvor hun steg af, besat af Gens d'armer. Den derværende Præfect viste hende en Befaling fra Regjeringen, i Følge hvilken hun skulde begive sig til Nizza og ikke til Parma; det var Midnat, og kun med Møje kunde hun udvirke den Begunstigelse, endnu at blive en Nat i Lyon, hvor hun imidlertid blev bevogtet af Politiecommissairen og af Gens d'armer. Paa hendes Reise til Vands til Avignon maatte hun taale mangen Krænkelse; derfra fortsatte hun siden over Land Reisen til Nizza. Ogsaa under hendes derværende Ophold blev hun meget utilbørligen behandlet. Dette bevægede hende til det Forsæt, at benytte sig af Havets Nærhed til at unddrage sig Napoleons Tyrannie, og at kaste sig i Armene paa Engelland: ulykkelige Fyrsters Værnested og Trøst. Hun forklarer nu hvorledes hendes Forehavende, allerede forhen af den franske Regjering opdaget, blev tilsyneladende forsætlig begunstiget, men i Udførelsens Øieblik tilintetgjort; hvorledes om Natten Kl. 1 en Gens d'armerie-Oberst med et Detachement af hans Mandskab trængte ind i Huset medens en anden Brigade Gens d'armer steg over Haugemuren, og forvandlede hendes Residents til et Retshuus; hvorledes man betjente sig af det Paaskud, at opsøge deri en skjult Engellænder, tog alle hendes Papirer under Beslag, og slæbte hendes Staldmester og Huushovmester, som Fanger til Paris, hvor hele Sagen ikke kom videre i Betragtning, og da hun derpaa skrev til Bonaparte, og tilkjendegav, at hun var Ophavsmand til Rømningsanslaget og derfor erklærede alle de i den Sag miskjendte Personer, for uskyldige; hvorledes hun atter i fire Maaneder intet Svar fik, og endelig erfarede at hun offentlig skulde forfølges for en Krigscommission. (Fortsættes.)

(Slutning af Artiklen under Overskrift: Om Wiener-Congres og Pariser-Tractat; see forr. No.)

Allene ved igjen at forbinde det sydlige Italiens Monarkie med de øvrige bourbonske Troner kunde lægges en Modvægt i de italienske Staters Vægtskaal. Og hvor nedslaaende at berøve et Dynastie, som i 18 Aar opofrede sig for Kongernes fælleds Sag, og mistede sin Trone allene fordi det opbød Alt imod Europas Usurpator og Svøbe! Hvilken moralsk og politisk Forargelse, at see den gode Sag triumphere og lade dens Forsvarere i Stikken; at knuse den fælleds Fiende, men lade Virkningerne af hans Hævn vedblive! Hvorhen vi altsaa vende vore Blik finde vi, at en uretfærdig Politik, lempet efter den blotte Convenienz, kun vil efterlade Spiren til nye Omvæltninger i Europa. Frankrigs Raad kunne følgelig ikke være mistænkelige, dets Ønsker ikke troløse, dets Indflydelse ikke farlig eller fordærvelig. Det tilegner sig Intet, thi det forlanger allene Sikkerhed for sine Rettigheder, og Varighed for den nye europæiske Ligevægt. Det fører Kongernes og Nationernes Sag, medens det fører sin egen. Det behøver flere Aars Rolighed, til at læge de Saar, som en fremmed Erobrers rasende Ærgjerrighed, der kun vilde bruge Ludvig XVIs skjønne Rige som en Stige til at opsvinge sig paa sin tilkommende Universaltrone, har bibragt det. Til sin Lykke vendt tilbage inden sine gamle Grændser af 1792, har Frankrig afstaaet fra hiin med saa megen Jammer erhvervede Overvægt, der stedse vil knuse hver den europæiske Magt under sin egen Byrde, som maatte være forblindet nok til at ville anmasse sig den. Skulde andre Magter for Øieblikket ustraffet kunne overlade sig til slige Forstørrelsesdrømme, da vilde Frankrig ikke misunde dem denne slibrige Lykke. Altid mægtig nok til at afholde enhver Ydmygelse og ethvert Angreb fra sine Stater, vilde det ugjerne, skjøndt uden Frygt see, at Europas Ønsker paa ny skuffedes af Ærgjerrighed og Egoisme, og i det mindste vilde det bevare sig den Ære, at have nægtet Alt, hvad der stred imod Retfærd og Billighed, sit Samtykke. Derved vil det ikke forbeholde sig et Paaskud til nye Erobringer, men den hæderfulde Rolle, at kunne optræde som Mægler i de Stridigheder, en slet befæstet Ligevægt ikke vil undlade at opvække."

Solothurn, den 13de Novbr. Iforgaars opstod her et Oprør, hvori dog kun meget faa Landmænd toge Deel. I Spidsen for det stod Capitain Schmid (Commandantens Søn), der strax begyndte Scenen med at besætte Portene med en Deel af Garnisonen, som var ham hengiven. En anden Deel af Garnisonen, især af Artilleriet, blev Regjering og Pligt tro. Soldaterne af sidste Parti besatte Tøihuset og Kasernerne, indtoge Hovedvagten og besatte igjen Portene. Ved denne Leilighed bleve Adskillige let saarede; men Ingen tilsatte Livet. Klokken 1 vare allerede Oprørerne adspredte, og flere af dem arresterede, hvoriblandt ogsaa Commandant Schmid, som bliver bevogtet paa Raadhuset. Hans Søn har taget Flugten. Klokken 4 var Roligheden igjen tilveiebragt. Den 13de om Morgenen Klokken 8, rykkede 150 Mand bernske Tropper herind med Canoner.

Paris, den 11te November. Gjenbesættelsen af Cayenne er bleven udsat indtil 3 Maaneder efterat Ratificationerne af den sidste med Prinds-regenten af Portugal sluttede Tractat ere blevne udvexlede. — Den berømte engelske Chemist Humphry Davy opholder sig for nærværende Tid paa Øen Elba.

Paris, den 16 Nov. I nogle Dage have Vagterne ved Thuillerierne blot været besatte af Linietropper. — Mange franske Fabrikvare maae ikke indføres i Engelland; men nok Levnetsmidler. — Alle fremmede Tropper i Spanien skulle nu afskediges.

Neapel, d. 24 Oct. I Forgaars lod Hans Majestæt 16 Bataillons Infanterie, 10 Escadroner Cavallerie og en Artilleriedivision manoeuvrere paa Capodichinosletten. Blandt de Personer, som ledsagede Kongen, bemærkede man Fyrst Esterhazy, Grev Mier, General Baron Tuil og Hr. Moxwel, Major i Hans brittiske Majestæts Tjeneste. Hds. Majestæt Dronningen beærede ogsaa Revüen med sin Nærværelse. Milady Oxford og hendes Datter kjørte i Dronningens Vogn.

Mayn, d. 20 Nov. Den 13de passerede 8 firspændige Vogne under østerrigsk Escorte gjennem Würzburg. De kom fra Nederlandene, og vare fyldte med Penge.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 97.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 3 December 1814.

(Indsendt.)

Til det Høikongelige Sundsheds Collegium i Anledning af Spørgsmaalet:

Hvorvidt de udaf Virksomhed satte ueraminerede Militairchirurger kunde forundes licentia practicandi som Middel til Underhold uden Byrde for Staten?

Da en til saa mange Individuer udstrakt Undtagelse betydelig vilde indskrænke de allerede bestaaende Kongelige Anordninger, altsaa have en saare mærkelig Indflydelse paa alle dem, der i Tillid til disse have opofret deres Ungdom, ofte deres Formue, og enten allerede taget den befalede Examen eller ere nær derved, saa vil det høie Collegium vist ikke ugunstig optage følgende Betragtninger, som maatte kunne indflyde paa dets Decision.

De kunde maaskee synes overflødige. Men neppe vil endog det største Antal af pludselig skabte Medicastri kunne gjøre de celebre Medlemmer af Sundheds-Collegiet, som Individuer betragtede, noget betydeligt umiddelbart Afbræk. Det var da menneskeligt, om de (forglemmende den langsomme skjøndt sikkre Tilbagevirkning denne Mesure dog engang vilde yttre paa dem, som Medlemmer af den endnu større Corporation, der dannes af hele Landets udøvende Læger) ligesom mod Villie og Vidende saae dette Forslag i et mindre ugunstigt Lys, end de det nærmere berører.

Det vilde være vanskeligt at afgjøre, hvilken Feil der meest skader de større eller mindre Samfund, enten den ofte grusomme Medlidenhed, der idelig hjelper de Enkelte paa det Heles Bekostning, eller Mangelen af Esprit de corps, som altid ender med at begrave de Enkelte under det Heles Ruiner.

Indsenderen er overbeviist om, at det høie Collegium ikke vil være ganske fri for nogen af disse Bebrejdelser ved at antage den foreslagne Forholdsregel. Den interesserer især 3 Slags Mennesker: 1) De ueraminerede Militairlæger, som skulle hjelpes. 2) De syge Statsborgere. 3) Den allerede bestaaende Corporation af authoriserede Læger.

Den første Betragtning, som da tilbyder sig, er, at de brødløse Personer selv maaskee vilde være slet tjente med den omhandlede Tilladelse. De lade sig inddele i 2 Classer: 1) De, som efter vel overvejede ind- og udvortes Betingelser have bestemt sig til Haandlægevidenskaben, uden særdeles Hensyn til Tidsomstændighederne. 2) De vist ikke faa, der, henrevne af disse, have kastet sig paa dette Fag, som et temporairt Middel til Underhold og til et lidt høiere Trin i det borgerlige Samfund. Man troe ikke, at blot Barbeerstuerne have saadanne Subjecter, man undersøge kun nogle af disses Levnetsløb, og man vil finde Renegater fra endnu langt mere heterogene Næringsveje. Hvad

nu den 1ste Classe angaaer, saa er det upaatvivleligt, at Tilladelsen til Praxis vilde forvilde mange af dem fra det Maal, de uden denne Lempe maaskee vilde have opnaaet, nemlig Examen, det hidtil erkjendte Criterium paa grundige og sammenhængende Kundskaber Faget. Overhovedet ville de vel selv, som hidtil, bane sig Vej. Skulde den 2den Classe ikke være bedre tjent med at vende tilbage til det Trin i Samfundet, den har forladt? Beviser herfor vilde være meer end overflødige.

Hvad Statsborgerne angaaer, da er det upaatvivleligt, at dersom disses Sundshedspleje compromitteres endog det allermindste ved at betroes til enten aldeles ikke eller mindre strængt end hidtil prøvede Læger, denne Forholdsregel er en ligefrem Anvisning paa de førstes Liv og Helbred. Selv en directe Skat paa alle Danmarks Læger vilde være et, skjøndt besynderligt, dog preferabelt Betalingsmiddel.

At endelig de nu authoriserede Lægers Antal allerede er for stort og at deres Kaar tildeels, som Følge heraf, ere slettere end de burde være; at det saa pludselig formindskede Antal af Embeder, som Følge af Freden, maae gjøre enhver endog examineret af uansat Chirurg ængstelig for Fremtiden er klart; at den grundede Anke over Lægernes slette Belønning i dette Blad No. 99 10de Aargang ikke har virket paa Publicum er vitterligt. Man tænke sig nu saa mangen en gammel udslidt Provinsial-Læges Lod, naar en saadan novus homo trodsigen kan nedsætte sig ved Siden af ham.

Man kjender Folks Lyst til alt Nyt og quotuplex praxis! Fremdeles: næsten enhver Næringsvej danner et Slags Laug. Hvilket betydeligt Indgreb lider ikke allerede Lægernes Laugsrettighed ved den endog i den bedst indrettede Stat uundgaaelige mangehaande Vinkel-Praxis, Amanuenses o. s. v.? Endnu et Stød paa den allerede saa brøstfældige Dæmning, og den maae ansees som ganske tilintetgjort. Skulde da alle Adgange til Lægernes Rettigheder staae aabne imedens "alle Sunde vare lukte" for den over salus supra apicem lanceolæ endelig fortvivlende Læge selv, som vilde ombytte Hygæas golde Fælled med en anden ævlig Næringsvej? Man indvende ikke, at et Tentamen practicum vilde værne herfor og tillige for Publicums Sundheds Pleie. Har den befalede Examen hidtil været et nødvendigt Criterium for en Lægekyndig, saa maae den endnu være det og udelukke alle andre Hensyn. Vilde desuden Mængden ikke snart faae et lige saa forvirret Begreb om Examen, som den allerede har om Doctortitelen? Vilde ikke disse saa at sige med ringere indvortes Gehalt stemplede Repræsentativer for Lægekyndige ligefrem nedsætte de ældres Værd. Der vilde da være den Forskjel mellem Læger og Bankosedler, at man kun sætter for mange af disse i Omløb fordi man har for faa, derimod for mange af hine fordi man havde for mange.

(Indsendt.)

Dramatiske Noveller.

(I Breve til en Ven paa Landet.)

I.

Du anmodede mig i din sidste Skrivelse Tid efter anden at meddele dig de interessanteste dramatiske Nyheder, som ere passerede siden din Afreise herfra Staden. Saa gjerne jeg end ønskede at tjene dig heri, har det dog ofte hændt og vil fremdeles hænde, at Forretninger afholde mig fra at bivaane mange, i forskjellig Henseende, mærkværdige Forestillinger. Dette gjelder især med Hensyn til det Kgl. store Theater; om Søndagen har jeg derimod for det meste Leilighed til at besøge Forestillingerne paa Hoftheatret. — Istedetfor at give dig nogen udførlig Underretning om Nyhederne ved hiint, sender jeg dig derfor de første No. af et nyt Tidsskrivt, den nordiske Tilskuer kaldet, udgivet af vor fortjente Høst, hvori Skuepladsartiklen sikkert vil være dig velkommen og det saa meget mere, da (som du af første No. vil erfare) de samme Medarbejdere deri have Sted, som forhen i Dannora.

Af Beneficer har det Kgl. Theater i denne Saison allerede til Dato havt 7, nemlig: For Figuranterne, Prof. Ohlenschlæger som Forfatter af Røverborgen, de Fattige, Capellets Enkecasse, Instructeur Schwartz, Balletmester Galeotti og Skuespillerinden Mad. Clausen; især mærkværdige blandt

disse var Schwartz's og Galeottis. At see disse vort Theaters tvende hæderværdige Veteraner, omgivne af dem, de have dannet og ledet frem paa Kunstens Bane og som ved Anstrængelse af Flid og Kunst paa disse deres Mesteres Hædersaftener, stræbte at gjøre sig dem værdige, var et for Kunstynderen særdeles glædeligt Syn. — I December Maaned er bestemt at opføres til Benefice for Mad. Dahlen: Naturens Røst ved Falsen, med vor Kuntzens fortryllende Musik og Holbergs Kildereise med Intermedium og nye Dandse og for Knudsen, det yndede Cendrillon, hvori Hr. C. Bruun efter Sigende, vil vise Hr. Knudsen det Venskab at udføre sin gamle Rolle, Vaabendrageren Dandini. — Ved at melde dig dette, er det mig særdeles tungt at maatte tilføje, at den første, med Rette saa særdeles yndede Kunstner, endnu lider paa sit haarde Sygeleie og vil, efter Fleres Forsikkring, om han endog skulde komme sig igjen, dog for nogen Tid, om ikke ganske, være tabt for Theatret. Den sidste Gang han spillede for sin Sygdom var i den politiske Kandestøber, hvor han erholdt et talende Beviis paa Publicums Yndest, i det han ved sin Indtrædelse paa Scenen blev modtaget med og forlod den under gjentagne Bifaldsraab.

Hoftheatret har havt adskillige Nyheder. Den første Aften gaves et nyt Stykke: "den fattige Poet" af Kotzebue. Det findes i hans Almanach dramatischer Spiele, og er egentlig kun en af de Gjenkendelses Scener, Kotzebue er saa frugtbar paa. I dette interesserede især Hr. Haacks rørende Spil i Slutningen af Stykket. En ny Acteur, Hr. Winslow, spillede Datterens Brudgom, Julius. Hans Figur og Udtale var ikke ufordeelagtig, ikke heller var han frygtsom, kun lod han næsten ganske til at mangle Følelse. Kold var han ved sin Fortælling til Digteren og kold forblev han, selv da denne, rørt ved hans Tale, afmægtig segner hen paa Stolen.

En anden, end mærkeligere Nyhed er Debutanten Hr. Jansen. Det første Stykke, han debuterede i, var Skjændegjæsten. Paafaldende var det overordentlige Bifald, han nød som Dr. Grichard; at han i denne Rolle nogenlunde supplerede C. Bruun ved at copiere hans Miner, Gebærder, Udtale, kort sagt saavidt muligt, hans hele Spil, og at han, som Begynder betragtet, fortjente Bifald, kan ikke nægtes; — men der bør være Maade med Alting! Saa vist som det er, at en ung Begynder, naar han viser mindste Spor af Talent for den Bane, han agter at betræde, fortjener Opmuntring, saa vist er det ogsaa, at intet kan være mere nedslaaende for ham, end naar det varme Bifald, man i Begyndelsen ødslede med, lidt efter lidt kjølnes og til Slutningen reent falder bort, saa at den, man i Førstningen tildeelte mere eller i det mindste en ikke ringere Grad af Bifald, end mangen fortjent Kunstner, efter mange Aars Flid og Anstrængelse, paa sin Benefice Aften, siden efter af sine fordums Beundrere og Velyndere, kaldes flau og monoton. — Om end ikke dette sidste endnu har været Tilfældet med Hr. Jansen, har dog det Bifald, han blev modtaget med, allerede saa temmelig kjølnet sig, saavelsom ogsaa hans Spil, istedet for at vinde i den Livlighed og comiske Styrke, det saa høilig trænger til, for at behage, tvertimod taber sig, hvorom man tilfulde overbevistes ved hans Udførelse af Hans Dalby i Slægtskabet eller de 3 Brødre. Om hans Værd, som Sanger fik man just ikke store Tanker ved at høre ham synge i de 3 Feil; uagtet erholdt han til Fleres Forundring, der ei vare underrettede derom, 3 Gange gjentaget Klap for sin første Sang i Fruentimmerhaderen, der, endskjøndt bedre end man havde ventet, dog just ikke var noget Mesterstykke.

Jeg er langtfra at miskjende Hr. Jansens Værd, som Skuespiller betragtet. (Sanger af Betydenhed troer jeg ikke han bliver, da han hverken har meget naturligt Anlæg dertil eller skal besidde Musikkundskab; det sidste kunde maaskee lade sig lære; men det første skjenker sikkert ingen ham!) da han, naar hans Talent bliver mere uddannet og han ikke lader sig nøie med at copiere, men viser mere Originalitet og Vivacitet i sit Spil, kan blive bedre, end mangen anden af den dram. Skoles Subjecter og jeg troer ikke heller, at Hr. Jansen har kunnet lade sig forlede af den Viraksdamp, der er bleven udbredt for ham, til at fatte altfor store Tanker om sit eget Genie, hvilket vilde være den daarligste Yderlighed et Menneske i hans Stilling kunde falde til. Men det maa nu være nok om denne Nyhed, jeg har allerede maaskee altfor

længe standset derved. — Af Beneficer bliver, efter Forlydende, i Vinter 3 paa Hoftheatret, nemlig: for Hr. Lund, Jfr. Hedeberg og Jfr. Sannes. — Om det nye Stykke Illuminationen og hvad videre mærkeligt der maatte være at melde dig, næste Gang.

Tegneøvelses-Anstalt

fornemmelig om Søndagene, for Haandværkere og andre Konstelskere, som allerede maatte have nogen Kundskab om Maalestok og Haandtegning.

I denne Anstalt gives Veiledning til Kundskab om Gjenstandenes formelige Væsen (Skikkelse) Hensyn, og den dermed følgende rigtige Skattering. Læren om regelmæssige Slagskygger bliver særdeles foredraget, og begynder første Søndag i December. De, som ville benytte sig deraf, ville behagelig erfare nærmere Oplysning om samme i Gothersgaden No. 336, 2den Sal.

Med det allerførste agter Undertegnede at begynde Forelæsninger over Fædrelandets Historie, fra den ældste Tid af til nu, fornemmelig med Hensyn dels paa de for begge Kjøn almeninteressantreste og kjendeværdigste Begivenheder, dels paa hver Tidsalders Sæder, Skikke og Huusliv. De Damer og Herrer, som vil beære mig med Deres Nærværelse, bedes at lade afhente Adgangskort i Kronprindsensgaden No. 34, 4de Sal. Jeg tænker at læse om Søndagen fra Kl. 12 til 1. Prisen er 10 Rbdlr.

J. Kragh Høst.

Spørgsmaal.

(Indsendt.)

Hvad kan være Aarsagen til, at vore saa blomstrende Klædefabriker nu gaae i Staae? Allerede have endeel nedlagt, og, hvad desværre endnu erfares, agte flere at standse, hvoriblandt endogsaa een af de første, der nylig havde 24 Stole i Gang, nu neppe driver 6, og disse skulde ligeledes nedlægges. — Det var ønskeligt, om høie Vedkommende i denne Henseende forlangte disses Erklæring; thi det vilde upaatvivlelig være betydelig Skade for Landet om en Industriegreen, der, foruden at den har kostet Regjeringen betydelige Summer, ogsaa er meget gavnlig og nyttig, skulde gaae til Grunde. Hvor mange fattige Familier vilde ikke herved atter blive brødløse, og saaledes falde det Offentlige til Byrde.

Indenlandske Efterretninger.

Under den 24de Aug. d. A. er udfærdiget en almindelig Skoleforordning for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen. Den er deelt i tre Afdelinger, der bestaae af 77 Paragrapher.

Længe har ikke en saa kostbar, udvalgt og velconditioneret Samling af Bøger og Kobberstykker været til Auction end nu i disse Dage, efter den afdøde Grosserer Peschier. Her vare Værker, som bleve betalte med 2 til 300 Rbdlr., og Kobberstykker i Glas og Ramme, som gik i 100 Rbd. Stykket.

Een af vore første Digtere arbeider i denne Tid paa et Sørgespil, Hafbur og Signe, et Emne, om hvilket man har en deilig Ballade i Kjæmpeviserne, en smuk Fortælling af Suhm, et slet Sørgespil af Preisler, og en nydelig Episode af Pram i hans Emilia's Kilde.

Fra den 19de Novbr. Kl. 4 om Eftermiddagen indtil den 26de Novbr. Kl. 4 om Eftermiddagen, ere 115 Skibe klarerede gjennem Øresunds Toldkammer, deraf 7 til indenrigske Steder, 5 til St. Croix. (Hand. Tid.)

Aarhuus, den 25de November. Den 24de Novbr. blev opbrændt Resten af de i Aarhuus Stift indløste Courantsedler og Skatkammerbeviser til Beløb d. C. Rdlr. 1,724,725. — Det hele Beløb af indløste og tilintetgjorte Courantsedler og Skatkammerbeviser i Aarhuus Stift, ere d. C. Rdlr. 14,088,082. (Aarhuus Avis.)

Mariboe, den 28de November. I afvigte

Kirkeaar, fra 1ste Advent 1813 til 1ste Advent 1814, ere i Mariboe Menighed ægteviede 22. Fødte af Mandkjøn 12, af Qvindekjøn 10 = 22 af begge Kjøn; deriblandt 2 uden for Ægteskab. Døde af begge Kjøn 14, altsaa 8te flere Fødte end Døde. De Døde ere bortrykkede af følgende Sygdomme: Alderdom og Feber 1. Feber 1. Brystsvaghed 2. Brystvandsot 1. Vandsot 1. Indvortes Slag 1. Tæring 2. Indvortes Sygdom 1. Krampeslag 1. Kighoste 1. — En oplevede en Alder af 80 Aar og een af 75 Aar.

(Mariboe Avis.)

Kjøbenhavn, den 2den December. Den 16de November bleve Ratificationerne af Freden mellem Hs. Majestæt Kongen af Danmark og Hs. Maj. Keiseren af Rusland udvexlede i Wien ved begge Souverainers dertil befuldmægtigede Statsministre Hr. v. Rosenkranz og Greven af Nesselrode. — Den 29de November kom Fregatten Perlen her paa Rheden fra Sundet, og i Dag den 2den December gik den igjen under Seil til Sundet.

(Stats-Tid.)

———

Kjøbenhavns Børs den 2den December.

Cours. Hamb. 2 M. 541⅔, *a vista* 550. London 2 M. 20⅔ Rbdlr., *a vista* 20⅚. Spec. 550. — Specier solgtes til 33⅓ Rbmk., for Committeesedler blev givet 63¾ pr. 100; Oblig. 242.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

I Wien vilde nylig en souverain Fyrste, der boer i en Privatgaard, kjøre ud; hans Vogn stod lige for Indkjørselsporten. Men pludselig kom en Vogn, hvori Vertens to Sønner sadde, og som vilde stige af her. De forlangte at Fyrstens Vogn skulde rykke tilbage, og gjøre Plads for dem. Dette nægtede Kudsken. Det ene Ord tog det andet, og de unge Mennesker tillode sig utilbørlige Udtrykke. Sagen blev paatalt, og man betydede den meget rige Verts Sønner, at vælge imellem en høitidelig Afbigt, eller Casserne. De troede endnu at kunne trodse; men da man gjorde Alvor

af Tingen, og Politiet om Natten afhentede dem fra deres Værelse, krøb de til Korset og tilbøde sig at gjøre Afbigt. Men det hedder, at Keiseren af Østerrige ikke er fornøjet hermed, og vil, at disse unge Personer, der, stolende paa deres Rigdom tillade sig Alt, fremdeles skulle straffes. — Hofjuveleren har faaet det Hverv, saasnart som muligt at forfærdige en Guld Vlies (Skind) Orden, der i det mindste vil koste 500,000 Gylden. Man veed endnu ikke for hvem den er bestemt.

Den elskværdige Keiser Alexander er bestandig Gjenstanden for de offentlige Samtaler. Damerne tale med Henrykkelse om hans mandig skjønne Skabning. En russisk General, der hører til Keiserens Følge, har nylig formælet sig meget raskt. Generalen saae sin Skjønne paa et Bal, forelskede sig, besluttede at ægte hende, og bad om Keiserens Samtykke. — "De maa dog vise mig Deres Elskede — svarede Monarken smilende, — for at overtyde mig om Ypperligheden af Deres Valg." Dette skeete. "For Brudesmykket behøver De ikke at være bekymret, — sagde Keiseren, da han havde seet Grevinden — det skal jeg nok sørge for." Tre Dage derefter var Formælingen. Keiser Alexander var Brudefører og Hertuginden af Oldenborg, Brudemoder.

Blandt de fremmede Damer i Wien udmærkes især Fyrstinden af Bagration og Fyrstinden af Sagan, født Hertuginde af Curland.

Ludvig XVIII har foræret Fyrsten af Schwarzenberg 34 Faar af den reneste spanske Race. De ere allerede ankomne paa hans Gods i Mähren.

Nylig — hedder det fra Paris, var Kongen, Monsieur, Hert. af Angouleme, hans Gemalinde, og Hertugen af Berry i Skuespilhuset. Man gav Sørgespillet Brittannicus og Arvingerne. Tilløbet var saa stort at allerede Kl. 5 ikke flere Billetter vare at faae*). Ved Herskabets Indtrædelse i Logen gjenlød det lydeligste Bifald. Adskillige Steder i Sørgespillet, der syntes at have Hensyn paa Bourbonnernes Skjebne, bleve med Henrykkelse beklappede, og efter Almeenhedens Forlangende, gjentagne. Kongen var rørt,

*) I Kjøbenhavn er der sædvanlig allerede om Formiddagen ingen Billet at faae til det ubetydeligste Stykke af Kotzebues Almanach — uden hos Sjouerne.

og udtrykte ved Gebærder sin Følelse. Monarken og hans Familie ledsagedes under uafbrudt Skrig: Kongen leve! Bourbonnerne leve! til Thuillrierne.

To Banquirer i London, Whitehead & Comp. og Mainwarig & Comp. have holdt inde med at betale.

Et Overslag over den Skade, Staden Hamborg og dets Gebet har lidt, er bleven overleveret den franske General-Commissair Monnay. Skaden beløber sig til 36,300,000 Fr. Endnu har Hamborg ikke faaet nogen Erstatning for det Sølv, der er blevet tagen ud af Banken. Men man har Løfte om at faae den.

Den unge Fyrste Baratinsky og en Søn af den bekjendte rige Hofbanquier Rall i Petersborg have nylig havt i Hamborg en Tvekamp med Pistoler. Tvistens Helena var Theater-Sangerinden Jomfru Aschenbrenner. Fyrsten døde af sit Saar, og Hr. Rall er løbet til Engelland. Begge have tilforn været de bedste Venner og boet sammen.

Blandt de mange Forslag til at forevige Tydsklands Befrielse, er nu ogsaa det: at forandre de franske Spillekort til tydske. De 4 Konger skulle hedde: Franz, Alexander, Friedrich Wilhelm, Georg. Istedet for 4 Bønder skulde der være 4 Riddere: Schwarzenberg, Blücher, Kutusow, York. De 4 Esser skulle opkaldes efter de vigtigste Slag: Leipzig, Hanau, Paris, Culm, med Aarstal og Datum. Damerne skulde kaldes efter dem, der meest have udmærket sig.

General Dupont er bleven beskyldt for, at have sluttet en Contract for den franske Armees Equipering, hvori han har ansat $1\frac{1}{2}$ Fr. mere for Alen end man hidtil har betalt, og derved puttet 3 Mill. Fr. i sin egen Lomme. Denne Sag har opvakt almindelig Utilfredshed.

I Paris har nylig tildraget sig en Begivenhed, der kan have de vigtigste Følger — i Modens Rige. Tre smukke Damer straalede fra en Opera-Loge. Parterret blev, efter Sædvane, høist opmærksomt. Snart ere alle Tilskuernes Blikke henvendte paa de tre Gratier. Noget, som lignede en Sværm Colibris, en Strøm af Guld, sammensmeltet med Purpur, Saphir og Carfunkel, flød ned fra Skuldrene over Barmen. De pirrelige

Pariserinder vare af Forundring, Nysgjerrighed, Misundelse og Længsel ganske ude af sig selv. Først og fremmest ønskede man at vide, hvoraf Trylleriet bestod? Briller og andre Øienkrykker hjalp ikke. Der udsendtes letfodede Speidere. De samle sig bag Logen, og kigge igjennem Logevinduet. De opdage, at det Ubegribelige var et Slags Peltsværk. Men hvilket Slags? det blev uafgjort. Efter lang Grandsken fandtes Een, der opløste Problemet. Det formeentlige Peltsværk var et Slags Duun af en indiansk Fugl, som kun Engellænderne ere istand til at anskaffe sig, da de ere Havets Herrer. Der er ufortøvet afgaaet Breve og Bude til Engelland, for at finde saadanne Duun, da man i Moden som i sit hele Liv saa gjerne vil smykke sig med fremmede Fjere. — De tre straalende Gratier i Logen vare Hertuginden af Wellington og to andre brittiske Damer af fornem Stand.

Lucian Bonaparte, eller som han nu hedder, Fyrsten af Canino, skal see bleg og mager ud. Han er omtrent 50 Aar gammel. Romerne holde meget af ham. Han er en Mand af Aand og Indsigter, og en stor Kjender af Malerier.

Ligesaa megen Umage man tilforn gjorde sig for i Frankrig at forgude Napoleon, saa ivrigen søger man nu at sværte ham og hans Familie. Efterfølgende Beretning "om Napoleons første Aar" leveres her saaledes, som den læses i franske Blade. Meget er uden Tvivl overdrevent deri, men som et Bidrag til denne mærkværdige Mands Levnet og Tidens Aand, vil den altid være interessant for den Tænkende, der forstaaer at skille Klinten fra Hveden. "Da Marquis de Vaux bemægtede sig Corsica, tænkde han vel neppe at hans Erobringer vilde koste 6 Mill. Europæere Livet, og at en paa denne Øe boende Borgers Barn, efterat være opdraget i sin Souverains Militairskole af Kongel. Naade, vilde vorde kronet til Keiser og afsætte Konger. Napoleons Fader, Carl Bonaparte, var en godlidende Mand; hans Kone Lætitia derimod herskesyg, men smuk. Han var ligegyldig ved sin Kones Galanterier, som han havde at takke for Embeder og Æresposter. Hendes Galan, Paoli, ansaaes for Napoleons Fader. I den Tid hendes Svagheder varede, fødte hun sin Mand 8 Børn, som vi siden have seet fremtræde

som Konger, Prindser og Prindsesser. Faderen blev omsider Assessor i Tribunalet i Ajaccio. — Længe derefter paastod Napoleon, at en af hans Forfædre, der i Velfernes og Gibellinernes Krig forlode Florenz, vare flyttede til Corsica. Da Napoleon blev Overgeneral over den italienske Armee tillagde han sit Stamhuus en Alder af 600 Aar; som Consul vilde han nedstamme fra Keiserne i Constantinopel. Efterat han var bleven Souverain udledte han sin Herkomst fra Skandinaviens ældste Konger. I Journal de l'Empire læste man engang: den lille Konge af Sverrig vilde undre sig, naar han fik at vide, at Napoleons Ahner have førend Gustav IVdes Ahner siddet paa den Trone, hvorfra dennes Undersaatter have fordrevet ham. Buonaparte erfarede snart, at man spottede over denne Genealogie; han lod den i samme Journal tilbagekalde og sige: hans Adel tog sin Begyndelse fra den 18de Brumaire; det var i den Tidspunct, Consulatet indførtes. Imidlertid skjænkede han Løgneren, som han for et Syns Skyld lod modsige, 50,000 Frank. og en Post, der indbragte aarligen 24,000 Fr. Bonaparte er født i Ajaccio den 5 Febr. 1768. Corsica blev først i Juni Maaned 1769 forenet med Frankrig. Da han blev Consul gjorde han den 15 August næste Aar til sin Fødselsdag; ved denne Forfalskning blev han en født Franskmand (?) Greve Marboeufs skaffede ham 1777 ansat i Krigsskolen i Brienne. — Da Kongen sammenkaldte Notablerne var Bonaparte først 20 Aar; allerede den Gang yttrede han Lyst til Statsomvæltninger. En Dag roste han i Overværelse af Officierer af samme Grad som han Revolutionens første Yderligheder. Disse vilde kaste ham i en Grøft, paa Marspladsen. Snart derefter syntes hans Meninger at have forandret sig; han begjerte 1790 af Hr. D. **, Oberstlieutenant ved Regimentet la Fére, 15 Louis d'orer til Laans, og vilde udvandre. Da denne Officier nægtede ham Pengene forblev han i Frankrig. Bonaparte, der var fattig og af en Adel, som man gjorde ham stridig, befordrede nu ved de Grundsætninger, han udspredte i Klubberne, Revolutionens Fremskridt. Officiererne vilde have ham bort fra Regimentet som en farlig Demagog; men han fandt Tilhængere, der toge ham i Forsvar. Efter Paolis Tilskyndelse vendte han um tilbage til Ajaccio; men den gamle General mærkede snart, at det ikke var mere den samme Frihed, han forsvarede 1769. Han blev indkaldt for Nationalconventens Skranker, men mødte ikke. Derpaa blev han erklæret i Ban tilligemed Hr. Pozzo di Borgo, Departements Procurator, som man nylig har seet i Paris som Keiseren af Ruslands Adjutant og Gesandt. — Bonaparte blandede sig imellem Jacobinerne, som han smigrede, og forblev i Ajaccio. Han havde ladet sig udnævne til Oberstlieutenant for Nationalgarden, og afseilede paa den Escadre, der var bestemt at angribe Cagliari. I Spidsen for et lidet Troppecorps bemægtigede han sig Stephansskandsen, og var nær bleven fangen af Bjergbeboerne, der hængte alle de Franske, de fik fat paa, i Skovene. — Imidlertid opsatte hele Øen Corsica sig mod Conventen. Bonaparte, der var kommen tilbage paa Øen, blev landsforvist ved et af Paoli selv forlangt Decret; man vovede ikke at fuldbyrde Decretet saalænge han besad Folkets Yndest, som han imidlertid snart tabte ved en afskyelig Forbrydelse. Anden Paaskedag lod han i Spidsen af Slagterkarle skyde paa Oldinger, Børn og Qvinder, der kom ud af en Kirke, under den Forevending, at de vare fanatiske Fiender af Friheden. Hans Moder, Brødre og Søstre, der, ligesom han, blev landsforviste, seilede til Marseille. Der levede de af den Understøttelse, som Conventen gav de Flygtede. Grev Collin gav dem af sine egne Rationer, for at tilfredsstille deres Fornødenhed; Mad. Lætitia biede altid til det var Nat, for at sende sin lille Carletta, siden Prindsesse Caroline, efter en Praas, som ofte ikke engang blev betalt. Den ældste Datter, siden Fyrstinde af Lucca, var ikke smuk; men den yngste var det. Man beskylder hendes Moder, at have drevet Speculationer med hendes Skjønhed. Rygtet herom udbredte sig til Paris, da Bonaparte allerede havde et Hof. Da Mad. Lætitia engang var i en Loge i Marseille med to af hendes Døttre, blev hun bortvist af en Politiecommissair, der paamindede hende om, at hun allerede tilforn for sin slette Opførsel havde faaet Befaling at pakke sig ud af Byen. Bonaparte forfulgte den Gang sin seierrige Bane i Mailand. Hans Moder lod igjennem Directoriet den uforskammede Politiecommissair afsætte.

Wien, d. 19 Nov. Keiserinde Marie Louise tager endnu ingen Deel i de herværende Høitideligheder. Iøvrigt kører hun næsten hver Dag fra Schönbrunn til Wien, for at aflægge Gjenbesøg. Det forrige Keiserlige franske Vaaben findes ikke mere paa hendes Vogn.

Wien, den 20 Nov. Det første hidtil paa Wienercongressen endte Anliggende er Genuas Indlemmelse i Piemont. Det begynder den tilkommende Fortegnelse i de befuldmægtigede Gesandters Protocol, der have underteanet Tractaten til Paris. Kongen af Sardiniens Minister er ikke indbuden til disse Forhandlinger. Man vil nu snart beskjeftige sig med Bestemmelsen af de østerrigske Grændser i Italien. — Bayern vil, som det synes, ikke underordnes et almindeligt Rigsforbund, men bestaae som europæisk, ikke som tydsk Magt. Det søger ivrigen at faae udvirket at Fæstningen Maynz kommer i dets Magt.

Wien, d. 21 Nov. Under 6te dennes har Hs. Keis. Majestæt udnævnt Deres Kongl. Høiheder Prindsregenten af Engelland og Hertugen af York, efter Høisammes eget Ønske, til Feldtmarschaller i den Keiserlige Kongel. Armee. — Til Gallizien er der fra østerrigsk Side sendt en betydelig Troppeforstærkning, der foreløbig bestaaer af 10 Regimenter. — Der er nu ogsaa nedsat en egen Committee til at ordne de italienske Anliggender. Den bestaaer af Østerrigs, Engellands, Ruslands, Frankrigs og Spaniens Ministre. Et af de første og vigtigste Spørgsmaal, som skulle forhandles ved denne Committee, er Tilbagegivelsen af de til Kirkestaten hørende, men hidtil endnu af østerrigske Tropper provisorisk besatte tre Legationer: Bologna, Ferara og Ravenna. Om Kongen af Neapels Erkjendelse synes alle Stemmerne endnu ikke at være enige.

Hannover, d. 25 Nov. Hs. Kgl. Høihed Hertugen af Cambridge skal, som man forsikkrer, i Hs. Kgl. Høihed Prindsregentens Navn modtage Kongeriget Hannovers Hylding; men naar det skal skee er endnu ubestemt.

Amsterdam, den 22 Nov. Deien i Algier har ladet sine udløbne Krigsskibe kalde tilbage.

London, d. 22de November. Det hedder i Efterretninger fra America, at Sacketts Havn og den americanske Commodore Chaunceys hele Flotille ere blevne tagne. Vist er det at Sir James Yeo var gaaet ud fra Kingston med den engelske Flotille, for at gjøre et Angreb paa Sacketts Havn. — Den americanske Flotille paa Søen Ontario bestaaer af syv Skibe, som ialt føre 107 Canoner, den brittiske derimod af 6 Skibe med 282 Canoner. Blandt de engelske Skibe er et nyt Linieskib, St. Lorenzfloden, paa 102 Canoner. — Den engelske Flotille, 40 Skibe stærk, er igjen ankommet til Chesapeake og seilet op ad Potomac. De fra Skibene udsendte Baade have besøgt adskillige Kystpladser i Westmoreland, Virginien og Northumberland. — General Prevost's Armee er gaaet i Vinterqvarteer. — Den americanske Præsidents Bekjendtgjørelse af Underhandlingsacterne i Gent har givet Anledning til heftige Debatter i begge Parlementshusene. — Man holder sig her overtydet om, at de Depescher, som ere oversendte til de americanske Befuldmægtigede i Gent indeholde Befaling at afbryde Underhandlingerne, og at de americanske Befuldmægtigede skulle reise hjem til America, i hvilket Tilfælde der ikke bliver andet tilbage for os end at fortsætte Krigen med Eftertryk. — Øen Martinique er d. 7de October overleveret til de Franske. — Den newyorkske Tidende indeholder den Efterretning, at saasnart det i Mexico var bleven bekjendt, at Kong Ferdinand havde opløst Cortes og annulleret deres Constitution, have alle Partier forenet sig, afsat Vicekongen og proclameret de mexicanske Provindser som frie. — Det skal være forbudet americanske Capere at løbe ind i franske Havne for at udbedre sig eller forsyne sig med Levnetsmidler.

Paris, den 18 Nov. Hertugen af Ragusa (Marmont), som er bleven Capitain for Garderne, ledsager nu ofte Kongen. — Prinds Eugen, der for nærværende Tid er i Wien, skal være bleven tilbudet en Connetables Værdighed af Frankrig, men ikke have taget derimod. Han besøger ofte Schönbrunn, Keiserinde Marie Louises Opholdssted. — Den 11te dennes sank ved Boulogne Skibet St. Peter, Capitain Dickmann, bestemt fra Malaga til Hamborg. En Deel af Ladningen i den svenske Goelette Leo, som strandede ved Calais, er bleven bjerget.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 98.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 6 December 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Dagen efter Slaget ved Austerlitz udstedte Napoleon en Kundgjørelse til sin Hær, hvori han berømmede dennes Færd. Han anslog deri sit Udbytte til 40 Faner, 120 Canoner, 20 Generaler, og over 30,000 Fanger; erklærede at den tredie Coalition var opløst og Freden nær; takkede sine Soldater fordi de havde hævdet hans Keiserkrones Ære, og tilintetgjort paa hans Kroningsdag det dumdristige og affindige Anslag, at sætte den med saa mange Franskes Blod kjøbte Jernkrone paa hans bittreste Fiendes Hoved.

Saaledes endtes Slaget ved Austerlitz *). En umiddelbar Følge deraf var Keiser Franz's Ankomst to Dage derefter til Napoleons Bivouak, ved Saroschütz, hvor dennes Forposter stode. Samtalen imellem begge Keisere varede to Timer. Dens Indhold kjende vi ikke uden af de franske Bulletins og franske Fremstillinger. Under Omstændigheder som disse, kunde man let lade den tydske Keiser sige hvad man vilde, og lede den offentlige Menings Dom til sin Fordeel. Samtalen skal have endt med, at Napoleon lovede at standse sine Colonners Fremskridt og lade Russerne, der, efter hans Paastand vare saaledes indsluttede, at ikke en Mand kunde undkomme, rykke bort, imod at Keiser Franz lovede, at Russerne skulde vende tilbage til Rusland. Alt dette vilde Napoleon, efter den franske Bulletins Forsikkring, gjøre, fordi han ønskede at vise Keiser Alexander en Føjelighed. Men hvor fiint man end paa fransk Side søgte her at skildre denne Eftergivenhed, som et Høimodighedstræk, saa seer man dog aabenbar, at Napoleon, selv efter det vundne Slag ved Austerlitz, endnu frygtede Russerne, og at hans saa udmattede Armee trængte til Hvile. — Den franske General Savary, Napoleons Adjutant, fulgte med Keiser Franz til Keiser Alexander. Den franske Bulletin anførte Savarys Samtale med den russiske Keiser, men da man deels paa russisk Side ikke allene officiel har paastaaet, at denne Samtale aldrig har fundet Sted, men endog nægtet, at Savary nogensinde er bleven indladt for Keiseren, deels mange Yttringer i denne foregivne Samtale ere saa overspændte, at man ikke har mindste Grund til at troe, at Buslands mægtige Monark skulde have udladt sig saaledes for en fiendtlig General *), saa fortjener den ikke at anføres her. En Vaabenstilstand blev nu paa ubestemt Tid d. 6 Dec. 1805 sluttet imellem Østerrige og Frankrig. Den skulde vedvare indtil

*) Moniteuren fra den Tidspunct leverer i de franske Bulletins udførlige Efterretninger om dette mærkværdige Slag. Men uden stræng Sammenligning med de østerrigske og russiske Efterretninger, vil man kun kunne uddrage et meget ensidigt Resultat deraf.

*) See Anmærkningen næste Side.

enten en Definitivfred var sluttet eller de Underhandlinger, der skulde aabnes i Nicholsburg, afbrudte. Den franske Hærs Linie blev deri bestemt, og den beholdt fremdeles i Besiddelse hele Østerrige, Tyrol, Venedig, Kärnthen, Steyermark, Görtz, Istrien, og i Böhmen Taborkredsen 2c. Den russiske Armee skulde derimod rømme de østerrigske Stater, Mähren og Ungern inden 14 Dage, Gallizien inden en Maaned, og den russiske Armees Marschroute skulde saaledes foreskrives, at man bestandig kunde vide hvor den var. I Ungern skulde holdes inde med enhver Opbydelse eller Opstand (Insurrection) i det Store, og i Bøhmen med enhver overordentlig Troppeudskrivning eller Troppebevægelse; ingen fremmed Armee maatte rykke ind i de østerrigske Stater. — Allerede næste Dag ankom Talleyrand og Greverne Stadion og Giulay til Nicholsburg, for at begynde Underhandlingerne. Keiser Alexander reiste allerede d. 6 Dec. tilbage til Petersborg, efter at han i Forveien havde befalet sine Tropper at drage til Rusland, dog uden at have samtykket i den mellem Østerrig og Frankrig sluttede Tractat. I den petersborger Hoftidende hedte det siden, "at Keiseren blot har havt den Hensigt, at komme sin Bundsforvandt til Hjelp, for at afvende de Farer, der truede hans Rige; men at det wienske Hofs udtomte Kræfter, de tilstødte Uheld, og Mangel paa Levnetsmidler havde tvunget den romerske Keiser til at slutte en Convention, som snart maatte have Freden til Følge. De russiske Tropper syntes derfor ikke videre nødvendige." Af denne det russiske Hofs Erklæring seer man at Gener. Savarys foregivne Samtale for det meste var intet uden Digt *). Imidlertid droge Russerne i 3 Colonner, ikke ligt tilbage til Rusland, men til preussisk Schlesien. Storfyrste Constantin reiste med Fyrst Dolgorucki til Berlin, for at erklære i Keiserens Navn, at den russiske Armee, paa Grund af det sluttede Forbund, stod til Kongen af Preussens Raadighed. Først i Februari næste Aar droge Russerne fra Schlesien tilbage til Rusland. — Et saadant Udfald fik den med saa megen Kraftanstrængelse oprettede Forening imellem Rusland og Østerrig. Til saa liden Nytte havde saa mange Tusinde Østerrigere og Russer opoffret deres Liv og beseiret saa mange Møisommeligheder. Den saa ganske ulige Kamp, lod, saaledes som den blev ført, heller ikke formode noget bedre Udfald, og Sarrazin laster ikke uden Føie den afdøde Kutusoff, der bestandig havde langt talrigere Tropper imod sig, og alligevel lovede sin Keiser Muligheden af en Seir.

Vaabenstilstanden beseglede de Franskes Seir ved Austerlitz, og uden hiin havde Napoleon endnu havt mange Vanskeligheder at overvinde. Russerne havde Dagen efter Slaget faaet en Forstærkning af 12,000 Mand, under General Essen; Erkehertug Ferdinand havde samlet 20,000 Mand i Böhmen, tilfegtet sig under Bernadottes Fraværelse, der maatte drage til Storarmeen ved Brünn, en ei ubetydelig Seir over Bayererne (d. 5 Dec.) ikke langt fra Iglau; Erkehertug Carl, som stod med et Armeecorps, der ikke havde lidt meget, i Ungern, havde afsendt Feldtmarschal-Lieutenant Chasteler til Steyermark mod Marmont, der, som han vidste, ikke var saa stærk; Chastelers Fortogt drog allerede d. 5 Dec. ind i Grätz, hvor Marmont Dagen tilforn havde sit Hovedqvarteer; Carl rykkede frem mod Keiserstaden, og hans Patrouiller streifede den 7 Dec. kun 6 Mile derfra; i Ungern vare endnu Udsigter til, at Insurrectionen kunde bringes i Stand; i Neapel var der landet 20 til 30,000 Russer og Engellænder fra Corfu; i Overitalien yttrede der sig urolige Bevægelser; ved Weser var der landet Engellændere, og Russer og Svenske syntes virkelig at ville drage

*) I denne Samtale lader man Keiser Alexander sige, at det er Himlens Bestemmelse, at hans Armee endnu behøver hundrede Aar forend den kan maale sig med den franske, der, skjøndt den var ringere i Tallet end hans, dog paa alle Angrebspuncter var ham overlegen. Videre hedder det, at Alexander paa Savarys Erklæring: at det var Frugten af 15 Aars Hæder, at det var det 15de Slag Napoleon leverede, svarede: "visselig, han er en stor Kriger; hvad mig angaaer, da er det første Gang jeg har været i Ilden; jeg har aldrig fordristet mig til at maale mig med ham," hvorpaa Savary skal have givet ham til Gjensvar: "Sire, naar De faaer Erfaring, vil De maaskee endnu overgaae ham." — Saadanne Krigspuds betjente man sig af, for at blænde det franske Folk og sætte Europas første Monarker i et ufordeelagtigt Lys.

mod Hameln; den preussiske Armee var i levende Bevægelse mod Franken. — Man seer heraf, at Østerrigs Stilling, endog efter Slaget ved Austerlitz, endnu ikke havde været saa farlig, og at Napoleon med sine 112 000 Mand ikke i en Tid af to Maaneder havde kunnet opløse den tredie Coalition og lægge Hovedgrundvolden til hele Tydsklands paafølgende Underkuelse, dersom een Aand havde besjelet de mod ham forenede Magter, dersom disses Interesse havde været mindre deelt, og alle i rette Tid havde medet til eet Maal. — Med Vaabenstilstanden vare imidlertid Frugterne af Erkehertugerne Ferdinands og Carls Anstrængelser tilintetgjorte. Ferdinand havde endog den Ærgrelse, at han, truet af General Wrede efter Napoleons Befaling, maatte udlevere de Dagen forend Vaabenstilstanden tagne Fanger ved Iglau. Carl, underrettet ved en Haandbillet fra Keiseren om Vaabenstilstanden, saae sig nødsaget til at lade Chasteler standse med Fiendtlighederne, og gienindromme de Franske Görz. Og hermed vare alle Erkehertugens store og herlige Planer til Fædrenelandets Redning spildte. De russiske Tropper droge, som vi have seet, bort, og det med Rette; thi, efter Slaget ved Austerlitz, var der, saaledes som Tingene stode nu, virkelig intet mere at gjøre for dem. Have de ikke kunnet udrette noget i Forening med Østerrigerne, hvad skulde de da kunne udrette nu, da disse havde sluttet en Vaabenstilstand og indrømmet de Franske en saa betydelig Deel af Riget?

(Fortsættes.)

Erklæring i Anledning af den belovede Fortsættelse af Fragmentet af en Reise i Sjelland i Sommeren 1814.

Forfatteren havde besluttet efterhaanden at indrykke i Kjøbenhavns Skilderi nogle af sine Reiseiagttagelser. Flere Grunde, der mere vedkomme ham selv end Læserne, og desaarsag ikke anføres her, have bevæget ham til at forandre denne Beslutning; men vist er det, at Totalindtrykket af et

Heelt taber i sin Virkning ved den stykkevise Meddelelse; derfor udkommer i næste Foraar under Titel: Skildringer af Sjelland, en Bog paa 14 til 16 Ark, som, efter en mere udvidet Plan, skal indeholde disse Reiseiagttagelser, forøgede med de Bemærkninger, Forfatteren ved sit Ophold i Sjellands forskjellige Egne fra 1807 til 1815 har havt Leilighed til at gjøre.

Communicationen mellem Danmarks, ved Beliggenheden desværre alt for isolerede, Provindser, har i den senere Tid været saare ubetydelig; den venskabelige Brevvexling er, ved den særdeles høie Brevporto, næsten ganske forsvunden; Provindsialaviserne ere mere uden- end indenlandske; medens man fortæller os hvad der foregaaer i Japan og Peru, vide vi ikke hvad der skeer i næste Amt. Uagtet den accelererende Hurtighed, hvormed vor Moralitet er synket, har Fædrenelandet endnu jevnligen gode og ædle Handlinger at fremvise, som offentliggjorte, ville anspore til Efterligning. — En ædel Daad, som dver maalløs, dræber tusinde andre, siger Shakespeare. — Paa den anden Side vilde det meget Onde, som Svaghed, Dumhed og den fule Egennytte avle, naar det blev stillet frem for offentlig Haan og Foragt, afskrække og forbedre.

Efter disse Grundsætninger og lige langt fra ussel Menneskefrygt og lavt Hyklerie har Forfatteren arbeidet; derfor tør han love, at hans Skildringer skulle blive sande, om de end ikke altid blive skjønne.

Kjøbenhavn, den 26 Nov. 1814.

Indenlandske Efterretninger.

I den nordiske Tilskuer No. 4 læses følgende Ønske for den nordiske Litteratur: "Det er nu netop tyve Aar siden nogle danske Venner af den svenske Litteratur forsøgte paa ved et Maanedskrifts Udgivelse at fremme en nærmere litterarisk Forbindelse imellem de skandinaviske Nationer. At dette Foretagende kun bidrog Lidet, og det et Par Aar derefter stiftede Selskab ikke meget mere, til Hensigtens Opfyldelse, det havde adskillige Aarsager. I Henseende til disse er jeg vel ikke enig med Sveriges Franzén, naar han i de

til første Bind af hans Skaldestycken føiede Noter, om hiin litterære Forening, siger: "den lykkedes ei bedre end Calmarunionen og af næsten lige Aarsager: ogsaa i Videnskabernes og i Særdeleshed de skiønne Talekunsters Verden gjelder den stolte Følelse af Nationalselvstændighed;" thi hvo i al Verden gjorde vel nogensinde Mine til at berøve den svenske Litteratur dens Selvstændighed — mere end for Exempel den berømte Mægler imellem den tydske og franske Litteratur, Villers, stræbte at gjøre den ene blandt disse afhængige af den anden? "Meget," bliver Franzén ved, "bidrog til Skilsmissen maaskee netop det, der skulde grunde Foreningen: nemlig Sprogenes altfor store Lighed, som foraarsager, at den ene Nation anseer den andens Tungemaal blot for en Dialekt (en brytning) af sit eget." Men den af saadan Lighed flydende Lethed i at lære at forstaae det andet Sprog, maatte fremme Forbindelsen, naar først den Fordom var udryddet, at selv hiin mindre Vanskeligheds Overvindelse ikke lønnede sig. — Des sikrere kan vel Boghandelens Stilling i de skandinaviske Riger betragtes som Een af Hovedhindringerne for det gjensidige Bekjendtskab med hinandens Frembringelser i det Videnskabelige og det Skjønne. Det virksomste Middel til denne Hindrings Bortskaffelse synes en skandinavisk Bogmesse at ville være. Naar Boghandlere fra Sverige, Norge og Danmark engang om Aaret kom sammen paa et beqvemt Sted, maaskee i Götheborg, kunde de stifte en Byttehandel, der, selv med den nuværende lille Afsætning af svenske Bøger i Danmark og omvendt, vilde være fordeelagtig. Nogle Enkelte kunde begynde; Rom blev ikke bygget paa een Dag. Og, om en saadan Messe end aldrig skulde kunne maale sig med den i Leipzig; ærlige Frugter for Oplysning og Videnskabelighed vilde den dog vist bære. — O maatte dog den Tid ikke være langt borte, da vi Nordboer knytte hiint, det sikkreste blandt alle Forbund.

"fäst af vettet mellan fria själar,
Som samfällt verka för allt sant och godt."

O at vi Alle ville istemme hiin ovennævnte elskelige Digters:

"Allt gammallt groll må skakas ur vårt sinne;
Hvar blodig strimma plånas ur vor hand;
Och våra Krigs och segrars hela minne
Förgå som röken af en slocknad brand."

Nu stridom blott: om hvilkens pyramider
Stå tyngre opp med nya tegars skörd;
Hvars snilles fackla öfver Norden sprider
Mer djupt sit sken, med mera vishet förd!"

Den afbrændte St. Nicolai Kirke, der nu i 19 Aar, til saa manges Forundring, har staaet som Ruin, forestaaer nu endelig en Forandring. Stakitværket omkring Kirkegaarden og endeel af de sammesteds staaende Træer skulde ved offentlig Auction d. 8 Dec. sælges til Nedbrydelse og Oprydning. Efter Aarstallet 1595, som sees paa Taarnet, er denne Kirke nu henved 220 Aar gammel.

Paa sin Reise igjennem Corsøer i Aaret 1806 fortalte daværende Sognepræst, nuværende Biskop Plum Digteren Baggesen, at han for nogen Tid siden havde døbt en fattig Skrædders Barn, der, efter Faderens Begjering, fik i Daaben Navn af Jens Napoleon, da Skræderen ønskede at der maatte blive noget af hans Søn. Denne Napoleontisme hos en Skrædder begeistrede Digteren til et meget vittigt Riimbrev, under Titel: Jens Napoleon eller Fadder-Herlighed og Navneværdie, som findes i hans nylig udkomne Epistler. — Af tydske Blade sees nu, at en protestantisk Geistlig i Tydskland har havt samme Skrædderidee, at lade sin Søn opkalde efter Napoleon.

Mariboe, d. 2 Dec. En ung Recrut i Kjerlighedsgudens Rige, en Haandværksdreng i Nykjøbing paa Falster, havde i denne Tid været heldig nok til at erobre en ung Piges Hjerte, men saae sig med et skuffet i sit søde Haab, da det imidlertid lykkedes en Karl sammesteds at gjøre Knøsen Rangen stridig. For at hævne sig over en i vore Dage saa uhørt Troløshed, væbner han sig med en flettet Tyrepidsk, som var befæstet i Enden med en Blyeklump af $1\frac{1}{2}$ Punds Vægt. Da nu bemeldte Dreng støder en Søndag Aften paa Gaden paa et streifende Parti, hvoriblandt han troede at hans lykkelige Medbeiler var, og stolende paa sin Reserve, gjør han for det første med de blotte Næver et kjækt Angreb; men da han mærkede at den fiendtlige Colonne havde ogsaa Næver paa Skaftet, griber han til sit Mordervaaben, som dog

Fienden tilsidst lykkeligen og vel erobrede. Knosen selv blev taget til Fange og overleveret i Rettens Hænder, som dømte ham til at drikke Vand og spise Brød i 4 Dage, som det virksomste Middel til at slukke Elskovsbranden paa hans Hjertes Skorsteen. — Endnu for kort Tid siden vreed en Bonde sig gudsjammerligen over en af hans gamle gode 100 Rdlrs. Sedler, som han havde forsømt at faae omvexlet imedens det var Tid. Andre derimod have i deres Raritets Cabinetter henlagt en 1 Rdlrs., en 5 og en 10 Rdlrs. Seddel, formodentlig til en Erindring om Pengevæsenets forhenværende Tilstand. (Mariboe Avis.)

Anordning for Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark. (Fortsættelse; see No. 96.)

§. 25. Han skal ved den ham betroede Skoletugt, omhyggeligen vogte sig for Partiskhed, Lidenskab og deraf flydende Overilelse. Især maa han ved en forsigtig Uddeling af Opmuntringer og Straffe, forebygge, at Børnene ikke, ved Opmuntringerne forledes til Egennytte eller Forfængelighed, og at de, ved Straffene, hverken forhærdes eller gjøres modløse.

§. 26. De Børn, som udmærke sig ved Flid og sædelig Opførsel, maae Skolelæreren belønne og opmuntre: 1) ved at give dem Tilladelse til at øve sig i adskillige Lege, efterat Underviisningen i Skolen er endt, naar Aarets Tid og Veirliget tillader det; 2) ved at undervise dem, som have Lyst og Evne dertil, i at plante, pode, og udføre andre deslige Haugedyrknings-Syssler; 3) ved at betroe de sindigste og skikkeligste et Slags Opsigt over de øvrige, ved deres fælles Lege. 4) Ligeledes ventes det af Skolelæreren, at han, saafremt han er musikkyndig, vil anvende Underviisning i at spille paa eet eller andet Instrument, som en Belønning for de flittige Børn, der findes skikkede til at modtage saadan Underviisning.

§. 27. I Henseende til Straffene, bør Skolelæreren især afholde sig fra al saadan Behandling, som enten kunde have skadelig Indflydelse paa Børnenes Legemer, eller være den, med Straffen tilsigtede, Forbedring iveien. — Han maa aldrig tillade sig, at give Børnene Ørefigen, Stød eller Slag med Haanden, at knibe dem, eller bruge Skjeldsord imod dem. Ligesaalidet maa han indføre nogen Skambænk eller Skamkrog, og overalt ingenlunde betjene sig af vanærende Straffe, som kunne qvæle Barnets Æresfølelse, og mere tjene til at forhærde, end forbedre det. — Foruden de Revselser, som i det foregaaende ere bestemte for Børn, der ei iagttage den fornødne Reenlighed, saavelsom for dem, der forsømme Skolen, har Skolelæreren et Tvangsmiddel mod de uskikkelige eller ulydige Børn, ved ei at tillade dem at tage Deel i nogle af Legetimerne. — De Børn, som ere under 10 Aar, har han desuden Ret til at straffe med et lidet Riis; de større med en tynd Tamp, uden Knuder. — I Tilfælde, hvor Skolelæreren anseer de Straffe, som det er ham tilladt at bruge, for at være utilstrækkelige, efter Forseelsens Beskaffenhed, bør han indberette det til Sognets Skolecommission, og af samme vente nærmere Forholdsregler.

§. 28. Ved den, i Anordningens 28de §. ommeldte Underviisning for dem, som have været til Confirmation, bør Skolelæreren tage Anledning til at udvide og befæste de Kundskaber, som disse allerede forhen have erhvervet sig, samt især benytte sig af den Indflydelse, en saadan vedvarende Underviisning vil give ham, til at gjøre dem bekjendte med de Pligter, som deres modnere Alder og forandrede Vilkaar medføre, og saaledes, efter Mulighed, fremme Sædelighed blandt Landalmuen.

§. 29. Med den ham anbetroede Ungdoms Forældre, eller andre Foresatte, bør Skolelæreren stedse søge at leve i god Forstaaelse. Han bør, ved givne Leiligheder, underrette dem om deres Børns Opførsel og gjorte Fremskridt, samt, efter Evne, være dem behjelpelig med gode Raad i Henseende til Børnenes Opdragelse. Naar de besøge Skolen, bør han ogsaa der venligen imodtage dem, og tillade dem at være overværende ved Underviisningen, dog at denne ikke derved i nogen Maade afbrydes.

§. 30. Med lige Omhu bør han efterkomme sine Pligter imod de Foresatte, som skulle have Tilsyn med hans Embedsførelse, samt villigen gaae dem tilhaande i deres Forretninger ved Skolevæsenet. Saa skal han og til Skolecommissionen indberette, naar der maatte møde Vanskeligheder eller Hindringer i Henseende til Skolevæsenets Fremme, og tillige gjøre Forslag om de Midler, ved hvilke han formener disse kunne bortryddes.

§. 31. Naar Skolelæreren tillige er Kirkesanger, bør han troligen og ordentligen iagttage de ham i denne Henseende paaliggende Pligter. Til Lettelse og Hjelp for ham, skal der i hvert Sogn antages en Huusmand, under Navn af Kirkebud, der skal udføre saadanne Ærinder, som det vilde falde Skolelæreren altfor besværligt selv at udrette. Hertil regnes især, at Kirkebuddet befordrer Embedsbreve imellem Præsterne, og besørger Kirkens Reengjørelse, m. v., som ham af Kirkesangeren maatte overdrages, dog alt under dennes Opsyn. For disse Forretninger tillægges Kirkebuddet en aarlig Løn, som Amtsskoledirectionen fastsætter, og reparterer paa dem, der nyde Indkomster af det nedlagte Degnekald. (Fortsættes.)

Kjøbenhavns Børs den 6te December.

Cours. Hamb. 2 M. 550, *a vista* 558½. Amsterdam *a vista* 533½. London 2 M. 21 Rbdlr. Spec. 560. — Species solgtes til 34 Rbmk., for Committeesedler blev givet 62 pr. 100; Oblig. 240.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

De to i forrige No. omtalte unge uforsigtige Herrer, vare en Lærredshandlers Sønner, i hvis Gaard Storhertugen af Baden logerer. Storhertugen skulde just kjøre til Forsamlingen, i hvilken Anledning Kudsken undskyldte sig og bad dem at bie. Men de unge Kræmmersønner tillode sig adskillige uanstændige Udtryk. Da Keiser Franz erfarede dette, befalede han strax, at de paa Knæ skulde bede om Forladelse og dernæst tjene 10 Aar som Gemeen uden Avancement. De vare allerede afhentede af Grenaderer og indførte i Regimentsrollerne, da Storhertugen selv bad for dem, og han skal allerede have udvirket deres Frihed.

Enhver af de i Wien forsamlede Monarker arbeider daglig med sin Minister. Keiser Alexander vælger hertil sædvanlig Middagsstunden fra 12 til 2. Kongerne af Preussen og Danmark foretrække Aftenstunden, og anvende Dagen til at

tage de offentlige Anstalter og Mærkværdigheder i Oiesyn.

Paa en Mark i Wilmington opploiedes nylig en vel bevaret Rosenobel af Edvard den Tredie. Det er den anden af dette Slags, som man har fundet i denne Egn. Ligeledes opdagede man for ganske kort Tid siden i Perington ved Howden tre smaa ufuldkomne Mynter ved at opkaste en Vei, og derpaa en romersk Urne, hvori fandtes over 100 saadanne Mynter, alle, paa een nær, meget godt vedligeholdte. Disse Mynter ere fra forskjellige Keiseres Tid, lige fra Nero til Commodus.

I Genfersøen, ikke langt fra Lausanne, har man fundet Skulderbladet af et til Cetceernes Slægt hørende Dyr af overordentlig Størrelse. Leddehulingens Omfang udgjør 2 Pariser Fod og 9 Tommer.

I Lyon har man den 6te f. M. sporet to temmelig heftige Jordstød.

I adskillige franske Departementer, og selv i Seine og Oise gives nu Røverbander paa 30 til 40 Personer, der udbrede sig omkring paa Landet, og overfalde og plyndre enkelte Gaarde og Godser. Man kalder det noget, som er almindeligt efter enhver Krig.

I een Nat ombragtes nyligen 3 Mennesker i Paris; den ene af disse i en Tvekamp.

I Paris tænker man først nu paa at oprette Brandassurancer, og i Wien har man udsat aarlig 6 Præmier for de Læger, der vaccinere det største Antal.

Det er næsten utroligt hvad Sachsen, der kun har et Fladeindhold af 736 □ Mile, har havt for Krigsbyrder i Aaret 1813. De russiske, østerrigske og preussiske Tropper saavelsom den franske Armee har kostet det at underholde 30,161,266 Rdlr. Krigsskaden i Aaret 1813 har man beregnet til 13,157,981, men dette skal neppe være det Halve af det virkelige Beløb.

Ligesaa forhadt som Ministeren Pitt tilforn var hist og her, endog i Engelland, saa yndet er han nu, fordi Tingenes Udfald — hedder det — viste, at han saae langt dybere end alle Skraalere. — Men hvor dybt han end saae, kunde han dog umueligen see, at Napoleon vilde gaae til Rusland, at hans Armee vilde fordrives ved Luer fra Moscau og ødelægges siden ved Frosten: lutter Omstæn-

digheder, uden hvilke alt hvad der siden paafulgte neppe havde fundet Sted. Skjønt man isvrigt med største Grund bør haabe, at Congressen i Wien vil lede til en Almeenfred, saa synes det dog at være alt for overilet, at ville tale i en bestemt Tone om endelige Udfald i Henseende til Gjenstandene for saa vigtige Undersøgelser.

Brygger Meaux i London, hos hvem nylig det store Ølfad sprang, holder 270 Heste, og 90 Karle, som kjøre Øllet omkring i London og dets Omegn.

Ligesom Meaux er den første blandt Bryggere, saaledes var v. Trattner i Wien den første blandt Bogtrykkere. Fra et fattigt Barn havde han saaledes arbeidet sig i Veiret, at han havde 34 Presser, 5 Bogtrykkerier, foruden hans egentlige, 8 Boglader og 18 Bogmagaziner. Han opførte den Officinbygning i Josephstaden, hvori han forenede alle disse forskjellige Indretninger, og som almindelig kaldes det Trattnerske Hotel.

Om Orchisplantens Afbenyttelse.

I Slesv. Holst. Provincialblätter f. Jan. d. A. læses en Opfordring til at benytte sig af de forskjellige Orchisarter, der voxe saa hyppigen paa Engbunde i Hertugdommene. Geheimer. Hermbstädt har anbefalet Orchisarternes store Gavnlighed, især til at tilberede deraf Salep, saavel som Nærings- og Lægemiddel som Surrogat for arabisk og senegalsk Gummi og Tragantslim. Hidtil have Forsøgene med at fabrikere indenlandsk Salep for det meste været frugtesløse. Den, der forbruges i Europa, kommer endnu bestandig fra Orienten, hvor man betjener sig deraf som Fødemiddel, men betales hos os meget dyrt. Hermbstädt har i sine Bulletins meddeelt følgende Resultater af de Forsøg, han har anstillet med denne Plante.

Orchisarterne udgjøre en naturlig Familie, hvis Rødder hos nogle Arter ere runde eller dannede lange Knolder, og hos andre ere af en Haands eller Fingers Form. De forskjellige Saleparter udmærke sig meget ved det aromatiske Stof, Blomsterne indbefatte; thi nogle lugte meget lifligen, andre have ingen Lugt, og atter andre stinke hæsligen. Men Bestanddelene i alle Arterne synes imidlertid at være eens. Især udmærke Rødderne

sig ved en ganske egen, gjennemtrængende, kraftfuld Lugt, der ligner Spermas. Hiint lugtende Væsen bestaaer af en flygtig Olie, der kan uddrages deraf, naar man behandler den friske Salepsrod med Alkohol. Destillerer man Alkohol, saa gaaer den ofte over uden Lugt; men først ved Enden af Operationen danner hiin egne Lugt sig. Fortsætter man Destillationen ved en liden Varme indtil Tørring, saa bliver en extrativ Substanz tilbage, der er skarp, bitter og uden Lugt, opløser sig saavel i Vand, som i Alkohol, trækker Fugtighed af Luften til sig, og ved Forbrændelsen kun vanskeligen tænder sig luende. — Den med Alkohol behandlede Substanz af Knolderne bestaaer blot af Slimdele, blandede med en ringe Qvantitet Trevlestof. Hiin Slim er Tragantgummi meget lig. — Lader man smaa Stykker af de friske Salepsknolder bløde i Vand, saa give de sig meget ud og blive fuldkommen gjennemsigtige; Knoldesubstanzen bestaaer næsten ganske af lutter Sliim. — For altsaa at forandre de friske Knolder til Salep, behøver man kun at befrie de slimagtige Dele ved Opkogning fra den største Deel af de med det forbundne lugtende Stof, og derpaa tørre dem. — Hermbstädt har allerede brugt Orchis mascula, peramidalis, latifolia, og især maculata, til Saleps Tilberedelse. Den bedste Indsamlingstid er, naar Planterne ophøre at blomstre, og Rødderne fra forrige Aar næsten ere visnede; thi da har nemlig den til den ny Plante bestemte Knold, som man maa samle, faaet sin fuldkomne Dannelse. Men bier man til Frøkornene ere modne, saa har Spiren, der danner den ny, allerede udviklet sig. — Man renser derpaa Knolderne for de smaa Rødder og Trevler, og skyller dem i koldt Vand. Derpaa trækker man dem i Form af Rosenkrandse paa Traade, og lader dem koge i en stor Masse Vand, indtil man mærker, at nogle Knolder begynde at opløse sig i Sliim, hvilket sædvanlig skeer i 20 til 30 Minuter. Har man ikke længe nok ladet dem koge, saa beholder Salepen en modbydelig Lugt. Efter tilbørlig Kogning lader man dem tørre i Solen eller ved Kakkelovnsvarme. Den sidste er bedre, fordi Soelvarmen sjelden er stærk nok, for hurtig at udtørre og forebygge, at Rødderne gaae over i en suur Gjæring. Den paa denne Maade tilberedte Salep, er ligesaa god som den bedste orientalske.

Spanien. Alle Franske, som opholde sig i Kongeriget Valencia, have maattet forlade Riget. De i Arragonien arresterede sidde endnu bestandig i Fængsel, og overalt vente de Franske i Spanien med Længsel den franske Gesandts Ankomst, for at finde Beskyttelse mod Forfølgelser. I Madrid vedvare Heftelserne, og de meest udmærkede Generaler straffes paa det strængeste, uden at deres tidligere Fortjenester komme i Betragtning. Minas Partie forfølges stærkt; den gamle General Alava sidder endnu i Fængsel. Blake skal være sat under Politiets Opsigt. Den spanske Ambassadeur ved Congressen i Wien skal have bedet det spanske Ministerium, at forlade det hidtil fulgte strænge System. — Fra adskillige spanske Havne afgaae Expeditioner til Vestindien.

Frankrig. Med den af Krigsministeren anordnede Afvæbnelse af Fæstningerne, har man holdt inde, og Enden af Congressen i Wien fastsættes som den Tidspunct, hvor den fuldkomne Fredsstand skal indtræde. De franske Fæstningers Volde og Udværker blive indtil videre besatte med Canoner og pallisaderede. Regimenterne skulle bringes til det Mandtal, som ved de Kgl. Forordninger bestemmes. Til den Ende kaldes de Soldater, der virkelig ere indskrevne i Regimentsrollerne, men som med indskrænket eller aldeles ingen Orlov, ere gaaede hjem, til deres Faner. Der tales ogsaa om, at der ved Infanteriregimenterne skal oprettes en fjerde Bataillon. Imidlertid paastaaes, at ingen Troppesamlinger finde Sted i Frankrig, og at ingen Armeecorps dannes, for at forøge det Materielle af Armeen; men at Frankrig, i et Øieblik, da alle europæiske Magters Hære staae paa Krigsfod, antager en lignende Stilling, for at udvirke i de vigtigste Underhandlinger til en ny Statstarvs Befæstelse og en varig europæisk Ligevægts Bestemmelse, det, som en svag og urustet Regjering ikke engang er berettiget til at fordre. Vilde man kalde disse Militairanstalter Demonstrationer, saa vilde Tingenes Stilling undskylde dem, men imellem Demonstrationer og Udbrudet af en Krig er en stor Forskjel. — Talleyrands Brevverling med det franske Cabinet er meget levende; der forløber næsten ingen Dag, hvor der ikke afgaae til ham og ankomme fra ham Depecher. — Belgien og Holland, hedder det, skal

regjeres af en egen Regjering og efter egne Love. — Det engelske Ministerium hævder, at der er sluttet en Tractat mellem Storbritannien og Neapel.

Wien, d. 23 Nov. Endnu vides intet Officielt angaaende Congressens Arbeider. — Det første tilendebragte Arbeide er Genuas Indlemmelse i Piemont. — Til Gallizien er der foreløbigen paa østerrigsk Side afsendt 10 Regimenter Forstærkningstropper. — I Henseende til Kongeriget Neapel er man endnu ikke kommen overens om nogen fast Plan. Endskjøndt Keiser Franz er beslægtet med det forrige Kongehuus, saa lægger Fredstractaten mellem ham og Kong Joachim dog Hindringer i Veien for den gamle Trones Gjenoprettelse. Angaaende Polen er endnu intet afgjort. — Castlereagh har overgivet en Note.

I Engelland vil man vide, at Havnen Sacket er bleven indtaget og Commodore Chauncys Flaade erobret. — Kongen af Preussen ventes ikke hjem forend Aarets Udgang. — Ratificationen af Tillægs-Conventionen med Rusland, Østerrige og Preussen af 29 Juni 1814 er endnu ikke indløben i London. — I Italien er nogen Gjæring.

Wien, d. 21 Nov. Hs. Majestæt, vor Keiser, kommer sig nu efter en Forkjølelse, som han havde paadraget sig i forrige Uge. Han har allerede forladt Sengen; men gaaer endnu ikke ud af sit Kammer. Hs. Majestæt Keiseren af Rusland har for nogle Dage siden forvredet sin Fod, og befinder sig derfor ikke vel. — Alle ere opmærksomme paa Congressens Hovedanliggender. For nærværende Tid kan der endnu ikke tænkes paa Tydsklands Sag. Hardenberg og Stein gaae Haand i Haand. Fyrst Wrede udvikler et stort diplomatisk Talent.

Wien, den 24 Nov. Endnu ere kun faa Gjerningssager, som angaae Congressens egentlige Forhandlinger, komne til Publicums Kundskab, og det af den Grund, at de enkelte Congresanliggender i større eller mindre Grad ere underkastede Forandringer og Modificationer, saalænge det definitive Slutningsinstrument endnu ikke er udfærdiget. Desaarsag er alt, hvad hidtil er skeet, ikkuns provisorisk.

Kiøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 99.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 10 December 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Allerede den 26 Dec. 1805 blev Freden imellem Østerrig og Frankrig undertegnet i Presburg; men det var en Fred, som man let kan forestille sig. Det tydske Statslegeme fik ved den en ganske ny Skikkelse; alle Dæmninger for den franske Magt og Indflydelse bleve brudte, og en rædsom Udsigt aabnet for Tydsklands gamle Frihed og den østerrigske Stats fremtidige Skjebne. Frankrig beholdt, med Eiendomsret og Overherredom, alle de før Fredens Slutning i det franske Rige indlemmede, eller efter franske Love og franske Anordninger styrede Lande, hvoriblandt Genua og Parma; Østerrige maatte erkjende Gyldigheden af de i Henseende til Lucca og Piombino trufne Foranstaltninger; maatte afstaae til Kongeriget Italien den Deel af Venedig, som det, efter Campoformio- og Lunevillerfreden, besad; maatte erkjende Napoleon som Konge af Italien, og love det samme i Henseende til den, han i Fremtiden vilde udnævne til sin Efterfølger paa denne Trone; maatte stadfæste Churfyrstendømmerne Bayerns og Würtembergs Forvandling til Kongeriger, uden at deres Fyrster ophørte at være Lemmer af det tydske Statsforbund, som det nu kaldtes, og saavel dets som Churfyrsten af Badens Enevoldsherredømme. Det maatte desforuden afstaae hele Landstrækninger og Stæder til Bayern, Würtemberg og Baden. *) Det mistede ved Fredsslutningen 1000 □ Mile, med næsten 3 Mill. Indvaanere, imod at faae 190 □ Mile og 200,000 Indvaanere igjen, medens Bayern vandt 400, Würtemberg 40, Baden 20, Kongeriget Italien 500 □ Mile. — Napoleon havde nu opnaaet sine meest glimrende Forventninger. Østerrige var sunket saa dybt, at det havde mistet al Indflydelse i Tydskland; de mindre tydske Fyrster havde faaet en Tilvext, der, utilstrækkelig til at give dem hver især nogen egentlig Vægt i den politiske Vægtskaal, dog gjorde dem tilsammentagne, til en medstridende Kraft for Frankrig, som de ikke allene havde at takke for deres Tilværelse, men endog for deres Magts Forøgelse. Napoleon havde ingen mere at frygte for. Østerrige maatte i sin Afmagt rette sig efter Seierherrens Villie; Rusland var traadt tilbage fra Krigsskuepladsen; Preussen havde sluttet en Tractat med Frankrig, hvorved det blev sat ud af Stand til at gjøre Brug af de russiske Tropper. **)

*) Jvf. den udførlige Fredstractat i allgemeine Zeitung 1806 S. 93-97.

**) Ved denne Tractat, som er af 15 Dec. 1805, afstod Preussen til Bayern Anspach og til Frankrig Cleve og Neufchatel, imod at faae af Bayern en Landstrækning med 20,000 Indvaanere og af Frankrig Hannover samt alle Kongen af Engellands tydske Stater. Preussen garanterede de i Underhandling værende Freds Resultater, Frankrig der-

Men ligesaa lykkelige som de Franske i dette Efteraar havde været til Lands, saa uheldige vare de til Søes. Ei at tale om de to spanske Skibe, som den forenede fransk-spanske Flaade, under Villeneuve og Gravina, havde mistet i en Fægtning med Robert Calder, blev denne Flaade i Slaget paa Høiden af Trafalger saa ilde tilredt af Nelson og Collingwood, at det halve Antal af dens Skibe ødelagtes. *)

Napoleon benyttede sig nu ogsaa af sin Overmagt med den meest grændseløse Selvfølelse, som hans ualmindelige Lykke indgjød ham. Allerede samme Dag han ratificerede Fredsslutningen med Østerrige, udstedte han fra Schönbrunn en Kundgjørelse til sine Soldater, **) hvori han bebudede, "at Neapels Dynastie havde ophørt at regjere", og befalede derpaa Massena at rykke med en Hær, under Joseph Bonapartes saakaldte Anførsel, mod de neapolitanske Stater. Vel havde Kongen af Neapel modtaget de der landede Russer og Engellændere meget venskabeligen, ja endog ladet sine Tropper støde til dem; men deels var han under

imod alle Preussens gamle og nye Besiddelser, begge tilsælles den ottomanske Ports Heelhed.

*) Den forenede Flaade bestod af 33, nemlig 18 franske og 15 spanske, Linieskibe. Den engelske derimod kun af 27. Villeneuve blev tagen til Fange; Gravina, som førte Levningen af Flaaden tilbage, døde af sine Saar, og de Franske havde mistet over 10,000 Mand. Engellænderne havde 1214 Saarede, 449 Døde og maatte sende 16 af deres Skibe tilbage for at udbedres. Men hvad der var dem vigtigere end Alt, deres Nelson faldt, da de fiendtlige Skarpskyttere sigtede efter de Ordener, han var behængt med. Blandt de erobrede Skibe vare kun 10, der ikke vare ødelagte.

**) I ti Aar, siger Napoleon deri, havde han gjort alt for at redde Kongen af Neapel, men denne havde gjort alt for at ødelægge sig. Han havde, da Kongen anraabte ham, tilgivet ham anden Gang, efter Slaget ved Marengo, og endnu for faa Maaneder siden, da de Franske stode for Neapels Porte, tilstaaet ham Neutralitet; fjerde Gang kunde han ikke stole paa et Hof, uden Tro, Ære og Fornuft. Neapels Dynastie har ophørt at regiere. Han opfordrer derpaa sine Soldater til at straffe Uordholdenhed, og vise: at hele Italien er hans eller hans Bundsforvandtes Love underkastet.

enhver Omstændighed nødsaget til, den Gang at holde med hine; deels var han ikke bleven saaledes behandlet af Frankrig, at dette just kunde gjøre nogen grundet Fordring paa hans Venskab. — Napoleon forlod Schönbrunn, og gav Wiens Indvaanere deres Tøihuus tilbage, men alt hvad der fandtes i det Keiserlige Tøihuus, saavel af Artillerie som Munition, lod han føre til Frankrig. Paa Hjemveien tilkjendegav han, under sit korte Ophold i München, i en Skrivelse af 12 Jan. 1806 det franske Senat, at han havde kaaret sin Stifsøn, Prinds Eugen Beauharnois, Vicekonge af Italien og Erkestatskantsler af Frankrig, til sin Søn og sandsynligvis til Tronfølger i Italien. *). Dette skete uden Tvivl saa hovedkulds, fordi Napoleon endnu, under sit Ophold i Bayerns Hovedstad, vilde knytte Slægtskabsbaandet med eet af det sydlige Tydsklands regjerende Huse. Eugen ægtede den smukke bayerske Prindsesse Augusta Amalia, og Formælingen blev uopholdeligen med største Pragt fuldbyrdet i Napoleons og Josephines Overværelse.

Man skulde formodet, at det blotte Rygte om Napoleons Seire vilde opfylde hele Frankrig med Jubel og end tættere befæste Baandet imellem ham og Folket. Men adskillige Tegn vidnede ganske om det Modsatte. I de vestlige Departementer og i Bordeaux opdagedes i Begyndelsen af Aaret 1806 en Sammensværgelse, hvis Hensigt var at kuldkaste den Keiserlige Regjering, og 5 Strafskyldige dømtes fra Livet, adskillige andre til evigt Fængsel. Alle Authoriteter indskjærpedes paa ny, at have den største Omsorg i Bestyrelsen; i hele Riget foranstaltedes en nøiagtig Folketælling; de franske politiske Tidender fik en ny Indretning, og i det store, vidtløftige Paris skulde kun fem saadanne Blade udgives, upaatvivlelig for desto lettere at kunne oversee dem, og for desto bedre at gjøre dem skikkede til at tale saaledes som Regje-

*) Det er mærkeligt, at Napoleon i denne Skrivelse forbeholdt sig nærmere at bestemme, hvilken Forbindelse der skulde være imellem alle det franske Riges Føderativstater, hvis forskjellige, indbyrdes uafhængige Dele, skulde have et fælles Baand. Indbyrdes uafhængige Dele med et fælles Baand synes temmelig at ligne en Modsigelse!

ringen ønskede og vilde. Moniteuren, det første blandt de daværende authoriserede Løgnblade, havde under hiin pinlige Pressetvang den Frækhed, offentlig at paastaae: "i Frankrig gives ingen Censur." — Senatet syntes at have udtømt sig saa meget i at overøse Napoleon med de uværdigste Hyklerier, at det nu maatte tage sin Tilflugt til et Skridt, hvorved det gjorde sig latterligt, for ikke at sige foragteligt, i hver oplyst og tænkende Mands Öine. Det decreterede Dagen førend Napoleons Tilbagekomst til Paris, at han fra nu af skulde hedde — den Store! Fortjente han virkelig dette Tilnavn, som i sig selv er saa aldeles ubestemt, og ligesaa godt er bleven brugt om Macedoniens Alexander som om Frankrigs Ludvig, da er det kun Efterverdenen, som det bør overlades til, at udstede et saadant Decret.

I Keiserstaden modtog Napoleon snart et for ham sikkerlig ikke ukjerkomment Budskab om hans bittreste Modstander William Pitts Død. Den døende Ministers sidste Ord: oh, my country! (o, mit Fædreland!) betydede i en saadan Mands Mund meget, og opvakte ingen gunstig Mening om Storbritanniens Stilling. Vel havde Pitt seet den meest truende Fare afvendt fra hans elskte Öe, men mørke vare ligefuldt de Skyer, der optaarnede sig paa Europas politiske Himmel; mange de Farer, der endnu forestode Engelland at beseire. Imidlertid blev den brittiske Marine sig bestandig selv lig. Endnu kort førend Pitts Død bemægtigede engelske Krigsskibe sig een af Hollændernes vigtigste Besiddelser, Capstaden. — Der er ingen Tvivl om, at Efterretningerne om det uheldige Udfald af Fastlandets Anliggender gav den af Ungdomsudskeielser, overdrevne Henfaldenhed til Drik og vedholdende Aandsanstrængelse saa særdeles svækkede Minister det sidste Banesaar. *)

*) Pitt blev kun 47 Aar gammel, og desuagtet havde han i flere end 17 Aar staaet i Spidsen for Staten. Man har kaldet ham Engellands Polarstjerne. — I de sidste Aar af hans Liv kunde Vinen ikke mere beruse ham. Han maatte, naar han gik til Parlamentet, drikke hele Öser fulde Portviin, for kun at blive nogenlunde begeistret. — De Franske have især søgt at skildre ham med de hæsligste Farver; men selv hans Fiender, som ikke ville dømme ganske eensidigen, maa tilstaae, at han bar en brændende Kjerlighed til sit Fædreneland; at hans Planer vel vare machiavelliske, men ikke desto mindre store og dristige. Kun som Britte maa han bedømmes, og som saadan ville hans Handlinger tabe meget af deres tilsyneladende mørke Farve. Han maa betragtes som Skaber af det System, Engelland i de sidste tyve Aar fulgte. Om hans Hensigt blot har været, som han foregav, at standse og forebygge de revolutionaire Grundsætningers videre Udbredelse, eller om han blot har betjent sig heraf som et Paaskud til at tilintetgjøre alle andre Staters Sømagt, vove vi ikke at afgjøre. Hvorvidt hans System i Tiden vil blive heldbringende for Europa, ja endog for Engelland, kan kun Fremtiden lære.

(Indsendt.)

Bemærkninger over det i Kjøbenhavns Skilderie No. 94 indrykkede Svar til Recensenten af den oekonomiske Pharmacopee.

Ast ego vicissim risero.

Hor. Epod. XV.

Ligesaa overflødigt som det vilde være for det medicinske og pharmaceutiske Publicums Skyld nøjere at drøfte og end ydermere godtgjøre Rigtigheden af de i den Octobers Athene ledsagende Recension fremsatte Paastande, ligesaa nødvendigt synes det dog til Sandhedens Hævd og Fattigvæsenets Tarv, der foranledigede bemeldte Recension, endnu at gjøre Hr. Forfatteren nogle Modbemærkninger. — Han har i sin Fortale angivet: at han, ved at udgive Bogen, blot har havt det Øiemeed, at veilede den mindre erfarne Læge i at vælge de mindst bekostelige Medicamenter for sine Syge. Dette gjendriver han nu selv i sit Svar, ved at sige: at han med fuldkomment Overlæg har valgt de kostbarere Medicamenter, for desto hurtigere at ende Sygdommen og saaledes bevirke Besparelse for Patienten. Men, om nu ogsaa dette virkeligen havde været hans Hensigt, og den er istand til at bestaae for Lægevidenskabens Domstol (for Oekonomiens

maae den fældes; thi ved et Lægemiddel til lettere Priis maae nødvendigen forstaaes et mindre bekosteligt, der nogenlunde kan erstatte et hidtil anvendt dyrere) hvorfor har han da anbefalet Surrogater, der sjeldent eller aldrig tilfulde kunne erstatte det Virkelige? hvorfor har han i nogle Compositioner foreskreven Rad. Rheimedia for optima? (med knapt Forraad i Landet vil han maaskee undskylde disse Inconseqventser; men denne Undskyldning er ikke overalt tilstrækkelig) og hvorfor har han da ikke ogsaa i sin Fortale ansporet de mindre erfarne Læger til sparsomt Brug af de mere kostbare og dyrere Medicamenter? Det er jo med den ene Haand at nedbryde hvad man med den anden søger at opbygge. — Forf. gaaer endnu et Skridt videre og vil bevise, at hans mere concentrerede Chinadecocter ere mindre kostbare end de officinelle. Lader os engang undersøge, hvorvidt dette kan holde Stik! I hans økonomiske Pharmacopøe foreskrives 2 Unzer china regia optima til 12 Unz. Decoct. Disse 12 Unzer — uden Tilsætning af mel despumat — koste, efter Taxten for 1813, som Forf. i sine Bereaninger har afbenyttet, 22 Mk. 7 ß., altsaa pro Uncia 29 til 30 ß. Efter den officinelle Forskrift tages 2 Unzer china ordinaria til 16 Unzer Decoct, hvortil sættes 2 Unzer Syrup. communis. Her faae vi 18 Unzer for 15 Mk. 4 ß.; hvilket bliver for hver Unze 13½ til 14 ß. Hertil er nu vel, som det sig bør, beregnet Syrup. Sacchari communis, som i Taxten for 1809 er foreskrevet til Brug for Syrup. Sacchari clarificati, hvor dette ikke udtrykkeligen forlanges; men lad os da efter Forf. — rigtig nok vrange — Mening vælge det sidste, saa faae vi dog de samme 18 Unzer for 19 Mk. 1 ß. Jevnføre vi nu med disse Beregninger Decoctum chinæ acidum, hvortil der baade skal Suurt og Sødt, og det ikke af ringeste Slags, saa behøve vi vel neppe at spørge, hvo der har Ret. (Fortsættes.)

Bekjendtgjørelse.

Prisen for et Exemplar af Skilderiet, der forsendes med Posterne, er halvaarligen i Danmark 4 Rbdlr. 21 ß. N. V., og i Hertugdømmerne 1 Rbdlr. 87 ß. i Sølv.

Indenlandske Efterretninger.

Freds-Tractat imellem Hans Majestæt Kongen af Danmark og Hans Majestæt Keiseren af Rusland. Sluttet og undertegnet i Hannover den 8de Februar og ratificeret i Wien den 16de November 1814.

I den hellige Treenigheds Navn.

Hans Majestæt Kongen af Danmark og Hs. Majestæt Keiseren af Rusland, lige besjelede af Attraae efter at ende de Stridigheder, som for en kort Tid mellem dem vare opkomne, og paa en fast Grundvold igjen at oprette den Enighed og gode Forstaaelse, som i saa lang Tid havde havt Sted mellem deres respective Stater, have til den Ende udnævnt og bemyndiget Befuldmægtigede, nemlig: Hans Majestæt Kongen af Danmark, Hr. Edmund Bourke, Hans Kammerherre, Storkors af Dannebrog og Ridder af den hvide Ørns Orden, og Hans Majestæt Keiseren af Rusland, Hr. Baron Peter Suchtelen, Ingenieur-General, General-Qvarteermester, Medlem af Stats-Raadet, Ridder af St. Alexander Nevsky-Ordenen, Storkors af St. Vladimir og St. Anne Ordenernes første Klasser, Ridder af St. Georgs Ordenen af 4de Klasse, Ridder af den Kgl. Svenske Seraphiner-Orden, og Kommandeur af Johanniter-Ordenen; Hvilke, efter at have udvexlet deres gjensidige Fuldmagter, befundne i god og tilbørlig Form, ere komne overeens om følgende Artikler:

Artikel 1. Der skal for Fremtiden være Fred, Venskab og god Forstaaelse mellem Hans Majestæt Kongen af Danmark og Hans Majestæt Keiseren af Rusland. Begge de høie contraherende Magter ville anvende den største Opmærksomhed paa at vedligeholde en fuldkommen Enighed mellem deres Stater og Undersaattere, og omhyggeligen undgaae alt hvad der kunde forstyrre den saa lykkeligen igjen tilveiebragte Enighed.

Art. 2. De politiske Forhold saavelsom de gamle Tractater, som fandt Sted mellem de tvende høie Magter før Krigen, der for et Øieblik har standset deres Virksomhed, ere ved nærværende Tractat satte i deres fulde Kraft igjen, for saavidt de ikke ere stridende mod de Tractater som nu for Tiden finde Sted mellem Hans Majestæt Keiseren af Rusland og de andre Souverainer i Norden.

Art. 3. Alle Handels- og Navigations-Forhold mellem begge Stater ere igjen oprettede saaledes som de vare for Krigen. De skal være underkastede de samme Anordninger, som vare gjeldende, og nyde de samme Fordele som vare gjensidigen bevilgede til den Tid da Krigen udbrød.

Art. 4. Det Beslag som befindes at have være lagt paa begge Souverainers og deres respective Undersaatteres Gods og Eiendomme, saavelsom den Embargo der er lagt paa begge Nationers Skibe i Danmarks og Ruslands forskjellige Havne da Krigen blev erklæret, skal være ophævede saasnart nærværende Traktat er bleven ratificeret, og skal fra den Tid af Forfølgelsen ved Domstolene af de gjensidige Undersaatters Fordringer, som ved Krigsbruddet er bleven udsat, paa nye begynde.

Art. 5. De trende høie contraherende Parter forbinde dem formeligen til ikke at slutte nogen separat Fred med den fælles Fiende.

Art. 6. I Følge de mellem begge Magter igjen oprettede venskabelige Forhold skal ingen Requisition mere kunne paalægges Holsteens Indvaanere, af hvad Natur det end maatte være, af den til Hamborgs Beleiring anvendte russiske Armee. — Dog, da Armeen ikke der kan forblive, med mindre der sørges for dens Proviantering, skulle alle de Levnetsmidler, som Landet forsyner den med, fra den Dag at regne at denne Traktat er underskreven, nøiagtigen vorde godgjorte af Hs. Russisk Keiserlige Majestæt, saasnart skee kan, og paa saadan Maade som begge Souverainer komme overeens om i Mindelighed og til deres fælles Tilfredshed. — Hvad angaaer det som den Russiske Armee er bleven forsynet med fra den 14de Januar indeværende Aar, som er den Dag da Fiendtlighederne mellem Danmark og Rusland, i Følge en Artikel af Fredstraktaten med Sverrig, ophørte, indtil nærværende Traktats Underskrifts Datum, da skal derom ligeledes mellem begge Souverainer venskabelig overeenskommes. — Kommissarier, som umiddelbar skal udnævnes fra den danske Regjerings Side og fra Chefens over de Russiske Tropper, skal reglere alt hvad der angaaer bemeldte Leverancer og bestemme Priserne derfor. — Disse Kommissarier skal ligeledes komme overeens om en omkring Hamborg dragende Demarcationslinie, som de til denne Stads Beleiring anvendte Tropper ikke maae passere.

Art. 7. Begge høie contraherende Parter garantere hinanden Besiddelsen af deres gjensidige Stater, saadanne som de ville befindes at være ved den almindelige Fred.

Art. 8. Nærværende Traktats Ratificationer skulle udvexles i Kjøbenhavn inden sex Uger, eller før om muligt. — Dets til Bekræftelse have vi Undertegnede, i Kraft af vore Fuldmagter, underskrevet nærværende Traktat, og have forsynet den med Aftryk af vore Vaaben. — Skeet i Hannover den 8de Februar, Aar efter Christi Byrd Eet Tusende Otte Hundrede og Fjorten.

Edmund Bourke. Suchtelen.
(L. S.) (L. S.)

I Onsdags opførtes paa det store Kongelige Theater, til Fordeel for Skuespillerinden Mad. Dahlén, i Betragtning af 30 Aars Tjeneste, Syngestykket Naturens Røst, og Kildereisen af Holberg. Det sidste Stykke, som i endeel Aar af ubegribelige Aarsager ikke har været opført, behagede især ved det tilhørende Intermedium, som forestiller Dyrehaugen, der blev given med stor Livlighed. Skuespillerne og Skuespillerinderne, Danserne og Danserinderne kappedes her om at skildre os denne Tumleplads for de Kjøbenhavnske Sommerforlystelser med alle sine Spektakler og Optøier saa naturlig som muligt. Man saae her "Jetzt ist der Doctor da" med hele sit Ensemble, Bajaz som Hørøder, Mester Jækel med Dukkerne, en Kjerling med to dansende Hunde, hvilke sidste vandt ualmindeligt Applaus, en Mand med en Perspectivcasse (Dr. Ryge), der gjorde sine Sager fortreffelig, en sjællandsk Bonde-pige (Mad. Haack), der sang en sjællandsk Vise ret vakkert. Det hele Mellemspil endtes med forskjellige Slags Nationaldanse. — Da Stykket var tilende fremtraadte Mad. Dahlén og fremsagde med megen Hjertelighed en Epilog, der blev besvaret med gjentagne Bifaldsraab.

Man er nu i Færd med at nedrive Sidebygningerne af Nicolai Kirke. Taarnet og den egentlige Kirke bliver staaende. Men Kirkegaarden planeres, og paa samme skal nu alle de Boutiker henflyttes, som hidtil stode paa Ny-Amagertorv.

Odense, d. 6 December. I Løverdags Morges, den 3 Decbr., skeete her i Odense den høitidelige Bisættelse af Hs. D. den afdøde Prinds Christian af Hessen. Skjøndt denne Bisættelse fra høiere Steder var befalet at skulle skee i Stilhed uden det den Afdøde tilkommende Ceremoniel, saa ønskede dog Byens høie Øvrighed med Embedsmænd og Borgere ved denne Leilighed at lægge for Dagen deres Hengivenhed for et elsket Kongehuus og Deeltagelse i dets Sorg, ved at give denne Handling al den Høitidelighed, som var mulig. Kl. 5 om Morgenen begyndte det at ringe med alle Byens Klokker, mellem 5 og 6 samledes paa Slottet Hs. Exc. den commanderende General, Stiftamtmanden og Biskoppen med Byens geistlige, civile og militaire Embedsmænd, samt de anseeteste Borgere; omtrent Kl. 6½ begyndte Processionen fra Slottet til St. Hans Kirke, i et deiligt maaneklart Frostveir. Kisten, hvorpaa laae den Hoisalig Afdødes Kaarde og Commandostav med øvrige Insignier, blev baaret af Officererne af det fyenske Dragonregiment, hvis Chef den Afdøde var; Gaden, hvorigjennem Toget gik, var illumineret, og paa begge Sider stode Militaire opstilte i Kjede, for at afholde Folkestimmel. I Kirken, som var smagfuldt oplyst, modtoges det høie Liig med Sørgemusik af Regimentet; Kisten bares op i Choret, hvor adskillige Dannebrogsmænd paraderede, hvorpaa en af Hr. Professor Andresen i Vissenberg forfattet smuk Cantate blev afsjunget af 8 hvidklædte unge Piger, for en Deel Døttre af Byens høiește Embedsmænd, accompagneret med Harmoniemusik af det grevelige Ahlefeldske Capel. Derpaa fremtraadte H. H. Biskop Dr. Plum, R. a. D., og i en Tale ved Kisten anstillede Betragtninger over Visheden af vor evige Tilværelse, hvorefter Slutningen af Cantaten blev opført, Kisten bekrandsedes, og Høitideligheden sluttedes med en overmaade skjøn Sørgemusik. Kisten blev derefter staaende den Dag i Choret til Skue for Enhver og under Vagt af Underofficierer, hvorpaa den om Aftenen ved Lys blev ført ind i det for samme foreløbig indrettede Capel. — Den hoisalig Afdøde var en Søn af Feldtmarskal Prinds Carl af Hessen, en Dattersøn af Kong Frederik den Femte, og Broder til Hendes Majestæt vor regjerende Dronning. — Siden Kong

Frederik den Fjerde, som døde paa Odense Slot 1730, er intet Dødsfald af nogen fyrstelig Person nærmere indtruffet her i Odense.

(Hempels Av.)

I Anledning af Spørgsmaalet: "Hvad kan være Aarsagen til, at vore saa blomstrende Klædefabriker nu gaae i Staae? &c." (see dette Blads No. 97) læses i Iversens fyenske Avis af 6 Dec. følgende: "Det vil blive Tilfældet med de fleste af vore Fabriker, naar sammes Eiere ikke gjøre sig det til Regel, at holde Priis med Udlandet. Danmark er i sig selv ikke noget Fabrikland, uden i enkelte Tilfælde, i hvilke de raae Producter kunne haves hos os selv, og naar dertil kommer den almindeligen gængse Feil, at Fabrikantere, for at leve stort, ville berige sig strax paa de Kjøbendes Bekostning, ved at sætte deres Priser høiere end Varene udenlands fra kunne haves med Told og Fragt og Cours, i hvor trykkende end samme kunne synes eller føles; og naar dertil kommer, at Udlænderne give i det mindste 6 Maaneders Credit, imod den indenlandske Fabricant paastaaer contant Betaling, saa er intet Under, at Afsættelsen maae aftage. — Det er en gammel Grundsætning: "at den Fabrik, der ikke kan eller vil holde Priis med Udlandet, er en Uting", hvorpaa al Understøttelse er spildt. Danmark er skabt til Agerdyrkning, Handel og Søefart; og ved at sætte den danske Almuesmand, som Fabrikarbeider, i Sammenligning med Tydskere og andre Nationer, vil man finde, at Hiin, ligesom Spanieren, æder for meget og arbeider for lidet, og overalt higer for meget efter Vellevnet." *)

*) Sagkyndige og paalidelige Mænd have forsikkret Udgiveren, at det langt fra ikke staaer saa ilde til med de danske Klædefabriker, som man af det anførte Spørgsmaal i Skilderiet skulde troe. Hvad adskillige af disses Standsning angaaer, da kan Aarsagen dertil ikke være Mangel paa Afsætning, og den omtalte Fabrik, som skal have havt 24 Stole i Gang, og nu har 6, har aldrig havt saa mange i Gang som her paastaaes. De vigtigste Klædemanufacturer, som Hofraad Meyers og Interessenteres, Brock-Hansens, Henriques's & Philipsons, Branners paa Jonstrup &c. ere endnu i fuld Drivt. De udenlandske Fabriker kunne ikke udholde Concurrencen med vore i Henseende til Prisernes Billighed. Hvor er det muligt at forskrive fra Udlandet med Told og Om-

kostninger for 1 Specie pr. Alen saadant Klæde, som man kan have for nogle og tredive Rigsdaler her i Kjøbenhavn?

Kjøbenhavns Børs den 9de December.

Cours. Hamb. 2 M. 550, à vista $558\frac{2}{3}$. Amsterdam 2 M. 520. London 2 M. $21\frac{2}{3}$ Rdd., à vista $21\frac{1}{2}$. Spec. 555. — Species solgtes til $33\frac{3}{4}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet 63 pr. 100; Oblig. 240.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

I Lübeck er d. 5 Dec. bleven høitideligholdt denne Stads Befrielsesdag. Det var netop den Dag, da de svenske Tropper i Fjor, under Kronprindsen af Sverrigs Anførsel, rykkede ind der. Ved en i Kirken foranstaltet Gavesamling indkom 1712 Mk. $1\frac{3}{4}$ ß. Om Aftenen opførtes et til Dagens Festlighed passende Stykke under Titel af: Lübecks Befrielses-Dag.

General Koller, som ledsagede Napoleon til Elba, er afgaaet fra Wien til denne Øe med vigtige Documenter. Rygtet siger: han vil blive bragt til en anden Øe, og faae sin Søn tilbage.

Kongen af Preussen skal have anviist en betydelig Sum til Landeveies Anlæg: et Arbeide, som siden det ulykkelige Aar 1806 er bleven standset. Det skal igjen tage sin Begyndelse næstkommende Foraar, og Landeveien fra Berlin til Hamborg skal først paabegyndes.

De preussiske Statspapirer vedblive at stige; derimod forværrer Wiens Cours sig. Den stod sidst 395.

Den som Digter og Smagsdommer bekjendte A. W. Schlegel, Kronprindsen af Sverrigs Geheime-Secretair, opholder sig i denne Tid i Berlin, hvor ogsaa de to bekjendte Forfattere Arndt og Werner ere ankomne.

Keiser Alexander ventes i Slutningen af Aaret til Berlin. — De fra Tydskland tilbagevendende Russer berøre ikke Berlin, men gaae ad en Sidevei til Pommern.

Den hellige Fader i Rom er i denne Tid i saa stor Pengeforlegenhed, at han ikke engang kan betale de Geistlige deres Pensioner.

Den Carousel, som gaves d. 23 Nov. i Ridehuset i Wien, var meget glimrende. Den udførtes af 24 Ryttere i pragtfuld Ridderdragt, efter et høitideligt Indtog, med de sædvanlige Carouselsøvelser og endtes med en Contradands. Hver Ridder havde sin Dame, ligeledes klædt i et prægtigt Costume. Disse Damer toge Plads paa Galleriet, nærmest Hoflogen, hvor en Forhøining var dem anviist. Efter endt Carousel ledsagede de Ridderne til den lille Redoutsahl, der var prydet med ridderlige Trophæer, og hvori der var dækket for Ridderskabet et glimrende Bord. Imidlertid samlede de Indbudne, 2600 i Tallet, sig, alle maskerede, i de øvrige Balsahle. Hele Hoffet og de fremmede Souverainer (Keiser Alexander undtagen, der var upasselig) forskjønnede Festen med deres Nærværelse.

Melville, der nyligen gjorde amphibiologiske Forsøg i Seine, lader nu forfærdige en Vogn, hvori næste Foraar to Personer ville kjøre en Tour under Seinen. Han skal kunne berede en Luftart, hvorved han ikke allene kan drage Aande i et meget lidet Rum, men endog gjøre det bedre end i den sædvanlige. Han paastaaer at kunne opholde sig halve Dage under Vandet og gjøre der alle muelige Bevægelser, uden at staae i Forbindelse med Atmosphæren. Han har nylig gjort heldige Forsøg i Hoffets Nærværelse i St. Cloud. Man troer at hans Opfindelse vil være vigtig for Coral- og Perlefiskeriet saavelsom til at opfiske Ting, der ligge i Vandet.

I Engelland, hvor man tilforn straffede den Præst, der læste Messe og de Catholiker, der hørte den, med Døden, findes nu en Mængde Klostere. Man tæller hidtil allene 20 Nonneklostere. Trappisternes Kloster i Luthworth er ved et paveligt Brev ophøjet til et Abbedie. Lord Arundel har oprettet et Karthøuserkloster, to Benediktinerklostere ere i god Opkomst. Mad. Weld staaer i Spidsen for et Benediktinerinde-Selskab i Winchester. Desuden have de catholske Biskopper i alle 3 Kongeriger meget besøgte Seminarier. I Maynnooth ved Dublin tælles 300 Elever.

Wien. Vor Hoftidende melder officiel Sachsens Besiddelsestagelse af Preussen. — De af de franske Ministere indleverede Noter vare affattede i en eftertrykkelig Tone, men de besvares ogsaa med Eftertrykkelighed. — Man haaber, at den tydske Keiserværdighed atter vil blive oprettet, og at Congressens Hovedanliggender i kort Tid vil vorde tilendebragte. Det hedder, at Keiser Alexander allerede vil afreise herfra d. 17 Dec. og at de øvrige Fyrster vil følge efter. — Tydsklands Mellem- og Mindre-Stater have indgivet til Congressen en Note, hvori de beklage sig over, at der ved det tydske Udvalgs Sammensætning ei er bleven tagen noget Hensyn til dem. De forlange Deel i Forhandlingerne, og beraabe sig paa deres ved alle Tractater og især ved sidste Pariser-Fred af de forbundne Magter erkjendte Rettigheder. — Efter Forlydende er preussisk Polen bleven ved en Tractat afstaaet af Preussen til Rusland, og ere begge Hoffer i saa Henseende enige. Med Østerrige synes man desangaaende endnu at være i Underhandling. Sachsen skal, som det hedder, være et eget Kongerige, og regjeres af Friedrich Wilhelm. Parma skal være afstaaet til Dronningen af Hetrurien. — Prindsregenten af Engelland og Hertugen af York ere udnævnte til Feldtmarschaller ved vor Armee.

Frankrig. Efter vore Blade er en Skilsmisse mellem Napoleon og hans Gemalinde i Værk. — General Dufour er bleven arresteret fordi han, efter Sigende, skal have hvervet franske Militaires for Americanerne. Wellington skal have beklaget sig derover hos Kongen, som strax skal have ladet arrestere den Skyldige. — Et americansk Skib er ankommen til Havre med Depecher til Paris og Gent. Americanerne have forkastet den engelske Regjerings Forslag, og Fødaristerne forene sig med Republicanerne til eftertrykkeligen at fortsætte Krigen. — Bladet Quotidienne indeholder følgende Artikel: "Nu, da Engelland har opnaaet sit attraaede Maal, at være Herre af alle Tydsklands og Nederlandenes Flodmundinger, er det intet Under, at det fører Maadeholds-Sproget og tilbyder sig at samtykke i Tydsklands gamle Indretninger. Men hvilken Tydsker skjælver ikke ved den Tanke, at see Schelde-, Maas-, Rhin-, Ems-, Elb- og Wesermundingen underkastet Engellands

Enehandel? Da de Franske besatte disse Mundinger, trøstede man sig med Landmanufacturernes Virksomhed og Haabet om at opnaae Havenes Frihed (!) Hvilken Erstatning vil man vel have for dette nye Anfald paa vore Havne, som ikke vel tillader den frie Udførsel af vore Manufacturvarer, og som man, efter Tingenes naturlige Løb, ikke seer nogen Ende paa? — Engelland gjør intet Skridt uden at have sin Magts Befæstelse for Øiene. — Pariser-Tractaten udelukker udtrykkelig Ideen om det tydske Riges Gjenoprettelse. Det samme er Tilfældet med Italien. Naar Østerrige forbinder med sig de mange Millioner i Norden, saa udøver det en souverain Magt over hele Italien; derfor maatte Sønden komme til Bourbonnerne, ligesom der i America og Asien maatte gives dem en Erstatning for Belgiens Forening med Holland. Vil man ikke høre dette uegennyttige gode Raad, saa vil Frankrig vel ikke misunde dem Lykkens farlige Gaver, men det vil bestandig nægte sin Sanction, og derved redde den ærefulde Rolle af en Mægler i Tvistigheder, som ikke kunne udeblive." — Mærkværdig er den Tale, som den neapolitanske General Karaskosa holdt den 4 Nov. til sine Tropper paa sin Konges Fødselsdag i Ancona. "Ikke de Stridendes Tal, sagde han, men den store Hærfører og det af ham anførte Mandskabs Mod, bestemmer Seiren. En Million Perser bleve overvundne af 30,000 Tappre; det var Alexander, der anførte dem; 10,000 Grækere vendte lykkelige tilbage til deres Fædreneland; Æren skyldtes den unge Xenophon. Romerne maatte takke Scipio for Seiren paa Zamas Slette."

Engelland. Det hedder atter, at de engelske Ministere have indbudet Lord Wellington til at overtage Commandoen over de engelske Tropper paa det faste Land af America, hvilke ere Kjærnen af den hele engelske Hær.

Wien, d. 28 Nov. Baden har ikke underskrevet den skriftlige Forestilling, som de samtlige tydske Stater, der hidtil endnu ikke havde Repræsentanter ved den tydske Committee, have overrakt til Østerrig og Preussen. Det vil ikke blande sin Sag med de andre Staters.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Ellevte Aargang. No. 100.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Tirsdagen den 13 December 1814.

Om tydske Declamatorier.

Ved Brødrene Andersens Concert d. 10 Dec. paa det Kongelige store Theater gave nogle af vore Skuespillere Scener af Götz von Berlichingen mit der eiserner Hand paa Tydsk. Hr. Dr. Ryge udførte Götz's vanskelige Rolle med al den Kraft og Sandhed, som selv de tydske Thatere kunde være berettigede til at fordre af ham, og Anmelderen bærer aldeles ingen Tvivl om, at Hr. Ryge i hvilken som helst tydsk Residentsstad vilde have fundet samme Bifald, som saa rundelig ydedes ham her. Hr. Heger, som Pater Martin, declamerede med megen Følelse, men hans bløde og ægte danske Organ, der ellers er saa behageligt, var ham her for meget i Veien. Derimod syntes Hr. Haack bedre at udtrykke det haarde tydske Kraftsprog. — Saa meget om Spillet; nu et Par Ord om tydske Declamatorier i Almindelighed.

Hvor meget det end glædede Anmelderen, at see een af vore første danske Skuespillere ogsaa glimre i et andet Tungemaal, der er vort lige saa uligt i Udtalen, som ligt i Ordbetydning, saae han dog ikke denne Forestilling uden med veemodsblandede Følelser. Jo større de Ulykker have været, der i de sidste Aar have rammet vort Fædreneland, desto kraftigere, samdrægtigere, og oprigtigere bør vi holde fast paa det, der sidst minder os om, at vi have et Fædreneland — vort Sprog. Dette Sprog, som gjenlød fra den store Knuds Læber, da han plantede sit danske Banner paa Bretlands Kyst; som Waldemar og Absalon og fjerde Christian talde; dette Sprog bør vi vaage over som en Helligdom.

Ikke er det min Hensigt med disse Ord at ville fornye de saa tidt fremførte ugrundede Klager over Tydskhed. Ingen ærer mere end jeg den store, skjøndt af saa mangfoldige større og mindre Stater sammensatte, i alle muelige Culturgrene saa høit staaende tydske Nation, og det saa vel dyrkede, og med saa mange Mesterværker i hvert Fag af Litteraturen prunkende tydske Sprog, men ligesaa helligt som de Tydske holde deres Sprog, saa helligt bør ogsaa vi holde vort. Hvad andet end Sproget har i det henrundne Aar bidraget saa meget til at befrie Tydskland fra Fremmedes Aag? Hvad andet end Sproget omslyngede dette store af saa mange forskjellige Lemmer sammensatte Statslegeme i Nødens og Farens og Underkuelsens Stund som et eneste uopløseligt Baand? Hvorledes havde det vel gaaet Tydskland om det havde lykkedes Napoleon at faae, saaledes som han attraaede, det franske Tungemaal indført iblandt Germannerne? Ingen vil altsaa fortænke nogen Dansk, at han paa det ivrigste ønsker at hegne om sit Sprogs Selvstændighed. Den Danske Thalias

og Melpomenes Tempel bør derfor ogsaa kun staae aabent for dansk Maal og dansk Aand.

Bemærkninger over det i Kjøbenhavns Skilderie No. 94 indrykkede Svar til Recensenten af den oekonomiske Pharmacopee.

(Slutning.)

At Mucil. rad. Altheæ ikke er det samme som Mucil. gum. arabici er vist nok; men at den er et almindeligen erkj[illegible]t, godt Brystmiddel, er ligesaa vist, og at den altsaa med Fordeel kan sættes til linctus pectoralis (især da Syrup Altheæ har maattet vige for Syrup commun. eller Mel despumat) synes afgjort. Forfatteren spørger: hvor Besparingen bliver, naar der skal tillaves i smaa Qvantiteter? Her synes han at glemme, at han har villet skrive for det uformuende Publicums og ikke for Apothekernes Tarv. Prisen paa Mucil. rad. Altheæ findes i Medicinaltaxten, hvor man vist har beregnet Apothekeren det Nødvendige pro labore. "Enhver veed," siger Forf., "at nogle Draaber Spiritus vini, eller Brændeviin, dryppet paa Campher, kan noksom erstatte 1 Qvintin Sukker;" Enhver vil indsee det urigtige i denne Yttring. Campheren maa rives fiint med Viingeist og forbindes med Vandet ved Hjelp af Mucil. gum. arab. eller bedre med Gum. arab. Dette er Methoden, og den er rigtig; om man end tog 2 Qvintin Sukker, det vilde dog ikke erstatte nogen af disse nødvendige Tilsætninger. Foruden disse mange, intet andet end medicinske Spidsfindigheder, hvormed Forf. søger at beseire sin Modstander, synes han ogsaa at betjene sig af Kunstordene i Systemet som om han havde Lov til ved dem at betegne hvad han lyster. Acetum vini concentratum vil han gjøre synonymt med Acet. vini opt. og Aloe lucida *) med succotrina. Pharmaco-

*) Tychsen og Hagen beskrive den som en særskilt Art; men den er sjelden, og forekommer ikke i Handelen.

logien lærer os det anderledes. Det er ellers synderligt, at han her har villet fremsætte saadanne Argumenter; han kunde jo sige (af samme Grund som tilforn) at han med Forsæt havde valgt det Bedre og Dyrere.

Resina guajaci (artificialis) er intet nyt Product, som Krigen, efter Forf. Mening, har fremavlet. Det findes i temmelig gamle Dispensatorier, ogsaa i Pharmac. dan. for 1772, og har altid (ogsaa i Aaret 1813) været meget dyrere end Gummi guajaci (Resina guajaci nativa). Aarsagen, hvorfor dette ei findes i Taxten er ikke Mangel; men det er regnet blandt de Midler, som under Krigen ere betragtede mindre nødvendige og som frie Handelsvarer maae sælges af Apothekerne til hvilkensomhelst Priis.

Endeligen vil da Forf. bevise det gavnlige i at digerere Tinct. antiscorbut. og han anfører Tychsen som sin Hjemmelsmand. I det af hans Skrifter, som Forf. har citeret, siges om saadanne Blandinger: at Syren forbinder sig nøiere med Viingeisten, naar de staae i nogen Tid i veltilproppede Glas. At Tychsen heri har Ret, kan neppe nægtes; men alene at hensætte en Blanding er ikke at digerere den. Med samme Grund kunde man jo sige om Øllet, som ogsaa forbedres ved at staae tilproppet i nogen Tid, at det bliver digereret. Udsættes derimod et Legeme, hvoraf man vil udtrække en Bestanddeel, tilligemed sit Opløsningsmiddel, for en maadelig Varmegrad i behørig Tid, da kaldes denne Operation digestio.

I Begyndelsen af sit Svar søger Forf. at godtgjøre sin Ret til at compilere, og fremsætter derpaa en Hypothese, ifølge hvilken han vil paabyrde sin Recensent Originalitet. Han omtaler denne endnu imod Slutningen og tilraader da Recensenten at aflægge sin egen Originalitet og benytte sig af Andres Flid og Arbeide, ifald han i Fremtiden skulde ønske at udgive en saadan Pharmacopee. Recensenten, som taknemmeligen modtager ethvert Vink, der kan bidrage til at gjøre ham duelig og nyttig i sit Fag, vil slutte disse Bemærkninger med Tak til Forf. for denne Erindring. Dog være det ham tilladt endnu at an-

mærke, at Originalitet altid har været agtet og anseet i Videnskaberne for en Dyd, og han befrygter, ifald han aldeles tilsidesatte denne, at der vilde gives de, som kaldte ham en Plagiator eller beskyldte ham for at laane sit Navn til Andres Arbeide, og der er neppe noget mere foragteligt i Litteraturen end det. Derimod tør Recensenten mene, at den gamle Flaccus raader bedre, naar han siger:

Sumite materiam vestris, qvi scribitis, æqvam
Viribus, et versate diu qvid ferre recusent,
Qvid valeant humeri.

Om Klædefabriker.

(Indsendt.)

Man har i Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn opkastet det Spørgsmaal, hvorfor vore blomstrende Klædefabriker gaae istaa?

Det naturligste Svar er ligefrem: fordi Klædefabrikerne ei længer med Fordeel kunne bestaae. Særdeles Meget lod sig sige derom; men Indsenderen heraf har ikke villet lade Spørgeren vente saa lang en Tid paa Svar, som en fuldstændig Drøftelse af denne Materie vilde medtage. Man indskrænker sig derfor her, til blot at henpege paa nogle, især trykkende Omstændigheder for Fabrikerne.

Den Fabrication, der meest egner sig for de mindre kjøbenhavnske Fabriker, er den af jydsk Uld til ordinairt saakaldet Mellemklæde; men her støder man strax paa det besynderlige Phænomen, at jydsk Uld i Kjøbenhavn betales 25 a 30 Procent høiere end i Hamborg. Imidlertid kunne vore Fabricantere levere ordinaire Klæder meget bedre Kjøb, end de fra Udlandet kunne forskrives; men da de, under Krigen anlagte, betydelige kongelige militaire Fabriker nu tilvirke flere Klæder,

end til Militairetaten behøves, og disse Klæder sælges til Klædehandlere her i Byen, saa er det naturligt, at med dem ingen privat Fabricant kan concurrere. En saadan kongelig Fabrik har ved sin Fabrication for Øieblikket ingen anden Hensigt, end at sysselsætte sine Arbeidere uden Tab, og det svarer ingen Huusleie, Skatter eller Renter. En Fabricant kan derfor nu, uagtet et Pd. jydsk Uld koster 10 Mk. Rbp., som i gamle danske Penge er 40 Skll., ei erholde mere for en Alen Mellemklæde end 6 a 5 Rbdlr. (i gamle Penge 9 Mk. a 7 Mk. 8 ß.); og før Krigen, hvor der dog aldrig taltes om de danske Fabricanteres uhyre Fordeel, var 10 a 12 Mk. (som svarer til 7 a 8 Rbdlr.) den gængse Priis paa saadant Klæde, og 24 a 28 ß. (der er det Samme som 1 Rbdlr. a 7 Mk.) paa jydsk Uld. — Naar man betænker, at den private Fabricant ikke, som de kongelige Fabriker, er fri for Skatter, Husleie og Renter; men at disse Udgifter ere endog over dobbelte saa store som før Krigen, og at han maa have Fordeel paa sit Arbeid, naar han skal kunne leve deraf, saa er det ikke at undres over at han ei kan bestaae.

Saa paradox det end maatte synes, at Forarbeidningen af udenlandsk Uld betaler sig bedre end af dansk, saa er det dog sandt, at ikkun fine Klæders Fabrication endnu betale sig; thi her har Fabricanten kun med Udlandet at concurrere. Ikke vil man høre, at de Fabricantere, der beskjæftige sig med denne Green af Fabricationen, tænke eller have tænkt paa at nedlægge deres Fabriker; men deels kunne kun de Fabriker levere gode fine Klæder, som selv have Farverie og Overskjærerie, deels udfordres dertil den saameget dyrere Uld og den dobbelt saa lange Tid, der til Fabricationen behøves — en større Fond, end de fleste Fabricantere kunne tilveiebringe; hvortil Mange ere saameget mindre istand, som de ved Leverancer i det Store, ere satte i det Tilfælde at lade den største Deel af deres Formue, ja endog mere end denne, indestaae paa vedkommende Steder.

Iøvrigt maa Indsenderen heraf, der selv er Fabricant, tilstaae, at han ikke veed, naar det var, at vore Fabriker vare blomstrende. Krigsaarin-

gerne — hvor det blot kom an paa, at faae Klæde færdigt, ligemeget godt eller slet — hvor man af Frygt for at miste sine Arbeidere, der hos 10 Andre kunde blive antagne, ei torde irettesætte Nogen, der ei gjorde sit Arbeid forsvarligt — hvor der snarere sattes til, end fortjentes paa den egentlige Fabrication; men hvor Fabricantens Fordeel laae i hans under Arbeid værende Materialiers stedse stigende Pris (som han tildeels havde paa Credit) — disse Aaringer kunne nok neppe fortjene at nævnes, som Fabrikernes blomstrende Periode.

Naar man undtager en kort Periode, fra 1780 til 90, saa har der nok aldrig været tilvirket bedre Klæder, end netop nu, hvor nogle af de større Fabriker levere Varer, der virkelig kun lidet staae tilbage for fremmede; men, saalænge Fabrikanten her skal være Fabrikmester, Farver, Appreteur og Klædehøker, Alt i een Person, og maa tage tiltakke med Valkningen, som den kan blive, vil sjeldent nogen Fabrik i Danmark blive rigtig blomstrende.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Vi have seet Napoleon ved Begyndelsen af Aaret 1806 vende tilbage som Seierherre til sin Keiserstad og hans Forhold til andre europæiske Magter bragte til en Standpunct, der aabnede et nyt Tidsløb for det ny Keiserdømme. Det synes at være Stedet her, at dvæle lidet ved Frankrigs indvortes Forfatning, førend vi gaae videre, for at undersøge og fremstille dets udvortes Forhold. Det første vi møde her er en uophørlig Stræben efter at udslette hvert Spor af hidtil værende Republicanisme, og at bringe Alting i nærmere Berørelse med den gamle monarkiske Regjeringsform og det dermed forbundne Feudalsystem. Saaledes blev, efter tolv Aars Forløb, Dagen den 1 Jan. 1806 igjen festligen høitideligholdt i hele Riget, hvor den gregorianske Calender almindelig indførtes. Allerede i Aaret 1804 havde Napoleon ønsket dens Indførsel, og d. 1 Jan. 1805 modtaget Nytaarslykønskninger. Vist nok havde man indtil den

Tid brugt denne Calender ved Siden af den ny franske, og nogen Uleilighed foraarsagedes upaatvivleligen i de offentlige og private Forretninger ved to Calenderes Brug. Men dette var neppe Aarsagen til den ny Calenders Afskaffelse; thi havde man kunnet være tjent med den i tolv Aar, saa maatte man ogsaa kunne være tjent med den fremdeles. Havde den sine Feil, saa havde den ogsaa sine Fortrin. Men den var et Minde om Republiken, og derfor maatte den gaae under tilligemed denne. Skulde Napoleons Plan, at vorde Europas Universalmonark, imidlertid kunne opnaaes, saa var det nødvendigt for ham, at besætte de nye Troner med Lemmer af hans egen Slægt, og danne omkring den en Kjæde af Vældige, der ligesom hine havde ham at takke for Alt. Disse Underkonger omgave hans Keisertrone som Ringmure, og vare Støtterne for hans Magt. Vel kom denne Plan aldrig til nogen fuldkommen Modenhed, men Napoleons Hensigt, at skabe et ganske nyt europæisk Dynastie, laae aabenbar for Dagen. Han begyndte med de Døde for destobedre at kunne ende med de Levende, og befalede (d. 23 Febr.) at den berømte Kirke, St. Denis, den forrige Kongeslægts gamle Hvilested, skulde være Keisernes Gravsted. Der skulde opbygges fire Capeller, de tre for den forrige Kongeslægt, den fjerde for Keiserne. Ligesaa befalede han at fuldføre den hellige Genovevas Kirke, og atter indrette den til Gudstjenesten. Her skulde Rigets Stordignitarier, Senatorerne, Æreslegionens Storembedsmænd og udmærkede, af Fædrenelandet fortjente Borgere have deres Gravsteder. Ved den første Foranstaltning vandt den ny Regjering især mange Yndere blandt dem, som med Grund forargedes over Mishandlingen af de Kongelige Liig og Begravelser i Aarene 1792 og 93. Napoleonsfesten skulde, ligesom Festen i Anledning af den catholske Religions Gjenoprettelse, høitideligholdes i hele Riget d. 15 Aug. eller Mariæ Himmelfart, paa hvilken Dag Concordatet var bleven sluttet. Pav n selv forherligede end mere denne Dag ved at bemyndige alle Erkebisper i Frankrig, til paa den at uddele den pavelige Benediction med fuldkomment Aflad. — Men ligesom Napoleon søgte at omgive sine Beslægtede og sine Store med en aandelig Straaleglands, ved at skaffe deres jordiske Lev-

ninger en Plads ved siden af Konger og Fyrster, saaledes søgte han ogsaa at give dem i levende Live den meest ophøiede Rang og Anseelse. Sine Beslægtede satte han saa høit, deels for ikke selv at tabe i sin Glands ved deres Ubetydelighed, deels for at have paa de Troner, han kuldkastede og gjenoprettede, Mennesker, hvis Sind han kjendte og hvis Hengivenhed han kunde lide paa. Sine Hærførere maatte han belønne paa en ualmindelig Maade, for at blænde de Ulykkelige, man i Tusindtal slæbte fra deres Fødestavn til fjerne Lande, med det Gjøglebillede, at hver fransk Soldat havde Haab om at kunne blive fransk Marschal eller Prinds. Den første, han henvendte sin Opmærksomhed paa, var den tappre og indsigtsfulde Prinds Murat, der var formælet med hans Søster Annuncia Carolina. Han ophøiede ham til Hertug af Cleve og Berg, og derved til Enevoldsherre over 350,000 Indbyggere. Han gjorde tillige Storadmirals Værdigheden arvelig i Sværdlinien af hans Familie. Sin Krigsminister og Overjægermester Rigsmarskalk Alexander Berthier gjorde han til Hertug af Neufchatel eller Neuenburg og det dermed forbundne Grevskab Valengin. Men uagtet Landene skjænkedes ham med fuldkommen Eiendomsret og Souverainitet, maatte han dog sværge, stedse som god og tro Undersaat, at ville tjene Keiseren, hans Herre. Sin Svoger, Prinds Borghese, gjorde han til Generalgouverneur over Departementerne paa hiin Side Alperne, men Hertugdømmet Guastalla, der var Prindsen og hans Gemalinde forlehnet, maatte denne igjen afstaae imod at faae en Pengeerstatning i forskjellige Terminer. *) For den Erstatning, han fik, paalagdes ham at kjøbe faste Eiendomme paa fransk Grund. — Ogsaa oprettedes i de med Kongeriget Italien nu forenede venetianske Provindser, tolv Rigslehn under Navn af Hertugdømmer: Dalmatien, Istrien, Friaul, Cadora, Belluno, Conegliano, Treviso, Feltri, Bassano, Vicenza, Padoua og Rovigo. Napoleon forbeholdt sig at forlehne fortjente Krigere dermed, og ved et Decret blev det besluttet at Lehntagerne skulde hæve en bestemt Sum af den offentlige Skat, men isvrigt ikke kunne gjøre nogen Fordring paa

*) Indtil Aaret 1809 havde Prindsen saaledes faaet udbetalt 6 Mill. Liver.

Landene. Navnet Hertug var altsaa kun en Titel, men den Indtægt den medførte, betydelig. Hertugerne af Dalmatien og Istrien skulde nyde 100,000 og hver af de øvrige 60,000 Fr. aarligen. — De til Rigslehn udkaarede Lande Massa, Carrara og Garffagnana skulde forenes med Fyrstendømmet Lucca og en Femtendeel af Landenes Ydelser til Fyrsten, saavelsom 4 Millioner i Domæner skulde træde i Lehnenes Sted. Det samme blev ogsaa besluttet i Henseende til de tre i Parma og Piacenza stiftede Rigslehn. Af Keiserens Budskab derom til Senatet erfaredes tydeligst hans Hensigt med Rigslehnenes Oprettelse. Han erklærede deri, at hvor stor den Magt end var, Forsynet og Nationens Kjerlighed havde opløftet ham til, var den dog utilstrækkelig til at belønne saa mange Tappre og saa mange Beviser paa Troskab og Kjerlighed. "Fremfor alt — hedte det til Slutningen — ledede os den store Tanke, at befæste Samfundets Orden og vor Trone, som er dens Grundvold, og at give dette store Rige Middelpunkter og Støtter." (Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

I Intelligentsbladet til Wiener almindelige Litteraturtidende No. 46, November 1814, læses følgende: "Dr. Rasmussen, som i Wien under Hr. Prof. Aridas, og i Paris under Friherre Silv. de Sacy's Anviisning, fuldendte sine arabiske Studier, og som ved sin Dissertation over det fabelagtige Bjerg Kaf har gjort sig bekjendt i den lærde Verden, er nu ansat som Prof. i de orientalske Sprog ved Kjøbenhavns Universitet, og beskjæftiger sig med et Catalog over det store Kongelige Bibliotheks orientalske Haandskrivter. Over de arabiske havde vel allerede Biskop Adler forfattet et kort og ufuldstændigt, men over de 100 persiske havdes aldeles intet. Iblandt de 3 til 400 arabiske, af hvilke Haven, Norden og især Niebuhr hjembragte de fleste, ere mange fortræffelige store Værker, som savnes i andre store europæiske Bibliotheker, som: Jakuti's store geographiske Ordbog; Sehebi's islamitiske Historie; Saladins Historie af Abu Schohna; Egyptens Historie af Mokadessi o. s. v. — Hr. Rasmussen selv

har iblandt andet i et Maanedsskrivt (Athene) leveret en Afhandling over Arabernes og Persernes Handel i Middelalderen med Rusland og Skandinavien, og Cataloget over de persiske Haandskrivter vil enten udkomme særskilt, eller i Tidsskrivtet: Fundgruben des Orients (som udgives af v. Hammer paa Grev Rzewusky's Bekostning)." — Anmelderen maa her tilføie, at det anførte Catalog over det store Kongelige Bibliotheks saavelsom over Universitetsbibliothekets orientalske Haandskrifter er færdigt.

Det berømte Trykværk ved St. Nicolai Kirke skal nu istandsættes, og det er til den Ende allerede blevet indhegnet med et Plankeværk. Dette Værk, som i Ildebranden 1795 ikke blev brugt, er oprindelig blevet indrettet, fordi der tilforn vare saa mange Huse bygte tæt op til Kirken og man befrygtede, at i paakommende Ildebrand ikke Vand nok skulde kunne skaffes tilveie formedelst Gadernes Snæverhed. Til den Ende var her anbragt et dybt Bassin, som kan holde næsten 400 Tønder Vand, der indledes ved Render. Herfra kunde Vandet ved Hjelp af Trykværket med en 800 Fod lang Anbringer ledes hen til hvilken snæver Gade man vilde. Denne Anbringer kunde i sin fulde Længde hver Minut give en Tønde Vand; og, naar der skruedes 200 Fod derfra, to Tønder.

I disse Dage er udkommen: Landoeconomiske Tidender, udgivet af et Selskab i Sjælland, Iste Binds Iste Hefte. Dette for hver Landmand høist vigtige Tidskrifts Formaal er kortelig anført i Indledningen til dette Hefte. Det skal, saavidt skee kan, indeholde originale og andre paa Erfaringer byggede Efterretninger; imidlertid skulde ogsaa passende Oversættelser optages deri. Udgivernes enslige Mening eller Forkjerlighed for et eller andet Agerdyrkningssystem skal ingen Indflydelse have paa de Bidrag, der sendes dem. Nærværende Hefte indeholder adskillige ligesaa interessante som almeennyttige Afhandlinger. Anmelderen ønsker dette til Almeengavn sigtende Tidsskrift al muelig Opmuntring og Understøttelse.

Ifølge en Omgangsskrivelse fra det Kgl. General-Land-Oeconomie- og Commerce-Collegium til alle Øvrigheder i Danmark ere Commissioner blevne nedsatte i Paris, for at beskjæftige sig med de Reclamationer og Liquidationer, som, efter Fredstractaten imellem Frankrig og de allierede Magter kunne komme i Betragtning, og at Geheime-Legationsraad Rist, R. af D., er bleven befuldmægtiget til, som Kgl. dansk Commissair, at begive sig til Paris, for ved den vedkommende Commission at antage sig de danske Undersaatteres Fordringer til den franske Regjering. Vedkommende Handlende og Commissionairer kunne enten til hiint Collegium eller til Geh. Legationsraad Rist indsende deres Regninger, forsynede med alle fornødne Oplysninger og Beviisligheder, og vedbørligen bekræftede af de respective Øvrigheder samt legaliserede af en fransk diplomatisk Agent eller Consul.

I Omsætningen af Statspapirer er det nu igjen meget stille. Kgl. Obligationer staae i 40 Rbdlr. N. V. pr. 100 Rbd. S. V. Ved Auctioner betales de højere. Committesedler have i forrige Uge været i $61\frac{1}{2}$, men have igjen hævet sig til 62 pr. 100. — Americanske Producter staae endnu bestandig meget høit, og der er ingen Tvivl om, at de, som ikke tage sig i Agt, ved Conjuncturernes pludselige Forandring, ville møde samme Skjebne, som de der under en Cours af 12 og 14,000 speculerede i Caffe til 38 Rbmk. ꝛc. — Coursen varierer mellem 33 og 3400. Hvad der har bidraget endeel til, at den er saa høi, er den Omstændighed, at de holsteenske Skippere, der have været her med Fødevarer, ikke tage Sedler, men Specier, tilbage med sig.

Odense, den 9de Decbr. Den 28de Novbr. fandtes i Vandet imellem Stenene udenfor Mindeporten ved Aarhuus en levende Fisk af omtrent 4 Fods Længde og $3\frac{1}{2}$ Fods Omkreds, uden Hale, men i dens Sted paa hver Side en stærk Finne af 12 til 14 Tommers Længde og 1 Tommes Tykkelse; Kjødet naar det er kogt seer ud som en Gelee, indvendig fandtes en fidtagtig Masse, men som ved Ilden tæres bort, uden at give det mindste Fidt eller Tran fra sig. Efter Sigende skal Finderen have foreviist den til adskillige Søefolk og Naturkyndige, men ingen har kunnet opgive dens Navn eller Art. — Ved Ribe har Man og i disse Dage fisket et Vibunder af en Sild. Den var fast 3 Qvarteer lang og 1 Qvarteer bred. Fiskerne kalde den en Sildekonge. — Fra Ribe

fortælles, at ved Ballum og Egnen deromkring skal et Par Ulve have ødelagt flere Faar.

(Hempels Av.)

Anordning for Almueskolevæsenet paa Landet i Danmark. (Fortsættelse; see No. 98.)

§. 32. Den Skolelærer, som tillige er Kirkesanger, bør selv forrette alt det øvrige, som vedkom Degneembedet; og, naar flere Skolelærere ere i eet Sogn, da skifte de hver sin Uge, med at: a) læse Bønnen i Chorsdøren, før og efter Gudstjenesten; b) besørge Tillysningsbogen og Bedesedelen for de Syge, førend Tjenesten begynder, henlagte paa Prædikestolen, og lade Præsten vide, naar der synges paa det sidste Vers før Prædiken. Iøvrigt fører Skolelæreren i Kirkebyen Ministerial- og Communion-Bogen samt den ugentlige Tillysningsbog, i hvilken han indfører alt, hvad det Almindelige angaaer, saasom: hvad Menigheden, efter Sædvane, bør tilkjendegives om Solens Op- og Ned-Gang, Aarets Tid, første og sidste Tjeneste, Skriftemaal, Altergang, Catechisation, Skolegang, Collecter, Visitatser, saavelsom hvad der ellers skal kundgjøres i Overeensstemmelse med Anordningerne. Naar Tillysning til Ægteskab, eller naar Lysning for Kirkegangskoner, eller Bøn for de Syge er at foretage, antegnes saadant af enhver Skolelærer, for sit District, i en dertil indrettet Bog.

§. 33. Enhver Skolelærer forretter derimod allene, hvad der i hans Distrikt forefalder om Søgnedage ved ministerielle Forretninger, saasom ved Bryllupper, Liigbegjengelser m. v.

Kjøbenhavns Børs den 13de December.

Cours. Hamb. 2 M. 546⅔, a vista 556. London 2 M. 21⅓ Rbdlr., a vista 21½. Spec. 555. — Species solgtes til 33¾ a 34 Rbmk., for Committeesedler blev givet 62 pr. 100; Oblig. 240.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lds. Av.)

Den 4 Aug. tabte en Fremmed i Paris endeel Diamanter af 25,000 Fr. Værdie. En Broderske fandt dem, og deelte dem med sine Veninder. Hun solgte derpaa for 2000 Fr. til en Juvelhandler, og gik, da disse Diamanter bleve efterlyste, og Finderen lovedes 2400 Fr., til Engelland, hvor hun solgte Resten for 9800 Fr. Da man var kommen paa Spor efter hende og den Fremmede klagede for Retten, udleveredes hun i Engelland til det correctionelle Politie i Paris. Men dette har frikjendt dette Fruentimmer, fordi hendes Handling, saaledes som hendes Defensor viste, vel stred mod Redeligheden, men efter de Franskes Straffelov ikke var Tyverie.

Det russisk-americanske Compagnie er i denne Tid i en meget blomstrende Forfatning. Directeurerne have tilkjendegivet Ministeren for det Indre, at deres Skibe: Opdagelsen og Vering, ere ankomne med rige Ladninger i Ochozk. For de to sidste Aar har Compagniet udbetalt et Udbytte af 50 Rubler og 4 Copeker. Dets Skibe og Varer beløbe sig i dette Øjeblik til en Capital af flere end 5 Mill. Rubler, endskjønt den tredie Expedition, som det var overdraget til at gjøre en Reise omkring Verden, havde allene kostet henved 1 Mill.

Da den forrige Dronning af Hetrurien fandt sin Arrest i Nizza alt for byrdefuld, sendte hun to Deputerede, Sassi og Chiffanti, denne til Sicilien og hiin til Engelland, for at overbringe Breve, hvori hun anholdt om Midler til at flygte bort. Begge bleve grebne af Politiet. Napoleon lod dem dømme fra Livet, og Chiffanti virkelig henrette. Sassi fik vel Pardon, men døde strax derpaa af Skrækkens Virkning.

I Havre de Grace er ankommen et preussisk Skib med 400 Kister Sukker rc. og en engelsk Caper med 1600 Baller Bomuld lige fra Brasilien.

Af de Penge, som ere indsamlede i London for de Tydske, der ere blevne ulykkelige ved Krigen, har Meklenborg og Holsteen faaet 18,000 Pd. St.

I de forenede americanske Stater skal der nu oprettes en Nationalbank, hvis Capital skal bestaae af 50 Mill. i Contanter og Stats-Effecter. Guld og Sølv ere blevne sjeldne der i Landet og Disontoen er 15 PC.

Wien. Neapels Skjebne er endnu uafgjort. Begge Siciliernes forrige Kongehuus og det franske Hof ere Kong Joachims bestemte Modstandere. Østerrige derimod vil holde sine med denne Monark indgangne Forpligtelser, ikke at tale om, at det, efter Wiener Blade, vilde være upolitisk, ja maaskee endog farligt, at begynde igjen Krig i Italien, hvor der gives mange Misfornøiede, og Joachim staaer i Spidsen for en tapper og frygtelig Hær. Neapels Regent besidder desuden Folkets Kjerlighed, Afgivterne ere allerede formindskede 5 Mill. Liver, og hele Formindskelsen skal i næste Aar udgjøre 12 Mill. — Keiser Alexander har erklæret i en Note, at han seer ugjerne, at den af Preussen foreslagne tydske Forfatning møder Modsigelser. — Man venter, at Congressens endelige Beslutning vil vorde kundgjort den 7 Dec. og at Gesandterne ville afreise i Slutningen af denne Maaned. — De franske Marschaller gjøre Fordring paa Skadesløsholdelse for de Forlehninger, de have mistet i Italien og Tydskland, og Berthier skal virkelig kunne gjøre sig Haab om at faae en aarlig Pension for Neufchatel. Det hedder, at Keiser Alexander vil afreise d. 17 d. M. og at de andre Souverainer ville snart følge efter. — Bourbonnernes Fordringer paa Neapel ville ikke komme i Betragtning. Den fuldkomne Gjenoprettelse af alt det Gamle, hedder det, vilde frembringe en større Revolution end nogen Nyhedssyge nogensinde har frembragt. — Kongen af Sachsen har indgivet en Protestation mod alt hvad der i Henseende til hans Rige besluttes paa Congressen, og Storhertugen af Frankfurt en lignende mod Bayern. — Genua, som overgives til Kongen af Sardinien, skal være en Frihavn, for ikke at gjøre Engellands Handelsinteresse i Italien noget Afbræk. — Man taler om 7 Stater, som Italien skal bestaae af. Disse ere: Østerrige, Sardinien, Neapel, Toskana, Rom, Parma og Piacenza. — Congres-Kroniken siger, at man af denne Congres ikke endnu maa vente alle endelige Resultater. Den vil sandsynlig være endt i Slutningen af Dec., men dermed er endnu ikke det Hele endt i alle enkelte Dele.

Den 29de November. Man venter her henimod den 15de December meget vigtige Bestemmelser, som udgjøre Basis for Congresanliggenderne. De endnu tilbagestaaende Arbeider ville da i og for sig selv ikke være andet end Modificationer med Hensyn til de indre Foranstaltninger i Tydskland, hvilke ikke ville frembyde store Vanskeligheder. Hidtil var Hovedarbeidet de tre store Magter, Ruslands, Østerrigs og Preussens Besiddelsesstand, og da den kloge Statsmand i politiske Anliggender ligesaa meget maa have Fremtiden som Nutiden for Øie, saa kunde man ikke vente andet end at dette første Arbeide af Congressen ikke alene maatte være det vigtigste men ogsaa det vanskeligste.

Spanien. Ingen Spanier, var han end Biskop, tør, uden særegen Tilladelse, opholde sig i Madrid. Den Kgl. Garde er bleven forstærket. De fremmede Gesandter maa inden 6 Maaneder indføre deres Effecter og Equipager; efter den Tid ere de de almindelige Love underkastede. Ministeren Makanaz og hans Datter sidder endnu arresteret. Det lader til, at Statens Forlegenhed er saa stor, at Kongen vil blive nødsaget til at lade Cortes sammenkalde. I Barcellona har Regjeringen udskreven en Contribution af 15 Mill. Realer, der inddrives med Militairexecution. De, som nøle med Betalingen, sendes 40 til 50 Soldater, som de maa give Føde og Qvarteer.

Hannover. Man er i Færd med at forfærdige en Trone, paa hvilken Hertugen af Cambridge vil i Prindsregentens Navn, modtage Hyldingen som Konge af Hannover.

Engelland. Ifølge americanske Tidender skulle Engellænderne have mistet ved Plattsburg 2500 Mand. Admiral Cochrane skal den 14 Oct. være afseilet til en ny Expedition. Prevost skal stilles for en Krigsret.

Berlin. Anliggenderne paa Congressen have pludseligen taget en gunstig Vending. Man paastaaer, skjønt uhjemlet, at Polen vil blive et Rige for sig; Østerrige vil af Handelsaarsager ikke bortgive sin Andeel. Man siger, at Erkehertug Carl skal være Vicekonge af Polen.

Frankrig. Augereau faaer Commandoen i Strasburg i Hert. af Valmys Sted.

Subscriptionen paa dette Blad modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststræbet No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 101.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 17 December 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Skulde Napoleons Plan, at oprette i Europa ny Troner, der alle udsprang fra hans Vælde som fra en eneste Kilde, kunne udføres og opnaae nogen Fasthed, saa var det ikke nok, at han havde en afgjørende Indflydelse paa alle Fastlandsstater, men han maatte ogsaa besidde en patriarchalsk Regjeringsmyndighed over sin hele Familie. En saadan Myndighed var saa meget mere nødvendig for ham, som de fleste Medlemmer af denne Familie allerede stode i saadanne Forhold, der ikke lode sig forene med Keiserkronens Glands. Især var det Napoleons Brødre, Tronens nærmeste Støtter, som deels allerede havde indgaaet, deels stode Fare for at indgaae Misforbindelser. I det Øiemed, at sætte Skranker for Alt hvad der fra hans Familes Side kunde lægge Hindringer i Veien for hans store Plans Udførelse, udgav derfor Napoleon en Keiserlig Familielov. Denne Lov bestod af 6 Titler, der igjen vare deelte i 41 Paragrapher. Napoleon erklærede sig deri for Familiens Hoved og fælles Fader. Han tillagde sig Fædrenemyndighed over alle Familiens Lemmer i deres Mindreaarighed, og Overopsynspolitie og Disciplin over dem i deres myndige Aar. Intet, end ikke blot adopteret, Lem af Familien, maatte gifte sig, uden hans Samtykke, og alle Børn, som avledes i Ægteskaber, han ei havde bifaldet, skulde ansees for uægte. Ægteskabsskilsmisser vare forbudne; Formynderne skulde udnævnes af Keiseren; uden hans udtrykkelige Villie turde intet Familielem antage Formynderskab eller naturlige Børn. Prindsernes og Prindsessernes Opdragelse skulde ordnes af Keiseren allene, og enhver fransk Prinds, som besteg en fremmed Trone, skulde sende sine Sønner til det Keiserlige Opdragelseshuus, hvilket ikke maatte være længer end 20 franske Mile fra Keiserens Residents. Intet Lem af Familien maatte uden Keiserens særdeles Tilladelse reise længer end 30 Lieues bort fra den Keiserlige Residents. Overtrædelser straffede Keiseren med Arrest og endnu haardere Straffe; han kunde ogsaa befale Lemmerne at bortfjerne mistænkelige Personer fra sig. I Familieraadet skulde Keiseren have den afgjørende Stemme. Ogsaa Besidderne af de høieste Rigsværdigheder skulde være de væsentligste Bestemmelser i den Keiserlige Familielov undergivne, hvis Hensigt, efter Lovgiverens egen Erklæring, var: "at grundfæste den selskabelige Orden og give det store Rige Correspondents-Middelpuncter."

Saaledes vare Europas tilkommende Regentere eller saakaldte Souverainer intet uden Umyndige, der ikke kunne gjøre andet end hvad deres fælles mægtige Formynder vilde. Han kunde indsætte og afsætte dem efter Behag, og bruge dem som Redskaber for sine Luner.

Men næst denne sin Familiemyndigheds Grundfæstelse ved en egen Lov, ansaae Napoleon intet vigtigere for sin Trones Sikkerhed end Financernes Fasthed. Han vidste alt for vel, hvor meget Financernes Forfald havde bidraget til at styrte den

forrige Kongeslægt, og følte som Menneskekjendere, hvor vigtigt det er at de Rige see deres Formue betryggede, og de Fattigere ikke lide Mangel. Virkelig befandt Financerne sig under Napoleons Regjering i en usædvanlig blomstrende Forfatning, og Krigen, som ødelagte andre Staters Pengevæsen, havde langtfra ikke havt en saa uheldig Indflydelse paa den franske Stat. Napoleon forstod at føre Krig med Andres Penge og tilsidst endog med Andres Soldater. Lad end være, at Skatterne i Frankrig, som en nødvendig Følge af Tidsomstændighederne, maatte overordentlig forøges, og, til deres hurtigere Inddrivelse, en Caise de Service maatte oprettes, saa er det dog vist, at enhver anden Stat, under lige Omstændigheder, der ikke havde havt en Napoleon i Spidsen, aldrig havde holdt Financerne paa en saa fast Fod, som de under hans trettenaarige Regjering stode paa i Frankrig. I tre Aar, fra 1802 til 1805 vare, efter en Indberetning fra Financeministeren til Keiseren, i Frankrig præget for 194 Mill. 484,391 Frank. ny Mynt, og ialt fandtes i Alget 300 Mill. 820,146 Fr. Kunde der end haves nogen Tvivl om dette Financeoverslags fuldkomne Nøiagtighed, saa er det dog vist, at man aldrig saae andet end Guld- og Sølvmynt i Omløb. — En vigtig Green af Financevæsenet, Banken, fik en ny og forbedret Indretning. Efter at Statsraad Mollieu var kommen i den mindre duelige Barbe Marbois's Sted, som Minister for den offentlige Skat, fremlagdes i Senatet et Lovudkast til hiin nye Indretning; Bankens Fond fordobbledes til 90,000 Actier; istedet for den forrige Centralcommittee udnævntes en enkelt Gouverneur og to Undergouverneurer, og det Keiserlige Statsraad fik et bestandigt Opsyn og Voldgiftsembede i Henseende til Bankens Forvaltning.

Da uden Handel ingen Stat kan bestaae, saa søgte man saa godt som muligt, at ophjelpe Landhandelen, det eneste Slags Handel, som en Krig med Engelland tillod. Ved aarlige offentlige Udstillinger, ved Forbud mod udenlandske Varers Indførelse og ved den Pragt, Napoleon indførte ved sit Hof, fremmedes den indenlandske Konstflid og dens Frembringelsers Afsætning. Det før sine Manufacturer saa berømte Lyon, der havde lidt saa meget ved Revolutionen, havde nu 120,000 Væverstole, eller 20,000 flere end før Revolutionen. Til Handelens Tarv anlagdes Veie, Broer og Canaler. Til offentlige Arbeider anvendtes i et eneste Aar 40 Mill. Fr. Vel skete alt dette med saa megen Pral, at mange endog have paastaaet, at endeel af de med saa megen Bram omtalte Værker kun hidtil fandtes paa Papiret; imidlertid saae man dog tydeligen, at det i det mindste var Napoleons alvorlige Mening, at de skulde fuldendes. — Man begyndte at arbeide paa ikke færre end sex store Canaler paa eengang; at forbedre de vigtigste Havne og anlægge nogle nye; at lægge Grund til to nye Stæder, Napoleonville i Morbihan og Napoleon i Vendée. Ogsaa Keiserstaden fik saa mange Forskjønnelser, at det gav Minister Champagny Anledning til at sige: "Paris er i Løbet af et Aar blevet mere forskjønnet end forhen i 50 Fredsaar."

Men hvor høit det Trin end var, Frankrig som Militairstat stod paa, var dets egentlige Søhandel og Skibsfart dog i en høist beklagelig Forfatning. Den indiske Handel var aldeles kommen i Engellændernes Hænder; Hvalfangsten og Sildefiskeriet vare ophørte; Seiladsen paa Nordamerica skete kun paa americanske Skibe, og paa Middelhavet under laante Flag. I Canalen turde neppe et fransk Fartøi lade sig see, og fra Bugten ved Biscaya til Schelde var den franske Activhandel tilintetgjort. Men den naturlige Aarsag hertil laae i Sømagtens høist maadelige Forfatning. Den kostede Millioner at underholde; den havde Admiraler og Capitainer i Mængde, ja endog en Storadmiral i den tappre General Prinds Murat, men de øvede Anførere vare ligesaa faa som de øvede Matroser. To vigtige Søslag, ved Abukir og Trafalgar, havde tilfulde godtgjort, hvor lidet den franske Marine kunde maale sig med den brittiske. Vel tilføiede sex franske Escadrer i de ost- og vestindiske Farvande saavelsom paa Middelhavet, Engellænderne stor Skade, og undslap dem længe, men omsider bleve de dog næsten alle disses Bytte. Jo mindre Napoleon saae sig istand til at bekjæmpe Engelland med det eneste Vaaben, det lod sig fælde, desto ivrigere blev hans Hevnelyst, desto mere voxte hans Harme.

I en Militairstat, hvis Regjering er opstaaet af Despotismens Skjød, og hvor det Hele holdes sammen ved Militairkraft, der maa Aanden nødvendig være lænkebunden og enhver fri patriotisk

Yttring ansees for et Løsen til Oprør — der maae Regenten, ligesom en tyrkisk Sultan i s. Harem, have sine Gildinger, der vaage over den offentlige Mening. Jo mere mistænksomme og lumske disse ere, desto mere kjerkomne maa de være deres Beherster. De to Organer, igjennem hvilke den offentlige Mening lettest yttrer sig, ere Skuepladson og Tidsskrifter. Paa begge Dele henvendte derfor Napoleon sin ængstelige Opmærksomhed. Den første af den offentlige Menings-Eunucher var den berygtede Revolutionshelt Politieministeren Fouchée. Allerede i Aaret 1805 havde han, formodentlig efter sin Keisers Befaling, udstedt en Omgangsskrivelse til Præfecterne, hvori han — der, i Revolutionens Dage havde traadt Religionen med Fødderne — paamindede dem om, "at vaage over, at der i Blade og Journaler, ingen Artikler optoges, som kunde forurolige Almeenheden, især ingen Stykker, der angrebe Regjeringens Foranstaltninger i Henseende til Religionen og Gudstjenesten": to Ord, som i en Fouchées Mund fik en ganske egen Betydning. — For dog paa een Maade at give sit Hjerte Luft, tilkjendegav Almeenheden i de offentlige Skuepladse sin fra alle Sider saa undertrykte Mening, ved at tilraabe visse betydningsfulde Yttringer det lydeligste Bifald. Saaledes modtoges de Linier "Fordums Laster Nutids Sæder ere" i Lystspillet Advocaten, med heftigste Bifald. Carion Nizas Skuespil, Peter den Store, der blev udpebet 1804 fordi det anbefalede den monarkiske Regjering, spottede man endnu jevnligen over. Keiseren selv fandt det ikke under sin Værdighed at paatage sig Censuren af Renouds Tempelherrer, førend Stykket blev opført, og da endeel af Almeenheden hentydede nogle Steder i Sørgespillet Henrik den 8de paa Moreau, blev det, efter første Forestilling, forbudet.

Men, som det syntes, havde man ved disse Foranstaltninger endnu ikke ganske opnaaet sit Øjemed, at foreskrive den offentlige Mening: saavidt skal du komme og ei videre! De Folk, som man havde gjort til aandelige Douanerier, vare Mennesker, paa hvis underdanigste Hengivenhed man i alle Henseender kunde stole, og som ligesaalidet rørtes ved den herligste Sandhed eller meest glimrende Vittighed, som den begsorte Gilding fra det fjerne Africa ved den deiligste Circasserindes Yndigheder i sin Sultans Harem — Mennesker, der

hellere lemlæstede de skjønneste Tanker end lode et eneste Ord gaae ubeklippet, som kunde give den fjerneste Anledning til den fjerneste Mistolkning. Men disse Menneskers Evner svarede ikke altid til deres Villie. De antoge, som oftest ligesom Donquixotte, Faar for Ulve, og medens de i deres Angest faldte hine, lode de disse løbe. Og behøvede de end intet uden sunde Fingre til at stryge ud, saa udførte de dog ikke engang dette, tilsyneladende lette Kald, til Regjeringens Tilfredshed. Man var altsaa betænkt paa at benytte sig af et ordentligt Grundmiddel. Dette var simpelt, men virksomt. Antallet af de i det store og folkerige Paris udkommende politiske Tidender blev indskrænket til fem, og deres Bestyrelse overdraget til Folk, der forstode at skrive, om just ikke efter Publicums, saa dog efter Regjeringens Smag og Ønske. Saaledes saae man sig baade istand til beqvemt at kunne oversee Journalvæsenet, og derhos at give Journalernes Bestyrelse i saadanne Mænds Hænder, der snarere sagde for meget end for lidet til Regjeringens Berømmelse. Moniteuren beæredes endog med mangt et Bidrag af Keiseren selv eller, efter hans Ideer, af den i enhver Tidspunkt lige berygtede og ringeagtede Barrere. Af de andre Journaler vare le Publiciste og Gazette de France at betragte som halv officielle. Naar man vilde sige noget, som man enten undsaae sig ved at sige i den officielle Moniteur, eller, som man muligen ved Leilighed ønskede betragtet som noget, der ikke kom fra Regjeringen, saa indførte man det i een af disse to Journaler. Journal des Debats blev udgivet af Oplysningens erklærede Fiende, Geoffroy, der overøste Keiseren og hans Slægt, lige indtil den, der løste hans Skoremme, med de nedrigste Hyklerier. Det engelske Blad Argus brugtes til at udsprede Beskyldninger og Forhaanelser mod den brittiske Regjering.

(Fortsættes.)

Et Par Ord om Tydskhed paa Danmarks Nationaltheater.

Med inderlig Tilfredshed læste Undertegnede i sidste Numer af dette Blad de faa, sande Ord om det tydske Declamatorium, der nylig er givet paa

vort Theater. Afholdt fra at skrive vidtløftigt om denne Sag, er det mig nok, at give Anmelderen af Declamatoriet i Eet og Alt min Stemme.

Om vort Modersmaals Værd i sig selv og om dets Værd for Borgeren, har jeg tilforn offentlig yttret mig, og behøver ikke at gientage mig selv. Af yderste Nødvendighed kunde det tilvisse vel være, at minde Nationen om det, der hører til dens høieste Tarv: at vi, som Anmelderen har sagt, kraftigen, samdrægtigen og oprigtigen, bør holde fast paa det, som er vores — og hvad have vi helligere end det Sprog, hvori vi kunne sige Verden, at vi ere Danske? — Lad dette synke i Folkets Agtelse, og i samme Grad vil Folket synke; og da ville vi faae at see, om tydske Vers eller tydske Declamatorier kunne opholde dets Fald. Historien tale! — og den har talt høit nok i Tydskland selv. Napoleon vidste det; Tydskland betvang han — men med Folket ansaae han det endnu ikke for undertvunget. Derfor, saasnart dette og Landet var i hans Magt, vendte han denne imod Sprog og Love. Han besad vel ikke overmenneskelig Kraft; men han gjorde nok i de faa Aar til Tydsklands Haan og Fornedrelse. Fra Rhinen til Elben maatte Tydske modtage Befalinger, ja Underviisning, i et fremmet Tungemaal. Men det tydske var endnu Folkets, og dets Helligdom — og hvor overmodig den Tanke hos Erobreren, at ville fravriste det denne! — Den, som Anmelderen tyder paa, var det eneste Nationalbaand, der endnu omslyngede det deelte, sønderrevne, i fædrelandsk og politisk Interesse adsplittede Tydskland — og, da Timen kom, da virkede den med en Kraft, som Napoleon længe og ængstelig havde frygtet, hvorom hans Bogtvang og Pressetvang, og Forfølgelser mod Folkeskribenter og Bogtrykkere og Boghandlere noksom vidnede.

Til dette Exempel har Anmelderen henviist, og hvad er rimeligere, da det ligger os saa nær? — Hvad der hemmeligen og aabenbart virkes af Erobrere imod betvungne Nationers Sprog, som imod en Nations Palladium: derpaa har man i øvrigt Exempler nok foruden dette, og vil ikke savne dem i Fremtiden.

I et Land, som vores, er Skuepladsen et af de Steder, hvor Publicums og Folkets Stemme høres, eller burde høres. Der gives Nationalhøitider; der modtage vi vor Konge og hans

Huus paa deres og Nationens Høitidsdage med Udbrud af almeen Glæde; der see vi danske Digteres Mesterværker fremstillede paa Scenen af danske Skuespillere, og yde begge vor Beundring og vor Tak. Der burde dog vel ogsaa, fremfor Alt, hvad Dansk er, holdes i Ære. Om det altid skeer, veed jeg ikke; men glæder mig over, at til Trods for al den Franskhed og Tydskhed, hvormed vor dramatiske Litteratur er overskyllet, veed det danske Publicum i det mindste at holde sin Holberg, som Nogle endog gierne vilde berøve det, i Ære.

Man har paa det danske Nationaltheater seet Skuespil i fremmede Sprog opføres af fremmede Skuespillere. Hint Declamatorium er dog maaskee første Gang, at danske Skuespillere have talt tydsk for det danske Folk — og neppe skulde man drømme om, at sligt kunde skee under Frederik den Siettes Regiering? — Vi haabe, det ikke oftere vil indtræffe, saalænge Hans Aand raader i Danmark; vi ønske i det mindste, om det tiere skulde skee, for at saadanne Foretagender dog ikke skulle siges at have almindeligt Bifald, at flere Stemmer ville lade sig høre derimod, og at Vedkommende (som denne Gang), baade før og efter, maa vorde erindrede om: "at den danske Skueplads kun bør staae aaben for dansk Maal" — gierne tilføiede jeg, som Anmelderen, dansk Aand, om dette var mere, end et fromt Ønske.

Naar danske Skuespillere ville give os Skuespil eller Scener af Goethe (som neppe Nogen kan elske eller agte høiere, end jeg): hvorfor skulde det ei kunne skee paa dansk? — Har ikke Oehlenschläger oversat os Goez von Berlichingen? — Men, Goethe maa tabe i enhver Oversættelse! — Hvad mon der nu er det bedste; enten at han taber for nogle faa særdeles fine Øren, eller at vort Modersmaal taber for det hele Folk?

Chr. Molbech.

Om Billetprangerie.

Om Prangeriet med Comoediebilletter er hidtil blevet talet og skrevet meget, men, som det lader, uden synderlig Nytte. Meningerne om dette Prangerie ere deelte. Nogle paastaae, at det bør forbydes; Andre, at det, ligesaa godt som hver anden

Handel, for være tilladt. En Politieplacat af 2 Sept. 1809 forbød al Handel med Comoedie billetter, og indtil i Fjor bleve alle de, der vilde tage Billetter, opstillede i en vis Orden ved Indgangen til Skuespilhuset. Dette finder nu ikke mere Sted. De saakaldte Sjouere, som en Tidlang ikke vovede at udsælge deres Billetter offentligen, drive i denne Vinter igjen denne Handel i alles Paasyn. En Parketbillet, hvis bestemte Priis er 2 Rbdlr., maa hos dem ofte betales med 5 til 6 Rbd., saaledes som Tilfældet har været ved Mad. Dahlens Benefice, og de andre Billetter i samme Forhold.

Besvarelsen af det simple Spørgsmaal: er denne Billethandel efter vore Love tilladt? maa afgjøre hvorvidt den bør forbydes eller ei.

Efter vore Love bør, som bekjendt, ingen drive nogen Handel, af hvad Navn nævnes kan, uden at have vundet Borgerskab derpaa eller at have speciel Tilladelse dertil af vedkommende Øvrighed. Ikke en Sopken Brændeviin tør Nogen sælge, uden at have Privilegium derpaa. Paa Torvet tør ingen offentlig sælge den ubetydeligste Pjalt, uden at forsynde sig mod Marchandisernes Privilegium. I Aviserne tør ingen falbyde en Flaske Viin, med mindre han hører til Vintapperlauget, alt under anseelig Mulct i Overtrædelsestilfælde. — Er al saadan Handel utilladelig, hvorfor skal da Billethandelen, der unægteligen giver langt mere af sig end Brændeviinsskjænken, Pjalthandel og Viins Udsalg i Flasker, være tilladt og taalt? — Troer man at en saadan Handel ikke er et Indgreb i den skuespilsøgende Almeenheds Ret til at nyde denne næsten eneste offentlige Fornøjelse, Hovedstaden eier, uforbittret, eller at kun den, som kan betale bedst, bør have Adgang til de uskyldigste Nydelser, hvi paalægges det da ikke disse Billethandlere at tage ordentligt Borgerskab, og svare borgerlig Næring saa godt som hver anden Handlende?

(Indsendt.)

Ved at læse i No. 97 af Kjøbenhavns nyeste Skilderi Stykket til Sundhedskollegiet, og især disse Linier:

"Man tænke sig nu saa mangen en gammel udslidt Provincial-Læges Lod, naar et saadant novus homo trodsigen kan nedsætte sig ved Siden af ham,"

blev Indsenderen heraf ligesom opfordret til, i dette samme Blad at give en liden, kun alt for kort, men sanddru Skildring af Lægevidenskabens og følgeligen dens sande Dyrkeres mindre heldige Stilling i Sammenligning med hines, hvilke Forfatteren af ovennævnte Stykke kalder novi homines.

Udslidt kan Indsenderen heraf ikke kalde sig; skjøndt han, som praktiserende Læge i 22 Aar, hvoraf de 15, som authoriseret paa egen Haand, de øvrige under Hovedstadens berømteste Praktici, troer han at kunne gjøre Fordring paa en vis Ælde. Sin meste Tid, i Qvalitet som Læge, har han henlevet i Norge, hvor der gives Overflødighed af disse novi homines; han kan, uvidende om hans Kunstbrødres Stilling er den samme her, kun skildre det Forhold, hvori han stod til Saadanne, hvorom hint Stykke taler.

I Aaret 1809 blev ham i Norge anbetroet en saare vigtig Lægepost, paa hvilken han havde Flere, sig underordnede. Fra Danmark bleve didhen sendte flere Chirurger — til Christiansand kom paa engang 21 Saadanne. Af disse modtog han 9 Tydskere til befalet Ansættelse. Ved Uenighed imellem dem indbyrdes kom det snart op, at den Ene havde været Børstenbinder, den Anden solgt Pibehoveder i Hamborg osv. osv. Iblandt de indfødte norske saakaldte Elever, der havde udlært paa 3 Maaneder, vare, iblandt Flere, en Bagersvend, en Skomagersvend og en Soldat. De færreste vare danske; men saare forfaldne til Drik. Sex Compagnichirurger deserterede fra det Nordenfjeldske og bleve efterlyste; en dræbte sig selv; og en deserteret Bataillonschirurg under mig blev siden Regimentschirurg i Sverrig. Om Videnskabens Held eller Vanheld kan, under disse Omstændigheder, ikke være Spørgsmaal. Den seer enhver Tænkende. Ikke desmindre bleve Flere af hine, og det saare Mange, forfremmede til Bataillonschirurger, og stode, efter en dem forundt Kongelig Bevilling, ved Siden af Indsenderen som legitime practici.

Naar jeg da tænkte mig Hygæas ædle Kunst saaledes nedværdiget; tænkte mig hine Subjekter, uden synderligt Hovedbrud, hævede til Rang og

Værdighed; da maatte jeg beklage enhver hendes ægte Dyrker.

Overhovedet ere de militære Lægers Kaar fra først til sidst gunstigere, end de civiles. Disse maae, fra tidligste Alder anstrænge sig og trælle, for engang omsider at kunne faae Praxis og et Embede paa, i det Høieste, 3 til 400 Rbdlr. De maae absolut disputere pro licentia. Ville de, endog blot for Rangens Skyld, være Doctores legitime promoti, maae de atter skrive og holde en Disputats. Alt koster dem lang Tid, megen Møie, mange Penge. Hine kunne have Løn og, blot som Campagnichirurger, Rang efter 8 Maaneders Studium. Ere de, endog uden Examen, Bataillonschirurger, have de, foruden Rangen, Rettighed til i visse Aar at praktisere. Som Regiments- eller Divisionschirurg ere de, foruden betitlede, meget høit gagerede. Alt dette kan expederes i en Tid af 4 Aar. Et Par Tydskere i Norge, der forrige Aar stode i Forbindelse med mig, have selv forsikkret mig, at de, efter saa kort Tids Forløb, havde nyligen ved det chirurgiske Academi i Kjøbenhavn taget Examen med bedste Karakter.

Chirurgens hele Studerebane er desuden bleven betalt af Regjeringen. Denne saaledes gjennemgaaet, har han 600 Rbdlr. S. V. aarligen i Løn — paa Feldtfod endnu mere — og, om jeg mindes ret, efter 8 Aars Tjeneste, et Tillæg af 300 Rbdlr. S. V. samt en forhøjet Rang.

Efter denne korte Skildring maa Enhver finde den sande Læges Stilling saare tung, og tilstaae, med Indsenderen: at Chirurgens Bane, qua talis, er en mindre møjsom, mindre bekostelig og mere sikker Vandring til Hygæas Løn og Hæder, end Vejen gjennem Højskolen og Universitetet.

Indenlandske Efterretninger.

I Dagen læses følgende under Indsendt: Den Fisk, som i Aviserne saa ofte er bleven omtmeldt at være funden ved Aarhuus levende "uden Hale, men i dens Sted paa hver Side en stærk Finne" har upaatvivlelig været det saa kaldte Svømmende Hoved (Tetrodon Mola), som er en for Naturkyndige temmelig bekjendt Fisk, og af flere beskreven og afbildet; Man vil finde dens Figur i Blochs Fiskværk over udenlandske Fisk i 8de Deel Tab. 128; og Lacepedes Naturgeschichte der Fische (tydsk Oversættelse) Ister Th., T. 22. F. 2. Og, da den endog er funden ved de svenske Kyster, som sees af Retzii Beretning og Beskrivelse i det svenske Videnskabers Academies nye Forhandlinger (tydsk Oversættelse) 6 B. P. 3. Tab. 4, saa er det ikke saa sært, at den og kunde findes ved vore jydske Kyster, skjøndt den maae regnes blandt de sjeldne danske Fiske; Hvilket jeg, for at betage det mindre kyndige Publikum overordentlige Begreber om denne Fisk, ikke har villet undlade at bekjendtgjøre, forgjeves ventende paa, at andre Naturkyndige skulde gjøre det. — Christianshavn, den 16de December 1814. — C. J. Fabricius.

Afg. Dr. Frankenaus og Oberste v. Müllers efterladte betydelige Bogsamlinger bortsælges i næste Maaned ved offentlig Auction her i Staden hos Hofboghandler Beeken.

Odense, den 13 Dec. Den første Søndag i Advent var for Halsted og Aunede Menigheder i Lolland en særdeles høitidelig Dag, da deres agtede og elskede Lærer, høiærværdige Hr. Provst Schierns 50de Embedsaar paa den festligholdtes i Halsted Kirke, som ved Juellinges grevelige Herskabs Foranstaltning festlig var udziret. — Den ærværdige Olding forrettede selv Gudstjenesten og bevæget viste han i sin Prædiken: "Forsynets naadefulde Førelse med sig paa sin saa usædvanlig lange og vigtige Embedsbane." Efter Prædiken blev en Sang, forfattet af Hr. Studiosus Bernhoft, under Ledsagning af blæsende Instrumenter, afsjungen af Seminaristerne fra Vesterborgs Seminarium, hvorpaa Hs. Høiærværdighed Hr. Biskop og Ridder Boisen fra Choret, omgivet af alle Nørreherreds Præster, holdt med hjertelig Følelse en skjøn Tale, i Anledning af Dagen, over Salomons Ord: "Graa Haar er en Hæderskrone, naar de findes paa den Retfærdiges Hoved." Derpaa blev den til Dagens Høitidelighed saa passende Psalme No. 419 af Menigheden afsjungen, og hele Handlingen sluttedes med Psalmen No. 72. Jubellæreren fulgtes ud af Kirken under sine Menigheders inderlige Lykønskninger, forenede med mange af Omegnens Beboeres, som den Dag havde indfundet sig i Halsted Kirke. Til sit Hjem ledsagedes han af Grev Friis, Biskoppen, Herredets Præster og en Deel af sin Familie, hvilke alle

nedbade Guds bedste Velsignelser over den høiværdige Olding. (Hempels Av.)

Kjøbenhavns Børs den 16de December.
Cours. Hamb. 2 M. $546\frac{2}{3}$, a vista 556. Amsterd. a vista 530. London 2 M. $21\frac{1}{2}$ Rbdlr. Spec. 555. — Specier solgtes til $33\frac{3}{4}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet 62 pr. 100; Oblig. 240.

Blandede Efterretninger.

Ved et Keis. fransk Decret af 4 April 1806 befaledes, at den samme tilføiede Catechismus, som var bifaldet af Cardinal-Legaten, skulde indføres i alle catholske Kirker i Riget, og udelukkende bruges der. I denne Catechismus indskjærpes i Forklaringen over det fjerde Bud Undersaatternes Pligter mod Øvrigheden saaledes: Sp. Hvilke ere Christnes Pligter mod den Fyrste, de regjeres af, og hvilke Pligter maa vi især opfylde mod Napoleon I., vor Keiser? — Sv. De Christne skylde den Fyrste, de regjeres af, og vi især Napoleon I. vor Keiser, Kjerlighed, Ærefrygt, Lydighed, Troskab, Krigstjeneste og de til hans Trones Vedligeholdelse og Rigets Forsvar indførte Paalæg: vi ere endnu desuden forbundne til, at bede med Inderlighed for hans Vel, og for hans aandelige og timelige Velgaaende. — Sp. Hvorfor ere vi forbundne til at opfylde alle disse Pligter mod vor Keiser? — Sv. Først, fordi Gud, der grundfæster Riger, og uddeler dem efter sin Villie, har forundt vor Keiser, saavel i Fred som i Krig, store Gaver; har gjort ham til vor Hersker, til sin Magts Tjener og sit Billede paa Jorden. At ære og tjene vor Keiser er følgelig det samme, som at ære og tjene Gud selv. For det andet, fordi vor Herre Jesus Christus selv, saavel ved sin Lære, som ved sit Exempel, har underviist os i det, vi skylde vor Behersker: han blev født, da man maatte adlyde Keiser Augustus's Bud; han betalte de anordnede Afgivter, og saaledes som han har befalet at give Gud hvad Guds er, saaledes har han ogsaa befalet at give Keiseren hvad Keiserens er. — Sp. Gives der ikke særdeles Bevæggrunde, der forpligte os at være Napoleon I., vor Keiser, endnu mere hengiven? — Sv. Jo, thi han er den, som Gud, under de allersørgeligste Omstændigheder, har opvakt, for at gjenoprette den offentlige Udøvelse af vore Fædres Religion, og være dens Beskytter. Han har gjengivet os den offentlige Orden og vedligeholdt den ved sin dybe og virksomme Visdom; han forsvarer Staten ved sin modige Arm; han er Herrens Salvede, derved at han er bleven indviet af den ypperste Præst, den almindelige Kirkes Overhoved. — Sp. Hvad maa man tænke om dem, der tilsidesætte deres Pligter mod Keiseren? — Sv. Efter den hellige Apostel Paulus vilde de modsætte sig den af Gud selv indførte Orden, og gjøre sig skyldige i evig Fordømmelse. — Sp. Ere vi ogsaa forbundne til at opfylde de Pligter, vi skylde Keiseren, mod hans, efter den i Rigsforfatningen fastsatte Orden, retmæssige Efterfølger? — Svar. Ja, visselig; thi vi læse i den hellige Skrift, at Gud, Himmelens og Jordens Herre, ved sin allerhøieste Villie, og ved sit Forsyn, ikke allene skjænker een Person udelukkende, men ogsaa hans Familie, Rigerne.
(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Indtil Slutningen af October skal Udgivterne for de høie Gjæster i Wien have beløbet sig til 14 Mill. Gylden; allene Fjerkræet skal have kostet 250,000 Gylden. Men hvor mange Penge der ogsaa ved samme Leilighed komme i Omløb kan man slutte deraf, at der tælles over 700 Deputerede ved Congressen. Hvad Coureergangen koster er let at indsee; en Coureer til Petersborg koster 350 Ducater, og der skal daglig gaae een did og tilbage; til Berlin gaae ugentlig tre Courerer, hvoraf hver koster 200 Rd. &c.

Med den første Januar 1815 ventes en Forandring i de østerrigske Financer, som man troer vil hæve deres Credit.

I Paris har man fundet et Liig i tre Dele, og formoder, at det er det døde Legeme af en hollandsk Coureer, der havde taget for meget til sig og var kommen i Trætterie i et Vertshuus. Gjerningsmanden skal være arresteret.

De Medlemmer af Cassationstribunalet i Paris, der have stemt for Ludvig 16des Død, faae, som det hedder, deres Afsked. De Seze, Kongens Forsvarer, nævnes som Præsident.

Den i Aaret 1759 stiftede franske Orden du mérite militaire er nu oprettet igjen for Officierer i Land- og Søeetaten, som ikke ere Chatoliker.

Wien. Nu hedder det, at Kongen af Würtemberg vil afreise den 10de og alle de øvrige Souverainer den 20de d. M. — Ruslands eftertrykkelige Erklæring til Congressen skal have angaaet de polske Anliggender, og Storfyrste Constantins Afreise staae i Forbindelse dermed. — Det romerske Hof har udstedt adskillige Noter og Memoirer, angaaende Tilbageholdelsen af dets Provindser. Østerrige har ladet fornye alle siden Joseph II Tid udkomne Anordninger, der indskrænke Pavens geistlige Magt i de østerrigske Stater. — Kongen af Würtembergs Minister havde tilstedt den nye Konge af Hannovers Gesandt Forrangen, og blev derfor dadlet af sin Souverain. Ved næste Forsamling vilde den würtembergske Minister ikke indrømme den hannoverske hiin Forrang, hvorved der opstod en Ordstrid. Da begge Ministere havde Befaling, at forsvare deres Rettigheder, saa kunde Forsamlingen ikke finde Sted. — Committeen for Tydsklands Bevæbnelse og dets Grændsers Forsvar, har formedelst nogle opstaaede Vanskeligheder, som først maae bortryddes, endnu ikke kunnet træde sammen. — Det hedder, at den Crisis, hvori Tydskland befinder sig, ikke kan vare længe, og at Knuden om faa Dage vil løses. — Efter Congres-Krøniken vil Keiser Alexander i Dec. vende tilbage til Rusland, og til den Tid Congressen være tilendebragt. Ved Enden af samme Maaned troer man dens Resultater ville vorde bekjendtgjorte. — Kongen af Sachsens Broder, Prinds Anton, boer i Schönbrunn ved Wien, kommer ofte sammen med de fremmede Monarker, og iagttager sit Huses Tarv. Prinds Maximilian lever med sin Familie i Prag. Efter franske Blade have Sachserne paa ny i en meget ivrig Adresse ansøgt Congressen om at faae deres Konge tilbage. — Congressens Forhandlinger drives saa hemmeligen, at et Kongeligt Hofs Befuldmægtig nylig i en officiel Note har klaget over, at det er ham umueligt med saa indskrænket Sagkundskab, at fortsætte med Nytte sine Forretninger som Medlem af Commissionen for de tydske Anliggender. — Nu hedder det atter, men dog kun som Rygte, at de tydske Sager ere i Orden; at Østerrige bliver arvelig Keiser af Tydskland; at Preussen er undtaget fra Forbundet; at Sachsen er gjenoprettet; at Preussen skal vorde et Keiserdømme; at Østerrige beholder sit Polen og Preussen ligeledes den største Deel ic. — Piecen om Wiener Congressen har i Constantinopel foranlediget, at Divanet blev samlet, og de paa Tyrkiet sigtende Steder oplæste; man forlangte videre Oplysning af en fremmed Gesandt, og da han forsikkrede, at han vidste af intet og retfærdiggjorte sit Hof, fik han til Svar: godt, vi vente vore Fiender, og ville vide at modtage dem. — Det hedder, at Keiserinden af Rusland vil blive hele Vinteren i Wien. — Man troer, at ogsaa Fæstningen Luxemburg vil komme til Belgien.

Frankrig. Paa hele Demarcationslinien er der bleven ansat Militairposter, som det er paalagt, at arrestere alle fremmede Krigere, der ville gaae over Grændserne. Nogle engelske Husarer, der under Paaskud, at forfølge Deserteurer, udbredte sig i nogle franske Sogne, skulde have foranlediget dette Skridt. — Kongen vil sandsynlig blive kronet til Foraaret, men i Paris, ikke i Rheims. — General Dufour skal egentlig være arresteret, fordi han gjorde en Skildvagt for Kongens Dør strafværdige Forslag. Exkeiserens Ministere fik Befaling at forlade Paris. Merlin vil ikke tage sin Afsked, uagtet man tre, fire Gange har givet ham det at forstaae, og lovet hans Søn en betydelig Forfremmelse ved Armeen.

Engelland. Lord Grenville erklærede sig den 1 Dec. mod Lord Liverpools Forslag i Overhuset, at udsætte Parlamentet til den 9de Febr. Han sagde blandt andet, at det aldrig var nødvendigere, at Lemmerne bleve sammen, for at raadslaae. Den tilkommende Fred spaaer intet Godt; Agerdyrkningen lider, Manufacturerne trykkes; Finantserne kræve en lægende Haand; den synkende Fond er angreben; og hvor er det mueligt, at al Raadslagning skal kunne ophøre i en Tidspunkt, da 75,000 Mand endnu staae i Udlandet og en virkelig Krig med America finder Sted? De første Aarsager til denne Krig ere ikke mere til; vi sigte nu til andre Maal. Alle vore Fordringer ere nu uretfærdige og urimelige.“ — Parlamentets Udsættelse til den 9 Febr. blev imidlertid besluttet.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 102.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 20 December 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Men unødig vilde Napoleon have Navn for at undertrykke Tænkefriheden, og det skulde i det mindste bestandig lade som der ikke gaves nogen Censur i Frankrig; deels ønskede han ikke formelig at skille sig ved den saakaldte Trykkefrihed, et Vaaben, der med Nytte kunde bruges mod andre Cabinetter, deels var Revolutionen endnu alt for ung til, at han kunde antage dens Grundsætninger for aldeles udslettede. Man greb ogsaa den første Leilighed, for offentlig at kundgjøre Keiserens ophøiede Sindelav. Da der foran en ny Comoedie af Collin d'Harleville fandtes trykt et Imprimatur, fremkom Moniteuren af 22 Jan. 1806 med en mærkværdig Erklæring. "Hs. Maj. — saa lød den — har med Forundring erfaret, at en saa agtværdig Forfatter behøvede en Approbation, for at lade trykke et Værk, der fører hans Navn. I Frankrig gives ingen Censur. Hver fransk Borger kan bekjendtgjøre, under sit Ansvar, hver Bog, han finder for godt. Intet Værk skal undertrykkes, ingen Forfatter kan paa nogen anden Maade end ved Domstolen eller i Følge et Decret af Hs. Maj. forfølges, i det Tilfælde, at Skriftet angriber Souverainitetens og den almindelige Tarvs første Rettigheder. — Vi vilde falde tilbage i en besynderlig Forfatning, naar et blot Commis vilde anmasse sig den Ret, at forhindre en Bogs Trykning eller tvinge Forfatteren at tage noget fra eller lægge noget til. — Tænkefriheden er Aarhundredets første Erobring. Keiseren vil, at den skal vedligeholdes &c." — Men neppe en Maaned efter denne høitidelige Erklæring, der aabnede saa skjønne Udsigter for den menneskelige Aands Frihed, blev en stor Deel, som det hedte 180 Personer, arresterede, fordi de beskyldtes for, at have sat en i Engelland trykt Ligtale over Hertugen af Enghien i Omløb.

Dette var Tænke- og Trykkefrihedens Skjebne i Frankrig, efter Napoleons Hjemkomst fra Schønbrunn. Fra den kan man let slutte sig til Religionens Tilstand. De Foranstaltninger, der gjordes til Templers og Alteres Gjenoprettelse, syntes alle mere at have et politisk end et virkelig religiøst Formaal. En ny Catechismus, bifaldet af Cardinallegaten, befaledes indført og brugt i alle catholske Kirker i det hele Rige. I denne Catechismus fandtes, under Forklaringen over det fjerde Bud, et heelt langt Stykke om Pligterne mod Napoleon I., hvori siges blandt andet at han er Guds Billede paa Jorden, og ham at tjene er det samme som at ære Gud selv; at den, som tilsidesætter sine Pligter mod Napoleon I., hvoriblandt regnedes Kjerlighed, Ærefrygt, Krigstjeneste, de til Rigets og hans Trones Vedligeholdelse og Forsvar indførte Skatter, gjorde sig skyldig i evig Fordømmelse. Kundgjørelsen fra Erkebispen i Paris, hvormed denne Catechismus indførtes i hans Stift,

og de deri anførte Undskyldninger, viste tydeligen, at denne Prælat følte det Overdrevne og Urimelige i disse Ungdommen foreskrevne Religionspligter mod Napoleon. "Undersaatternes Pligter mod Fyrsterne, sagde han, ere deri udførligere satte fra hinanden end sædvanligt, fordi de nærværende Tidsomstændigheder ikke i ringeste Maade ligne de forbigangne": høist tvetydige Ord i een af Frankrigs første Geistliges Mund! At Erkebispen fremdeles meente, "at Napoleon ogsaa i Religionens Aarbøger burde anføres ved Siden af Keiser Constantin", var eet af de sædvanlige Hyklerudtryk, man var vant til at bruge om Napoleon i de Dage, men, som i Grunden dog ikke betydede meget, naar man huskede paa denne Constantins Characteer. — Imidlertid gjorde man nu alt, for at bringe Kirkevæsenet paa en sømmelig Fod. Allene i Aaret 1806 oprettedes i hele Frankrig 46,000 Sognekald, 80 Consistorialkirker og 31,800 Suckursalkirker. Af Erkebisper kaldtes 10 og af Bisper 50. Men Geistlighedens Anliggender vare i saadant Forfald, at man klagede lydeligen over den store Mangel paa Subjecter til Præster: en Følge af 15 blodige Krigsaar og de Geistliges slette Indkomster. Biskoppen i St. Brieux klagede især i et Hyrdebrev, at der istedet for 700 Geistlige, som hans Stift behøvede, kun fandtes 500, og Cardinal Erkebispen af Rouen forsikkrede, at i hans Stift, hvor ellers 50 til 60 Ynglinger opdroges til Præstestanden, var i 15 Aar ikke en eneste bleven viet. — Fra Regjeringens Side gjordes alt for at gjengive den catholske Religion sin udvortes Glands og hævde dens Rettigheder. Endog Forbudet at Geistlige, overenstemmende med Concordatet, ikke maatte gifte sig, blev paa det strængeste indskjærpet i en Skrivelse fra Ministeren for de geistlige Anliggender til Erkebispen af Bordeaux. Han tilkjendegav deri Bispen, at Keiseren havde forbudet alle civile Embedsmænd, at antage en vis Præsts Ægteskabscontract, og at Keiseren betragtede denne Geistliges Forehavende som en Forbrydelse mod Moral og Religion. Denne Napoleons Nidkjerhed for den catholske Religion, der nu engang var antaget som den herskende, fortjente saa meget mindre at dadles, som ved Siden af den alle andre Troesbekjendelser taaltes, og der paa adskillige Maader var sat Skranker for Klerkeskabets overdrevne Myndighed. Napoleon udslettede med egen Haand den Paragraph i en Plan til Protestanternes Forhold, hvori det paalagdes dem, at behænge, under Langfredagsfesten, Murene af deres Huse med Tapeter. Selv fattede han den Idee, at give Protestanterne en luthersk Kirke i Paris, og befalede den værdige Religions-Minister Portalis at opsætte et Forslag dertil. De catholske Geistliges Vægring, at ægtevie Folk af forskjellig Religion, naar de ikke vilde lade deres Børn opdrage i den catholske, modsatte Portalis sig med Eftertryk.

Men disse heldspaaende Foranstaltninger hindrede ikke adskillige Skribentere, i Mercure de France. De Bonald angreb med usømmelig Heftighed Villers bekjendte Prisskrift; Chateaubriand forfærdigede i Tonen af Génie du Christianisme en blidere Melodie dertil. — Malthe Conrad Bruun, der i en Tid af ti Aar havde opholdt sig i Paris, bragte Ideer om en større, til Phantasien mere talende Pragt i den protestantiske Gudstjeneste i Omløb — ret som om det aandelige Rige ogsaa trængte til Luxus! Imidlertid saae ogsaa hine Ivrere deres Ønske tildeels opfyldt, og nøde et for dem kosteligt Skuespil, da den 10 Aug. 1806 den hellige Tornekrone, som Keiser Balduin, efter Sigende, skal have skjænket Kong Ludvig den Hellige, bragtes til Metropolitankirken i Paris, og Cardinal Spina ved denne Leilighed tildeelde alle troende Tilskuere et fuldkomment Aflad.

Ogsaa Undervisnings- og Opdragelsesvæsenet, som under Revolutionen var kommet i stort Forfald, søgte Regjeringen, saa godt som muligt, at ophjelpe, skjønt Manglerne vare meget store. De anordnede Skoler havdes kun paa de færreste Steder; mange Lyceer vare kun til af Navn, og i ingen af dem lærtes engang Historie. Vel gjendrev Fourcroy i en Tale i Senatet den Paastand, at der i Lyceerne kun lærtes Mathematik, men ganske ugrundet har Paastanden neppe været, og det er naturligt, at man i en Stat, hvor man vil, at hver Mand skal være Soldat, ogsaa ønsker at hver Mand skal kjende noget til den Videnskab, der staaer i saa nøie en Forbindelse med Krigsvæsenet. — For ogsaa at anvende de monarkiske Ideer i den offentlige Undervisning, gjordes Forslag til, at indføre i hele Riget et eneste Undervisningscorps, et Keiserligt Over-Universitet, i Spid-

sen for hvilket der skulde staae en af Keiseren udnævnt Stormester. Det skulde bestaae af 28 Academier, hvert med 4 Faculteter, og Professorerne skulde være ugifte. Vi komme siden til at omtale dette Forslags Udførelse. — Ved et Keiserligt Decret blev det forbudet, at lade sine Børn opdrage udenlands: en Indretning, der uden Tvivl ogsaa havde et politisk Formaal. — Foruden Konst- og Haandværks-Skolen i Compiegne, oprettedes en lignende i St. Maximin ved Trier, hvor 400 Elever skulde oplæres i fire Aar, og blandt hvis Undervisningsgrene vare Infanteriemanøvrer. Endnu en tredie saadan Skole anlagdes i Beaupreau. For fortjente Mænds Døttre oprettedes tre Opdragelseshuse.

En anden Mærkværdighed, der fandt Sted paa samme Tid, var det Keiserlige Decret af 30 Maj, hvorefter de Fornemste blandt de jødiske Troesbekjendere i Frankrig skulde, som Notabler, forsamle sig i Paris, for at erfare Regjeringens Hensigter og gjøre Forslag til passende Forbedringer i det jødiske Troessamfund. Forsamlingen aabnedes d. 29 Juli med mange Ceremonier, og en Tale af Præsidenten Furtado. Denne forelagte tolv Spørgsmaale, som Keiseren forlangte samvittighedsfuldt besvarede. Adskillige af disse Spørgsmaale vare saare mærkelige og syntes at have en dybt skjult Hensigt. De begyndte med: "Er det Jøderne tilladt at have flere end een Hustru? Er Ægteskabsskilsmisse, efter den jødiske Religion, tilladt? Er Ægteskabsskilsmisse gyldig uden Tribunalernes Kjendelse og efter Love, der staae i Modsigelse med de franske Civillove?" rc. Dersom Gisningen ikke var alt for vovet, skulde man næsten fristes til at troe, at Napoleon allerede den Gang gik frugtsommelig med den Idee, at indgaae et nyt Ægteskab, men at han endnu ikke var ganske enig med sig selv, hvorledes han skulde bære sig ad. Mueligen ønskede han, at tage endnu en Gemalinde ved Siden af Josephine, for ikke at opvække offentlig Forargelse ved en formelig Skilsmisse, og troede paa denne Maade at finde Medhold i Bibelen. Neppe kunde der ellers ligge ham saa megen Magt paa at erfare, om det efter de jødiske Love var tilladt at have flere end een Kone, især da det er bekjendt nok, at i Europa Polygamie ligesaalidet finder Sted blandt Jøderne som blandt Christne.

En Deputation fra Forsamlingen overbragte Keiseren Besvarelserne, og denne lod den tilkjendegive, at han med Velbehag havde iagttaget den Aand, der har indgivet disse Svar rc. Det blev nu bestemt, at et stort Sanhederin skulde sammenkaldes, hvis Kjendelser skulde have samme Lovskraft som Talmudens; og hvortil Notabler fra jødiske Troesbekjendere i hele Europa skulde tilstedes Adgang. Efterat adskillige forberedende Arbeider ved en i dette Øiemed nedsat Comittee vare tilendebragte, blev det store Sanhedrin virkelig aabnet i October Maaned.

I Statsforvaltningen foregik nogle ikke uvigtige Begivenheder. Det blev bestemt, at Lovbogen for den civile Proces skulde indføres fra 1807 af. Statsraadets Medlemmer bleve forøgede, og Maitres des Requetes udnævnte, som havde Sæde efter Statsraaderne og som skulde gjøre Indberetning om alle omtvistede Sager. Auditeurerne inddeeltes paa samme Maade som hine, men ingen af dem turde lade sig see, naar Keiseren præsiderede, uden at de havde tjent i to Aar eller havde Keiserens udtrykkelige Tilladelse. — Men i Grunden figurerede Statsraadet kun, thi den hele Statsmaskines Styrelse udgik fra Napoleon selv, og over hans Planer og Forsætter var som oftest udbredt Hemmelighedens tætteste Slør. Menneval, hans Secretær, indviedes undertiden deri, og da denne en Gang bad Keiseren om Tilladelse, at overdrage i en Tid af 14 Dage sine Forretninger til en Ven, svarede Napoleon: "Vi to ere allerede for mange."

(Fortsættes.)

Om Bygninger af Leer.

(Indsendt.)

Professor Karsten i Rostock har i en liden Piece 1811, udgivet en Beskrivelse, hvorledes Landbygninger paa en høist simpel Maade kunne bygges billig og varig. Et kort men fuldkommen fatteligt Udtog deraf findes i "Annalen der Fortschritte der Landwirthschaft 1811", 2det Binds 3die Stykke, "über die hundtsche Lehembau-Methode". Dens Fordele ere: 1) Der udfordres intet andet Materiale end Leer, som æltes med noget Straa, og casseret Træe eller Grene, Qviste som ikke due uden

til Brændsel. 2) Naar en Muursvend leder Arbeidet, saa kan dette forrettes af enhver Dagleier, ja selv af Koner og voxne Børn. 3) Den er ulige billigere end enhver anden Leer- eller Jordvæg, og sparer, paa Taget nær, alt muligt Bygningstræe. 4) Den giver tørre og varme Værelser og befordrer altsaa Brændsels Besparing. 5) Den er ikke allene, formedelst dens Construction, varig, men modstaaer ogsaa enhver Indflydelse af Veirliget. 6) Den er, hvad den underste Deel af Bygningen indtil Taget angaaer, ildsikker, da der intet Material er forhaanden, undtagen Vinduer og Døre, som kan forbrænde. 7) Intet Utøi, som Rotter, Muus eller andet, kan opholde sig i Væggene.

Enhver, som vil giøre sig den Umage at gjennemlæse det omtalte Stykke i Thaers Annalen 1811, vil strax fatte den hele simple Bygningsmaade, og overbevise sig om de her beskrevne Fordele. Indsenderen af dette lader selv, ved sin Gaard paa Landet, bygge Huse paa denne Maade.

Man troer at bør gjøre Commissionen for de Brandlidte paa Amager opmærksom paa denne Bygningsmaade, for, om Samme skulle finde det hensigtsvarende, at lade den iværksætte ved de udflyttende Bøndergaarde og Huse.

Spørgsmaal.

(Indsendt.)

Drives der nogen Klædefabrik paa Jonstrup og hvor stor? — Hvor mange Klædevæve er der for Tiden i Gang i Danmark, og hvor mange var der i Gang for omtrent et Aar siden? — Kan Klædefabrikanten bestaae ved at sælge fine $\frac{3}{4}$ Klæder af indenlandsk Uld for nogle Tredive Rigsbankmark pr. Alen?

Dette ønskes besvaret af sagkyndige og paalidelige Mænd, da man derved mueligen blev istand til at besvare Spørgeren i dette Blads No. 97, og Svareren i No. 99; thi at nogle vedblive, der have andre Næringskilder, hvoraf de nok egentlig leve, deraf lader sig det Hele vel neppe bedømme.

(Indsendt.)

Da Vægterpenge, Lygteskat og Gaderenovationsskatten ere ved Forordningen af 21de April 1812 lignede efter Grundtaxten og Bygningernes Assurance, istedet for, som forhen, paa Bygningernes Strækning til Gaden Etageviis; saa ønskes af en fornuftig og kyndig Mand besvaret: om disse Skatter ikke ogsaa bør forholdsmæssig betales af dem, der boe i Side- og Baghuse, og hvilken Maalestok da kunde antages?

Om den danske Bondes Kaar.

I det nyelig udkomne første Hefte af oeconomiske Tidender læses nogle indholdsrige Betragtninger over den danske Bondes Forfatning. Forfatteren har taget Anledning dertil af det almindelige Skraal over Bondens Velstand og store Fordele. Han søger at bevise at det Modsatte netop er Tilfældet, og anfører til den Ende en udførlig Beregning over en Bondes Udgivter og Indtægter af en Gaard. Derpaa gaaer Forf. over til Resultatet. "Den omtalte Bonde, siger han, har altsaa Intet at sælge, men Mangel allevegne — og maae vel være berettiget til Menneskevennens deeltagende Medlidenhed; men — vil man svare: Naar hiin Beregning i alle Dele var rigtig, saa kunde jo den Bonde slet ikke existere, og dog see vi ham for vore Øine! lever han da ved et Underværk? eller hvorledes gaaer det til? — Jeg maae derpaa svare: Een eller flere iblandt dem opholde kummerligt deres og Familiers Liv, ved at trælle paa Mosen fra Foraarets Begyndelse til Sommerens Ende, og at sælge Torven i Hovedstaden; — Andre iblandt dem have endnu, fra Landmandens gyldne Tider, en Rødskilling tilovers, for hvilken de kjøbe, hvad de mangle, eller have havt en rentefrie Gaard, paa hvilken de nu aarligen gjøre nyt Laan; Nogle finde Medlidenhed hos Egnens velhavende Beboere, som laane eller give dem Fourage, Sædekorn rc.; Andre sælge et Stykke Jord efter det andet eller hele Gaarden og falde omsider paa Fattigkassen. Meget mere lod sig sige; men bør ei siges offentligt. Hvad deres Kreatures Føring angaaer, bør endnu anmærkes, at der virkelig haves et større Antal, end det anførte; men Erfaring viser ogsaa, at der er, saa at tale, intet Tag over Gaardene — at Kreaturene, selv Hestene iberegnede, gaae ude til

den silдige Vinter, og slippes atter paa Græs i Martii *) Maaned, førend Naturen har frembragt nogen nye Spire. At her skrives Sandhed, det veed Enhver, som med aabne Øjne reiser i de fattige Egne, og den der ikke vil troe det, kan man intet bedre Raad give, end dette: "Kom og see!"

"Men" — vil man fremdeles sige — "der maae da være en slet Avlsdrivt — og det er langt fra, at Landet saaledes dyrkes overalt. Man maae ikke maale den danske Bondes Tilstand, efter sig en enkelt Byes Forfatning." Forfatteren svarer: "Ja, der er kuns en maadelig Drivt;" og tilstaaer med Glæde, at Landet ikke dyrkes saaledes overalt. Om saa var, da maatte vi alle, selv de, der misunde Bonden hans formeentlige Rigdomme, allerede være hungrede ihjel og have glemt at opvække enten Uvillie imod, eller Velvillie for denne store Deel af Landets nødvendige Indbyggere. Ogsaa indrømmes derfor, at den danske Bondes Tilstand ikke kan maales efter det enkelte Steds; — det er sandt, der gives Adskillige, som deels ved den, før Krigen, samlede Velstand, deels ved deres Handel og Prangerie ꝛc. endnu holde Ørene stive. (Man maatte være en slet Patriot, om man ærgrede sig derover) — det er sandt, der gives andre Egnes Beboere, som have udmærkede Jorder og en betydelig Levning af foregaaende Dages Kraft til at dyrke dem — ogsaa der staaer Bonden sig vel — og det er vel, baade for Bondens og Statens Skyld. Der gives Egne med store og gode Tørvemoser, som ikke mangle Arbeidere og mere saadant, som gjør, at ikke hele Bondestanden er nedsjunken i trykkende Armod; men, hvad der ikke er skeet, det kan desværre skee, og det maae nødvendigen skee, dersom Ulykken ikke ved Guds Bistand og fornuftig Eftertanke forebygges. Landets fattige Bønder, som nærme sig til Undergang, ere vist ikke faa — og et stort Antal af dem, der have solgt deres Gaarde vare sikkerligen i trængende Omstændigheder. Hvor stor Forskjel mon der, i det Hele taget, er paa den her tilsigtede Bye og Hirschholms, tilligemed Cronborgs Amter. Selv en Deel af Friderichsborg Amt er i dyb Armod. Og at den Bonde, som ikke forud eier Rigdom,

*) I Aar (1813), som dog følger efter et godt Foder-Aar har jeg først i Martii Maaned seet Heste og Køer at græsse paa Ukrums nøgne Marker.

eller har en betydelig Tørvemose eller nogen anden saadan Indtægtskilde umuelig kan bestaae, det er alt for tydeligt; thi om hans Avling afgav det dobbelte imod ovenanførte, saa vilde det, han kunde sælge, langt fra ikke være tilstrækkeligt, til at udrede Skatter og Afgivter, til Tjenestefolks og Haandværkeres Lønning og til de mangfoldige Fornødenheder, som ere stegne i et langt andet Forhold, end de Vare, han har at sælge. Det sees ogsaa mere end tydeligt nok af Hr. Kammerherre Wedel Jarlsbergs og Hr. Amtsprovst Lütkens udkomne Betragtninger over denne Sag; men er det ny en Sag, som intet Beviis behøver, at Agerdyrkningen er Danmarks ypperste, om ikke eneste visse, Indtægtskilde, saa kræver Troskab imod Konge og Fædreland upaatvivleligt, at hver Mand, som seer Landmandens Tab og Tilintetgjørelse frimodigen ytrer sine Overbeviisninger, hvad enten disse passe til Dagens Tone, eller ikke. Kuns Sandhed bør det os at frembære, ubekymrede om de Angreb, som, endog stundom i det uværdigste Sprog, ere at forvente.

"Men", svarer man, "det staaer sig dog vel ikke saa rigtigt med denne Bondens Armod. Kjendsgjerninger bevise jo det Modsatte: Aldrig saae man saadan Yppighed og Overdaad iblandt Bønderfolk, som i de seenere Aaringer — Silke og Fløiel — Gyldenstykkes Huer, fine Linklæder og kostbare Meubler ere ingen Sjeldenhed i Bondens Boliger — The og Kaffe bruges næsten af Alle — Brøllupper, Barselgilder og deslige, som koste flere Hundrede eller Tusinde Rigsdaler o. s. m. sees overalt, og Saadant vidner jo tydeligt nok om Landmandens Velstand." Denne Indvending høres daglig; men den veier tilforladelig ikkun saare lidet for hver den, som ikke er vant til at lade sig blænde af Dunster. Er det da et sikkert Beviis for Rigdom, at der leves yppigt og overdaadigt? Intet mindre. Var det saa, da maatte vi tilstaae, at der aldrig havde været større Rigdom i Danmark, end der just nu er. Neidet gamle paradoxe jydske Ordsprog lyver tilforladelig ikke, naar det siger: Rige Folk have godt Gods; men de Fattige have Penge i Lommen. Ved Yppighed og Overdaad søger man at have Skinnet af Rigdom; medens den virkelig Velhavende, som fører et tarveligt Liv, synes fattig og uformuende. Yppighed og Overdaad ere et sikkert

Beviis paa Sædernes Forfald; men ikke paa en tilstedeværende Rigdom; Ingen, som har Kundskab om Mennesket og Verden, nægter saadant i Almindelighed — og Erfaring stadfæster det om vor Bonde i Særdeleshed. Selv den fattige Mand, som borger sin Udsæd, som ikke eier en heel Vogn, som intet Tag har over Hovedet, og sælger det ene Stykke efter det andet, siger os dog, at han ikke kan andet end følge sine Naboers Exempel. Vil man leve mellem Andre, hedder det, saa maae man og leve med dem. Saadan Magt har Moden over det syndige Menneske. Og — hvad Bryllupperne i Besynderlighed angaae; saa er det endnu en falsk Speculation, som frister Mangfoldige. Det er nemlig Skik og Brug, at Gjesterne give Brudegaver. Formedelst disse haaber man at afholde Udgifterne; ja! endog at gjøre sig en ikke ubetydelig lille Fordeel, hvorfor just de fattigste Bonderfolk ofte anstille de uforholdsmæssig kostbareste Bryllupper. At Beregningen ofte, endog som oftest slaaer feil, det er vist nok; men et gyldigt Beviis for Rigdom er her tilforladelig ikke.

"Dog — den mere velhavende Bonde — den som har Tørvemoser i Overflødighed, eller Skov at tage til, saavel som den, der handler og pranger, tilstaaer jo selv, at han oplægger flere Penge nu, end før Krigen — og man maa dog troe Manden paa sit Ord." Ogsaa denne er en saare almindelig Indvending; men den gjelder igjen ikke meget; thi om den rige Bonde, der før Krigen kunde oplægge 100 Specier eller andre Penge af lige Værdie, nu oplægger 200 Rbdlr. N. V., eller, som han kalder dem: 1200 Rdlr. D. C., saa maae det vist forekomme ham, at han staaer sig meget bedre end før, skjøndt han for sine 200 Rbdlr. neppe kan kjøbe 6 a 8 Specier *) — og dersom han endog, fristet af de tilsyneladende høie Priser, forskjærer sin Mose eller hugger sin Skov til Upligt, og derved kommer saa vidt, at han nu kan oplægge 3000 Rdlr. eller 500 Rbdlr. aarlig, og saaledes har et Overskud af omtrent 100 Specier; saa er det ikke underligt, om den eenfoldige Bonde, som staaer Examen for en klogere Examinator, tilstaaer, at hans Rigdom nu er langt større, end fordum, endskjøndt der for den mere oplyste Mand ikke hører meget til at indsee, hvor stærkt sig en Landmand, der udtømmer sin Rigdomskilde, haster til Armod.

Det synes altsaa uimodsigeligt, at Bonden i Almindelighed vandrer imod sin Undergang, og at den fattige Bonde i Særdeleshed, naar han ingen anden Indtægtskilde har, er nær ved ikke mere at kunne frelses."

Forf. anfører derpaa adskillige Midler til at raade Bod paa dette Onde, hvilke den, som ønsker at læse noget Udførligere om denne Gjenstand, maa søge i Skriftet selv.

*) Beregningen gjort i Begyndelsen af 1813, da vor Cours var allerslettest.

Indenlandske Efterretninger.

Natten imellem d. 16 og 17 Dec. døde her i Kjøbenhavn Christian Colbiørnsen, Justitiarius i Høiesteret, Geheime-Conferenceraad, Storkors af Dannebrog og Dannebrogsmand, efter langvarige og smertelige Lidelser. — Han er født paa Sørum i Aggershuus Stift, havde hverken Byrd eller Beskyttere, men ene sin Flid og sine ualmindelige Aandsgaver at takke for sin første Opkomst. Hans Fader var Colbiørn Jacobsen Colbiørnsen, Regimentsqvarteermester ved det andet Oplandske Infanterie-Regiment, som døde 1761. Han, saavel som hans afdøde Broder, Edvard Colbiørnsen, kom som to ganske uformuende unge Mennesker her til Kjøbenhavn. Han var først Advocat i Høiesteret, i hvilket Fag han gjorde sig fordeelagtig bekjendt, og steg derfra Trin for Trin til de høieste Embeder i Staten. Som Generalprocureur havde han Leilighed til at virke meget til Fædrenelandets Held. De vigtigste Momenter i dette hans Embede, datere sig fra Anordningerne angaaende Landbosagen, Laugsvæsenet, Trykkeretttigheds-Grændsernes nærmere Bestemmelse (Frdng. af 27de Sept. 1799) og Tyvsstraffenes Formildelse. I den for Landbosagen den 25 Augusti 1786 nedsatte Commission var han een af Bondestandens varmeste og virksomste Talsmænd fra først til sidst, og hans Iver og Veltalenhed bidrog meget til, at Bondesagen vandt Seier, uagtet nogle jydske Herremænd paa det kraftigste satte sig derimod. Han blev fra den Tid af ogsaa Folkets

Mand i Ordets ædleste Betydning, og hans Foredrag udmærkede sig ikke blot ved et zirligt, maaskee stundom lidt for blomstrende, Sprog, men Ordene Borgerfrihed, Borgerheld &c. gjenløde ved alle Leiligheder fra hans Læber og i Alt hvad der flød fra hans Pen. Men med Aaret 1798, da een af vore bekjendte Folkeskribenter vendte sin alt for hvasse Pen imod ham, uden just at betjene sig af de ædleste Vaaben, syntes han at tabe en Deel af sin Popularitet, og 1799 var hans Almeenyndest langt fra ikke saa stor som adskillige Aar i Forveien, da han fremtraadte som Borger- og Bondefrihedens kjekke og ivrige Talsmand. Som Skribent har han ikke udmærket sig uden ved adskillige skjønne Taler, holdte ved høitidelige Leiligheder, og nogle Stridsskrifter, ihvorvel hans lyse Aand sikkert ogsaa havde udmærket sig paa denne Bane, dersom hans mangfoldige og vigtige Embedssysler havde levnet ham Tid. Hvad han imidlertid, uden at være egentlig Skribent, ved sin Indflydelse har virket paa vor Litteratur, vor Tænke- og Ytringsfrihed, og alt hvad der i Henseende til Fædrenelandets Held og Tarv staaer i nøieste Forbindelse dermed, tilkommer det den upartiske Historieskriver at veie, drøfte og bedømme. Naar Clio med sin Griffel engang vil male Danmarks Kaar i de sidste to Decennier, saa vil hun frem for Alting dvæle ved Navnet Colbiørnsen. — Resultaterne af Bondefrihedens Indførelse, Laugsvæsenets Forandring, Tyvestraffenes Formildelse og Trykkerettighedens Grundsebestemmelser ere lutter Gjenstande, der fortjene en frimodig Tænkers Drøftelse og Udvikling.

———

Kjøbenhavns Børs den 20de December.

Cours. Hamb. 2 M. 55$1\frac{2}{3}$, *a vista* 55$8\frac{3}{4}$. Amsterd. *a vista* 330. London 2 M. 21$\frac{1}{3}$ Rbdlr., *a vista* 21$\frac{1}{2}$. Spec. 560. — Species solgtes til 34 Rbmk., for Committeesedler blev givet 62 pr. 100; Oblig. 240.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lkf. Av.)

Den i Aaret 1812 holdte Rigsdag i Ørebro har, som Repressalier, reduceret den svenske Gjeld i de med Frankrig den Gang forenede Lande til en Trediedeel. Nu, da Holland igjen har faaet sin Uafhængighed, ville Creditorerne i dette Rige atter gjøre deres gamle Fordringer gjeldende, og sende Deputerede til Stockholm.

I Paris udøves siden nogen Tid megen Uvaad, og ingen Morgen forløber, som ikke forkynder Voldsomheder. Enhver gaaer betids hjem om Aftenen, og den almindelige Frygt forstyrrer Selskabeligheden. Vicomte de Saint Clair, der med 15 til 18 Knivstik har ombragt et ungt Fruentimmer, hvis Underhold var ham til Byrde, gjeldte ved det Husarregiment, hvorved han tiente som Capitain, for en brav Officier. Hans Kammerader fandt det uanstændigt, at man ikke satte en saadan Mand i et militair Fængsel, men i Forcen. De have forsaget ham, efterat de havde erfaret, at han havde staaet i Savarys Polities Sold. Misdæderen havde samme Dag spist hos en Statsminister. Meest Opsyn opvækker det sønderlemmede Lig, hvoraf man fandt Underdelen ikke langt fra Louvre, Hovedet i et Springvand paa Blomstertorvet og Lenderne i de elysæiske Marker. — Man begriber ikke, hvorfor en Misdæder skulde saaledes mangfoldiggjøre Sporene af sin Forbrydelse. — I Villejuif, 1 Miil fra Paris, er nylig en Reisevogn bleven anholdt og Papirerne fratagne. — De mange forefaldende Slagsmaal have givet Anledning til, at Patrouillerne og de tjenstgjørende Soldater ere blevne forsynede med skarpe Patroner.

En Borger i Wien bragte nylig Keiser Franz en Stær, som kunde sige: Vivat Alexander. Franz lod den bringe hen i Alexanders Arbeidsværelse. Neppe var denne en Aften kommen hjem, førend Stæren raabte sit Vivat! Den overraskede Monark ringede paa Kammertjeneren og sagde: han skal see, om der er nogen i Sideværelset. Denne forsikkrede, at det var en Fugl. "Ah!" raabte Keiseren: "det er Fader Franz's Foranstaltning." Næste Morgen omfavnede han Keiser Franz for den behagelige Overraskelse. Den Borger, der har afrettet Stæren, skal have en Pension af 300 Fl.

Staden Rangoon i Ostindien er afbrændt; 600 Huse og betydelige Træmagaziner ere derved lagte i Aske.

Wien. Nogle opbyde alt for at redde Sachsen fra at fortrænges fra Staternes Række, og søger at forskaffe Preussen andre Besiddelser som Erstatning, for at bringe Sachsen tilbage om just ikke til sin forrige Konge, saa dog til sit gamle Regenthuus. Hertug Albert af Sachsen-Teschen interesserer sig med Nytte for Sagen. Ogsaa de mindre sachsiske Hoffer have sat alt i Bevægelse, for at redde deres Moderlands Selvstændighed. — Siden den 28 Nov. gaaer det Rygte, at Magterne nu ere enige om Hovedpuncterne og ere ifærd med at underskrive de forskjellige Instrumenter. Man er i en Tid af 6 Uger kommen videre i at ordne Anliggenderne end forhen i heie Maaneder. Fredsrygterne have ogsaa virket fordeelagtig paa den wienske Cours. I faa Timer gik den ned fra 261 til 251. Man vilde vide, at Congresforsamlingen af 26 Nov. lovede Europa en varig Fred; at Polen vil blive deelt, og at Sachsen, paa nogle Undtagelser nær, vil komme til sin forrige Regent igjen. Den 5 Dec. var imidlertid endnu intet bekjendt af Underhandlingerne. I St. Stephans Kirken ere gjorte store Forberedelser til et høitideligt Te Deum, og Anstalterne skulde være færdige den 8de. Te Deum skulde finde Sted den 10de. Paa samme Tid skulle Congressens Forhandlings-Beslutninger offentlig kundgjøres. — I Tydskland skal nu, som man med Vished troer, Stændernes Forfatning igjen indføres. — Frankrig og Bayern vedblive eftertrykkeligen at forsvare Sachsens Uafhængighed. — Storhertugen af Baden har forgjeves anholdt om at optages i den Committee, der ordner de tydske Anliggender. — Det hedder, at den souveraine Fyrste af Holland vil blive kronet til Konge, og at han vil vælge Brüssel til sin Residents. — Det skal være afgjort, at om end Sachsen beholder sin Selvstændighed, skal det dog miste Storhertugdømmet Warschau. — Baden har gjort Paastand paa sine ved Forbund garanterede Rettigheder og erklæret ikke at ville underkaste sig de fem Magters Anordning, hvoraf den tydske Committee bestaaer.

Holland. Statsudgivterne for 1815 ere i den bekjendtgjorte Budget fastsatte til 51 Mill. Gyld.; det fyrstelige Huses Civilliste til 1,600,000. — Vor Marine bestaaer nu af 26 Linieskibe, foruden Fregatter, Brigger ꝛc., naar man regner de Skibe med, vi faae fra Antwerpen.

Frankrig. Politieministeren, Hr. Beugnot, har faaet Marineministeriet, Hertugen af Dalmatien (Soult) er bleven Krigsminister, og Hr. Andrée General-Directeur for Politiet. — Mellem Louis Bonaparte og hans Gemalinde (Hortensia) svæver i denne Tid en Sag for Retten. — I Paris er al Kirkemusik forbuden saa længe den erkebispelige Stoel er ledig.

Engelland. Øerne Martinique og Guadeloupe ere hidtil endnu ikke besatte af franske Tropper. Den fra Brest afsendte Expedition var ankommen d. 1 Sept., men den engelske Overstcommanderende havde endnu ingen Befaling faaet at overlevere samme Besiddelse. Man vilde ikke tillade Tropperne at gaae i Land, hvilket foraarsagede stor Misfornøielse iblandt dem.

Gent. Efter Ankomsten af Depecher fra America til den americanske Deputerede, hersker stor Drivtighed blandt Underhandlerne. De ere saa sysselsatte, at de lade ingen komme for sig. Den 26 Nov. overgave de de engelske Underhandlere en Note, hvorpaa strax sendtes en Courer til London.

Cadix, den 17 Nov. En Fregat, som den 15de dennes ankom hertil fra Havanna, har fem Millioner Piaster ombord. — Den til Buenos-Ayres og Porto Rico bestemte Expedition ligger færdig til at gaae under Seil. De Landtropper, som afgaae med samme under General Morillos Anførsel, beløbe sig til 12,000 Mand.

Italien, d. 19 Nov. Den 13de dennes aabnedes Jesuiterordenens Novitiat i Rom paa en høitidelig Maade. Dagen i Forveien havde 30 Individuer, hvoriblandt adskillige Personer af Rang, meldt sig til at indtræde i Ordenen. Man venter endnu 25.

Danzig, den 26 Nov. Under Dags Dato er her bekjendtgjort fra den Kongelige preussiske Politiepræsident, at efter en Beslutning af den Kongelige vestpreussiske Regjering skulle, formedelst den i Gibralter og Cadix herskende smitsomme Sygdom, for den almindelige Sundheds Skyld, alle fra Nordsøen kommende Skibe allene da tilstedes at løbe ind i den herværende Havn, naar de ere forsynede med danske Qvarantainepasse.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 103.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 24 December 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Endnu mærkværdigere end alle disse Indretninger, til at forøge Frankrigs indvortes Vel og Anseelse, vare Napoleons Foranstaltninger til at grundfæste sin udvortes Magt ved at oprette et Føderativsystem, og gjøre Medlemmerne af sin egen Slægt til Grundpiller for denne, som det synes, for Evigheden opførte Bygning. Frankrig med sine 111 Departementer talte allerede over 36 Mill. Mennesker, og de med samme forbundne Stater havde næsten en lignende Befolkning. De Stater, som Napoleon saaledes kunde give een Retning, udgjorde henved 67 Mill. Mennesker.

Vi have allerede seet, at Napoleon ved sin Stifsøns Formæling med Prindsessen af Bayern havde knyttet det første Slægtskabsbaand med et tydsk Fyrstehuus: han gik nu videre og formælede sin Stifdatter Prindsesse Stephanie (Beauharnois) Napoleon med Churprindsen af Baden. Formælingen fuldførtes med stor Høitidelighed i Paris. — Hieronymus Buonaparte var i Efteraaret aldrig saasnart kommen hjem fra sit lykkelige Streifetog, førend han blev ophøiet til fransk Prinds, og strax derefter ved et Keis. Budskab til Senatet, foreslaaet til en tydsk Prindsesses Gemal. — Joseph Napoleon blev af sin Broder udnævnt til Konge af Neapel og Sicilien, den 31 Marti, paa hvilken Tid det første Rige endnu ikke engang var heel erobret. Neapels Skjebne var imidlertid allerede afgjort strax efter Slaget ved Austerlitz, og den 15 Febr. 1806 var Murat, der anførte Armeen mod dette Rige, allerede indrykket i dets Hovedstad. Man var saa vis paa Seiren, at den neapolitanske Tronfølge allerede ved Josephs Udnævnelse til Konge blev fastsat i Paris. Napoleon forbeholdt sig i Neapel og Sicilien 6 store Rigslehn under sin Overlehnsherlighed, hvert med 1 Mill. Indkomster, til Fordeling blandt hans fortjente Hærførere.

Saaledes var nu den italienske Halvøe, efter Napoleons Ønske, en Bestanddeel af det store Rige; men en anden ved sin Beliggenhed og Industrie vigtigere og ønskeligere Deel, var Holland. Det samme Frankrig, som havde gjort denne Stat til Republik, omskabte den nu igjen til Monarkie, men dog ikke uden efter mange politiske Machinationer, der ikke syntes at have virket saa hurtig, som Napoleon ønskede det. Spiren til en saadan Regjeringsforandring laae allerede i den sidste bataviske Constitution, hvis 41de Artikel uden Tvivl ikke ganske hensigtsløst bestemte, at Raadspensionairen havde Ret til at nedlægge sit Embede, naar han vilde (det vil sige, naar Napoleon bød det). Louis Napoleon, et svagt ungt Menneske, der i en Alder af 28 Aar allerede maatte bruge Badecurer for sit svækkede Helbreds Skyld, blev af sin Keiserlige Broder sat paa Hollands Trone. Denne unge Mand skal endog have vægret sig ved at modtage Kronen, og sagde offentli-

gen, "at han modtog Kongeværdigheden, fordi det hollandske Folk ønskede og hans Broder befalede det". At Napoleon nok ønskede at see Europas Troner besatte med Leddemænd, han efter Ønske kunde faae til at bevæge sig, naar han kun rørte ved den Traad, han holdt i Haanden, er begribeligt; men at det bataviske Folk kunde være saa begjerlig efter at faae et ungt, rigtig nok godlidende, men ellers nervesvækket Menneske, hvis største Fortjeneste bestod i at være Napoleons Broder, til Konge, det er noget, som kun kan fremlokke Smil over den menneskelige Svaghed, og Taarer over Nationers Skjebne.

Ikke faa Omstændigheder syntes at have medvirket til at modne Napoleons Planer med Holland. Allerede i Aaret 1805 var her bleven dannet en saakaldt Nordarmee, under Prinds Louis's Befaling, i den Hensigt at forebygge fra preussisk Side et muligt Angreb, som, medens den franske Storarmee stod i Østerrige, let havde været at udføre. Den hollandske Regjering var svag og vaklende, og Forstaaelsen imellem den og Raadspensionairen Schimmelpenninck, en iøvrigt fordeelagtig bekjendt Mand, aabenbar. De Franske forstode at vinde Almuen ved at fremvirke det strænge Forbud mod Levnetsmidlers Udførsel til Engelland, hvorved Livets første Fornødenheder faldt til en saa lav Priis, de ikke i ti Aar havde været i. Det sidste ansaaes for en Frugt af de imellem Prinds Louis og Schimmelpenninck trufne Forholdsregler i Henseende til den franske Armee, hvoraf en stor Deel Tropper virkelig drog fra Grændsedepartementerne deels tilbage til Frankrig, deels til det Indre af Republiken. Derimod syntes adskillige Aarsager at gjøre en Forandring i Regjeringen ønskelig, ja endog nødvendig. De for Holland saa vigtige ostindiske Colonier bestyredes slet, og denne slette Bestyrelse ansaaes for en medvirkende Aarsag til Forliset af Cap. Gjelden voxte med hvert Aar i uhyre Grad, og kun ved overordentlige Midler kunde der bødes paa dette Onde. Skjønt Rigdommene vare sammendyngede hos mange enkelte Borgere, var Statens Fattigdom i Almindelighed dog stor. Handel og Skibsfart, der udgjorde Landets Hovednæringsgrene, havde længe været standset, deres Gjenoplivelse haabede man ene af Napoleon, og man hældte altsaa naturligviis til det franske Partie. Man længtes efter en Forandring, og med hvem skulde man vel i saadant Tilfælde hellere vilde knytte et uopløseligt Baand end med Napoleon, af hvis Vælde, Lykke og Klogskab man havde Grund til at love sig Alt? — Ogsaa skimtede man allerede en forestaaende Forandring, da Champagny i sin Indberetning til den lovgivende Forsamling for første Gang regnede den bataviske Republik blandt Frankrigs Föderativstater, og da Admiral Verhuel reiste frem og tilbage, og hver Gang ved hans Tilbagekomst til Holland et overordentligt Statsraad sammenkaldtes paa Schimmelpennincks Landsted uden for Haag. Midt under disse sammenstødende, en Regjeringsforandring begunstigende Aarsager, indtraf den for Napoleons Plan saa heldige Omstændighed, at den forhen værende Arvestatholder, Prinds Wilhelm, Fyrste af Nassau-Diez, døde den 9 April i Brunsvig, 58 Aar gammel. Revolutionens Storme havde fordrevet ham fra hans Fædrenestat, og de endnu svage Baand, som i den Tid kunde binde Batavernes Hjerte til Huset Oranien, opløstes med hans Død. Sex Dage efter dette Dødsfald bleve i en Raadsforsamling hos Schimmelpenninck fem Commissairer udnævnte, der skulde bringe de sidste Forslag til Paris. I Spidsen for disse Commissairer stod Admiral Verhuel, Hovedhjulet i Maskinen. Den sidste Livsgnist af den døende Republicanisme syntes vel endnu at yttre sig i nogle Adresser fra adskillige Stæder, især Harlem, til Generalstaternes Forsamling, i hvilke der gjordes alvorlige Indsigelser mod en monarkisk Regjeringsforms Indførelse, som stridende mod Landets Handelstarv og hele Nationens Interesse. Men ikke at tale om at republicanske Adresser mødte monarkiske Modadresser, saa var Hollands Skjebne allerede besluttet i Keiserstaden, og til at give denne Beslutnings Virkeliggjørelse Eftertryk, stod allerede en fransk Hær i Holland. Af Hollænderne, som for største Delen bestaae af Mennesker, der baade forstaae ligesaa godt at spare *), som at regne, var ingen Modstand at frygte. Deels stred det mod deres bekjendte Phlegma, deels havde Capitalisterne iblandt dem allerede lidt for

*) Han, som boer langs under Havet
Og med Guld er stærkt begavet,
Spare er en Dyd hos ham.

meget ved Bankerotter, Coloniernes Tab, Paalæg ꝛc. til at de skulde ville udsætte sig for en Revolutions nye Offere. De enkelte Brushoveder havde den franske Statsklogskab vidst at indtage til sin Fordeel, ved at ansætte dem i anseelige Stats- og Hofembeder. Uden Vanskelighed sluttedes derfor allerede d. 24 Maj, altsaa omtrent efter fire Ugers Forløb, imellem de forhen nævnte Commissairer og Talleyrand, i Paris en Tractat, i hvilken Prinds Louis Napoleon blev udnævnt til Konge af Holland. Ogsaa hedte det heri, for at sætte Hollænderne Blaar i Øjne, at den franske og hollandske Krone aldrig skulde kunne forenes; og at kun Indfødte skulde forfremmes til Embeder. Dog fastsattes tillige i denne Tractat, hvori det udtrykkelig bestemtes, at Kong Louis (Statens første Embedsmand) skulde være og blive Connetable af Frankrig, og at hans Børn (altsaa og hans Tronfølger) skulde staae under den Keiserl. franske Familielov. Louis blev i Paris d. 5 Juni erklæret for Konge af Holland, og i de hollandske Commissairers Audience hos Keiseren, sagde deres Ordfører Verhuel, at det hollandske Folks Repræsentantere ønskede, at Keiserens Naade vilde forunde dem Prinds Louis til Konge ꝛc. — Ved en strax derpaa sluttet Tractat blev Kongeriget Holland forenet som Foderativstat med Frankrig, og dets Tronfølge og Handelsforhold bestemte. Schimmelpenninck, der desuden havde en Øjensvaghed, og altsaa allerede forhen var physisk uskikket til at beklæde det første Stats-Embede i Republiken, nedlagde sin Post som Raadspensionair. Den nye Constitution, ganske efter fransk Snit, kundgjordes d. 10 Juni. Kongen, hedte det deri, skulde ene uindskrænket (og det som fransk Connetable!) have den fuldbyrdende Magt; ogsaa Holland skulde have et Statsraad og et lovgivende Corps; det hollandske Sprog skulde vedblive i Lovene og alle offentlige Forhandlinger; og alle Religioner nyde lige Beskyttelse. — Allerede d. 23 Juni blev Louis hyldet i Haag af Generalstaterne og de saakaldte Høiformaaende. Den offentlige Hengivenhed yttrede sig meget tydelig, men om den i det Hele var saa ganske alvorlig meent, er uvist; i det mindste syntes Verhuels strænge Forbud mod alle politiske Bemærkninger over Regjeringsforandringen i Journaler og Aviser, saavelsom alle foruroligende Yttringer i Prækener, just ikke at være noget Beviis paa, at hiin Enthusiasme var uskrømtet. Samme Dag Louis erklæredes for Konge, udnævntes Ministeren Talleyrand til Hertug af Benevente, og Rigsmarskalk Bernadotte til Fyrste og Hertug af Ponte-Corvo. (Fortsættes.)

(Indsendt.)

Advarsel for Huuskjøbere.

Tillæg til Ørsteds nye Formularbog, S. 135 til 137, med mere.

Foruden de paa ommeldte Sted anførte Dokumenter og Attester, samt de endvidere S. 137 og 138 tilraadte Beviisligheder, bør Kjøberen tilholde Sælgeren at levere Attester fra Stadsbygmesteren, Brandmajoren og Skorstensfeieren: at Skorstenen heelt igjennem er forsvarlig og iøvrigt indrettet i Overeensstemmelse med Forskrivterne i Forordningen angaaende Brandvæsenet i Kjøbenhavn af 1ste Nov. 1805. Thi det hedder i Forordningens 7 §., at disse Attester skal Huuseieren til sin Sikkerhed i paakommende Tilfælde bevare under Straf. Det er altsaa Huuspapirer ligesaa vel som alle de andre, der have denne Benævnelse. Imidlertid er Indsenderen ikke istand til nu at formaae den, som har solgt ham en Eiendom for nogle Aar siden, da han var uvidende om Sammenhængen, til at ville forskaffe dem. Sælgeren tænker ikke reelt nok til at efterkomme denne sin aabenbare Skyldighed, og siger, aldrig at have eiet Attester, uagtet Huset er bygt siden Aar 1805. Har dette Udsigende sin Rigtighed, saa overholdes Forordningens Bydende ikke hidindtil. Til Betryggelse i Fremtiden vilde de tjenligste og sikkreste Midler være, at disse Attester i Retten udkrævedes ligesom de øvrige, og altsaa tilføiedes Listen af de 15 Dokumenter, som efter Ørsted ere nødvendige til Skjøders Læsning. — Samme Sælger har været saa galant, at tilbyde Kjøberen Straffens Beløb; men ikke at melde om, at dette, hvis Tingen forblev i samme Tilstand, oftere maatte betales, og at Uleiligheden og Omkostningerne ved Attesternes Tilveiebringelse

ikke paaligge Kjøberen, hvorledes vilde det være, om Stadsbygmesteren o.s.v. ikke kunde udstede dem?

Forresten giver Straffens Ubetydelighed (2 Rdlr.) intet stort Begreb om deres Vigtighed. — Hvilke ere de i 7de §. paapegede Tilfælde?

* * *

Forordningen af 24 Decbr. 1808 bestemmer visse Redskaber til Fisningsarbeide, og foreskriver at de skal haves ved enhver Gaard eller Huus. Bør altsaa Sælgerne ikke ogsaa aflevere disse Redskaber til Kjøberne? Og var det ikke retfærdigt, at de uvidende Kjøbere ogsaa i denne Henseende sikkredes for Følgerne af Sælgerens Skjødesløshed eller Egennyttighed ved en udtrykkelig Foranstaltning? En Attest om Fisningsredskabernes Tilstedeværelse kunde med ligesaa megen Skjel forlanges i Retten som den om de anordnede Brandredskabers, da begge Slags skal haves.

Hvis enhver Eier paa ny skulde anskaffe sig disse Redskaber, saa forekom den Urimelighed, at de samme Personer, nemlig de, som uagtet Eiendommens Omvexling vare blevne boende, maatte bidrage til Omkostningerne flere Gange. Thi Forordningen siger, at Leierne skulle deeltage i Omkostningerne til Anskaffelsen.

Hr. Skramme og hans Hustrue.

Det var Ridder Hr. Skramme,
Han gik i grønnen Lund,
Og kjeded' sig saa ramme
Den lange Morgenstund.

Den Regnen og den Tallen
Ham hued' aldrig ret;
Den Graven og den Trallen
Han længe alt var mæt.

Han saae de Ridd're drage
Til Hertug Rudolfs Borg,
Mens han og venne Mage
Sad udi dyben Sorg.

Han saae de Ridd'res Skare
At fare fro afsted;
De bed' saa mangen Hare
I Gammen og i Fred.

Det var Ridder Hr. Skramme,
Han blev heel vred i Hu;
Han vilde gjerne bramme,
Det vilde og hans Fru.

"Man lede frem min Ganger
"Og lægge Saddel paa;
"Ei Ro, ei Rist jeg fanger,
"Før jeg afsted kan gaa."

"Jeg mig saa bold opsvinger
"Paa ædelbaarne Hest,
"Den overbradt mig bringer
"Til Hertug Rudolfs Fest."

Ind tren da Fru Malfrids,
Svøbt i Skarlagenskind,
Med Arme svanehvide,
Og Hals som Hermelin.

"Hør mig, stolten Hr. Skramme!
Jeg var Jer vænen Viv,
Skal end jeg være samme,
Saa skaan mit unge Liv!"

"Jeg vil for Sanden sige
"Du Allerkjerste min,
"Som jeg i Danmarks Rige
"Hvo elsker Hustru sin?"

"Og hør I Hjertens Kjære,
I rider til Rudolfs Borg,
Kan jeg med Jer ei være
Jeg døer af Hjertesorg."

"De Fruer ere mange
Udi Hr. Rudolfs Gaard;
Om jeg kan Orlov fange
Jeg svøber mig i Maard."

"Iført de gyldne Spanger
Paa røden Silkepjeld,
Jeg rider paa Jer Ganger
Bradt over Dal og Fjeld."

"Min Ganger er for liden,
"Og derhos alt for ung;
"Vi baade er for Tiden
"Den Ganger alt for tung."

Da meldte Fru Malfride
Vred udi Hu og Sind:
"Der skal jeg ene qvide
Som den forladte Hind."

"Mens Du i Høiloft frydes
Og kaster gyldne Bold,
Her hjemme jeg maa brydes
Med Arnen tusindfold."

Og flux rigen Hr. Skramme
Bort over Enge red;
Hans Hustrue i det samme,
De hvide Hænder vred.

Den Ridder monne ride
Saalangt hun kunde see,
Tilsidst hun i sin Qvide
Stak i ret høit at lee.

"Stat op du, Jomfru Oldse!"
Hun melder Terne sin:
"Du Veien mig skal vise
Hen til Husbonde min!"

Man leder frem en Ganger,
Den liden Abildgraa;
Guldbidslet flux den fanger,
Og lægges Saddel paa.

Bradt red da Fru Malfride
Paa vælig Abildgraa,
Hun lider til at vide
Hvor Husbond det mon gaa.

De Stjerner tindre klare
Paa mørke Himmelblaa,
De Spøgelser alt fare
Hist i det fjerne Graa.

Hun rider gjennem Skove,
Hvor lede Trolde boe,
Og kommer saa til Hove
Om Natten Klokken To.

Her møder hun Hr. Skramme
Ved breden Tavlebord,
Ham Lykken ei vil ramme,
Men Fristelsen er stor.

Anden Gang Guldterning randt
Og under Bordet faldt;
Legen nu to Ridd're vandt,
Hr. Skramme tabte Alt.

"Mit røde Guld er borte,
Jeg eier ei en Hvid;
For det, som end mon skorte
Jeg be'er om Frist og Tid!"

"Vi ingen Frist Dig give",
De Hofmænd svare bold,
"Imens du est i Live,
Du bliver i vor Vold."

Hr. Skramme i sin Harme
Sit Glavind drager brat,
Der Fruen i hans Arme
Raaber: est du besat?

Hun lukker op sit Belte,
Og drager Guldbørs frem,
Hun rækker den de Helte,
Som tage flux den hjem.

"Christ signe vil dit Komme,
Malfride, Venne min!
Rose for alle Blomme,
Jeg bliver evig Din!"

Han løfter Fru Malfride
Op paa rødblissed' Hest,
De rede over Lide
Som baade kunde bedst.

Indenlandske Efterretninger.

Udtog af en Skrivelse fra Kiel af 16 Dec. 1814. Efterat være kommen tilbage til Kiel fra min lille Reise i Hertugdømmene, benytter jeg denne Leilighed, for at melde Dem at Blodgangen, som i afvigte Sommer havde yttret sig paa nogle Steder og bortrevet mange Mennesker, nu aldeles har ophørt. Qvægsygen, der ligeledes havde yttret sig paa Grændserne, har ei heller udbredt sig videre. — Jeg mødte mange russiske Tropper der marscherede mod Grændserne. De vare alle vel klædte, muntre og oprømte. Der holdtes en fortreffelig Disciplin. Smaae Uordener kunde dog vel just ej altid forekommes. — Det er bekjendt, at man i Almindelighed troer, af et Menneskes Ansigtstræk, han være ung eller gammel, at kunne gjætte sig til hvad Landsmand han er. Dog er denne Regel neppe rigtig i alle Tilfælde. I det mindste har jeg paa mange Steder i Holsteen seet smaae Drenge og Piger, som jeg, dersom jeg ei havde vidst, at deres Forældre vare Holstenere og Børnene fødte i dette Hertugdømme, efter deres Ansigtstræk maatte ansee for smaa Spanier, Franskmænd, Russer, Englænder eller Polakker. — Fordum pleiede Indvaanerne i Rendsborg at fornøie sig uden for Fæstningen paa deres Lyststeder, og i de omliggende Værtshuse, men nu ere alle disse Steder omkring Fæstningen ødelagte og mange Aar ville uden Tvivl henrinde inden de igjen ville blive opbygte. — Af politiske Nyeheder vide vi her intet, uden hvad Aviserne fortælle os. — Løverdag den 10de i denne Maaned kom Prinds Christian fra Augustenborg til Flensborg og var samme Aften paa Comedie, hvor en talrig Forsamling havde indfundet sig. — I en Tid af 8 Uger ere vi blevne hjemsøgte af Regn og Blæst, saa at Veiene paa mange Steder næsten ere ufremkommelige. Især er det i Marskegnene, hvor man sporer denne Ubehagelighed i sin fulde Omfang, og ikke sjeldent er det at see en Vogn sidde saa fast, at 6 Heste ikke formaae at rykke den af Stedet. — En Person fra Kjøbenhavn, som ogsaa i Hertugdømmene har gjort flere Forsøg med Luftballoner, vil nu, som man siger, følge med Kosakkerne. — Paa Smør er der vel ingen Mangel, imidlertid er denne Artikel dog i meget høi Priis, da den søges stærkt og især udføres til Hamborg. Fedt Qvæg sælges for meget godt Kjøb, men Heste ere dyre. — Colonialvarene vedblive at være i taalelig Priis. — Comptoir-Chef i det Kongl. Slesvig-holsteenske Cancellie, Cancellie-Secretær Wiese, er bleven valgt som Syndicus her i Staden.

Kort efter den ulykkelige Ildebrand, som lagde Sorøe Academie i Aske, bleve i Gruset paa det Sted, hvor Professorernes Contor havde været, fundne 7 Medailler af Guld og 3 af Sølv. Disse Medailler vare af dem, som Academiet 1785 lod præge til Belønning for de Studerende, som havde skrevet over et eller andet forelagt Emne. De befandt sig tilligemed endeel Adkomstbreve, Protocoller m. m. i en saa kaldet Hovedcasse med 3 Laase, i hvilken ogsaa laae et Scepter af Sølv fra Christian den Fierdes Tid, og deraf formodentlig det sammensmeltede Sølv, som fandtes i Asken tilligemed Medaillerne. Paa de tvende af disse var Præget aldeles ubeskadiget, kun at de vare blevne sorte af Ilden. Præget er: paa Reversen Academiets Bygning og Stiftelsens Datum, og paa Aversen en Laurbærkrands, der omgiver de Ord: Til Fliids Belønning. (Efter en Indberet-

ning fra Hr. Prof. Molbech i Sorøe.) (Univ. og Skole-Ann.)

Ved Begyndelsen af Skoleaaret 1813—1814, som indtraadte med 1 Oct. 1813, var Disciplenes Antal i de offentlige under Universitets- og Skoledirectionens Bestyrelse staaende lærde Skoler i begge Riger omtrent følgende: Kjøbenh. Cathedralskole havde 160 Disciple, Roeskilde lærde Skole 44, Helsingøers 34, Frederiksborg 54, Slagelse 15, Wordingborg Middelskole 12, Rønne Middelskole 29, Nyekjøbing Cathedralskole 50, Nakskov Middelskole 24, Odense Cathedralskole 83, Nyborg lærde Skole 30, Ribe Cathedralskole 38, Colding lærde Skole 30, Fredericia 16, Aarhuus Cathedralskole 54, Randers lærde Skole 50, Horsens 21, Aalborg Cathedralskole 46, Viborg 29, Christiania 55, Christiansands 44, Bergens 40, Tronhiems 33, Bessestad Skole i Island 20. — Disciplenes Antal i bemeldte lærde Skoler udgjorde saaledes ved sidste Skoleaars Begyndelse i alt omtrent 1011, hvoraf Skolerne i Danmark havde 819, de i Norge 172, og den islandske 20.

(S. Skr.)

Viborg, d. 19de Dec. I Gaar, den 18de Decbr. (netop en Maaned siden den sidste stærke Storm, der gav Fregatten Perlen sit Banesaar) rasede her en gyselig orkanagtig Storm af S. V. og V. med Regnbyger. Stormen, som blev heftigere mod Aften, vedholdte uafbrudt til næste Dag og de 2 følgende Nætter, og har her i Byen beskadiget mange Tage og Plankeværker. Dette Efteraar udmærker sig især ved megen Regn og Slud fremfor andre. Et Par Gange har det i Decbr. begyndt at fryse; men efter et Par Dages Frost har Regnveiret atter begyndt. Liimfiorden har været iislagt 2 Gange; men er atter strax gaaet op; Viborg Søe har endnu ikke været tilfrosset. (Vib. Av.)

I Stiftelsen for Døvstumme (Sølvgaden No. 414) og hos Hr. Hois (Østergade No. 37), faaes, som sædvanlig, smaae Perspektivkasser med Prospekter. Priserne ere, efter Prospekternes Mængde, 6, 8, 10 Rbdlr. Desuden faaes enkelte og sammensatte Mikroskoper, Laterna magica, Pap- og Rav-Arbeider.

Ligesom der hos Hr. Hornbech, i Vimmelskaftet No. 17, blev den 28 f. M. holdt en Bogauction, der kan regnes blandt de sieldnere, saaledes bliver næstkommende Tirsdag, den 27 d. M., paa samme Sted, holdt en i sin Slags sielden Auction, da der gives ikke mindre end 500 Numere Prætiosa, tildeels med Diamanter og Perler. — Tiden mellem Juul og Nytaar synes endog at være saare passende valgt, da mange af disse skjønne Sager kunde sikkert være anvendelige til Nytaars-Presenter.

———

Kjøbenhavns Børs den 23de December.

Cours. Hamb. 2 M. 555, *a vista* 565½. London 2 M. 21¼ Rbdlr., *a vista* 21¾. Spec. 555. — Specier solgtes til 34⅕ Rbmk., for Committeesedler blev givet 63 pr. 100; Oblig. 245.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Hieronymus Bonaparte opholder sig i Triest, hvor han har sat 2½ Mill. Fr. i Omløb, hvilket har virket meget paa denne Handelsplads og gjort ham meget yndet der.

Førend Feldtmarschal Lieutenant v. Koller afreiste fra Wien til Øen Elba, havde Erkebispen af Wien adskillige Conferencer med Keiseren af Østerrige. Marie Louises Ægteskabsskilsmisse fra Napoleon skal nu være vis. Marie Louise, paastaaes fremdeles, samtykker nu selv i Skilsmissen, hvor meget hun end i Førstningen havde været derimod.

Den engelske Fregat Crocodillen har paa den øde Øe Antecosta fundet endeel af et fra Cork til Quebek sendt Transportskibs Mandskab. Da det landede paa Øen havde det 700 Mand ombord; Resten af disse reddede sig paa hiin Øe, hvor de havde været i 37 Dage, da Crocodillen tog dem ombord.

Universitetet i Oxford har udsat en Priisbelønning for det bedste latinske Digt i Anledning af de fremmede Monarkers Ophold der paa Stedet.

Kirkestaten. En ny Division af den neapolitanske Hær, 11,000 Mand stærk, under General Macdonald, har begyndt at marschere igjennem Abruzzo. Det hedder, at Kong Joachim om faa Dage vil følge efter, for i egen Person at paatage sig Commandoen over Armeen. Paven har gjentaget sin Indsigelse mod hans Gebets Krænkelse. Da den ny Konge nu har sluttet Forbund med Østerrige, og begge Hoffer have accrediterede Ministere hos sig, saa begynde disse Bevægelser at opvække stor Bekymring i Kirkestaten. Østerrigerne have besat næsten hele Italien, og leve i bedste Forstaaelse med Neapolitanerne. I Bologne ventes en fornem Person. Man troer, at det er Kongen af Neapel. Efter de østerrigske Commissairers Befaling føies der store Anstalter. — Den franske General Boulnois, som med private Andragender havde begivet sig til Neapel, er ved sin Tilbagereise paa Grændserne af dette Rige bleven overfaldet af Bevæbnede, og sine Papirer fratagne. Reisende, der fulgte ham meget nær, mødte disse Røvere uden at overfaldes af dem. — Det hedder, at Østerrigerne forstærke sig i Øvre-Italien, og danne ved Etsch en Reserve af 40,000 Mand. 12,000 Mand Croater skulle være paa Marschen til Italien.

Wien. Hvor længe Congressen endnu vil vare vides ikke med Bestemthed. Efter nogle Beretninger vilde Souverainerne allerede afreise midt i December, efter andre troer man ikke, at det vil skee saa snart. Efter al Sandsynlighed ville Resultaterne af Congressen ikke blive kundgjorte i Aaret 1814. — Polens og Sachsens Skjebne skal være saa godt som afgjort. Det første skal definitiv forenes med Rusland, det sidste med Preussen. — Rusland skal have foreslaaet, at erklære Thorn og Krakau for polske Hansestæder. Det hedder, at Østerrige vil med det første besætte de til Rusland i Aaret 1809 afstaaede Kredse af Østgallizien og en stor Deel af Vestgallizien. — Ministernes Møder ved Congressen ere nu for største Delen tilendebragte. Til Slutning af samme ville Monarkerne selv holde endnu nogle Sessioner, for at lade sig Forhandlingernes Indhold forelægge og sanctionere samme. — Den Note, som den engelske Gesandt overgav det russiske Ministerium, har opvakt stor Opmærksomhed. Man kjender ikke nøie dens Indhold. Talleyrand understøtter for en Deel Lord Castlereagh. — Adskillige diplomatiske Personer nægte ganske, at allerede alting er i Rigtighed. Man lægger Mærke til, at en talrig Armee staaer under Gen. Hiller paa Grændserne af Gallizien, og en ikke mindre talrig under Constantin i Polen. — Den 27 Nov. skal det være bleven besluttet paa Congressen, at Keiseren af Østerrige antager Titel af en Arvekeiser af Tydskland, at Preussen skal være uafhængig af Tydskland, og ligesaa antage Keisertitel, og ikke udgjøre nogen Deel af Conføderationen, at Østerrige skal ligesom Preussen beholde hver sin Deel af Polen.

Frankrig. De 8 Mill. som, efter Statsbudgetten, bevilges den Kgl. Familie, fordeles saaledes: Monsieur faaer 4 Mill., Hertugen og Hertuginden af Angouleme 2½ Mill. og Hertugen af Berry 1½ Mill. Frank. — Af en Proclamation, som Negerne paa St. Domingo have udstedt, sees, at de ikke ville underkaste sig Frankrig. Christoph har ladet gjøre Fortet Heny til en stærk Fæstning.

Engelland. I Følge Efterretninger fra Gent ere adskillige Vanskeligheder ved de derværende Underhandlinger bortryddede, og Fredsforhaabningerne stegne.

Hannover, d. 16 Dec. I Dag holdtes den første høitidelige Forsamling af dette nye Kongeriges Stænder. Den aabnedes af Hs. Kgl. Høihed Hertugen af Cambridge, som ved denne Leilighed holdt en for det hannoverske Folk meget smigrende Tale. Det har, sagde Taleren, endog under de vanskeligste Omstændigheder viist urokkelig Hengivenhed for sin retmæssige Monark. Dets Sønner have under engelske Faner bekjæmpet den fælleds Fiende ꝛc. Denne Tale besvaredes paa det taknemmeligste af Præsidenten Grev Schulenburg Wolfsburg.

Sachsen, d. 11 Dec. I adskillige Tidender er Antallet af de Studerende i Leipzig og Halle angivet alt for overdrevent. I Leipzig kan der, istedetfor 1500, neppe være 600, og i Halle, istedetfor 500, neppe 200. De wittenbergske Professorer opholde sig deels i Leipzig, deels i Schmiedeberg, deels i Wittenberg.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 104.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 27 December 1814.

(Indsendt.)

Dramatiske Noveller.

2.

Efter mit Løvte i seneste Skrivelse vil jeg underrette dig om de i denne Saison endvidere forefaldne Theaternyheder og til den Ende begynde med de saakaldede Fødselsdags Forestillinger. — "Er Danmark virkelig saa fattigt paa gode originale Skuespil, at der paa det Kongl. Theater *), ved en Leilighed som denne, ikke kan gives en Original?" Disse Tanker faldt mig strax ind, da jeg saae Anmeldelsen til d. 29 Octbr. 1814. — Havde det endda været et af de Schillerske Mesterværker, der forlængst vides at være oversatte (og Gud maa vide hvorfor! ei endnu opførte, kunde her lægges til), siden det endelig skulde være en fremmed Forfatter, hvis Haandsværk udfordredes til en saadan Fest; men Kotzebue maatte her, som ved flere Leiligheder, være Nødankeret, og der blev givet: Fanchon eller Lirespillerinden, efter Kotzebues Omarbeidelse af Bouillys Original, af N. T. Bruun, til Musik af Himmel.

Stykket har jeg egentlig ikke saa farligt meget imod, endskjøndt det hverken, efter Handlingen at dømme, eller fra Sangens Side, naar man undtager enkelte virkelig ret smukke Musiknummere, kan ansees for noget Mesterværk; kun ved en saadan Leilighed synes en Oversættelses Oversættelse temmelig upassende. Hoftheatret havde Dagen derpaa Illuminationen i I Act, en Scene, thi et Stykke kan det vel ikke kaldes, af Kotzebues Almanach, der vist kostede Theatercassen mere i Lys, end den hele Piece var værd, og Rahbeks Hans Rostgaard. I dette sidste udførte Hr. Jordhøi, saa mesterlig, som sædvanligt, Hovedrollen, hvorved Stykket naturligviis maatte vinde meget i Interesse; havde Hans Rostgaards vakkre Dreng, Hr. Jansen, ikke opmuntret Tilskuerne lidt ved sit muntre Spil i den eneste Scene, der gik nogenlunde muntert i hele Stykket, troer jeg intet havde formaaet at vække dem af den Dvale og Søvnagtighed, de ved den ufyldestgjorte Forventning vare geraadede i.

*) Hoftheatret vil jeg ikke regne, da det hidtil ikke har havt en eneste original Nyhed — naar man undtager Rahbeks Nationaldramer!

Fra denne tørre Materie, gaaer jeg over til en langt interessantere: Mad. Dahlens og Hr. Knudsens Beneficer paa det Kongl. Theater. — Skade var det, at ved den første, Hr. Egenholms Hæshed gjorde, at flere Syngenummere bleve udeladte i Naturens Røst; hvori isvrigt Kunstnerinden selv, Jfr. Holm og Hr. Kruse vandt fortjent Bifald. Det lille Barn deri, lod derimod just ikke til at være meget musikkyndigt, da det flere Gange paa en temmelig ørekildrende Maade afbrød Sangen. — Udførelsen af det sidste, det Holbergske Lystspil, Kildereisen, overtraf vist enhvers For-

ventning. Stykket selv og tillige det høist interessante Dyrehavsspil, morede i høi Grad og mannmaatte ønske, at det snart igjen blev givet for alle Abonnenterne, da det sikkert hvergang vilde give fuldt Huus. Med Holbergs Stykker har man desuden i denne Vinter været yderst sparsom; maaskee kan nogen Grund dertil ligge i Hr. Knudsens Sygdom. Denne Sidstes Benefice gaves i Løverdags og alle Billetterne dertil vare allerede borte den allerførste Dag: et nyt Beviis paa Publicums Yndest for denne fortjenstfulde Kunstner. Hr. C. Bruun udførte i Cendrillon, Dandinis Rolle. Ved sin Indtrædelse paa Scenen, blev han lydeligen modtaget af Publicum, og hans særdeles livlige Spil og skjønne Sang, beviste fuldkommen hvad Theatret havde tabt i ham. Jeg siger havde tabt; thi der er al Sandsynlighed for at han, af Naturen saa rigelig begavet, hyldet af Publicum, der, efter den af ham med veltalende Inderlighed for sin syge Ven fremsagte Epilog, kaldte ham frem og bevidnede ham sin uskrømtede Velvillie ved et flere Gange gjentaget Bifaldsraab, at han, efter alle disse Beviser paa hvad han allerede har været og kunde blive for Scenen, maatte bevæges til, igjen at betræde denne sin Hædersbane som Thalias ægte Søn, ledsaget af den varme Yndest, der fra hans første Fjed af har været ham til Deel. Skuespiller Lunds Benefice paa Hoftheatret er ansat til 2den Juledag. De af ham valgte Stykker ere: Feiltagelserne af Goldsmith (hans bekjendte mistakes of one night) og Syngestykket Friskytterne og Malkepigen.

Den 21de December 1814.

Indenlandske Efterretninger.

Af den under Artiklen Dagens Historie i Kjøbenhavns Skilderie indførte Skildring af Napoleon, har politisches Journal allerede siden Juli Maaned begyndt at levere en tydsk Oversættelse under Titel af "Lebens und Regierungsgeschichte und Characteristik von Napoleon Buonaparte, seinen Brüdern und vornehmsten Anhängern, in einzeln Abschnitten und chronologischer Ordnung."

Af Hofkobberstikker Lahdes Thorvaldsenske Figurer med forklarende Vers af Prof. Øhlenschläger, er nu 3die Hæfte udkommen, bestaaende, ligesom de to foregaaende, af 4 Blade. Disse indeholde: a) Amor og Psyche; b) Christus med Børnene; c) Ino, Bacchus, og Mercurius; d) Paris, Helena, og Hector. Om Bladet b. har Digteren denne passende Yttring:

Føel, Sværmer! din Vildfarelse med Smerte;
See Jesu Kirke her, og see hans Maal:
"Uskyldigheden i et venligt Hjerte".
Ej Præstestolthed, intet Munkebaal.

Mere end disse 4 Linier staaer ikke paa et heelt stort Qvartblad godt Papir. De poetiske Forklaringer over de samtlige Figurer ere ikke vidtløftigere end at de beqvemt kunde have været anbragte paa eet eneste Blad, og derved de tre sparede. — Med dette Hæfte følger et almindeligt Titelblad, samt en Fortale af Udgiveren, der indeholder interessante smagfulde Betragtninger over Billedhuggerkunsten, over Thorvaldsens store Kunstnertalent, og over dette Verks Brugbarhed til Tegneøvelse.

Kjøbenhavn, den 19de December. Capitain Nissen, førende den Kongelige Fregat Perlen, har i en Skrivelse, dateret Skagen den 6te December, indberettet, at denne Fregat, som havde forladt Helsingøers Rhed, for at gaae til Vestindien, har havt den ulykkelige Skjebne, at strande, mellem 5 og 6te dennes Kl. 2 om Natten, paa Skagens Rev, i en Storm af N. O. a N. O. t. O. Da Niddingens Fyr var passeret i en Afstand af henved to Mile, forandredes Coursen til N. t. V. Kulingen tiltog til en haard Storm, som prangedes med to Rev af store Mersseil og begge Underseilene, hvilket var alt hvad Skibet kunde bære. Fregatten løb med en 4 til 5 Miles Fart, og syntes at holde godt ud fra Fyret, da dette, uagtet det var temmelig klart Veir, forekom mat, og man derved havde Grund til at formode, at Afstanden var omtrent tre Mile, hvilket Bestikket ogsaa viste. Efter disse Omstændigheder kunde Stillingen ikke være onskeligere, da der med et blev raabt Braad! og Fregatten med et rædsomt Stød tørnede imod Revet. Søen brød strax over og kastede Fregatten paa Siden, saa at der intet andet blev tilovers end at kappe Stor- og Fokkemasten, hvilket blev udført paa det hurtigste med Orden og Rolighed. Skibet arbeidede rædsomt ind mod Grun-

den, og Vandet steeg til op under Dækket. Da Pomperne ikke kunde bringe Vandet til at synke fik man Vished om, at der allerede var Hul i Skibet. I denne Stilling tilbragtes det øvrige af Natten, da det var umueligt at tænke paa at bjerge eller faae Hielp fra Landet inden Dag. Næste Formiddag kom Fartøier fra Landet, og om Aftenen forlodes Skibet, efterat man havde medtaget saa meget Gods, som Veiret tillod Fartøierne at føre. Stedet, hvor Skibet løb paa Grund, var omtrent een Miil fra Fyret. (Statstid.)

Aarhuus, den 16 Dec. I Gaar Aftes indtraf hertil Aarhuus en Transport af Fregatten Perlens skibbrudne Soldater. Intet havde disse arme Mennesker faaet reddet, endog Munderinger og Armatur var gaaet tabt. Fra Midnat indtil høilys Dag havde de maattet hænge fast ved Vraget. — Foruden hiint ulykkelige Skibbrud skulle flere mindre Fartøier omtrent paa samme Tid og Sted være forulykkede; iblandt disse ligeledes en fra Kjøbenhavn til Vestindien bestemt Koffardiebrig, der forliste vesten for Kiul, 6 Mile vesten for Skagen. Ogsaa vil man i Søen have seet Vraget af en tilsyneladende engelsk Brig. (Aarhuus Avis.)

Mariboe, den 22 Dec. Under den samme rædsomme Storm, i hvilken Fregatten Perlen forliste, er der allene fra Rudkjøbing paa Langeland forliist 4 Skibe. — Ogsaa ved Hyllekrog ved Rødbye er strandet et Skib, der var ladet med Jern og Steenkul. Capitainen tilsatte Livet. — Den til Modtagelse af Hertugdømmene nedsatte Commission har bekjendtgjort, at de af den russiske Armee i Holsteen værende Tropper i Begyndelsen af December Maaned tiltræde deres Marsch hjemad. Disse Tropper skulle efter Forlydende gaae i 3 Colonner af forskjellige Veie. — En Præstekone i det nordlige Jylland skal i det sidste Aar have bragt ikke mindre end fem Børn til Verden, en Gang Tvillinger og en anden Gang Trillinger. — En af Aarhuus Regiments meest udmærkede Underofficierer har i denne Tid dræbt sig ved en Geværkugle. — Først i denne Maaned er en Mand funden død paa Marken en halv Miil fra Vordingborg. Han var Steenhugger af Profession. — I Nyekjøbing paa Falster er arresteret en Tiggerpige. Hun skal være 23 Aar gammel og endnu ikke confirmeret; men skal dog have ladet sig besvangre. Hun er dømt til 2 Aar Tugthuusarbeide. — Vinteren har begyndt at indfinde sig med en temmelig alvorlig Frost og et saare skjøndt og livlig Veir om Dagen. (Mariboe Av.)

Kjøbenhavns Børs den 27de December.

Cours. Hamb. 2 M. 560, *a vista* 566⅔. London 2 M. • , *a vista* 21$\frac{5}{16}$ Rbdlr. Spec. 565. — Species solgtes til 34½ Rbmk., for Committeesedler blev givet 63¼ pr. 100; Oblig. 240.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

Et nylig fra Elba kommende Skib har bragt den Efterretning: at Bonaparte er meget syg og lider af en Brystbetændelse. Skibet skal bringe den berømte Læge Vaccari til Elba.

Keiserinden af Østerrige har broderet for Keiser Alexanders østerrigske Regiment et Fanebaand med Indskrift: "Alexander og Franz knyttede et uopløseligt Baand." — Ved Enden to Krandse. I den ene læste man: 18 Oct., og i den anden: Maria Ludoisca.

Marschal Massena, Grev Ferino, Grev Belderbusch og Admiral Verhuell have faaet Naturalisationspatenter. Marschal Victor (Hertugen af Belluno) er bleven udnævnt til Gouverneur over den anden Militairdivision: et af de vigtigste Gouvernementer i Frankrig.

Eftergravningen i Pompeji fortsættes med en under den forrige Regjering uhørt Virksomhed. I Aarene 1790 til 1806 arbeidede i Almindelighed 5 til 15, nu derimod bestandig 300 Mand, paa at rydde Gruset af Veien. En Deel af de skjønne Lofter og Gulvene af Marmor, som man har fundet, ere blevne opstillede i Museets Gallerie, andre i Tegneacademiets Sahl, til Studium for Konstnere.

Staden Hamborg har paa det store Taarn paa Øen Neuwerk anbragt en Laterne med Lamper og Reverbere, for at tjene som Natsignal for Skibsfarten. Dette Fyr er omtrent 120 Fod over Vandets Speilflade, og tændes fra den 20de October.

(Af Politisch. Journal.)

I Engelland er udkommen et Værk under Titel: James Macdonald travels trough Denmark and part of Sweden, during the winter and spring of the year 1809 containing particulars of the domestic condition those countries, the opinions of the inhabitants and the State of agriculture in two volumes (James Macdonalds Reiser igjennem Danmark og en Deel af Sverrig i Vinteren og Vaaren af Aaret 1809, indeholdende Skildringer af disse Landes indvortes Forfatning, Indbyggernes Sindelav og Agerdyrkningens Tilstand i 2 Dele.) — Endskjønt dette Værk ikke indeholder de paalideligste Efterretninger om vort Fædreneland, saa er det dog mærkværdigt derved, at det deels er det Nyeste, som er skrevet om os og altsaa kan tjene til en Prøve om Engellændernes Maade at dømme om Danmark i de nyeste Tider, deels at Tonen deri er meget anstændig, skjønt det er skrevet i en Tidspunkt, da vi vare indviklede i Krig med Storbrittanien, og altsaa ikke berettigede til at vente en saadan Lemfældighed. — Forfatteren paastaaer, at Danmark bedst kunde være tjent med ved ikke at anskaffe sig Linieskibe, og at det ikke burde have nogen større Flaade end 5 Fregatter, 10 mindre Skibe, 3000 Matroser og Mariners. — Han anfører derpaa følgende sammenlignende Forhold mellem Danmarks og de store europæiske Magters Befolkning og Hjelpekilder.

Danmark forholder sig til

	i Hens. til Befolkning	i Hens. til Hjelpekilder
Storbritanien	som 1—7	som 1—35
Frankrig (under Napoleon)	= 1—20	= 1—30
Rusland	= 1—15	= 1—15
Østerrige	= 1—10	= 1—12
Tyrkiet	= 1—8	= 1—10
Spanien	= 1—6	= 1—10

Ved Hjelpekilder, anmærker Forf., forstaaer han her ikke blot de rene Indtægter af Skatter og andre Afgivter, thi disse ere underkastede uendelige mange Indskrænkninger, heller ikke Landenes nærværende bevæbnede Magt, men, i Forening med disse, den store Sum af Resourcer, der ere indbefattede i Territorial-, Colonial- og Handelsrigdommen, Landenes Industrie-Aand og Characteer. Forf. anfører, at Udgivterne overstege 1808 Indtægten betydeligen; men at Landets Regent besidder desuagtet Fordele, der vil beskytte og bevare Landet, nemlig i Folkets Kjerlighed og Patriotismus. I intet europæisk Land (nogle Dele af Østerrige maaskee undtagne) har Forf. seet en saa inderlig og virksom Patriotismus som i Danmark mellem Aarene 1795 og 1805. Landet besidder ogsaa i sig selv vigtige og eiendommelige Fordele. Ved sin geographiske Beliggenhed er det begunstiget frem for nogen af de tilgrændsende Stater. Ved denne sin fordeelagtige Beliggenhed har det længe været en betydelig Sø- og Handelsmagt og i Besiddelse af den fordeelagtigste Erhverv ved Transithandelen. En Følge heraf var hos en stor Deel af Folket Lysten til Sølivet. Der gives maaskee i hele Europa ingen kjekkere og haardførere Søemænd end Jyderne, og naar man undtager Britterne, saa kan heller ingen Nation gjøre Fordring paa at overgaae Danmark (i Forhold til sin Befolkning og sine Hjelpekilder) i at spille en fordeelagtig Rolle paa Søen. Det vil stedse, vedbliver Forf., være de øvrige europæiske og americanske Magters Tarv at leve i god Forstaaelse med dette Rige, som siden mange Aar har havt en mild, upartisk og retskaffen Bestyrelse.

I Domingo, hvor man fra fransk Side ventede et Angreb i Slutningen af December, berede de Sortes Anførere, Pethion og Christoph (nu Henrik I., Konge af Haiti) sig til en fortvivlet Modstand. I alle Arsenaler ere Fakler i Beredskab, og Bjergsnevrene ere forsynede med Levnetsmidler og Munition; alle Stæderne skulle, efter Moscous Exempel, ved Europæernes Nærmelse stikkes i Brand; de Sortes Armee kan bringes til 60,000 Mand, foruden Militsen; hele Øens

Befolkning beløber sig til neppe $\frac{1}{2}$ Million Mennesker, men den største Deel deraf maatte udryddes, førend man kunde gjøre nogen Regning paa en fuldkommen Underkastelse. Colonisterne, som tidligere ere flygtede fra St. Domingo til Frankrig, og der eiede rige Plantager, have ansøgt hos Regjeringen om et Jernbrev paa et Aar. Om den franske Expedition vil man kunne have Efterretning i Slutningen af Januar; de til dens Udrustning medgangne Omkostninger, beløbe sig til adskillige Millioner, hvortil flere Personer for en Deel gjøre Forskud.

I Paris er udkommen et Flyveskrift i det italienske og franske Sprog under Titel: "Memoirer angaaende Nødvendigheden af at tilbagegive Kong Ferdinand IV Neapel." Forfatteren er en Neapolitaner, Battist de Rocca, der har stilet sit Skrift til Congressen i Wien. Det er forfattet i en meget heftig Tone.

Den Wiener Congresses Krønike, som udkommer i Frankenthal, har, som et offentligt Blad anmærker, paataget det vanskeligste og utaknemmeligste Hverv der lader sig tænke, nemlig at levere Nyt, naar intet Nyt gives, og at bekjendtgjøre det, som er den selv ubekjendt.

Et Bidrag til den i denne Tid saa ofte offentlig omtalte navnkundige preussiske Minister Friherre v. Hardenberg findes i hans Erklæring mod Yttringer i Moniteuren af 21 Marts 1806. I denne hedder det: "Jeg sætter min Ære i min Souverains og det preussiske Folks Agtelse og Tillid, i agtværdige Fremmedes Sindelav, med hvilke jeg har staaet i Forhold, og blandt hvilke jeg ogsaa med Fornøielse tæller Franske. Jeg er ikke født i de preussiske Stater, men giver ingen af de Indfødte noget efter i Patriotismus og har erhvervet mig hines Rettigheder ved min Tjeneste og ved at overdrage min Arvelod til og forskaffe mig Eiendom i det Preussiske. Er jeg end ikke Soldat, føler jeg dog, ikke at have været uværdig til at være det, om Skjebnen havde bestemt mig til, at forsvare min Konges Rettigheder med Vaaben i Haanden." *)

Engelske Blade berette, at Generalgouverneuren i Ostindien endnu har forlangt 20,000 Mand til at udføre et stort Forehavende. Som Gjenstand for dette Forehavende nævnes China, hvis indbyrdes Uroligheder vilde begunstige et fremmed Indfald.

Den Bonapartiske Families Flugt. (Efter det Spanske). — Den Bonapartiske Families Flugt fra Paris er et mærkværdigt Bidrag til denne Herskerslægts Characteristik. Den Mands Sødskende og Slægtninge, som ellers ved alskens Spioner kjendte alle Fastlands-Cabinetters hemmeligste Forhandlinger, vare i hans egen Hovedstad og midt under Omgivelsen af Regjeringsmændene og Rigets Store, aldeles uvidende om den forestaaende Catastrophe. De vare i deres glimrende Borg nedbyssede i den sødeste Tryghed, da de pludselig vaktes af deres Drøm. Den 25 Marti løsnedes Canonerne hos Invaliderne, i Anledning af en foregiven Seir. Colporteurerne udraabte en Bulletin, som lovede omstændeligere Efterretninger om disse store Fordele; men hiin kunde først, hedte det, indløbe meget seent, eftersom Napoleon, der forfølger Fienden med Kaarden i Haanden, er langt borte. De af Regjeringens Slæng, som ikke vare indviede i Hemmelighederne, tage Mod til sig; det bourbonske Partie, de Sammensvorne og Misfornøiede derimod hældte med Hovedet. Dertil kom endnu en Efterretning (der gav Østerrigernes Tilbagetog nogen Sandsynlighed) at der var udbrudt en Misforstaaelse imellem hine og de øvrige Allierede, og at Østerrige var tilbøieligt til at slutte en Separatfred. Saaledes var Stemningen i Paris indtil den 27de om Aftenen, da man erfarede, at et fiendtligt Corps, efter Nogle 8000, efter andre paa 30,000 Mand stærkt, vilde foretage en Coup de main mod Paris. Men om

*) Yttringerne i Moniteuren vare yderst skamløse, og foranledigede ved en i engelske Blade aftrykt Skrivelse fra Hardenberg til Lord Harrowby, daværende brittisk Minister i Berlin. Napoleon lod Ministeren forekaste, at han hverken var en indfødt Preusser, eller Soldat. Havde Napoleon selv ikke været for lidet Franskmand og for meget Soldat, saa havde det maaskee ikke gaaet ham som det gik.

denne Fiendens Nærmelse brød man sig kun lidet, da den desuden droges i Tvivl af mange, og Gouvernementets Stadfæstelse af den Efterretning, at dette Corps, sprængt og uden Udsigt til Redning, søgte at slaae sig igjennem imellem Paris og Meaux, syntes at være meget sandsynlig. Den regjerende Familie havde siden den 21de ikke havt nogen Efterretning fra Napoleon eller Armeen. Den 28de udbredte sig det Rygte, at efter Napoleons Befaling, Catacomberne og Steenbrudene i Mont Martre vare blevne fyldte med 45,000 Centner Krudt, og at disse, i Tilfælde af at et Hovedslag tabtes og Fienden styrtede løs mod Paris, skulde sprænges i Luften; det hedte fremdeles, at der nogle Mile omkring Staden vrimlede af Cosakker, og ved disse hver Udsigt til Flugt var afskaaren; at Napoleon vel havde slaaet Fienden, men at en anden fiendtlig Armee agerede i hans Ryg; ogsaa ymtedes der om urolige Bevægelser i Forstæderne St. Antoine og St. Marceau ꝛc.; om hemmelige Forsamlinger af Poissardes og Forts de la Halle og Charbonniers. Hele Paris var i Bestyrtelse, uden egentlig at vide hvorfor. Hoffet i Thuillerierne derimod var roligt. Keiserens Moder havde indbudet sine Børn: Joseph, Louis og Jerome til sit Taffel og til Skuespillet. Først om Aftenen Kl. 9 blev Roligheden afbrudt ved Tusinde flygtende Bønder og Indbyggere fra Naboegnen, der, med deres Qvinder, Børn, Qvæg, og Huusgeraad reddede sig igjennem Fauxbourg St. Martin, til Paris; Kl. 10 var disse Ulykkeliges Antal saa stort, at de lige fra Barrieret indtil Boulevard St. Martin, dannede en sammentrængt Masse af Vogne og Qvæg. Af disse Menneskers Udsagn erfarede Hoffet Faren, og nu først føiedes hurtige og overlagte Anstalter til Flugt. Man sammenkaldte i største Hast Ministerne, Hovedstadens Gouverneur og Bonapartes tre Brødre i Thuillerierne; man forestillede Keiserinden Nødvendigheden af, i det mindste for et Øieblik, at forlade Paris og forflytte Residentsen til Rambouillet; for der at føie de fornødne Anstalter blev strax sendt en Palaispræfect did. Man kom overeens om, at Joseph, Jerome og Krigsministeren, Duc de Feltre, skulde anføre de i Paris værende Tropper, Eleverne af Ecole polytecnique og Nationalgarden mod Fienden. Den Ilfærdighed, hvormed Tilberedelserne til Flugten iværksattes, var saa stor, at man ikke engang oppebiede Ankomsten af de ved den Keiserlige Privatskat ansatte Personer, men derimod sprængte Hvelvingen under Thuillerierne, og lod Fadene med Guld læsse paa af Gens de la venerie. Dronningen af Westphalen gjorde, efter Befaling, Begyndelse med Flugten; hun forlod Staden den 29de om Morgenen Kl. 3. Keiserens Moder og Louis fulgte efter Kl. 5, og Keiserinden med sin Søn henved Kl. 7. Keiserindens Følge var meget anseeligt; hun havde en Bedækning af næsten 2000 Mand Garde til Hest og til Fods; Privatskatten, der beløb sig til 75 Mill., alle Kronjuveler, Guld- og Sølvservicerne, Hestene fra den Keiserl. Stald, alle Gallavogne og det hele Venerie med sig. Alle disse Hofholdninger befandt sig henved Kl. 2 sammenpakkede i det indskrænkede Slot Rambouillet. Imidlertid herskede her endnu den sædvanlige Hofetiquette; Keiserinden modtog til Cour Madame Mére, Dronningen af Westphalen og Louis, og lod dem derpaa indbyde til sit Taffel. Hofpersonalet glimrede, efter Sædvane, i broderede Klæder. Keiserinden var og blev rolig, ventende hvert Øieblik et Seiersbudskab fra sin Gemal. Hun ansaae det for unødvendigt at begive sig længer bort fra Paris. Efter endt Assemblee gjentoges ved Hoffet Herskerindens egne Ord, "at man i Overmorgen vilde vende tilbage til Hovedstaden, og allerede i Morgen tidlig sikkert ventede Courerer fra Napoleon." Kun med Møie overtalede man Keiserinden næste Dags Morgen at bryde op, og tage Veien ad Blois; hun laante kun Øre til Gener. Caffarelli, Gardeanførerens alvorligste Forestillinger. Man afreiste Kl. 2 og ankom temmelig silde om Aftenen til Chartre en Beauce. Næste Dags Morgen ganske tidlig ankom her Joseph og Jerome, der i største Hast havde forladt Paris, med Efterretningen om det tabte Slag og Hovedstadens paafulgte Overgivelse. Den 31te brød man op til Chateau-Dun, som man ikke forlod førend d. 1 April om Eftermiddagen, efter at man forgjeves havde ventet der paa Tilbagekomsten af to Courerer fra Armeen og Napoleon. I Blois vilde man oppebie nærmere Efterretninger. Siden Ankomsten af begge Brødre, der ogsaa medbragte Hertugen af Feltre, havde Hoffet ikke rin-

geste Kundskab om Tingenes Stilling; man kunde ikke faae at vide om Paris virkelig var faldet eller ei; man vidste hverken hvor Keiseren eller hans Armee var; omsider erfarede Jerome ved sine Spioner, at Berthiers Gemalinde, der boede paa hendes nærliggende Slot, Chambord, havde faaet et meget sælsomt og gaadefuldt Brev. Han fik dette Brev meddeelt, og det lød omtrent saaledes: "Ma mie! Der times selsomme og overordentlige Ting; imidlertid have vi, som jeg haaber, Fred for stedse. Skulde jeg nødsages til at forsage Rang og Titler, som nogenlunde gjorde mig din Haand værdig, saa trøster jeg mig dog med din Kjerlighed og Hengivenhed, som jeg gjør sikker Regning paa og anseer for mit visse Gode. Søg at undgaae Synet af Alt hvad der kommer fra Paris; lev indgetogen og stille; endnu engang seer ingen. Snart nærmere Efterretninger fra din Alexander; maaskee i Morgen, overmorgen ganske sikkert: Adieu, ma mie!" — Om dette besynderlige Brev dømte man underligen; Bonapartisterne sluttede kun deraf at Berthier var falden i Unaade; andre overlode sig til Gisninger, som ingen vovede at yttre; atter andre ellode sig et skadefro og betydningsfuldt Smiil. Paa den regjerende Familie gjorde Brevet et foruroligende Indtryk og foranledigede nye Courerers Afsendelse. D. 6 Mai saae man paa Gaderne i Blois en Folkestimmel, foranlediget ved en russisk Coureer med en hvid Cocarde og et hvidt Baand om Armen. Han bebudede den nærforestaaende Ankomst af en russisk General, der havde Ærinde til Marie Louise. Kl. 1 ankom denne og berettede Keiserinden Napoleons Tronfrasigelse og det Bourbonske Huses Gjenoprettelse, den provisoriske Regjerings Beslutninger, Hovedstadens, Senatets og Lovgivningscorpsets Hylding. Derpaa forføjede han sig til Dronningen af Vestphalen. Bestyrtelsen blandt Bonapartes Sødskende var grændseløs. Brødrene bleve kaldte til et Conseil hos Keiserinden. Man blev, da man satte Mistillid til Budskabet, enig om, at tøve indtil man fik nærmere Efterretning. Kl. 3 uddeelte, uden Betaling, Colporteurer adskillige 1000 Exemplarer af Moniteuren, som indeholdt omstændelige Efterretninger om Tronomstyrtningen, hvilket syntes saa meget ubegribeligere som det skete ligei Politiets Øine. Uroligheden blandt Folket, Sammenstimlen paa Gaderne, den lydelig vordende Frygt for Plyndring havde naaet den høieste Grad, da Keiserinden lod sig overtale til at opsøge sin Gemal, og i det mindste at gaae til Nantes. Der gives hurtig Befaling til Afreise; alle Vogne vare læssede og forespændte, ja adskillige Hofbetjenter allerede ilede forud, da der med eet kom en Modbefaling. Man siger, at det sidste var bleven bevirket af General Caffarelli, der havde gjort en Spadsereridt førend den russiske Generals Ankomst. Han skal have erklæret, at han var ansvarlig for Keiserindens Person, og maatte først oppebie Befalinger fra Paris. Efter denne Generals Hjemkomst sporedes en pludselig Forandring i mange Herrers og Damers Adfærd. I Salons de service hørtes et forhen uhørt Sprog. Man talede om den agtværdige bourbonske Familie og om Tronarveren; det hedte, at man ikke maatte dvæle med at vende tilbage til Paris, saafremt man vilde gjøre Fordring paa et Tabouret, en Hofplads ꝛc. i Thuillerierne. En Mængde Hofkryb hentede Passe, og forlod hurtigst den styrtede Familie, uden at tage Afsked. Kun faa holdt Stand. Da Ansøgningerne om russiske Passe ikke fik nogen Ende, erklærede den russiske Adjutant, at enhver, der havde en hvid Cocarde paa og et hvidt Bind om Armen, frit kunde passere igjennem de allierede Forposter. Samfærslen med Hovedstaden var ligesom ved et Trylleslag igjen tilveiebragt, og af Reisende erfarede man kun Regjeringsforandringen i Almindelighed. Den 7de havde Marie Louise et Besøg af sine 3 Svogere. — — Den 10de afreiste den styrtede Familie til Orleans, hvor over 30,000 Napoleon tro hengivne Soldater befandt sig. Indtoget skete under Folkets og Krigernes Jubelraab. Keiserinden erklærede, paa det Militaires Opfordring, at stille sig i Spidsen for det og marschere mod Paris, at hun, efter hendes Gemals Tronfrasigelse, kun havde en Datters Pligt at opfylde og var afhængig af sin Faders Villie. Da den forrige Dronning af Vestphalen næste Dag afreiste til Paris, for ved en Samtale med den russiske Keiser at virke for sin Existence, medgav Marie Louise hende et Brev til sin Keiserlige Faber, hvis Besvarelse skulde bestemme hendes Handlemaade i Fremtiden.

———

(Efter Lüb. Avis.)

London. Lord Castlereagh skal have faaet nye Instructioner i Henseende til Polens og Sachsens Anliggender. — Imellem Keiseren af Østerrig og Kongen af Neapel er, som bekjendt, d. 11 Jan. d. A. sluttet en Alliancetractat. Dens Indhold var: at begge i Forening skulde bidrage til en retfærdig Ligevægts Gjenoprettelse blandt Magterne, og betrygge Europa, især Italien, hvor begge garantere hinanden deres Stater og gjensidige Interesse, en sand Fredstilstand, — at Keiseren af Østerrige garanterer Kongen af Neapel, hans Arvinger og Efterfølgere det frie og fredelige Herredømme og den fuldkomne Souverainitet over alle de Stater, som han i dette Øieblik besidder i Italien. Keiseren vil paa det kraftigste søge at formaae sine Medallierede til at deeltage i denne Garantie. I Forgaars udbredte her det Rygte sig, at Fredspræliminairerne allerede ere undertegnede i Gent. Een af de derværende Commissairer har ladet opkjøbe her en betydelig Deel Fonds. — General Murray er i Begreb med at afgaae til Canada, for at tage Commandoen over General Prevosts Tropper. Comod. Owe vil commandere vore Skibe. — I de americanske Havne ere adskillige nye Linieskibe løbne af Stabelen. I Cadix laae Expeditionen med 10,000 Mand bered til at gaae under Seil til Sydamerica. — Cochrane er i Oct. afseilet fra Jamaica, for at overtage Commandoen over den til Mississippi-Mundingen bestemte Expedition.

Tydskland. De bayerske Tropper have militairisk besat en Rhinøe ved Dittenheim, som efter Pariser-Freden hjemfalder til et Badensk Sogn, fordi denne Øe i militairisk Henseende skal være vigtig. — Fra Wien meldes: Den 10de d. M. fandt, efter et anseeligt Mellemrum, den første Conference i de europæiske Anliggender Sted igjen. Würtemberg har indgivet en Forestilling til Fordeel for Sachsens Forening med Preussen. Udsigterne til Fred, som for 14 Dage siden vare noget taagede, begynde nu igjen at blive lysere. Det hedder, at Sachsen vil, om ikke faae alle sine forrige Lande (med 2,100,000 Indbyggere) saa dog i det mindste en Deel af samme med 6 til 800,000 Indbyggere og alle sine forrige Rettigheder igjen. Den Deel af Polen, der strækker sig

fra Thorn til Schlesien, vil igjen hjemfalde til Preussen, og Østerrige faaer igjen Krakau, Lublin og Salinerne. Om det øvrige Polen vil blive et Kongerige, Storhertugdømme eller en russisk Provinds, vides endnu ikke. — Paven skal ved Cardinal-Statssecretairen have ladet opsætte et Mindeskrift, hvori han søger at bevise, at alle af Kirkestaten siden Revolutionen afstaaede Stater maae betragtes som uskeet, og at denne Stat igjen bør oprettes i sin fuldkomne Heelhed. — Efter al Sandsynlighed ville de Fremmede endnu opholde sig her en god Tid. Hoffesterne ere foreløbigen anordnede indtil 26 Jan. Der føies blandt andet Anstalter til en kostbar Kanefart. — Midt i Decbr. ventes Kongen af Sachsen til Wien. Ogsaa gaaer det Rygte, at Kongen af Sardinien ventes der. Den 29 Novbr. maa have været en mærkværdig Dag. Der afgik fra Wien over 40 Courerer. — Ogsaa Kongen af Sachsen skal modtages med 100 Canonskud.

Sverrig. Den 5te Dec. ankom H. K. H. Kronprindsen med Hertugen af Södermanland her til Stockholm. Ved Tullgaarden blev H. K. H. modtagen af Overstatholderen, Magistraten og Stadens 30 Ældste. Man havde opført en Æreport med H. K. Hds. Navnetræk og en passende Indskrift. En Mængde Indvaanere vare komne H. K. H. i Møde, og 128 Canonskud bebudede hans Ankomst.

Portugal. Prindsregenten har besluttet at blive endnu 10 Aar i Brasilien.

Spanien. Heftelserne vedvare endnu. Natten d. 22 Nov. Kl. 10 forlod Kongen Slottet, og vendte først Kl. 3 om Morgenen tilbage. Samme Nat bleve mange Personer arresterede, blandt andre ogsaa Statsraad Romanilles, een af Rigets lyseste Hoveder. Den afsatte Minister Macanaz skal i 10 Aar sidde arresteret i Citadellet St. Anton i Corunna, og hans 17 aarige Datter indspærres i et Kloster. Macanaz's Bedstefader skal sidde i samme Fængsel, fordi han havde udgivet et politisk Testament.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 105.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 31 December 1814.

Aarets Hedengang.

Et Aar gik atter gaadefuldt til Hvile
I Evighedens grændseløse Grav;
Et nyt i Purpurskjær vi see fremile
Med Haabets Blomst og gyldne Tryllestav.

Som i sin Barnsnød vaandefulde Qvinde
Det hedengangne Aar opgav sin Aand,
Dets spæde Datter vandrer frem i Blinde,
Halv zittrende ved Uvishedens Haand.

Og bag den unge Datter langsomt følger
En sølvgraa Saamand med sin Saapung fuld
Af Frø, som Uskylds Engel varlig dølger
For alle Døveliges Øjne huld.

Han udsaaer Froet i de lyse Furer,
Det spirer, voxer, blomstrer mens han saaer;
Men, ak! useet en blodig Dæmon lurer,
Indtil med Gift bestænkt hvert Blomster staaer.

Og Roser skabes om til giftig Tyde,
Til Dødens Blomst Uskylds hvide Lilje,
Enhver, som vover Frugter her at bryde,
Segner død og kold paa sorte Tilje.

Saa farer rædsomt gjennem hele Livet
Hin lede, avindsfulde, grumme Aand,
Wort Held nedbøier den som Stormen Sivet,
Og sønderriver mangt et himmelsk Baand.

Hil den, som kan med roligt Hjerte møde
Den trudselfulde, tordensvangre Sky,
Hvis røde Pile aldrig ham kan nøde
At frygte hvad han aldrig kan undflye.

Han blændes ei af vilde Rosers Rødme,
Af giftig Tydes falske Farveglands.
Som Bien drager han af Blomster Sødme
Kun med en skjønsom og forsigtig Sands.

Pengenes Værd
eller
Den rige Mester Trumf.

—

Hvad bryder jeg om Verden mig,
Naar jeg ikkun har Penge?
Da Ærens Porte aabne sig
For mig og mine Drenge;
Og hver, som hører til mit Huus,
Fra Gaardskarl indtil Pige,
Mig kalder ved sit Glas og Kruus
Den første blandt sin Lige!

Og hvor jeg gaaer og hvor jeg staaer
Man Krandse for mig binder,
Og overalt jeg Fortrin faaer
Og Borgerkronen vinder.
Ja, hver Mand med sin Hat i Haand
Og skrabende med Foden,
Mig hilser som den første Aand,
Der boer paa hele Kloden.

Hvad bryder jeg om Lærdom mig,
Naar jeg ikkun har Penge?
Af Aagerkarle lærde sig
Saa tidt maa lade krænge,
Og selv en Konning Salomon troer,
At kun i Sølvets Skygge
Minerva i sin Høihed boer,
Og Philosopher bygge.

Hvad bryder jeg om Titler mig
Naar jeg har Leddiken fuld?
Jeg Titler ei misunder Dig,
Naar jeg ikkun har Guld.

For Guld man Titler kjøbe kan
I hele Verdens Rige;
Men Mester Trumf gad seet den Mand,
Som omvendt det kan sige?

Bidrag til Dagens Historie.
(Fortsættelse.)

Raden var nu kommen til det tydske Rige, og de mange franske Troppers Ophold i Tydskland midt under Freden var ingen Gaade mere. Den samme Churerkekantsler, — den, som Skribent bekjendte Carl Theodor — Baron Dalberg — der i Aaret 1805 spurgte Rigsdagen: "Skulde Navnet Tydskland, Navnet af et Folkeslag, der fordum beseirede den romerske Kjæmpe, der ved Troskab, Arbeidsomhed og nyttige Opfindelser har gjort sig saa fortjent af Menneskeheedens Vel, udslettes? — lod i Aaret 1806, Rigsdagen i Regensburg, ved Statsministeren, Baron Albini vide, at han af hans pavelige Hellighed havde til Coadjutor og Efterfølger udbedet sig Cardinal Fesch, den franske Keisers Morbroder. I den Skrivelse, hvori dette tilkjendegaves Rigsdagen, hedte det tillige, at Cardinal Fesches Forfædre allerede i det 15 og 16de Aarhundrede havde udmærket sig i tydske Landes offentlige Tjeneste, at han selv var en Herre i sine bedste Aar, havde allerede længe været den hellige Stoels Cardinal, og besad i fortrinlig Grad alle en Coadjutors væsentlige Egenskaber. Vi have allerede engang tilforn omtalt denne Prælats Herkomst og Levnetsomstændigheder. Om man end vilde antage, at meget af det, Modpartiet har sagt om ham, er overdrevent, og en Frugt af den Misundelse, som den Lykkelige sjelden er aldeles fri for, saa er det dog uimodsigeligt, at han ikke har været andet end en ganske simpel Geistlig, og at han i de italienske Feldttoge i en Alder af nogle og tredive Aar var Opsynsmand over et Magazin: en Post, han neppe havde valgt, dersom han virkelig havde besiddet "alle en Coadjutors væsentlige Egenskaber." I det mindste vilde det være høist besynderligt om den, der indtil sit 34te Aar ikke kunde bringe det videre, nogle Aar der-

efter, paa eengang skulde være bleven begavet med saa overordentlige Talenter. Men betænker man hvad et Ord fra Napoleons Mund i de Dage havde at betyde, saa er det ikke at undres over, at den afmægtige Pave prydede den Mand, hvis Søstersøn styrede Europa's Skjebne og paa hvis Vink det beroede, om der skulde være en Pavekrone, med det romerske Purpur. Ligeledes var det ikke at undres over, at Churerkekantsleren, der ved Napoleons Keiserkroning i Paris, havde i adskillige Uger Omgang baade med denne Verdensbehersker og Paven; der, blændet af den overvettes Glands og Smiger, havde givet efter for Magtsprog, og i en kortere Tid end syv Maaneder, ganske havde forandret sine Grundsætninger i Henseende til hans tydske Fædreneland. Ligesom Baron Albini forsikkrede i Churerkekantslerens Navn, at denne havde udbedet sig Fesch til Efterfølger, saaledes forsikkrede ogsaa siden Moniteuren: at Sagen aldeles ikke havde været nogen Gjenstand for Underhandlinger, men at Churerkekantsleren selv havde fattet Ideen dertil og foreslaaet den som nyttig for Fædrenelandet. Allerede den 18de Maji, altsaa otte Dage førend Valgets Kundgjørelse for Rigsdagen, afreiste Fesch fra Rom til Paris, for at bringe dette vigtige Anliggende i Rigtighed, og det blev fuldført, under fransk Beskyttelse, uden at man agtede paa Keiser Franz's alvorlige og grundede Indsigelse i en Skrivelse til Churerkekantsleren. Fesch's Udnævnelse til Coadjutor var Løsenet til den tydske Rigsforfatnings Opløsning, og det sydlige og vestlige Tydsklands paafølgende Omskabning til franske Provindser. Allerede ved den presburgske Fredsslutning var Grunden til en saadan Hovedforandring lagt. For at have en Modvægt mod Østerrige havde Napoleon ikke allene forøget Bayerns Magt anseeligen, men endog ophøjet det til et Kongerige og knyttet et Slægtskabsbaand med dette Fyrstehuus. Würtemberg havde han givet en Kongekrone og en anseelig Tilvext af Lande; den sølvgraa Churfyrste af Baden lod han vel beholde den gamle Titel, men udvidede dog Omfanget af hans Stat og gav ham Souverainitet derover. Cleve og Berg lagde han under sin Svoger, Prinds Murat, og gjorde disse Lande derved til en fransk Provinds. Alle disse Fyrster vare saaledes Napoleons Skabninger, bundne til hans Tarv ved Taknemmelighedens og Slægtskabets Baand. Ogsaa Indbyggerne i det sydlige og vestlige Tydskland søgte han i Begyndelsen at indtage til sin Fordeel.

For at bøde paa den i Bayern herskende Nød, sendte han 40,000 Tønder Korn did fra Mainz, Strasburg og Verona, og lod tillige en stor Mængde Tvebakker uddele blandt de meest Trængende. Han skal ogsaa, for saavidt man kan troe en bayersk Tidende, have ladet betale Bayerns Indbyggere 1 Mill. Franker, som Erstatning for Indqvarteringen, i Grunden en Ubetydelighed i Forhold til de uhyre Brandskatter, han udskrev i Østerrige, og, som han for en Deel dog havde Bayrerne at takke for. Han forlangte ogsaa en Fortegnelse paa de i sidste Feldttog saarede bayerske Soldater, for at give dem, der vare udygtige til videre Tjeneste, en passende Naadeløn, og skjænke de andre nogle Maaneders Sold; om de nogensinde fik disse Naadegaver vides ikke, men vist er det, at Keiseren, tilligemed Begjeringen om hiin Fortegnelse lod følge over 50 Kors af Æreslegionsordenen til Belønning for udmærkede bayerske Krigere, lige fra Generaler til Soldater.

Men disse Keiserlige Velgjerninger kunde umuelig opveie de Ulykker, der, som en Følge af deres egen og Napoleons Magtforøgelse havde hjemsøgt disse Lande. Mange Egne af Schwaben og Bayern lede den skrækkeligste Mangel, og trængte til engelsk Hjelp mod Hungersnød. Ulm havde i en Tid af syv Maaneder havt over ni Hundrede Tusinde Mand i Indqvartering, og i dets Hospitaler herskede en pestagtig Nervefeber, der bortrykkede mange Tusinde. Man gjorde mange Besparelser, men de frugtede kun lidet. Würtemberg var ligeledes ilde medtaget. Det maatte endog efter Freden føde talrige Skarer tilbagevendende Franske og hjemdragende østerrigske Krigsfanger. Den ny Kongeværdighed og Forbindelsen med Frankrig krævede Krigshærens Forøgelse, og, for at beholde Crediten, maatte Renterne af den gamle Gjeld betales, hvilket under saadanne Omstændigheder faldt vanskeligt. Baden leed ikke mindre af Krigens Efterveer; Hessen-Darmstadt var, foruden de 10,000 M. Landet selv holdt, beladt med 20,000 Mand Franske; og blandt Undersaat-

terne, især i det forrige Vestphalen, som denne Byrde var for tung, herskede stor Misfornøjelse. Rigsstaden Frankfurt (am Mayn), som blev overladt til Churerkekantsleren, paalagdes allerede i Begyndelsen af Aaret 1806, en Contribution af 4 Mill. Fr., som en Tugtelse for stærk Handel med engelske Varer, og engelske Agenters hemmelige Begunstigelse, hvilket Paalæg, de ydmygste Bønner og Undskyldninger uagtede, maatte betales i forskjellig Tidsfrist. I Cleve og Berg indførtes tilligemed det franske System, Conscriptionen. Hele Sydvesttydskland befandt sig i en Gjæring, og den ene Souverain skelede med misundeligt Blik til den anden, naar han troede sin Lod at være for liden og den Andens for stor; Grændsetvistighederne fik ingen Ende.

Den 12 Juli fuldendtes i Paris den rhinske Confoederations Forbundsact, der gjorde Ende paa den ved de nye Forhold opstandne Forvirring. Forbundsacten var sluttet af Frankrig, Bayern, Würtemberg, Churerkekantsleren, Baden, Cleve og Berg, Hessen-Darmstadt, Nassau-Usingen og Weilburg, Hohenzollern-Hechingen og Siemaringen, Salm-Salm og Salm-Kyrburg, Isenburg-Bartenstein, Aremberg, Lichtenstein og Grev v. der Layen. — Churerkekantsleren antog Titel af Førsteprimas og Altesse Eminentissime eller Excellence Hoheit; Baden, Berg og Darmstadt bleve Storhertuger, Nassau Hertug, og Grev v. der Layen, en Søstersøn af Churerkekantsleren, Fyrste — over en Landstrækning med 4000 Mennesker. — Ved Rhinforbundets Dannelse glemte Napoleon ikke at belønne dem, der havde viist ham Tjenester. Saaledes blev Fyrsten af Isenburg Offenbach Birnstein, efter at være gaaet over fra østerrigsk i preussisk, fra preussisk i fransk Tjeneste, som Oberst, i hvilken Egenskab han hvervede og anførte et Regiment Tydske, udnævnt til Medlem af Rhinforbundet. Andre souveraine Fyrster, der ikke kunde rose sig af saadant Slægtskab eller saadanne patriotiske Fortjenester, maatte, uagtet de vare beslægtede med de anseeligste tydske Fyrstehuse, lade sig nøje med, at man fratog dem hele Landstrækninger, og bortgav disse til dem, der stode i nøjere Forbindelse med Napoleon eller i høiere Grad besadde hans Yndest. Saaledes mistede blandt andre Fyrsten af Nassau Diez eller Fulda,

Kongen af Preussens Svoger, den største Deel af sine Besiddelser, som kom under Murats eller Storhertugen af Bergs Landshøihed.

Ved den ny Forbundsact frasagde Forbundslemmerne sig alle fordums Forpligtelser mod det tydske Rige, al Tjeneste hos fremmede Fyrster; Paa Forbundsdagen skulde de dele sig i to Collegier: Kongernes og Fyrsternes. Napoleon var Forbundets Protector og havde Ret til at udnævne Primases Efterfølger. I deres Stater skulde Medlemmerne have fuldkommen Souverainitet. Med Frankrige sluttedes et Forbund, i Kraft af hvilken hver Krig paa det faste Land, hvori nogen af de forbundne Parter, maatte vorde indviklet, skulde være en fælles Krig *). Frankrig skulde stille 200,000 og alle Forbundslemmerne 63,000 Mand, men disse turde kun bevæbnes efter Protectorens Indbydelse. Tillige bestemtes, at ogsaa andre tydske Stænder kunde optages i Forbundet. (Fortsættes.)

*) Heraf fulgte, at naar f. Ex. en Fyrste, som havde 4000 Undersaattere, begyndte Krig, saa skulde hele Frankrig og det halve Tydskland gjøre fælles Sag med ham!

(Indsendt.)

Anmodning til danske Landmænd.

I de fleste nyere oekonomiske Skrivter læses om at føre og fede Kreaturer med Kartofler; men mange af de der anførte Forsøg synes at modsige hverandre, saasom v. Essens i mærkværdige Jordbrug 1ste St. 1807 og Dalgas's i oekonomiske Annaler 9de Bind. Nogle paastaae, at til Svins Fedning udretter 2 Tdr. Kartofler det samme som 1 Tde. Byg, andre at der udfordres 4 Tdr. dertil. Overalt kjender jeg faa Forsøg i denne og flere Henseender, der ere anstillede sammenlignende. Imidlertid haves upaatvivlelig paalidelige Erfaringer, men, desværre! man bekjendtgjør dem ikke. Forgjeves har man ventet at læse i oekonomiske Annaler den der lovede Efterretning om Provideringscommissionens Forsøg med at fede Stude med Kartofler. Landmænd, der have Erfaringer om

Kartoflers Anvendelse til Kreaturerne, ville erhverve sig manges Tak, og deriblandt Indsenderens, ved i dette Blad, eller om dets Grændser ikke tillader det, da i det ny Tidsskrift "Landoekonomiske Tidender", at meddele deres Erfaringer. Kartoflerne ere og kunne blive af en Vigtighed i Landoekonomien, og saameget er i Hensyn til dem endnu at oplyse, trods det mangfoldige, der allerede er sagt og skrevet, at jeg efter Hr. Cramers Udtryk i en anden Henseende, ikke troer Acterne i denne Sag endnu sluttede. Iblandt andet kunde man ogsaa ønske Oplysning om Aarsagen, hvorfor nu intet høres om at fabrikere Sukker af Kartoffelstivelse, der lod til at love saa meget. Men man glemme ikke, at kun usmykket Sandhed belærer, og at et uheldigt Forsøg, fortalt med alle sine Omstændigheder, ofte er mere interressant end det der fik det meest blændende Udfald.

Indenlandske Efterretninger.

Den Skik, at lade sine Venner tegne Noget i en Stambog til en kjer Erindring om henrundne Dage, er saare priselig, og der gives vel neppe nogen behageligere Følelse end den, at kunne bestandig være i Besiddelse af Minder om de Venner, som Havet eller mange Miles Frastand for en lang Tid, eller endog Døden, for bestandig, skiller fra os. Nogle Linier eller en liden Tegning fra en elsket Haand, bliver under saadanne Omstændigheder, en saare dyrebar Skat. Men ikke altid har man Leilighed eller Talent til strax at finde en Idee, der fortjener at opbevares i vore Venners og Veninders Stambog. Det er altsaa meget nyttigt, at have en Bog, hvoraf man, ligesom af et Slags Formularbog, uden stor Møie kan vælge sig et Mønster. Men hidtil har vor Litteratur savnet et til denne Hensigt svarende Værk. Paa Boghandler Steens Forlag er i disse Dage udkommen en Bog under Titel Venners Minde eller udvalgt Samling af danske, tydske, engelske og svenske Stambogstykker med 34 Kobbere, hvorved dette Savn afhjelpes. Stykkerne ere for det meste af bekjendte Digtere, og, efter Anmelderens Skjønnende, valgte med ligesaa megen Smag, som Ideerne af de til Bogen hørende Tegninger. Som en Prøve paa Samlerens Valg anføres her to Stykker. Det første Stykke er især mærkelig derved, at det syntes skreven i den Periode af Digterens Liv, da han hjemsøgtes med litterariske Processer.

Den Mand, hvis Haand har dette skrevet,
Fortjente, siger man, at blive brændt;
Saa mangt et Vinkelbaal var tændt,
At straffe ham, for hvad han har bedrevet.
Er han da ubrændt? spørges vel;
Nei! — Ynde, Vid, en ædel Sjæl,
Tidt Luer i hans Hjerte tænder;
Spørg nu, om han for dem ei brænder!

Heiberg.

Du, som Venskabs eviggrønne Kjæder
Binder evig til min Sjel,
Du, som gav mig sjeldent følte Glæder,
Dig jeg ønsker Livets bedste Held.
Venskabs faste, ædle Baand er' skjønne;
Men, naar Roser vikles deriblandt,
Smiler Rødmen yndigt i det Grønne,
Lig en Krands, Cythere bandt.
O, at Hymens skjønne Rosenkjæder
Snart maa binde Dig til Den,
Som kan skjænke meer end Venneglæder,
Som Du elsker mere end Din Ven!
Men, naar da dit blide Øie hænger
Svulmende af Fryd paa Rosens Skjær,
Ak! da ændser Du maaskee ei længer
Dette simple Grønt, som spirer her,
Dog, min sande Ven! ei Ungdom ene
Brænder i Dit Blik, men Trofasthed;
Og Dit Hjerte veed, at Rosens Grene
Grønne staae, naar Rosen visner med.

A. Oehlenschläger.

Slagterboderne paa Amager Torv ere i Onsdags blevne henflyttede til Nicolai Kirke, hvorved Torvet nu har faaet en fri Udsigt. Pladsen omkring Kirken har faaet et ganske forandret Udseende, og Veien igjennem Kirkegaarden fra Viingaardstræde til Lille Kongensgade kan betragtes som en ny Gade. Man er nu i Færd med at nedrive Hovedindgangen ud til Viingaardstræde, over hvilken Aarstallet 1624 findes, og som er prydet med mange Zirater og adskillige Steenbilleder. — Ved

denne Leilighed maa Anmelderen anmærke, at med en ikke betydelig Bekostning kunde i den nu tilbagestaaende Facade af Kirken indrettes en Sahl, hvortil der neppe vilde findes Mage i Kjøbenhavn, og som ved mange Leiligheder og til forskjelligt Brug kunde benyttes. Saaledes kunde den f. Ex. bruges til en almindelig Auctionssahl, som Hovedstaden høilig trænger til, et almindeligt Møbelmagazin ꝛc. Der er ingen Tvivl om, at jo Nicolai Menighed, som nok er een af de største og rigeste i Kjøbenhavn, villigen vilde paatage sig, ved frivillige Sammenskud, de til denne Indretning medgaaende Omkostninger, naar det maatte blive dem tilladt at have Nytte og Brug deraf.

Som bekjendt, har den forrige Præsident Jefferson tilbudet den americanske Congres sit Bibliothek for — 130,000 Fr. Congressen har ladet det undersøge, og erklæret Bøgerne deels for alt for philosophiske, deels for farlige. Franske Blade tilføie, ved at meddele denne Efterretning, at man undrer sig over, at en Mand paa 70 Aar, der er ugift, eier en uhyre Formue og er bleven af sine Medborgere beæret med den høieste Statsværdighed, kun mod en Pengesum vil nedlægge sine Bøger paa Fædrenelandets Alter. — Det sidste er imidlertid ikke saa forunderligt; thi det var jo mueligt, at Manden vilde anvende Pengene til et andet, for Fædrenelandet ikke mindre gavnligt Brug. Men at en Jefferson i sit 70de Aar kan beqvemme sig til at skille sig ved sit Bibliothek, vidner om, at han enten mere har havt det til Stads end til Nytte, eller og at Alderen har gjort ham sløv for denne høiere og ædlere Følelse. — Som et Beviis paa et ganske modsat Sindelav fortjener den for enhver Litteraturens Ven saa fordeelagtig bekjendte Cancellieraad Andersen her at nævnes. I sit lange Embedsliv samlede han alt hvad han paa Auctioner kunde overkomme af danske Skrifter, og sørgede især for at anskaffe sig velconditionerede Exemplarer paa Skrivpapir. Hans Samling var saa fuldstændig, at enhver Litterator helst tyede til ham, og det saa meget mere, som han deels med største Redebonhed udlaante sine Skrifter, hvoriblandt fandtes dem, der savnedes paa de offentlige Bibliotheker, deels havde forsynet dem med mangfoldige Anmærkninger og Henvisninger, der ved litteraire Udarbeidelser vare af usigelig Nytte. Han havde sit gode Udkomme, men var langt fra at være nogen formuende Mand. Desuagtet solgte han dog ikke sit Bibliothek saalænge han levede, uagtet han sikkerlig kunde have faaet det godt betalt, om han vilde have ladet det adsplitte paa en Auction. Derimod bestemte han i sit Testamente, at det, efter hans Død, skulde tilfalde det Deichmanske Bibliothek i Norge. Danmark har saaledes betalt Norge en Deel af den Gjeld, det skyldte det for den store Suhms udødelige Fortjenester af den danske Videnskabelighed, som han ene ved sit rige Giftermaal med den norske Hadersqvinde Karen Angell blev sat istand til at fremme, saaledes som hans ædle Hjerte og store Aand ønskede det.

Randers, d. 19 Dec. Sidste Fredag Eftermiddag reiste sig her en heftig Storm af S. S. V., som hen paa Aftenen, og især fra Midnat til Kl. 4 om Morgenen var heftigst. Samme anrettede adskillig Skade paa Huse og Tage her i Byen og paa Landet; især kastede den her 3 af Byens Porte omkuld. (Viberger Samler.)

Aalborg, den 23de December. Paa Tilveiebringelsen af den saakaldte Anders Corporal, som er mistænkt for det Natten mellem 24 og 25 October udøvede Mord paa Skræder Tychsen, paa Landeveien mellem Gabel og Kastrup paa Godset Gram; hvis rette Navn formodentlig er Musketeer Anders Stephensen Lydomhede, af Fyenske Infant. Reg., er udsat en Belønning af 160 Rd. i Sølv. Denne Anders Corporal eller Anders Stephensen Lydombede er undersætsig, har blond Haar, udgiver sig for at være over 40 Aar gammel, hvilket hans Udseende ogsaa viser; har et bredt Ansigt en slæben Tunge, taler dansk og tillige lidet tydsk, har været 2 Aar i Viborg Tugthuus, forend han blev Soldat; og er nu forsynet med et sædvanligt Permissionsbeviis, dat. Nyborg 3 Juli 1814, og undertegnet af Compagniechefen, Capit. v. Schantz. Det formodes, at en Qvindesperson ved Navn Ane Jørgensdatter eller gale Ane, af Seem Hede reiser med ham. (Aalborg Av.)

———

Kjøbenhavns Børs den 30de December.

Cours. Hamb. 2 M. 571, *a vista* 576. London 2 M. $22\frac{5}{8}$, *a vista* $22\frac{1}{3}$ Rbdlr. Spec.

575. — Specier solgtes til 34¾ Rbmk., for Committeesedler blev givet 63¼ pr. 100; Oblig. 240.

Blandede Efterretninger.

(Af Hamb. Corresp., Alt. Merk. og Lüb. Av.)

I det Londonske Bogtrykkerie, hvor Bladet the Times trykkes, bruges nu den af to Tydsker König og Bauer opfundne Presse, som med utrolig Hurtighed og uden Hjelp af Mennesker, forretter Alt, hvad ellers Trykkerne pleie at gjøre. Denne nye Presse, hvorved allerede, siden d. 1 Dec. hiint Blad, der hver Morgen kommer tidligere ud end de andre Dagblade, er blevet trykt, kan betragtes som et Automat. Til Eierne og Opfinderne, ere allerede adskillige anonyme Breve indløbne, hvori de trues med en Opstand af samtlige Trykkere og Sønderbrydelsen af de nye Presser, hvorved en Mængde Arbeidere gjøres overflødige.

Kongen af Danmark, Kongen af Bayern, Erkehertugerne Anton og Johann, samt Kronprindsen af Bayern have nyeligen besøgt den som Opfinder af nyttige mechaniske Agerdyrknings-Maskiner hæderlig bekjendte bayerske Prof. i Physik og Chemie, Dr. Hermann, der i denne Tid opholder sig i Wien, og have ladet sig forevise hans sindrige og almeennyttige Opfindelser. De høje Herskaber have ladet indhente Kundskab om disse Opfindelser. Doctoren besøges endvidere af Fremmede 2c., som have anmodet ham om, at meddele dem de af ham opfundne Manskiner.

Digtet Charlemagne af Lucian Bonaparte, som er tilegnet Paven, blev begyndt for 10 Aar siden paa hans Landsted i Tusculum, ved Rom, fortsat paa Maltha og fuldendt i Engelland.

I Paris ere saa mange rede Penge i Omløb at man giver Opgjeld paa Banksedler; men ikke desto mindre er dog Alting dyrt — et nyt Beviis paa at Godtkjøb just ikke altid er en Følge af ædle Metallers Overflødighed.

Silkefabrikerne i Lyon 2c. lide meget ved den Omstændighed at Frankrig har mistet Italien. Tilforn havde de den raa Silke meget billig og fra første Haand. Men nu kunne de kun faae den ved at betale høi Told og andre Omkostninger.

Man erfarer nu, at Opfinderen af det berygtede Fastlandssystem og den ligesaa berygtede Trianonske Tarif, var den forrige franske Minister for Handelen, Collin de Sussy, Napoleons tro Raadgiver. Han er nu ansat som Administrateur ved Toldvæsenet.

Napoleon havde som bekjendt ladet begynde at anlægge en ny Landevei i lige Linie gjennem det nordlige Tydskland gjennem stiløse Sandørkener og Totrediedele deraf vare næsten allerede færdige. Hvor priseligt dette Foretagende end var, synes Hamborgerne dog ikke at være ret fornøjede dermed, fordi — Færslen endnu ikke er ret levende, og den derpaa anvendte Capital endnu ikke indbringer mere end ½ PC. i Renter. Ligesaa lidet ere de tilfreds med Elbbroen fra Hamborg til Haarburg, fordi den koster for meget; og Haarburgerne ere derhos vrede over, at deres Profit lider alt for stort Skaar derved; thi ellers tøvede mange Reisende om Natten i Haarburg, fordi Vognene stode en halv Dag paa Elben, hvorimod de nu tage lige til Hamburg. Fra Haarburg til den, af en 100 Skridt bred gjennemskaaren Konstdam, moradsige Øe Wilhelmsburg, er Broen 5000, og derfra til Hamborg 8000 Fod lang.

Lord Frensch, en catholsk Peer fra Irland, som var Chef for et anseeligt Vexelhuus i Dublin, har skudt sig. Mangehaande Slags Tab har gjort ham afsindig. Dødsretten i Engelland har erklæret, at han har dræbt sig i Vildelse. Ved denne Erklæring reddes hans Eiendomme, som i Tilfælde af et straffærdigt Selvmord maatte hjemfalde til Kongen.

I London gjordes nylig de første Forsøg med et Skib der drives med Damp. Lord Major og andre Medlemmer af Magistraten befandt sig ombord paa samme. Det seilede en engelsk Miil lang, og kom frem og tilbage i 6 Minuter. Skibet, der er af 40 Tønders Drægtighed, kan have 2 til 300 Passagerer ombord. Der bygges nu et andet af 200 Tønders Drægtighed, der skal bruges som Paketbaad imellem London og Margate.

Genua. Man venter her d. 10 Dec. Kongen af Sardinien, og troer da, at vor Republiks Indlemmelse i hans Stater vil vorde erklæret.

Neapel. Vor Moniteur erklærer for aldeles falsk to i Journal des Debats indrykkede Efterretninger, hvori det hedder: 1) at de neapolitanske Tropper ere rykkede ind i Urbino, og da de havde besat Pesaro, ladet give Fredsfyrsten en Æresvagt, og 2) at General Lecchis Division har villet forene sig med General Caracassas Division, for at begive sig til Grændserne af Kongeriget Italien, som er besat af østerrigske Tropper. Tvertimod forsikkres, at i Neapel ikke mindste krigerske Bevægelse finder Sted. Den neapolitanske Armee vil ikke forlade de af den besatte Grændser, med mindre Østerrige skulde forlange af Kongen den i Alliancetractaten bestemte Contingent i Tilfælde af en Krig i Italien. — Ogsaa klager den neapolitanske Moniteur over, at adskillige Neapolitanere i Sicilien, der vilde vende tilbage til deres Fædreneland og forlangte deres Afsked, ere blevne kastede i afskyelige Fængsler. — Prindsessen af Wallis opholder sig endnu bestandig i Neapel.

Spanien. Kong Ferdinand skal have gjentaget sin Begjering hos Paven om at faae Fredsfyrsten udleveret; men Kongen hans Fader holder ikke op med at interessere sig for denne sin forrige Minister. Ferdinand vægrer sig derimod ved at give sine Forældre nogen Understøttelse indtil de have samtykket i hans Begjering, og den Kongelige Familie maa derfor leve af de Bidrag, det romerske Hof giver den.

Portugal. Adskillige portugisiske Adelsmænd skulle have undertegnet en Adresse, der ikke har mindre til Hensigt end en Regjeringsforandring. Man troer, at Ophavsmændene og Udbrederne af denne Adresse snart ville vorde dragne til Ansvar. — De portugisiske Havne ere nu igjen aabnede for franske og andre Skibe. — Fra Spanien og Piemont udvandre saa mange til Frankrig, at hele Familier indqvarteres i Grændsedepartementerne. Ene Pau Departementet tæller 8000 saadanne Udvandrede.

Frankrig. Engelland skal have gjort det Forslag, at Sardinien skulde afstaaes til det, imod at faae Erstatning paa det faste Land, og at det derimod vilde afstaae hiin Øe, som Erstatning for Maltha, til Maltheserordenen. — Marineministeren har forbudet vore Skibe at gaae til den svenske Øe St. Barthelemy og St. Christoph, for ved Tvistighederne i Sydamerica ikke at give Anledning til ufordeelagtige Udtydninger. Derimod kunne de gaae til China og til den Deel af Nordamerica, som ikke indbefattes i den engelske Blocade. — I Havre ankom nylig et russisk Skib med Bomuld fra den sydlige Deel af Nordamerica.

Congressen i Wien. Den politiske Horizont er her desværre ikke saa klar, som man nylig troede. Imidlertid opgiver man ikke det Haab at Alting snart lykkelig vil være udviklet. Storhert. af Baden har d. 16 Nov. ladet overgive Fyrst Metternich en Note, hvori det hedder: at det maatte undre ham meget, at høre et Forbund anføre imod sig, hvilket han hidtil, i Tillid til Fyrsteord, ansaae som sine Rettigheders Palladium. I Frankf. Forbundet, hvori Storhertugens Lande og Rettigheder garanteres, forbindes han til at finde sig i de Anordninger, der maatte agtes nødvendige til den tydske Uafhængigheds Haandhævelse. Men han kan ikke indsee, hvorledes tydske Fyrster deraf kunne udlede den Ret, at være de øvriges Lovgivere rc. Storhertugdømmets Rang, Forhold og Opoffrelser berettige det til andre Forventninger end Udsigten til at have afrystet fremmede Lænker, for maaskee at bære egne. Storhertugen vil i intet Tilfælde give Slip paa, hvad Fyrsteære og Fyrstepligt byde. Han tør haabe at man ikke længer vil miskjende begge. Men det Hemmelighedsslør, der omhyller de tydske Anliggender rc. maa opvække den Tanke, at man vil vove det Forsøg, betydelig at indskrænke den høitidelig garanterede Souverainitet og Uafhængighed. Noten ender med de høitideligste Indsigelser mod enhver saadan Indskrænkning.

Paris, den 10de December. Den 4de d. har den Kongl. Schweizergardes Compagnie paa 100 Mand begyndt at gjøre Tjeneste paa Slottet. Dagen iforveien blev det af sin Capitain, Hertugen af Mortemart, forestillet Hs. Majestæt Kongen i Hofcapellets Gallerie. (Dets General Oberst er Monsieur, Greven af Artois). Hertugen lod adskillige af dem, der vare blevne saarede i den bekjendte Fægtning den 10 Aug. 1791, træde frem, og Kongen tiltalte dem med Godhed og Deeltagelse.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

